

524

BIBLIOTHECA INDICA. 208

NEW SERIES, No. 1909.

KAVINDRAVACANASAMUCCAYA.

A SANSKRIT ANTHOLOGY OF VERSES,

EDITED WITH

INTRODUCTION AND NOTES

BY

F. W. THOMAS,

HON. PH.D. (MUNICH).

CALCUTTA :

PUBLISHED BY THE ASIATIC SOCIETY OF BENGAL,
PARK STREET.

PRINTED BY STEPHEN AUSTIN AND SONS, LTD.,
HERTFORD, ENGLAND.

1912.

DEDICATED
WITH RESPECTFUL APPRECIATION
TO THE
PHILOSOPHICAL FACULTY IN THE
UNIVERSITY OF MUNICH.

B / 208

SL no 19441
6058

CONTENTS

	PAGES
PREFACE	vii, viii
CORRECTIONS AND ADDITIONS	ix-xvi
INTRODUCTION	1-123
TEXT	१-१६५
EXEGETICAL NOTES	१६७-२३७
PRATĪKA INDEX	२३९-२६१
<hr/>	
FACSIMILE PLATE	<i>facing title-page</i>

PREFACE

THE object of this work is twofold, to publish with a brief annotation the text of a Sanskrit anthology contained in an old MS., and to collect, as completely as possible, the *pratīkas* of the verses anywhere attributed to the poets there appearing. The MS. being fragmentary and in many places dilapidated, it has been necessary to consult a number of *Kācya* and *Alaṅkāra* works in order to fill the gaps in the text. References to all places where the verses have been traced are given in the margins or critical notes. The *pratīkas* collected in the Introduction are similarly equipped with references.

The first serious attempt to bring together anthology verses ascribed to particular authors was made by Aufrecht in his article dealing with the *Śaṅgadhara-paddhati* and in the other articles constantly cited in the Introduction. He was followed by Peterson, who, in the Introduction to his edition of the *Subhāṣitāvalī*, assembled under the authors' names the *pratīkas* of the verses occurring in that text and added further verses from other sources; he also published various articles having like purpose. Dr. R. G. Bhandarkar similarly, in reporting on a MS., explored the *Sūktimuktāvalī* of Jalhana. While making full use of these and of some minor collections, I hope that I have partially repaid the debt by the labour of tracing the verses, wherever possible, to their sources and noting the places where they otherwise occur. The value of such references is excellently exemplified in the editions of the *Amaruśataka* and *Śāntiśataka* by Prof. Simon and Dr. Schönfeld.

The moderate degree of completeness here attained would have been quite impossible had I not been able to consult the volumes of indexes compiled by that wonderful scholar Aufrecht. Especially serviceable has been the 'Aufrecht

MS. 36', which contains in alphabetic order the *pratikas* of the verses occurring in the great bulk of the Sanskrit *Kāvya* and *Alaṅkāra* literature, a marvel of fulness and accuracy. I have also been greatly helped by consultation of Colonel G. A. Jacob's most thorough and systematic indexes to a considerable number of works representing the *Alaṅkāra* literature, of which he is, no less than of the various Indian philosophies, an acknowledged master: I hereby tender to him my cordial thanks.

Professor Jacobi has kindly favoured me by reading the proofs of the Introduction. To the Asiatic Society of Bengal I am deeply indebted for the use of the MS. during a period of years and for the inclusion of this publication in the series of the *Bibliotheca Indica*. Sincere thanks are also due to the Government of Bombay and the Deccan College Library for the loan of a considerable number of MSS. particularized, with others, on pp. 10-15.

I trust that the labour devoted to this modest publication will not seem to have been misspent. It leaves me with an enhanced appreciation of the poetic and artistic merits of the Sanskrit *Kavis* and *Mahākavis*.

1912.

F. W. T.

CORRECTIONS AND ADDITIONS

I.

- Page 10 under *Padyavēṇī* { Add 'Quotation by section and verse
12 „ *Sabhyāl* { numbers, or, failing these, by folio
 numbers'.
- 14 „ *S.-Ślokāh*. Add 'Quotation by folio numbers'.
- „ *S.-Hārāv*. Add 'Quotation by folio and verse
 numbers'.
- 15 „ *Sml. P.* Add 'Quotation by folio numbers'.
- and *Sml. B.*
- 16 add *Pracaṇḍap.* = *Pracaṇḍapāṇḍava* (ed. Cappeller,
Strassburg, 1885).
- 19 नभसि . . . Read सीदता for चातक, and add reff. to
 **S.-Ratnak*. iii. 57 and *Cātakāṣṭaka*, i. 8.
- 23 लीलालक्ष . . . Read लालालक्ष.
- 25, last line but one, read *Bibliotheca Buddhica*.
- 31 *Skm.* . . . If Medhārudra is really identical with
 Kālidāsa, we must add the verse—
 यदाखोकं कुर्वन् (v. 193, given with translation by
 Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi. 379).
- 32 आलिङ्गितो . . . Add ref. to **Sml. B.* 175*b*, वादीश्व-
 रकासनस्य.
- एको ऽपि . . . Add ref. to **Sml. B.* 131*a*, भारवेः.
- 33 *Shhr.* . . . Add कृतोपकारं प्रियबन्धु (1900, see p. 65).
- अकृशं . . . Add ref. to **Sabhyāl*. viii. (29*a*).
- 34 रक्तस्त्वं . . . Add ref. to p. 76 and **S.-Ratnak*. v. 49
 anon.
- 35 प्रथमम . . . Add ref. to **Sml. B.* 131*b*, सूक्तिसहस्रात्.
- 38 बालुचाः . . . Add ref. to **Sml. B.* 165*b*, हनुमतः.
- आदाय . . . Add ref. to **Sml. B.* 155*b*, ईश्वरदेववर्मणः.
- 'कण्ठच्छाय' . . . Read 'या.
- कालिन्दि . . . Add 'The verse स्नाता तिष्ठति कुन्तलेष्व-
- रसुता is perhaps by the same author'.

- p. 39 भैक्विः काटर . . . Read °कोटर. Add 'translated by Tawney, *Prabandhacintāmaṇi*, p. 43'.
- मातुः . . . Add ref. to **Sml. B. 168a*, हनुमतः.
- 41 Insert before JHALAJJHALA—
JAYĪKA (? = JAYOKA, JIYOKA, JĀĪKA; Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 379; C.C. i, pp. 202, 207; Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xxviii).
- 486 खगितं नवाखुवाहैर्.
JITĀRINANDIN (? = JITĀRI; Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 513; C.C. i, p. 206).
- 12 खेलाचञ्चलसंचरन्.
- 42 DAṆḍIN . . . Read 'sixth or seventh century?'
- 49 अलम . . . Read 411 for 11.
- 50 अनध्वसिता . . . Add ref. to Hemac. Comm. p. 263.
After l. 10 insert—
463 कुचौ धत्तः कम्पं.
486 ते जह्ने जघनं च तत्.
- 53 PĀṆINI . . . Add Rāmanātha Śarman's *Kātantradhāturytti* हरिणा सह सख्यं (s. *ulādi*; see Aufrecht, Z.D.M.G. xlv. 308).
- यस्याः प्रसाद् . . . Read i. 355 for i. 353.
- 55 द्वारं . . . Add ref. to p. 78 and **Sabhyāl. vii. (27a)*
कस्यापि.
- 57 चित्राय . . . Add ref. to **Sml. B. 79a*, कुन्तलपतेः.
सन्ति . . . Add ref. to *Ak.*, p. 145 anon.
- 59 मृत्युः . . . Add ref. to **Sml. B. 28b*, व्यासख.
- 60 लघुनि . . . Add ref. to **Sml. B. 125b*, कमलायुधख.
- 61 भजेम . . . Add ref. to *Kuralay. ad* 136 anon. (व्रजेम).
- 62 अज्ञाना . . . Add ref. to Hemac. Comm., p. 197 anon.
BHĀVĀKADEVĪ BHĀVADEVĪ. Read BHĀVĀKĀ DEVĪ,
BHĀVĀ DEVĪ?
- 63 किं ते . . . Read 519 for 591.
- 64 गभीरख . . . Add ref. to **Sml. B. 58b*, भीमख?
- ये संतोष . . . Add ref. to **Sūktiratn. 633* anon.
- 65 यदेतत् . . . Read *Sbhr. 1978*, and see p. 119.

- p. 68 आघ्राय . . . Add ref. to **Sūktiratn.* 423 anon.
 भूपालाः . . . See p. 107.
- 69 चुर्या . . . Add 'translated by Tawney, *Prabandhacintā-*
maṇi, p. 57'.
- 74 यथा तारा . . . Add ref. to **Sml. P.* 113a, विल्हणस्य.
- 75 चारिच . . . Read चरिच . . . (*Anargh.* iv. 69d).
 चकारादु . . . Read उदुम्बर . . . (*Anargh.* ii. 83b).
- 76 रक्तस्त्वं . . . See p. 34.
- 78 दातूह . . . Read 111 for 11:
 द्वारं . . . See p. 55, and add ref. to **Sabhyāl.* vii.
 (27a) कस्यापि.
- 83 कपाले . . . Add ref. to **Sml. B.* 141a, भासस्य.
- 84 तरन्ती . . . Add ref. to **Sml. B.* 90b, कुम्भकस्य.
- 86 अहो अहं . . . Add ref. to **Sml. B.* 71b, चीयाकस्य.
- 88 यत्संभाषण . . . Add ref. to **Sml. B.* 66a, विल्हणस्य.
- 98 जीवितो . . . Read जीवि(sic for व?)तो.
- 99 तारतम्य . . . Read तारताम्र.
- 102 चैलो क्व . . . Read v. 121 for v. 21.
- 106 अष्टौ . . . Add 'translated by Tawney, *Prabandhacintā-*
maṇi, p. 39'.
- VIDYĀ . . . Add: 'The poetess Vijayāṅkā mentioned
 in the verse (ascribed to Rājasekhara ; see index)
 सरस्वतीव कार्णाटी विजयाङ्का जयत्यसौ ।
 या वैदर्भगिरां वासः कालिदासादनन्तरम् ॥
 (see Aufrecht, Z.D.M.G. xli, p. 93), is doubtless
 identical with Vidyā, as is proved by the other verse
 नीलोत्पलदलश्रामां विज्जकां मामजानता ।
 वृधैव दण्डिनाप्युक्तं सर्वशुक्ला सरस्वती ॥
 The "dark Sarasvatī" will be the same as the Kārnātic
 Sarasvatī, the southern ladies having in the poets
 this characteristic of complexion.'
- 110 मातर्धर्म . . . Add ref. to **Sml. B.* 145a, रविगुप्तस्य.
- 111 दृशा सपदि . . . Add ref. to **Sml. B.* 146b, वैद्यमानु-
 .पण्डितस्य.
- 113 ŚUBHAMKARA . . . Add Śp. उदारचरितस्यागी (389,
 one MS. ; see Aufrecht, Z.D.M.G. xli, p. 493).

Verse २ (a)	read °खलाः.
८ margin	,, i. 244.
१७ <i>bis</i>	,, १९.
(c)	,, श्री as first akṣara.
२२ (d)	,, मन्द् for मन्द् and [ब्वा] for [सं].
२६, n. 2	,, 'twice over square space' for 'many times'.
२८ in name	,, वाकपति for वां°.
४६ (a)	,, विचरंझा°.
५९, n. 1,	,, धु for धू.
६६ (a) Hemac. reads (a) व्यु for व्यु; Hemac. and <i>Aucity</i> . (d)	
अरठ for अठर.	
७६ (b)	read ह् for द्.
(c)	,, [ना or वत्].
९४ (c)	,, त्त for त्क.
in name	,, बाणखोभौ.
१०२, n. 1,	,, द्रं for द्रं.
१०६ (c)	,, उपरिवि°.
१२० (a)	,, विरल for °ण.
१४० (b)	,, तय इमे.
१५७, n.	,, Hemac., pp. 139, 272.
१७८, n. 1,	,, लीलीनि°.
१८६, n. 2,	,, °निर्मपां.
१९० (c)	,, रो for रौ.
१९५, n. 6,	,, MS. नवलवंला (for °लवलि?).
२०४ (b)	,, सपु for स पु.
२१७ (b)	,, छ for छ.
२९२ (a)	,, स for सं.
२९३ margin	,, स्य for स्य.
• ३०७ (a)	,, प्रति ह्.
३१३ (b)	,, प्रेङ्गन्की°.
३४७, n. 2, add 'and in (d) प्रथयति'.	
३६३ (d)	read मां लि°.
३७० (b) add note 'MS. घौ for घौ'.	
३७३ (b)	read सखा रा°

- v. ३८६, n. 2, read 'कुधो or बघो'.
- ३९१.(c) ,, छा for ची (MS. ची).
- ३९३, n. 4, ,, 'four akṣaras only'.
- ३९५, n. 3, ,, ऽरोदत for ऽरा०.
- ३९६, n. 3, ,, 'three akṣaras only'.
- ४०२, n. 3, ,, MS. कौ.
- ४०४ (a) ,, र्घो for र्घी.
- ४१४ (d) ,, क्ख for क्क्.
- ४१८ (b) ,, ² after bracket.
- ४५५ (c) ,, ² at end of line.
- ४६४ (a) ,, °वखां.
- ४६६ (c) ,, सखःखि०.
- ४७३, n. 1, ,, Subhās. for Subhās.
- n. 3, ,, 474.
- ४९२ (c) ,, सु for ख.
- ४९३ (b) ,, चखख for °ख.
- ५०७, n. 9, ,, सूचा० for सूचा०.
- ५२० (b) ,, निखले for निव्रणे.
- p. १७५, v. ३९, ,, *Sarasvatik. ad. ii. 39, v. 142.*
- १८४, v. ७७ (c), ,, iii. 13 for iii. B.
- १८६, v. ११८ (b), ,, 'elephants' for 'elephant's'.
- १९९, v. २१६, ,, 488 for 489.
- २१६, v. ३६७, ,, Add 'translated by Tawney, *Prabandha-cintāmaṇi*, p. 64'.
- २१८, v. ३८२ (a) read दिव्यं चक्षुः; cf. the verse दिव्यचक्षुरहं जातो, *Shhr.* 1208.

II. ADDITIONAL REFERENCES TO VERSES OF THE TEXT.

See *Exegetical Notes* to vv. २२, ३०, ३१, ३६, ४६, ६७, ७५, १०२, १११, १७३, १९९, २४०, २५८, २८५, २८८, २९६, ३१६, ५०८, ५०९, ५१९, ५२५, and add the following:—

- ३७ **Sabhyāl.* ii. 1, नारायणस्य ((b) °मंसे, (d) °मालिङ्ग);
 **Sāras.* i. 4 anon. (lectt. as *Sabhyāl*, also (b) विबुलित).
- ५१ **S.-Ratnak.* i. 143 anon.
- १२४ **Sāras.* ii. 2 anon. ((a) समये पयोधराणां).

- १८६ **S.-Ratnak.* v. 181 anon. (lectt. as *Daśar.* and *At.*, also (b) °माकर्षयन्निष).
 १९१ **S.-Hārār.* C 9a, 89 anon. (lectt. as *Śp.*).
 २०३ *Padyarac.* iv. 3, कस्यापि.
 २२५ **Sūktiratn.* 411 anon. ((b) °नाङ्गनायाः).
 २२६ *Pratāp.* Comm., p. 253 anon. ((a) तां प्रति, (b) तत्तु तवैव रमते).
 २३१ **Sāras.* i. 104 anon.; *Rasagaṅg.*, p. 277 (a-b only) भवभूतेः.
 २३७ **S.-Hārār.* C 4, 37 anon. ((b) सूचितेषु); **Sāras.* i. 34 anon. ((b) यतस्तु).
 २४० **S.-Ratnak.* v. 105 anon. ((a) तवैष); **S.-Hārār.* C 6b, 64 anon. ((a) तवैष); *Padyarac.* iv. 40, कस्यापि ((a) तवैष, (b) मुग्धे).
 २४६ **Sāras.* i. 35 anon. (lectt. as *Śp.*, but (b) कोपः).
 २४८ **S.-Ratnak.* v. 214 anon. ((a) सा दृष्टा येन दृष्टा वा).
 २५३ **Sāras.* i. 100 anon. ((d) न निवृत्तो).
 २५५ **S.-Mukt.* v. 10 anon. ?
 २६८ *Rasagaṅg.*, p. 31 anon. ((b) चाहि प्रिय त्वमिहैषसि, (d) and °गलज्जलिः).
 २९१ **Sabhyāl.* B 4a anon. ((b) संचलद्, (c) प्रशमनी).
 ३०८ **Sāras.* i. 96 anon. ((b) किं तु or किं नु twice).
 ३१२ **Sml. P.* 118b ((a) निकरः).
 ३१५ *Amaru*, 90.
 ३२८ **S.-Mukt.* i. 18 anon. ((a) पीनकर्कशघन, (b) °दत्तकमला (sic), (d) निर्धनो).
 ३६१ *Padyarac.* viii. 13, वामनस्य ((a) विग्रहो (sic), (d) न च मे).
 ३८४ **Sāras.* i. 59 anon.
 ३९१ **S.-Mukt.* i. 46 anon. ((a) विसृज कोपं).
 ४३२ **Skm.* ii. 261 ((a) मध्येसद्, (b) अङ्गुलभुवं, (d) बाष्पासुगर्भं).

• [Translations of various verses occurring in the text will be found in the articles of Aufrecht, *Indische Studien*, xvi. 168-72, Z.D.M.G. xiv. 581-3, xvi. 749-51, xxv. 238-43, 455-62, xxvii. 1-120, xxxvi. 361-83, 509-59, xxxix. 306-12, xlv. 308, and Peterson, J.R.A.S., 1891, 311-36, as well as in *Indische Sprüche.*]

III. ADDITIONAL DETAILS CONCERNING THE MS.

(a) The missing akṣaras replaced by dots have been *lost* in the MS., except where otherwise stated and in १७९ (d). Those

printed within square brackets were omitted, except (1) where otherwise stated and (2) in the following instances of loss :—

vv. २६ (a), ३४ (d) (some traces left), ३५ (c), ३६ (b), ५८ (c), ६७ (c), ६८ (b), ९२ (b), १३६ (c), १३७ (b), १३८ (a), १३९ (b), १४० (c) [जितुं य], १६३ (d), १६४ (d), १६५ (b), १६७ (c), १६८ (b), १७१ (c-d) [क्व partly lost] . . . य, १७३ (c), १७४ (c), २०४ (d) (traces remain), २०५ (c) (consonant part lost), २१६ (a) and (d) (traces remain), २१७ (b), २२४ (b-c, c-d) ह्य . . . ते (bracket omitted in text), २२५ (c-d), २२७ (a), २३५ (b) [ह्य] . . . चि (traces remain), २३७, २४५ (c), २४६ (c), २४८ (a), २४९ (b), [धिग] and वृ (partly lost), २५५-६, ३१९ (b), ३२३ (a), ३८४ (a), ३८८ (b), ३९२ (d), ३९७ (c), ४१५ (b-c), ४४८ (a).

(b) In the following instances the akṣaras were either written in an erasure or have been re-inked, two cases often indistinguishable. Where a *correction* (not a mere writing in erasure) is discernible, it is here noted. The re-inking is probably in some cases considerably later than the original writing or even (rarely) recent: correct p. 6, ll. 14-16 accordingly :—

vv. ३ (d) ह corr.; ७ (d) रभ; ८ (b) स; १३ (a) वी; १५ (a) समी . . . य; १९ (b) प्रा, (c) श्री; २२ (a) णि and गु; २४ (b) षी . . . जा; २५ (c) स्तेजो, with mark of erasure between; २७ (b) (स्त्रं)भि, (c) धी . . . तां; २८ (c-d) व्यो . . . ण; ३० (a) mark of erasure after भ्र; ३१ (a) चि; ३५ (d) नन्द— ३६ (a) ख; ३६ (a) (स)न्धि, (b) छ corr., (c) ब—३७ (a) पा; ३८ (d) व(स्तु); ४० (b) न्व, (b-c) म . . . पं; ४१ (d) का— ४२ (d) चा; ४३ (c) पा—४४ (a) सां; ५१ (a) पु—५२ (a) तुः; ५४ (d) वि; ५५ (a) नै; ५७ (a) सृह; ६७ (d) (क)ाचि corr.; ६८ (b) हपिक, (d) म्या; ८५ (d) दतिका; ८६ (a) त्वा—(b) णीणवी; ८७ (b) री; ८९ (d) द; ९१ (c) mark of erasure before तले; ९२ (b) mark of erasure after तो, (d) (द्र)ाय; ९३ (b) हि; ९४ (d) नी corr. from नि; ९७ (b) ल्व; ९८ (b) ममि—(c) पत; ९९ (a) तो . . . वरी, followed by mark of erasure; १०२ (d) (स्तुं)ज corr.; १०४, in name, णलच्छे; १०५ (a) नी corr., (c) नू; १०७ (c) न्त . . . भृ, (d) शि; १०८ (a) वह (२),

(d) ब; १०९ (a) क . . . कु; ११२ (d) औ; ११३ (c) यमाने;
 ११४ (c) का . . . ट; ११५ (d) त; १२२ (b) आ; १२६ (b) र्ण;
 १२७ (b) नी; १३० (b) घ(र); १३२ (a) स्त— (b) क्री; १३८ (b)
 लो . . . दा; १४८ (a) ख, (d) नि, also रघ्न with mark of
 erasure between; १५१ (c) न्द . . . द corr.; १५२ (d) mark
 of erasure before ज्जु; १५६ (a) च . . . र्चा; १६२ (c) ह . . . आ;
 १६४ (a) न्व, (d) घ corr.; १६९ (c) न्ये— (d) शो; १७० (a) (f) घ.
 (b) क्ति . . . (c) तत written in blank square and then erased,
 (c) mark of erasure between य and या; १८३ (c) जा corr. from
 anticipated ग; १८५ (a) ना corr. from anticipated म; १८८ (c)
 mark of erasure at end; १९३ (c) त्वा; १९६ (d) वि; १९८ (c)
 न्त . . . हि; २०० (a) घा . . . ता(:); २०३ (d) विहि . . . चा;
 २१२ (b) र्गी . . . क; २१४ (b) (स)म्भ; २१६ (c) ज्ञ corr.;
 २२२ (c) बा . . . रा; २२४ (a) ग्त्वा; २२६ (a) (n. 2) ँ;
 २३० (c) वि; २३१ (c) (न)च; २३३ (a) वि; २३४ (a) (ता)र corr.
 from रा; २३५ (a) मि; २४८ (a) मे, (b) ँ inserted three times
 in erasure after केषा; २४९ (b) ति . . . य; २५३ (b) त;
 २६४ (b) घटते; २६५ (a) था; २६६ (a) वं म and निन्दि, (b) सित
 and न . . . दो: प; २७० (a) य; २७२ (c) (n. 6) ँ;
 २७६ (d) नि; २७७ (d) म and या; २७८ (a) वि; २८४ (d)
 सावे; २९७ (d) र . . . रः; ३०० (c) रव . . . का; ३०४ (b)
 निशी . . . प; ३२६ (a) mark of erasure after का, (b) घ
 erased after नि; ३२८ (c) (आवृणो corr.; ३३२ (c) (त्सा)न;
 ३४७ (मुरारे)रे; ३५२ (n. 11) ँ; ३५३ (a) क्ता; ३५६ (d) स्त्रि;
 ३६१ (a) पो corr., (b) न्य; ३६२ (b) स corr. from सा, and भु;
 ३६४ (c) ण corr. from न; ३६७ (d) द; ३७२ (b) (का) . . . कि;
 ३८७ (a) दा, (b) शा; ३९० (c) यै; ३९८ (a) नय; ४०१ (d) द corr.
 from दि; ४१० (c) मि; ४४३ (b) तु; ४५१ (n. 8) ँ; ४६३ (b)
 ण्ठ— (c) ग, (c) (र्वा)प्य; ४६४ (a) त corr. from ति; ४६६ (b) हि;
 ४६७ (b) गमं; ४६९ (b) दिशः, (d) प्र corr. from anticipated लु;
 ४७० (a) रमित; ४७६ (d) सन्ततित corr. from सन्तितिति;
 ४८० (d) न corr.; ४८३ (a) न चे, (b) दि; ४९३ (c) (ह)वि;
 ४९७ (b) ब corr.; ५१५ ब्र erased after भु; ५२२ (b) (म)ा a recent
 insertion; ५२४ (a) दे.

INTRODUCTION

I. THE MS.

THE text edited in the present work is based upon a single imperfect MS. in the possession of the Asiatic Society of Bengal. It was acquired¹ in the years 1895-1900 by Mahāmahopādhyāya Haraprasād Śāstrī, who describes it in his *Report on the Search for Sanskrit MSS.*, 1895-1900 (Calcutta, 1901) as follows:—

“The last interesting Sanskrit work to be mentioned in this report is an ancient anthology. I could not find a name for this work, but from the preamble I have ventured to christen it as *Kaṭivācānasamuccaya*. The character is very old Newari, often mistaken for Bengali. It was copied at a time when Bengali and Newari were scarcely distinguishable. It must be at least nine hundred years old. The compiler's name is not found. Many leaves are lost. And I am not without suspicion that a few leaves, though on the same subject, do not belong to the same work. The majority of leaves have page marks, two have lost theirs. Leaf marked 41 does not read with leaf marked 42.² There are altogether 44³ leaves, and the last leaf is numbered 70. The work is divided into Vrajyās or groups. The first group is Sugatavrajyā. In this group the poets mentioned are Aṣṭavaghoṣa, Vasuka, Aparājitarakṣita, Vasukalpa, Ārīvaranandī, Ballana, Ārīpāṇḍavarmā, Jitārinandī, and Trilocana. The second is Lokeṣavaravrajyā, i.e. the group in honour of Avalokiteśvara. The poets mentioned in this group are Paṇḍitas Buddhākaragupta and Ratnakīrtti. Some of these poets are well known; as for instance Aṣṭavaghoṣa, the author of *Buddhacarita kāvyā*, who belongs to the third century, and Ratnakīrtti, author of *Apohasiddhi*, mentioned for the first time in this report. In the other Vrajyās we get the names of Kālidāsa, Vāna, Bhavabhūti, Ārī Harṣadeva, Ārī Harṣapāla Deva, Vākpatirāja, Vikramāditya, Rāja Āṇḍhara, Amarasīmha,

¹ Provenance not stated.

² A re-arrangement has remedied this.

³ Only 42 + 1 blank are now extant.

Puruṣottama Deva, Varāhamihira, Mayūra, Murāri, Pāṇini (a poet), Māgha, and Amaruka. These are well-known names. The other names are unknown, and there are more than eighty of them; but they are to be searched in or before the eleventh century, the latest limit to which the palæography will justify us to go. This MS. has been acquired for Government, and it is the most ancient anthology known. A list of the Vrajyās and poets as found in this MS. is given below. It has been carefully prepared under my supervision by my Assistant, Puṇḍita Vinoda Vihāri."

A more detailed description may read as follows :—

PALM-LEAVES 42, numbered 1-2, 12-17, 19-21, 23, 31, 36-7, 39-44, 46-8, 50-1, 53-64, 67-70, Nos. 43, 44, 47 being corrected from 44, 45, 48, and one leaf at least having been missing between Nos. 13 and 14 at the time of numeration. A blank double leaf at the end serves as a cover. Each leaf, after the first, has two blank squares with holes for a string, a larger square in the left half, corresponding as to size and position in all the leaves, and a smaller one to the right, somewhat variable in both respects. The leaves were already provided with holes when supplied to the scribe, who commenced sometimes on an *a* face and sometimes on *b*, which partly accounts for the discrepancy; but also there were original variations in the position of the second hole (that to the right). But neither this fact nor another to be immediately noticed, in regard to the numbers, affords sufficient ground for supposing the leaves to represent two or more MSS.

SIZE OF LEAVES, originally about $30 \times 4\frac{1}{2}$ cm., but varying somewhat, as usual, in width, and in all cases affected by wear and the action of worms.

As regards NUMERATION, we observe that the signs for 4, 5, 6, 7 appear each in a double form, as follows :—

{ 4 in 14, 40-1, 64 as in Cambridge MS. Add. 1644 (A.D. 1205);			
42-8, 54	"	"	1648 (c. A.D. 1200);
{ 5 in 15	"	"	1644;
50-9	"	"	1648;
{ 6 in 16, 36	"	"	1644;
46, 56, 60-9	"	"	1648; ' "
{ 7 in 17, 70	"	"	1644;
37, 47, 57, 67	"	"	1693;

(see Bendall's *Catalogue of Buddhist Sanskrit MSS.*, table of numerals). In point of antiquity there is practically nothing to choose between the alternatives; nor does it seem possible so to class the leaves as to bring to light anything more than the caprice of the scribe. Other alternations will appear in the next paragraphs.

AREA OF WRITING, $24\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ (rarely $2\frac{1}{4}$) – 3 cm.

NUMBER OF LINES per page, usually 7, rarely 6 or 8.

SIZE OF WRITING fairly uniform after 2a, having been up to that point rather smaller than subsequently.

CHARACTER OF WRITING, Nepalese of the second half of the twelfth century, corresponding to that of Cambridge MS. Add. 1691.2 of A.D. 1179 (Bendall's *Catalogue of Buddhist Sanskrit MSS.*, plate iii = Bühler's *Palaeographie*, Tafel vi, col. xi), and differing but slightly from other northern types of the same period (see Bühler's Tafel v and vi). The most noticeable peculiarities are the following:—

1. Alternative forms of initial *l*, namely, that of MS. Add. 1691.2 and the older one given in Bühler's Tafel vi.

2. Alternative forms of medial *l*, namely, the usual one and one resembling the medial *e* of modern Nāgari. The latter form occurs also in Cambridge MS. Add. 1648 of *circa* A.D. 1216 (see Bendall's *Table of Letters*).

3. Alternative forms of medial *e*, namely, the wavy line common in Nepalese MSS. and the antecedent Bengali sign. Corresponding alternatives in the case of *ai*, *o*, and *au*.

4. Alternative forms of क, with and without the oval, as seen in Bühler's Tafel v.

5. Two slightly differing forms of ख, as in the MSS. Add. 1686 and 1691.2 (Bendall's Table).

6. Entire absence of ब, which is always represented by व.

7. Alternative forms of श, as in the MSS. Add. 1686 and 1691.2, the second form hard to distinguish from स.

8. Final anusvāra occasionally represented by ँ (derived from ण, with a small ण, as in the Central Asian documents).

9. ट, when last member of a compound, written as in ट 156, १५१, 176, 251 (cf. Bendall, p. xlvii).

10. Concerning the symbol ॐ see below under CORRECTIONS.

The writing is in general clear and good; but the alphabet is one which leads to frequent confusion in certain groups of

signs, e.g. प and च, म and स, त and भ, त and ड, ट and द, and occasional confusions in others, e.g. व and घ, ग and म, म and न, ण and ञ, ण and श, ग and श.

The MS. copied must have been written in a quite similar character, as is proved by the very numerous minor errors, the chief of which may be classified as follows :—

1. *Superscript signs :*

(a) Loss of *i* (e.g. म for मि in 52) ; loss of *e* (the wavy line), or insertion of the same (e.g. वे for घ 13, से for स 66, मै for मि 383) ; loss of *r* (due to confusion with the hooked top of the akṣara, e.g. मा for मी 27).

(b) Confusion of anusvāra and *r* (र्य for मं 9, र्च for चं 339).

2. *Subscript signs :*

(a) Loss of *ū* (a small thickening at the bottom of the vertical line, e.g. र्ज for र्जु 108, स्र for स्रु 116), or insertion of the same (e.g. लु for ल 32) ; loss of *r*, or insertion of the same, especially in connection with त and भ ; very common.

(b) Confusion of *u* and *r* (e.g. र्स्र for लु 272, प्रल for पुन 477) ; confusion of *y* (not reaching the top of the line) and *r* (e.g. झय for कृ 348) ; confusion of *ū* (Bengali form) and *r* (e.g. छ for कू 3) ; *ū* and *u* (e.g. सन्न for सून 8).

3. *Antecedent signs :*

Confusion of *e* (Bengali form) and conjunct त (e.g. लो for मो 35, ल्म for मे 55, को for लो 98, लो for त्वा 213, लो for त्वा 303, त्य for पे 386, मे for त्म 467, त्मा for सो 494).

4. *Subsequent signs :*

Confusion of *ā* (with slightly rounded top) and *ī* (e.g. भी for भा 47, श्री for श्रा 94, टा for टी 132, ना for नी 181, ची for चा 197, टी for टा 213, मा for मी 497).

5. *Single consonants :*

Confusion of क and व 297, ग and म 418. 467, ग and श 229, ड and त 97, ण and श 188 and 328, त and भ 13 and *passim*, घ and व 4 etc., द and व 328, न and म 16 and frequently, न and व 161 etc., न and स 435, प and च *passim*, म and स *passim*, र and च *passim*.

6. *Consonant + vowel :*

Confusion of का (with short vertical mark) and वा 28, टा and घ 388, कु and क्त 414, गु and एड 51, णा and ख 372, मु and ख 516, तु and त्त 66 and frequently, ऊ and व 228 etc., ऊ and व 205.

7. *Conjunct consonants :*

Confusion of च and ख 474, च and ख 45, च and ल 292, च and त्क 132, च and म 66, छ (खं) and व 62, छ and झ 516, ग्ल and झ 299, च and न्द 169, न्व and म 457. 523, न्य and म्य 202, न्य and म्य 134, त्त्य and ल 139, र्ण and क 8 and frequently, र्ण and वध 29, र्ण and व 52, र्ण and न्य 202, र्णय for लक्ष्य 519, उ and ण 21. 39, ख and ख 408, all easily explained by the forms.

8. *Miscellaneous :*

Confusion of अ and म 146, २ (m) and : 106. 338, इ and च 330, इय and ल 457 (in °ख्यलोन्नव° for °स्यालो इयं व°, an interesting case), इ and य 78 (वमे read as इमि).

These observations, while impeaching a little the accuracy of the scribe, preclude all doubt of his good faith; at the same time they render certain the correction of the errors, where they occur, and also demonstrate that the MS. copied was one very similar to the copy. This last conclusion is, moreover, independently certain: for the work being of Bengali or Nepalese origin, as is proved by the names of the authors cited, and its date being not later than 1200 A.D., while some of the poets themselves belong to the end of the tenth century or the beginning of the eleventh, the interval of time between the writing of the MS. and the original archetype is too short to allow of any considerable alphabetic development. In one point only a doubt is possible, namely, as regards the peculiar (superscript) *i* medial. That this was more common in the scribe's original is proved by the numerous cases of its omission by him; the usual form was less liable to be overlooked. Was that form represented at all? A negative answer seems not improbable—note that in 78 य(व)मे (*thami*) has been read इमि. As regards the alternative forms of *e* conjunct, the cases of loss on the one hand and of confusion with त्त (as prior member of a group) on the other suffice to prove the presence of both.

CORRECTIONS by the original scribe or a revisor are fairly frequent. They are usually made over erasures, which causes the ink to show up more black, and often the writing appears cramped, perhaps owing to an original omission, which necessitated the crowding of the corrected writing into an insufficient space. Sometimes after erasure the scribe fills up the cleared space with repetitions of the sign ॐ (also found in other Nepalese MSS.), which is moreover employed to fill spaces near the blank squares and sometimes, for no certain reason, elsewhere. The cases in question may be either due to corrected dittography or to *immediate* erasure with continuation of the writing *after* the area thereof. In fol. 37*b* the latter case is clearly exemplified, the erased akṣaras, which intruded upon a blank square, being still apparent. Possibly, therefore, all the corrections may, in spite of some difference of hand, be by the original scribe.

Apart from merely graphic errors the text contained in the MS. seems to be good. Its age entitles it to respect; and a comparison with corresponding passages, both in other anthologies and *ālaṃkāra* works containing the same verses, and also in surviving literary monuments whence some of the verses are taken, seems to substantiate the presumption. I may refer to the following examples:—91*d* (परं); 200*d* (युगलं; मिथो precedes); 202 (*a* स्वीकृतः, *c* स्वगुणानुरूप); 204*b* (मासः सपुष्पाकरः); 206*a* (आयतलोचनायाः); 250*a* (प्रिय); 303*d* (मम); 317*c* (प्रध्वस्त); 337*d* (दहति); 341*b* (अचराली); 348*c* (आकार); 349*c* (संभाष्यो); 351*c* (चक्षुः); 352*c* (संलापो, अन्तिके); 353 (*a* धृता, *d* शतधा); 367 (*a* कृशतनु; शशी follows; *d* चण्डि); 372*b* (प्रेयसि); 407*b* (परिणत); 424*b* (प्रस्थपचः; see *rarr. lectt.*); 460*a* (कुण्डी°); 469*c* (स्व चापि); 496*b* (तुहिनाद्रि); 500*d* (स्तनम्); 505*b* (तथेह; see *rarr. lectt.*); 505*c* (पापाहमेका); 509*b* (जनः; see *rarr. lectt.*).

II. THE WORK

As already intimated, the work is an anthology of verses. Owing to the fragmentary condition of the MS. the title does not appear; but a considerable probability attaches to the name *Kaṇḍinīdravarāṇasamuccaya*, which (with omission of *indra*) Mahāmahopādhyāya Haraprasād Śāstri has elicited from the introductory verse. The *Catalogus Catalogorum* cites two other

works of similar nature commencing with the word *Karindra*; but neither of them is related to the present text. Uncertain, again, is the original extent of the compilation, which on the last existing leaf (No. 70) gives no indication of an approaching conclusion. On this point a suggestion may be ventured later. In any case the loss of a part is to be deplored, since probably a number of unknown verses and authors has been withdrawn from our knowledge, and it is not very likely that a second MS. will ever be found to make good the deficiency.

The Buddhist character of the work is no more than superficial. After two sections devoted to Buddha and Avalokiteśvara respectively the subjects and authors are those found in other anthologies of a Brahmanic provenance, and only a few specially Buddhist poets are represented.

The work is divided into a number of sections, entitled *vrajjā*. This term, which we may suppose equivalent to the common *varga*, is applied also to the divisions of the *Vajjālagga*, a collection of *Āryā* stanzas by a Jaina author Jayavallabha, and to those of Sādharaṇa Deva's recension of the *Saptaśātakan* of Hāla (see Pischel's *Prakrit Grammar*, § 12, note). The latter work shows in its arrangement also some analogy to our text, inasmuch as it commences with a group of *namaskāra* verses, after which follow the seasons, and somewhat further on the sections relating to love. The later divisions are, however, more complicated and specialized than in our text, and in this respect the recension may be compared with the *Subhāṣitāraṇi* and *Śārṅgadharapaddhati*. This is hardly the place for a general disquisition upon the principles of division of subjects adopted in the different anthologies. It may be remarked that the verses relating to deities (*namaskāra*, *āśrēda*, etc.) usually, as is natural, precede, while those descriptive of the *nāyikā* are generally found in the vicinity of the specially erotic sections. In the *Subhāṣitāraṇi* the descriptive and erotic verses are separated by those relating to the seasons, while the *Śārṅgadharapaddhati* makes the last-named follow these two divisions: in our MS., on the contrary, they precede.

At this point it will be convenient to interpolate a word concerning the *Saduktikarṇāṃbha* of Śrīdhara Dāsa, son of Vaṭu Dāsa, an extensive anthology compiled in Bengal in the twelfth century. This work was first made known by the abstract given in the

Notices of Sanskrit MSS. under No. 1180. A second MS. exists, or existed, at Serampore. By reason of the number of authors, otherwise unknown, who are here represented, and the multitude of excellent verses which are included, this is one of the most important of the known anthologies. It is somewhat widely, but very imperfectly, known from articles by Aufrecht (*Beiträge zur Kenntniss indischer Dichter*, Z.D.M.G. xxxvi. 361-83, 509-59), who had made a complete copy for himself, with collation of both MSS., and had furnished it with a full index of authors' names and of their verses, also with a list of *pratīkas*, as well as with numerous references. Apparently Aufrecht did not consider his MS. ripe for publication, and it passed along with the rest of his collectanea into the possession of the India Office Library, where it appears as Nos. 57-8 in the Aufrecht Collection (see "The Aufrecht Collection", J.R.A.S. 1908, pp. 1029-63). It is to be hoped that it may not much longer await an editor. For the present publication it has been of great assistance: compiled in Bengal within two centuries of our work, which, or an original of which, it appears to have largely consulted, it presents a considerable number of identical verses and of additional verses by the same authors, and its readings constantly supply deficiencies in our MS. or support its divergences from other texts.

In this work, as will be seen from Rājendralāla Mitra's analysis, the first chapter relates to the gods and the second to descriptions of the *nāyikā* and the various erotic themes, with the seasons at the end. Then follow chapters III, चातुर्मासः; IV, अपदेशम् (descriptions of natural objects, animals, plants, etc.); V, उच्चावचम् (various, including *manuṣya*, *aśva*, *go*, *kari*, *darjuna*, *rājan*, *kāla*, etc.). All these chapters are rather minutely subdivided into sections (*riṣi*). The first two chapters constitute about half the work, whence we may infer that our MS., if of similar proportions, may have originally extended to about 150 leaves. This is of course a mere conjecture; but clearly we must concede the possibility that, including the folios demonstrably missing, the regrettable imperfection of our MS. has deprived us of two-thirds of the original text.

In editing the surviving portion from a single MS. I have enjoyed a special advantage in the opportunity of consulting Aufrecht's volumes of *pratīkas*. In particular I should mention

MS. No. 36 of the Aufrecht Collection (see the published list), which gives the material from a vast number of *kāvya*, *alaṅkāra*, and other works, indeed it may be said from the great majority of the leading compilations containing *subhāṣitas*. Such other similar compositions as were accessible to me in MS. or editions have also been searched, and I am greatly indebted to Colonel G. A. Jacob for the use of several texts equipped with most elaborate MS. indexes. The references given in the margins (or, where too numerous, included in the critical notes) may therefore be supposed to display a moderate degree of completeness, and it is hoped that they will be of some use to any scholar tracing the history of particular verses or of the discussions of them in *alaṅkāra* works. A list of the books quoted and of the corresponding abbreviations is given at the end of this section.

The text has been printed with correction only of unmistakable errors. The critical notes (supplemented by the unfortunately not inconsiderable list of 'Additions and Corrections') exhibit all the readings and peculiarities of the MS., except some general features, such as doubling of consonants after *r* conjunct, use of *व* for *व*, variations in respect of anusvāra, etc., where the orthography has for the most part been regularized. As regards the *variae lectiones* cited from other works where the verses occur, I have been content to take note only of the MS. or edition before me. For plainly it would have been an enormous and misspent labour, as well as a waste of print, to record in this connection all the variations presented by a verse, say, of Bhṛavabhūti, Rājasekhara, or Amaru, in all the MSS. of the work in which they originally occur or are reproduced by way of citation. It happens not rarely that our MS. confirms the reading of some one or several MSS. of a text where the editor has preferred a different one. It is to be hoped, therefore, that the reader will qualify his reliance upon the modest *apparatus criticus* by this important consideration.

The Exegetical Notes do not pretend to provide a full commentary on the verses. The aim has been merely to render the sense sufficiently clear for translation, and in the case of verses belonging to known works even less has been necessary. A translation even of those verses which have not been edited before, though some of them are extremely good specimens of

Sanskrit classical poetry, was also hardly to be recommended. The modern European reader would welcome rather a selection such as we have in Böhlingk's *Indische Sprüche*, Aufrecht's articles in the Z.D.M.G. and his *Blüthen aus Hindustan* (Bonn, 1873).

**List of MS. Works cited and of Published Works cited
by Abbreviated Titles¹**

1. MSS.²

Kāryadarpaṇa = (Peterson, *Sixth Report*, No. 371 and pp. 29-30)
K. by an unnamed author. Foll. 1-33 + 38 (?) + x;
24 × 11 cm.; ll. 12 (generally); written in several hands,
mostly bad.

In seven *Paricchēdas*, as follows:—

I, *Uttamakāryānirṇaya* (9b); II, *Mādhyamak*^o (10b);
III, *Adhamak*^o (11a); IV, *Gūṇacarṇana* (12a); V,
Śabdālaṃkāranirṇaya (14b); VI, *Arthālaṃk*^o (33a); VII,
Doṣanirṇaya ([35]a).

No authors; all the *ulāharṇas* refer to Kṛṣṇa.

Padyatar. = (Peterson, *Fourth Report*, No. 725 and pp. 26-32)
Padyataraṅgiṇī, a *śloka-saṃgraha*, by Vrajanātha. Foll. 28;
24 × 10½ cm.; ll. 8-9; clear good Jaina writing.

In twelve *Taraṅgas* = 102 verses (foll. 1-23b), followed
by *Nṛpatīcaṇṣavarṇana*, vv. 1-36 + 1 (foll. 28b).

No authors.

Padyaveṇī = (R. G. Bhandarkar, *Report*, 1884-7, No. 375, and
1887-91, pp. lx-i), P. of Veṇīdatta, son of Jagujjivana,
son of Nilakaṇṭha Yājñikavaṃśavataṃśa. Foll. 1-76;
27 × 12 cm.; ll. 10.

In seven *Taraṅgas*, as follows:—

I (*Āśīrṛāda*, etc.), vv. 1-51 (5b); II (*Rājādicarṇana*),
vv. 52-171 (16b); III (*Śṛṅgāra*), vv. 172-260 (23b); IV
(*Asaktasyoḥlayaḥ*, etc.), vv. 261-435 (38b); V (*Saṃyoga-
śṛṅgāra*), vv. 1-126 (50b); VI (*Śaḍṛtu*, etc.) (67b); VII
(*Rasa*) (76b).

Authors named; see list given by Bhandarkar, *Report*,
1887-91, loc. cit.

¹ Other works have been searched without result.

² In the notes and the lists of *pratikas* MS. works are indicated by an asterisk.

Padyāmytatar. = *Padyāmytataraṅgiṇī* of Haribhāskara, son of Āpāji Bhaṭṭa.

(1) With commentary (*Padyāmṛtasopāna*) by the author's son Jayarāma ("Aufrecht Collection," No. 64; see also Aufrecht's article *Z.D.M.G.*, xxxvii. 544-7). *Taraṅga* i, vv. 1-44 (p. 35); ii, vv. 1-64 (p. 83).

(2) R. G. Bhandarkar, *Report*, 1884-7, No. 376; 1887-91, p. lxii. Foll. 10; 32 × 12 cm.; ll. 12-13. *Taraṅga* ii, vv. 36-65 (3a); iii, vv. 1-73 (6b); iv, vv. 1-99 (10b).

Authors named; see list given by Bhandarkar, *Report*, 1887-91, loc. cit.

Padyār. = *Padyārak* of Rūpagosvāmin ("Aufrecht Collection," No. 63, copy of a Tübingen MS. (Roth, p. 12)). Vv. 1-382, in minor groups. Authors named.

This work is now reported to have been published at Calcutta. The compiler is the well-known disciple of Caitanya. For further details see Eggeling, No. 4034 = India Office, 823a.

Rasacandra = (India Office, 295a = Eggeling, 1210, q.v.) *R.* of Ghāsīrāma Kavi.

Rasapradīpa = (Peterson, *Fourth Report*, No. 764 and pp. 35-6; Poona, 764 of 1886-92) *R.* of Bhaṭṭa Prabhākara, son of vidvadvṛndavṛndārakapurāṇdarajagadguruvandanīya-pādāravinda-bhūsurā Bhaṭṭa Mādhava. Foll. 22; 34 × 13 cm.; ll. 11-15; composed Samvat 1892.

I, *Kāryalakṣaṇaparīcheda* (8a); II, *Rasavivēko nāma drīṭīyo lokah* (17b); III, *Vyañjanānirūpaṇo nāma trīṭīyo lokah*, 22 (b).

Concerning the work see also Eggeling, No. 1205 = India Office, 235c.

Rasarilāsa = (India Office, 2526b = Eggeling, 1209, q.v.) *R.* of Śuklabhūdera.

Skṁ. = ("Aufrecht Collection," Nos. 57-8; see above, pp. 7-8). *Saduklikarṇāmyta* of Śrīdhara.

Authors named; for a list see Rājendralāla Mitra.

Notices of Skṁ. MSS., No. 1180.

Sabhyāl. = (R. G. Bhandarkar, *Report*, 1884-7, No. 417, and 1887-90, pp. lxii-iii) *Sabhyālaṅkaraṇa Saṃyogaśṅgāra*, or *Sārasaṃgrahasudhārṇava*, of Bhaṭṭa Govindajit.

Foll. 37, numbered 1-30 (28 missing), 1-4, x, 1-3, with a pencilled re-arrangement which may be disregarded; $26\frac{1}{2} \times 12$ cm.; ll. 12-19; bad writing.

Divided into *marīcis*, as follows:—

I, vv. 1-20 (2a) *Maṅgalarīmśati*, vv. 1-130 (7a); II, vv. 1-15 (8a) *Srabhārokti*, vv. 1-9, 1-52 (10b); III, *Sakalanāyikānirūpaṇa*, vv. 1-86 (14a); IV, *Ratavarṇana*, vv. [1]64 (22b); V, *Prabhātararṇana—Grīṣmararṇana*, vv. [1]65-180 (23a)-(24a); VI, *Varṣācarṇana* (26a); VII, *Vasantavarṇana* (27b); VIII, *Nāyakaṛipralambha*, etc. (30b); *Prarāsa*, vv. 1-35 (B, 1-3a); *Dūṭīniveditā Daśāvasthāh*, etc. (4b); *Pūrcānurāgacvraha* (x); *Gupta* (C, 2a); *Bhāragūḍha*, etc. (C, 3b).

Authors named; for a list see Bhandarkar, 1887-90, loc. cit.

It will be seen that citation of this MS. is attended with unusual difficulties. The work is often in agreement with the *Śārngadhara-paddhati*.

Sāras. = (India Office 2458b = Eggeling 4021, q.v.) *Sārasaṅgraha* of Śambhudāsa. No authors.

Subhāṣ. = (R. G. Bhandarkar, *Report*, 1883-4, No. 91, and p. 56; Poona, xvii, 91 of 1883-4) an anonymous collection of *Subhāṣitas*.

Foll. 2-42 in book form (2-22 *Śārolā* character; 23-42 *Nāgarī*); $21 \times 14-15$ cm.; ll. 10 (generally).

I, *Āśirvādapaddhatī* (12b); II, *Vakrokti*. (16a); III, *Sajjanap.* vv. 1-73 (24b); IV, *Durjanap.* vv. 1-96 (31a); V, *Kulavyāh.* vv. 1-25 (33a); VI, *Udārāh.* vv. 1-35 (36b); VII, *Aṅgāpadeśāh.* vv. 1-33 (39b); VIII, *Prāṇināh.* vv. 1-38, imperfect (42b).

Authors named; for a list see Bhandarkar, loc. cit.

S.-Prab. = (Poona, xix, Vishrambag, i, No. 248) *Subhāṣita-prabandika* or *Bhojakṛtasubhāṣita* (not the verses in the *Sarasvatīkaṇṭhābharaṇa*), followed by *Bhojaprabandhīyāh Śārasīlokasaṅgrahaḥ* (vv. 1-37). Foll. 45 (including covers); 21×10 cm.; ll. 7.

Vv. 255 divided as follows:—

1-6, *Decatāh*; 7-10, *Pratāpa*; 11-19, *Kṛttī*; 20-5, *Prātāhikāla*; 26-35, *Candrotprekṣā*; 37-43, *Candrārkararṇana*; 44-51, *Kaṭākṣav.*; 52-92, *Śṛṅgārar.*; 93-5, *Vāgav.*;

96-8, *Parjanyar.*; 99-101, *Dāridryav.*; 102-4, *Anyokti*; 105-21, *Rājav.*; 122-52, *Prastāra*; 153-63, *Vairāgya*; 164-70, *Mānuṣyaṃprastāra*; 171-87, *Mārkhapr.*; 188, *Lekhana-pattra*; 189, *Naukā*; 189-92, —; 193-8, *Kūta*; 199-200, *Kartr̥gupta*; 201-10, *Karmagupta*; 211-55, *Candrānyok-tayāḥ*.

No authors.

S.-Mukt. = (R. G. Bhandarkar, *Report*, 1883-4, No. 92 and p. 57; Poona, xvii, 92 of 1883-4) *Subhāṣitamuktārālī Śṛṅgārālāpa*, a *śloka-saṃgraha*. Foll. 1-76, 78-83; 25½ x 12 cm.; ll. 10 (generally).

In eleven *śatakas*, as follows:—

I (96); II (166); III (226); IV, partly from the *Rāmanāṭaka*, *Śilārāmanāṭako nāma* (306); V (396); VI (496); VII, *Ṛtunarṇana* (556); VIII (616); IX, *Rāma-viraho*, *Puruṣavirahavarṇana* (706); X (766); XI (836).

No authors; as Bhandarkar points out loc. cit., the work gives long extracts from the *Mahānāṭaka*, *Megha-dūta*, *Kumārasambhava*, etc.

S.-Muktār. = ("Aufrecht Collection," No. 61, copy of Poona, iv, 75) *Subhāṣitamuktārālī*.

In thirty-four *muktāmaṇīs*, as follows:—

I, *Harigunagṛāmararṇana* (p. 9); II, *Lakṣmīpraśaṃsano* (p. 13); III, *Lakṣmīrisphuraṇo* (p. 15); IV, *Dhanināṃ Dhanapraśaṃsano* (p. 19); V, *Kṛpāṇakārpaṇavarṇana* (p. 27); VI, *Dātṛnāṃ Dānar.* (p. 31); VII, ——— (p. 40); VIII, *Karmatīpāka* (p. 52); IX, *Sajjanasaujan-yādī* (p. 71); X, *Dauṛjanyanirūpaṇo* (p. 81); XI, *Vidyā-praśaṃsano* (p. 86); XII, *Sampticalācalatranirūpaṇo* (p. 87); XIII, *Prītipravaharacano* (p. 90); XIV, *Viyoga-saṃyogopākhyāno* (p. 99); XV, *Duḥkhitajanaduḥkhanirūpaṇo* (p. 104); XVI, *Śṛṅgāravarṇano* (p. 114); XVII, *Lalanāgūṇollasano* (p. 121); XVIII, *Kāma-vīlāsavarṇano* (p. 129); XIX, *Mādhvīkavaiṇeṇyanidarśano* (p. 133); XX, *Praśnottaraprahelakhetano* (p. 143); XXI, *Nṛpatiserano* (p. 147); XXII, *Himsāśṭakasaṃkathano* (p. 150); XXIII, *Madhukaramātaṅgayor arasthānirdeśo* (p. 154); XXIV, *Rājanītidarśano* (p. 168); XXV, *Āśīracananirūpaṇo* (p. 179); XXVI, *Dharmādharmanirūpaṇo* (p. 182);

XXVII, *Parakāminītyajano* (p. 188); XXVIII, *Krodha-nirūpaṇo* (p. 190); XXIX, *Mahimotkaravarṇaṇo* (p. 197); XXX, *Vīravikramano* (p. 200); XXXI, *Kalikālāṅkalikano* (p. 204); XXXII, *Jananīrātsalyakathanam* (p. 205); XXXIII, *Subhāṣitararṇanam* (p. 206); XXXIV, *Nava-ratnakathano* (p. 212).

No authors.

S.-Ratnak. = (R. G. Bhandarkar, *Report*, 1883-4, No. 93 and pp. 56, 360-1; Poona, xvii, 93 of 1883-4) *Subhāṣitaratna-kośa* of Bhaṭṭa Śrīkṛṣṇa. Foll. 1-155; 26 × 14½ cm.; ll. 10.

I, *Devatāprakarāṇa* (15a); II, *Śuddhasubhāṣitakathana*, vv. 1-234 (31b); III, *Anyoktiprakarāṇa*, vv. 1-387 (67b); IV, *Yaśovarṇana*, vv. 1-87 (76a); V, *Śṛṅgārapr.*, vv. 1-379 (written 279) (106b); VI, *Prakīrṇapr.*, vv. 1-600 (152a); VII, *Vairāgyapr.*, vv. 1-39, imperfect (155b).

No authors.

S.-Ślokāḥ = (Poona, xiv A, 324 of 1881-2) *Subhāṣitāślokāḥ*. Foll. 22 + 38; 20 × 12½ cm.; ll. 10.

No authors.

S.-Saṃcaya = ("Aufrecht Collection," No. 62, copy of British Museum MS. 253 (Prof. Jacobi's MS.), see Bendall's *Catalogue*) *Subhāṣitasamcaya*. No authors.

S.-Hārār. = (Peterson, *Second Report*, pp. 57-64 and No. 92; Poona, xviii A, 92 of 1883-4) *Subhāṣitahārārālī* of Hari Kavi. Foll. A 1-[10]7, B 1-5[-12], C 1-42, other systems of numbering and also absence of numbers being instanced; 28 × 12 cm.; ll. 9-11. The MS. is written in more than one hand, and a part of the text (63a, v. 655-75b, v. 842 = 76a, v. 57-90a, v. 48) is repeated. The numbering of the verses is very irregular; we have first vv. 1-96 (12a), then no numbers to [1]61 (19b), then continuous numeration to 877 (77b), then — a new hand—34 to [2]56, then 1-[2]75; next B 1-55, 6-33; then C 1-9, 1-200, 1-170 (written 270). The MS. is imperfect at the end. Authors cited, except in a few leaves, where a space is left for the insertion of the names.

The work is divided into minor sections.

Saml. = (R. G. Bhandarkar, *Report*, 1887-91, No. 529; and Poona, 529 of 1887-90) *Sūktamuktāvalī*, in three *paricchedas*, of which we have only No. iii, *Rasaprasaṅga*, vv. 1-302. The work is a manipulation of Jalhaṇa's anthology (*Sml.*). Foll. 28; 23 × 11 cm.; ll. 10.

Authors not named.

Sml. P. = (Peterson, *Journ. Roy. As. Soc. Bombay*, xvii. 57-71; *Third Report*, No. 370; Poona, 370 of 1884-5) *Sūktimuktāvalī-saṃgraha* by Śrīmad Āroḥaka Bhagadatta Jalhaṇa. Foll. 2-42, 44-61, 63-148, 150-63, imperfect; 21½ × 10 cm.; ll. 8.

Like the *Śārngadhara-paddhati*, the work is divided into a considerable number of minor sections. But there are colophons also as follows:—

56*b*, *Anyoktiprakīrṇapaddhati*; 128*a*, *Sambhogaśṛṅgāra-prakīrṇāni*; 159*b*, *Sarvapadārthavarṇanam*.

Authors named.

Sml. B. = (R. G. Bhandarkar, *Report*, 1887-91, pp. i-liv) *Sūktimuktāvalī* of Jalhaṇa, of which apparently *Sml. P.* is a *saṃgraha*. Full details concerning this MS. are given by Bhandarkar in the passage cited.

Authors cited (list given by Bhandarkar).

Sūktiratn. = (India Office, 1203*b* = Eggeling, 4032, q.v.) = *Sūktiratnāvalī* of Vaidyanātha, son of Rāmabhaṭṭa Sūri. No authors.

2. PRINTED WORKS

- Ak.* = *Alaṃkāra-kaustubha* (Kāvyamālā, 66).
At. = Vāgbhaṭa's *Alaṃkāratilaka* (Kāvyamālā, 43).
Anargh. = *Anargharāghava* (Kāvyamālā, 5).
Aś. = *Alaṃkāraśekhara* (Kāvyamālā, 50).
As. = *Alaṃkārasarvasva* (Kāvyamālā, 35).
Uttarar. = *Uttararāmacarita*.
Ekār. = *Ekāvalī*, with commentary (Bombay S.S.).
Aucityar. = Kṣemendra's *Aucityaricāracarā* (Kāvyamālā, i).
Kkbh. = Kṣemendra's *Kavikāṇṭhābharaṇa* (Kāvyamālā, iv).
*Kāvyapr** = *Kāvyaprakāśa* (Bibl. Indica).
Kāvyaprad. = *Kāvyapradīpa* (Kāvyamālā, 24).
Kuralay. = *Kuralayānanda* (Bombay, 1885).
Khaṇḍap. = *Daśaratākhaṇḍaprasāsti* (Bombay, 1860).

- Citram.* = *Citramīmāṃsā* (Kāvyamālā, 38).
Citrakh. = *Citramīmāṃsākhaṇḍana* (Kāvyamālā, 38).
Daśar. = *Daśarūpa* (Bibl. Indica).
Dhranyāl. = *Dhranyāloka* (Kāvyamālā, 25).
Pañcat. = *Pañcatantra*.
Padyarac. = *Padyaracanū* (Kāvyamālā, 89).
Pratāpar. = *Pratāparudrayaśobhāṣaṇa* (Bombay S.S.).
Bālar(ām). = *Bālarāmāyaṇa* (Benares, 1869).
Bhojapr. = *Bhojaprabandha* (with Gujarātī rendering, Bombay, 1886).
Mālatīm. = *Mālatīmādhava* (Bombay S.S.).
Rasagaṅg. = *Rasagaṅgādhara* (Kāvyamālā, 12, Benares S.S.).
Rasam. = *Rasamañjarī* (Benares S.S.).
Rudraṭa. = *Kāvyālaṃkāra* (Kāvyamālā, 2).
Śṛṅgārat. = *Rudra's Śṛṅgāratilaka* (ed. Pischel, Kiel, 1886).
Vāgbhaṭa. = *Vāgbhaṭa's Alankāra*, with Siṃhadeva Gaṇī's commentary (Kāvyamālā, 48).
Vāmana = *V.'s Kāvyālaṃkāraṛṇṇī* (ed. Cappeller, 1875).
Viddhaś. = *Viddhaśālabhañjikā* (Poona, 1886).
Vetālap. = *Vetālapañcaviṃśati* (Abhandlungen f. die Kunde des Morgenlandes, viii, 1).
Śp. = *Śārṅgadharapaddhati* (Bombay S.S.).
Sarasvatīk. = *Sarasvatīkaṃṭhābharana* (Kāvyamālā—in progress —and Borooh)
Sāhityak. = *Sāhityakaumudī* (Kāvyamālā, 63).
Sāhityad. = *Sāhityadarpaṇa* (Bibl. Indica).
Sbhv. = *Subhāṣitāvalī* (Bombay S.S.).
Surṛttat. = *Surṛttatilaka* (Kāvyamālā, ii).
Hemac. = *Hemacandra's Kāvyaṇuśāsana* (Kāvyamālā, 71).

III. THE AUTHORS

As already stated, the names appended to the verses in the MS. include a large number of poets, none of whom are known to be of later date than about 1000 A.D. In this section, following the example of Aufrecht's articles in the Z.D.M.G., vols. xxvii. and xxxvi, and of Peterson's Introduction to his edition of the *Subhāṣitāvalī*, I give a list of these, along with the *pratikas* of the verses ascribed to them in the present or other works. The collections are as complete as I have been able to make them; even in the case of the *Subhāṣitāvalī* and

Sārngadharaṣaṃhitā, where the task of collecting has been already done (by Peterson and Aufrecht respectively), I have thought it desirable to give the *pratīkas*, adding, where traceable, the source or other citations of the verses. The utility of citing *pratīkas* of verses as yet unpublished, e.g. of the numerous verses taken from the *Saduktikarṇāṃṛta*, may be questioned; and in the case of some few verses from less accessible sources I have so far yielded to this consideration as to quote in full. But plainly the general adoption of this practice would have expanded this Introduction into something like a *Corpus Fragmentorum Poetarum Sanscritorum*, for which the time has hardly arrived, and which, should it ever come into being, will be of vast extent; and on the other hand the mere *pratīkas* may be of some use as a basis for research.

The ascriptions in the MS. seem to be, in general, where they can be tested, reliable. Occasionally verses from known sources are given anonymously. The *कस्यचिद्* or *कस्यापि*, so common in Sanskrit anthologies, is of rare occurrence. In many cases the works cited vouch for a different authorship, or several different authorships, and fifty or more of the poets so named are additional to those represented in the MS. Although the dates of these poets, supposing established their claim to the authorship of the verses in question, would have a bearing upon the date of the present text, it was hardly worth while to collect the facts relating to them and the *pratīkas* of their verses occurring elsewhere; and I have been content to append a list of the names along with the numbers of the verses in question. To do more would, no doubt, have been to allow too much weight to such ascriptions, so often carelessly set down, and moreover it would have been an endless task, since verses ascribed to these poets in other works would have brought in a further batch of rival claimants—a real *regressus ad infinitum*.

To the *pratīkas* of verses occurring in the MS. I have attached a *selection* of references for the purpose of exhibiting in this connexion any cases of alternate authorship.¹ The

¹ Both here and in the text a citation without a note of authorship (except from works, e.g. the *Vetālapañcarṃśatīkā*, which notoriously name no authors) implies agreement with the ascription given in our MS. Citations by numbers only or by *Krs.* refer to the MS.

full apparatus of references is given, as already stated, with the text. The attestations of the verses drawn from other sources do not profess completeness: I have been content, for the most part, to set down the references supplied by Aufrecht's vast collection, along with any others which were traceable without exhaustive search: together these cover a not inconsiderable part of the literature. It should be observed that only those verses are cited which are, somewhere or other, ascribed to an author bearing the name in question. This excludes *unattributed* citations from known works (in some cases even when the work itself is named), such as the very frequent quotations of the *Kumārasambhava*, *Śūpālavadha*, etc.; these will not be missed here, and though in other connections the tracing of such verses would be of service, it is for the present best postponed, as the material collected, though extensive, is as yet far from complete.

List of Authors, with the *Pratikas* of their Verses ¹

ACALA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 4-5; C.C. i, p. 5; R. G. Bhandarkar, *Report*, 1887-91, p. xxi. Mentioned (by Rājasekhara?) in the verse *Śp.* 176 = Bhandarkar, p. xiii (60)).

320 हर्षाश्रुदूषितविलोचनया

**Skm.* कनकभूषणसंयहणोचितो (iv. 76 = *Shhr.* 898, पञ्चतन्त्रे; *Pañcat.* i. 85).

धुनानः कावेरीपरिसर (i. 447).

प्रभाते संनद्धस्तनित (i. 457).

यदा त्वं चन्द्रो ऽभूर् (ii. 235 = *Krs.* 360, अचलसिंहस्य;

**Sml.* P. 88b; *Śp.* 3564).

**Sml.* अमुं कालचेपं त्यज जलद (P. 28a, B. 32a = **Skm.* iv. 300, अचलसिंहस्य; **S.-Ratnak.* iii. 51 anon.; *Śp.* 784).

परभृतशिरो मौनं तावद् (B. 32b = **Skm.* iv. 343).

यदा त्वं . . . (P. 88b; see above).

¹ The *pratikas* enclosed in square brackets belong to verses which in the MS. are either anonymous or wrongly ascribed to other poets.

Śp. 784 (noted above)
 3564 (noted above) } given by Aufrecht,
 "पाणौ पद्मधिया (3803 = *Padmarac.*) } with translation,
 ix. 32; *Krs.* 199, anon., etc. } in the article
 cited.

ACALASIMHA (Aufrecht, C.C. i, p. 5. No information:
 identical with preceding?).

170 जनः पुण्ड्रियायाञ्च

360 यदा त्वं चन्द्रो ऽभूर् (**Skm.* ii. 235, अचलस्य; Śp. 3564,
 अचलस्य: see under ACALA).

**Skm.* अभिर्यवधीरितो (iv. 315).
 अभिपतति घनं शृणोति (iv. 313).
 अये पञ्चावस्थामकरण (iv. 300 = अमुं . . . : see under
 ACALA, *Sml.* above).
 आमोदैस्ते दिशि दिशि (iv. 252).
 ककुभि ककुभि ध्वान्त (iv. 334).
 चक्षुः कदर्थयितुं (iv. 314).
 नभसि निरवलम्बि चातक (iv. 312 = *Bhojapr.*, 205).
 परभृतशिरो etc. (iv. 343; see under ACALA).
 प्रतिजागृहि दुस्त्वजं (iv. 344).
 विषं चन्द्रालोकः (ii. 173 = *Krs.* 290, anon.).
 श्रमच्छित्त्वे ह्यायां (iv. 251).
 सोढप्ररुढहिमल्लमं (iv. 245).
 PRACALASIMHA (Aufrecht, C.C. i, p. 348. No
 information).
 मुखेन्दुः प्रभ्रश्नन् (ii. 147).
 विलिम्बितस्त्रिन् (ii. 146 = *Krs.* 273, anon., etc.).

ACYUTA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 5-6; C.C. i, p. 5.
 No information).

413 तापस्तत्त्वणमाहितासु.

Śp. . पौरस्थीर्दाक्षिणालैः (1108) } given by Aufrecht, with
 रे लाङ्गलिक निषयोक्ताडे } translation, in the
 (1185) } article cited.

APARĀJITARAKṢITA (hardly = BHATṬA APARĀJITA, contemporary of Rājasekhara circa 900 A.D., and author of a *Mṛgāṅkalekhakathā*. Aufrecht, C.C. i, p. 21 f; Peterson, Introduction to *Sbhr.* p. 1).

५ त्रेयांसि वः स सुगतः.

443 क्षितज्योत्स्नादानाद्.

**Skm.* तन्नभूणतक्षणीर् (i. 367).

तमोभिर्दिक्रीणिर् (i. 434).

Sbhr. सुत्वामेण कथं कथंचिद° (1024, भट्टापरजितस्य).

ABHINANDA (GAUḌA ABHINANDA, son of Bhaṭṭa Jayanta, author of the *Kāḍamburīkathāsāra* and *Yogarāsisthasāra*, and contemporary of Rājasekhara, circa A.D. 900. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 6 and 27; C.C. i, p. 24; Bühler, *Indian Antiquary*, ii, pp. 102-6; Peterson, *Fourth Report*, p. vii; Bhandarkar, op. cit., p. xxi (Abhinandana). Note that the author of the *Rāmācarita*, Abhinanda son of Śatānanda (= Rudraṭa?). is a different person).

75 वायो दनुरितोदराः (**Skm.* ii. 760, वीर्यमिचस्य).

130 विबुद्धीधितिभेद° (**Skm.* ii. 830, anon.).

313 आवृण्वाना द्युगिति जघनं (**Skm.* ii. 676, राजशेखरस्य).

319 न वत विधृतः काक्षी°.

457 दग्धव्येयं नवकमलिनी.

**Skm.* अन्तर्मन्युविभिन्न (ii. 856).

अर्धोक्ते भयमागतो (ii. 213).

आभोगिनः किमपि कां (ii. 876).

उन्नीतो भवभूतिना (v. 128).

किमिति कवरी यादृक् (ii. 242 = *Krs.* 444, anon.).

कियन्तं चित्कालं दशन (ii. 627).

तडित्तेजःपुञ्जैर् (iv. 309).

दिक् सरागमुख (ii. 748).

धीरा धरिचि भव (i. 262 = **Padyār.* 147, सुदेवस्य).

निष्कन्धामरविन्दिनी (iv. 4 = *Śp.* 1214, कस्यापि; *Sarasvatik.* ad iv. 49 anon.; *Khaṇḍap.* 25; *At.*, p. 36 anon.; *Hemac.* p. 262 anon.; **Sāktiratn.* 745 anon.).

नेतुं वाञ्छति नीड (ii. 801).

• मूर्ध्ना जाम्बवतो ऽभिवाद्य (v. 100 = *Sarasvatik. ad*
v. 139 anon.; Hemac. p. 296 anon.).

मृगेन्द्रस्त्रेव चन्द्रस्य (i. 401).

राधायामनुवञ्च (i. 267).

लक्ष्मीवशीकरणचूर्ण (iii. 46 = *Sarasvatik. ad* v. 170
anon.).

वत्स स्थावरकन्दरेषु (i. 256 = *Krs.* 46 anon.; **Padyār*
150; **S.-Hārār.* 9a (67)).

व्याघ्राशः शयितस्य (iv. 41).

शफर संहार चंचलतां (iv. 119).

शाखानामुपरि स्थितैः (iv. 241).

शृङ्गं भृङ्गान्विमुञ्च (i. 159).

सौजन्याङ्कुरकन्द (iii. 52).

हारग्रीमुद्धदो (i. 385).

**Padyār.* : वत्स . . . (150; see **Skm.* above).

**Sml. B.* एकैव निजवृन्दमध्यगा (141a, अभिनन्दनस्य, a different
person ?).

पङ्कानुषङ्गं . . . (*P.* 99a; see *Śp.* below).

लोचनैर्न कुमुदं स्य पीयते (141a, अभिनन्दनस्य).

**S.-Hārār.* : वत्स . . . (9a, 67; see **Skm.* above).

Śp. यद्वोचिभिः सृष्टसि (1090 = **Skm.* iv. 53, शुभाङ्गस्य,
given with translation by Aufrecht, *Z.D.M.G.*
xxvii, p. 27).

सखीभिर्वा याचे (3485, गौडाभिनन्दस्य).

भूभेदः कतिचिन्निरा (3763, अभिनन्दस्य).

पङ्कानुषङ्गं पथि विस्मरन्तः (3917, अभिनन्दस्य; **Sml. P.*
99a; **Sabhyāl.* vii (26a)).

Suśrītat. : तस्यां निजभुजोद्योग (ad iii. 16).

Ujjvaladatta's *Ujjvalāṇṇī* (Aufrecht's ed., p. xviii, fragments):
तटी विन्ध्यस्याद्रिरभजत जटायोः प्रथमजः (i. 2, *Tindhya-*
• *carmāne*).

क्रमेण सप्तरोहिषि (i. 48).

आवर्तमाना ददृशे दिवापि रजनाविव (ii. 103).

समाद्धे काश्चिमकुक्षयं कचान् (iv. 117).

Rāyamukuta's Commentary on the *Amarakośa* (fragments) :

अच्छभक्षपरिषद्विहरन्ती (ad ii. 5, 4).

इयद्धि कश्चिन्क्रमसप्तरीहिषी (ad ii. 5, 10). '.

साधूदितं काकलिभिः कुलीनाः (ad i. 1, 7, 2).

ABHIṢEKA (no information).

133 नवे धारासारे.

AMARASIMHA (identical with the lexicographer? Praised by Śālikanātha in a verse quoted from the **Skm.* v. 131 by Aufrecht. Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, pp. 361-4; C.C. i, p. 27. The references in Wassiliew, *Buddhismus*, p. 53, Tārānāth, pp. 172 and 174, are perhaps to the lexicographer).

165 सो ऽनङ्गः कुसुमानि (**Skm.* ii. 108).

**Skm.* has six verses, all quoted by Aufrecht, with translation in the article indicated above, viz. :

असंज्ञाः खल्वेते (iv. 180).

आजन्मस्थितयो महीरुह (iv. 97 = *Śp.* 1122, कस्यापि :

**Sāktiratn.* 40a, 673 anon.).

कुची धत्तः कम्पं (ii. 121 = *Krs.* 463, नरसिंहख).

तोयं निर्मथितं घृताय (v. 218).

ये कल्लोलिश्चिरमनुगता (i. 453).

सो ऽनङ्गः . . . (ii. 108; see above).

**Padyaveṇī* : उन्नाहंमुदवर्द्धितान्यतमसि (vii. 71a, अमरख).

कसूरी जायते कख (vii. 71a, अमरख).

कालीभागयहव्यये (

'AMARŪ or AMARŪKA or AMARAKA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 7-8; C.C. i, pp. 27-8; ii, pp. 5-6, 187; iii, p. 7; Peterson, op. cit., pp. 1-3; Simon, *Amarūṣataka in seinen Rezensionen dargestellt*, Kiel, 1893; Durgāprasād and Parab, *The Amarūṣataka of Amaruka* (Kāvya-mālā, 18), Bombay, 1889. I quote the numbers of this last edition, which includes extra verses from the commentaries, from various MSS., from *Sbhr.*, **Sml.*, *Śp.*, *Aucityav.*).

349 व(च)ल्लु तरला घृष्टा (**Skm.* ii. 226; *Sbhr.* 1575, etc.).

351 यदि विनिहिता शून्या (**Skm.* ii. 244; *Sbhr.* 1625).

**Skm.*: i. 76=2, 123 = 1, 234 = 38, 459 = 123 ; ii. 23=29, 37 = 41, 115 = 52, 183 = 4, 211 = 51, 214 (कस्यचित्) = 75, 216=57, 217=18, 218=47, 226=146, 227=28, 228 = 97, 229 = 11, 230 = 73, 232 = 69, 233 = 30, 238=7, 244=149, 245=81, 248=23, 249=49, 250 = 39, 251 (कस्यचित्) = 85, 256 (वीरस्य, अमरोः) = 132, 262 (कस्यचित्) = 61, 266 (कस्यचित्) = 35, 308 = 31, 397 = 34, 398 = 116, 406 = 19, 407 = 9, 422 = 20, 423 = 67, 426 = 99, 440 = 13, 446 = 12, 447 = 62, 485 = 64, 619 = 21, 629 = 82, 630 = 36, 666 = 21, 673 = 72, 705 = 16, 861 = 24, 892 = 25, 893 = 43, 894 = 58; also the following:—

अमुष्मि चौराय स्वरस (v. 143 = *Shhr.* 1979, अहिर्षदे-
वचौरयोः).

इह निशि निविडनिरन्तर (ii. 320).

उन्मीलन्ति नखैर्लुनोहि (ii. 149 = **Padyār.* 356, शम्भोः ;

**Sml. P.* 68b, कस्यापि ; **Saml.* 102 anon. ; **S.-*

Hārār. 38a, 110 anon. ; *Śp.* 3489, सत्कविमिश्रस्य ;

Sāhityad. p. 329 anon. ; *Sāhityak. ad* x. 23 anon.).

कनककुण्डलमण्डित (v. 142).

कर्णे यत्र कृतं (ii. 196 ; **S.-Mukt.* x. 92 anon.).

दहति विरहे ऽङ्गानि (ii. 200 = *Krs.* 447 anon.).

धावति चेतो न तनुर (ii. 328).

यदि विनिहिता . . . (ii. 244 ; see above).

लीलालक्षललाट (ii. 119).

वलतु तरला . . . (ii. 226 ; see above).

व्यावृत्त्या शिथिलीकरोति (ii. 420).

द्योको ऽयं हविषा (v. 144).

सखि स सुभगो मन्द (ii. 201 = *Krs.* 407 anon. ; *Shhr.* 1118 anon.).

**Sml.B.*: See Bhandarkar, loc. cit. All the verses there cited are to be found in the *Kāryamālā* edition of the *Śataka* (see *Pratīkas* at end), excepting

प्रणयविषदां वन्ने (137b = *Krs.* 517 : *Ratnāvalī*, iii. 5ṇ, etc.).

**Sml.P.* : The verses quoted all occur in the edition of the *Śataka* (viz. 57a = 85, 58a = 35, 59b = 96, 61a = 4, 64a = 148, 66a = 10, 69a = 110, 84a = 73 and 49, 84b = 97; 85b = 91, 86a = 5, 89a = 39, 118a = 36, 123a = 94, 123b = 9, 124b = 98, 125a = 101 and 46, 125b = 37), excepting

सर्तव्या वयमिन्दुसुन्दर (57a = **Saml.* 77 anon.; **S.-Hārār.* C. 31a, 37 anon.; **S.-Mukt.* i. 64 anon.; *Śp.* 3392, कस्यापि).

**Sabhyāl.* : Besides verses occurring in the edition (viz. A 20b [iv. 159] = 3, A 22a [v] = 115 and 16, A 24a [v] = 161, A 25a [vi] = 127 and 32, A 10a [ii] = 111 and 19, A 13a [iii. 55] = 17, A 19a [iv. 119 and 125] = 40 and 41, A 29b = 83, A 30b = 7, B 1a = 12), we find the following :—

दिशां हाराकाशः शमित (A 24b [vi] = *Sbhr.* 1766 कस्यापि; *Śp.* 3870, कस्यापि).

शान्ते मन्त्रसंगरे (A 22a [x] = *Sbhr.* 2134, कस्यापि; *Śp.* 3703, कस्यापि; **S.-Muktār.* xviii. 12 anon.; **S.-Mukt.* i. 15 anon.; **S.-Ratnak.* v. 140 anon.; **Sāras.* 7b, 83 anon.; *Padyarac.* viii. 10).

**Padyār.* : Nos. 210 (= Ed. 28), 222 (= Ed. 30), 228 (Ed. 80), 230 (Ed. 97), 236 (Ed. 92), 310 (= Ed. 35).

**Padyāṃptat.* : iii. 52 = Ed. 82.

**S.-Hārār.* : 31a, 335 = Ed. 61 } in addition to a number of
36b, 393 = Ed. 35 } verses from the *Bālābhārata*
of Amaracandra.

कृत्तव्यं यदि नाम (*ad* ii. 1 = *Aucityar.* *ad* 18 = *Sbhr.* 1059, कस्यापि; Hemac. Comm., p. 9 anon.).

Aucityar. : *ad* 18 (see above); *ad* 39 = Ed. 3.

Padyarac. : viii. 11 and 14 = Ed. 105 and 69.

Sbhr. } See Peterson and Aufrecht, locc. cit. All the verses
Śp. } are noted in the edition of the *Śataka*, excepting

कालप्राप्तं महारत्नं (*Sbhr.* 892).

कृतकमधुराचारे (*Sbhr.* 1047).

ARAVINDA (Aufrecht, C.C. i, p. 29. No information).

430 निद्रे भद्रमवस्थितासि (*Skm. ii. 298).

*Skm. (in addition to the above) : वातोद्धूतर्जोनिन्न (ii. 803).

ĀSVAGHOṢA (said to have been a contemporary of Kanīṣka. Weber (see the work cited under A 5 below) ; Aufrecht, C.C. i, p. 34 ; Peterson, op. cit., p. 8). As regards the information obtainable from Buddhist sources concerning this famous author, it may be sufficient to refer to the article Āsvaghoṣa by M. Anesaki in Hastings' *Encyclopædia of Religion and Ethics* and the works there cited, adding M. Lévi's articles in the *Journal Asiatique* for 1896, 1897, 1908. The following is a list of the works ascribed to Āsvaghoṣa and to the two writers, Ārya-Śūra and Mātṛceṭa, who have most claim to be identified with him, concerning which identifications see F. W. Thomas, *Album Kern* (Leiden, 1903), pp. 405-8, and *Indian Antiquary*, 1903, pp. 345-60, and reff.

A. Works existing in Sanskrit :

(a) Works attributed to Āsvaghoṣa :

1. *Buddhacarita-kārya*, edited by Cowell, *Anecdota Oxoniensia, Aryan Series*, i, vii (Oxford, 1893), and translated by the same, *Sacred Books of the East*, xlix (Oxford, 1894), and by Formichi (Bari, 1912) ; for the Tibetan and Chinese versions see B 5 and C 3 below (Āsvaghoṣa).

2. *Śāriputra-prakarana*, a play ; fragment published by Prof. H. Lüders (*Sitzungsberichte der k. preuss. Akademie d. Wissenschaften*, 1911, xvii ; cf. *K. preuss. Turfan Expeditionen, Kleinere Sanskrit-Texte*, Heft i (Berlin, 1911), by the same).

3. *Saundarananda-kārya*, edited by Haraprasād Śāstri (*Bibliotheca Indica*, n s., 1251, Calcutta, 1910).

• 4. *Gaṇḍī-stotra* (in Chinese transliteration, see B 2 below (Āsvaghoṣa)) : to be edited by Baron A. von Stael-Holstein in *Bibliotheca Indica* (see *Bulletin de l'Académie Impériale*, 1911, p. 1044).

5. *Vajrasūci* (edited with translation by Weber, *Die V. des Aśvaghōṣa* (*Abhandlungen d. königl. Akademie d. Wissenschaften zu Berlin*, 1859, pp. 205–64, where the problem of the authorship is discussed)).

(b) Works attributed to Mātṛceṭa :

6. *Śatapāñcāśatka-stotra* ; fragments published by Prof. Sylvain Lévi (*Journal Asiatique*, 1910, xvi, pp. 433–56) and Prof. de la Vallée Poussin (*J.R.A.S.*, 1911, pp. 759–77) ; see B 8 (*Aśvaghōṣa*), B 19 (*Mātṛceṭa*), and C 7 (*Mātṛceṭa*).

(c) Works attributed to Ārya-Śūra :

7. *Jātakamālā*, edited by Kern, *Harvard Oriental Series*, i, 1891, translated by Speijer, *Sacred Books of the Buddhists* (London, 1895 ; see B 23, C 8 below (*Śūra*)).

8. *Subhāṣitaratnakaraṇḍaka-kathā* (see Prof. Sylvain Lévi, *Rapport sur sa Mission*, pp. 15–16 of *Comptes Rendus de l'Académie des Inscriptions*, 1899, and *Album Kern*, p. 406 ; = B 28 below (*Śūra*)).

B. Works existing in Tibetan :

(a) Works attributed to Aśvaghōṣa :

1. *Aṣṭarighna-kathā* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll. 206–10).

2. *Gaṇḍistotra-gāthā* (Tanjur, *Bstod*, foll. 210b–214a ; see A 4 above (*Aśvaghōṣa*)).

3. *Daśākūśalakarmapathanirdeśu* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll. 271–3 ; see C 2 below (*Aśvaghōṣa*)).

4. *Paramārthabodhicittabhāvanākramavarṇasamgraha* (Tanjur, *Bstod*, xxxiii, foll. 145–6).

5. *Buddhacarita-mahākārya* (Tanjur, *Bstod*, xciv, foll. 1–119 ; see A 1 above and C 3 below (*Aśvaghōṣa*)).

6. *Mañḍīpamahākāruṇikaderapañcastotra* (Tanjur, *Rgyud*, lxviii, foll. 157–8).

7. *Vajrayānamūlapattisamgraha* (Tanjur, *Rgyud*, xlviii, 219b–220b).

8. *Śatapāñcāśatkanāma-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll. 129a–136b ; see A 6 above (*Mātṛceṭa*), B 19 (*Aśvaghōṣa*), C 7 (*Mātṛceṭa*) below).

9. *Śokavinodana* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll. 270-1).
10. *Samvṛtibodhicittabhāvanopadeśavarṇasamgraha* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll. 146-7).
11. *Sthūlapatti* (Tanjur, *Rgyud*, xlviii, foll. 220b-221a).

(b) Works attributed to Mātṛceṭa :

12. *Āryatārāderīstotrasarvārthasādhana-nāma-stotrarāja* (Tanjur, *Rgyud*, xxvi, foll. 60-2).
13. *Ekottarika-stotra* (Tanjur, *Bstod*, fol. 113).
14. *Kaliyuga-parikathā* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll. 134-6 ; xciv, foll. 226-8).
15. *Caturripariyaya-kathā* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll. 131-4 ; xciv, foll. 223-6).
16. *Triratnamāṅgala-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll. 111-12).
17. *Triratna-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll. 116).
18. *Maticitrāgītī* (Tanjur, *Rgyud*, xlviii, fol. 9).
19. *Miśraka-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll. 200-13 = A 6 (Mātṛceṭa), B 8 (Aśvaghōṣa), as amplified by Dignāga ; see I-tsing, trans. Takakusu (Oxford, 1896), p. 158).
20. *Varṇanārharavṇana-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll. 93-111, partly edited with translation by F. W. Thomas, *Indian Antiquary*, 1905, pp. 145-63).
21. *Samyagbuddhalakṣaṇa-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll. 111-12).
22. *Sugatapañcatriratna-stotra* (Tanjur, *Bstod*, foll. 113-15).

(c) Works attributed to Śūra (*Album Kern*, loc. cit.) :

23. *Jātakamālā* (Tanjur, *Mdo*, xci, foll. 1-148 = A 7 above (Śūra), C 8 below (Śūra)).
24. *Pāramitāsamāsa* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll. 246-66).
- 25. *Prātimokṣasūtrapaddhati* (Tanjur, *Mdo*, lxxiii, foll. i-lxxiv, fol. 110).
26. *Bodhisattvajātakadharmagaṇḍī* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll. 119-24).

27. *Supathādeśa-parikathā* (Tanjur, *Mdo*, xciv, foll. 235-65).

28. *Subhāsitaratnakaraṇḍaka - kathā* (Tanjur, *Mdo*, xxxiii, foll. 118-31; xciv, foll. 210-23 = A 8 above).

C. Works existing in Chinese (Nanjio, *A Catalogue of the Buddhist Tripiṭaka* (Oxford, 1883)):

(a) Works attributed to Āsvaghoṣa (Nanjio, col. 368):

1. *Fifty Verses on the Rules for Serving a Teacher* (No. 1080).

2. *Daśadustakarmamārga - sūtra* (No. 1379 = B 3 above (Āsvaghoṣa)).

3. *Buddhacarita-kārya* (No. 1351, translated by Beal, *Sacred Books of the East*, vol. xix (Oxford, 1883) = A 1 and B 5 above (Āsvaghoṣa)).

4. *Mahāyānabhūmiguhyarācāmūlaśāstra* (No. 1299).

5. *Mahāyānaśraddhotpāda - śāstra* (Nos. 1249-50, translated by Teitaro Suzuki, *Āsvaghoṣa's Discourse on the Awakening of Faith in the Mahāyāna* (Chicago, 1900)).

6. *Sūtrāṅkāra-śāstra* (No. 1112, translated into French by M. Huber (Paris, 1908)).

(b) Work attributed to Mātṛceṭa (Nanjio, op. cit., col. 378).

7. *Buddhastotrārūpāśataka* (No. 1456 = A 6 (Mātṛceṭa), B 8 (Āsvaghoṣa), B 19 (Mātṛceṭa)).

(c) Works attributed to Ārya-Śūra (Nanjio, op. cit., col. 372).

8. *Jātakamālā* (No. 1312 = A 7, B 23 above (Śūra)).

9. *Bodhisattvakarmaphalaśaṅkṣiptanirdeśa-sūtra* (No. 1349).

This is not the place for a further discussion of the identification of the three writers. It will be seen that, so far as the Sanskrit, Tibetan, and Chinese versions of the same works exist, the attributions are identical, except in the case of the *Mīraka-stotra*, which the Tibetan version ascribes to Āsvaghoṣa and Dignāga instead of to Mātṛceṭa and Dignāga. In view of the fact that the original form of this *stotra*, the *Śatapāñcāśatka*, is unanimously ascribed to Mātṛceṭa, this divergence is not of any special moment. It may be noted that the three names

Aśvaghoṣa, *Mātrceṭa* (which recurs in inscriptions; see *Corpus Inscr. Indicarum*, iii, index), and *Śūra* have all the appearance of genuine proper names, not of titles, and should therefore *prima facie* designate different individuals.

As regards the question of several *Aśvaghoṣas*, see the works of Anesaki and Suzuki cited above.

2 आवाहन्नतमण्डलाय (*Sbhr.* 74 anon.; *Vāmana ad iv.* 3. 7 anon., etc.).

Sbhr. कदर्थितस्यापि हि धैर्यवृत्तेर (528 = *Śp.* 227, भर्तृहरेः :
Bhartrhari, ii. 75; **S.-Ratnak.* ii. 88 anon.;
**S.-Hārār.* 47a, 343 anon.).

जयन्ति जितमत्सराः (198).

जातश्च नाम न विनश्यति (529).

नैवाकृतिः फलति नैव (3100 = **S.-Muktār.* viii. 24
anon.; Bhartrhari, ii. 94).

व्यायस्त्रपि कश्चिद् (3142).

(None of the above have been traced in the works ascribed to *Aśvaghoṣa*.)

Rāyamukūṭa's commentary (*Padacandrikā*) on the *Amarakoṣa* :

ad i. 1. 1. 9 = *Saundarananda-kārya*, i. 24 ;

ad i. 1. 1. 12 = *Buddhacarita*, viii. 13.

The citations give the name of the book, not of the author. The *Saundarananda* was until recently known only by this citation, which seems to be repeated in a second commentary (*Ṭikāsarvasa* of Sarvānanda). The same commentary and also a third commentary, *Līṅgabhaṭṭiya*, refer to the *Buddhacarita*, perhaps to the above passage. See Haraprasād Śāstrī's *Preface* to his edition of the *Saundarananda-kārya*, p. xxi, and his reference to Śeṣagiri Śāstrī's *Report on the Search for Sanskrit MSS.*, 1893-4 (Madras, 1899), pp. 23-40.

Ujjvaladatta's commentary on the *Upādisūtra* :

ad i. 156 = Rāyamukūṭa *ad Amarakoṣa*, i. 1. 1. 12
above.

UTPALARĀJA (or UTPALARĀJA DEVA, identified by the editor of the *Aucityavivācaracā* in *Kāryamālā*, i, p. 131 n., with the ācārya, circa 930 A.D., of Abhinavagupta. Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxvii, p. 12; C.C. i, p. 64; Peterson, *Fourth Report*, p. xiii).

ad 140 स जयति मदलेखो° (**Skm.* i. 463).

289 तस्यास्तापभुवं नृशंस.

**Skm.* अये गीतं सरसकवयः (v. 289 = Bhartṛhari, iii. 67 ;
Śp. 4176, भर्तृहरेः; **S.-Ratnak.* vii. 18 anon.).

जयति स मदलेखोच्छ्वला (i. 463 ; see above).

तापात्पिण्डतविग्रहे (ii. 719).

Aucityar. : अहौ वा हारे वा (*ad* 16 = Bhartṛhari, *Suppl.* 24 ;
 **Skm.* v. 299, मुञ्जस्य ; *Sbhr.* 3413 anon.; *Śp.* 4102,
 भर्तृहरेः ; *Kāvyapr.*, p. 59 anon.; *Aś.* *ad* xx. 28 anon. ;
Veṭālap. pp. 7-8 anon. ; *Śṛṅgāvaratnākara*, 5 ;
 **Padyāmr̥tat.* iii. 73, काव्यप्रकाशे ; **Rasavilāsa*, § 81
 anon. ; *At.*, p. 57 anon. ; **S.-Ratnak.* vii. 26 anon. ;
 **Padyareṇī*, 69b, जगज्जीवनवृद्ध्यायाः ; **S.-Prab.* 153
 anon. ; *Padyarac.* xiii. 62, भर्तृहरेः ; *Ind. Spr.*² 844).

Kkbh. मात्सर्यतीव्रतिमिरा (*ad* ii. 1).

Suṛṭtat. हताञ्जनश्चामरचिस्त्वैते (*ad* ii. 6).

Dhanyāl. तैक्षीरपुपयाचिर् (Comm., p. 30 anon.).

UDBHATA (BHATTA UDBHATA, circa 800 A.D. Aufrecht, C.C. i, p. 66 ; Bühler's *Kashmir Report*, p. 13 ; Peterson, op. cit., p. 13 ; Colonel Jacob, *Notes on Alamkāra Literature*, J.R.A.S. 1897, pp. 286-7 and 829-53, where this author's *Alamkārasārasaṃgraha* is edited with indices. A lost *Kumārasaṃbhava* is quoted by the same writer as his own work).

203 किं कौमुदीः शशिकलाः (*Sbhr.* 1463 ; *Śp.* 3269,
 कस्यापि ; *Padyarac.* iv. 3, कस्यापि).

**Skm.* . कालिन्दीजलकुञ्जवद्भुल (i. 287).

Sbhr. अयं बन्धुः परो वेति (498 ; see under Daṇḍin).

किं कौमुदीः . . . (1463 ; see above).

किमिह बह्विभक्तिर् (3453 = Bhartṛhari, i. 53 ;
 **S.-Mukt.* iii. 5 anon. ; **Saml.* 48 anon.).

KĀLIDĀSA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 15-17 ; xxxix, pp. 306-12, *Strophen von Kālidāsa* (where the verses not found in the known works are collected, including

nearly all such verses cited below); C.C. i, p. 99; Peterson, op. cit., pp. 18-23; Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xxv).

95 = Śak. 3; 204 = Vikram. i. 9; 239 = Śak. 33; 253 = Śak. 44.

**Skm.*: A number of verses from the known works (viz., i. 85; ii. 55, 403; v. 192, 333, 334 = Śak. i. 93, 132, 109, 170, 171; i. 21; ii. 399, 495, 529 = Vikramorv. i. 60, 21, 32; ii. 337, 583, 584, 654 = Mālavik. 24, 27, 29, 73; ii. 620 = Kumāras. viii. 82); also the following:—

अवचनं वचनं गुरुसंनिधाव् (ii. 39 = Krs. 250 anon.; Sbhv. 2052, वामनस्वामिनः; Śp. 3957, वामन°).

उपरि गूढहिमांशु (ii. 750).

कश्चिद्वाचो रचयितुं (iii. 14).

क्रमशरलितकण्ठ (ii. 461 = Krs. 259; Viddhaś. iii. 3).

क्वाकृत्यं(क्वाकार्यं) शशलक्षणः (ii. 524 = Sbhv. 1343; Sarasvatik. ad v. 157 anon.; Sāhityad. 99 anon., etc.; *S.-Mukt. iv. 17 anon.; Ekār., p. 109 anon.; At., p. 58 anon.; Vikramorv., Act iv (some edd.)).

दिवापि जलदोदयाद् (ii. 313).

न वक्ति प्रेमाद्रे (ii. 29).

प्रियायां खैरायामति (iv. 223 = Aufrecht, Z.D.M.G. xxxix, pp. 308-9).

यत्रैलोक्यमनोरथस्य (ii. 336).

वदुरेव मलयमहतो (ii. 22).

स्वप्न प्रसीद् भगवन् (ii. 473 = Krs. 499 anon.).

**Sml.*: See Bhandarkar, loc. cit. The verses are all taken from the known works (B. 71a = Śak. 133 and 132; 72a = Śak. 44 and 35; 82a = Megh. 107 and 111; 86a = Śak. 42; 91b = Rghv. xvi. 50; 97a = Kum. i. 39; 110a = Vikram. 26; 128b (चलापाङ्गी) = Śak. 22; 129a = Śak. 23 and 16; 133a = Rghv. xvi. 60; 135a = Kum. viii. 57; 137b = Kum. iv. 17 and 15; 150b = Vikram. 49; 151b (तन्वी श्लामा) = Megh. 80; 151b (अपि तुरग) = Rghv. ix. 67; 175b = Śak. 9, 8, 166; 176b = Śak. 32; 189b (ब्याघ्रा°) = Rghv. ix. 63,

(अपि तुरग) = *Rghv.* ix. 67, (परिचय) = *Rghv.* ix. 49, (मदम्हेद) = *Śak.* 38; 191a = *Śak.* 14 and 170), except the following:—

आसिष्टबालतरपल्लव (*B.* 128b).

क्वाकार्य . . . (*P.* 66b, *B.* 74b; see above).

जाते जगति वाष्णीकौ (*P.* 15b = **S.-Hārār.* 34a, 140; **S.-Ratnak.* ii. 33 anon.; given by Bhandarkar, p. xv).

द्विचमुत्तुकुन्दमुकुल (*B.* 125a).

पयोधराकारधरो (*P.* 105a, *B.* 131a = *Sp.* 3927; **Sabhyāl.* A 8a; **S.-Mukt.* iv. 18 anon.; **Sūras.* 4b, 38 anon.; *Padyarac.* ix. 14; *Bhojapr.* 296).

लक्ष्मीकृतस्य हरिणस्य (*B.* 189b).

**Sabhyāl.*: A 8a (अनाघातं) = *Śak.* 43; A 10b (शुश्रूषस्व) = *Śak.* 93; A 24a (सुभग) = *Śak.* 3; A 28a (गच्छति) = *Śak.* 33. Also the following:—

पयोधराकारधरो (*A* 8a; see above).

मित्रां मन्त्रय मनु (*C* 1a).¹

**Subhās.*: 38a (पादन्यास) = *Śak.* 208.

**Padyareṇi*: 11a = *Rghv.* vi. 75; also the following:—

आलिङ्गतो वसधां निज (ii. 57, 108 = *Dhanāñjana-rijaya* (Calcutta, 1857), p. 6).

एको ऽपि चय इव भाति (v. 66 = **Sabhyāl.* 8a anon. (?); *Bhojapr.* 295, वररुचे).

मदनविजयपात्रा मङ्गलं द्योतयन्ती (v. 114, *Kālidāsa* and *Akbarī-Kālidāsa*! cf. *Krs.* 172).

विदितं ननु कन्दुक (iv. 67 = वनिताकरतामरस, etc. *Sp.*; **S.-Mukt.* iv. 22, रामनाटकात्; **Sabhyāl.* 8a anon. (?); *Bhojapr.* 294; see Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi, p. 310, and below under *Daṇḍin*).

¹ मित्रां मन्त्रय मनु जीवितसमा दक्षकतू कीदृशी
कीदृशी मरुकीकटी शिखिरतिः का काममामन्त्रय ।
कौ भक्तां विरहातुरी चरति कसोये मिलित्वा भृशं
लिप्यभ्यासपरायणा गुह्यगृहे किं पाप इत्यर्भकः ॥

**S.-Hārāv.* C 3b, 29 = *Kum.* i. 48; C 7a, 68 = *Kum.* i. 45;
C 17a, 98 = *Vikramorv.* i. 9; also

“अहो मे सौभाग्यं (32b, 114 = *Bhojapr.* 250).

जाते जगति वाञ्छीकौ (34a, 140; see above).

यच्चैना लहरी चलाचल (C 3b, 28 = *Kuralay.* ad
170 anon.; *Ak.*, p. 353 anon.).

विहाय कमलालयाविल (28b, 63¹ = **S.-Ratnak.* i.
16 anon.).

**Sbhr.* See Peterson, loc. cit. The verses there given are
all from known works (1963 = *Kum.* viii. 63; 1332 =
Śak. 43; 1542 = *Kum.* i. 40; 1467 = *Vikram.* i. 9,
see above (*Krs.* 204); 1678 = *Rtus.* vi. 20; 1528 =
Kum. i. 43; 1337 = *Megh.* 103; 1543 = *Rghv.* iii. 8;
1566 = *Kum.* i. 36; 561 = *Śak.* 208 (पादव्यास); 1499 =
Kum. i. 47; 1643 = *Kum.* iii. 29; 1273 = *Śak.* 73;
1567 = *Kum.* i. 35; 1491 = *Kum.* i. 48; 1901 = *Kum.*
viii. 57; 1336 = *Megh.* 102), except

उपार्जितानां वित्तानां (3037 = **S.-Muktār.* vi. 11
anon.; *Pañcat.* ii. 157; *Ind. Spr.*² 1307, etc.).

झाकार्यं . . . (1343; see above).

Śp. The verses are all given by Aufrecht, loc. cit., with
references to the known works, except in the case of
the following :—

अक्षयं नितम्बभागे (3376).

एतानि निःसङ्गतोर (3410 = *Sarvasatik.* ad ii. 33 anon.).

तारतारतरैरेतैर् (544).

पयोधराकारधरो (3927; see above).

लक्ष्मीक्रीडातडागे (3644 = *Sbhr.* 2005, कस्यापि;
**S.-Samcaya*, xxviii. 1 anon.; **S.-Ratnak.* vi. 143
anon.; **S.-Prab.* 32 anon.; *At.*, p. 11 anon.;
Bhojapr. 256).

विहाय कमलालयाविलसितानि विद्युन्नटी
विडम्बनपटूनि मे विहरणं विधत्ता मनः ।
कपर्दिनि कुमुदतीरमणखण्डचूडामणौ
कटीतटपरीभवत्करटिचर्मणि ब्रह्मणि ॥

वनिताकरतामरस (one MS. = विदितं ननु कन्दुक above).
वेणी विडम्बयति (3378).

हेमाश्वोरुहपत्तने (two MSS.).

Aucityav. (ad 13 = *Megh.* 6 and *Kum.* viii. 87; ad 16 = *Kum.* iii. 29 and 28; ad 28 = *Kum.* ii. 64; ad 38 = *Vikram.* 25 and *Kum.* iii. 72); also

रह निवसति मेघः (ad 20 = *Bhojapr.* 112).

Kkbh. (ad iv. 1 = *Megh.* 102; ad v. 1 = *Rghv.* i. 13); also

रक्तस्त्रं नवपल्लव (ad iii. 1 = *Shhr.* 1364, श्रीयशोवर्मणः;
Mahānāt. iv. 34; *Kuvalay.* ad 56 anon.; *Dhanyāl.*,
pp. 90-1 anon.; *At.*, p. 39 anon.; Nami ad
Rudrata, x. 29 anon.).

Suṛyatat. (ad ii. 5 = *Rghv.* i. 12; ii. 6 = *Kum.* i. 1; ii. 22 = *Kum.* ii. 64; ii. 34 = *Megha.* 49 and 1; ii. 38 = *Śak.* 39; iii. 17 = *Kum.* i. 39 and iii. 29; iii. 18 = *Kum.* viii. 63; iii. 19 = *Kum.* i. 61; iii. 21 = *Megha.* 2).

At., p. 19 = *Rghv.* iv. 49; *Pratāpar.* Comm., p. 150 = *Śak.* i. 22 (17); *Rasagaṅg.*, p. 318 = *Rghv.* v. 68; p. 340 = *Kum.* i. 3; *Ekār.* Comm., p. 104 = *Rghv.* xii. 14, and *Śak.* vii. 17; *Dhanyāl.*, p. 123 = *Megha.* 8 and *Śak.* i. 20; p. 124 = *Śak.* i. 20 (15); Nami ad *Rudrata*, p. 12 = *Rghv.* i. 77; p. 110 = x. 48; p. 159 = *Kum.* iv. 16.

Padhyarac. (iii. 40 = *Rghv.* vii. 50; v. 8 = *Ratnāvalī*, ii. 38, *Krs.* 422; vi. 11-12 = *Megha.* 103 and 95; vii. 20 = *Rghv.* xix. 27; ix. 41, पयोधराकार v. *supra*; xii. 24 = *Śak.* 131; xiii. 13 = *Śak.* 312; xv. 69 = *Śak.* 170).

Daśar. मत्तानां कुसुमरसेन षट्पदानां (ad iii. 14, विक्रमोर्वशा).

KUMĀRADĀSA (KUMĀRA, KUMĀRADATTA, KUMĀRA BHATTA, BHATTA KUMĀRA: seventh century? Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 17; C.C. i, p. 110; Peterson, op. cit., pp. 24-5; Bhandurkar, *Report*, 1897, p. xxv; Leumann, *Zum Jānakīharaṇa des Kumāradāsa* (Vienna Oriental Journal, vii. 226-32); Thomas, *The Jānakīharaṇa of Kumāradāsa* (J.R.A.S. 1901, pp. 253-80); Keith, *ibid.* pp. 578-82; editions of the *Jānakīharaṇa*,

by Dharmārāma (Colombo, 1891), Haridāsa (Calcutta, 1893), Nandargikar (Bombay, 1907)).

366^६ बाले नाथ विमुञ्च (**Skm.* ii. 216, अमरोः; Amaru, 57, etc., etc.).

**Skm.* तन्व्या मनोज्ञस्वर (ii. 369 = *Jānakīh.* vii. 17).

**Padyāv.* प्रियसखि न जगाम (314).¹

**Sml.* See Bhandarkar, loc. cit. The verses come from the *Jānakīharaṇa* (95a (P. 78b) = i. 36; 95b (P. 79a) = i. 34; P. 81b = vii. 7; B. 96b = i. 32; 98b = i. 29; P. 114a = viii. 96; B. 132a (P. 106a) = iii. 38; 191 = vi. 3; 192a = vi. 4), except the following:—

प्रथममनुतरन्ती (P. 106a).²

न पाणिप्रच्छाद्यं (P. 106a = *Sp.* 3943, कस्यापि).

बाले नाथ . . . (P. 86b, B. 105a; see above).

प्रचण्डवातोपरमेण निश्चलं (B. 184b).

**S.-Hārāv.* C 19b, 112 = *Jānakīh.* i. 34; 13b, 51 = i. 32; 14b, 68 = i. 29; also

प्रत्ययभास्करकरावण (60b, 605).³

Sbhe. 1569 anon. = *Jānakīh.* i. 28; 1654 = iii. 2; 1751 = xi. 53; 1752 = xi. 59; 1753 = xi. 60; 1754 = xi. 73; 1755 = xi. 75; 1757 = xi. 63; 1812 = xii. 9; also the following:—

प्रियसखि न जगाम वामशीलः

स्फुटममुना नगरेण नन्दसूनुः ।

अदलितनलिनीदलिव वापी

यदहत्पल्लव एव काननान्तः ॥

प्रथममनु[त]रन्तीष्वश्वसि प्राणनाथं

प्रतियुवतिषु सेर्यावृत्तयः सुभुवो ऽपि ।

सललितमवतेरुः संक्रमं न्यासभीति^(sic for त ?)

स्वलितचरणगुञ्जन्तुपुराः कौतुकेन ॥

प्रत्ययभास्करकरावणशतकुम्भ

रत्नावलीकिरणभास्वरभाजनेषु ।

यत्स्वादुहृद्यहितमन्नमनल्पमत्ति

कल्पे जनः प्रिययुतस्तुदुशन्ति धर्मान् ॥

अभिनवं गलिताशुक (2161).

किं भूषणेन रचितेन (2165).

बाले नाथ . . . (1614; see above).

खामिन् प्रभो प्रिय गृहाण (2096 = *Śp.* 3691).

Śp. 3356 = *Jānakih.* i. 29; 3344 = i. 32; also

बाले नाथ . . . (3554; see above).

खामिन् . . . (3691 = *Shhr.* 2096 above).

Aucityur. अयि विवहीहि दृढोपगूहनं (*ad* 24; see Peterson, loc. cit.).

Ujjvaladatta *ad* *Uṇādisūtra*, iii. 73.

महिषधूसरितः सरितस्तटः (*Jānakih.* xi. 71 = *Rāya-*
mukūṭa ad Amarakośa, i. 1. 14, 23).

Rāyamukūṭa's commentary (*Padacandrikā*) on the *Amarakośa*:
ad i. 1. 3. 16 (*Kumāradāsa*) = *Jānakih.* xi. 92; *ad*
i. 1. 4. 23 (*Jānakih.*, see above) = xi. 71; *ad* i. 17, 6
(*Kumāradāsa*) = ix. 12; also (fragments)

अथोद्वबन्धुस भयंकरे करे (*ad* i. 1. 2. 34, *Jānakih.*).

रविर्मनागदर्शितवासरः सरः (*ad* i. 1. 3. 2; *Jānakih.*).

(On grounds of style the following two anonymous verses
might also be ascribed to this poet:—

मुखांशवन्तमाख्याय (*Sarasvatik.* *ad* i. 12 anon.).

सपदि पङ्क्तिविहंगमनामभृत् (*Vāmana*, ii. 1. 13 anon.;

At., pp. 22–3 anon.; *Hemac.*, p. 166 anon.;

see my remarks, *J.R.A.S.* 1901, pp. 266–7).

KUMUDĀKARAMATI (perhaps identical with the Buddhist
writer of the same name, author of a *sādhana* in
the *Sādhanaśamuccaya*. Bendall, *Cambridge Catalogue*,
p. 155; Thomas, *Deux Collections de Sādhana*, Muséon,
1903, pp. 14 and 21).

9 एकस्यापि मनोभुवस्तद्वला.

KṢITĪŚA. (Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi, p. 511; *C.C.* i, p. 134.
No information).

471 द्विया संसक्ताङ्गं तदनु.

**Sk.* तीव्रार्कशुतिदह्यमान (iv. 112, given with translation
by Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi, p. 511).

GONANDA (? = Gonandana, quoted by Rājaśekhara ? Aufrecht, C.C. i, p. 159; Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xix).

385 सखि कलितः खलितो.

CAKRA (according to the editor of the *Aucityavicāracarā* (p. 145 n.) = Cakrapāla, brother of Mukṭākaṇa and contemporary of Ānandavardhana. Aufrecht, C.C. i, p. 174; Peterson, *Fourth Report*, 1886-92, p. xxvii. Possibly identical with the Śrī-Cakra mentioned by Kṣemendra (*v. infra*), or with the author of the *Citravāṇāka kāvyā* ?).

418 नाकानोकहसंभवेः.

Aucityav. देवो जानाति सर्वं (*ad* 25, श्रीचक्रस्य).

Suṛṭtat. सत्यं पातालकुचिंभरि (*ad* ii. 40, श्रीचक्रस्य).

नेतुं नौभिरिमा न यान्ति (*ad* iii. 22, श्रीचक्रस्य).

Kkbh. सरस्वामेतस्वामुदर (*ad* ii. 1, चक्रपालस्य = **S.-Ratnak.* v. 66 anon.).

CAKRAPĀṆI (Aufrecht, C.C. i, p. 175. No information).

405 परीरम्भारम्भः सृष्टि.

**Skm.* अथे वितत्य चरणी (v. 12).

आरुढान्तरयीवनस्य (i. 269).

तस्या नाम मया कथं (i. 27).

यत्काण्डं गगनद्रुमस्य (i. 219).

**Padyār.* कस्त्वं भो निशि केशवः (281 = **Skm.* i. 278 anon.).

CITRĀṆGA (no information).

431 मध्येसल्ल समुद्रता.

CINTŪKA (no information).

238 आदौ विस्मयनिसरङ्ग.

CITTAPA, CHITTAPA, CHITTIPA, CHINNAMA, CHITRAMA (contemporary of Bhoja, tenth century. Aufrecht, C.C. i, p. 193; Z.D.M.G. xxvii, p. 29; Bhandarkar, *op. cit.*, pp. xxvii-viii).

462 किं कतेन विलङ्घिता (**Skm.* iii. 29).

**Skm.* (in addition to the above).

अक्षिप्तमेखलमलम्ब (i. 137).

अत्युच्चाः परितः स्फुरन्ति (iii. 37 = **Sūktiratn.* 45b, 762 anon.; *Kāryapr.* ad v. 2 anon.; *At.*, p. 37 anon.; *As.*, p. 190 anon.; *Rasagaṅg.*, p. 346 anon.; *Citram.*, p. 44 anon.; *Citrakh.*, p. 19 anon.).

अन्या साधिगता त्वया (v. 119).

अन्विष्यद्भिरयं चिरात् (iii. 90).

आकर्षन्निव गां (iii. 120 = *Shhr.* 2419, सिंहदत्तस्य; *Śp.* 5383, id.).

आदाय मांसमखिलं (iv. 235 = *Shhr.* 660, कस्यापि; *Śp.* 4015, ditto; **S.-Samcaya*, xxiii. 2 anon.; *Padyarac.* xiii. 14, कस्यापि).

कष्टच्छायमिषेण (i. 22).

कल्पान्ते शमितत्रिविक्रम (i. 90 = *Śp.* 98, द्विचमस्य; *Sarasvatik.* ad iii. 34 anon.; **Sml.* P. 5a; **Sml.* B. 11b).

का त्वं कुन्तलमल्ल (iii. 244).

कालिन्दि ब्रूहि कुम्भोज्ज्व (iii. 2 = *Kavalay.* ad 65 anon.; *Al.*, p. 274; **Sāras.* iii. 101 anon.; **S.-Ratnak.* 75a, 79 anon. (from a poem relating to a Kuntaleśvara; so also iii. 244)).

किमस्मान्विद्वेक्षि (v. 371).

तटमुपगतं पद्मे (iv. 335 = **Sabhyāl.* vi. (25b), कस्यापि; *Padyarac.* xi. 40, कस्यापि).

तेषां त्वं निधिरागसां (v. 117).

दिङ्कालाढ्यसमैव (i. 82 = *Kavalay.* ad 104-5 anon.; *Sarasvatik.* ad ii. 53 anon.).

देव त्वमुजयोर्बलं (iii. 189).

देव त्वं मलयचखो (iii. 135 = *Khaṇḍap.* 101).

द्वौर्ध्वा भाति जगत् (iii. 54).

निरागन्दः कौन्दि मधुनि (iv. 145 = **Sml.* B. 37b; *Sarasvatik.* ad i. 69 anon.; **S.-Samcaya*, xviii. 8 anon.; **Padyaveṇi*, vi. (58b), कस्यापि; **Padyatar.* 77 anon.; **Sūktiratn.* 517 anon.; *At.*, p. 49;

- Vāmana *ad* iii. 1, 12 = **Skm.* ii. 778, नवकरस्य
is a different verse).
- *पद्मामूरयुगं विभज्य (iii. 201 = *Sarasvatik. ad* v. 185
anon.).
- पर्यङ्कोराजलक्ष्या (iii. 144).
- भैकैः काटरशायिभिर् (iv. 115 = *Sbhr.* 843, दाक्षिणा-
त्यस्य ; *Sp.* 777, अकालजलदस्य ; **S.-Samcaya*, xi. 3
anon. ; **S.-Ratnak.* iii. 72 anon. ; **Padhyareṇī*, vi.
(62a), अकालजलदस्य ; *Padhyarac.* xiv. 77, भोजप्रवन्धात् ;
Bhojapr. 199).
- मज्जन्मातङ्गकुम्भ (v. 53).
- मातुः खेदमयं ततान (iii. 230).
- मिथ्या देव भुजेन ते (iii. 38 = *Sarasvatik. ad*
iii. 33 anon.).
- मौली धारय पुण्डरीकं (iii. 56 = *Sarasvatik. ad*
i. 73 anon.).
- रामः सैन्यसमन्वितः (iii. 245).
- लभ्यन्ते यदि वाञ्छितानि (iii. 68 = *Sarasvatik. ad*
ii. 144 anon.).
- लूने पञ्च ततश्चतुष्टयं (v. 110).
- वर्षासंभूतपीतिमानं (iii. 221).
- वाचां . . . सरमणस्तस्ये वनं लोमदः (iii. 3).
- वाल्मीकेः कतमो ऽसि (iii. 36).
- संकल्पे ऽङ्कुरितं (iii. 53).
- सप्ताभोधीन् पिबन्निर् (iii. 178).
- समाजे सम्राजां (iii. 96).
- समालम्ब्यान्वोन्वं (iv. 358).
- सूर्यो धामवतां न किं (iii. 17).
- स्वामिन्नखुजनाथ (iii. 1).
- हंस ज्योत्स्नाकुमुद (iii. 57).

The verse mentioning Bhoja reads as follows :—

वाल्मीकेः कतमो ऽसि कस्वमथवा व्यासस्य येनैव भोः
ज्ञाद्यः स्नातव भोजभूर्पातिभुजस्तम्भस्तुतावुचमः ।
पङ्कः पर्वतमारुहसि विधुस्यर्शं करेणहसे
दोर्भां सागरमुत्तितीर्षसि यदि ब्रमः किमचोत्तरम् ॥

The rather numerous citations in the *Sarasvatikanṭhābharana* are, therefore, by a contemporary.

**Sml.* अन्यः कः चारवाहै (P. 150a).¹

अभुजुता वसुमती दलितं (B. 165a = **Skm.* iii. 264,
श्रीहनुमतः; *Sarasvatik. ad* i. 76, v. 176 anon.;
Bhojapr. 213).

कल्यान्ते . . . (P. 5a, B. 11b = **Skm.* i. 90 *supra*).

कूर्मः पादाङ्घ्रियष्टिभुजग (P. 140a).²

गौरीविभज्यमानार्ध (P. 3b) = **Skm.* i. 49, कस्यचित्;
Anargh. vii. 118).

निरानन्दः . . . (B. 37b = **Skm.* iv. 145 above).

यस्याधो गगनं रसातल (B. 168a).

**S.-Hārār.* किं वीणाकण्ठितेन (37b, 193, छित्तिपस्य).³

Ak. कालिन्दि . . . (p. 274; see above).

किं ते निर्जिताः (p. 274; Kuntaleśvara named).

Gaṇaratnamahodadhi (ed. Eggeling).

न पुष्कली ते स्वर्लोके (p. 80).

साक्षात्कृते ऽथ अवणञ्जति (p. 140).

अन्यः कः चारवाहै त्वमिव नियमितो वानरैर्वा नरैर्वा

विप्रेणैकेन को ऽन्यस्त्वमिव करपुटीपात्रमात्रेण पीतः ।

अल्पं निह् (sic for °ल्पन्नित्यं or °त्यं) पृथुर्भिध्निभिरवतरत्फेनकू-
टाट्टहासैः

स्यर्धां धत्ते पयोधेरधिकमधिपुरं निर्मितो यस्तडागः ॥

वि(sic)त्तपस्य ॥

कूर्मः पादाङ्घ्रियष्टिभुजगपतिरसौ भाजनं भूतधात्री

तैलोत्पूरः समुद्राः कनकगिरिरयं वृत्तवर्त्तिप्ररोहः ।

अर्चिश्चण्डाशुराविर्गमनमलिनिमा कज्जलं भूतधाम् (sic)

शत्रुश्रेणी पतंगा ज्वलति रघुपते त्वत्प्रतापप्रदीपः ॥

— तपस्य ॥

किं वीणाकण्ठितेन किं मधुकरीङ्गकारितेनापि किं

कन्दर्पायुधसिञ्जितेन तद्वणीङ्गकारितेनापि किम् ।

श्रीमच्छित्तिपसत्कवेर्यदि वचो हेरम्बकुम्भस्थली

मुक्ताश्वःसुभगं सुधासहचरं कर्णोदरं गाहते ॥

छित्तिपस्य ॥

JHALAJJHALA (J. VĀSUDEVA = VASUDEVA BHATTA, Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 32; C.C. i, p. 214. No information).

268 प्रहरविरतौ मध्येवाङ्गः (Sbhv. 1048; Śp. 3389; *Skm. ii. 446, अमरोः; Amaru, 12; Daśar. ad iv. 59 (Amaru); Rasaganig., p. 31 anon.).

*Sml. अलमलमघृणस्य (B. 83a = *Padyāv. 227, अङ्गदस्य; *Sabhya. iv. 102, वासुदेवस्य; Sbhv. 1418; Śp. 3513).

प्रहरविरतौ . . . (B. 61b; see above).

*Subhāṣ. नास्यर्थमेतदधुना (iv. 83 = Sbhv. 415).

मत्तेभकुम्भदलनाकुल (viii. 23 = Sbhv. 603).

Sbhv. अनुकृतगण्डशैलमद (606).

अयि चकितमुग्धचातक (67).

अलमलमघृणस्य (1418; see above).

अस्मिञ्जडे जगति (628).

आजन्मनो विहितमति (3130).

इयं पत्नी भिक्षिर् (768 = *S.-Ratnak. vi. 411 anon.; Padyarac. xiv. 39, भर्तृदरेः).

उत्सन्नमापणममुं (960).

कामं भवन्तु मधुलम्पट (930 = Śp. 1144, श्रुतधरस्य).

किरति मुखगृहीतं (769).

तैस्तेर्गुणैः किल कलास्वपि (1562).

दौर्भाग्यं वचसां तनोर् (770).

नास्यर्थमेतदधुना (415; see above).

प्रहरविरतौ . . . (1048; see above).

मत्तेभकुम्भ . . . (603; see above).

ऋषिणि सृशति भाषते (1417).

यदि नाम दैवयोगात् (691 = Śp. 811, कस्यापि; *S.-Samcaya, xii. 9 anon.; Bhartṛhari, Suppl. 21).

ये निर्देहन्ति दशन (1400 = Krs. 282 anon.).

सखे खेदं मा गाः (3191).

सत्यञ्चा ऋजवः (229).

संतापो न खलु नरेण (3128).

हृहो-विधे विविधपण्डित (3134).

- Śp.* चलमलम . . . (3513 ; see **Sml.* above).
 महरविरतौ . . . (3389 ; see **Sml.* above).

ḌIMBOKA (see HIMBOKA).

TRILOCANA (mentioned by Rājasekhara as author of a *Pārtharījaya*. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 32 ; C.C. i, p. 238 ; Peterson, *Report*, ii, p. 63 ; *J. Bomb. As. Soc.* xvii, p. 66 ; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xviii, xxix).

13 दरोन्मुक्तारक्तस्फुरद्.

14 कन्दर्पादपि सुन्दराकृति.

69 शीतार्त्तैरिव भयशीशिर (Trailocana).

**Sml.* कृष्यन्ति चारुचरितैः सुजनस्य (B. 24b).

- Śp.* उच्चैःस्थानकृतोदयः (764 = **S.-Prab.* 215 anon.).
 तावत्कविबिहंगानां (187 = *Padyarac.* xv. 86 : refers to Mayūra).
 हृदि लभेन बाणेन (186 = *Padyarac.* xv. 86 : refers to Bāṇa).

Padyarac. तावत्कवि . . . (xv. 86 ; see above).

हृदि लभेन . . . (xv. 86 ; see above).

DAKṢA (Aufrecht, C.C. i, p. 241. No information).

341 कारमोरपङ्कखचित (**Skm.* ii. 640).

**Skm.* (in addition to the above).

अपनय महामोहं (iii. 141).

आक्रान्तं बलिभिः प्रसह्य (v. 256).

दंष्ट्रासंकटवक्त्रं (i. 201 = *Kvs.* 43, वाक्पतेः ; *Khaṇḍap.* 37 ; *Śp.* 4066, हनुमतः).

DANḌIN (sixth century ? Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 34-5 ; C.C. i, p. 243 ; Pischel, Introduction to his edition of Rudra's *Śṛṅgāratilaka* (Kiel, 1886), pp. 13 sqq.).

240 अयं ते विद्रुमच्छायो (**Skm.* ii. 358, कस्यचित्, etc., etc.).

**Skm.* v. 23 = *Kāvyaḍ.* ii. 10 ; also

कचिदमरसरिक्खचित् (i. 58).

ज्योतिश्चक्राद्यदण्डः (i. 217).

**Sml. B. 131a* = *Kāryād.* iii. 108; also

वनिताकरतामरस (*B. 131a, P. 105b*; see under
• *KĀLIDĀSA*).

**S.-Hārāv. C 31a* = *Kāryād.* ii. 141.

**Padyareṇī*, vii (68a) = *Kāryād.* ii. 286.

Śp. Only citations from the *Kāryād.* (275 = i. 78; 449 = ii. 171; 518 = iii. 120; 540 = iii. 108; 546 = iii. 43; 548 = iii. 84; 569 = i. 71; 570 = ii. 10; 3080 = ii. 323; 3366 = ii. 129; 3393 = ii. 141; 3394 = ii. 151; 3642 = ii. 214; 3655 = ii. 338; 3997 = ii. 286; 4023 = ii. 302; 4068 = ii. 191) and *Daśakumāracarita* (127 = i. 1; 558 = vi, p. 150 (Wilson)).

Padyarac. vii. 11 = *Kāryād.* ii. 141; xiii. 12 = ii. 286; xv. 32 = i. 78; also (perhaps)

अयं जनः परो वेति (xv. 31 = **Skm.* v. 171, **केशटस्य**;

**S.-Ratnak.* vi. 150 anon.; **Subhās.* vi. 4,

भट्टोज्झटस्य; *Sbh.* 498, **भट्टोज्झटस्य**; *Śp.* 273,

कस्यापि; *Simhāsanaśāstrīkā*, 165; *Ind. Spr.*² 550, etc., etc.).

DĀMODARA (KAPILA DĀMODARA = DĀMODARA DEVA and DĀMODARA BHATṬA? Aufrecht, C.C. i, p. 250; Peterson, op. cit., p. 44. No information).

411 सुतनु नितम्बस्तव पृथु.

Skm.* **कैलास रे पशुपति (iv. 161).

शीलं शातयति श्रुते (v. 235).

Padyāv.* **मा गर्वमुदह कपोलतले (299b = **Skm.* ii. 700, **केशटस्य**; **Sabhyāl.* iii. 52 anon.; **Sāras.* i. 122 anon.; *Sarasvatik.* ad i. 81, v. 143 anon.; *Sāhityād.*, p. 56 anon.; *Daśar.* ad ii. 22 anon.; Hemac. Comm., p. 102 anon.).

**Padyareṇī* (the same Dāmodara?).

अम्बरान्तमवलम्बितुकामं (v. 96).¹

अम्बरान्तमवलम्बितुकामं

संध्यया समभिवीक्ष्य तु कामम् ।

अन्धकारमथ (sic for व ?) गम्य तनूनं

लज्जयेव निरगम्यत नूनं ॥

आलिङ्गन् भृशमङ्गकानि (iv. 120 (380)).¹

एहि तच्च चिनुवः सुकौसुमं (v. 57, दा००भट्टस्य).²

कृ गृहाणि कुच गुरवो (iv. 108 (368), दा००भट्टस्य).³

जानुदघ्नकमुपेक्ष्य वारि तद् (v. 81).⁴

दिङ्मुखोत्थशरपाण्डुरभागा (vi. (55a), दा००भट्टस्य).⁵

धूर्तकाममभिवीक्ष्य नीरतो (v. 82).⁶

1 आलिङ्गन् भृशमङ्गकानि स(*sic* for सुः)दृशामास्थानि चुम्बन्नयं
वक्षोजोरुनितम्बकं च नखरश्रीचित्रभावं नयन् ।
बिम्बीष्ठाभृतमापिवन् शिथिलयन्नीवी करक्कीडना
संगेनातिसहासकेलिपरमः स्वीरं विचिक्रीड ना ॥

एहि तच्च चिनुवः सुकौसुम

कौसुमञ्जु सुमनस्तदश्रियाम् ।

एकिकामिनि (*sic* for ०तिः) ततान मानिनी

मानिनीयकपटाद्रहःक्षणं ॥

कृ गृहाणि कुच गुरवो ललनानां

ह्युभयं पुनः सरभसोच्चलनानाम् ।

कृ कुलचयं कृ दयिता कृ नु नीतिः

कृ जनादरः कृ च सतामनुनीतिः ॥

जानुदघ्नकमुपेक्ष्य वारि त

द्वारितप्रवलभीः पुरोगमाः ।

काचनाशु सहसा न्यवर्तता

वर्ततामथ समीक्ष्य भीरुका ॥

दिङ्मुखोत्थशरपाण्डुरभागा

पङ्कसस्यफलितोदरभागा ।

गुर्विणी त्वमिव रस्यतरागा

भूः शरत्समयसंगतरागा ॥

धूर्तकाममभिवीक्ष्य नीरतो

नीरतोत्त(*sic*)मनुमाप्रभीक्ष्णटात् ।

काचनाश्वपससार दूरतो

दूरतो न हि न हीति भाषिणी ॥

धूलिधूसरतनुद्युतिक्रमा० (v. 36, 1).¹

नानाश्लेषरसाद्या (vi. 67a).²

पद्मिनीसरसिजाननादगा० (v. 49).³

पीडितैककुचमेकिकाव्युतं (v. 58, दा००भट्टस्य).⁴

पुष्पधामपरिधापनामिषान् (v. 59, दा००भट्टस्य).⁵

मण्डितं कतिपयैश्च भानवैर् (v. 50).⁶

वारुणी दिशमपेतविहंगां (v. 91, दा००भट्टस्य).⁷

धूलिधूसरतनुद्युतिक्रमा

तिक्रमादित्य (sic for ०त्य ?) मनन्तवर्त्तनः ।

मन्दगाधगतनोः समानता

मानताभजन (sic for ०त ?) मूर्तिरैन्दवी ॥

म(ना ?)नाश्लेषरसाद्या सद्भावाद्वा गुणोज्ज्वला सरला ।

अभिमतपाचमलध्वा सीदति कविता च वनिता च ॥

पद्मिनीसरसिजाननादगा

न्नादगानमुखरालिमालिका ।

उत्थितेव खलु धूमकालिका

कालिकाव्ययितवैरहानलात् ॥

पीडितैककुचमेकिका व्युतं

काव्युतं कुसुममाशु विभ्रती ।

एकबाहुकृतकण्डलम्बना

लम्बनानि परिरभ्य चावरत् ॥

पुष्पधामपरिधापनामिषा

न्नामिषादरिषु सञ्चितोरपि (sic) ।

द्राक्सखीपुरत एव सखजे

सखजे वितनुतः कयाचन ॥

मण्डितं कतिपयैश्च भानवै

भानवैर्हरिहरिभ्यां करैः ।

केसरस्य किल कर्णपूरकैः

पूरकैरिव मनोरमच्छवैः ॥

वारुणी दिशमपेतविहंगां

वीक्ष्य भीभ्य इव वीतविहंगाः ।

दिग्भ्य आययुरमन्दरवन्तः

स्वस्वनीडतश्चमादरवन्तः ॥

स्निग्धापाङ्गलदृशः (iv. 119 (379)).¹

स्वं विकीर्णमुदये सवितारं (v. 90, दा००भट्टस्य¹).

Sbhr. श्रीसंनिधानविलसद् (2528, कपिलदामोदरस्य).

Śp. (Dāmodara Deva).

अहमिह कृतविद्यो (4116: given with translation by Aufrecht, Z.D.M.G. xvi, p. 750).

धावन्तः प्रतिवासरं (4109).

निःस्नेहो याति निर्वाणं (4100).

DĀMODARAGUPTA (eighth century, author of the *Kuṭṭanīmata* or *Śambhalīmata* (Kāvyamālā, iii). Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 35; C.C. i, p. 251; Peterson, op. cit., pp. 44-5; *Fourth Report*, p. xlv; Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xxix).

138 स जयति संकल्पभवो (*Kuṭṭanīmata* 1).

**Smt.* 154b = *Sbhr.* 2339 = *Kuṭṭanīm.* 392; and = *Sbhr.* 2338 = *Kuṭṭanīm.* 398.

**Subhāṣ.* iv. 83 = *Sbhr.* 420 = *Kuṭṭanīm.* 672.

Sbhr. 423 = *Kuṭṭanīm.* 672; 1071 = *K.* 102; 1263-4 = *K.* 440-1; 1388 = *K.* 104; 2271 = *K.* 433; 2338 = *K.* 398; 2339 = *K.* 392; 2342 = *K.* 799; 2529 = *K.* 742; 2530 = *K.* 744; 2531-2 = *K.* 746-7; 2533 = *K.* 757; 2534 = *K.* 763; also the following:—

आरोग्यं विदत्ता (234 = *Śp.* 317, कस्यापि; **Sūktirat.* i. 176 anon.; **Subhāṣ.* iii. 31 anon.).

स कथं न स्यूहणीयो (1560 = *Śp.* 3353, कस्यापि)

यद्धीमतातिवेगेन (2330).

स्निग्धापाङ्गलदृशः स्मरसावेशाहतापचपाः

सीत्काराक्षितमन्दहासमधुरालापाः स्वल्पचप(sic for ०क?)ः ।

चाटुखण्णिताः प्रकम्पमुभगाः खिद्यत्कपोलाल[स]

त्सर्वाङ्गयुतिभासुरा ह्यरमयन्नोपीः स लीलालयः ॥

स्वं विकीर्णमुदये सवितारं

तेजसां वसुचयं सवितारम् ।

संहरन् वणिगिवेहतमङ्गा

य (sic) प्रयाति च यतो गतमङ्गा ॥

चक्रिता च मृताचार्य (2331).

उपयुक्तखदिरबीटक (2336 = *Śp.* 4051, विमेन्द्रस्य).

Śp. 3967 = *Sbhv.* 2271 = *K.* 433.

Kkbh. ad v. 1 = *K.* 402.

DHARANĪDHARA (Aufrecht, C.C. i, p. 268. No information).

83 संकुचिता इव पूर्वं.

153 निजनयनप्रतिबिम्बर (**Skm.* ii. 347 ; **Sml. B.* 132b, P. 106b, गोद्धोदकविराजयोः, etc.).

294 पुनरुक्तावधि वासर (**Skm.* ii. 158).

**Skm.* निजनयन . . . (ii. 347 ; see above).

पुनरुक्तावधि . . . (ii. 158 ; see above).

प्राणेशमभिसरन्ती (ii. 330 = *Śp.* 3612, कस्यायि).

यत्पार्श्वस्फालवेगाज् (i. 189).

**Padyāmṛtat.* कोदण्डस्तव हस्तगो (ii. 54 = *Padyarac.* iii. 36).

Padyarac. अर्थायो धनवेदिमार्गण (ii. 21).

कोदण्ड . . . (iii. 36 ; see above).

राजेति चण्दाकरं (ii. 10).

DHARMAKARA (= DHARMĀKARA? Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 516 ; C.C. i, p. 270. No information).

82 स्नेहं स्रवन्ति तरवः.

172 मनसिजविजयास्त्रं.

**Skm.* अलङ्घ्यं सर्वेषामिह (v. 222 : given with translation by Aufrecht, loc. cit.).

VAIDYA DHANYA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 525 ; C.C. i, p. 611. No information).

401 न मन्दो वक्त्रेन्दुः (**Skm.* ii. 221).

**Padyār.* याः पश्यन्ति प्रियं स्वप्ने (318 = *Śp.* 3434, कस्यापि ; **S.-Hārār.* C 37a, 400 anon.).

DHARMAKĪRTTI (sixth to seventh century. Aufrecht, *Ind. Stud.*, xvi, pp. 204-7 ; Z.D.M.G. xxvii, p. 41 ; C.C. i, p. 268 and ref. ; Peterson, *J. Bomb. As. Soc.*, xvi, pp. 172-3 ; op. cit., pp. 46-8 ; Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xxx ; Max Müller, *India : what can it teach us?* (index) ; Takakusu, translation of I-tsing's *A Record of the Buddhist Religion*, pp. lv sqq. ; Lévi, *Bulletin de l'École*

Française d'Extrême Orient, iii, p. 45; Stecherbatskoi, *Teoriya Poznaniya i Logika* . . . , i, pp. xxiii sqq. The statement of a commentator upon the *Śisavadattā* (see Hall's edition, Introduction, p. 10) that Dh. was author of a work upon *Atanikāra* is unsubstantiated; see Lévi, loc. cit. In the Tibetan *Tanjur* the only verse compositions (other than *kārikāh*) ascribed to this author are two *stotras*. The following is a list of the works attributed to him:—

1. *Codanayanāmāprakarāṇa* (*Mdo*, xcv, foll. 384–416).
2. *Jātakamālāṭikā* (*Mdo*, xci, foll. 148–375).
3. *Tantrānantarasiddhināmāprakarāṇa* (*Mdo*, xcv, foll. 416–20).
4. *Nayabīndunāmāprakarāṇa* (*Mdo*, xcv, foll. 347–55, published in Sanskrit by Peterson, *Bibl. Ind.* 741, in Sanskrit and Tibetan by Stecherbatskoi, *Bibl. Buddhica*, viii, in Tibetan by de la Vallée Poussin, *Bibl. Ind.*, 1179).
5. *Pramāṇavārttikakārikāh* (*Mdo*, xcv, foll. 194–259, often cited as *Vārttika*).
6. *Pramāṇavārttikakārikāvṛtti* (*Mdo*, xcv, 420 – xevi 380).
7. *Pramāṇaviniścaya* (*Mdo*, xcv, foll. 259–347).
8. *Pramāṇaviniścayaṭikā* (*Mdo*, cix, 1 – cx, 188).
9. *Buddhasya nīrāṇastotra* (*Bstod*, foll. 222–3).
10. *Saṃbandhaparīkṣāprakarāṇa* (*Mdo*, xcv, foll. 375–7).
11. *Saṃbandhaparīkṣāprakarāṇavṛtti* (*Mdo*, xcv, foll. 377–84).
12. *Sarvadurgatipariśodhanamarahomamaṇḍalopāyikā* (*Rgyud*, lxiii, foll. 214–38).
13. *Śrīvajradākasya stavamaṇḍaka* (*Rgyud*, xii, foll. 262–4).
14. *Śūtravidhi* (*Rgyud*, li, foll. 248–9).
15. *Śrīhevajramahātantrarājasya pañjikānetravibhāga nāma* (*Rgyud*, xvii, foll. 336–423).
16. *Hetubīndunāmāprakarāṇa* (*Mdo*, xcv, foll. 355–75).

Verses from some of these are cited in the *Sarvadarśanasamgraha* and elsewhere; see Prof. de la Vallée Poussin's translation of the *Bauddha* chapter in *Muséon* 1902 (index). Such philosophical *kārikās* need not occupy us here).

- 185 हन्तु नाम जगत्सर्वं (**S.-Mukt.* v. 7 anon.).
 188 यातो लोचनगोचरं यदि.
 202° नावख्यद्रविणव्ययो (**Skm.* ii. 339, etc.).
 225 अलमतिचपलत्वात् (**Sūktiratn.* 11 anon. ; *Śp.* 566, बिहृणस्य, etc.).
 226 नपुंसकमिति ज्ञात्वा (*Sbhr.* 1232, कस्यचित् ; *Pratāp.* Comm., p. 253 anon. ; etc.).
 227 हारो ऽयं हरिणाचीणां (*Amaru.* 138, etc.).
 229 सा बाला वयमप्रगल्भ (*Amaru.* 34, etc.).
 249 सा बालेति मृगेक्षणेति.
 275 वक्त्रेन्दोर्न हरन्ति बाष्प (**Skm.* ii. 141).
 358 भ्रूमङ्गो गुणितश्चिरं (*Amaru.* 97, etc.).
 370 भवतु विदितं छत्यालापैर् (*Amaru.* 30, etc.).
 433 प्रिये प्रयाति हृदयं प्रयातं.

i. ii. 141 = *Krs.* 275 above ; ii. 339 = *Krs.* 202 above ; also the following :—

अमीषां प्राणानां (v. 212 = *Bhartṛhari.* iii. 7 ; *Śānti-sataka.* i. 18 ; *Ind. Spr.*² 526).

असन्तो नाभ्यर्थाः (v. 173 = *Bhartṛhari.* ii. 61 ; *Sbhr.* 280, जयादिह्यस्य).

अग्निमसूत प्राची (i. 406).

शिखरिणि क्व नु नाम (ii. 476 = *Krs.* 187 anon., etc.).

शैलेर्वन्धयति स्य (v. 373).

संगमविरहकाल्ये (ii. 454 = *Sāhityad.* p. 285 anon. ; *Vetālap.* iii. 22 anon. ; *Ind. Spr.*² 6671).

1472, 1587, 1617 = *Krs.* 202, 358, 370 above ; also the following :—

सन्मार्गे तावदास्ते (2246 = *Bhartṛhari.* i. 59 ; **Sml. B.* 92a, बाणभट्टस्य ; **Saml.* 8 anon. ; **S.-Mukt.* iv. 13 anon. ; **S.-Ratnak.* v. 135 anon. ; **S.-Hārār.* 4a, 33 anon. ; *Vetālap.* xiv. 3 (p. 35) anon. ; *Śp.* 3300, बाणभट्टस्य).

सोत्कः परिधमसि किं (737).

खच्छन्दं हरिणेन या (657 = *Śp.* 947).

हसति हसति स्वामिन्नु° (3232 = **Skm.* v. 209, कस्यचित्).

खच्छन्दं . . . (947 ; see *Sbhr.* 657 above).

Aucityav. ad 11 = Krs. 202 above.

Dhvanyāloka. अनध्यवसितावगाहन (p. 217, ad iii. 41).

लावण्य . . . (ibid., p. 216 ; see above). •

NARASIMHA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 44 ; C.C. i, p. 277 ; Peterson, op. cit., p. 50. No information. Concerning the variants of the name, *Nṛsiṃha*, *Narahari*, *Nṛhari*, see Aufrecht, Z.D.M.G. xli, p. 487. But it has not been ascertained whether the author of the verses is related to any of the very numerous writers or others bearing any of these names).

**Skm.* कपोलं पद्मभ्यः (ii. 140 = *Krs.* 396 anon.).

दृष्ट्या मैवं चेतः (ii. 212).

घोषाघोराभिघातो (i. 194).

जलाद्रां चर्चां वा (ii. 131).

नौकानिर्गमकेनिपात (iii. 129).

प्रत्ययगोमयैर्लिप्त (v. 325).

मध्येविन्ध्यवनं सलील (iv. 194).

यदन्योन्यप्रेमप्रवण (ii. 30).

लिप्ता ललाटनेत्र (i. 64).

खलीभूमिर्निर्यन् (ii. 802).

हित्वा तन्मधुसूय (iv. 159).

**Sml.* इतः काकानीकं प्रतिभयमितः (B. 54b = *Sbhv.* 945, कस्यापि).

गतमतिजवाङ्मनं (B. 55a = *Sbhv.* 944, कस्यापि).

किमसि विमनाः किं चोन्मादी (B. 55a = **Sāktiratn.* 698 anon. ; *Sbhv.* 946 ; *Śp.* 1154).

Sbhv. किमसि . . . (946 ; see above).

दैरैरन्तरिता सवैद्य (1768 = **Skm.* ii. 416, श्रीहर्षस्य, corr. to अमरोः ; *Amaru.* 99 ; **S.-Mukt.* ii. 94 anon. ; **S.-Hārāv.* C 40b, 244 anon. ; **S.-Ślokāh.* 19a anon. ; *Daśar. ad* iv. 60 anon. ; *Śp.* 3445, कस्यापि).

अररसनदीपूर (2057 = *Amaru.* 104 ; *Abhinavagupta, Dhvanyāl.*, p. 133 anon. ; **S.-Mukt.* i. 71 anon. ; *Daśar. ad* ii. 15 anon. ; *At.*, p. 54 anon.).

Śp. किमसि . . . (1154 = **Sml.* B. 55a, etc. ; see above).

NĀRĀYAṆALACCHI (NĀRĀYAṆALABDHI. Aufrecht, C.C. i, p. 293.
No information).

104 अश्वोर्धेर्जलयन्त्रमन्दर (*Skm. ii. 784, कस्यचित्).

Skm. वणिगधिपते किञ्चिद् (iv. 81).

NĪLA (Aufrecht, C.C. i, p. 300. No information).

58 द्विस्त्रिः कौकिलया रतं.

*Skm. कुम्भीसंचिततण्डुलाः (v. 242).

ते गोवर्धनकन्दराः (i. 306 = *Padgār. 371).

रक्तस्रोतोवहायास (iii. 190).

विदितधवलमासि (iv. 72).

PARAMEŚVARA ("quoted as a poet in the *Kaṇḍracandrodāya*."
Aufrecht, C.C. i, p. 326. Below appears some con-
fusion with Yogeśvara).

487 यदि शशिधरस्त्वद्वक्त्रेण.

489 विस्कारायास्तरल (योगेश्वरस्?).

507 व्यपेतव्यापारं (योगेश्वरस्? = *Sarasvatik. ad* v. 169 anon.).

*Skm. उपरि कवरीबन्धान् (ii. 603).

एताः पङ्क्तिःकूल (ii. 817 = *Krs.* 132, योगेश्वरस्).

कर्पूरद्रवशीकर (i. 388).

गगनतलतडाग (i. 418).

पूणी यः कलशो (iii. 77).

PĀNINI (Aufrecht, Z.D.M.G. xiv, pp. 581-2; xxvii, p. 46;
xxxvi, pp. 365-8; Pischel, Z.D.M.G. xxxix, pp. 95-8,
313-16; Peterson, op. cit., pp. 54-8; J.R.A.S. 1891,
pp. 311-36, where the then known verses are given
with translation; *Fourth Report*, p. lxxvi; Bhandarkar,
op. cit., pp. xvii and xxxii).

The question as to the relation between the poet and
the grammarian Pāṇini and also the question as to
whether the *Pātālarājya* and *Jāmbavatīkāvya* are one
poem or two still await a final decision. Rājasekhara
identifies the authors in the verse

स्वस्ति पाणिनिने तस्मै यस्य इद्रप्रसादतः ।

. आदौ व्याकरणं काव्यमनु जाम्बवतीजयम् ॥).

186 तन्वक्त्रिणां सनी वृद्धा (*Daśur. ad* iv. 50 anon.; *At.*,
p. 14 anon.).

- **Skm.* असी गिरेः शीतलकन्दरस्थः (v. 21).
 उदुब्धेभ्यो सुदूरं घन (v. 363).
 उपोढरागेण विलोलतारकं (i. 412 = **Sml.* B. 139b ;
 **S.-Ratnak.* 33a, 19 anon. ; **Saml.* 169 anon. ;
 **Sārus.* ii. 27 anon. ; *Sbhr.* 1969 ; *Śp.* 3634 ;
Dhṛanyāl., p. 35 anon. ; *As.*, p. 83 anon. ;
Hemac., p. 274 anon. ; *At.*, p. 36 anon.).
 कल्हारस्यर्शगर्भः (i. 411).
 चक्षत्यन्नाभिघातं (v. 364).
 पाणी पद्मधिया (ii. 606 = *Krs.* 199 anon. ; *Padyarac.*
 ix. 32, अचलस्य (see *ACALA*) ; etc.).
 पाणी शोणतले (ii. 240 = *Krs.* 364 anon., etc.).
 मुखानि चारुणि (ii. 88).
- **Sml.* उपोढरागेण . . . (B. 139b ; see **Skm.* above).
 चपाः चामीकृत्य (B. 119b = *Krs.* 129 anon. ; **Skm.*
 ii. 812, औकण्डस्य ; *Padyarac.* xi. 35 ; etc.).
 The above verses from **Skm.* and **Sml.* are all given
 by Aufrecht, with translation, in the articles cited.
- Sbhr.* अथाससादास्तमनिन्यतेजा (1898).
 उपोढरागेण . . . (1969 ; see **Skm.* above).
 ऐन्द्रं धनुः पाण्डुपयोधरेण (1815 = *Vāmana ad* iv. 3,
 27 anon. ; *Abhinavagupta ad Dhṛanyāl.*, p. 37
 anon. ; *As.*, p. 92 anon. ; *Sāhityad.*, p. 309 anon.).
 चपाः चामीकृत्य (1765 ; see **Sml.* above).
 निरीक्ष्य विद्युन्नयनैः पयोदो (1943 = *Kuralay. ad* 60
 anon. ; *Al.*, p. 254 anon. ; *Pratāp. Comm.*, p. 405
 anon.).
 प्रकाश लोकान् भगवान् स्वतेजसा (1904).
 त्रिलोक्य संगमे रागं (1887 = *Śp.* 3586, कस्यापि).
 शुद्धस्वभावान्यपि संहतानि (1968).
 सरोरहाचीणि निमीलयन्त्या (1899).
- Śp.* उपोढरागेण . . . (3634 ; see **Skm.* above).
 चपाः चामीकृत्य . . (3869 ; see **Sml.* above).
- Padyarac.* चपाः . . . (xi. 35 ; see **Sml.* above).

Nami *ad* Rudraṭa's *Kāyālamkāra*.

गते ऽर्धरात्रे परिमन्दमन्दं (ii. 8).

संध्यावधू गृह्य करेण (ibid. पातालविजये, a fragment of a verse).

Rāyamukūṭa in his commentary on the *Amarakośa* quotes three fragments from Pāṇini's poems (see Aufrecht, Z.D.M.G. xiv, p. 582; Peterson, J.R.A.S. 1891, p. 319; Bhandarkar, *Report*, 1883-4, pp: 62 and 479).

स पार्षदैरम्बरमापुपूरे (*ad* i. 1, 1, 31 (35)).

पयः पृषन्तिभिः स्युष्टा लान्ति वाताः शनैः शनैः ।
(*ad* i. 2, 3, 6).

स सूक्कणीप्रान्तमसूकप्रदिग्धं

प्रलेलिहानो हरिणारिरुचैः । (*ad* ii. 6, 91; cf. Aufrecht's glossary to Halāyudha's *Abhidhānavratnamālā*, s.v. सूक्कन्).

PAŚAVARMA (no information; plainly a Buddhist writer).

11 पायादः समयः स मारजयिनो.

PURUṢOTTAMA DEVA (Aufrecht, C.C. i, p. 342. No information).

39 भभभ्रमति किं मही (**Skm.* i. 238).

**Skm.* उत्यायोत्याय पापेष्व० (v. 372 = *Shlr.* 3331, कस्यापि).

बिम्बोष्ठाय नमस्करोति (i. 338).

भभभ्रमति . . . (i. 238; see above).

मात्स्वं मृणालवलयानि (ii. 165).

यस्याः प्रसादपरमात्रं (i. 353).

विलासिनां भाग्यविजृम्भितेन (ii. 859).

**Palyār.* अधरे विनिहितवंशं (47).

कस्त्वं तासु यदृच्छया (223).

कालिन्दीजलकेलि (156).

गोपीजनालिङ्गितमध्यभागं (292).

मनोगतां मन्मथबाणबाधाम् (161).

मा मुञ्च पञ्चशरं पञ्चशरं (220).

.व्यतीताः प्रारम्भाः (219).

- PRADYUMNA (not later than the ninth century, according to a verse of Rājasekhara (**Sml.*), a playwright. Aufrecht, C.C. i, p. 352; Peterson, *J. Bomb. As. Soc.*, xvii, p. 59;

Report, ii, p. 59; op. cit., p. 60; Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xviii).

218 तद्दीडाभरमुपमाख्य (**Skm.* ii. 465).

361 कोपो यच्च भृकुटिरचना (**Skm.* ii. 234, अमरोः; *Śp.* 3562, वामनस्य; Amaru, 38; *Padyarac.* viii. 13, वामनस्य; etc.).

**Skm.* ii. 465 = *Krs.* 218 above.

Shhv. दारिद्र्यानलसंतापः (504, भट्टनारायणस्य = *Śp.* 406 anon. : *Bhojapr.*, 102 Bāṇa, 279 Māgha).

PRABHĀKARA (BHATTA PRABHĀKARA OR PRABHĀKARA DEVA?
Aufrecht, C.C. i, p. 353; Peterson, *J. Bomb. As. Soc.* xvi, p. 175; op. cit., p. 60).

286 सा मुन्दरी तव वियोग.

**Skm.* एते वामविलोचनकुच (ii. 873).

**Sml.* सा दृष्टा येन वा दृष्टा (P. 65b = *Krs.* 248 anon. : **S.-Ratnak.* v. 215 anon. ; *Sbhr.* 1254, शक्रदेवस्य ; *Śp.* 3368, etc.).

**Padyavēṇī* (Prabhākara Bhaṭṭa).

निदाघि संसारे (vii. 69b).

पाचं न तापयति नैव (vi. 66a).

शीर्णे पुष्पफले दले (vi. 61a).

**Sabhyāl.* (Prabhākara Bhaṭṭa).

असी सुरतरङ्गिणी (iii. 11b).

Sbhr. किं चिच्चं यदि तन्वद्भ्याः (1537).

तस्याः समुत्तुङ्गकुचाय (1540).

सदृशजः साधुगुणः सुवृत्तः (897).

Śp. (Prabhākara Deva).

सा दृष्टा . . . (3368; see **Sml.* above).

Auc'tyar. दिङ्मातङ्गघटाविभक्त (ad 20, भट्टप्रभाकरस्य; Hemac., p. 149 anon.).

PRAYARASENA (fifth century?; author of the *Setubandha*
Aufrecht, C.C. i, p. 356; Peterson, op. cit., pp. 60-1).

436 अरतिरियमुपैति (**Skm.* ii. 185; **Padyār.* 213 कङ्कस्य; *Sbhr.* 1113, कस्यापि, etc.).

**Skm.* ii. 185 = *Krs.* 436 above ; also

प्रियस्य कूटप्रणयस्य (ii. 33).

मेवदेण्डो यदि च पटलं (iii. 20).

Sbhr. संकेतदान्त्रि प्रथमं प्रियेण (1944).

Aucityav. ad 16 = *Setubandha*, i. 2 ; ad 19 = iv. 20.

BĀṆA (seventh century. Hall, Introduction to his edition of the *Vāsavalattā*, pp. 12 sqq. ; Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 50-4 ; C.C. i, p. 368 ; Peterson, *J. Bomb. As. Soc.*, xvi, p. 175 ; *First Report*, pp. 105 sqq. ; Introduction to edition of *Kādambarī*, pp. 60 sqq. ; *Fourth Report*, p. lxxxii ; op. cit., pp. 62-6 ; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xviii, xxxiii).

93 तापं लम्बिरमस्य.

94 वाताः पान्थनखंपचाः.

312 पततु तवोरसि सततं (*Sml. B.* 147b, *P.* 118b ; *Sbhr.* 2120 ; *Śp.* 3695).

**Skm.* अस्मिन्नीषद्वलितवितत (ii. 798 = *Sarasvatik.* ad i. 71 anon.).

घा(पा)तयति महापुरुषान् (v. 355 = *Harṣacarita*, v. 2).

दाहच्छेदननिकषिर् (iv. 94).

द्वारं गृहस्य पिहितं (ii. 886 = *Sbhr.* 1853 ; *Śp.* 3940, कस्यापि ; **Saml.* 286 anon.).

नमस्तुङ्गशिरसुम्बि (i. 12 = *Harṣacarita*, i. 1 ; **Subhāṣ.*

i. 2a ; **Sml. B.* 5a ; **S.-Ratnak.* i. 21 anon. ;

Sbhr. 8 ; *Śp.* 60 ; *Vetālap.* xxi. 1 anon.).

निःशङ्कशंकरकर (i. 101).

पादावष्टम्भनम् (i. 124 = *Sarasvatik.* ad iii. 8 anon.).

पुष्पाग्री पूर्णवाञ्छः (ii. 869 = **Sml. P.* 104a anon. ;

Śp. 3946 ; *Sbhr.* 1857 anon.).

मलयज्वरसवल्लिप्त (ii. 322 = *Krs.* 525 anon. ; *Ak.*,

p. 396 anon. ; *Vāmana* ad iv. 3, 10 anon., etc.).

मौली वेगादुदञ्चत्यपि (i. 11).

यस्त्रोद्योगे बलानां (iii. 169).

विद्राणे षड्वृन्दे (i. 125 = *Śp.* 112 = *Caṇḍīśataka* 66,
as Peterson points out; and **S.-Hārāv.* 13b).

संमि[*sic*]ष्टो ग्रामदेव्यास् (ii. 870 = *Śp.* 3947, मयूरस्य).

खेच्छारखं लुटित्वा (i. 146 = Peterson, *Report*, ii, p. 58;
**Sml. P.* 5b, B. 14a; **S.-Hārāv.* 15a).

**Sml.*

अन्योन्याहतदन्तनाद (B. 126b, P. 102a = *Śp.* 3934).

उद्यद्वर्हिषि . . . (see below नृत्यद्वर्हिषि).

कवीनामगलहर्षो (P. 14a = *Harṣac.* i. 11).

कारञ्जीः कूजयन्तो (B. 116b, P. 95a anon. = *Śp.* 3851).

कीर्त्तिः प्रवरसेनस्य (P. 14b = *Harṣac.* i. 14).

गम्भीरोन्नजितेन त्रिभुवन (B. 118b).

शीष्मोष्मलोषशुष्यत् (P. 95b, B. 117a = *Sbhr.* 1715;
Śp. 3855).

दुःखानि संदिशन्त्या (B. 64a = *Sbhr.* 1390 ?).

नमस्तुङ्ग . . . (B. 5a; see **Skn.* above).

नाधन्यानां निवासं (B. 180a).

नूनमाज्ञाकरस्तस्याः (B. 92a = *Krs.* 237 anon. ;
**S.-Hārāv.* C 4b, 37 anon. ; **Sāras.* i. 34 anon. ;
etc.).

नृत्यद्वर्हिषि दुर्दुरारवपुषि (B. 121b = उद्यद्वर्हिषि . . .
Śp. 3397; *Sarasvatīk.* ad ii. 91 anon. ; *Padhyarac.*
vii. 12).

पततु . . . (B. 147b = *Krs.* 312 above).

पद्यादङ्गिं प्रसार्य (B. 177a = *Harṣac.* iii; **Skn.* v. 9,
विक्रमादित्यस्य; *Sbhr.* 2420; *Kāvyajpr.*, ad x. 25
anon.).

पुण्यामौ . . . (B. 127b; see **Skn.* above).

भ्राम्यन्तीत्कारचक्र (B. 117a = *Śp.* 3857).

यथा यथास्याः कुचयोः (B. 92a = *Śp.* 3285, कस्यापि;
**Sāras.* i. 12 anon.).

सन्मार्गे तावदास्ते (B. 92a = Bhartṛhari, i. 59; *Sbhr.*
2246, धर्मकीर्त्तिः; *Śp.* 3300; *Vetālap.* xiv. 3 anon.).

सर्वाशास्त्रि दग्ध (P. 95a, B. 116b = **S.-Ratnak.* iii.
339 anon. ; *Sbhr.* 1708; *Śp.* 3854; *Sarasvatīk.*
ad ii. 91, v. 170 anon. ; Hemac., p. 207 anon.).

सूचधारकृतारक्षीर् (P. 14a = *Harṣac.* i. 15).

खेच्छारण्यं . . . (P. 5b, B. 14a; see **Skn.* above).

हरकण्डयहानन्द (P. 3b, B. 7a = *Harṣac.* i. 2; **Sakti-ratn.* 8 anon.; *Śp.* 68).

**Padyāv.* चित्राय त्वयि चिन्तिते (358).

**Sabhyāl.* दूरादेव छताञ्जलिर्न (v. 23b = *Sbhr.* 1709; *Śp.* 3859).

**Subhāṣ.* प्रीतिं न प्रकटीकरोति (v. 22' = *Sbhr.* 493).

**S.-Hārāv.* अङ्गणवेदिर्वसुधा (63a 651, 77a 47 = *Harṣac.* vii. 1; *Sbhr.* 2270; *Śp.* 230).

कीर्त्तिः . . . (41a, 250; see **Sml.* above).

दुःखानि . . . (C 35a, 81; see **Sml.* above).

नवोक्तिर्जा(०वी ऽर्थो जा)तिरयाम्या (39b, 212 = *Harṣac.* i. 8; **Subhāṣ.* ii. (14a) anon.; *Sbhr.* 137; *Śp.* 152).

वक्रोक्त्यां मेण्डराजस्य (41a, 251 = *Peters.* ii. 64).

विकचकचकलाप (C 2b, 19 = *Sbhr.* 1484, पुण्यस्य; *Śp.* 3288, also पुण्यस्य and कालिदासस्य).

विद्राणे . . . (13b, see **Skn.* above).

मन्ति स्नान इवासंख्या (35a, 155 = *Harṣac.* i. 5; *Śp.* 157).

खेच्छारण्यं . . . (14a, see **Skn.* above).

Sbhr. अङ्गणवीथी . . . (2270 = *Harṣac.* vii. 1, etc.; see **S.-Hārāv.* above).

एकैकातिशयालवः (192).

करिकलभ विमुञ्च लोलतां (622 = *Harṣac.* ii, near the end).

गतप्राया रात्रिः (1612 = *Krs.* 367, महोदधेः, etc.).

गम्भीरस्यापि सतः (1837).

यीष्मोष्म . . . (1715, see **Sml.* above).

घ्रात्वा श्रीणीमजाया (2423 = *Śp.* 586, कस्यापि).

तरलयसि दृशं किमुत्सुकां (695 = *Harṣac.* i; *Ak.*, p. 258; *Hemac. Comm.*, p. 338 anon.).

दुःखदृशं प्रविशन्त्यास (1390, see **Sml.* above).

दूरादेव . . . (1709, see **Sabhyāl.* above).

द्वारगृहस्य . . . (1853, see **Skn.* above).

धृतधनुषि बाहुशालिनि (2269 = *Harṣac.* vii. 2 ;
Śp. 3965).

नमस्तुङ्ग . . . (8, see **Skn.* above).

नवो ऽर्थो . . . (137, see **S.-Hārār.* above).

नीलोत्पलवने रेजुः (1810).

पततु . . . (2120 = *Krs.* 312 above).

पञ्चादङ्घ्रिं . . . (2420, see **Sml.* above).

प्रीतिं न . . . (493, see **Subhās.* above).

बभूव गाढसंतापा (1791).

मुखमात्रेण काव्यस्य (138 = *Śp.* 160).

लवणाम्बुधिरम्भः (1809 ; ? Bāṇa).

वक्त्राभोजं सरस्वत्य० (2592 = *Bhojapr.* 227 ; *Kāyapr.*
ad vii. 9 anon.).

वरमियमङ्कुशचतिर् (632).

वियोगिनी चन्दनपङ्क (1075).

सर्वाशक्तिः . . . (1708 ; see **Sml.* above).

सनयुगमश्रुतातं (2482 = *Kādambari.* 19 ; *Aucity.*
ad 20 ; *Hemac. Comm.*, p. 180 anon.).

खेदाभःकणिकाचितेन (1710).

हे हेमन्त स्मरिष्यामि (1836 = **S.-Muktār.* xxix. 19
 anon. ; *Śp.* 3923, कस्यापि).

Śp. अङ्गणवेदी . . . (230 ; see **S.-Hārār.*, etc., above).

अन्योन्याहतिदन्त (3934 ; see **Sml.* above).

उद्यवर्हिषि . . . (3397 ; see **Sml.*, etc., above).

कारङ्गीः . . . (3851 ; see **Sml.* above).

शीष्मोष्म . . . (3855 ; see **Sml.*, etc., above).

दामोदरकराघात (498 = *Kṣīrasvāmin ad Amarakoṣa.*
 i. 1, 5, 7).

दूरादेव . . . (3859 ; see **Sahyāt.*, etc., above).

धृतधनुषि . . . (3965 ; see *Shhr.*, etc., above).

नमस्तुङ्ग . . . (60 ; see **Skn.*, etc., above).

नवोक्ति . . . (152 ; see **S.-Hārār.*, etc., above).

पततु . . . (3946 ; see *Krs.* 312, etc., above).

पुण्यायी . . . (3946 ; see **Skn.*, etc., above).

आम्यघ्नीत्कार . . . (3857 ; see **Sml.* above).

मुखमात्रेण . . . (160 ; see *Sbhr.* above).

मृत्युः शरीरगोप्तारं (380 = *Sbhr.* 2309 (चमः०) कस्यापि ;
**Sml.* P. 24a, व्यासस्य ; **S.-Ratnak.* vi. 169 anon. ;
**S.-Hārār.* 70b, 768 anon. ; **Sūktiratn.* 238 anon.).

वाताकीर्णविशीर्णं (3856 = *Sbhr.* 1713, कस्यापि ;
**Saml.* 253 anon. ; **S.-Ratnak.* iii. 348 anon.).

विकचकचकलाप (3288 ; see **S.-Hārār.*, etc., above).

विद्राणे . . . (112 ; see **Sk.*, etc., above).

सन्ति श्वान . . . (157 ; see **S.-Hārār.*, etc., above).

सन्मार्गे . . . (3300 ; see **Sml.*, etc., above).

सर्वाश्राद्धि . . . (3854 ; see **Sml.*, etc., above).

हरकण्ड . . . (68 ; see **Sml.*, etc., above).

Aucityar. ad 14 = *Krs.* 227, धर्मकोत्तेः ; ad 20 = *Kādambārī*
3. (The verses quoted from the *Padyakādambārī* are,
of course, not by Bāṇa.)

Kkbh. ad ii. = 1 *Kādambārī* 6.

Suṛṭtat. ad ii. 17 = *Kādambārī* 2 and 4.

Padyarac. उद्यद्गर्हिषि . . . (vii. 12 ; see **Sml.*, etc., above).

At., p. 30 anon. = *Kādambārī* 2.

Ujjvaladatta ad *Uṇādisūtra*, i. 158 ; iii. 7 quotes short
fragments from the *Kādambārī*.

БІМБОКА (*Aufrecht*, C.C. i, p. 373. No information : see
HIMBOKA).

285 अचैष स्वयमेव चित्रफलके.

**Sk.* मया तावन्नोन्नतलित (ii. 197 = *Krs.* 369, हिम्बोकस्य, etc.).

BUDDHĀKARAGUPTA (no information).

17 बुद्धिस्त्वच्छ्रयोत्थापटल.

БhagīrATHA (*Aufrecht*, Z.D.M.G. xxxvi, pp. 379-80. No
information : identical with *Bhagīrathadatta* ?)

44 लक्ष्म्याः केशप्रसवरजसां (**Sk.* i. 292).

**Sk.* धात्री धातुं वहति (v. 194 ; given by *Aufrecht*, with
translation, loc. cit.).

मिश्रीभूतां तव तनुलतां (i. 139).

लक्ष्म्याः . . . (i. 292; see above).

वैदग्ध्यभ्रमबद्ध (ii. 604).

स्फुटकोकनदारण (i. 368).

BHAGĪRATHADATTA.

भवजलधिजलावलम्ब (i. 108).

BHAVABHŪTI (eighth century. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 63-4; C.C. i, p. 398; Bhandarkar, Introduction to his edition of the *Mālatīmālāhara*, pp. ix-x; op. cit., pp. xviii, xxxv; Peterson, *Fourth Report*, p. lxxxvi; op. cit., pp. 77-8).

105	=	<i>Mālatim.</i> ix. 14.	429	=	<i>Mālatim.</i> ii. 3.
106	=	„ ix. 23.	[465 anon. =	„	i. 16.]
107	=	„ ix. 15.	[466 anon. =	„	i. 34.]
108	=	„ ix. 16.	[467 anon. =	„	i. 37.]
167	=	„ v. 29.	[468 anon. =	„	ix. 11.]
230-1	=	„ i. 27-8.	[476 anon. =	„	v. 10.]
232	=	„ i. 30.			
233	=	„ i. 29.	322	=	<i>Uttarar.</i> i. 27.
[423 anon.]	=	„ ii. 1.]			

**Skm.* उषसि गुरुसमच्चं (ii. 704 = *Krs.* 329 anon.).

कां तपस्वी गतो ऽवस्थां (i. 109).

गाढग्रन्थिप्रफुल्ल (i. 62).

चूडापीडनिबद्धवामुक्ति (i. 57).

दीर्घण्डाश्रितचन्द्रशेखर (v. 93 = *Mahārīvac.* i. 45.

दीर्घलिङ्गित°; *Mahānāt.* i. 38; *Daśar.* ad iv. 73 anon.; *Sāhityad.*, p. 91 anon.; *Vāmana ad* i. ii. 12 anon.).

निःससार करघात (i. 397).

पद्मालीपिङ्गलिलम्बः (i. 69).

भुवां घर्मारम्भे (ii. 781 = *Krs.* 90 anon.).

लघुनि तृणकुटीरे (ii. 866 = *Sbhv.* 1840, कमलायुधस्य : *Sp.* 3922, ditto; *Daśar.* ad iv. 20 anon.).

वैकुण्ठस्य करङ्क (i. 88).

शीर्यं शत्रुकुलजयावधि (i. 223; cf. **S.-Saṃcaya*, xxix. 11, शीर्यं शत्रुजयावधि anon., etc.).

**Padyār.* 321 = *Mālatim.* ix. 11; *Uttarar.* iii. 31; *Krs.* 468 anon. 322 = *Mālatim.* ix. 42.

**Sml.*

	<i>Mālatīm.</i>		<i>Mālatīm.</i>
B. 61a •	= i. 22.	B. 179a	= v. 19.
70b (P. 64b)	= i. 17; iii. 9.		
71a (P. 64b)	= iii. 12.		<i>Uttarar.</i>
72b	= v. 7, 9.	B. 62b	= iii. 26.
75a	= ix. 42.	B. 108a	= i. 35.
75b (P. 67b)	= ix. 12.	B. 184a	= ii. 20.
76a	= i. 30.	B. 188b	= vi. 25, 19.
105	= vi. 15.	B. 189a	= vi. 9.
B. 133a	= iv. 10.		
P. 134b	= v. 16.		<i>Mahāvīrac.</i>
B. 147a	= v. 13.	B. 163b	= i. 45.
B. 162b (P. 135a)	= v. 17, 18.	B. 192b (P. 154a)	= ii. 36, 26.

**S.-Hārār.*

14a	= <i>Mālatīm.</i> Prol. 1.
72a, 786	= <i>Uttarar.</i> vi. 14.
74a, 819	= <i>Śakuntalā</i> , 176 (!).
39b, 234	= <i>Mālatīm.</i> i. 15.
41b, 258	= „ ix. 11; <i>Uttarar.</i> iii. 31; <i>Krs.</i> 468 anon.
42a, 263	= „ ix. 42.

Also the following—

निखिलैर्निरस्तमङ्गैर् (C 11b, 125 = **Sml.* B. 96a,

P. 79b, मालतीमाधवस्य; **Sabhyāl.* i. 101 anon.;

**S.-Mukt.* i. 23 anon.).

भजेम भवदन्तिकं (28b, 64).

* <i>Sabhyāl.</i>	24a	= <i>Mālatīm.</i> iv. 10.
	29a	= „ i. 28; <i>Krs.</i> 231.
	3a	= <i>Uttarar.</i> i. 27; <i>Krs.</i> 322.

<i>Sbhr.</i>	81	= <i>Mālatīm.</i> Prol. 1.
	1297	= „ i. 27, <i>Krs.</i> 230.

Śp.

91	= <i>Mālatīm.</i> Prol. 1.	4076	= <i>Mālatīm.</i> v. 18.
99	= „ Prol. 3.		
3453	= „ ix. 42.	215	= <i>Uttarar.</i> ii. 7.
3850	= „ iv. 10.	414	= „ ii. 4.
4075	= „ v. 16.		

Also the following (given by Aufrecht, with translation, Z.D.M.G. xxvii, pp. 63-4)—

अलिपटलैरनुयातां (791).

दैवाद्यद्यपि तुल्यो (749).

निरवद्यानि पद्यानि (146 = **Sml. P.* 12b, मासतीमा-
धवस्य; **S.-Ratnak.* ii. 12 anon.; *Bhojapr.* 201).

Ancityar. ad 13 = *Uttarar.* iv. 27, 29.

ad 16 = „ v. 34.

ad 27 = „ ii. 27.

Suprtat. ad ii. 32 = *Mālatīm.* v. 30; also

अज्ञानाद्यदि वाधिपत्य ~~॥~~ ad ii. 37 = **Skm.* v. 112
anon.; *Mahānāt.* vii. 44; *Dātāṅgada*, iii. 19).

Rasagaṅg., p. 277 = *Mālatīm.* i. 28 (*Krs.* 231).

Ujjvaladatta ad *Uṇādisūtra* (Aufrecht's edition, p. xix), i.
108 = *Mālatīm.* vi. 10; also (fragment).

उत्तालः किङ्किणीनां (ad iv. 18 = *Mālatīm.* v. 4d).

Rāyamukuta's commentary on the *Amarakośa*.

ad i. 75, ऊर्ध्वं धूनोति = *Mālatīm.* v. 4c.

ad ii. 5, 10, स एव रौहिषां मध्ये चरति.

ad iii. 1, 64, सरससुपांसि (sic).

BHĀGURA (= *Vāgura*? Aufrecht, C.C. i, p. 558. No in-
formation; see below under VĀGURA).

175 अनेन कुम्भद्वय.

BHĀVĀKADEVĪ (BHĀVADEVĪ. Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 520;
C.C. i, p. 407. No information).

177 सज्जानौ तुल्यव० (**Skm.* ii. 379, राजशेखरस्य).

359 तथाभूदस्माकं (**Skm.* ii. 232, अमरोः; *Shhr.* 1622,
कस्यापि; *Amaru*, 69, etc.).

**Skm.* किं पादान्ते पतसि (ii. 231 = *Krs.* 356, वाक्कुटस्य;
**Palyāv.* 377, कस्यचित्: given by Aufrecht, loc.
cit., with translation).

BHOJA DEVA (eleventh century. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 67-9; C.C. i, p. 418; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xxxvii-iii).

184 तन्वङ्ग्याः स्तनयुग्मेन (Śp. 3340, कस्यापि; *Sāhityad.*, p. 290 anon.; etc.).

419 असौ गतः सौगत एव.

*Skm. अस्लंगतभारविरवि (v. 126).

कतिपयदिवसस्यायी (iv. 98 = Śp. 1124, कस्यापि;

*S.-*Muktāc.* v. 11 anon.; *S.-*Ratnak.* vi. 141 anon.; *Bhojapr.* 39).

कस्यात्पार्वति निष्ठुरासि (i. 31).

मन्थानोल्लोललीला (i. 329).

वारं वारमनेकधा (ii. 21).

वृषधन धनदप्रिय (i. 15).

सौजन्याम्बुनिधि (iii. 151 = *Sarasvatik.* ad i. 71 anon.).

*Sml. अङ्गारैः खचितेव भू (B. 115a = Śp. 3827).

अमी तिलास्तैलिक (P. 53a = Śp. 1189, कस्यापि;

**Sūktiratn.* 724 anon.).

असृष्ट संगतिमिह प्रविहाय (P. 53b, B. 58b).

आदाय चापमचलं कृत्वा (B. 5b = *Kāryapr.* ad ix. 8 anon.; *At.*, p. 245 anon.).

आदाय द्रुतमाकृतेरुपशमाद् (B. 36a).

आपुष्पप्रसरान्नोहरतया (B. 51b, P. 46b = Śp. 1028).

उत्पाद्य यत्स्वयमपि प्रबला° (B. 29a).

एकस्यायमुदेति मूर्धनि (B. 57a = *Skm. iv. 164,

पुण्ड्रोकस्य; **Sāras.* iv. 46 anon.; Śp. 1070, कस्यापि).

किं ते नम्रतया किमुन्नततया (B. 51a, P. 45b = *Skm. iv. 270, कविराजश्री-नारायणस्य; **Sūktiratn.* 591 anon.; Śp. 1004; *At.*, p. 7 anon.).

किं ब्रूमो जलधेरनन्तमहिम (B. 188a, P. 152b, कस्यापि; for a similar commencement cf. the verse किं . . .

०धेः श्रियं; *Skm. iv. 38, शब्दार्णवस्य; *Simhāsanadrā-triṃśikā*, 86).

खेदं ये जनयन्ति ये (B. 30a).

गभीरस्य महाशयस्य (B. 58b).

जातिं यथानुसरसि त्वमिह (B. 37a).

तेजो दर्शयसि त्वमीदृशमपि (B. 38a, P. 32b).

तवैतद्वाचि माधुर्यं (P. 28b = Śp. 842; *Sūktiratn. 519 anon.; *S.-Ratnak. vi. 447 anon.).

ते सन्ति हन्त बहवो भुवि (B. 58a, P. 52b).

पाथोनाथ जगत्यहं कतिभृतो (B. 44a).

ब्रूमः किं नभसी निसर्गमहतः (B. 188a).

भीमश्चाम प्रतनुवदन (B. 58b = Śp. 1147).

भातश्चन्दनं किं ब्रवीमि (B. 50b, P. 45a = Śp. 993;

*S.-Ratnak. 53b, 145; *Sūktiratn. 582 anon.; for a similar beginning cf. *Skn. iv. 169,

भा० ०न शैल मुञ्च).

माकन्देषु न यद्यपि प्रतिदिनं (B. 110b).

यः कृपं कुरुते मुख (P. 33a).

यः संतापमपाकरोति (B. 33b, P. 30a = *Padyāmṛtat. iii. 38; Śp. 809).

यः पीयूषसहोदरैः (B. 57a = Śp. 1164; *Sūktiratn. 708 anon.).

यत्सन्नुणो ऽपि सरजो ऽपि (P. 53a, B. 58a = *Sūktiratn. 735 anon.; Śp. 1198, कस्यापि).

यदपि विबुधैः सिन्धोरन्तः (B. 94a, P. 77b, भासस्य = Krs. 163, लक्ष्मीधरस्य).

यद्वल्लास्यभितो वृथा (B. 46a).

ये सन्तोषसुखप्रबुद्धमनसः (B. 56b = Bhartṛhari, iii. 12; Sbhv. 1027, लुब्धसूनोर्विद्याधरस्य; Śp. 1065, विद्यापते:).

रत्नानां न किमालयी (B. 56b = Śp. 1072, कस्यापि).

रूढं वपुर्न च विलोचनहारि (B. 41b, P. 36a = *Sūktiratn. 566 anon.).

वह्निं विश्राभ्यसि निमज्ज (B. 58a).

शीतार्त्तिप्रसरस्रथाकुल (B. 126b, P. 101b = Śp. 3933).

शुभे को ऽयं वृद्धो (P. 126a = Sarasvatik. ad i. 86 anon.; At., pp. 36-7 anon.).

शुभत्वं यदिदं य एष (P. 52b, B. 57b).

स्वाद्यं महत्त्वमेकस्य (B. 57a).

सदंशस्य प्रविततगुण (P. 53b, B. 58a).

- सद्वृत्तस्य च वंशजस्य च (B. 57b, P. 52a).
 सान्द्रज्योतिःपटलदलित (B. 58b, P. 53b).
 *लिहं यत्त्वमिहावसज्य (B. 58a, P. 53a).
 स्फुरद्गोमाभोगः (B. 119a).
 स्त्रीकृत्य भ्रमिमभ्युपेत्य (P. 52b).
 हंहो बकोट यदि (B. 36a).
- Śp. अङ्गारः . . . (3827; see *Sml. above).
 अत्यच्छं सितमंशुकं (3833 = *Sml. P. 93b anon.).
 आपुष्य . . . (1028; see *Sml. above).
 उपरि पयोधरमाला (3884 = *Sbhr.* 1745, कस्यापि; *Krs.* 484 anon., etc.).
 किं ते नम्र . . . (1004; see *Sml. above).
 किद्यस्याचं जलं (561 = *Sarasvatik.* ad i. 125, ii. 144 anon.).
 कृतोपकारं प्रियवन्धुं (3589 = *Sbhr.* 1900, कालिदासस्य).
 तथैतद्वाचि . . . (842; see *Sml. above).
 भीमश्याम . . . (1147; see *Sml. above).
 भूरिभारभराक्रान्तो (562 = **Sūktiratn.* 409 anon.; *Sarasvatik.* ad i. 7 anon.).
 भ्रातृसुन्दन . . . (993; see *Sml. above).
 मयि जीवति बीजाद्वे (after lix. 42, two MSS. Aufrecht).
 मान्धाता स महीपति (4002 = *Vetālap.*, p. 59; *Bhojapr.* 38).
 यः पीयूष . . . (1164; see *Sml. above).
 यः संताप . . . (809; see *Sml. above).
 यदेतच्चन्द्रान्तरं (563 = **S.-Ratnak.* iv. 78 anon.; **S.-Prab.* 38 anon.; *Sbhr.* 1979, श्रीहर्षदेवचौरयोः; *Sarasvatik.* ad iv. 51 anon.; *Sāhityad.* 295 anon.; *Bhojapr.* 233).
 येषां वल्लभया समं (4106).
 Bhoja's कविवर्गं.
 अभूत्प्राची पिङ्गा (3717 = **Sāras.* iii. 33 anon.; *Sbhr.* 2218, कस्यापि; *Bhojapr.* 260; *Padyarac.* ix. 11, **भाजप्रबन्धात्*).
 विरलविरलीभूतासाराः (3718 = *Sbhr.* 2217, कस्यापि; *Bhojapr.* 259; *Padyarac.* ix. 10, *भोजप्रबन्धात्*; **Saml.* 189 anon.; **S.-Prab.* 21 anon.).

- Padyarac.* यद्यपि बङ्गगुणगम्यं (xiv. 53 = **Sūktiratn.* 694 anon. ; *Śp.* 1149, कस्यापि).
- Ekār.*, p. 146. यदि भवति वचश्च्युतं = *Sarasvatik.* i. 159.
- BHRAMARA DEVA (Aufrecht, C.C. i, p. 419. No information).
434 बाष्पश्चक्षुषि नाञ्जनं.
- **Skm.* दन्ताग्रग्रहण (ii. 45 = *Sbhr.* 2111, डामरख).
- MADHUKŪṬA (Aufrecht, C.C. i, p. 426. No information).
406 अबोद्यानगृहाङ्गणैः.
- **Skm.* तत्तावदेव शशिनः (iv. 29 = *Sbhr.* 555, प्रकाशदत्तस्य ; *Sarasvatik.* ad ii. 57 anon. ; Hemac. Comm., p. 9 anon. ; **Subhāṣ.* vii. (37a), प्रकाशवर्षस्य).
- MADHUŚĪLA (= MADHURASĪLA, MĀDHAVAŚĪLA ? Aufrecht, C.C. i, p. 426. No information).
99 तोयोत्तीर्णाः अयति कवरीः (**Skm.* ii. 787).
- **Skm.* ii. 787 = *Kcs.* 99 above ; also
मदोष्मप्रागल्भ्याद् (iv. 110).
- **Sml.* गीतोर्वैष्णवमन्दनादमधुराः (B. 19a, माधवशीलस्य ; P. 8b, मालतीमाधवस्य).
- MANOVIDA (no information. = Manovinoda ?).
64 हृद्यस्त्रिगर्धः परभृतस्तैर्.
65 लोलैः कोकिलमण्डलैः.
135 (imperfect verse ; lacks beginning).
283 खेदापूरविलुप्तकुङ्कुमं.
284 धूमेनेव हते दृशी.
- MANOVINODA (Aufrecht, C.C. i, p. 429. No information).
189 व्यर्थं विलोक्य कुमुनेषुम् (**Skm.* ii. 110).
219 विसकवलनलीलां.
220 अयं लोलं मुक्तावलो (**Skm.* ii. 378, मनोविनोदकृतः, *sic*, see below).
221 मन्ये हीनं स्तनजघनयोर्.
222 यच्चैतन्मृगनाभिपत्तितिलकं.
301 नवनवरहोलीला.
302 तस्यापाङ्गविलोकितस्य.
382 अहो दिव्यं चक्षुर्वहसि.

**Skm.* ii. 110 = *Krs.* 189 ; ii. 378 = *Krs.* 378 ; also

दूरोत्पुच्छः सन्नय (ii. 846).

यद्यप्यहं शशिमुखी (ii. 836).

It is to be noted that Aufrecht's *Manovinodakṛt* (C.C. i, p. 429) will disappear as a separate author, the phrase of ascription, मनोविनोदकृतः, no doubt, either implying that Manovinoda was properly the name of the work and thence a sobriquet of the author, or meaning 'composed by Manovinoda'.

MAYŪRA (seventh century. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 70-1 ; C.C. i, p. 432 ; Peterson, op. cit., p. 86 ; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xviii, xxxviii).

53 संसक्तं सितमूलाद् (*Sūryasāta*, 34).

**Skm.* अन्यस्य संप्रतीमं (i. 140).¹

असस्रोतस्तरङ्ग (i. 203).²

शम्भो स्वागतमास्यतां (i. 261 = **Padyār.* 146 ; *Kṛṣṇa-karṇāmṛta*, ii. 59).

संव्यानांशुकपल्लवेषु (i. 73).³

**Sml.* साभिप्रायं प्रणयसरसं (B. 72a).

अन्यस्य संप्रतीमं कुरु मदनरिपो स्वाङ्गदानप्रसादं
नाहं वोढुं समर्था शिरसि सुरधुनीं नापि संध्यां प्रणनुम् ।
इत्युक्त्वा कोपविद्धां विघटयितुमुमामात्मदेहं प्रवृत्तां
बन्धानाः पान्तु शम्भोः कुचकलशहठस्यर्शहृष्टा भुजो वः ॥
असस्रोतस्तरङ्गभमिषु तरलिता मांसपङ्के ऽभ्यटन्तः
स्थूलास्थिरान्ध्रिभङ्गे धवलविसलतायासमाकल्पयन्तः ।
मायासिंहस्य शीरेः स्फुरदरुणहृद्भोजसंक्षेपभाजः
पायासुदैत्यवक्षःखलकुहरसरोराजहंसा नखा वः ॥
संव्यानांशुकपल्लवेषु तरलं वेणीगुणेषु स्थितं
मन्दं कक्षुकसंधिषु स्तनतटोत्सङ्गेषु दीप्तार्चिषम् ।
आलोके त्रिपुरावरोधनवध्वर्गस्य धूमध्वजं
हस्तस्तशूरासनो विजयते देवो दयाद्रैचणः ॥

- Sbhr.* अनुदिनमभ्यास (2045 = *Śp.* 3958, कस्यापि).
 आघ्रायाघ्राय गन्धं (2422 = *Śp.* 585).
 आरोपयसि मुधा किं (128 = *As.*, p. 177 anon.).
 आहत्याहत्य मूर्धा (2425 = *Śp.* 597).
 इत्थं पशुपतिपेशल (129 = इति . . . *As.*, p. 177 anon.).
 किं मे दुरोदरेण (124 = *As.*, p. 176 anon.).
 चन्द्रग्रहेण विना (126 = *As.*, p. 177 anon.).
 भूपालाः शशिभास्करान्वय (2515 = **Skm.* iii. 71,
 विद्यायाः = राजानः* **Padyāmṛtat.* ii. 7 anon. ;
 **S.-Ratnak.* iv. 41 anon. ; **Sāras.* ii. 36 anon.).
 वसुरहितेन क्रीडा (125 = *As.*, p. 177 anon.).
 विजये कुशलस्यचो (123 = *As.*, p. 176 anon.).
 हा राहौ निकटस्थे (127 = *As.*, p. 177 anon.).

- Śp.* 137 = *Sūryaś.* 1-2 ; also
 आघ्राया° . . . (585 = *Sbhr.* 2422 above).
 आहत्या° . . . (597 = *Sbhr.* 2425 above).
 संविष्टो ग्रामदेव्याः (3947 ; see under BĀṆA, **Skm.* above).

Kkbh. ad iv. 1 = *Sūryaśataka*, 18.

Ujġvaladatta ad *Uṇādisūtra* (Aufrecht's edition, p. xix) : ad iv
 51 = *Sūryaśataka* 19 ; iv. 213 = 71 ; iv. 233 = 42.

MAHĀVRATA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, pp. 520-1 ; C.C. i, p. 443. No information).

402 तत्तद्वदत्यपि यथावसरं (*Śp.* 3536, कस्यापि).

**Skm.* मञ्जन्नापि हि निष्फलं (v. 307 ; given with translation by Aufrecht in the article cited).

MAHODADHI (Aufrecht, C.C. i, p. 446. No information).

367 गतप्राया रात्रिः (*Sbhr.* 1612, बाणभट्टस्य ; *Śp.* 3713, कस्यापि, etc.).

**Skm.* अक्षः कर्मतामुपैति (iii. 158 = *Khaṇḍa*, p. 97).

मथ्येवम समुन्नता (ii. 261).

बाह्व्यूङ्गुराय (iii. 176 = **Padyāmṛtat.* ii. 47, भानु-
 करस्य ; **S.-Ratnak.* iv. 29 anon. ; **Sāras.* iii. 34
 anon. ; *Padyarac.* iii. 14, भानुकूरस्य).

MĀGHA (c. 650-700 A.D., son of Dattaka Sarvāśraya, grandson of Suprabhaddeva, who was minister of King Varmalāta. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 72-3; C.C. i, p. 446; Peterson, op. cit., pp. 87-8; *J. Bomb. As. Soc.* xvi, p. 176; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xviii, xxxix; Kielhorn, *Nachrichten von der königlichen Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen*, Philologisch-historische Klasse, 1906, pp. 143-6).

339-40 = *Śisūp.* xi. 29, 34.

**Skm.* स जयति गिरिकन्या (i. 131).¹

**Sml.* (Bhandarkar, op. cit.).

<i>Śisūp.</i>	* <i>Sml.</i>	<i>Śisūp.</i>	* <i>Sml.</i>
iii. 43, 51 = B. 186a.		ix. 6 = B. 135a.	
v. 48, 50 = B. 176b.		18 = B. 133b, P. 107a.	
54 = B. 177a.		x. 6, 13, 28 = B. 142b.	
vi. 49 = B. 124b.		47 = B. 146a.	
65 = B. 127a.		74 = B. 147b, P. 118a.	
vii. 52 = P. 124a.		79 = B. 146a.	
55, 61 = B. 129b.		xviii. 58, 60 = B. 162a.	

**Sabhyāl.*

<i>Śisūp.</i>	* <i>Sabhyāl.</i>	<i>Śisūp.</i>	* <i>Sabhyāl.</i>
ix. 6 = A. 15b.		xi. 20 = A. 21b.	
x. 13 = A. 18b.		33 = A. 9b.	
xi. 19 = A. 23a.			

**S.-Hārār.*

<i>Śisūp.</i>	* <i>S.-Hārār.</i>	<i>Śisūp.</i>	* <i>S.-Hārār.</i>
i. 26 = 47b, 360.		ii. 49 = 72b, 792.	
ii. 45 = 72a, 785.		ix. 6 = 64b, 713.	

अर्था न सन्ति न च मुञ्चन्ति (71a, 772 = *Sbhe.* 3180, कस्यापि; *Śp.* 407; *Bhojapr.* 278; **S.-Muktār.* vii. 1 anon.; **S.-Ratnak.* ii. 219 anon.: given by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 73).

स जयति गिरिकन्यामश्रिताश्चर्यमूर्ति
स्त्रिपुरयुवतीलाविधमभंशहेतुः ।
उपचयवति यस्य प्रीन्नतैकस्तनत्वा
दुर्गुरभुजगहारः स्थानवैषम्यमेति ॥

Sbhr. A large number of verses, all from the *Śiśupālaradhā* (see any edition with *pratīkas*), except the following (2173 = *Śiśup.* xi. 18) :—

अलमलमनुगम्य (1043).

क आतश्चितो ऽसि (3072).

नारीनितम्बफलके (1561).

प्राप्यते गुणवतापि (2012 = *Kīrāt.* ix. 58!).

मा गमच्चद्विमूढ (2009 = *Kīrāt.* ix. 70!).

शीलं शैलतटात् (3073).

Śp.

<i>Śiśup.</i>	<i>Śp.</i>	<i>Śiśup.</i>	<i>Śp.</i>
i. 23 = 4021.		vii. 52 = 3570.	
52 = 3993.		viii. 18 = 3844.	
ii. 32 = 461.		ix. 6 = 450.	
33 = 267.		10 = 3585.	
45 = 266.		61 = 3440.	
46 = 265.		x. 13 = 3652.	
47 = 462.		xi. 19 = 3729.	
49 = 287.		20 = 3725.	
104 = 223.		39 = 3742.	
iii. 16 = 3525.		64 = 3734.	
iv. 20 = 3737.		xiv. 75 = 4020.	
22 = 4022.		xvi. 26 = 216.	
vi. 8 = 3796.		28 = 347.	
20 = 547.		29 = 348.	
vii. 50 = 3805.			

अथा न सन्ति . . . (407; see **S.-Hārār.* above).

Auctiyar. बुभुक्षितेर्वाकरणं न भुज्यते (*ad* 30 = **S.-Muktār.* iv. 5 anon.; **S.-Ratnāk.* ii. 170 anon.).

At., p. 19 = *Śiśup.* xii. 13.

Nami *ad* Rudraṭa.

p. 7 =	<i>Śiśup.</i> xi. 67; i. 8.
p. 64 =	„ iii. 33c-d.
p. 101 =	„ iii. 3.
p. 112 =	„ vii. 29.

Ekāv. Comm., p. 43 = xv. 87.

Padyarac. x. 22 = *Śīsup.* iii. 43.
ix. 16 = „ xi. 9.
i. 13 = „ xiv. 75.

Ujjvaladatta, *ad Unādisūtra*, occasionally quotes the *Śīsupāla-vadha*, as do the commentators on the *Amarakośa*.

MĀLĀYUDHA (no information).

48 बीजं ब्रह्म देवो (**Skm.* i. 314, हलायुधस्य).

MURĀRI (eighth to ninth century, of the Maudgalya gotra, son of Bhaṭṭa Śrī-Vardhamāna and Tantumatī, surnamed Bāla-Vālmiki. Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxvii, p. 74; xxxvi, pp. 377-8; *C.C.* i, p. 462; ii, p. 106; Peterson, *op. cit.*, pp. 91-2; *Fourth Report*, p. xevii; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xx, xl-i; preface to edition of the *Anargha-rāghava* in *Kāvyamālā* 5).

29 वन्दे भुजधर्मितमन्दर.

60 = *Anargh.* v. 6; 190-2 = vii. 80-2; 338 = vii. 107; 346 = iv. 3; 347 = iv. 6.

[524 anon. = vii. 90.]

**Skm.*

<i>Anargh.</i>	* <i>Skm.</i>	<i>Anargh.</i>	* <i>Skm.</i>
ii. 29 = v. 332.		vii. 61	= i. 408.
78 = i. 407.		79	= iii. 260.
iii. 1 = v. 206.		114	= i. 74.
54 = v. 92.		115	= ii. 591.
v. 20 = v. 45.		after No. 79 = iii. 262	(अथ स्वर्ग).
vii. 38 = i. 134.		after No. 79 = iii. 261	(गीयन्ते).
43 = i. 348.			

Also the following:—

अथे मुक्तारत्नप्रसर (iv. 90).¹

अथे मुक्तारत्नप्रसर बहिरुद्घोतय गृहा
नपि बोधीन्द्राणां कुह फलवतः खानपि गुणान् ।
धिगवैवात्मानं जनयसि मुधा शुक्तिकुहरे
महाभोगीशो ऽयं जलधिरह कस्त्वं गणयति ॥

कामायुःष्टोमयज्वा (i. 357).¹

जनानन्दश्चन्द्र (i. 374, ii. 362 = *S.-Hārāv. C 8a, 78 anon.).²

देवी वाचमुपासते (v. 134 = *Kuralay. ad* 51 anon. ; *Ak.*, p. 290 anon. ; *S.-*Ratnak.* ii. 31 anon. ; **Sūktiratn.* 78 anon. ; **Sāras.* iii. 90 anon. ; but this verse is really concerning, also by ?, Murāri ; see edition of the play in *Kāvyamālā*, p. 1 note). . .

यदस्त्रव्यापाराद् (iii. 187).³

यन्निस्त्रिंशहतोन्नतिर् (iii. 188).⁴

सप्तद्वीपकुटुम्ब (iii. 170).⁵

सोमार्धाधितनिष्पिधान (i. 196 = *Khaṇḍap.* 34 (40)).

कामायुष्टोमयज्वा पुरमथनजटाचक्रकौमारभक्तिः

प्राणायामोपदेष्टा सरसिरुहवने शर्वरीसार्वभौमः ।

देवो जागर्ति भानोर्भुवनभरभृतः स्कन्धविश्रामबन्धुः

शृङ्गाराद्वैतवादी शमितकुमुदिनीमीनमुद्रो मृगाङ्गः ॥

जनानन्दश्चन्द्रो भवतु न कथं नाम सुकृती

प्रयातो ऽवस्थाभित्सुभिरपि यः कोटिमियतीं ।

भुवोर्लीलां बालः श्रियमलिकपट्टस्य तरुणो

मुखेन्द्रोः सर्वस्वं हरति हरिणाच्याः परिणतः ॥

यदस्त्रव्यापारादभिमुखहतैः चचिचभटैः

स्वसत्त्वेन क्रीतं भुवनमभिसर्पन्निरभितः ।

ह(OR छ)तच्छिद्रश्रेणीविधुरपरिभोगं भगवतो

गभस्तीनां पत्युस्तितउतुलनां मण्डलमगात् ॥

यन्निस्त्रिंशहतोन्नतिररिशिरश्चक्रैर्बभूव षण्

लोके चान्द्रमसे विधुतुदघटावस्कन्दकोलाहलः ।

किं चामीभिरपि स्फुरन्मुखतया शीतांशुकोटिभ्रमं

विभाणैरुदपादि राजभवने भूयान्सुभिर्बोत्सवः ॥

सप्तद्वीपकुटुम्बभूतलभुवो निष्पीतसप्ताब्ध्य

सन्मार्गेण च सप्तपन्नगफणारत्नावलीकच्छिदः ।

क्रीडादिग्विजये च सप्तजगतीभाजो यदक्षौहिणी

जन्मानः प्रसरन्ति सप्तपवनस्कन्धस्युग्रो धूलयः ॥

*Sml.

Anargh.

*Sml.

Anargh.

*Sml.

i. 2	= B. 8a.	vi. 81	= B. 156b.
40	= B. 57b.	vii. 12	= B. 181a.
ii. 1	= P. 121a.	14	= B. 180b.
18	= B. 192a, P. 154a.	18	= B. 181a.
20	= B. 191a, P. 153b.	31	= B. 6b.
26	= B. 184a.	38	= B. 11a.
27	= B. 191a, P. 153b.	46	= B. 178b.
30	= B. 116a.	49	= B. 10a.
34	= B. 192a.	50	= B. 12b.
49	= B. 135b.	53	= B. 7a.
51	= B. 135a.	54	= B. 177b.
53	= P. 109a.	56	= B. 178a.
54	= P. 134a.	65	= B. 141b.
70-1	= B. 140a.	74	= B. 141b.
75	= B. 141b.	80	= B. 93b.
82	= B. 140b.	81-2	= B. 143b.
iii. 5	= B. 88a.	83	= B. 141b.
7	= B. 96a.	93	= B. 179b.
41	= B. 159a.	106	= B. 146a.
iv. 18	= B. 160b.	111	= B. 12b.
37	= B. 158a.	112, 114	= B. 5b.
47	= B. 160b.	116	= B. 182b.
52	= B. 158a, P. 129b.	118	= B. 7b.
v. 6	= B. 190a.	119	= B. 181b.
29	= B. 189a.	121	= B. 187a.
vi. 6	= B. 25b.	126	= B. 181b.
28	= B. 158a, P. 130a.	127	= B. 187b.
40	= B. 160b, P. 131b.	130	= B. 182a.
43	= B. 159a.	132	= P. 151b.
76	= B. 160b, P. 131b.		

Also the following :—

- *उन्मीलकणिरश्मिजाल (B. 165b).
 न तावद्विम्बोष्ठः स्फुरति (B. 143b).
 प्रियङ्गुसामाङ्गो य इह (B. 190b).

पुरा प्रालेयशैलो ऽयं (B. 178b, P. 147a).¹

यथा ताराचक्रं चरति (B. 141b).

वक्त्रे या मृगनाभिपङ्क (B. 65a = *Sbhr.* 1092, श्रीभानुषेणस्य).

**Sabhyāl.* *Anargh.* **Sabhyāl.* *Anargh.* **Sabhyāl.*
 ii. 1 = A. 22b. ii. 75 = iv. 78 (A. 17a).
 5 = A. 23a. iii. 7 = ii. (A. 9a).
 52 = A. 16b. vii. 115 = vii. (A. 19a).

**Padyarepñ.* संयामाङ्गणमागते दशमुखे (vii. 1 (67b) = *Rasatar.*
ad vii. (p. 44) ; *Padyarac.* xiii. 19, भानुकरस्य).

**S.-Hārāv.* *Anargh.* **S.-Hārāv.* *Anargh.* **S.-Hārāv.*
 iii. 5 = C 19a, 4. vii. 80 = C 8b, 84.
 vii. 49 = 11b, 92. 114 = 4a, 24.
 53 = 4b, 25.

Also—

चर्चाभिचारणानां (30a, 82).²

अब्धिलङ्घित एव (32b, 18 = **S.-Ratnak.* ii. 31 anon. ;
As., p. 75 ; *Rasagañg.* (Benares), p. 534 ; a verse
 concerning Murāri, quoted by the editors of the play
 in the note to p. 1 of the *Kāvya-mālā* edition).

Sbhr. *Anargh.* *Sbhr.* *Anargh.* *Sbhr.*
 ii. 2 = 2169. vi. 6 = 320.
 iv. 12 = 364. vii. 79 = 2638.
 v. 23 = 1637.

Śp. *Anargh.* *Śp.* *Anargh.* *Śp.*
 iii. 5 = 3279. vii. 17a = 222.
 41 = 3992. 74 = 3637.
 iv. 18 = 3994. 80 = 3325.
 37 = 4084. 81 = 3321.
 52 = 4083. 115 = 3661.

¹ पुरा प्रालेयशैलो ऽयमस्मिन्नकरकेतवे ।

मृतसंजीवनी दुर्गा महौषधिरजायत ॥

² चर्चाभिचारणानां चितिरमण परां प्राप्य संमोदलीलां
 मा कीर्त्तयः सीविदज्ञानवगणय कविप्रा (sic for प्रो ?) तवाणी-
 विलासान् ॥

गीतं ख्यातं न नाम्ना किमपि रघुपतेरयं यावत्प्रसादा
 दास्तीकेरेव धात्रीं धवलयति यशोमुद्रया रामभद्रः ॥

Also—

किंचित्कोपकलाकलाप (4070 = **Padyaveṇī*, 68b, वरश्चः;

• *Padyarac.* xiii. 21, ditto).

प्रलयसहायकणवती (510).

Rasagaṅg., p. 534, अम्बिलेहित . . . (see **S.-Hārūr.* above).

Padyarac. xv. 74 = *Anargh.* v. 20. Also—

किंचित्कोप . . . (xiii. 21; see *Śp.* above).

श्यामाकतण्डुलविलेप (xv. 73 = **Padyaveṇī*, vi. (56b) anon.).

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra* (fragments, no doubt from the *Anargharāghava*).

चारित्रव्यत्यासः सखि कथमयं केकयकुले (*ad* iv. 171).

चकारादुदरंभरयश्चकोराः (*ad* v. 19).

Rāyamukūṭa *ad Amarakośa* (fragment).

ऐषिकमन्द्रमधिरुत्य तदा तमरुणा (*ad* ii. 8, 38).

Sarvānanda and Liṅgā Bhaṭṭa *ad Amarakośa*: see Śeṣagiri Śāstrin, *Report on the Search for Sanskrit MSS.*, 1893-4, pp. 29, 37.

YAŚOVARMAN (or YAŚODHARMAN, eighth century, author of the *Rāmābhyudaya Nāṭaka*. Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxvii, p. 75; xxxvi, p. 521; C.C. i, p. 474; Peterson, *op. cit.*, p. 96; *J. Bomb. As. Soc.* xvi, p. 177; Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xli).

455 उच्छूनाखणमश्रुनिर्गम.

**Skm.* आक्रान्ताः स्तनितैः (ii. 518, यशोधर्मणः = *Shhv.* 1776, आनन्दवर्धनस्य; Ānandavardhana *ad Dhvanṣāl.* p. 92: given by Aufrecht with trans., *Z.D.M.G.* xxxvi, p. 521).

यत्तन्नेवसमानकान्ति (ii. 501, कालिदासस्य A.; यशो-
वर्मणः B. = *Shhv.* 1366, श्रीयशोवर्मणः; *Mahānāt.* v. 2; *Sarasvatik.* *ad* iv. 23, v. 185 anon. (relates to विरहिणी रामस्य); *As.*, p. 144 anon.; *Kuralay.* *ad* 12 anon., *ad* 120 anon.; *Sāhityad.*, pp. 318, 326 anon.; *Suryttat.* *ad* ii. 39; *Ak.*, p. 339 anon.; *Rasagaṅg.* (Benares), p. 744 anon.; *Padyarac.* vi. 13, कस्यापि).

- **Sml.* आक्रन्दा . . . (B. 75a, P. 67a ; see **Skm.* above).
 कामस्यापि शराहतिर्न गणिता (B. 106b, राजपुत्रयशो° =
Sbhr. 1634, शूरवर्मणः).
 यत्त्वन्नेव . . . (B. 81b, P. 70a ; see **Skm.* above).

**S.-Hārār.* आक्रन्दा . . . (C. 42a, 262 ; see **Skm.* above).

Sbhr. यत्त्वन्नेव . . . (1366 ; see **Skm.* above).

रक्तस्त्वं नवपल्लवैर् (1364 = *Mahānāt.* iv. 34 ; *At.*,
 p. 39 anon. ; *Kuralay.* ad 56 anon. ; Ananda-
 vardhana ad *Dhanyāl.*, p. 90 anon. ; Nami ad
 Rudraṭa's *Kāryālaṅkāra*, x. 29 anon. ; *Kkbh.* ad
 iii. 1, कालिदासस्य ; Hemac., p. 20 anon. ;
Rasagaṅg. (Benares), p. 558 anon. ; *At.*, p. 298
 anon.).

Śp. ग्रीढच्छेदानुरूपो° (4071 = *Kāryapr.* ad viii. 12 anon. ;
 Hemac., p. 205 anon. ; *Sāhityak.* ad viii. 11 anon.).

Aucityar. उत्पत्तिर्भण्डकुले यद्द° (ad 28, यशोवर्मदेवस्य ; one
 MS. श्रीहर्षदेवस्य).

Surṣṭtat.

यत्त्वन्नेव . . . (ad ii. 39 ; see **Skm.* above).

स यस्य दशकन्धरं (ad iii. 21 = Hemac., p. 238 anon.).

Dhanyāl.

कृतककुपितैर्बाष्पाक्षोभिः (p. 133, रामाभुदये = *Saras-*
ratik. ad v. 170 anon. ; *Dhanyāl.*, p. 133, Comm.,
 p. 132 ; Arjunavarman ad Amaru, 37 anon. ;
 Hemac. Comm., p. 178 anon.).

स्थितमिति यथा शय्या (p. 148 ; रामाभुदये comm.).

Aufrecht (Z.D.M.G. xxxvi, p. 521) ascribes to Yaśovarman
 (on what grounds ?) the verse—

स्मरनवनदीपूरेणो° (Amaru, 104 ; *Daśar.* ad ii. 15
 anon. ; *Dhanyāl.*, p. 133 ; *At.*, p. 54 anon. ;
 Hemac., p. 72 ; see above under NARASIMHA).

YĀGOKA (no information).

151 क्षित्योत्प्लाविप्तं.

**Skm.* ascribes to a YOGOKA (Aufrecht, C.C. i, p. 481) the following :—

- *अभ्यस्य स्मरदंशकौशल (ii. 35).
- आर्यानङ्गमहाव्रतं (ii. 477).
- विदलितकुचपाणि (ii. 689).

YOGĒŚVARA ("praised by Bhavānanda (**Skm.* v. 126) and Vasu-
kalpa (**Skm.* v. 128), the latter of whom mentions
Rājaśekhara." Aufrecht, C.C. i, p. 481 ; Bhandarkar,
Report, 1897, p. xli).

- 85 उपनयति कपोले.
- 96 अये तप्तजला नितान्तशिशिरा°.
- 97 मृद्वृचिष्ठतया गुरुण°.
- 98 दूरीभूतशरारि.
- 110 आसारान्तमृदुप्रवृत्तमहतो (**Skm.* ii. 826, कस्यचित्).
- 132 एताः पङ्क्तिक्कुलकूटनलद (**Skm.* ii. 817, परमेश्वरस्य).
- 489 विस्फारायास्तरल (परमेश्वरस्य ?).
- 507 व्यपेतव्यापारं (परमेश्वरस्य ?).

- **Skm.* अथोहामेरिन्दोः (i. 420).
- अयमुदयति मुद्राभञ्जनः (ii. 711 = **S.-Hārūr.* C 32b,
53, पुष्टिकरस्य ; *Śp.* 3738, कस्यापि ; *Sāhityad.*,
p. 255 anon. ; *Sarasvatik. ad* i. 79, ii. 33 anon. ;
As. ad viii. 1 anon.).
- आकुञ्जीकृतपृष्ठं (v. 18).
- आरोह्यवनीषहः (ii. 796 = *Sarasvatik. ad* i. 70).
- आशाः प्रसादयतु पुण्यतु (iv. 25).
- आक्षेपः प्रथमं क्रमेण (ii. 592 = *Śp.* 3664 anon. ; Hemac.
Comm., p. 100 anon.).
- इदानीमर्धन्ति प्रथम (ii. 862).
- इमास्ता विन्ध्याद्रेः (v. 39 = *Sarasvatik. ad* iii. 8 anon.).
- उच्छ्वश्रुर्व्यात्तवक्त्रः (v. 17).
- उत्तिष्ठ सखि वर्तिपूरित (ii. 303).
- उद्देगं जनयन्ति संचित (ii. 877).
- एतस्याः स्मरसंस्वरः (ii. 163 = *Krs.* 424, राजशेखरस्य ;
Bālar. v. 13).
- एते ते पुरतो मरुत्सलभुवः (iv. 299).

- एते संप्रति वैमनस्य (ii. 763).
 एवं स्थापय सुभु (i. 26).
 कपाले गम्भीरः कुहरिणि (i. 46).
 कामं कूले नदीनाम् (ii. 806).
 काशारशोषिणि नवोदय (iv. 132).
 गर्वायन्ते पलालं (ii. 852).
 चन्द्रालोक्य पञ्च (i. 133).
 छन्नोपोन्ता निकुञ्जैः (v. 38).
 तावद्वाचः प्रमुक्ता (ii. 436).
 तिर्यक्तीक्ष्णविषाण (v. 13).
 दयालुर्नो बाले (v. 359).
 दाह्यहृध्वनिभाञ्जि (ii. 816 = *Krs.* 11 anon.).
 दिग्वासा यदि तत्किमस्य (i. 151 = *Sbhr.* 2399 anon.;
Sarasvatik. ad iii. 24 anon.).
 देवस्त्वामेकजहा (i. 288 = **Padyāv.* 152b).
 देवी सूनुमसूत (i. 158).
 द्वारं खड्गभिरावृतं (iii. 224 = **S.-Muktār.* viii. 2
 anon.; **Sāras.* iii. 38 anon.; *Kuralay.* ad 142
 anon.; *Sbhr.* 2569, कस्यापि; *Khaṇḍap.* 107 anon.;
 **Padyāmṛtat.* iii. 61 anon.; *Padyarac.* ii. 54,
 कस्यापि).
 धावति तस्मारोहति (ii. 417).
 नन्दिन् खड्गनमज्जनाद (i. 92).
 नाधन्यैः क्षणदाविराम (ii. 587).
 निर्भीतश्चान्तभोगिन्य (iii. 200).
 नीताः पुष्पापिगेहे (v. 316).
 पत्नी पात्रे कलानां (ii. 707 = **Sml. P.* 120b, कस्यापि).
 पयसि सरसः स्वच्छे (v. 30).
 परावृत्ता हंसाः (ii. 835).
 पाकचामतिलाः समुत्सुक (ii. 875).
 पूर्वः कृतात्मनामसि (iii. 6).
 प्रान्ते पङ्क्तिनि पल्लवस्य (ii. 783).
 भद्रं ते सदृशं (ii. 863 = *Śp.* 581, कस्यापि).
 भो भो दिक्पतयः प्रयात (i. 93).

मातर्ब्रूहि किमेतद् (i. 38).

यावद्दुःखकुटुम्बिनी (v. 241).

रन्ध्रे संन्यस्तदृष्टिः (iii. 226).

विध्वस्ता मृगपक्षिणो (ii. 797 = *Śp.* 1159 anon.).

विलासममृणोद्भसन् (ii. 588 = *Śp.* 582, विक्जकायाः;
Sarasvatik. ad v. 165 anon.; **Sml. B.* 124b,
P. 99b, विक्जकायाः; **Sabhyāl.* ii. 11 anon.;
 **Sāktiratn.* 422 anon.).

ब्रीहिः सत्त्वकरिः प्रभूत (ii. 418).

संध्याताण्डवितस्य खण्ड (i. 42).

स्फटिकमरकतश्री (i. 168 = *Śp.* 110, कस्यापि).

खैरं कीकटदारकः (ii. 416).

To a DHARMA-YOGĒŚVARA **Sk.* ascribes the following :—

आहारो गरलं तृतीयं (iv. 9).

किं न्वावृणोषि कषरी (ii. 309).

क्रूराः शैलभुवो (iv. 302).

क्षिप्नाधीरकमेखलं (ii. 678).

तव कितव किमाभिर् (ii. 111).

दुर्गारण्यदरीषु भूबह (iv. 220).

निरवधिरकूपारः (ii. 596).

पर्यस्तो दिवसस्तटी (ii. 287).

पाणी ब्रह्मकपालं (iv. 10).

मृग विसृज विषादं (iv. 228).

वासः स्वर्णगृहेषु (iii. 79).

स्नाता निप्यतयास्तु (ii. 164).

And to KARANJA-YOGĒŚVARA—

नित्यं निस्तृणपङ्कवे (iii. 131).

शस्त्रीः शत्रुशिरोऽधि (iii. 93).

**Sml.* एते केतकसूचिसौरभजुषः (P. 97a-b = B. 120b).

**Paṭyāv.*

देवास्त्वामेकजङ्घा (152b = **Sk.* i. 288 above).

**भाम्यङ्गासुरमन्दराद्रि* (382 = **Sk.* i. 291, कस्यचित्).

Rāyāmuṣa *ad Amarakośa* i. 10, 30 (the same Yogēśvara?).

विपुला वेतसवत्य आपगाः कति शीलिताः

INTRODUCTION

YAUTĀYANI (no information).

78 वट्टिमन्थे हिमजल° (**Skm.* ii. 768, कखचित्).

RATIPĀLA (no information).

354 दूरादुत्सकमागते (**Skm.* ii. 249, अमरोः; *Amaru*, 49 ;
Rasarilāsa, 22 (4^a) ; etc.).

RATNAKĪRTI (no information; apparently a Buddhist. A Buddhist writer of this name is mentioned by Tārānāth as a king's son, a contemporary of Amarasimha, and author of a commentary on the *Madhyamakāvātāra*. The Tibetan *Tanjur* contains a *Kalyāṇakāṇḍa* and a *Dharmavinīścaya* (*Mdo*, lxi. 190–5 and 254–60) by him. See (Schieffner-)Wassiliew's index to his translation of Tārānāth).

18 वरदकरसरोज.

RĀJASEKHARA (c. 900 A.D., of the Yāyāvara family, son of the Mahāmantrin Durduka or Duhika and Śilavatī, great-grandson of the poet Akālaśulada, and related to the poets Surānanda, Tarala, and Kavirāja. Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxvii, pp. 77–8; C.C. i, p. 502; iii, p. 107; Apte, *Rājasekhara: his life and writings* (Poona, 1886); Peterson, op. cit., pp. 100–3; *J. Bomb. As. Soc.* xvi, p. 177; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xliii–iv; preface to edition of the *Karpūramañjarī* in *Kāvyamālā* 4; Konow, part iii of his edition of the *Karpūramañjarī*, pp. 175–91, where we find the fullest and most reliable account of this author, including a citation of many of the verses quoted below.

Rājasekhara describes himself (*Bālar.* i. 12) as author of six works. It is possible, therefore, that besides the four surviving dramas we ought to ascribe to him the dictionary cited by Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra*, iii. 76, and the *alaṅkāra* work (*Kāvyamīmāṃsā*) of which a fragment has been recovered (Peterson, *Fifth Report*, p. 19). In case the latter is really by Rājasekhara, it probably contained the appreciative verses (*viśeṣakaviprasaṃsā*) current under his name. But we must also remember that a work entitled

Haravilāsa is attested as by Rājasekhara; see below and Aufrecht, Z.D.M.G. xxviii, p. 116).

<i>Viddhaś.</i>	<i>Krs.</i>	<i>Viddhaś.</i>	<i>Krs.</i>
i. 1 = 136.		iii. 2 (<i>Bālar.</i> v. 8) = 458.	
[2 = 157 anon.]		3 = 259.	
14 (<i>Bālar.</i> ii. 17) = 205.		13 = 492.	
20 = 264.		15 = 493.	
23 = 68.		16 (cf. <i>Pracaṇḍap.</i> 27) = 147.	
25 = 67.		17 = 432.	
31 = 195.		19 = 494.	
38 = 263.		20 = 495.	
ii. 1 = 491.		[23 = 427 anon.]	
[3 = 497 anon.]		24 = 459.	
4 = 196.		25 = 460.	
6 = 262.		iv. 2 = 103.	
9 = 261.		3 = 102.	
10 = 260.		4 = 101.	
14 = 425.		[after 6 = 288 anon.]	
20 = 277.		[after 6 = 258.]	
21 = 276.		13 = 257.	
iii. 1 = 490.		14 = 256.	

The verse following ii. 13, iii. 21, iv. 8 = *Krs.* 144.

<i>Bālar.</i>	<i>Krs.</i>	<i>Bālar.</i>	<i>Krs.</i>
ii. 17 (<i>Viddhaś.</i> i. 14) = 205.		[v. 51 = 470 anon.]	
iii. 23 = 143.		[v. 76 = 173 anon.]	
v. 8 (<i>Viddhaś.</i> iii. 2) = 458.		[x. 42 = 212 anon.]	
v. 11 = 424.			

With 147 (*Viddhaś.* iii. 16) cf. *Pracaṇḍap.* 27.

Also the following :—

- 25 जीयामुः शकुलान्नतेरु (*Śp.* 81, कस्यापि; *Khaṇḍap.* 3 (5)).
 50 यस्याधोधस्तथोपर्युपरि (Hemac. Comm., p. 14 anon.).
 59 जम्बूनां कुसुमोदरेषु (**Skm.* ii. 756; see p. 102).
 216 लीलाताण्डवितभु.
 325 राजन्ति कान्तनखर (**Skm.* ii. 636, कस्यापि).
 376 पद्मान्नखलिताः कपोल (**Skm.* ii. 139).
 392 चेतस्त्रुवरितं विकारिणि (**Skm.* ii. 247).
 442 आसाक्षाण्डवितालकाः (**Skm.* ii. 126, शचोकस्य).

*Skp.

Viddhaś.

*Skm.

i. 1 (<i>Krs.</i> 136)	= i. 469.
2 (<i>Krs.</i> 157)	= ii. 107.
3	= i. 111.
7 (<i>Bālar.</i> i. 17)	= v. 132 (शंकरवर्मणः).
12	= iii. 160.
14 (cf. <i>Bālar.</i> ii. 17; <i>Krs.</i> 205)	= ii. 491.
20 (<i>Krs.</i> 264)	= ii. 474.
23 (<i>Krs.</i> 68)	= ii. 751.
25 (<i>Krs.</i> 67)	= ii. 767.
27 (cf. <i>Bālar.</i> x. 55)	= i. 444.
43	= ii. 717.
ii. 6 (<i>Krs.</i> 262, etc.)	= ii. 391.
8	= ii. 392.
9 (<i>Krs.</i> 261)	= ii. 393.
10	= ii. 354.
13	= ii. 394.
14 (<i>Krs.</i> 425)	= ii. 123.
20 (<i>Krs.</i> 277)	= ii. 148.
21 (<i>Krs.</i> 276)	= ii. 178.
23	= ii. 747.
iii. 2 (<i>Bālar.</i> v. 8; <i>Krs.</i> 458)	= ii. 171.
3 (<i>Krs.</i> 259, etc.)	= ii. 461 (कालिदासस्य).
10	= i. 381.
11 (cf. <i>Bālar.</i> x. 40)	= i. 377.
13 (<i>Krs.</i> 492)	= ii. 508 (कस्यचित्).
16 (<i>Krs.</i> 147)	= ii. 544.
21 (<i>Vṛṇis.</i> 3)	= ii. 526 (कस्यचित्).
22	= ii. 527.
23 (<i>Krs.</i> 427)	= ii. 507.
iv. 3 (<i>Krs.</i> 102)	= ii. 786 (कस्यचित्).
4 (<i>Krs.</i> 101)	= ii. 794.
13 (<i>Krs.</i> 257)	= ii. 463.
14 (<i>Krs.</i> 256)	= ii. 609.
after 6 (<i>Krs.</i> 288)	= ii. 166.
<i>Bālar.</i>	*Skm.
i. 8 (<i>Bhartṛhari.</i> iii. 20, etc.)	= v. 122.
17 (<i>Viddhaś.</i> i. 7)	= v. 132 (शंकरवर्मणः).
51	= v. 103 (कस्यचित्).

<i>Balar.</i>	<i>*Skn.</i>
ii. 13	= i. 225 (कस्यचित्).
cf. ii. 17 (<i>Viddhaś.</i> i. 14; <i>Krs.</i> 205)	= ii. 491.
ii. 38	= v. 113 (कस्यचित्).
iii. 48	= iii. 145.
iv. 43	= ii. 53.
v. 8 (<i>Viddhaś.</i> iii. 2; <i>Krs.</i> 458, etc.)	= ii. 171.
36	= ii. 890.
vii. 3	= i. 228.
21	= v. 97.
27	= v. 96.
x. 35	= v. 60.
cf. x. 40 (<i>Viddhaś.</i> iii. 11)	= i. 377.
cf. x. 55 (<i>Viddhaś.</i> i. 27)	= i. 444.
x. 67	= v. 81.
68	= ii. 87.
70	= v. 82.
74	= v. 83.
81	= ii. 92.
82	= ii. 93.
84	= v. 84.
87	= ii. 91.

Pracanḍap. 28 (*Śp.* 3282 anon.) = ii. 9.

Also the following :—

अकौसुमी मन्मथचाप (ii. 342).

अचार्द्रचन्दनकुचा (ii. 99).

अध्वश्रमाय चरणौ (v. 346).

अनालोच्य प्रेम्णः परिणति (ii. 206 = *Krs.* 372,

विकटनितम्बायाः; *Amaru*, 80, etc., etc.).

असावेकद्वित्रिप्रभृति (ii. 743).

आपुङ्गवायममी शरा (ii. 513 = *Mahānāt.* iv. 33).

आमूलतो वलितकुन्तल (ii. 86).

आवृण्वाना . . . (ii. 676 = *Krs.* 313, अभिनन्दस्य).

आहारे . . . (ii. 122 = *Krs.* 416 anon., etc., etc.).

उज्ज्वलः स्वर्णकाञ्चीर् (ii. 531).

कपाले मार्जारः (i. 382 = **Saml.* 171 anon.; **Sabhyāl.*

iv. 79, भासस्य; **S.-Prab.* 35 anon.; *Sbhr.* 1994,

भासस्य; *Śp.* 3640, भासस्य; *Sarasvatik.* ad iii. 38

- anon.; *Kāryapr. ad* x. 46 anon.; *Rasagaṅg.* (Benares), p. 431 anon.; *Citrām.*, p. 64 anon.; *Citrakh.*, p. 36 anon.).
- काप्यागतं वीक्ष्य मनो (ii. 573).
- कुचकलशमहिम्ना (ii. 390).
- कैयूरीकृत . . . (ii, 297 = *Krs.* 426 anon., etc.).
- चिताचक्रं चन्द्रः (i. 419 = *Aucityar. ad* 15).
- चेतस्थङ्कुरितं . . . (ii. 247 = *Krs.* 392 above).
- जम्बूनां . . . (ii. 756 = *Krs.* 59, etc., etc.).
- तरन्तीवाङ्गानि खलद० (ii. 11 = *At.*, p. 62 anon.; *Hemac.*, p. 302 anon.).
- दृष्टौ संगरसाक्षिभिर् (iii. 237).
- द्वारागतं काप्यवगम्य (ii. 572).
- ध्रुवमुद्धतटीषु (ii. 24).
- न नीलान्नं . . . (ii. 480 = *Krs.* 171 anon.).
- नागवज्रिरधिरोहतु (ii. 560).
- नितम्बगुर्वी बङ्गशः (ii. 567; *Hemac.*, p. 207 anon.; *As. ad* x. 1).
- पद्मान्त . . . (ii. 139 = *Krs.* 376).
- पर्यङ्गाङ्गतलं गते (ii. 618).
- प्रत्यङ्गं प्रतिकर्म (ii. 617 = *Rudra, Śṛṅgāvat.* ii. 106).
- प्रथममण्णच्छायस् (i. 396 = **S.-Prab.* 29 anon.; *Shhr.* कस्यापि; *Sarasvatik. ad* i. 87 anon.; *As. ad* viii. 1 anon.; *Kāryapr. ad* vi. 1 anon.; *At.* p. 45 anon.).
- प्रवीरहठभोग्यापि (i. 341).
- फेनः क्षीराम्बुराशेः (ii. 241).
- भाम्यद्विचंभराणि (i. 96).
- मिथ्याकण्डूतिसाचीकृत (i. 338).
- मुक्त्वानङ्गः . . . (ii. 138 = *Krs.* 460).
- सुगधे किं शुक्पञ्जरेण (iii. 206).
- मोक्तुं खानांशुकानि (ii. 540).
- यद्वदार्धजटं (i. 161).
- यस्त्रीलोक्यजितः स्मरस्य (ii. 742).
- यस्याहवे हयचमू (iii. 179).
- रामे बद्धशरासनं (v. 91 = *Mahānāt.* i. 31).

विष्णुवचोगृहे (i. 343).

वीणया च निनदेन च (ii. 580).

* शिलापट्टोद्घृष्टा मलयज (v. 188).

शेषस्याहेर्व्रजति (i. 393).

सजन्मानी . . . (ii. 379 = *Krs.* 177, भावादेव्याः).

सद्यः पाटितकेतकोदर (i. 389 = *Śp.* 3638, कस्यापि).

स वः पायादिदुर् (i. 51 = *Vāmana ad* iv. 3, 9 anon.).

सव्याधः . . . (ii. 430 = *Krs.* 473 anon., etc., etc.).

सा चन्द्रादपि चन्द्राद् (iii. 253).

सुधामूर्तेर्बन्धुर (i. 461).

स्कटिकालवाललक्ष्मी (i. 394).

* *Sml.*

Viddhaś.

* *Sml.*

i. 1 (<i>Krs.</i> 136)	= B. 7b.
2 (<i>Krs.</i> 157)	= B. 61a (P. 56b).
11	= B. 150a.
14 (<i>Bālar.</i> ii. 17; <i>Krs.</i> 205)	= B. 100a.
22	= B. 73b (P. 65a).
23 (<i>Krs.</i> 68)	= B. 110a.
27 (cf. <i>Bālar.</i> x. 55)	= B. 113a (P. 91b).
28	= B. 113a (P. 91b).
31 (<i>Krs.</i> 195)	= B. 84b.
44	= B. 132a.
ii. 2	= B. 76b.
9 (<i>Krs.</i> 261)	= B. 131b (P. 105b).
23	= B. 133b.
iii. 1 (<i>Krs.</i> 490)	= B. 75b (P. 67b).
27 (<i>Bālar.</i> iii. 25)	= B. 144a.
iv. 1	= P. 121b.
20 (<i>Bālar.</i> viii. 11)	= B. 162.

Bālar.

* *Sml.*

i. 40	= B. 87b.
ii. 17 (<i>Viddhaś.</i> i. 14)	= B. 100a.
iii. 3	= B. 134b.
6	= B. 163a.
25 (<i>Viddhaś.</i> iii. 27)	= B. 144a.
v. 11 (<i>Krs.</i> 424)	= B. 65a (P. 59b).
18	= B. 151a.
32	= B. 124a.

<i>Bālar.</i>	<i>*Sml.</i>
v. 37	= B. 126 <i>b</i> (P. 102 <i>b</i>).
vi. 12	= B. 186 <i>b</i> .
vii. 38	= B. 180 <i>b</i> .
viii. 11 (<i>Viddhaś.</i> iv. 20)	= B. 162.
x. 33	= P. 151 <i>b</i> .
35	= B. 182 <i>b</i> .
44	= B. 180 <i>b</i> .
51	= B. 180 <i>a</i> .
56	= B. 183 <i>b</i> .
57	= B. 183 <i>b</i> .
60	= B. 192 <i>a</i> .
72	= B. 183 <i>b</i> .

Pracandap. 28 and 29 = B. 90*a*.

Also the following (most of the verses relating to poets being given by Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. x seqq.) :—

- अकालजलदस्रोक्थि° (B. 23*a*).
 अकालजलदेन्दोः सा (B. 23*a*, P. 16*a* = Peters. ii. 63 ;
 **S.-Hārāv.* 41*a*, 248).
 अथो गणपतिं वन्दे (P. 15*b* = Peters. ii. 59 ; **S.-Hārāv.* 34*a*, 138).
 अनुप्रासिनि संदर्भे (B. 23*a*).
 अन्तरं कियदाख्यान्ति (P. 14*a* = **S.-Hārāv.* 41*a*, 242).
 अश्वोधी विहरन्तम° (B. 179*b*).
 अहो अहं नमो मय्यं (P. 65*a* = *Sbhe.* 1243, कस्यापि).
 अहो प्रभावो वाग्देव्या (P. 15*b* = Peters. ii. 59 ;
Śp. 189).
 आदौ मानपरिग्रहेण (P. 94*a*).
 आहारे . . . (B. 66*a*, P. 60*b* = **S.-Hārāv.* C. 32*a*,
 47 ; *Krs.* 416 anon., etc., etc.).
 एकस्मिन्नवपातिते ऽपि (B. 160*a* ; R. v. 111).
 एको ऽपि जीयते (P. 14*a* = **S.-Hārāv.* 41*a*, 241).
 कर्तव्या चार्थसारे ऽपि (B. 22*b*, P. 11*a* = **S.-Hārāv.*
 39*b*, 115).¹
 कर्ता त्रिलोचनादव्यो (P. 15*a* = **S.-Hārāv.* 41*a*, 246).

कर्तव्या चार्थसारे ऽपि काव्ये शब्दविचित्रता ।
 विना घण्टाटण्टकारं गजो गच्छन्न शोभते ॥

कवीनां मानसं नीमि (B. 18b = *Bhojapr.* 111 ; *S.-*Hārār.* 31b, 102).

• कालञ्जरपतिस्रजे (B. 23a = *S.-*Hārār.* 41a, 249).

के विकटनितम्बेन (B. 23b, P. 16b = *S.-*Hārār.* 41a, 252, विकटनितम्बायाः).

केयूरीकृत . . . (B. 102a = *Krs.* 426, etc.).

चञ्चलोलाञ्चलानि (B. 130b, P. 105a = *Krs.* 267 anon. ; **Saml.* 280 anon.).

जगत्यां यथिता गाथा (P. 14a).

जानकीहरणं कर्तुं (B. 22b, P. 15b).

तं वन्दे पद्मसद्मानं (B. 9a = *Śp.* 85).

तौ शूद्रककथाकारौ (P. 13b = Peters. ii. 59 ; *S.-*Hārār.* 34a, 133).

दर्पं कविभुजंगानां (P. 15a).

दूरादपि सतां चित्ते (B. 23a).

दृशोः सीमावादः (B. 90a, P. 74b, कस्यापि = *Vikramāṅkuleracarita*, viii. 84).

द्विसंधाने निपुणतां (B. 23b, P. 16a = *S.-*Hārār.* 34a, 136).

धत्ते पङ्कजिनीदले (B. 116a, P. 94b = **Skm.* ii. 717 ; *Śp.* 3837).

ध्वनिनातिगभीरेण (B. 22b, P. 16a = Peters. ii. 59 ; *S.-*Hārār.* 33b, 130).

नदीनां मेकलसुता (B. 23b).

नूनं दुग्धाब्जिमन्थो (P. 18b = *Śp.* 251).

पर्याप्तस्तनभारपीडित (B. 90a).

पार्थस्य मनसि स्थानं (B. 23b, P. 16b).

प्रद्युम्नात्नापरस्येह (P. 15b = Peters. ii. 59 ; *S.-*Hārār.* 34a, 139).

प्रेङ्खलुन्तलभार (B. 130b).

बाणेन हृदि लप्तेन (P. 15a = **Sūktiratn.* 76 anon.).

भागीरथीहारलता (B. 16a).

• भासनाटकचक्रे ऽपि (P. 13b).

भूगोलप्रतिबिम्बस्य (B. 178a).

मन्वे हिमांशुः प्रान्ते ऽपि (B. 178a).

मायुराजसमो जज्ञे (B. 23a = *S.-*Hārār.* 34a, 135).

मा ख सन्तु हि चत्वारः (B. 22b, P. 16a = Peters. ii. 59 ; *S.-Hārār. 34a, 134).

मुखं विकसितस्मितं (B. 90a, P. 74b, कस्यापि = Śp. 3277, कस्यापि; Hemac. Comm., p. 107 anon.; Aś. ad iii. 1 anon.; Kāryapr. ad ii. 13 anon.; *S.-Prab. 74 anon.).

यत्तंभाषणलालसे (P. 60b).¹

यथार्थता कथं नान्नि (P. 13b).

यो धरित्रीभरान्तः (B. 178a).

यायावरकुलश्रेणे! (B. 23b = Peters. ii. 59 ; *S.-Hārār. 34a, 137).

विलिम्प्येतस्मिन्मलय (B. 77b = Krs. 273 anon., etc.).

शब्दार्थयोः समो गुम्फः (B. 23b, P. 16b = Śp. 179, कस्यापि).

श्रीकण्ठः श्वशुरः स एष (B. 178b).

सरस्वतीपवित्राणां (P. 15a = Śp. 190).

सरस्वतीव कार्णाटी (B. 23b = Peters. ii. 59 ; Śp. 13, कस्यापि ; *S.-Hārār. 33b, 131).

सहर्षचरिता शश्वत् (P. 15a).

मुपद्रुहिणगोविन्द (B. 5a).

सक्तीनां स्मरकेलीनां (B. 23b = *S.-Hārār. 34a, 132).

स्थिता माधीकपाकत्वात् (B. 23b).

स्वस्ति पाणिनिने तस्मै (P. 13b = Peters. ii. 61 ; *S.-Hārār. 32a, 110).

स्वस्तिमानस्ति कैलासः (B. 178a).

हरिपादः स वः पायात् (B. 18b).

ऊता शिखिनि गौणाढ्या (P. 14a = *S.-Hārār. 41a, 243).

*S.-Hārār. Besides most of the memorial verses cited from
*Sml. (see references given above) and other verses
from the known works, viz. :

यत्तंभाषणलालसेव कुचषे वक्त्रेन्दुमर्धानतं
धत्से वाङ्मलतां मुञ्जः कुचतटे निष्क्रान्तिभीत्येव यत् ।
किं वा मन्त्रयते जनो ऽयमिति यत्सर्वत्र शङ्काकुला
तप्पाने हृदि को ऽपि तिष्ठति युवा प्रौढश्च गूढश्च ते ॥

<i>Viddhaś.</i> i. 14 (<i>Bālar.</i> ii. 17) = C. 15b, 80,	
„ ii. 2 = C. 41b, 254,	
<i>Bālar.</i> i. 1 = 36b, 173,	
„ ii. 17 (<i>Viddhaś.</i> i. 14) = C. 15b, 80,	
„ iv. 43 = C. 22a, 35,	
„ 44 = C. 23a, 45,	
„ v. 1 = C. 33b, 59,	
<i>Pracaṇḍap.</i> 29 = C. 20a, 17,	
<i>Karpūram.</i> i. 4 = 3b, 20,	
„ ii. 9 = C. 39a, 230,	

also the following :—

अपेक्षते न च स्नेहं (46a, 323 = *Sbhv.* 224, कस्यापि ;
Śp. 235, कस्यापि).

कवीनामगलहर्षी (41a, 245 = *Harṣacarita*, i. 9!).

किं कवेस्तस्य काव्येन (39b, 114 = *Sbhv.* 134, भट्टचि-
 क्रमस्य ; *Śp.* 159, ditto ; *Damayantikathā*, i. 5,
 a verse imitated from the *Harṣacarita*, i. 9).

कृत्स्नप्रबोधकृद्वाणी (41a, 344 = Bhandarkar, op. cit.,
 p. xiv).

कचिद्वस्तुस्फार (30a, 84).¹

चन्दनं चन्द्रिकाचक्रं (46a, 324).²

चयो ऽप्रयस्त्रयो वेदास् (41a, 247 = *Śp.* 174 ;
 **Sūktiratn.* 73 anon.).

ओचेतराणि करणानि (41a, 240 = Bhandarkar, op. cit.,
 p. xi).

Sabhyāl. (beside a number of verses from Amaraçandra's
Bālabhārata).

Viddhaś. i. 1 (*Krs.* 157) = A. 2b.

12 = A. 22b (v).

14 (*Bālar.* ii. 17 ; *Krs.* 205) = A. 3b (i. 35).

20 (*Krs.* 264) = A. 29b.

कचिद्वस्तुस्फारं कतिपयपदैरर्पितगुणं

कचित्संक्षिप्ते ऽर्थे प्रचुरवचनैरेव रचना ।

यथावाच्यं शब्दाः कचिदपि तुलायामिव धृता

* स्त्रिभिः कल्पैरेवं कविषु वृष (sic ?) शब्दार्थनियमः ॥

चन्दनं चन्द्रिकाचक्रं विपक्षी चम्पकस्रजः ।

पद्ममः पद्ममश्चेति पद्मयो ऽजनि सज्ज (P) नः ॥

<i>Viddhaś.</i> i. 22	= A. 29b.
„ ii. 14 (<i>Krs.</i> 425)	= A. 12b (iii. 24).
„ iii. 7	= A. 13b (iii. 70).
„ 13 (<i>Krs.</i> 492)	= B. 2a.
„ 16 (<i>Krs.</i> 147)	= A. 14a (iii. 77).
„ iv. after 6 (<i>Krs.</i> 288)	= B. 3b.
<i>Bālar.</i> ii. 17 (<i>Viddhaś.</i> i. 14)	= i. 35.
„ iv. 43	= ii. 51.
„ v. 37	= vii. (26b).

Sbhr.

<i>Viddhaś.</i> i. 12 = 2223.	<i>Bālar.</i> i. 8 = 322.
„ ii. 21 = 1411.	„ 48 = 2282.
	„ ii. 51 = 2281, 3446 (anon.).

Also—

इन्दोर्बेक्ष चिपुरवयिनः (2563 = *As.*, p. 113 anon.;
Kuralay. ad 137 anon.).

दातुर्वारिधरस्य (3046).

Śp.

<i>Viddhaś.</i> i. 1	= 3077, कस्यापि.
„ 12	= 3722, कस्यापि.
„ 14 (<i>Krs.</i> 205 ; <i>Bālar.</i> ii. 17)	= 3373, कस्यापि.
„ 27	= 3816, कस्यापि.
„ 31 (<i>Krs.</i> 1954)	= 3516, कस्यापि.
„ ii. 6 (<i>Krs.</i> 262, etc.)	= 3929, कस्यापि.
„ 9 (<i>Krs.</i> 267, etc.)	= 3912, कस्यापि.
„ 11	= 3928.
„ 23	= 3591, कस्यापि.
„ iii. 27 (<i>Bālar.</i> iii. 25)	= 3659.
„ iv. 1	= 3719, कस्यापि.
<i>Bālar.</i> ii. 17 (<i>Viddhaś.</i> i. 14)	= 3373, कस्यापि.
„ iii. 25 (<i>Viddhaś.</i> iii. 27)	= 3659.
„ 66	= 1099, कस्यापि.
„ iv. 43	= 3757.
„ 44	= 3750.
„ v. 37	= 3936.

आहारे . . . (189 ; see **Sml.* above).

अहो प्रभावो . . . (3423 ; see **Skm.* above).

चक्षुषोला . . . (3926 ; see **Sml.* above).

तं वन्दे . . . (85 ; see **Sml.* above).

चद्यो ऽमयस् . . . (174 ; see **S.-Hārāv.* above).

धत्ते पङ्कजिनी . . . (3837 ; see **Sml.* above).

नूनं दुग्धा° . . . (251 ; see **Sml.* above).

सरस्वतीपविचा° . . . (190 ; see **Sml.* above).

भासो रामलसोमिलौ (188 = **S.-Hārāv.* 31a, 94,
श्रीधनदस्).

Aucityar.

Pracandap. 100 = *ad* 12. *Bālar.* iv. 1 = 36.

Karpūram. i. 18 = 18. „ v. 11 (*Krs.* 424) = 14.

Bālar. i. 39 = 13. „ x. 41 = 12.

„ ii. 20 = 20.

Also the following :—

कार्णाटीदशनाङ्कितः (*ad* 27).

चिताचक्रं . . . (*ad* 15 = **Skm.* i. 419).

स्त्रीणां मध्ये सलीलं (*ad* 16 = *Dūtāṅgada*, iii. 78).

Kkbh. *ad* v. 1 = *Viddhaś.* iii. 17.

Sūrytat. *Viddhaś.* i. 30 = *ad* ii. 23; *Bālar.* i. 63 = *ad* ii. 41.

Hemac.

इतस्ततो भषन् भूरि न पतेत्पशुनः शुनः ।

अवदाततया किं च न भेदो हंसतः सतः ॥ (p. 335, Comm.
हरविलासे).

ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म श्रुतीनां मुखमक्षरम् ।

प्रसीदतु सतां स्वान्तेष्वेकं त्रिपुण्डीमयम् ॥ (p. 334, Comm.
हरविलासे).

Cf. सनामाङ्कता यथा राजशेखरस्य हरविलासे (p. 335,
Comm., l. 4).

Ujvaladatta *ad* *Uṇādisūtra* cites the *Bālarāmāyaṇa* three
times (i. 3 = *Bālar.* viii. 84d; iv. 138 = iii. 66; iv. 171,
विनष्टचारित्र्यगुणा द्वितीयः = ?), and also ascribes
to a (lexicographer?) *Rājasekhara* the line—

चण्डीकान्तो भगाली च लेलिहानो वृषध्वजः (*ad* ii. 76).

Add—

दशाननचिम्नखुरप्रखण्डितः.

कचिन्नताधी हिमदीधितिर्यथा (*ad* ii. 28, इति हरवि-
ल्लासः).

Rāyamukūṭa *ad* Amarakośa (fragments).

गोनाशाय . . . (*Viddhaś.* i. 3 = *ad* i. 8. 4).

आशीमिव कलामिन्दोः (*ad* i. 8. 7).

साङ्गं चन्दनमङ्गले वलधिताः पाणौ मृणालीदलाः (*ad* i. 10. 42 = *Viddhaś.* iii. 16*b*; *Krs.* 147*b*, etc.).

निविश्व बुध्ने चरणौ क्षितानना

सखं समारोढुमथोपचक्रमुः ॥ (*ad* ii. 4, 12).

सधैवेयकस्त्वमसि फणिना (*ad* ii. 6, 104).

Sarvānanda *ad* Amarakośa: See Śeṣagiri Śāstrin, *Report on the Search for Sanskrit MSS.*, 1893-4, p. 30.

RĀJYAPĀLA (no information).

414 देवेन प्रथमं जितो ऽसि (**Skm.* ii. 512, विद्यायाः).

RUDRA, RUDRĀṬA (Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxvii, pp. 80-1; xxxvi, p. 376; *C.C.* i, pp. 528, 530; Peterson, *op. cit.*, pp. 104-5; Pischel, preface to his edition of the *Śṛṅgāratilaka* (Kiel, 1886); *Z.D.M.G.* xlii, pp. 296-304, 435; Jacobi, *Vienna Oriental Journal*, ii, pp. 151-6; *Z.D.M.G.* xlii, pp. 425-35; Jacob, *J.R.A.S.* 1897, pp. 291-5; Bhandarkar, *op. cit.*, p. xlv).

It is not necessary to discuss here the question as to the identity of the authors of the *Śṛṅgāratilaka* and the *Kāryālaṃkāra*. The reason for treating them together here is the frequent confusion of them in the anthologies, etc. Concerning the identification the reader may refer to the above-cited works of Peterson, Pischel, and Jacobi).

279 नो शक्वा गदितुं क्षरानल.

**Skm.* (Rudrāṭa).

Śṛṅgārat. **Skm.*

i. 12 = ii. 483.

25 = 641.

32 = 401.

35 = 409 (लक्ष्मणसेनदेवस्य).

37 = 413.

50 = 28 (कस्यचित्).

51 = 26.

60 = 27 (कस्यचित्).

Śṛṅgārat. **Skm.*

i. 128 = ii. 81.

129 = 82.

134 = 186.

138 = 182.

140 = 199.

142 = 195.

144 = 194.

148 = 288.

<i>Śṛṅgārāt. *Skm.</i>	<i>Śṛṅgārāt. *Skm.</i>
i. 68 = ii. 112 (कस्यचित्).	ii. 10 = ii. 484.
72 = 187.	18 = 497.
73 = 34.	50 = 412 (कस्यचित्).
81 = 410 (कस्यचित्).	84 = 274.
94 = 469.	91 = 275.
107 = 482.	94 = 502.
108 = 481.	106 = 617
	(राजशेखरस्य).
112 = 483.	iii. 3 = i. 36.
<i>Kāryālamkāra</i> , ii. 15 = i. 32.	
,, vii. 41 = ii. 72.	

Also the following :—

विगलन्ती दधे यावत् (ii. 486).

सखि स विजितो लीला° (वीणा°) (ii. 193 = **Padyār.*
212, कस्यचित्; *Duśar. ad* ii. 23 anon.).

**Sml.* (Rudra).

<i>Śṛṅgārāt. *Sml.</i>	<i>Śṛṅgārāt. *Sml.</i>
i. 43 = B. 104a (P. 85b).	i. 95 = B. 65a.
49 = B. 90b.	140 = B. 103b (P. 85a).
51 = P. 116b.	ii. 4 = B. 73a.
59 = B. 91a (P. 75a).	12 = B. 109a.
67 = B. 108a (P. 88a).	50 = B. 109a.
68 = B. 107a.	65 = B. 109a.
72 = B. 148b (P. 119b).	88 = B. 68b.
77 = B. 105b (P. 86b).	iii. 3 = B. 10a.
80 = B. 106a (P. 85b).	

Kāryālamkāra, ii. 15 = B. 175b (P. 145b).

,, vii. 41 = P. 126b.

,, xi. 4 = B. 169b.

Also the following :—

अम्बा श्वेते ऽच वृद्धा (P. 126b = *Krs.* 505 anon., etc.).

ऊषद्वन्ममनिन्दिते प्रथयता (B. 91a).

प्रायो नववधूः कान्तमा° (P. 116b, बद्रस्य ?).¹

प्रायो नववधूः कान्तमालिङ्गति शनैः शनैः ।

चिन्ताकुरितकन्दर्पकन्दलीभङ्गशङ्कया ॥

<i>*Padyāv.</i>	<i>Śṛṅgārat.</i>	<i>*Padyāv.</i>	<i>Śṛṅgārat.</i>	<i>*Padyāv.</i>
	i. 68 = 217.		ii. 87 = 309.	
	80 = 216.		91 = 330.	
	ii. 84 = 323.		108 = 242.	

Also the following :—

अच्छिन्नं नयनाम्बु (360 = **Skn.* ii. 157, कस्यचित् ;
**Padyāv.* 360, रुद्रस्य ; **Sabhyaḥ* B. 4a, अमरकस्य ;
**S.-Ratnak.* v. 304 anon. ; **Sāras.* 134 anon. ;
Rudraṭa, Sbhv. 1407, अमरकस्य ; *Śp.* 3486, ditto ;
Daśar. ad iv. 27 anon.).

यास्यामीति समुद्यतस्य (315 = *Sbhv.* 1153, कस्यापि ;
Śp. 3435, कस्यापि).

**Padyavēṇi* (the same Rudra ?).

आस्तां गाढतरानुशीलन (57b (vi)).¹

इह रूपमात्रसारे (58b (vi) = **Padyāmṛtat.* of
Vrajanātha, No. 48 anon. ; **S.-Ratnak.* iii.
 92 anon. ; **Sūktiratn.* 509 anon.).²

गर्वायस्त्रे (sic for से) विकचकोरक (58a (vi) = **Sūkti-*
ratn. 589 anon.).³

यन्नाद (sic for दृ) तस्त्वमलिना (57a (vi)).⁴

आस्तां गाढतरानुशीलनविधिः संस्पर्शनं दूरतः
 संक्षेपे विषयीकृतो ऽसि न म . . नापदं प्रापितः ।

किं ब्रूमः सहकार तावकगुणानन्यादृशैर्दुर्लभा
 न्त्सौरभ्येण यदध्वगानपि मुहुः प्रीणासि दूरादपि ॥

इह रूपमात्रसारे चित्रकृते कमलकल्लारे ।
 न रसो नापि च गन्धो मधुकरबन्धो मुग्धा भ्रमसि ॥

गर्वायसे विकचकोरकपुष्पगुञ्ज
 दुष्मन्तषट्पदघटाविभवेन किं तु (sic for नु ?) ।

वामभुवां चरणताडनदोहदानि
 किं नाम न स्मरसि तावदशोक तानि ॥

यन्नादृतस्त्वमलिना मलिनाशयेन
 किं तेन पञ्चक विषादमुरीकरोषि ।

विश्वाभिरामनवनीरदलीलवेषाः
 केशाः कुशेशयदृशः कुशलीभवन्तु ॥

शश्वत्तिसर्गमलिना (57b).¹

खीरं सैरिभ यूथपैरिह (60a (vi)).²

**S.-Hārāv. (Rudra).*

Śṛṅgārat. i. 7 = 34b, 150.

„ 30 = C. 22b, 43.

„ 49 = C. 20b, 18.

Also the following :—

अलं वलिभिदङ्गना (29b, 77).³

को धन्यः सखि सुखितेन (C. 24b, 74 = **Sml. P. 61b*
anon.; *Sbhr.* 1104, कस्यापि).

मधुरशिशिरामोदं (C. 36b, 91).⁴

**Sabhyāl.*

*Śṛṅgārat. *Sabhyāl.*

i. 128 = A. 20b.

134 = A. 13b.

148 = B. xa.

157 = A. 30a.

*Śṛṅgārat. *Sabhyāl.*

ii. 67 = A. 30b.

71 = A. 30b.

iii. 55 = A. 6a.

¹ शश्वत्तिसर्गमलिनाः सहकार कामं

लुठन्ति तान्यपि मधूनि तव द्विरेफाः ।

युक्तं न तत्तव कषायरसप्ररोहे

रेतान्प्रतारयसि यत्कलकण्डयूनः ॥

² खीरं सैरिभयूथपैरिह पयः शृङ्गेण विबोभितं

तारं न्यङ्कुलं चङ्चङ्कति शतैर्विद्रावितं द्वीपिभिः ।

हेलाक्षिपदे पराक्रमनिदावुज्जृम्भमाणौ (*sic* for °धा ... णे) हरौ

चित्रं सैव तदेवविप्रलिखितैवासीदरस्थस्थली ॥

³ अलं वलिभिदङ्गनानिविडनीविकाकर्षण

कणत्वनककिङ्किणीमुखरितैरपि श्वःसुखैः ।

निरस्तविषयोद्यमा गुरुवचःप्रमालम्बिनी

दिगम्बरनितम्बिनीचरणचुम्बिनी चेक्षतिः ॥

रुद्रकवेः ॥

मधुरशिशिरामोदं कौन्दं समीर समीर[य]

प्रकटयु शशित्राशाः कामं मनोभव जृम्भताम् ।

अवधिदिवसः प्राप्तः सख्यो विमुञ्चत तत्कथां

हृदयमधुना किञ्चित्कर्तुं ममान्यदिहेच्छति ॥

कदस्थ ॥

Sbhv.

Kāryālamkāra. Sbhv.

Kāryālamkāra. Sbhv.

ii. 17 = 421, बद्रटस्य.	vii. 32 = 2409, बद्रटस्य.
30 = 1667 „	33 = 2061 „
iii. 57 = 730 „	41 = 2234 „
vi. 10 = 1387 „	71 = 2047 „

Also—

अम्बा शेते . . . (2247, बद्रस्य ; see **Sml.* above).

मुञ्चत गुणाभिमानं (3122, बद्रस्य).

Śp.

Śrṅgārat. Śp.

Śrṅgārat. Śp.

i. 30 = 3754, बद्रस्य.	ii. 107 = 3670, बद्रस्य.
35 = 3567, बद्रस्य.	iii.
51 = 3675, बद्रस्य.	62 = पिवन्नमृग् (MS. D).
68 = 3563, कस्यापि.	
75 = 3748, कस्यापि.	<i>Kāryālamkāra. Śp.</i>
81 = 3568, बद्रस्य.	ii. 30 = 3788, बद्रस्य.
95 = 3409, बद्रस्य.	vi. 10 = 3473, बद्रटस्य.
114 = 3444, कस्यापि.	32 = 575, बद्रटस्य.
ii. 12 = 3578, बद्रस्य.	vii. 41 = 3773, बद्रस्य.
50 = 3579, बद्रस्य.	

Ujjvaladatta *ad Uṇādisūtra.*

यूकाभयेन न हि केशविमोक्षणं स्यात् (*ad* iii. 47, शृङ्गा-
रतिलके = i. 3d).

LAKSMĪDHARA ("perhaps the brother of Śārṅgadharma." Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 81; C.C. i, p. 538; Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xlv).

163 यदपि विबुधेः सिन्धोरन्तः (**Skm.* ii. 361; **Sml. P.* 77b, भासस्य; **Sml. B.* 94a, भोजदेवस्य = यदमरशतैः; *Śp.* 3319, कस्यापि; **S.-Hārār. C* 7b, 75 anon.).

324 वलितमनसोरप्यन्येन्यं.

348 मानोज्ञतेत्यसहनेति (*Śp.* 3547, etc.).

428 यद्दौर्बल्यं वपुषि (**Skm.* ii. 125).

516 इन्दुर्यच न निग्यते (*Sbhv.* 2398, etc.).

**Skm.* (in addition to the above).

उद्यैरन्वयितस्य तेन (iv. 33).

कान्तानां वदनेन्दुकान्ति (ii. 839).

कुरङ्गाः कस्याणं प्रति विटपं (v. 324 = *Śāntiśataka*, ii. 18).

कृष्णः पातु स यस्य संसदि (i. 281).
 दिग्भागेषु हिमावृति (ii. 853).
 धर्मस्योत्सववैजयन्ति (i. 176 = *Sarasvatik. ad* iv. 73 anon.).
 मातर्लक्ष्मि भजस्व (v. 319 = *Śāntīśataka*, iv. 11 ;
 Bhartṛhari, Weber's notes, p. 24).
 वदत विदितजमुद्दीप (iv. 322).
 शची मे सुहृदीव (i. 177).
 सिद्धार्थयष्टिषु यथोदय (ii. 884 ; Hemac., p. 132 anon.).
 सिन्धोरेव कियञ्जलं (iv. 318).
 सुरापीतो गोचस्त्वजन (i. 236).
 स्वस्थानादवनीभुजे (i. 430).
 खेदस्ते कथमीदृशः (i. 116 = *Śp.* 104, कस्यापि).

**Padyāv.* चंद्रः संहरदखिलं (15).
 आकृष्टिः कृतचेतसां (28 = **S.-Hārār.* 18a).
 श्रीकान्त कृष्ण कण्ठामय (33).
 श्रीरामेति जनार्दनेति (32 = **S.-Hārār.* 23b, 12).

**Sml.* (Bhandarkar, loc. cit.).
 आकण्ठदृष्टशिरसा (B. 180b).
 कम्पन्ते कपयो भृशं (P. 100b, B. 125b = *Śp.* 3921,
 वेपन्ते° ; *Sarasvatik. ad* iii. 8 anon. ; **Sk.* ii.
 874, शतानन्दस्य).
 गभीरनाभिद्वन्द्वसंनिवेशः (P. 80b, B. 97b = *Padyarac.*
 iv. 57 ; *Śp.* 3348 ; **S.-Hārār.*, C 12b, 136).
 मा क्व सन्धिं विजानन्तु (P. 159b ; trans. Tawney,
Prabandhacintāmaṇi, p. 88).¹
 लक्ष्मीकौस्तुभचन्द्रमःप्रभृतिभिः (B. 57b).

**S.-Hārār.* गभीर . . . (C 12b, 136 ; see **Sml.* above).

Śp. खड्गहस्तो ऽरिमात्रोक्त्व (578).
 गभीरनाभी° . . . (3348 ; see **Sml.* above).
 पङ्कज जलेषु वासः (1134).
 वेगज्वलद्विष्टपिपुञ्ज (869).
 वेपन्ते कपयो भृशं (3921 ; see **Sml.* above, कम्पन्ते°).

¹ मा क्व सन्धिं विजानन्तु मा क्व जानन्तु वियहं ।
 आख्यातं यदि श्रुण्वन्ति भूपाक्षेनैव पण्डिताः ॥

LALITOKA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 542; C.C. i, p. 543.
No information).

137 वन्दे देवमनङ्गमेव (*Skm. i. 466).

*Skm. Only the above verse.

VANDYA-TATHĀGATA (= TATHĀGATADĀSA (?), Aufrecht, C.C. i, p. 221. No information).

478 प्रहर्ता ज्ञानङ्गः स च कुसुम (*Skm. ii. 451, मृगराजस्य).

VARĀHAMIHIRA (sixth century. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 82; C.C. i, p. 552; ii, p. 130; iii, p. 117; Peterson, op. cit., p. 110; *Fourth Report*, p. cix; Bhandarkar, op. cit., p. xlv).

52 तुङ्गोदयाद्रिभुजगेन्द्र (*Skm. i. 6).

*Skm. (in addition to the above).

दंष्ट्रापिष्टेषु सबः (i. 191).

*Sml. आर्तस्य यानमशनं च बुभुक्षितस्य (P. 158b = Br. Sam. lxviii. 116).

उरःकृत्वा वेधां मणिं (B. 161a, P. 132b).¹

एकतश्च सुरसुन्दरीजनः (B. 161a, P. 132a).²

कर्पासौषधकृष्ण (P. 158a).

जीवितो ऽपि निहितस्य (B. 161a).

पृथ्व्यां स्थूलतरा दंष्ट्रा (B. 188a).

युक्तेन चूर्णेन करोति रागं (P. 159a = Br. Sam. lxxvii. 36; *Vetālap.* i. 19, p. 10).

लीने श्रोत्रैकदेशे (B. 17b = *Subhāṣ. i. (7a); *Khaṇḍap.* 27; *Sbhr.* 57).

¹ उरःकृत्वा वेधां मणिफलकगाढस्थित
भुजावालम्ब्येहीत्यमरवनिता व्योमगृह्णा ।
अपद्वारेणैव त्वरिततरमाभाष्य सहसा
हतं हस्तालम्ब्यैरति सुरलोकं रणमुखात् ॥

² एकतश्च सुरसुन्दरीजनः
श्रीपपक्व (sic for °स्तमच्छ or °सु रश् ?)ति युयुत्सुमन्यतः ।
पाप्मना सह पलायते यश्च
शिकतः कुलकलङ्ककारणं ॥

लोकः शुभस्तिष्ठति तावद्° (B. 161a, P. 132b = Śp. 3969).

समाः षष्टिर्विघ्ना मनुज (P. 156b = Br. Jāt. vii. 5; *S.-Saṃcaya, xxx. 15 anon.; Śp. 1709, कस्यापि).

संमूर्च्छितं संप्रति संप्रहारैः (B. 161a = Śp. 3971).

स्वर्गस्य मार्गा बहवः (B. 161a, P. 132a).¹

हा तात तातेति स वेदना° (B. 161a, P. 132b = Śp. 3970).

*Sabhyaḥ. जये धरित्र्याः (i. 18 = Br. Saṃ. lxxiv. 1; Sbhr. 1476 anon.; Śp. 3085, कस्यापि).

*S.-Hārāv. लीने . . . (6a, 42; see *Sml. above).

तारतम्यसुवर्णानां (55b, 520).

*Subhāṣ. दुर्जनहताशतप्तं (ii. 15a = Br. Saṃ. cvi. 4; *S.-Hārāv. 42b, 278, कस्यापि; Sbhr. 151; Śp. 153, कस्यापि).

लीने . . . (i. 7b; see *Sml. above).

Sbhr. दुर्जनहताशतप्तं (151; see *Subhāṣ. above).

यस्य जना न वदन्ति (2901).

लीने . . . (57; see *Sml. above).

स्वामी सन् भुवनत्रयस्य (56).

Śp. लोकः . . . (3969; see *Sml. above).

संमूर्च्छि . . . (3971; see *Sml. above).

हा तात . . . (3970; see *Sml. above).

Aucityar. वीणशब्दो विशति (ad 26 = *Subhāṣ. vii. 16, धाराधरस्य; Sbhr. 560, धाराधरस्य).

Padyarac. संमूर्च्छि . . . (iii. 38; see *Sml. above).

Pratāpar. Comm. quotes the Br. Saṃ. several times (p. 176 = lxviii. 47, 85, 86, 88; p. 184 = xii. 7; pp. 185, 201, 417).

स्वर्गस्य मार्गा बहवः प्रदिष्टा
 स्ते ह्येकसाध्या बहवः सविध्नाः ।
 निमेषमात्रेण महाफलो ऽयं
 मृजुत्वपन्था समरे व्यसुत्वम् ॥

Ujjvaladatta *ad* *Uṇādisūtra* (fragments).

पुष्पो ऽथ हस्तः श्रवणः श्रविष्ठा (*ad* iii. 86).

राहौ यथा किं (*sic* for के ?) तवसमस्या (*ad* iv. 188).

उत्तिष्ठन्नचिणपन्नपाशुविहगः सौम्यस्वनः पूजितः (*ad* v. 8).

Rāyamukūta *ad* *Amarakośa* (fragments).

यद्रोहिणीयोगफलं तदेव.

सुताराषाढासहिते च चन्द्रेः ॥ (*ad* i. 4, 16 = *Br. Saṃ.* xxv. 1).

अपरो ऽन्तगतो ऽलिन्दः प्रागन्तगतौ तदुत्थितौ चान्धौ ।

(तद्वधिविषु) ततश्चान्यः प्राग्द्वारं स्वस्तिके ऽशुभदं ॥ (*ad* ii. 2, 11 = *Br. Saṃ.* liii. 34).

गुञ्जे महीमत्र विधाय यात्री

प्रसह्य विन्ध्याचलपारियात्राम् (*ad* iii. 3, 3).

VALLAṆA (VALLANA. Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 381 ; C.C. i, p. 554. No information).

10 प्रत्येकानेकजातिप्रतिवपुरमिता.

74 किंशुककलिकान्तर्गत° (*Śp.* 3794, विष्णुकायाः).

141 याच्यो न कश्चन गुरुः (**Skm.* i. 465).

176 नितम्बश्री कं न स्वगत°.

236 सा नेचाङ्गनता.

292 गाढावधःकृतबलि.

343 दरस्तावं वासो.

378 धिग्धिह्वामधि केन.

395 ह्रस्वागः स च नागतो ऽपि.

461 उन्मील्याच्चि सखीर्न पश्चसि.

515 पान्ये सप्तसरोऽन्तशाङ्कुल°.

**Skm.* अर्वाचीनवचःप्रपञ्च (v. 139).

आत्ते वाससि रोडुं (ii. 698).

आस्तां तावदसीमपौरुष (iv. 190).

उद्युक्तक्रमहारि (iv. 171).

उपैति चारान्धि (iv. 303).

एतच्छन्दविपक्ष (ii. 376 = *Kāvyapr.* *ad* vii. 3 anon.).

गतः कालो यच्च प्रणयिनि (v. 314 = *Śantiśatuka*, iv. 13).

ह्यायाशीतलिताः (iv. 143).

ताजक्सप्तसमुद्र (i. 13).

- दुरर्षैर्यत्वाचक्षम (iv. 83).
 धिग्धिक्तान् क्लमिनिर्विशेष (v. 331 = *Śāntiśataka*, iv. 10).
 धिग्धिक्तान् समयान् (v. 133 = *Śāntiśataka*, iv. 19;
Sāhityad., p. 92 anon.).
 निश्चेतुं मकरन्दविन्दु (iv. 152).
 विन्दुद्वन्द्वतरङ्गिता (v. 147).
 मृत्पिण्डेन भुवि किं (v. 343).
 यस्यानुबुरगन्धवाह (iv. 172).
 याच्यो न कश्चन गुहः (i. 465; see *Krs.* 141 above).
 रथान्तश्चरतस्तथा (v. 297 = *Śāntiśataka*, iv. 19;
Sāhityad., p. 92 anon.).
 राजा त्वं वयमशुपासित (v. 199).
 लक्ष्मीसप्तसरोज (iii. 47).
 श्रीमद्भिर्द्रविणव्यय (v. 138).
 सत्त्वस्तिष्ठसि पञ्चद (v. 219, given with translation by
 Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi, p. 381).
 सत्त्वावधे हि निमिषं (v. 137).

- VASUKALPA ("mentions Keśaṭa, Bāṇa, Yogeśvara, Rājasekhara,"
 also a king Sāhasamalla (**Skm.* iii. 125, Aufrecht).
 Aufrecht, *C.C.* i, p. 557. ? = VASUKALPADATTA,
 Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi, p. 545; *C.C.* i, p. 557).
 3 नम्राः पादनखेषु यस्य (VASUKA ? see note).
 6 शास्ता समस्तभुवनं.
 15 पादाभोजसमीपसंनिपतित (**Skm.* i. 242).
 161 एतस्मिन्नवदातकान्ति.
 278 वपुः शरङ्गाद्यास्तद.

- **Skm.* अष्टायतनसंनिधौ (v. 65).
 अद्यापि सप्तशैल (i. 376 = *Mahānāt.* ii. 35; *Kāryapr.*
ad i. 7 anon.; *Sāhityad.*, p. 225 anon.; *Śp.* 3636,
 कस्यापि).
 आपूर्वस्माद्विडोऽजः (iii. 50).
 इतस्तावन्नेत्रे (iv. 170).
 एकः स एव परिपालयिताञ्ज° (i. 141).
 एतत्तर्कय. किरवक्त्रम (i. 372 = *Śp.* 3639, कस्यापि).
 कपोलादुडुनीनैर् (i. 142).
 क्रीडत्किन्नरकामिनी (v. 85).

- बीणान्वेव तमांसि (ii. 706).
 बीरोदन्वानलीकः (iii. 255).
 तत्तद्विक्रमदोहदेन (iii. 196).
 वैलोक्यमुदारविष्णोस् (v. 21).
 त्वत्सीन्यग्लपितस्य (iii. 132).
 देवः सर्वविवेचनैक (iii. 15).
 देवे निर्भरसाहसैक (iii. 91).
 पादाभोज . . . (i. 242 = *Krs.* 15 above).
 बाणः प्राणिति केशटः (v. 127).
 बोजिरङ्करितं लताभिर् (i. 372 = **S.-Samuccaya*, xvii. 2
 anon.; *Cātakāṣṭaka*, i. 6; **Sūktirātṇ.* 525 anon.;
 **S.-Prab.* 228 anon.).
 भृङ्गैर्नाविकसंनिभैः (iii. 125).
 यचानेहसि यस्य (iii. 174).
 यातस्यास्तमनन्तरं (i. 413 = *Mahāmāt.* ii. 36).
 लेखामनङ्गपुरतोरण (i. 362).
 गृङ्गारसूत्रधारः (i. 356).
 शेषं क्लेशयितुं (iii. 133).
 स्वादयन्तु चिरं नाम (iv. 154).

VASUKALPADATTA (given, with translation, by Aufrecht,
 Z.D.M.G. xxxvi, p. 545).

- ईषल्लोमशभावभाञ्जि (ii. 883).
 शिल्पं त्रीणि जगन्ति (i. 16).

**Sml. P.* जम्बूनां कुसुमोदरेष्व० (153a, वसुकस्य = *Krs.* 59,
 राजशेखरस्य, etc.).

VĀKKŪṬA (Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, pp. 523-4; C.C. i,
 p. 557. No information).

57 . . . न ग्रहितो नवः.

168 त्वन्नण्डस्थलपाण्डु० (**Skm.* ii. 703).

287 सुभग मुञ्जतप्रायो.

356 किं पादान्ते पतसि (**Skm.* 231, भावदेव्याः; **Padyāv.*
 377, कस्यचित्).

438 नावस्था वपुषो ममेयम० (**Skm.* ii. 277).

454 कस्याम्नायसि मालतीव (**Skm.* ii. 127).

472 एते घृतमहीरहो (**Skm.* ii. 498).

**Skm.* (in addition to the above).

अथैव स्वयमेव (ii. 159 = *Krs.* 285, बिम्बोक्तस्य).

VĀKPATI (= VĀKPATI RĀJA (*infra*)? Aufrecht, C.C. i, p. 557.
No information).

43 दंष्ट्रासंकटवक्त्रकन्दर (**Skm.* i. 201, दक्षस्य; *Śp.* 4066,
हनुमतः, etc.).

**Skm.* कुतस्त्वममुकः (i. 213 = *Krs.* 26 anon.).

तुल्यैवेन्द्रसेवा (iv. 11).

देवि त्वं कुपिता त्वमेव (i. 276 = *Krs.* 20, वाक्पति-
राजस्य, etc.).

निःसुखाहवसागराद् (iii. 260).

परार्थे यः पीडा (iv. 290 = **S.-Ratnak.* iii. 292 anon.;

**Sūktiratn.* 623 anon.; *As.* Comm., p. 108 anon.;

Sbhr. 947, यशसः; *Śp.* 1052, इन्दुराजस्य; *Bhallaṭa-*
śataka, 56; *Dhvanyāl.*, pp. 53 and 218 anon.;

Hemac. Comm., p. 257 anon.; **S.-Prab.* 239).

Sbhr. घनोद्यानच्छायामिव (3414, श्रीहर्षदेवात्मजवाक्पतेः, or
is this Vākpatirāja? The paternity of Vākpati-
rāja seems to be otherwise unknown).

VĀKPATI RĀJA (seventh to eighth century, son of Harsadeva,
author of the *Gaṇḍaraha*, and contemporary of Bhava-
bhūti. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 84; C.C. i,
p. 557; Peterson, op. cit., p. 115; *Fourth Report*, p. cxi.
Or is this the *Vākpati Rāja* = Muñja, uncle of
Bhoja, concerning whom see *Prabandhaśintāmaṇi*,
trans. Tawney, pp. 30-6?).

20 देवि त्वं कुपिता (**Skm.* i. 276, वाक्पतेः, etc.).

27 श्रेयो ऽस्याश्चिरमस्तु (**Skm.* i. 321).

28 चटश्चटिति चर्मणि (**Skm.* i. 197; *Śp.* 126, etc.).

45 नखककचदारणस्फुटित.

**Skm.* further.

खर्वगन्धिविमुक्तसंधि (i. 220 = *Krs.* 36 anon., etc.).

प्रेङ्खन्नासुरकेशरौघ (i. 198).

*सेयं बीजदिदं (i. 311).

Sbhr. See under VĀKPATI.

Śp. चटश्च . . . (126 = *Krs.* 28 above).

Daśar. प्रणयजुपितां वृद्धा (*ad* x. 54, वाक्पतिराजस्य; 55, मुञ्जस्य).

VĀGURA (= *BHĀGURA* (*q.v. supra*)? *Aufrecht*, C.C. i, p. 558.
No information).

80 मुग्धातामूर्धनवकिसलयैः.

100 शुक्पत्रहरितकोमल.

**Skm.* धारोत्सिक्तस्मित (ii. 824).

VIKATĀNITAMBĀ (mentioned by Rājasekhara. *Aufrecht*, Z.D.M.G. xxvii, p. 85; C.C. i, p. 569; Peterson, op. cit., p. 117; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xix, xlvii).

296 कान्ते तल्पमुपागते (**Skm.* ii. 696; *Amaru*, 101, etc.).

372 अनालोच्य भ्रमणः परिणतिं (**Skm.* ii. 206, राजशेखरस्य, etc.).

**Skm.* No further verse.

**Sml.* किं द्वारि देवहतके सहकारकेन (B. 112a = **Sabhyāl.* B. 3a anon; *Sbhr.* 1682; *Sarasvatik.* *ad* ii. 38, v. 170 and 178 anon.).

बाला तन्वी कृशतनुरिति (P. 116a = *Sbhr.* 1401; *Śp.* 3671; **Sabhyāl.* iv. 157; **S.-Ratnak.* v. 47 anon.; **S.-Mukt.* ii. 74, iv. 7 anon.; **Sāras.* ii. 14 anon.).

**S.-Hār.* के वैकटनितम्बे (41a, 252 = **Sml.* B. 23b, P. 16b, राजशेखरस्य; Bhandarkar, op. cit., p. xii).

**Sabhyāl.* बाला . . . (iv. 157; see **Sml.* above).

Sbhr. अन्यासु तावदुपमर्दसहासु (735 = **Skm.* iv. 137, विद्यापते; **S.-Hār.* 40b, 100; **Sāras.* ii. 13 anon.; **Sūktiratn.* 513 anon.; *Śp.* 823; *Daśar.* *ad* iv. 31; *Sāhityad.*, p. 73 anon.; *Kuvalay.*, *ad* 66 anon.; *Ak.*, p. 275 anon.; *Padyurac.* xiv. 26).

अभिहितायभियोग (2489).

अव्ययि साहसकारिणि (1549).

किं द्वारि . . . (1682; see **Sml.* above).

द्विभूषवदनचुम्बि (2488).

बाला . . . (1401; see **Sml.* above).

Śp. चन्दासु . . . (823; see *Sbhr.* above).

क प्रस्थितासि (3610, गोविन्दस्वामिनो विकटनितम्बायाश्च
= *Krs.* 509 anon.; **S.-Ratnak.* v. 169 anon.;
**Sāras.* 89 anon.; **S.-Mukt.* iii. 58 anon.,
etc., etc.).

वाला . . . (3671; see **Sml.* above).

VIKRAMĀDITYA (sixth century? Associated with Mātrigupta
and Bhartṛmenṭha. Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxvii, p. 85;
C.C. i, p. 569; Peterson, op. cit., pp 117-18;
Bhandarkar, *Report*, 1897, p. xlvii).

200 दृष्टः शैवलमञ्जरीपरिचिताः (**Skm.* ii. 18, रथाङ्गस्य).

**Skm.* आघातचोणिपीठः (v. 8).

कुर्वन्नाभुमपृष्ठो (v. 10 = *Harṣac.* iii; *Ak.*, p. 327 anon.).

बीरोदाभसि मञ्जतीव (i. 390, विक्रमादित्य-चण्डा-
लविद्या-कालिदासानां).

चक्षत्पादनखाय (i. 218).

पचावृत्तिष्य चितौ (v. 73, साहसाङ्गस्य; *Sbhr.* 1921,
प्रियाविरहस्य).

पश्चादङ्गि प्रसार्य (v. 9 = *Harṣac.* iii; see p. 56 above).

प्रातर्वारविलासिनी (v. 24).

लावण्यसिन्धुरपरैव (ii. 19 = *Vāmana ad* iv. 34 anon.;

**Sml.* B. 85a; **S.-Hārār.* C 17b, 199;

Sarasatik. ad iv. 49 anon.; *Dhanyāl.* p. 205

anon.; *At.*, p. 36 anon.; *Nami ad* Rudraṭa's

Kāryālamkāra, ii. 8 anon.).

शय्यागारं व्रजन्वाशु (ii. 566).

संभोगभट्टताटङ्ग (ii. 355, विक्रमादित्य-कालिदासयोः).

**Subhāṣ.* किं तथा क्रियते लक्ष्म्या (vi. 16 = *Sbhr.* 507; *Śp.* 277;

**S.-Saṃcaya*, xv. 29 anon.; **Subhāṣ.* v. 16;

Pañcat. ii. 41).

**Sml.* लावण्यसिन्धु . . . (B. 85a; see **Skm.* above).

• लिप्यतीव तमो ऽङ्गानि (B. 135, *Mṛcchakāṭikā*, 14;

Kāvyaḍ. ii. 226 anon.; *Sbhr.* 1890; *Śp.* 3603,

विक्रमादित्यमेष्टयोः; *Sarasatik.* ad v. 186 anon.;

Kāryapr. ad x. 6, p. 53 anon.; *Sāhityaḍ.*, p. 293,

anon.; *Kuvalay. ad* 170 anon.; *At.*, p. 45 anon.; Hemac., p. 290 anon.; *As.*, pp. 58 and 195 anon.; *Ak.*, pp. 183 and 194 anon.; *Sāhityak. ad* x. 7 anon. Concerning this celebrated verse see Pischel's Introduction to Rudra's *Śṛṅgāra-tilaka*, pp. 16 sqq.).

Sbhr. अतसीपुष्पसंकाशं (1718, विषमादित्यस्य = *Śp.* 512, मेष्टस्य).

किं तथा क्रियते . . . (507; see **Subhās.* above).

चेतोहराः युवतयः (3318 = *Śp.* 4130, कस्यापि ; **S.-Muktār.* viii. 14, xxxi. 7 anon.; **S.-Saṃcaya*, xxx. 29 anon.; *Bhojapr.* 198).

दृष्टं दुर्जनचेष्टितं (3193).

निरन्नस्थालोकं सुदुपं (3192).

मातर्नो सन्ति तस्मिन् (1165).

दज्जामु नाथः परमं हि (3494).

लिप्यतीव . . . (1890; see **Sml.* above).

विद्ययीव मदो येषां (506; ? Vikramāditya).

Śp. अष्टौ हाटककोटयस्त्रिं (565, q.v. = *Bhojapr.* 228).

किं तथा क्रियते . . . (277; see **Subhās.* above).

VIŦTOKA (Aufrecht, C.C. i, p. 572. No information).

149 दृष्टा काञ्चनचष्टिरद्य (**Skm.* ii. 17, रेतोकस्य).

150 मध्येहेमयुगं कपित्ययुगलं (**Skm.* ii. 16, रेतोकस्य).

**Skm.* ये पूर्व परिपालिताः (iv. 279 = *Śp.* 985, कस्यापि).

VIDYĀ, VIDYĀKĀ, VIJĀ, or VIJĀKĀ (mentioned by Dhanada Deva, *Śp.* 163; Hall, *Vāsavadattā*, Introd., pp. 21, 55; Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 85; C.C. i, pp. 571, 573; Peterson, op. cit., pp. 119-20; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xix and xlvi).

298 धन्यासि यत्कथयसि (**Skm.* ii. 697; *Sbhr.* 2142, कस्यापि, etc.).

500 दृष्टिं हे प्रतिवेशिनि (**Skm.* ii. 66, etc.).

- **Skm.* उहण्डकोकनद (iii. 41).
 जनयति जननाथ (iii. 31).
 यूथूकृत्य वमस्त्रि (v. 365).
 देवेन प्रथमं जितो ऽसि (ii. 512 = *Krs.* 414, राज्यपालस्य).
 भूपालाः शशिभास्करा (iii. 71 = *Sbhr.* 2515, मयूरस्य;
Padyarac. iii. 1, कस्यापि, etc.; see p. 68).
 मध्वे रोमाश्रिताङ्गी (ii. 104).
 यशःपुत्रं देव (iii. 138).
 वयं बास्त्रे बालांस (ii. 61 = **Sabhyāl.* iii. 31 anon.;
Śp. 3761, कस्यापि; *Padyarac.* vii. 37, कस्यापि;
At., p. 36 anon.).
 विज्ञप्तिरेषा मम जीवबन्धो (ii. 279; also गणपतेः).
 शुक्रतुण्डच्छवि (i. 8 = *Krs.* 51 anon.; **S.-Ratnak.*
 i. 143 anon., etc.).
 सिकतिलतलाः सान्द्र (ii. 56 = *Krs.* 502 anon.).
 मुच्छायं फलभारनस्र (iv. 243).
- **Sml.* अस्त्रिरमनेकरागं (P. 96b = **Sāras.* ii. 13 anon.;
 **S.-Ratnak.* iii. 313 anon.; **Saml.* 255 anon.;
 **Sabhyāl.* vi. (24b) anon.; **Sūktiratn.* 513 anon.;
Sbhr. 1734, वृद्धे; *Śp.* 3863, शकवृद्धेः).
 किंशुककलिकान्तर्गत (P. 90b, B. 111a = *Krs.* 74,
 वल्लणस्य; see p. 74 above).
 केनात्र चम्पकतरो वत (P. 45a, B. 51a = **Skm.* iv.
 287, वीरस्य; *Śp.* 1003).¹
 मावद्दिग्गजदानदिग्ध (B. 47a = *Śp.* 1131; Hemac.
 Comm., p. 181 anon.).¹
 विलासममृणोद्भसन् (P. 99b, B. 124b = **Skm.* ii. 588,
 योगेश्वरस्य; **Sabhyāl.* ii. 11 anon.; **Sūktiratn.*
 422 anon.; *Śp.* 582; *Sarasvatik.* ad v. 165 anon.;
 Peterson, op. cit., p. 120; see also p. 79 above).
 सोत्साहा नववारिभारगुरवो (P. 97a, B. 120a = *Sbhr.*
 1778 anon.).
- **S.-Hārāv.* कोशः स्त्रीतरः स्थितानि (C 7b, 174) = *Krs.* 193
 anon., etc.).
 नीलोत्पलदलश्यामां (34b (145), विज्जायाः = *Śp.* 180;
 **Sūktiratn.* 81 anon.).

¹ These two verses are given by Aufrecht, with translation, in the article cited.

प्रियसखि विपहण्डप्रान्त (64a (667) and 78b (63),
विज्जायाः = *Sbhr.* 3137; *Śp.* 451; Bhartṛhari,
Weber's Notes, p. 25).

Sbhr. उन्नमय्य सकचयहम° (2090 = *Śp.* 509; *Sarasvatik. ad*
i. 91, v. 165 anon.; **S.-Muktār.* xviii. 11 B;
As. ad ix. 3, last part only).

कवेरभिप्रायमशब्दगोचरं (158).

कोषः . . . (1523; see **S.-Hārār.* above).

गते प्रेमावन्धे (1141 = *Krs.* 410 anon.; *Amaru*, 43,
etc., etc.).

नार्याः सारतिशून्यता (1175).

प्रियसखि . . . (3137; see **S.-Hārār.* above).

विरम विफलायासाद् (3138).

Śp. उन्नमय्य . . . (509; see *Sbhr.* above).

किंशुक . . . (3794; see **Sml.* above).

केनात्र . . . (1003; see *Sbhr.* above).

दृष्टिं हे . . . (3769; see *Krs.* above).

धन्यासि . . . (3746; see *Krs.* above).

नीलोत्पल . . . (180; see **S.-Hārār.* above).

प्रियसखि . . . (451; see **S.-Hārār.* above).

माद्यहि° . . . (1131; see **Sml.* above).

विलासमसृणो . . . (582; see **Sml.* above).

VINAYA DEVA (= VINĪTA DEVA. Peterson, op. cit., p. 122?
or VINAYA PRABHU, author of a *Candradūta* (Aufrecht,
C.C. ii, p. 136); Aufrecht, C.C. i, p. 576).

55 नैवेके वयमेव कोकिल.

**Skm.* चुम्बताननमालुठन् (i. 441).

Sbhr. दिशु भूमी तथा व्योम्नि (1242, विनीतदेवस्य).

VIṢṆUHARI (Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 544; C.C. i, p. 594.
No information).

435 कक्षादिदं नयनम°.

**Skm.* शक्वार्चनः सुचिरं (ii. 712; given by Aufrecht, loc. cit.,
with translation).

VĪRYAMITRA (Aufrecht, C.C. i, p. 596. No information).

142 भुवोः काचिद्धीला (*Skm. ii. 7, राजोकस्य; Śp. 3274, कस्यापि).

169 दूर्वाश्लामो जयति.

181 एतस्मिन्मनुष्यलक्ष्म.

215 तरत्तारं तावत्प्रथमं (*Skm. ii. 464 = *Sml. P. 65b, B. 72b; *S.-Mukt. v. 60 anon.).

* 228 सा सुन्दरीति तद्वतीति.

314 हरति रतिविमर्दे.

363 मृगधासि नायमपराध्यति.

*Skm. अस्मीनां माताभिरु (i. 437).

तरत्तारं . . . (ii. 464; see above).

त्वङ्मङ्गमुदसदि° (i. 41).

पृथुरसि गुणैः कीर्त्त्या (iii. 66 = Sbhv. 2502, कस्यापि).

वापी दनुरितोदरा (ii. 760 = Krs. 75, अभिनन्दस्य).

विष्काराः प्रथमं (ii. 598).

हंहो सिंहकिशोरक (iv. 185).

*Sml. तरत्तारं . . . (B. 72b, P. 65b; see above).

*S.-Hārār. लीलाताण्डवितभुविधम (C 216 = Krs. 216, राजशेखरस्य).

VAIDDOKA (no information).

49 कनकनिकषस्त्रे.

VAIDYA DHANYA. See above DHANYA.

VOPĀLITA (no information. ? = the lexicographer mentioned by Halāyudha, tenth century; Aufrecht, C.C. i, p. 616).

355 वचोवृत्तिर्मा भूद्.

ŚATĀNANDA (no information; Rudrata had this surname, but none of the verses can be traced to him. Aufrecht, C.C. i, p. 631).

131 हर्षाश्लासितचारुचन्द्र.

394 कोपस्त्वया यदि हततो मयि (Amaru, 133, etc.).

- **Skm.* अपास्तसाराभिर् (ii. 714).
 आर्द्रा कष्टे मुखान्ज (i. 91).
 कम्पन्ते कपयो भृशं (ii. 874 ; see under LAKṢMĪDHARA).
 कृतपादनिगूहनी (i. 427).
 केनेयं श्रीर्वसन (iv. 96).
 गते बाह्ये चेतः (ii. 10).
 जयति तव कूणितेक्षणं (i. 130).
 जायन्ते बहवो ऽत्र (iv. 3).
 भृङ्गी कस्तव चर्चिके (i. 40).
 मसृणमसृणं प्रेयः (ii. 684).
 मातर्धर्मपरे (ii. 866 = *Sbhr.* 2416, रविदत्तस्य ; *Śp.* 580, ditto).
 वराहानाचेषुं (ii. 831).
 विगर्जामुन्मुञ्च (iv. 48).
 श्यामीक्षन्द्वा स्वपिषि (i. 257 = *Krs.* 35 anon., etc.).
 स्नेहादंसते ऽवलम्ब्य (i. 298).
 स्वस्ति सुखेभ्यः संप्रति (v. 255 = *Sbhr.* 3395 anon.).

ŚABDĀRṆAVA ("given in *Skm.* as the name of a poet, but more likely a collection of miscellaneous poetry. See Śabdārṇava Vācaspati" (Aufrecht); it may be suggested rather that ŚABDĀRṆAVA is ŚABDĀRṆAVA-VĀCASPATI, and that the latter has obtained a sobriquet from his dictionary, see Aufrecht, C.C. i, pp. 559 and 635, and Zachariae, *Die Indischen Wörterbücher (Grundriss der Indo-arischen Philologie)*, pp. 7-8).

437 असावहं लोहमयी.

**Skm.* (ŚABDĀRṆAVA, 10, and Ś.-VĀCASPATI, 1).

- अयि चातक चक्षुपुटाः (iv. 320).
 इयं गौरहामा तव (v. 154).
 एकेनैव पयोधिना (iv. 37).
 किं ब्रूमो जलधेः श्रियं (iv. 38 = *Siṃhāsanaudrātriṃśatikā*, 86).
 त्वं शीतलो नव्यजनानुरागी (ii. 558).
 न लोपो वर्णानां (iii. 8 = margin of **Padyāmṛtat.* ii. 1).
 प्रत्यासन्नविदूरवर्ति (ii. 364).

ये दीनेषु दयालवः (v. 174 = *Siṃhāsasanadevātrīṃśatikā*, 16; *Śp.* 228, कस्यापि; **S.-Samcaya*, i. 15 anon.; **S.-Ratnak.* ii. 64 anon.; **S.-Prab.* 111 anon.; **Sūktiratn.* 110 anon.).

वरं मृतो न तु चुद्रस् (v. 200).

श्वासोन्मूलितमेवर् (iv. 61, शब्दार्णववाचस्यते:).

हेलानिर्जितकामरूप (iii. 72).

Kṛbh. जनस्थाने भ्रान्तं (ad v. 1, भट्ट-वाचस्यते: = **Sk.* v. 264, शूलपाणिः; *Sbhr.* 3264 anon.; **S.-Hārār.* 71a, 771, वाचस्यतिभट्टस्य; **Sūktiratn.* 254 (15a) anon.; **S.-Ratnak.* ii. 203 anon.; **Padyareṇī*, vi. (64b), जगज्जीवनवृद्ध्यायाः (sic); *Sāhityak.*, p. 297 anon.; *Kāvyapr.* ad v. 2 anon.; *Sāhityad.*, p. 114 anon.; *Padyarac.* xv. 52, कस्यापि; *Hemac.*, p. 106 anon.; *Ak.*, p. 297 anon.).

ŚAMBŪKA (ŚAMBUKA. Aufrecht, C.C. i, p. 636; Peterson, op. cit., p. 128. No information).

350 तदेवाजिह्वाचं (*Sbhr.* 1577, कस्यापि; *Śp.* 3538, संकुलस्य; **Sabhyāl.* 30a, संकुलस्य).

Sbhr. दूरान्नातविकल्पयोरभिमुखं (2080).

ŚIVASVĀMIN (BHATTASRĪ-ŚIVASVĀMIN, ninth century, author of the *Kapphaṇḍinābhyudaya Kāvya*. Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, pp. 92-3; C.C. i, p. 654; Peterson, op. cit., pp. 129-30; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xviii, 1; Śeṣagiri Śāstrin, *Report on the Search for Sanskrit MSS.* . . . Madras, 1893-4, pp. 49-56, where extracts from the *Kapphaṇḍinābhyudaya* are given).

ad 324 किमु परिगता भर्त्ता (*Sbhr.* 2099 ?).

**Sk.* तेजोराशौ भुवनजलधेः (ii. 713).

फलमलघु किं (ii. 628).

**Sml.* गतो ऽस्तं घर्मां (तिग्मां) शुर्वज (P. 63a, B. 69a = **Sk.* ii. 291, कस्यचित्; *Sbhr.* 1140; **Sml.* P. 118a; **S.-Hārār.* C 36a, 88).

नृश सपदि मीलितं (P. 118a = **Sk.* ii. 631, कस्यचित्; **Sabhyāl.* iv. 122 anon.; **Saml.* 185 anon.; *Sbhr.* 2097, कस्यापि; *Padyarac.* viii. 29, कस्यापि).

नैषा वेगं मृदुतरतनुः (B. 146b = *Sbhr.* 2107, मूर्खस्य;
Śp. 3690, मूर्तस्य; **Sāras.* 79 anon.).

या विम्बीष्ठश्चर्चिर्न (P. 58a = *Sbhr.* 1051; *Śp.* 3396;
 **Sabhyāl.* B 1b; **S.-Hārāv.* C 31b, 40).

स धूर्जटिजटाजूटो (B. 9b = *Sbhr.* 62, तच्चक्षस्य; *Śp.*
 101, सूरवर्मणः; *Vetālap.* (Uhle), p. 202; **S.-Hārāv.*
 11b, 93; **Subhāṣ.* i. (8a) anon.; Aufrecht adds
 that the verse recurs at the beginning of the
Hāṭakeśvara Māhātmya of the *Skanda Purāṇa*,
 I.O. MS. 2752 = Eggeling, No. 3656).

**Sabhyāl.* या विम्बीष्ठ . . . (B 1b; see **Sml.* above).

**Subhāṣ.* रूचं विरोति परिकुष्यति (iv. 79 = *Sbhr.* 438).

**S.-Hārāv.* (in addition to the above). वाक्चं च द्विपदी (40a,
 231, given by Bhandarkar, op. cit., p. xi. anon.).

Sbhr. उज्जापयन्त्या दयितस्य (1416 = **Kapphinābhy.* xii. 27;
Śp. 3511).

किमु परिगता . . . (2099 = **Kapphinābhy.* xiv. 29).

गतो ऽस्तं . . . (1140; see **Sml.* above).

गुणमयो ऽपि सदोष (1756 = **Kapphinābhy.* viii. 30).
 चिन्तयिष्य पतत्रिभिर् (810).

भोक्तुं भङ्गा न भुङ्क्ते (1826 = **Skn.* v. 70, रजकसरस्वत्याः;
 **S.-Ratnak.* iii. 142 anon.; *Śp.* 3598, कस्यापि).

मुक्ताभानि पयांसि (710).

या विम्बी० . . . (1051; see **Sml.* above).

रूचं विरोति . . . (438; see **Subhāṣ.* above).

वदननिहिते ताम्रूलांशे (2100 = **Kapphinābhy.* xiv. 14).

वदनशशिनः स्पर्शे (2098 = **Kapphinābhy.* xiv. 15;
Śp. 3711, कस्यापि).

व्यसनमचक्षं यत्राचार्यो (2101 = **Kapphinābhy.* xiv. 32).

समजनि न तन्निम (2062 = **Kapphinābhy.* xiv. 7).

Śp. उज्जापयन्त्या . . . (3511; see *Sbhr.* above).

या विम्बीष्ठ . . . (3396; see **Sml.* above).

Kṛbh. आतन्वन् सरसां स्वरूपरचनां (*ad* v. i = Hemac. Comm., p. 6 anon.).

आयत्नावधि शिष्टि शिष्टि
उत्खातप्रखरा मुखा°
पित्रापि त्रायते या न

(*ad* iv. i).

Sarvānanda's commentary (*Tikāsarvasva*) on the *Amarakośa*.

A number of fragments identified in the poem by

- Śeṣagiri Śāstrin, loc. cit., and the following unidentified:—

दशकारमकभूपाली विष्वगारभ्य रोषितौ.

Rāyamukuta's commentary (*Padacandrikā*) on the same (Aufrecht, Z.D.M.G. xxviii, pp. 118–21); fragments as follows:—

जवनिकावनि(*sic* for लि ?) कान्तिरुदातता (*ad* ii. 6, 3, 22).

प्रसभमिवाङ्गद्विङ्गला महेला (*ad* ii. 6, 1, 2).

प्रेर्यन्ते ऽमी परमररयो हर्म्यवातायनानां (*ad* ii. 2, 17 = *Kaplinābhy.* xv. 13; also cited by Sarvānanda).

(तत्त्वे तत्त्वार्थे) रवावद्वा (*ad* iii. 4, 12 = the passage quoted by Śeṣagiri from xviii. 35 as तत्त्वे सत्त्वे नवादवा ?).

Līnga Bhaṭṭa's commentary on the same (see Śeṣagiri, loc. cit., p. 33).

ŚUBHAMKARA (sometimes ŚUBHĀNKA. Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, pp. 546–7; C.C. i, p. 659. No information. A Buddhist author also bore the same name, see Thomas, *Deux Collections . . . de Sādhana*, Muséon, 1903, index; Aufrecht mentions C.C. iii, p. 157, after Haraprasāda Śāstrin's *Report*, 1895–1900, p. 10, a Śubhamkara, author of a work entitled *Hastamuktāvalī*, on dancing).

21 को ऽयं द्वारि हरिः (**Skm.* i. 277, etc.).

- **Skm.* एते लक्षण जानको (i. 263 = **Padyā*. 148 and 250, शुभाङ्गस्य; given with translation by Aufrecht in the article cited; Hemac., p. 90 anon.).
- ये गोवर्धनमूल (i. 293 = **Padyā*. 3, शुभाङ्गस्य).
- वत्से माधवि तात (iii. 227, शुभाङ्गस्य).

**Padya*r. (in addition to Nos. 3, 148, 250 above).

दूरं दृष्टिपथात्तिरोभव (265, शुभाङ्कस्य = **Skm.* i. 299, कस्यचित्).

ŚUBHĀṆGA (once named as *Śubhāṅka*, and therefore perhaps identical with ŚUBHAMKARA).

71 प्रागेव जैचमस्त्रं.

**Skm.* उत्कण्ठाकुलचक्रवाक (ii. 708).

कार्पासास्त्रिप्रचय (iii. 82).

दुर्वारकैलिकलडिम्भ (v. 19).

परिचुम्बनाय घटते (ii. 419 ; MS. B. शुभाङ्कस्य).

बिलेभ्यो निष्क्रान्तं प्रति (v. 20).

माषीणां मुषितं (ii. 881).

यद्दीचिभिः सृशसि गगनं (iv. 53 = *Śp.* 1090, गौडा-
भिनन्दस्य ; **S.-Ratnak.* iii. 216 anon.; see p. 21).

विश्रामं भज तालवृन्त (ii. 857).

विषयपतिरलुब्धो (v. 186).

व्योमन्युक्तीत्यरण्ये (iii. 114).

ŚRĪGĀRA (Aufrecht, C.C. i, p. 660. No information).

269 कल्याणं परिकल्प्यतां.

271 लावण्येन पिधीयते (**Skm.* ii. 142).

272 सोद्वेगा मृगलाञ्छने (**Skm.* ii. 172).

**Skm.* (in addition to the above).

पक्षाभ्यां सहितौ प्रसार्य चरणाव (v. 25).

ŚRĪKĀNṬHA (? = ŚRĪKĀNṬHA PAṆḌITA, who "mentions a king Śrī-Malla Deva"; Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 93 ; C.C. i, p. 667).

56 मलयमहीधरपवनः.

**Skm.* कलाधारो वक्रः (i. 415).

भूर्भूपालचमूपदेषु (iii. 130).

विष्वक्सितरितमिरावरुद्ध (i. 7).

श्रीमान् पातालकुचिभरि (iii. 235).

Śp. नूनं वादल कार खेह (550, श्रीकण्ठपण्डितस्य, *v. supra*).

ŚRĪDHARANANDIN (Aufrecht, C.C. i, p. 669. No information).

7 काव्यामृतकन्दली (**Skm.* i. 243).

8 श्रीलाभःपरिवेकशीतल° (**Skm.* i. 244).

**Skm.* (i. 243-4, as above).

SIDDHOKA (Aufrecht, C.C. i, p. 722. No information).

441 आदृष्टिप्रसरात्रियस्य (**Skm.* ii. 290 ; Amaru, 76, etc.).

**Skm.* (this verse only).

SAMGHAŚRĪ (Aufrecht, C.C. i, p. 687. No information ; a Buddhist author).

4 कामक्रोधौ द्वयमपि यदि (**Skm.* i. 241).

54 आरत्ताङ्कुरदनुरा (**Skm.* ii. 761).

**Skm.* i. 241, ii. 761, as above.

SAVARṆĪ (no information).

79 ओष्ठां चित्रः कुक्कुवकगुणः.

SURABHI (Aufrecht, C.C. i, p. 729. No information : ? = Surabhi Cūla, C.C. i, p. 729 ; Peterson, op. cit., p. 134).

307 मुञ्जव्रीडावल्याः.

**Skm.* अयं दूरश्चान्तः पटुतर (iv. 202).

आसीद्यस्त्व पुत्रक (iv. 278).

ऋक्षैर्वृतो हरिपदे (i. 435).

एतत्कवीन्द्रमुखचन्द्र (v. 157).

एतैर्जहुमुताजलेर् (i. 384).

गर्भक्लान्तिभरालसां (iv. 226).

गाङ्गमम्बु शुभम° (सितम°) (iv. 337 = *Sahityad.*, p. 338 anon. ; *Kāryapr.* ad x. 52 anon. ; *Śp.* (one MS.)

after 796 ; *As.*, p. 171 anon. ; **Sūktirāt.* 503 anon. ; **Padyatar.* 33 anon. ; **Sāras.* iv. 76 anon.).

त्वङ्गदैरिकरीन्द्र (iii. 181).

निद्रानन्दकरीर्णितान्त (i. 338).

प्राज्ञेयाम्भःशिशिर (ii. 709).

महानीलश्यामं (i. 391).

लीलालोलकराङ्गुली (iii. 259).

शौचोत्कर्षतृणीकृत (i. 226).

SUVARNAREKHA (Aufrecht, C.C. i, p. 729. No information).

164 तरलनयना तन्वङ्गी .

*Skm. मर्यादाभङ्गभीतेर° (iv. 40 = *S.-Samcaya, ix. 12).

Ujjvaladatta *ad* Uṇādisūtra.

पुंसः स्त्रियां स्त्रियाः पुंसि संभोगं प्रति या सृहा ।

स शृङ्गार इति ख्यातः क्रीडारत्यादिकारकः ॥

(*ad* ii. 136, इति सुवर्णरेखः, a lexicographer †,

SONOKA (? = SEHNOKA, SOHNOKA, SOLLOKA, SOLŪKA ; see following name. Aufrecht, C.C. i, pp. 734, 737. No information).

305 नाधन्यान्विपरीत° (*Skm. ii. 667, सोल्लोकस्य).

*Padgār. सचासार्त्ति यशोदया (262, साङ्गाकस्य = Krs. 42, सोन्नोकस्य, etc. ; see SONNOKA).

SONNOKA (see preceding name. No information).

41 . . . धेनुदुग्धकलशानादाय .

42 सचासार्त्ति यशोदया (*Skm. i. 296, सोन्नोकस्य ; *Padgār. 262, सोन्नोकस्य).

47 देवो हरिर्जयति यज्ञवराहरूपः .

345 तल्ये चम्पककल्पिते .

398 अयं धूर्तो मायावि° (*Skm. ii. 117, सोल्लोकस्य).

399 अप्राप्तकेलिमुखयोर् .

480 भस्मद्विवर्धितमसंफलद् (*Skm. ii. 459, सोल्लोकस्य).

*Skm. अयं धूर्तो . . . (ii. 17 ; see above).

इयं गीरेका नः (v. 168, सेल्लोकस्य).

उच्छन्नच्छदिहलसद्वृत्ति (v. 249, सोन्नोकस्य).

उत्पुच्छप्रमदोल्लसद् (v. 35, सोल्लोकस्य).

प्रसरति तिमिरः सवितुर् (i. 364, सेल्लोकस्य).

भस्मद्विवर्धित . . . (ii. 459 ; see above).

विद्वानचरनष्टधीर° (i. 342, सोल्लोकस्य).

सचासार्त्ति . . . (i. 296 ; see above).

HARṢA DEVA (seventh century, author of the *Ratnāvalī*, etc., and patron of Bāṇa, Mayūra, and others ; Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 98 ; C.C. i, p. 764 ; Peterson, op. cit., p. 138 ; *J. As. Soc. Bombay*, xvi, p. 179 ; Bhandarkar, *Report*, 1897, pp. xx, li. Often confused with Śrīharṣa).

159 = *Ratnāv.* ii. 9 (35).

[217 anon. = *Nāgān.* iii. 4 (35).]

224 = *Ratnāv.* ii. 10 (36).

352 एकत्रासनसंस्थितिः (श्रीहर्षस्य = Amaru, 18, etc.).

[422 anon. = *Ratnāv.* ii. 12 (38).]

517 = *Ratnāv.* iii. 9 (55).

**Skm.*

Ratnāv. **Skm.* *Priyadarśikā.* **Skm.*

i. 1 = i. 115. i. 1 = i. 114.

Nāgān. **Skm.*

i. 8 = v. 36, श्रीहर्षस्य.

ii. 8 (27) = ii. 466, प्रभाकरदत्तस्य.

iii. 4 (35) = ii. 41.

Also --

आवक्रन्दु तदाङ्गमेव (iii. 27, श्रीहर्षस्य).

एकं योगनियोजनाय (i. 70).

ये कारुण्यपरिग्रहाद् (v. 182, श्रीहर्षस्य).

शब्दो सत्यमिदं पयोधि (i. 117).

**Sml.*

Ratnāv. **Sml.*

i. 6 = P. 161a.

16 = B. 142b.

17 = B. 111a.

19 = B. 130a (P. 104a).

20 = B. 129b.

24 = B. 139b.

25 = B. 129b.

ii. 7 = B. 69b.

8 = B. 84b (P. 72a).

9 = B. 94b.

10 = B. 85b.

12 = B. 64b.

Ratnāv. **Sml.*

ii. 13 = B. 64b.

14 = B. 64a (P. 59a).

20 = B. 103a.

1 = B. 74b.

3 = B. 71b.

6 = B. 133b (P. 107a).

11 = B. 107a (P. 86a).

12 = B. 143a.

13 = B. 143a.

14 = B. 106b.

15 = B. 137b.

<i>Nāgānanda.</i>	<i>*Sml.</i>	<i>Nāgānanda.</i>	<i>*Sml.</i>
i. 8	= B. 179b.	i. 10	= B. 191b.
iii. 12 (43)	= B. 143a.	iv. 3 (52)	= B. 180b.
i. 1	= B. 20a.		

Also— सरस्वामेतस्यां (P. 72b = *Kkbh.* चक्रपालस्य).

**Sabhyāl* (in addition to a number of verses from the *Naiṣadhīya*).

<i>Ratnār.</i>	<i>*Sabhyāl.</i>	<i>Nāgān.</i>	<i>*Sabhyāl.</i>
i. 24	= A 16b.	iii. 4 (35)	= A 19a.

<i>*S.-Hārār.</i>	<i>Ratnār.</i>	<i>*S.-Hārār.</i>	<i>Ratnār.</i>	<i>*S.-Hārār.</i>
	i. 6	= 64b, 714.	ii. 12	= C 369.

**Padyāmṛtat.* संधानानि विसंधयः (ii. 2, श्रीहर्षस्य = **Sml.* P. 139b, श्रीहर्षपण्डितस्य).¹

<i>Sbhr.</i>	<i>Ratnār.</i>	<i>Sbhr.</i>	<i>Ratnār.</i>	<i>Sbhr.</i>
	i. 24	= 1962.	iii. 2	= 1206.
	ii. 9	= 1513.	6	= 1908.
	14	= 1078.	9	= 2058.
	19	= 1602.	iv. 2	= 1281.
	<i>Nāgān.</i>	<i>Sbhr.</i>	<i>Nāgān.</i>	<i>Sbhr.</i>
	i. 18	= 1205.	iv. 2 (51)	= 540.
	iii. 4 (35)	= 2072.	7 (56)	= 3280, कस्यापि.
	6 (37)	= 2034 anon.		

Also— अग्रथमलोलजिह्वं (233 = *Śp.* 470, कस्यापि).

अमुष्मि चौराय (1979, श्रीहर्षदेवचौरयोः = **Skm.* v. 143, अमरोः; *Siṃhāsanaśāstrīnīṣatikā*, 60; *Bhojapr.* 234; trans. Tawney, *Prabandhacintāmaṇi*, p. 38).

उदयगिरिमूर्धगो ऽयं (2028).

बमी दाता गुण्याहो (3228, श्रीहर्षदेवतत्सेवकयोः; 2819, श्रीव्यासमुनेः; *Vetālap.* iv. 6, p. 21; *Hitop.* iii. 137).

संधानानि विसंधयः प्रकृतयस्ताभ्यः परः प्रत्ययो
देव व्याकरणादभेदकमिदं वैधर्म्यमेतन्नव ।
आदेशो न विकल्पते न च कृतं किंचिद्वचिष्णुयते
नो वृद्धिर्गुणबाधिका न पुरुषः कार्ये क्वचिन्मध्यमः ॥

तस्या मुख्यातिमनोहरस्य (1517, श्रीहर्षस्य = *Krs.* 206 anon.).

यदेतच्चद्रान्तर्जल (1978, श्रीहर्षदेवचौरयोः = *Sarasvatik.* ad iv. 51 anon.; *Śp.* 563, Bhoja and a thief; *Sāhityad.*, p. 295 anon.; *As.*, p. 51 anon.; *Bhojapr.* 233; **S.-Ratnak.* iv. 78 anon.; **S.-Prab.* 38 anon.; trans. Tawney, *Prabandhacintāmaṇi*, p. 38).

<i>Śp.</i>	<i>Ratnāv.</i>	<i>Śp.</i>	<i>Ratnāv.</i>	<i>Śp.</i>
	i. 6 = 441.		i. 22 = 3798.	
	17 = 3790.		24 = 3621.	
	19 = 3797.		ii. 12 = 3401.	

<i>Nāgān.</i>	<i>Śp.</i>	<i>Nāgān.</i>	<i>Śp.</i>
iii. 4 (35) = 3672.		iii. 12 (43) = 3656.	

<i>Aucityar.</i>	<i>Ratnāv.</i>	<i>Aucityar.</i>	<i>Ratnāv.</i>	<i>Aucityar.</i>
	i. 8 = ad 15.		ii. 4, 2, 3 = ad 16.	
	ii. 12 = ad 11.			

<i>Kkbh.</i>	<i>Ratnāv.</i>	<i>Kkbh.</i>
	iv. 10 = ad v. 1.	

<i>Suryttat.</i>	<i>Ratnāv.</i>	<i>Suryttat.</i>
	ii. 7 = ad ii. 19.	

<i>Daśar.</i>	<i>Ratnāv.</i>	<i>Daśar.</i>	<i>Ratnāv.</i>	<i>Daśar.</i>
	i. 2 = ad iii. 4 anon.		ii. 17 = ad i. 32.	
	5 = ad iii. 5.		19 = ad i. 32.	
	7 = ad i. 18, 24.		iii. 4 = ad iv. 10.	
	21 = ad iv. 65.		6 = ad i. 14.	
	ii. 1 = ad i. 32.		9-11 = ad i. 36.	
	2 = ad ii. 54.		14 = ad i. 37.	
	3 = ad ii. 54.		iv. 8 = ad i. 43.	
	4 = ad i. 14.		14 = ad i. 41.	
	14 = ad i. 32.		16 = ad iv. 26.	

<i>Nāgān.</i>	<i>Daśar.</i>	<i>Nāgān.</i>	<i>Daśar.</i>
i. 4 = ad ii. 4 anon.		i. 14 = ad iv. 45 anon.	
6 = ad ii. 6.		v. 15 (92) = ad ii. 4, 13.	

<i>Sāhityad.</i>	<i>Ratnār.</i>	<i>Sāhityad.</i>	<i>Ratnār.</i>	<i>Sāhityad.</i>
i.	2 = p. 243 anon.	ii.	3 = pp. 36, 90.	
	5 = p. 131.		4 = p. 136.	
	46 = p. 234 anon.		17 = p. 152 anon.	
ii.	1 = p. 150.	iii.	11 = p. 155.	

	<i>Nāgān.</i>	<i>Sāhityad.</i>		<i>Nāgān.</i>	<i>Sāhityad.</i>
i.	13	= p. 189 anon.	iv.	16 (65)	= p. 184.
iv.	3 (52)	= p. 249 anon.	v.	15 (92)	= p. 89.

Arjunavarman *ad* Amaru, 63 = *Ratnāv.* ii. 1.

Pañcatantra (Kosegarten), ii. 178 = *Nāgān.* v. 1 (78).

Śāntisataka, ii. 19 = *Nāgān.* iv. 2 (51).

We may note further the following correspondences :—

<i>Ratnār.</i> i. 5	=	<i>Nāgān.</i> i. 3	=	<i>Priyadarśikā</i> i. 3.
„ 14	=	„	=	iii. 10.
„ iv. 1 (50)	=	„	=	3.

HARṢAPĀLA DEVA (no information).

152 आश्चर्यमूर्जितमिदं.

HIN̄GOKA (no information).

362 शृङ्गान्यस्याः काञ्चीमणिः (**Padyār.* 261, समाहृतुः ;
Amaru, 109, etc.).

HIMĀṆGA (no information).

178 शृङ्गारद्रुममञ्जरी.

HIMBOKA (D̄IMBOKA, B̄IMBOKA. No information. Aufrecht,
C.C. i, pp. 214 and 373 ; Bhandarkar, op. cit., p. xxviii).

369 मया तावन्नोत्पलितः (**Skm.* ii. 197, विम्बोक्तस्य).

383 प्रिये मीनं मुञ्च (**Skm.* ii. 243, विम्बोक्तस्य).

Concerning Bimboka, see above.

**Skm.* (in addition to the above), six verses (D̄imboka).

कुलोत्कर्षात्नेहात् (ii. 65).

गतं तद्गाम्भीर्यं (iv. 331 = *Sbhr.* 707 anon. ; *Śp.* 810
anon. ; **S.-Saṃcaya*, xii. 4 anon.).

ज्ञाने विक्रमवर्धन (iii. 88).

पूरापायप्रकट (ii. 844).

प्रयच्छाहारं मे यदि (ii. 701 = *Kcs.* 335 anon.;
Amaru, 117).

प्रिये . . . (ii. 243 = *Kcs.* 383 above).

**Sm.* (Dimboka).

नायातो यदि तादृशं (B. 83b = *Sbhr.* 1438, कस्यापि).

पुरस्तन्वा गोत्रस्त्वलन° (P. 66a, B. 74b = **Sk.* ii.
211, अमरोः; Amaru, 51; *Sbhr.* 1323 anon.;
Daśar. ad iv. 16, Amaru).

List of Writers (not included above) to whom verses occurring in the *Kvs.* are attributed in other Works.

- Acaladāsa, 320, **Skm.* ; see ACALA.
 Amṛtadatta, 31, **Skm.*, **Sml. B.*, **Subhāṣ.*, *Sbhr.*
 Arbhaka, 379, *Sbhr.*
 Bhadanta Ārogya, 408, *Sbhr.*, **Sml. B.* and *P.*
 Oṃkaṇṭha, 129, **Skm.*
 Kaṅka, 436, **Padyār.*
 Bhaṭṭa Kaṇṭhaka, 244, *Sbhr.*
 Mālava Kuvalaya, 66, *Aucityar.*
 Keśata, 469, **Skm.*
 Koṅka, 309, **Skm.*
 Kṣemendra, 157, *Śp.* ; 310, *Sbhr.*
 Goīdhoī Kavirāja, 153, **Sml. P.* and *B.*
 Govindasvāmin, 509, *Śp.*
 Ghaṇṭaka, 140, *Sbhr.*
 Caṇḍālacandra, 274, **Skm.*
 Cirantanaśaraṇa, 30, **Skm.*
 Jaghanacapalā, 518, **Padyareṇī*, *Padyarac.*
 Dhanada Deva, 246, *Śp.*, **S.-Hārār.*
 Nandana, 277, **Sml. B.*
 Nāgamyā, 5, *Śp.*
 { Nārāyaṇa, 37, *Sbhr.*
 { Nisānārāyaṇa, 37, *Śp.*
 { Pulina, 352, *Sbhr.*
 { Pulinda, 352, **Sml. P.*
 Puṣṭika, 451, *Śp.*
 Puṣṭimkara, 451, **S.-Hārār.*
 Pracaladāsa, see ACALADĀSA.
 Būhvaṭa, see VĀKKŪTA.
 Bilhaṇa, 436, *Śp.*
 Buddhaka, 389, *Sbhr.*
 Bhartṛhari, 237 (*Śataka*, i. 11) ; 245, *Śp.*, **Śabhyāl.*,
Padyarac. ; 255 (*Śataka*, i. 16) ; 484, *Sbhr.*, **Sml. B.*

- Bhāvamīśra, 360, **Sabhyāl*.
 Bhāsa, 163, **Sml. P*.
 Mahākavi, 323, **Skm*.
 Manoka, 393, **Skm*.
 Mārjāra, 344, **Skm*.
 Mrgarāja, 478, **Skm*.
 Rathāṅga, 200, **Skm*.
 Ravigupta, 498, *Sbhr*.
 Rājoka, 142, **Skm*.
 Rāmila-Somilau, 473, *Śp.*, **Sml. B.*, **Sabhyāl*.
 Retoka, 149, 150, **Skm*.
 Vararuci, 37, **Skm*.
 Vardhuka, 389, **Sml. B*.
 Vasuka, 59, **Sml. P*.
 Vāgbhaṭa, 372, **Sml. B*.
 Vācaspati, 293, **Skm*.
 Vātoka, 119, **Skm*.
 Vāmana, 361, *Śp*.
 Vāmana Svāmin, 250, *Sbhr*.
 Bhaṭṭa Vāsudeva, 282, *Sbhr*. ; see JHALAJJALA.
 Bhaṭṭa Vṛddhi, 520, *Sbhr*.
 Vyāsa, 40, **Skm*.
 Śakradeva, 248, *Sbhr*.
 Śacoka } 442, **Skm*.
 Śadhoka }
 Śarayaika, 30, **Sml. P*.
 Śasivardhana, 311, *Sbhr*.
 Śāraṅga, 31, **Padyār*.
 Śilā Bhaṭṭārikā, 508, *Śp.*, **Sml. P.*, **S.-Hār.*.
 Śrīharṣa, 206, *Sbhr*.
 Saṃkula, 350, *Śp*.
 Sarvānanda, 35, **Padyār*.
 Hanumān, 25, **Sml. B.* ; 36, **S.-Hār.* ; 43, *Śp*.
 Harihara, 20, **Padyār*.
 Halāyudha, 48, **Skm*.

॥ कवीन्द्रवचनसमुच्चयः ॥

॥ नमो बुद्धाय ॥

१

नानाकवीन्द्रवचनानि मनोहराणि
संख्यावतां परमकण्ठविभूषणानि ।
आकम्पकानि शिरसश्च महाकवीनां
तेषां समुच्चयमनर्घमहं विधास्ये ॥

॥ सुगतव्रज्या ॥

२

आबाहून्नतमण्डलायरुचयः संनद्धवक्षःस्यलाः
सोष्माणो व्रणिनो विपक्षहृदयप्रोन्माथिनः कर्कशाः ।
उत्सृष्टाश्चरदृष्टवियहभरा यस्य स्मरायेसरा
मारा वारवधूस्तनाश्च न दधुः क्षोभं स वो ऽव्याज्जिनः ॥

अश्वघोषस्य ॥

Vāmana iv. 3.
7 (anon.).
Sbhv. 74

(कस्यापि).

*Subhāṣ. i.
(9a) (anon.).
Jayaratha ad.
As. p. 95
(anon.).

३

नम्राः पादनखेषु यस्य दशसु ब्रह्मेशकृष्णास्त्रय
स्ते देवाः प्रतिबिम्बनान्निदशतां प्रव्यक्तमापेदिरे ।

२ ¹ Vāmana has आकृष्टामल. ² MS. त्सुः Vāmana has उवृत्ता
गुरवश्च यस्य शमिनः श्लामायमानानना. ³ Sbhv., Subhāṣ,
Jayaratha, and Vāmana have घोधा वार, and the last ends
क्ष एवाजितः. The MS. has मरा मार.

३ ¹ MS. ते.

स चैलोक्यगुरुः मुदुस्तरभवाकूपारपारंगतो
 मारव्यूहजयप्रगल्भसुभटः शास्ता तव स्तान्मुदे ॥
 वसुक[ल्प]स्य ॥

४

कामक्राधौ द्वयमपि यदि प्रत्यनीकं वशित्वे^१
 हत्वानङ्गं किमिव हि रुषासाधितं^२ अश्वकेन ।
 यस्तु क्षान्त्या शमयति शतं मन्मथाद्यानरातीन्
 कल्याणं वो दिशतु स मुनियामणीरर्कबन्धुः ॥
 संघश्रियः ॥

५

श्रेयांसि वः स मुगतः कुरुतादपार
 संसारसागरसमुत्तरणैकसेतुः ।
 दुर्वारमारपरिवारबलावलेप
 कल्पान्तसंततपयःप्रसरैरहार्यः ॥
 अपराजितरचितस्य ॥

६

शास्ता समस्तभुवनं भगवानपाया
 त्यायादपास्तंतिमिरो मिहिरोपमेयः ।
 संसारभित्तिभिदुरो भवकन्दकन्द
 कन्दर्पदर्पदलनथ्यसनी मुनीन्द्रः ॥
 वसुकल्पस्य ॥

३ ^१ MS. छ. ^२ MS. ब्रू. ^३ A space is perhaps left in the MS. for ल्यः but *Sml. P.* has Vasuka as author of 'our No. 59.

४ ^१ *Skm.* प्रसिद्धं. ^२ MS. °विचं? ^३ *Skm.* दी. ^४ MS. चै.

६ ^१ MS. °धास्तु.

७

कारुण्यामृतकन्दलीमुमनसः प्रज्ञावधूमौक्तिक
ग्रीवालंकरणश्रियः शमसंरिपूरोत्तलच्छीकराः ।
ते मौलौ भवतां मिलन्तु जगतीराज्याभिषेकोचित
सङ्भेदा अभयप्रदानचरणप्रेङ्खन्नखायांशवः ॥

*Skm. I. 243.

८

शीला (fol. 2a) भःपरिषेकशोतलदृढध्यानालवालस्फुर
हानस्कन्धमहोन्नतिः पृथुतरप्रज्ञोन्नसत्पल्लवः ।
देयात्तुभ्यमवार्यवीर्यविटपः क्षान्तिप्रसूनोदयः
मुच्छायः षडभिज्ञकल्पविटपी संबोधिबीजं फलम् ॥

*Skm. I. 244.

एतौ ओधरनन्दिनः ॥

९

एकस्यापि मनोभुवस्तदबलापाङ्गैर्जगन्निर्जये
'कार्ये' निहृतसर्वविस्मयरसव्यक्तिप्रकारा वयम् ।
यस्त्वेनं सबलं च जेतुमभितस्तत्कम्पमात्रं भुवो
नारिभे सुगतस्तु तद्गुणकथा स्तम्भाय नः केवलम् ॥

कुमुदाकरमतेः ॥

१०

प्रत्येकानेकजातिप्रतिवपुरमितावृत्तिजन्मार्जितैनो
भोक्तृवातोज्जिहीर्षाफलनिलयमहापौरुषस्यापि शोस्तुः ।

७ ¹ Akṣara ill-formed, more resembling ण. ² MS. सु.
³ MS. स. ⁴ Written °तास्मि (for °ताम्भि). ⁵ MS. हा.
८ ¹ MS. खै. ² MS. प्रसन्नो°; Skm. प्रसूनोद्गमः. ³ Skm घ.
⁴ MS. व.
९ ¹ Sic MS., contrary to sense and metre. Read कामं?
१० ¹ MS. °ल्लिकान. ² MS. त्वौ. ³ MS. °यि स्था.

केऽप्युत्कर्षं स्तुवन्ति स्मरमपि जयतस्तद्वदामः किमस्मि
न्यो भस्मासीत्कटाक्षज्वलनकणिकया द्रागुमाकामुकस्य ॥
वक्ष्येणस्य ॥

११

पायाद्वः समयः स मारजयिनो वन्द्यो ऽपि †तास्तोत्करः†
क्रोधाच्च तदुत्तमाङ्गकवलोन्मीलन्मनोविक्रमः ।
आसीदङ्गुतमौलिरत्नमिलितव्यात्तान[न]च्छायिका
मालोक्यात्मन एव मारसुभटः पर्यस्तधैर्योदयः ॥
श्रीपाशवर्मणः ॥

१२

खेलाचञ्चलसंचरन्निजपदप्रेङ्खोललीलामिल
त्सद्यःसान्द्रपरागरागरचितापूर्वप्रसूनश्रियः ।
आश्लिष्यन्मधुलम्पटालिनिवहस्योच्चैर्मिथश्चुम्बनै
र्याकोषः कुसुमाञ्जलिर्दिशतु वः श्रेयो जिनायापेतः ॥
जितारिचन्द्रिनः ॥

१३

दरोन्मुक्तारक्तस्फुरदधरवीथीक्रमवम
न्मयूखान्तमूर्च्छद्भ्युति दशनमुद्देशवशिनः ।
मुखं तद्वः शास्त्रुर्दिशतु शिवमज्ञानरजनी
व्यवच्छेदोन्नच्छन्महिमघनसंध्यातप इवः ॥
त्रिलोचनस्य ॥

१० ^१ MS क्षे.११ ^१ *Sic* MS. for चासोत्करः, with short syllable before च, as commonly in Buddhist Sanskrit? ^२ MS. मा.१३ ^१ MS. वे. ^२ MS. भ.

१४

कन्दर्पादपि सुन्दराकृति (fol. 2b) रिति प्रौढोत्सलद्रागया
वृद्धत्वं वरयोषितो ऽनयदिति चासाकुलस्वान्तया ।
मारस्यापि शैरभेद्यहदिति श्रद्धाभरप्रहया
पायाङ्गः स्फुटबाष्पकम्पपुलकं रत्या जिनो वन्दितः ॥
तस्मैवेति श्रुतिः ॥

१५

पादाम्भोजसमीपसंनिपतितस्वर्णोद्यदेहस्फुर
न्नेत्रस्तोमतया परिस्फुटमिलनीलान्त्रपूजाविधिः ।
वन्दारुचिदशौघरत्नमुकुटोद्भूतप्रभापल्लवं
प्रत्युन्मीलदपूर्वचीवरपटः शाक्यो मुनिः पातु वः ॥
वसुकल्पस्य ॥

* Skm. I. 242.

१६

क एकस्त्वं पुष्पायुधं मम समाधिव्ययविधौ
सुपर्वाणः सर्वे यदि कुसुमशस्त्रास्तदपि किम् ।
इतीवैनान्नूनं य इह सुमनोऽस्त्रैस्त्वमनय
त्स वः शास्ता शस्त्रं दिशतु दशदिक्कारविजयी ॥

१५ ¹ Skm. °स्पर्पत्प्र. ² MS. स्पर्प.

१६ ¹ MS. न. ² MS. नू. ³ MS. स्त.

॥ लोकेश्वरप्रज्या ॥

१७

द्युतिस्वच्छज्योत्स्नापटपटलवृष्ट्या न कमलं
 न चन्द्रः सान्द्रश्रीपरिमलगरिम्णास्यममलम् ।
 मधूद्राणां निद्राभिदुरमपमुद्राङ्गुतमुद
 श्वकोरान् बिभ्राणं सरसिरूपाणेरवतु वः ॥

पण्डितबुद्धाकरगुप्तानां ॥

१८

वरदकरसरोजस्यन्दमानामृतौघ
 व्युपशमितसमस्तप्रेतसंघाततर्षः ।
 जयति सितगभस्तिस्तोमशुभ्राननश्रीः
 सहजगुरुदयार्द्रालोकनो लोकनाथः ॥

रत्नकोत्तैः ॥

१९

प्रत्युन्नाढरयस्थिराकृतिघनध्वानभ्रमन्मन्दर
 क्षुब्धक्षीरधिवीचिसंचयगतप्रालेयपादोपमः ।

[॥ हरिव्रज्या ॥]

२०

[देवि त्वं कुपिता त्वमेव कुपिता को ऽन्यः पृथिव्या गुरु^{*Skm. 1. 276}
 माता त्वं जगतां त्वमेव जगतां माता न विज्ञो ऽपरः ।^{(वाक्पतेः).}
 देवि]^{*Padyāv. 283} ¹ (fol. 12a) त्वं परिहासकेलिकलहे ऽनन्तात्वमेवेत्यर्थं^{(हरिहरस्य).}
 ज्ञातानन्तपदो नमञ्जलधिजां शौरिश्चिरं पातु वः ॥

वाक्पतिराजस्य ॥

२१

को ऽयं द्वारि हरिः प्रयाह्युपवनं शाखामृगेणा^१च किं
 कृष्णो ऽहं दयिते बिभेमि सुतरां कृष्णः कथं वानरः^२ ।
 मुग्धे^३ ऽहं मधुसूदनो व्रज लतां तामेव पुष्पासवा^४
 मित्थं निर्वचनीकृतो दयितया ह्रीणो^५ हरिः पातु [वः] ॥

For ref. see
below.

२२

मन्दक्वाणितवेणुरहि शिथिले [सं]वर्तयन् गोकुलं
 बर्हापीडकमुत्तमाङ्गरचितं गोधूलिधूमं दधत् ।

२० ^१ Fols. 3-11 lost. *Padyāv.* begins राधे त्वं and other-
 wise diverges considerably. ^२ MS. र्थ.

२१ ^{*}*Skm.* 1. 277 (शुभंकरस्य). *Sbhr.* 104 (कस्यचित्). *Śp.* 122
 (कस्यचित्). *As. ad.* x. 1 (anon). *At.* p. 49 (anon). ^{*}*Subhās.*
 11 (13a) (anon). *Hemac.* p. 234 (anon). ^१ MS. प्रा.

^२ MS. °ना; *Sbhr.*, *Śp.*, *As.*, *At.*, *Subhās.*, *Hemac.* °गस्या.

^३ MS. कुष्ठः; *Sbhr.*, *Śp.*, *At.*, *Hemac.* कृष्णादहं वानरात्. ^४ *At.*,
Hemac. कान्ते. ^५ MS. द. ^६ *Skm.*, *Śp.*, *As.* पुष्पावृता ;

Sbhr., *Subhās.* तन्वीमले ; *At.*, *Hemac.* मध्वन्विता ; *Śp.*, *Subhās.*

°पिब for व्रज. ^७ *At.* °विषयी. ^८ *Sbhr.*, *Subhās.*, *Hemac.* तो.

२२ ^१ MS. क्क.

स्त्रायन्या वनमालया परिगतः श्रान्तो ऽपि रम्याकृति
गोपस्त्रीनयनोत्सवो वितरतु श्रेयांसि वः केशवः ॥

२३

विष्णोर्दानववाहिनीप्रमथनेष्ट्यापूरणायादरा
दाक्षः पाणियुगो हरेण करजश्रेण्या श्रियालम्भितः ।
निर्यातो वदनेन कुक्षिवसतेः पत्युस्तलादर्णसां
शङ्खे ऽपत्यपरंपरावृत इव श्रेयांसि पुष्पातु वः ॥

२४

स जयत्यादिवराहो दंष्ट्रानिष्पिष्टकुलगिरिकेशरुः ।
यस्य पुरः सुरकरिणः साङ्कुरमाषोपमा जाताः ॥

२५

जीयासुः शकुलाकृतेर्भगवतः पुच्छच्छटाछोटना
दुद्यन्तः शतचन्द्रिताम्बरतलं ते बिन्दवः सैन्धवाः ।
यैर्यावृत्य पतद्भिरीर्वशिखिनस्तेजोजटालं वपुः
पानाध्मानवशादरोचकरुजश्चक्रे चिरस्यास्पदम् ॥

राजशेखरश्च ॥

२६

km. 1. 213
वाक्यतेः).

कुतस्त्व (fol. 12b) म[मु]कः^१ स्वतः स्वमिति किं न यत्कस्यचि
त्किमिच्छसि पदचयं ननु भुवा किमत्यल्पया ।

२३ ^१ MS. च. ^२ MS. हे (hi). ^३ MS. तुः. ^४ MS. तिः.

२४ ^१ MS. र.

२५ ^१ *Khaṇḍap.* शफरा. ^२ *Khaṇḍap., Sp.* °जा च. ^३ *Khaṇḍap., Sp.* °राया.

२६ ^१ *Skm.* °मनु (मु, णु) कः. ^२ MS. here inserts ॐ many times.

. 81
कस्यापि).
iaṇḍa-
raṇḍāsti 3 (5)
mon.).
ml. B. 8a
हनुमतः).

द्विजस्य शमिनो मम चिभुवनं तदित्याश्रयो
हरेर्जेयति निहृतः प्रकटितश्च वक्रोक्तिभिः ॥

२७

श्रेयो ऽस्याश्चिरमस्तु मन्दरगिरेर्मा घानि पार्श्वैरियं^१
मावहम्भि महोर्भिभिः फणिपतेर्मा लेपि लालाविषैः ।
इत्याकूतजघः श्रियं जलनिधेरधोन्थितां पश्यतो
वाचो ऽन्तःस्फुरिता बहिर्विकृतिभिर्यक्ता हरेः पान्तुं वः ॥

*Skm. I. 321.

२८

चटञ्चटिति चर्मणि छमिति चोच्छलच्छोणिते
धगिङ्गिति मेदसि स्फुटरवो ऽष्टिषु^१ ष्टादिति ।
पुनातु भवतो हरेरमरवैरिनाथोरसि^२
क्षणान्तरजपञ्जरक्रकचकार्षजन्मानलः ॥

*Skm. I. 197.

Sp. 126.

Khaṇḍap. 35
(41) (anon.).

वाक्पतिराजस्रोभी ॥

२९

वन्दे भुजभ्रमितमन्दरमथ्यमान
दुग्धाब्धिदुग्धकणविच्छुरितच्छवीकम् ।

२६ ^१ MS. स. ^२ MS. हं.

२७ ^१ MS. न्दि. ^२ MS. र्चा. ^३ MS. °शैरिय. ^४ MS. मा.

^५ MS. तु.

२८ ^१ Skm. छ. ^२ Skm. छ. ^३ Skm., Sp., Khaṇḍap.

°गङ्ग. ^४ Skm. स्फुटरो; Sp. स्फुटरवास्त्रिनि; Khaṇḍap.

स्फुटरवो ऽस्थिनि. ^५ Sp. °वचःखल; Khaṇḍap. °वीरोरसि.

^६ MS. here^१ inserts ॐ three times. ^७ Skm. °कोष (काष, काय)

°कौष रचः; Khaṇḍap. °घषेजन्मानलः.

२९ ^१ MS. र्छ? ^२ MS. र्छि.

नक्षत्रकर्तुरवियत्प्रतिरोधिनिन्द
दुन्निद्रकैरवतडागमुरो मुरारेः ॥

मुरारेः ॥

३०

*Skm. iv. 2
(चिरंतनशर-
णस्य).

*Sml. P. 152a
(शरयैकस्य).

Khaṇḍap. 19
(anon.).

भ्रमति गिरिराट् पृष्ठे गर्जत्युपश्रुति सागरो^१
दहति विततज्वाला[जा]लो^२ जगन्ति विषानलः ।

स तु विनिहितयीवाकारः कंठाहपुटान्तरे^३
स्वपिति भगवान् कूर्मो निद्राभरालसलोचनः ॥

३१

For ref. see
below.

१. 81

कस

kan

rad

anor

ml.

हनु

भक्तिप्रहवलोकनप्रणयिनी नीलोत्पलस्पर्धिनी
ध्यानलम्बनतां समाधिनिरतैर्नीतिहितप्राप्तये ।
लावण्यस्य म(fol. 13a)हानिधी रसिकतां लक्ष्मीदृशो-
स्तन्वती

युष्माकं कुरुतां भवार्तिशमनं^३ नेत्रे तनुर्वा हरेः ॥

२९ ^१ MS. वै

३० ^१ MS. डू (?). ^२ Skm. also सागरे; Khaṇḍap. °पर्यति सा°.

^३ Skm. also तो. ^४ MS. का. ^५ Khaṇḍap. °तटोदरे.

३१ Sbhr. 43 (अमृतदत्तस्य). *Sml. P. 6b (anon.). *Sml.

B. 16b. (अमृतदत्तस्य). *Padyāv. 2 (सारङ्गस्य). Kāvyaṇḍ. ad.

ix. 7 (anon.). At. p. 50 (anon.). As. p. 159 (anon.).

Kāvyaṇḍ. ad. ix. 7 (anon.). Sāhityak. ad. xi. 8 (anon.).

*Subhās. 1 (5a) (अमृतदत्तस्य). Rasagaṅg. p. 774 (anon.).

*Sūktiratn. 41 (anon.). Hemac. p. 228 (anon.). ^१ Padyāv.

°ल्लेकसुधा; Sāhityak. °ल्लेकमहा. ^२ Padyāv., Sāhityak. °राधा°.

^३ Subhās. °हरणं; Hemac. °शमिनी.

३२

यस्मिन्नुद्धरति श्रुतीः पृथुतरो^१ हूंकारसारध्वनि^२
 मध्येसिन्धु वियन्मयो जलमयः स्तम्भस्त्वभूदक्षरे ।
 पुच्छोदस्तविसारिणो जलनिधेः स्वर्गङ्गया संगम
 श्रद्धाहूतखलंत्पुरातनमुनिमीनो हरिः पातु वः ॥

३३

जृम्भाविजिसितदृशः प्रथमप्रबुद्ध
 लक्ष्मीकरासुरहलालनलालसस्य ।
 गात्रापंवृत्तिभरखर्वितशेषमप्या
 दय्याहतं मुरजितः कृतकप्रसुप्तं ॥

३४

मयान्विष्टो धूर्तः स सखि निखिलामेव रजनी
 मिह स्यादत्र स्यादिति निपुणमन्यामभिमृतः ।
 न दृष्टो भारडीरे तटभुवि न गोवर्धनगिरे
 न कालिन्ध्याः [कूले] न च निचुलकुञ्जे पुररिपुः ॥

३५

श्यामोच्चन्द्रा स्वपिषि न शिशो नैति मामस्र निद्रा
 निद्राहेतोः शृणु सुत कथां कामपूर्वा कुरुष्व ।
 रामो^१ नाम क्षि[तिपतिर]भून्माननीयो रधूणा
 मित्युक्तस्य स्मितमवतु वो देवकीनन्दनस्य^२ ॥

*Skn. I. 257

(शतानन्दस्य).

*Padyāv. 152

(सर्वानन्दस्य).

३२ ^१ In the MS. pādas 3-4 precede 1-2. ^२ MS. रा. ^३ MS. ने.

^४ MS. लु.

३३ ^१ MS. य. ^२ MS. °तस्य.

३४ ^१ MS. हि. ^२ MS. लो. ^३ MS. पू. ^४ Padyāv.

व्यक्तसाम्बान्नरहरिरभूद्गानवं दारयिष्यन्नित्युक्तस्य स्मितमुदयते°.

३६

*Skm. I. 220
(वाक्यपतिरा-
जस्य).

Khaṇḍap. 49
(anon.).

Daśar. ad. IV.
66 (anon.).

खर्वयन्थिविमुक्तसंधिविकसद्बक्षःस्फुरत्कीस्तुभं
निर्यन्नाभिसरोजकुण्डलकु (f. 13b) [टीगम्भीर] सामध्वनि ।
पाचावाप्तिमुत्सुकेन बलिना सानन्दमालोकितां
पायाद्वः क्रमवर्धमानमहिमाश्चर्यं मुरारेर्वपुः ॥

३७

For ref. see
below.

उत्तिष्ठन्त्या रतान्ते भरमुगपतौ पाणिनैकेन कृत्वा
धृत्वा चान्येन वासो विगलितकवरीभारमंशं वहन्त्याः ।
भूयस्तत्कालकान्तिद्विगुणितसुरतप्रीतिना शौरिणा वः
शय्यामालम्ब्य नीतं वपुरलसलसद्बाहु लक्ष्म्याः पुनातु ॥

३८

*Skm. I. 326
(कस्यचित्).

संपूर्णेः पुनरभ्युदेति किरणैरिन्दुस्ततो दन्तिनः
कुम्भद्वन्द्वमिदं पुनः सुरतरोरयोर्लसन्मञ्जरी ।
इत्थं यद्वदनस्तनद्वयवलद्रोमावलीषु भ्रमः
क्षीराब्धेरमथने ऽभवद्विषदां लक्ष्मीसावस्तु वः ॥

३६ ¹ Khaṇḍap. ल.

² MS. तव.

³ MS. त्वो.

⁴ Skm. द्म.

⁵ MS. व.

३७ Venis. prol. 6 (some MSS.). *Skm. I. 339 (वरद्वेः).
Sbhv. 79 (भट्टनारायणस्य). Śp. 135 (निशानारायणस्य). Saras-
vatik. ad. II. 38, v. 167 (anon.). Vetālap. (Uhle) p. 161 (anon.).
*S.-Ratnak. I. 125 (anon.). Hemac. pp. 176 and 314 (anon.).

¹ Venis. (some MSS.) प्रशिथिल; Vetālap. (one MS.) विकुलित.

² Venis., Śp., Vetālap., S.-Ratnak., Sarasvatik. शे. Hemac.
(p. 314) •केशमंसं. ³ Venis., Sbhv., Śp., Vetālap., Sarasvatik.,
Hemac. •लिङ्गच; S.-Ratnak. •रोष्य.

⁴ MS. छा.

३८ ¹ MS. र्ख.

² MS. •र्थेन (cf. ver. 29b).

³ MS. टां (?).

३९

भभभ्रमंति किं मही^१ललललल्लते चन्द्रमाः
कृकृण ववद दुंत हहहंसन्ति किं वृष्णयः ।
शिशीध्र मुमुमुच्च मे ववववक्तमित्यादिकं^२
मदस्खलितमालपन् हलधरः श्रियं वः क्रियात् ॥

*Skm. i. 238.
*S.-Ratnak.
i. 106 (anon.).

पुरुषोत्तमदेवस्य ॥

४०

किं किं सिंहस्ततः किं नरसहश्वपुर्देव चिचं गृहीतो^१
नैवं तत्को ऽच जीव दुतमुपनय तं नन्वयं प्राप्त एव^२ ।
चापं चापं न खड्गं त्वरिततरमहो^३कर्कशत्वं नखाना
मित्थं दैत्या[धिनाथं खरनखकुलिशैर्जग्निवान्यः स वो
ऽव्यात् ॥

*Skm. i. 200
(श्रीव्यासपा-
दानां).
Khandap. 34
(28) (anon.).
At. p. 6, ll. 4
sq. (anon.).
Hemac. p. 96
(anon.).

४१

.....] (fol. 14a) धेनुदुग्धकलशानादाय गोप्यो गृहं
दुग्धे वष्कयिणीकुले पुनरियं राधा शनैर्योस्यति ।
इत्यन्यव्यपदेशगुप्तहृदयः कुर्वन्विविक्तं^१व्रजं
देवः कारणानन्दसूनुरशिवं कृष्णः स मुष्णातु वः ॥

३९ ^१ MS. भमि. ^२ Skm., S.-Ratnak. मेदिनी. ^३ MS. दू.

^४ MS. ह four times. ^५ Skm. छ. ^६ Skm., S.-Ratnak.

पपपपानपाचस्थितं. ^७ MS. य.

४० ^१ MS. गृहीत्वतो; At. धृतः किं. ^२ Skm. नैवं धिक्को ऽच
जीव . . . सो ऽपि संप्राप्त एव; At. नैवं कस्को ऽच जीवो . . . रे देव
सं . . .; Khandap. नेतादृक्को ऽपि . . . मे देव . . . एष. Hemac.
नैवेदु. ^३ MS. चि; Skm. खड्गं झटिति हहहहा; At. खड्गः किमिति
हहहहा; Khandap. न चापीत्यहहमहा. ^४ Text given from At.;
Khandap. has °दैत्येन्द्रवचः खरनखरमुखैर्ज°; Skm. मित्येवं दैत्यराजं
निजिनखकुलिशैर्जग्निवांसो ऽवतादः ॥ Hemac. diverges widely in b-d.

४१ ^१ MS. त्वा. ^२ MS. °वक्त.

४२

*Skm. I. 296
(सोन्नकोस्य).
Padyāv. 262
(साहोकोस्य).

सचासार्त्ति यशोदया प्रियगुणप्रीतेक्षणं राधया
लयैर्बल्लवसूनुभिः सरभसं संभावितात्मोर्जितैः ।
भीतानन्दितविस्मितेन विषमं नन्देन चालोकितः
पायाद्वः करमूर्धसुस्थितमहाशैलः सलीलो हरिः ॥
सोन्नोक्खती ॥

४३

*Skm. I. 201
(दक्षस्य).
Śp. 4066
(हनुमतः).
Khaṇḍap. 37
(anon.).

दंष्ट्रासंकटवक्त्रकन्दरतरज्जिह्वाभृतो हव्यभु^१
ज्ज्वालाभासुरभूरिकेशरसटाभारस्य दैत्यदुहः ।
व्यावल्गद्वलवद्विरण्यकशिपुंक्रोडस्थलीपाटनं
स्पष्टं प्रस्फुटदस्थिपञ्जररवक्रूरा नखाः पान्तु वः ॥
वाक्पतेः ॥

४४

*Skm. I. 292.

लक्ष्म्याः केशप्रसर्वरजसां बिन्दुभिः सान्द्रपातै^१
रुद्धूर्णश्रीर्धननिधुवनक्लान्तिनिद्रान्तरेषु ।
दोर्दण्डो ऽसौ जयति [जयि]नः शार्ङ्गिणो मन्दराद्रि
यावश्रेणीनिकषमंसृणुषुषकेयूरपत्तवः ॥
श्रीभगीरथस्य ॥

४२ ^१ Skm., Padyāv. न. ^२ MS. ल. ^३ MS. लौ. ^४ MS. म.
^५ Skm., Padyāv. पत्त.
४३ ^१ Skm. °घर्घरललज्जि° : Khaṇḍap. °जिह्वस्य हव्याशन ; Śp.
°न्दलललज्जिह्वस्य हव्याशन. ^२ MS. रि. ^३ MS. पु. ^४ Khaṇḍap.,
Śp. °खलारफालन ; Skm. °पाटल. ^५ Khaṇḍap. स्फार.
४४ ^१ MS. द्वा. ^२ Skm. र. ^३ MS. दे (di). ^४ MS. २२.
^५ MS. °रभर्षशीर्ध. ^६ MS. मं.

४५

नखक्रकचदारणस्फुटितदैत्यवक्षःस्थल
क्षरक्षतजनिर्भूरप्रिति विभावितस्वाकृतेः ।
हरेरपरकेशरिष्णुभितचेतसः पातु वः
सरोष . . . ताधरभुकुटिभङ्गभीमं मुखम् ॥

*Cf. Pracāṇḍa-
pāṇḍava
v. 141
(= II. 52).*

वाकपतिराजस्य ॥

४६

वत्स क्षमाधरगह्वरेषु विचरञ्चारप्रचारे गवां
हिंस्रान्वीक्ष्य पुरः पुराणपुरुषं नारायणं ध्यास्यसि ।
इत्युक्तस्य यशो^(f. 14b) [दया मुं] ररिपो [र] व्याज्जगन्ति स्फुर
द्विचोष्टद्वयगाढपीडनवशादव्यक्तभावं स्मितम् ॥

४७

देवो हरिर्जयति यज्ञवराहरूपः
मृष्टिस्थितिप्रलयकारणमेकमेव ।
यस्योदरस्थितजगत्त्रयबीजकोश
निर्गच्छदङ्कुरशिखेव विभाति दंष्ट्रा ॥

सोन्नोक्तस्य ॥

४८

बीजं ब्रह्मैव देवो मधु जलनिधयः कर्णिका स्वर्णशैलः
कन्दं नागाधिराजो वियदति [वि] पुलः पत्तकोषावकाशः ।

**Skm. I. 314*

(हलायुधस्य).

४५ ¹ MS. स्वरच. ² Two akṣaras lost (वलि ?).

४६ ¹ Three akṣaras lost, the last partly. ² उ has here in the MS. the later form. ³ The conjunct has here in the MS. an unusual (later) form.

४७ ¹ MS. भी.

४८ ¹ MS. सि. ² Skm. न्दो. ³ Skm. °दपि विपुलः.

त्रीपाः पक्षाणि मेघा मधुपकुलममूस्तांरका गर्भधूलो
यस्यैतन्नाभिपद्मं भुवनमिति स वः शर्म देवो ददातु ॥

मालायुधस्य ॥

४९

कनकनिकषेस्वच्छे रा[धा]पयोधरमण्डले
नवजलधरश्यामामात्मद्युतिं^१ प्रतिबिम्बिताम् ।
असितसिचयप्रान्तभ्रान्त्या मुहुर्मुहुरुत्क्षिप
अयति जनितव्रीडानम्रप्रियासहितो हरिः ॥

वेङ्कटस्य ॥

Sarasvatik. ad.
III. 36 (anon.),
and v. 138
(anon.).
**Sml. P. 3a.*
**S.-Ratnak.*
VI, 55 (anon.).

४८ ^१ *Skm.* °भूत्ता and °मस्ता (B. sic).

^२ *Skm.* चं.

^३ *Skm.* धा.

४९ ^१ *Sarasvatik., Sml. P., S.-Ratnak.* °कलश.

^२ MS. य.

^३ MS. ते (tim).

^४ MS. स्व.

^५ MS. न्या ?

^६ *Sarasvatik.,*

Sml. P. °हासः.

^७ MS. °मुः प्रे (pri).

^८ *Sarasvatik.,*

Sml. P., S.-Ratnak. °हसि.

॥ सूर्यव्रज्या ॥

५०

यस्याधोधस्तथोपर्युपरि निरवधि भ्राम्यतो विश्वमश्चै
रावृत्तालातलीलां रचयति रयतो मण्डलं तिग्मधाम्नः ।
सो ऽव्यादुत्तप्रकार्तस्वरसरलशरस्पर्धिभिर्धामदण्डै
रुहण्डैः प्रापयन्वः प्रचुरतमतमःस्तोममस्तं समस्तम् ॥

Hemac. p. 14
(anon.).

राजशेखरस्य ॥

५१

शु[क]तुराडच्छवि सवितुश्चण्डरुचः पुराडरीकवनबन्धोः ।
मण्डलमुदितं वन्दे^१ कुराडलमाखण्डलाशयाः ॥

*Skm. i. 8
(विद्यायाः).

Sp. 86

(नागन्यायाः)

*Sūktiratn. 12
(anon.).

५२

तुङ्गोदयाद्रिभुजगेन्द्रफणोपलाय
व्योमेन्द्रनीलतरुकाञ्चनप^(fol. 15a)ल्लवाय ।
संसारसागरसमुत्क्रमियोगिसार्थ^२
प्रस्थानपूर्णाकलशाय नमः सवित्रे^३ ॥

*Skm. i. 6.

वराहमिहिरस्य ॥

५० ^१ Hēmac. चण्ड. ^२ MS. ०च्छ.५१ ^१ MS. ०तणुः. ^२ MS. here inserts a daṇḍa.५२ ^१ MS. म. ^२ MS. व. ^३ MS. र्थ. ^४ MS. ते.

५३

Sūryasataka
34.

संसक्तं सिक्तमूलादभिनवभुवनोद्यानकौतूहलिन्या
 [यामिन्या] कन्ययेवामृतकरकलशवर्जितेनामृतेन ।
 अर्कालोकः क्रियाद्वो मुदमुदयशिरश्चक्रवालालवाला
 दुद्यन् बालप्रवालप्रतिमरुचिरहःपादपप्राक्प्रवालः ॥

मयूरस्य ॥

५३ ¹ MS. तु .² Sūryas. °रोहः .

॥ वसन्तव्रज्या ॥

५४

अप्राक्ताङ्कुरदन्तुरा कमलिनी नायामिनी [यामिनी] *Skm. II. 761.

स्तोकोन्मुक्ततुषारमम्बरमणेरिषत्प्रगल्भं महः ।

अप्येते^१ सहकारसौरभमुचो वाचालिताः कोकिलै

रायान्ति [प्रिय]विप्रयुक्तयुवतीमर्मच्छिदो वासराः ॥

संघश्रियः ॥

५५

नैवैके वयमेव कोकिलवधूकण्ठोच्चरन्पञ्चम

स्थानोद्बोधितपञ्चमार्गणगुणास्फालेन रोमाञ्चिताः ।

पश्यैते तरवो [ऽपि] सुन्दरि जल्पन्त्ययानन्तरो

झिन्नापाटलकोटिसंपुटदलप्रादुर्भवकुम्भलाः ॥

विनयदेवस्य ॥

५६

मलयमहीधरपवनः कलकाण्डकलध्वनिर्निकुञ्जलताः ।

उत्कलिका उत्कलिकाश्चेतसि जनयन्ति लोकस्य ॥

श्रीकण्ठस्य ॥

५७

..^१ न प्रहितो नवः प्रियसखीवर्गेण बद्धस्पृह

श्चित्तेनोपहृतः सराय न समुत्सृष्टुं गतः पाणिना ।

५४ ^१ MS. ०प्येते.

५५ ^१ MS. नैवैके वयस्य. ^२ MS. यु.

५७ ^१ Two akṣaras lost; read कान्तेन? ^२ MS. पं.

आमृष्टो मुहुरीक्षितो मुहुरभिघ्रातो मुहुर्लैठितः
प्र.....^३ (fol. 15b): कृतो मृगदृशा किं किं न चूताङ्कुरः ॥
वाङ्कुरस्य ॥

५८

द्विस्त्रिः कोकिलया रुतं चिचतुरैश्चूताङ्कुरैरुन्नतं
कोषान् बिभ्रति किंशुका मधुकरश्रेणीजुंघः पञ्चधानः ।
क्वापि [क्वा]पि महाकुलाकुलतया कान्तापराधयह
यन्धिच्छेदसमुद्यतं च हृदयं दोलायते सुभ्रुवाम् ॥
नीलस्य ॥

५९

km. II. 756.
rasvatik ad.
: 28 (anon.).
Ivyakalpa-
tā, p. 175
(anon.).
Sml. P. 153a
वसुकस्य).

जम्बूनां कुसुमोदरेष्वतिरसादांबडपानोत्सवाः
कीराः पक्कफलाशया मधुकरीश्वसन्ति मुञ्चन्ति च ।
एतेषामपि पश्य किंशुकतरोः पत्नैरभिन्नलिषां^५
पुष्पभ्रान्तिभिरापतन्ति सहसा चञ्चूषु भृङ्गाङ्गनाः ॥
राजशेखरस्य ॥

६०

nargharā-
hava v. 6.
Sml. B. 190a.

दृश्यन्ते मधुमत्तकोकिलवधूनिर्धूतचूताङ्कुर
प्राग्भारप्रसरत्परागसिंक्तादुर्गास्तटीभूमयः ।

- ५७ ^१ MS. घा. ^२ MS. धि ? ^३ Five akṣaras lost in MS.
^४ MS. का.
५८ ^१ MS. यु. ^२ MS. स्ता. ^३ MS. ते.
५९ ^१ *Sarasvatik.*, *Sml. P.* °मोत्करे नवमधून्या°; *Kāvya-kalp.*
°मोत्तमे. ^२ *Sk.*, *Sarasvatik.* °रब्ध. ^३ MS. ख or ख;
Sml. P. सिन्वन्ति (sic); *Kāvya-kalp.* सिन्वन्ति. ^४ MS. या.
^५ *Sarasvatik.* नीलकिंशुकदलेभिः समानलिषां; *Sml. P.* जातकिं°;
Kāvya-kalp. जातकिंशुकदलश्रेणीसमानलिषां. ^६ *Kāvya-kalp.*
°भ्रान्तिभूतः; *Sml. P.* °भूतः पतन्ति मधुपाश°.
६० ^१ MS. से (si).

याः कृच्छ्रादभिलङ्घ्य लुब्धकभयात्तैरेव रेणूत्करै
धारावाहिभिरस्ति लुप्तपदवीनिःशङ्कमेणीकुलम् ॥

मुरारेः ॥

६१

अशिथिलपरिष्पन्दः कुन्दे तथैव मधुव्रतो
नयनमुहदो वृक्षाश्चेते न कुञ्जलशालिनः ।
दलति कलिका चौंती नास्मिंस्तथा मृगचक्षुषा
मथ च हृदये मानयन्धिः स्वयं शिथिलायते ॥

६२

कान्तां हित्वा विरहविधुरारम्भखेदालसाङ्गी
मामुल्लङ्घ्य व्रजतु पथिकः को ऽपि यद्यस्ति शक्तिः ।
इत्याशोकी जगति सकले वल्लरी चीरिकेव
प्राप्नारम्भे कुसुमसमये कामदेवेन दत्ता ॥

६३

मन्दं दक्षिणमाह्वय (fol. 16a) न्ति पवनं पुंस्कोकिलव्याहतैः *Sk.m. II. 762
संस्कुर्वन्ति वनस्थलीः किसलयोत्तसैर्निषण्णालिभिः । (कस्यचित्).
चन्द्रं मुन्दरयन्ति मुक्ततुहिनप्रावारया ज्योत्स्नया
वर्धन्ते च विवर्धयन्ति च मुहुस्ते ऽमी स्मरं वासराः ॥

६० ¹ Anargh. (ed. Kāvya-mālā) ति.

६१ ¹ MS. न. ² MS. ची.

६२ ¹ MS. खी.

६३ ¹ MS. त्त. ² MS. त्ति. ³ MS. त्स.

६४

हृद्यस्निग्धैः परभृतस्तेर्मुक्तदीर्घप्रवासः
 प्रत्यावृत्तो मधुरिति वदन्दक्षिणो गन्धवाहः ।
 शिञ्जलोलभ्रमरवलयः काननालीवधूनां
 सद्यः कुन्दस्मितवृहतिकाः पूर्णपात्रीकरोति ॥

६५

लोलैः कोकिलमण्डलैर्मधुलिहां चंचूर्यमाणैर्गणै
 नीरधैर्गृहवाटिकापरिसरेष्वङ्गारितैः किंशुकैः ।
 प्रारब्धे तिमिरे वसन्तसमयक्षोणीपतेभ्राम्यतः
 प्रस्निग्धा परितो धृतेव कलिकादीपावलिश्चम्पकैः ॥
 मनोविदंक्षीतौ ॥

६६

*cityavicāra-
 reā ad. v.
 (मालव-
 वलयस्य).
 mana. ad.
 i. 2. 5
 non.).
 mac. pp.
 34 and 197
 non.).*

च्युतसुमनसः कुन्दाः पुष्पोद्गमेष्वलसां द्रुमा
 मनसि च गिरं यथ्नन्तीमे किरन्ति न कोकिलाः ।
 अथ च सवितुः शीतोष्णासं लुनन्ति मरीचयो
 न च जठरतामालम्बन्ते क्लमोदयदायिनीम् ॥

६७

*ddhaś. i. 25.
 km. ii. 767.
 mac. p. 134
 mon.).*

साम्यं संप्रति सेवते विचकिलं^१ षाण्मासिकैर्मौक्तिकै
 बाह्मीकीदशनव्रणारुणतलैः^२ पक्षैरशोकोऽर्चितः ।

६४ ^१ MS. रघे. ^२ MS. च. ^३ MS. ०र्षप्रा.

६५ ^१ MS. द्वा.

६६ ^१ MS. सेः. ^२ Auc. ०मिर. ^३ MS. ०लिना.

^४ Auc., Vām. गुरु; acc. to Vām. the original reading was मलय-
 मरुतः सर्पन्तीमे विमुक्तधृतच्छदाः । ^५ MS. ०चित्तः. ^६ MS. च.

६७ ^१ MS. ल. ^२ Skm. ०चलीः, corrected to ०तरैः; Viddhaś. १
 ०तरैः. ^३ Viddhaś. ०कश्चि.

[भृङ्गाल]ङ्कितकोटि किंशुकमिदं किञ्चिद्विवृन्तायते
मार्ज्जिष्ठैर्मुकुलैश्च पाटलितरोरन्यैव काचिल्लिपिः ॥

६८

गर्भयन्त्रिषु वीरुधां मुमनसो मध्येङ्कुरं पल्लवा
वाञ्छामा (fol. 16b) [त्रपरि]ग्रहः पिकवधूकण्ठोदरे पञ्चमः।
किं च त्रीणि जगन्ति जिष्णु दिवसैर्द्वित्रैर्मनोजन्मनो
देवस्यापि चिरोञ्जितं यदि भवेदभ्यासं वश्यं धनुः ॥

*Viddhaś. i. 2;
*Skm. ii. 751
*Smt. B. 110c
At. p. 67
(anon.).
Hemac. p. 13
(anon.).*

राजशेखरखेतो ॥

६९

शीत, तैरिव भग्नशैशिरनिशाभागैरहः स्फायते
गर्भं बिभ्रति किंशुका इव दिशां तापाय बहूचङ्कुरम्।
किं च स्वाश्रयसंभृतप्रथिमसु छायातपाङ्गेष्वयं
लोकः स्तोकरसो ऽद्य न क्वचिदपि स्वच्छन्दमानन्दति ॥

वैलोचनस्य ॥

७०

उद्भिन्नस्तवकावतंसमुभगाः प्रेङ्गन्मरुन्नर्तिताः
पुष्पोद्गीर्णपरागपांशुललसत्पञ्चप्रकाशद्विषः।
गम्भीरक्रमपञ्चमोन्मदपिकस्थानोच्छलन्नीतयः
प्रत्युज्जीवितमन्मथोत्सव इव क्रीडन्यमी भूरुहः ॥

६७ ¹ *Viddhaś.* also °लम्बि; in the MSS. लङ्घि can be read.

² *Viddhaś.* मार्ज्जिष्ठैः स्रवकैश्च. ³ MS. या. ⁴ *Skm.* °वृत्तिव°.

६८ ¹ *At.* छाया. ² MS. °स्या (?) म. Hemac. and *At.*

have चिरैर्ष्यतं.

६९ ¹ MS. भे.

७० ¹ MS. च. ² MS. था.

७१

प्रागेव जैत्रमस्त्रं सहकारलता स्मरस्य चापभृतः ।
किं पुनरनल्पनिपतितमधुकरविषकल्कलेपेन ॥

शुभाङ्गस्य ॥

७२

स्वस्ति श्रीमलयाचलान्तरसखः श्रीमान्वसन्तानिलः
क्रीडावेश्मसु कामिनः कुशलयेतच्च वक्तीतरत् ।
एषो ऽहं मुदितालिकोकिलकुलं कुर्वन्वनं प्राप्नवा
न्युष्माभिः प्रियकामिनीपरिगतैः स्थातव्यमस्मादिति॥

७३

Sm. II. 771
कस्यचित्).

एते नूतनचूतकोरकधनयासातिरेकीभव
त्कर्णध्वानजुषो हरन्ति हृदयं मध्येवनं कोकिलाः ।
येषामक्षिनिभेन भान्ति भगव(fol. 17a)द्भूतेशनेचानल
ज्वालाजालकरालितासमशराङ्गारस्फुलिङ्गा इमे^५ ॥

७४

s. 3794

वैष्णवायाः)

Sml. P. 90b

Sml. B. 111a

S.-Ratnak.

III. 352

(anon.).

किंशुककलिकान्तर्गतचन्द्रकलास्पर्धि^१ केशरं भाति ।
रक्तनिचोलकपिहितं धनुरिव जनुमुद्रितं वितनोः ॥

वैष्णवस्य ॥

७१ ^१ MS. राय .७२ ^१ MS. र्च .७३ ^१ MS. नृ .^२ Skm. एड and छे .^३ MS. चो .^४ MS. स .^५ Skm. हव .७४ ^१ Sp., S.-Ratnak., Sml. (P. and B.) °र्गतमिन्दु .^२ MS. र्च

(rddhi).

^३ MS. र्च .

७५

वायो दन्तुरितोदराः कमलिनीपत्ताङ्कुरपन्थिभि
श्रुतानां कलिकामिलन्मधुलिहां कापि स्थितिर्वर्तते ।
निर्भाग्योपनयाय सांप्रतमपामत्यो ऽपि मार्गश्चमः
शिक्षामुल्लितुं ददाति रजसां गन्त्रीपथे मारुतः ॥

अभिनन्दस्य ॥

७६

आरक्तैर्नवपल्लवैर्विंष्टपिनो नेत्रोत्सवं तन्वते
तान्धुवन्नयमभ्युपैति मधुरामोहो मरुद्वक्षिणः ।
तेनालिङ्गितमात्र एव विधि[ना] प्रादुर्भवन्निर्भर
क्रीडाकूतकषायितेन मनसा लोको ऽयमुन्माद्यति ॥

७७

कायन्या मुकुलाधिकारमिलिता लक्ष्मीरशोकद्रुमे
माकन्दः समयोचितेन विधिना धत्ते ऽभिजातं वपुः ।
किं चापाटा^१ गिरेरनङ्गविजयप्रस्तावनापरिदतः
स्वैर सर्पति बालचन्दनलतालीलासखो मारुतः ॥

७८

वह्निर्मन्ये हिमजलमिषात्संश्रितः किंशुकेषु
व्यामं धूमैः स खलु कुरुते काननं कोरकाख्यैः ।

*Skm. II. 768

(कस्यचित्).

७५ ^१ MS. या ?

७६ ^१ MS. वि. ^२ MS. sic (for हो?). ^३ Akṣara omitted.

७७ ^१ MS. मे (mī). ^२ MS. सो. ^३ The MS. has after

स a mark of correction. Concerning the reading of this
corrupt passage see the note *ad loc.* ^४ MS. अं.

७८ ^१ Skm. भया.

संतापार्थं कथमितरथा पान्थंसीमन्तिनीनां
पुष्पव्याजाद्विमृजति शिखाश्रेणिमुक्ताढशोणीम्^३ ॥
यीतायणेः ॥

७९

श्रोण्यां चित्रः कुरुवकगुणः कर्णयोर्मुग्धचूतं
रक्ताशोकं प्रणयि कुचयोर्माधवी मू[र्ध(fo. 17b)जे]षु ।
सर्वाङ्गीणो बकुलरजसा पिञ्जरेणोपरागः
स्त्रैणो यूनां भवतु रतये वेशसर्वाभिसारः ॥
सावणैः ॥

८०

मुग्धाताम्रैर्नवकिशल्यैः संभृतोदारशोभं
प्रादुर्भूतभ्रमरसरणीयौवनोज्जेदचिह्नम् ।
सीमन्तिन्यः कुसुमधनुषा बद्धसख्यस्य मासः
स्निग्धस्मेरैर्मुखमधिगुणं दृष्टिपातैः पिबन्ति ॥
वाशुरख ॥

८१

शिलीमुखैरद्य मनोज्ञपक्षै
र्विषोपलंपादिव कज्जलभैः ।
नितान्तपूर्णं मुचकुन्दकोषा
विभान्ति तूणा इव मन्मथस्य ॥

७८ ^१ MS. कः for कथ. ^२ These two akṣaras are mutilated.

^३ Skm. णा and णी.

७९ ^१ Two akṣaras partly lost. ^२ MS. स्त्रे. ^३ MS. ति (?).

८१ ^१ MS. लो. ^२ MS. खै.

८२

स्नेहं स्रवन्ति तरवः पञ्चापि क्षिपति मार्गणान्मदनः ।
परिमुक्तकण्ठरोधः परपुष्टः क्षरति माधुर्यम् ॥

श्रीधर्मकरस्य ॥

८३

संकुचिता इव पूर्व दुर्ग इव तुषारजनितजडिमानः ।
संप्रत्युपरमितहिमे क्रमशो दिवसाः प्रसारजुषः ॥

श्रीधरणीधरस्य ॥

८४

दुःस्निग्धदुर्लभ्यपलाशसंधी
न्यापाटलायाणि हरन्ति मूले^१ ।
कुशेशयानां शुक्शौवभांसि
प्रादुर्बभूवुर्नवकुलद्धानि ॥

८५

उपनयति कपोले लोलकर्णप्रवाल
क्षणमुकुलनिवेशन्दोलनव्यापृतानाम् ।
परिमलितहरिद्रान् संप्रति द्राविडीनां
नवनखपदतिक्तानातपः स्वेदबिन्दून् ॥

योगेश्वरस्य ॥

८३^१ MS. वां:, followed by a र, which was intended for an otiose mark following the blank square round the hole in the leaf. MS. ज्ञ .

८४^१ The MS. here inserts the sign ॐ many times.

८५^१ MS. भि .

८६

सद्यस्तप्नो भ्रमति रजनीं वासवः खण्डयित्वा
 क्षीणक्षीणा तदनु भजते सापि सम्यक्प्रसादम् ।

एको

[॥ यीष्मव्रज्या ॥]

८७

.. (fol. 19a) वर्जितमुग्धवातहरिणश्रेणीपरीतान्तिकाः।
 औत्सुक्यं जनयन्ति पान्थपरिषद्मोक्षुविन्दत्कर
 व्याक्षेपक्षममन्दमन्दमरुतो मार्गस्थलीपादपाः ॥

८८

चञ्चच्चञ्चुगणोदैरः शिथिलितप्रायांसमुत्पक्ष्मल
 न्यञ्चत्पक्षपुटावकाशम् . . त्याञ्चौष्मभिनीयते ।
 जङ्घाकुञ्चनलब्धनीडनिविडावष्टम्भकष्टोञ्जित
 क्षेपीयःपवनाभिघातभसोन्क्षेपैरहः पक्षिभिः ॥

८९

धास्यत्यद्य सितातपत्रसुभगं सा राजहंसी शिशोः
 स्मेराम्भोरुहवासिनो ऽपि शिरसि स्नेहेन पक्षद्वयम् ।
 तृष्णार्तः शुकशावको ऽपि सुतनोः पीनस्तनासंगिनी
 मुक्ताहारलतां तदङ्गवसतिस्तोयाशया पास्यति ॥

९०

भुवां घर्मारम्भे पवनचलितं तापहतये
 पटच्छत्राकारं वहति गगनं धूलिपटलम् ।

*Skm. II. 781^d
 (भवभूतेः).

८८ ¹ Two akṣaras omitted ; read °त्याञ्चौ ?

९० ¹ Skm. (A.) °च्छाया . ² Skm. व (A.), र (B.).

अमी मन्दाराणां देवदहनसंदेहितधियो
न टौकन्ते पातुं भटिति मकरन्दं मधुलिहः ॥

९१

l. 792
(चत्).

अपां कूले लीनं क्षणपरिचितं चन्दनरसे
मृणालीहारादौ कृतलघुपदं चन्द्रमसि च ।^१
मुहूर्तं विश्रान्तं सरसकदलीकाननतले^२
प्रियाकण्ठाश्लेषे निवसति परं शैत्यमधुना ॥

९२

प्रान्तारक्तनिलोचनाञ्चलदरीव्याल्पमक्षीभय
प्रोद्धूतोभयशृङ्गकोटिविग[लङ्ग]वालवल्लीसखैः ।
पाथोबिन्दुभिरक्षिसंधिषु शनैः संसिच्यमानः मुखं
मयो वारिणि दूरनिःसहतया निद्रायते सैरिभः ॥

९३

तापं स्तब्धेरमस्य प्रकटयति करः शीकैरः .. (fol. 19b) मुक्षन
पङ्काङ्गं पल्वलानां वहति तटवनं माहिषैः कायकायैः ।
उत्ताम्यत्तालवश्च प्रतपति तरणानां शवी तापतन्द्री
मद्रिद्रोणीकुटीरे कुहरिणि हरिणा रात्रयो यापयन्ति ॥

९० ^१ Skm. द्रं (A.), द (B.). ^२ Skm. डो. ^३ MS. का.
^४ MS. टे (ti).

९१ ^१ Skm. मू. ^२ MS. मू. ^३ Skm. ज्ञे (A.), टे ? (B.).
^४ Skm. निविशति (B. निवसति) पदं.

९२ ^१ MS. भं.

९३ ^१ Three akṣaras almost entirely lost : ? read श्रीणिमु.
^२ Corrected from ति. ^३ MS. वा. ^४ MS. द्रा. ^५ MS. रे (ri).

९४

. डाः पान्थनखंपचाः प्रचयिनो गन्त्रीपथे पांशवः
कासारोदरशेषमक्षु महिषो मथ्नाति ताम्यत्तिमि ।
†दृष्टिर्धावति धातकीवनमसूक्तर्षेण†^१ तारक्षवी
कण्ठान् बिभ्रति विष्कराः शरशमीनीडेषु नाडीधमान् ॥
बाणस्त्रीभौ ॥

९५

सुभगसलिलावगाहाः पाटलिसंसर्गसुरभिवनवाताः । *Sakuntalā ३.*
प्रच्छायमुलभनिद्रा दिवसाः परिणामरमणीयाः ॥
कालिदासस्य ॥

९६

अये तप्तजला नितान्तशिशिरा मूले मुहुर्बाहुभि
र्यामथ्योपरतप्रियेषु पथिकैर्मार्गेषु मध्यंदिने ।
आधाराः झुतबालशैवलदलच्छेदा[व]कीर्णैर्मयः
पीयन्ते हलमुक्तमयमहिषप्रक्षोभपर्याविलाः ॥
योगेश्वरस्य ॥

९७

मृङ्गयिष्ठतया गुरून् परिहरन्नारण्यकान् गोमयान्
शैल्मीकानुपगूहति प्रशिथिलं ज्वालाभिरुद्धल्वजान् ।
वह्निमीत†किलिञ्जसंचयसमुत्तिक्तश्चरन् कानने
प्रस्निग्धानिह विष्किरादकललानाज्याशया लुम्पति ॥
तस्मै ॥

९४ ^१ Read वाताः ? ^२ MS. द्यौ . ^३ Read गृष्टि (or) सृष्टि

. . सूक्तर्षेण ?

९६ ^१ MS. ला . ^२ MS. यदि .

९७ ^१ MS. सु or सु ? ^२ MS. *नीड ? For लीड ?

९८

दूरीभूतशरारि विक्रववकं .^१ कान्तकारणद्वं
 क्राम्यत्कङ्कमचक्रवाकममिलन्मद्गुप्रपातप्रवम् ।
 क्रिष्टक्रौञ्चमधार्तराष्ट्रमपतकोयष्टि निष्टीटिभं
 सीदत्सारसमप्रसक्तकुरं कालेन जातं (fol. 20a)सरः ॥
 तैलिव ॥^२

९९

787
उस्य)

तोयोत्तीर्णाः श्रयति कवरीः शेखरं सप्रलानां
 शैत्यं सिञ्चत्युपरि कुचयोः पाटलाकण्डदाम ।
 कान्तं कर्णावभिनिविशते कोमलायं शिरीषं
 स्त्रीणामङ्गे विभजति तपस्तत्र तत्रात्मचिह्नम् ॥
 मधुशोखस्य ॥

१००

शुकपत्रहरितकोमलकुसुमसटानां शिरीषयष्टीनाम् ।
 तलमाश्रयति दिनातपभयेन परिपिशितं शैत्यम् ॥
 वागुरस्य ॥

१०१

IV. 4.
794.

हरन्ति हृदयानि यच्छवणशीतला वेणवो
 यदर्धति करञ्चिता शिशिरवारिणां वारुणी ।
 भवन्ति च हिमोपमाः स्तनभुवो यदेणीदृशां
 शुंचेरुपरि संस्थितो रतिपतेः प्रसादो गुरुः ॥

९८ ^१ One aksara lost ; read प्रकान्त or निष्कान्त ? ^२ MS. व.
^३ MS. छे. ^४ MS. को. ^५ The words सरः . . . व are inserted
 above l. 1 of 20a.

९९ ^१ Skm. °त्तीर्णा . . कवरी शेखरं. ^२ MS. यः.

१०१ ^१ Corrected from हार or हरि. ^२ Viddhaś. हं and रं.

^३ Viddhaś. also °वायुना. ^४ Viddhaś. also शो. ^५ Viddhaś. व.

१०२

जलाद्राः संभ्यानं^१ विसकिसलयैः केलिवलयाः
शिरीषैरुत्तंसो^२ विचकिलमयी^३ हाररचना ।
शुचावेणाक्षीणां मलयजरसाद्राश्च तनवो
विना तन्त्रं मन्त्रं रतिरमणमृत्युंजयविधिः ॥

Viddhaś. IV. 3.

१०३

रजनिविरमयामेष्वादिशन्ती रतेच्छां
किमपि कठिनयन्ती नारिकेली^४फलाभः ।
अपि^५ परिणमयित्री राजरम्भाफलानां
दिनपरिणतिरम्यां वर्तते ग्रीष्मलक्ष्मीः ॥

Viddhaś. IV. 2.

एते राजशेखरस्य ॥

१०४

अम्भोधेर्जलयन्त्रमन्दरपरिस्पन्दे ऽपि निद्राणयोः
श्रीनारायणयोर्धनं विघटयत्यूष्मा समालिङ्गनम् ।
किं चोत्तमविय (fol. 20b) कपालफलके कङ्कालशेषश्चियं
चन्द्रं मर्मरयन्ति पर्पटमिति क्रूरा रवेरंशवः ॥

** Skm. II. 784*

(कस्यचित्).

नारायणलक्ष्णेः ॥

१०२ ^१ *Viddhaś.* also द्रं.

^२ *Viddhaś.* also शृष्णाणां.

^३ MS. क्षी.

^४ *Viddhaś.* सा.

^५ MS. च.

^६ MS. धा.

१०३ ^१ *Viddhaś.* च.

^२ MS. स.

^३ *Viddhaś.* also नालिकेरी.

^४ *Viddhaś.* also चि.

^५ *Viddhaś.* भोग्या and भोग्या.

^६ क्ष; the akṣara is partly lost.

१०४ ^१ *Skm.* धि.

^२ MS. न्धि.

^३ MS. धं.

^४ *Skm.*

पर्पटवर or वक्ष.

^५ MS. रक्ष.

॥ प्रावृद्धप्रज्या ॥

१०५

वानीरप्रसवैर्निकुञ्जसरितामासक्तवासं पयः
पर्यन्तेषु च यूथिकासुमनसामुज्जृम्भितं जालकैः ।
उन्मीलत्कुटजप्रहासिषु गिरेरालम्ब्य सानूनितः
प्राग्भारेषु शिखरिडिताण्डवविधौ मेघैर्वितानाय्यते ॥

१०६

फलभरपरिणामश्यामजसूनि कुञ्ज
स्खलिततनुतरङ्गामुत्तरेण श्रवन्तीम्^१ ।
उपरि विघटमानं प्रौढतापिच्छनीलः
श्रयति शिखरमद्रेनैतनस्तोयवाहः ॥

१०७

जृम्भाजर्जरडिम्ब[डम्ब]रघनश्रीमत्कदम्बदुमाः
शैलाभोगभुवो भवन्ति ककुभः कादम्बिनीश्यामलाः ।
उद्यत्कुन्दलकान्तकेतकभृतः कच्छाः सरिच्छ्रोतसा
माविर्गन्धशिलीन्ध्रलोध्रकुसुमस्मेरा वनानां ततिः ॥

१०५ ^१ MS. द्या.

१०६ ^१ *Mālatim.* स्र. ^२ MS. स्त्रीः. ^३ *Mālatim.* °मानः
and उपचितघनमास. ^४ MS. प्री. ^५ MS. नू.
१०७ ^१ MS. भा. ^२ *Mālatim.* माविर्भूतः; MS. मानवि° with
न deleted. ^३ MS. न्.

१०८

उत्फुल्लार्जुनसर्जवासितवहत्पौरस्त्यभङ्गामरु'
त्रेह्वोलस्वलितेन्द्रनीलशकलस्निग्धासुदश्रेणयः ।
धारासिक्तवसुंधरासुरभयः प्राप्तास्त एते ऽधुना^१
घर्माभोविगमागमव्यतिकरश्रीवाहिनो वासराः ॥

Mālatim. ix.
16.

भवभूतेरमी ॥

१०९

एणी याति विलोक्य बालशलभान् शष्पाङ्कुरादित्सया
च्छचीकुङ्कुलकानि रक्षति चिरादगडभ्रमात्कुर्कुटी ।
धूत्वा धावति कृष्णकीटप (fol. 21a) टलश्रेणी शिखरडी शिरो
दूरादेव वनान्तरे विषधरयासाभिलाषातुरः ॥

११०

आसारान्तमृदुप्रवृत्तमरुतो मेघोपलिप्लास्ररा
विद्युत्पातमंहर्तेदृष्टककुभः मुप्रेन्दुतारायहाः ।
धाराक्लिन्नकदम्बसंभृतसुरांमोदोद्वहाः प्रोषितै
र्निसंपातविसारिदुर्दुरवा नीताः कथं रात्रयः ॥

* *Skm.* ii. 826
(कस्यपित्).

योगेश्वरस्य ॥

१११

दात्यूहध्वनिभाञ्जि वेतंसशिखामुप्लोरगाणि ध्वन
त्कादृशानि कुरङ्गयूथकलितस्तूपान्युदम्भांसि च ।

* *Skm.* ii. 816
(योगेश्वरस्य).

१०८ ^१ MS. अ. ^२ MS. यी. ^३ *Mālatim.* also सञ्ज्ञानिल.

^४ *Mālatim.* also वलय. ^५ *Mālatim.* also त एवाधुना.

१०९ ^१ MS. ता. ^२ MS. चीकुल. ^३ MS. ष. ^४ MS. च.

११० ^१ Corrected from म्वा. ^२ MS. मू. ^३ *Skm.* संभृत-

सुध; MS. सम्व. ^४ *Skm.* also हो (A.).

१११ ^१ MS. तु or त. ^२ MS. छ. ^३ MS. श्वाप्ति.

तीराण्यद्य पिपीलिकासमुदयावर्जज्जटालोलप
व्याप्तान्युन्मदकुक्कुभानि सरितां कुर्वन्ति लोलं मनः ॥

११२

कान्तां क्वापि विलम्बिनी कलरुतैराहूय [चेत']स्ततो
दिग्भागानवलोक्य रङ्गवमुधामुत्सृज्य पद्मां ततः ।
एष स्फारमृदङ्गनादमधुरैरम्भोमुचामारवै
बर्हेश्रेणिकृतातपच्चरचनो हृष्टः शिखी नृत्यति ॥

११३

पीताम्भःस्तिमिताः सृजन्ति सलिलान्याबद्धधारं घना
स्तङ्गाराध्वनिमीलितानि नयनान्यभ्येति निद्रागमः ।
निद्रामुद्रितलोचने प्रतिगृहं मूकायमाने जने
निर्वृन्दोच्चरदुच्चदर्दुरवैः कोलाहलिन्यो निशाः ॥

११४

धारानि[पात']रवबोधितपञ्जरस्थ
दान्यूहडम्बरकरश्चितकण्ठकूजाः ।
अट्टेषु काण्डपटवारितशीकरेषु
धन्याः पिबन्ति मुखतामरसं वधूनाम् ॥

११५

शैलश्रेणिरपेतदावदहना द (fol. 21b) . . . ^१†टधनं†
जीमूताङ्कुरदन्तुरा दश दिशो भूरेणुमुक्तं नभः ।

११२ ^१ Akṣaras omitted. ^२ MS. घ. ^३ MS. व. ^४ MS. न्न P

११३ ^१ MS. दि.

११४ ^१ Akṣaras lost. ^२ MS. सी.

११५ ^१ MS. ०रथेरत०. ^२ Akṣaras lost. ^३ MS. ना.

किं चान्यत्कलिकोर्मिमेदुरमुखी जाता कदम्बच्छवि
मिच्छन्ते कियता क्षणेन शिखिनां मौनव्रतयन्थयः ॥

११६

केदारे नववारिपूर्णजठरे किञ्चिक्लृणद्दरे
शङ्खकारण्डकपिण्डपाण्डरततप्रान्तस्थलीवीरणे ।
डिम्भा दण्डकपाण्यः प्रतिदिशं पङ्कच्छटाचर्चिता
शुभ्रशुभ्रूरिति भ्रमन्ति रभसादुद्यायिमत्स्योत्सुकाः ॥

११७

समन्ततोविस्फुरदिन्द्रनील
मणिप्रभाविच्छुरितान्तरालः ।
मर्त्यावतीर्णस्य विडोजसो ऽयं
नीलांशुकच्छत्रमिवाशुवाहः ॥

११८

खद्योतच्छुरितान्धकारपटलाः स्पष्टस्फुरद्विद्युतः
स्निग्धध्वानविभावितोरुजलदोन्नाहा रटक्खवः ।
एता केतकभेदवासितपुरोवाताः पतद्धारयो
न प्रत्येमि जनस्य यद्विरहिणो यास्यन्ति सोढुं निशाः ॥

*Skm. II. 827

(कस्यचित्).

११९

एतस्मिन्मदजर्जरैरुपचिते कसूरवाण्डखैः
स्तैमित्यं मनसो दिशत्यनिभृतं धारारवे मूर्छति ।

*Skm. II. 807

(वातोक्तस्य).

११६ ^१ MS. वं. ^२ MS. दि. ^३ MS. च.

११७ ^१ MS. न्न.

११८ ^१ Skm. ध्या.

११९ ^१ Skm. also ०करा (B.). ^२ Skm. ०धरे.

उत्सङ्गे^१ ककुभो विंधाय रसितैरम्भोमुचां घोरय
न्मन्ये मुद्रितचन्द्रसूर्यनयनं व्योमापि निद्रायते ॥

१२०

गम्भीराम्भोधराणामविरणनिपतद्वारिधारानिनादा
नीषन्निद्रालसाक्षा दृढगृहपटलारूढकुष्माण्डवल्शाः^१ ।
दोर्भ्यामालिङ्ग्यमाना जलधरसमये पक्ष्मषण्डे निशायां
धन्याः शृण्वन्ति सुप्ताः स्तनयुगभरितोर ॥

१२१

. . . (fol. 23a) वोदये ऽद्य जलदव्यालो[ल]पुच्छच्छद
च्छत्तच्छादितमौलयो दिशि दिशि क्रीडालसाः केकिनः ॥

१२२

गायति हि नीलकण्ठो नृत्यति^१ गौरी तडित्तरलतारा ।
आस्फालयति मृदङ्गं तदनु घनो ऽयं महाकालः ॥

१२३

अलकेषु चूर्णभासः स्वेदलवाभान् कपोलफलकेषु ।
नवघनकौतुकिनीनां वारिकणान् पश्यति कृतार्थः ॥

११९ ^१ *Skm.* also (A.). तत्संगे; MS. ०ङ्गे.

^३ MS. has मुद्रियते.

१२० ^१ *Sic* MS. (or इयः ?).

१२१ ^१ MS. न्न ? ^२ MS. न.

१२२ ^१ MS. ते (*ti*).

^२ *Skm.* नि.

१२४

काले वारिधराणामपतितया नैव शक्यते स्थातुम् ।
उत्कण्ठितासि तरले न हि न हि सखि पिच्छिलः पन्थाः ॥

Sāhityad.
p. 288
(anon.).

१२५

असितेभुजगशिषुवेष्टितमभिनवमाभाति केतकीकुसुमम् ।
आयसवलयालंकृतविषाणमिव दन्तिनः पतितम् ॥

१२६

स्तम्बेषु केतकीनां यथोत्तरं वामनैर्दलैरद्य ।
विदलन्ति मेषतर्णेक[क]च्छच्छविकेशराः सूच्यः ॥

१२७

धूलीभिः केतकीनां परिमलनसमुद्भूलिताङ्गः समन्ता
दन्तोद्वेल्लद्वलाकावलिकुणपशिरोनङ्गनीलाभकेशः ।
प्रेङ्गद्विद्युत्पताकावलिरुचिरधनुःखण्डखट्वाङ्गधारी
संप्राप्तः प्रोषितस्त्रीप्रतिभयजंनकः कालकापालिको ऽयम् ॥

१२८

मेघश्यामदिशि प्रवृत्तधनुषि क्रीडत्तडित्तेजसि
च्छन्नाहर्निशि गर्जितप्रमनसि प्रह्वानलीलाकपि ।
पूर्णश्चोतसि शान्तचातकतृषि व्यामुग्धचन्द्रत्विषि
प्राणान् पान्थ कथं दधासि निवसन्नेतादृशि प्रावृषि ॥

१२६ ^१ MS. सु. ^२ MS. ल. ^३ MS. ने. ^४ MS. न.
^५ MS. म ?

१२७ ^१ MS. म. ^२ This akṣara is partly effaced.

१२९

For ref. see
below.

क्षपां^१ क्षामीकृत्य प्रसभमपहृत्यास्तु सरितां
प्रतापोर्वी^२ सर्वा वनगहनमुच्छाद्यं (fol. 23b) सकलम् ।
क्व संप्रत्युष्णांशुर्गत इति समन्वेषणं परा
स्तडिहीपालोकेर्दिशि दिशि चरन्तीव जलदाः ॥

१३०

*Skm. II. 830
(कस्यापि).

विद्युद्दीधितिभेदभीषणतमः स्तोमान्तराः संतत
श्यामाम्भोधरोधसंकटवियद्विप्रोषितज्योतिषः ।
खद्योतानुमितोपकण्ठतरवः पुष्पान्ति गम्भीरता
मासारोदकमत्तकीटपटलीक्वाणोत्तरा राचयः ॥

अभिनन्दस्य ॥

१३१

हर्षोत्सासितचारुचन्द्रकबृहद्बह्वैर्वनानाममी
जाताः पुष्पितबालशाखिन इवाभोगा भुजङ्गाशिभिः ।

१२९ *Skm. II. 812 (त्र्योक्कण्डस्य). Sbhr. 1765 (पाणिनेः).
Śp. 3869 (पाणिनेः). *Sml. B. 119b (पाणिनेः). *Sabhyāl. VI.
24b (पाणिनेः). Padyaracanā XI. 35 (पाणिनेः). *S.-Ratnak.
III. 55 (anon.). ^१ Sbhr., Śp. °पाः. ^२ MS. रे (ri).
^३ MS. खो. ^४ Sbhr., Śp., Sabhyāl., Padyarac. कृत्वा तच्च-
गहनमुच्छोद्य; S.-Ratnak. °मुच्छुष्य (!); Skm. सर्वा . . . मुत्साद्य.
^५ Sbhr. समालोकन; Śp., Sabhyāl., S.-Ratnak., Padyarac. तदन्वेषण.
^६ Sbhr., Śp. °का दि. ^७ MS. स्त्री; Sbhr., Śp. चरन्तीह; °Skm.
तरन्तीव and चरन्तीव; Sabhyāl. चलन्तीव.

१३० ^१ MS. बोधय; Skm. °बाधस. ^२ Skm. °नोद्ग-
^३ Skm. also न (B).

१३१ ^१ MS. क्षी. ^२ MS. ई.

स्पृष्टाः कोटरनिर्गताधतनुभिः पातुं पयोदानिलं
निर्यद्वंशकरीरकोटय इव क्षोणीभृतो भोगिभिः ॥

शतानन्दस्य ॥

१३२

एताः पङ्किलकूलरूढनलदस्तम्बक्रणार्कम्बवः
क्रीडार्कैर्कटचक्रवालविचलंज्जम्बालतोयाविलाः ।
हल्लेखं जनयन्त्यनूपसरितामुत्तुराङ्गराडूपदो
क्तीर्णैर्क्लिन्नमृदो नदस्थपुटितप्रान्तास्तटीभूमयः ॥

*Skm. 11. 817
(परमेश्वरस्य).

योगेश्वरस्य ॥

१३३

नवे धारांसारे प्रमदचटुलायाः स्थलजुषो
वराटीशुभ्रायाः शफरसरणोरेभिरुपरि ।
कुलीरैर्भ्राम्यद्भिर्गणयितुमिव व्यापृतकरा
मनः क्रीणन्तीव प्रकटविभवाः पल्लवभुवः ॥

अभिषेकस्य ॥

१३४

विन्ध्याद्रिमहालिङ्गं स्तूपयति पर्जन्यधार्मिकः शुचिभिः ।
जलदेन्द्रीलगराडूषंतोजितैः संप्रति पयोभिः ॥

१३२ ^१ Skm. स्त्राः. ^२ MS. क्क or च. ^३ Skm. °विषयस.
^४ MS. रे. ^५ Skm. क्तीर्णैर्क्तीर्ण. ^६ Skm. °दुर्दृष्ट. ^७ MS. टा.
१३३ ^१ MS. चा. ^२ MS. भा. ^३ MS. च.
१३४ ^१ MS. °स्त्राचि. ^२ MS. स्त्र. ^३ MS. श. ^४ MS. जित.

[॥ मदनव्रज्या ॥]

१३५

(fol. 31a)

. राः प्रीतिरती इति क महिमा कामस्य नालौकिकः ॥
मनोविदस्यामू ॥

१३६

Viddhaś. i. 1.
**Skm.* i. 469.
Śp. 3077
(anon.).
**Sml. B.* 7b.
**Sabhyāl.* i. 12
(anon.).

कुलगुरुरमराणां^१ केलिदीक्षाप्रदाने^२
परमसुहृदनङ्गो रोहिणीवल्लभस्य ।
अपि कुसुमपृषत्किर्दे^३[वदेवस्य] जेता
जयति सुरतलीलानाटिकासूचधारः ॥

रावर्षेखरस्य ॥

१३७

**Skm.* i. 466.

वन्दे देवमनङ्गमेव रमणीनेत्रोत्पलच्छन्नना
पाशेनायतिशालिना सुनिविडं संय[म्य लोकच]यम् ।
येनासावपि भस्मलाञ्छिततनुर्देवः कपाली बलात्
प्रेमक्रुद्धनगात्मजाङ्घ्रिविनतिक्रीडाव्रते दीक्षितः ॥

ललितोक्तस्य ॥

१३६ ^१ *Skm.*, *Śp.*, *Sml. B.*, *Sabhyāl.*, *Viddhaś.* °रवसानी. ^२ *Śp.*
°प्रबन्धे. ^३ *MS.* पू. ^४ *MS.* त्के. ^५ *Sabhyāl.* मदन. ^६ *MS.* से.
१३७ ^१ *MS.* सा corrected to स. ^२ *MS.* त. ^३ *Skm.* ना.
^४ *MS.* °वाङ्घ्रि.

१३८

स जयति सं[कल्पभवो रति]मुखशतपञ्चचुषनभ्रमरः ।
यस्यानुरक्तललनानयनान्तविलोकितां वसतिः* ॥
दानोदरमुपस्य ॥

Kuṭṭanimata
v. 1.
Cf. *Vetālap.*
xxiv (p. 202
of Uhle's ed.).

१३९

अहो धनुषि नैपुण्यं मन्मथस्य^१
[शरी]रमक्षतं कृत्वा भिनर्त्यन्तर्गतं मनः ॥

१४०

धनुर्माला मौर्वी कणदलिकुलं लक्ष्यमबला
मनो भेद्यं शब्दप्रभृतयः इमे पञ्च विशिखाः ।
इया[ञ्जेतुं य]स्य त्रिभुवन[मदेहस्य विभवः
स वः कामः कामान्दिशतु दयितापाङ्गवसतिः ॥]

**Skm.* i. 470
(कस्यचित्).
Sbhv. 82
(घयटकस्य).
**Subhāṣ.* ii
(10a) (anon.).
Hemac. p. 16
(anon.).

१३८ ^१ MS. स. ^२ MS. सु. ^३ *Kutt.* °न्तविलोकिनं ;
MS. विलोकिनोक्तिं. ^४ MS. ते (ti). ^५ स्य is here
erased in the MS.

१३९ ^१ Read अथैषिणः or सुधन्विनः ? ^२ MS. स्य.

१४० ^१ *Skm.* स. ^२ Reading of c-d, as in *Skm.* So also
Sbhv. and *Subhās.* (with, however, स कामः कामान्वी) and
Hemac. (इयञ्जे°). The MS. passes, *via* reminiscence or
homœoteleuton, from इया स्य to ll. c-d of the verse

[जयति स मदलेखोक्त्वृक्षप्रेमवामा
ललितमुरतलीलादिवतं पुष्पचापः ।]
त्रिभुवनजयसिद्धिं यस्य शृङ्गारमूर्ते
रूपकरणमपूर्वं माञ्जनिन्दुर्मधूनि ॥

**Skm.* i. 463.

उत्पन्नराजस्य ॥

१४१

s. l. 465
जनस्य).

याच्यो न कश्चन गुरुः प्रतिमा च कान्ता
 पूजा विलोकनविंगूहंनचुच्चनानि ।
 आत्मा (fol. 31b) निवेद्यमितरव्रतसारजेन्नी
 वन्दामहे मकरकेतनदेवदीक्षाम् ॥

वक्ष्यस्य ॥

१४१ ¹ Skm. नि. ² MS. गु. ³ Sic (for शी ?).

॥ वयःसंधिव्रज्या ॥

१४२

भ्रुवोः काचिल्लीला परिणतिरपूर्वा नयनयोः
स्तनाभोगो ऽव्यक्तस्तरुणिमसमारम्भसमये ।
इदानीं^१ बालायाः किममृतमयः किं मधुमयः
किमानन्दः साक्षाद्भूति मधुरः पञ्चमकलः ॥

*Skm. II. 7
(राजोक्त्य).
Śp. 3274
(कस्यार्थाप).
वीर्यमिच्छ ॥

१४३

उक्ताला[लकभं]^२ अनानि कवरीपाशेषु शिखारसो
दन्तानां परिकर्म नीविनहनं भूलास्ययोग्यायहः ।
तिर्यग्लोचनचेष्टितानि वचसिं^३ छेकोक्तिसंक्रान्तयः
स्त्री[णां स्नायति शै^४] शवे प्रतिकलं को ऽप्येष केलिक्रमः ॥

Viddhaś. II. 5.
Bālar. III. 23.

१४४

विधत्ते सोल्लेखं कतरदिह नाङ्गं तरुणिमा
तथापि प्रागल्भ्यं किमपि चतुरं लोचनयुगे ।
यदाद[त्ते दृश्यादखि^५]लमपि भावव्यतिकरं
मनोवृत्तिं द्रष्टुं प्रथयति च दृश्यं प्रति जनम् ॥

Viddhaś. II.
(after) 13;
III. (after) 21;
IV. 8.

एतौ राजशेखरस्य ॥

१४२ ^१ Skm., Śp. ० गो व्य. ^२ MS. किं. ^३ Skm.

इदानीमेतस्याः कुवलयदृशः प्रत्यहमयं नितम्बस्याभोगो नयति मणि-
काक्षीमधिकतां ॥ Śp. as our MS., with किं विषमयः (c) and
पञ्चमरवः (d).

१४३ ^१ MS. न्ना. ^२ Akṣaras lost. ^३ Bālar. ०वर्ति. ^४ Bālar. सां.

^५ Akṣaras lost. ^६ MS. ते (ti). ^७ Bālar. प.

१४४ ^१ MS. धं (?). ^२ Akṣaras lost. ^३ MS. छः; Viddhaś.

मनोवृत्तिर्द्रष्टुं मुखरयति.

१४५

एतद्दधाति नवयौवननर्तकस्य
कश्मीरजच्छुरितंतालकयुग्म . . . ।
. . . समुच्छ्वसितवृत्ति मनागुपान्ते
लब्धात्मसीम कुचकुङ्कुलकयुग्ममस्याः ॥

१४६

यौवननगरारम्भे रामाहृदयस्थलीषु कुसुमेषोः ।
मंकरपताकेवेयं राजति रोमावली रम्या ॥

[॥ तरुणीव्रज्य ॥]

१४७

Viddhas. 111.
16.

**Skm.* 11. 644

(राजशेखरस्य)

**Sabhyāl.* 111.

77 (ditto).

Pracandap. 27.

[कण्ठे मौक्तिकमालिकाः स्तनतटे कापूरमच्छं रजः
सान्द्रं चन्दनमङ्गके वलयिताः पाणौ मृणालीलताः ।
तन्वी नक्तमियं चकास्ति तनुनी चीनांशुके बिभ्रती
शीतांशोरधिदेवतेव ग] (f. 36a) लिता व्योमायमारोहतः ॥

१४८

लीलास्खलच्चरणचारुगता[गता]नि
तिर्यग्विवर्तितविलोचनवीक्षितानि ।
वामभ्रुवां मृदु च मञ्जु च भाषितानि
निर्मायमायुधमि[दं] मकरध्वजस्य ॥

१४५ ¹ MS. ते (ti). ² MS. ता. ³ Four akṣaras lost ;
read युग्मशोभा । किञ्चित् ? ⁴ MS. झ. १४६ ¹ MS. च.

१४७ ¹ *Pracandap.* मौक्तिकदाम गण्डतलयोः. ² *Skm.* छ्यं.
³ *Skm.* ताः ; *Pracandap.* विचकिलस्रक्शेखरो मूर्धनि. ⁴ *Pracandap.*
बाढमि. ⁵ *Skm.*, *Sabhyāl.* शुचि ; *Pracandap.* तद्. ⁶ *Pracandap.*
व्योम्नि द्रुतं गच्छतः.

१४८ ¹ Two akṣaras omitted. ² Akṣara omitted.

१४९

दृष्टा काञ्चनयष्टिरद्य नगरोपान्ते भ्रमन्ती मया
तस्यामङ्गुतपद्ममेकर्मनिशं प्रोत्फुल्लमालोकितम् ।
तत्रोभौ मधुपौ तथोपरि तयारेको ऽष्टमीचन्द्रमा
स्तस्याये परिपुञ्जितेन तमसा नक्तंदिवं स्थीयते ॥

*Sk. II. 17
(रे[वे?] तो-
कस्य).

१५०

मध्येहेमलतं कपित्थयुगलं प्रादुर्बभूव क्रम
प्राप्तौ तालफलद्वयं तदनु तन्निःसंधिभावस्थितम् ।
पश्चात्तुल्यसमुन्नतिव्यतिकरं सौवर्णकुम्भद्वया
कारेण स्फुटमेव यत्परिणतं क्लेदं वदामो ऽद्भुतम् ॥

*Sk. II. 16
(रेतोक्तस्य).

श्रीवित्तोक्तैती ॥

१५१

स्मितज्योत्स्नालिप्तं मृगमदमसीपञ्चहरिणं
मुखं तन्मुग्धाया हरति हरिणाङ्गस्य लडितम् ।
क्व चन्द्रे सौन्दर्यं तदधररुचिः सातिशयिनी
क्व बालायास्ते ते क्व चटुलकटाक्षा नयमुषः ॥

यागोक्तस्य ॥

१५२

आश्चर्यमूर्जितमिदं किमु किं मदीय
श्चित्तभ्रमो यद्यमिन्दुरनन्तरे ऽपि ।

१४९ ^१ MS. घ. ^२ Skm. °ङ्गुतमेकपद्मम्. ^३ MS. ष or
ष (ṣṭa). ^४ MS. त.
१५० ^१ MS. घ. ^२ Skm. °द्वयं तद्भव. ^३ MS. तु.
MS. सो. ^४ MS. नं. ^५ MS. स्ते.
१५१ ^१ MS. घ. ^२ MS. °वचिरः.

तत्रापि कापि ननु चिचपरंपरेय
मुज्जृम्भितं कुवलयद्वितयं यदत्र ॥

श्रीहर्षपालदेवस्य ॥

१५३

*Skm. II. 347.

*Sml. P. 106b

(गोइधोइक-

विराजयोः).

*Sml. B. 132b

(गो ... जस्य).

Sāhityad.

p. 253 (anon.).

निजनयनप्रतिबिम्बैरधुनि बहुशः प्रतारिता कापि ।
नीलोत्पले ऽपि विमृशति करमर्पयितुं कुमुमलात्री' ॥

धरणीधरस्य ॥

१५४

यौवनशिल्पिमुकल्पितनूतनतनुवेश्म विशति' (fol. 36b)
रतिनाथे ।

लावण्यपल्लवाङ्गौ मङ्गलकलशौ स्तनावस्याः ॥

P

1

*Śp. 3347

(१ (कस्यापि).

*Sāhityād. I.

7 114 (anon.).

*S.-Hārāv. C.

148 (anon.).

१५५

एकमेव बलिं बद्ध्वा जगाम हरिरुन्नतिम् ।
अस्यास्त्रिंबलिबन्धेन सैव मध्यस्य नम्रता ॥

१५६

*Skm. II. 381

(कस्यचित्).

रोमावली कनकचम्पकदामगौर्या
लक्ष्मी तनोति नवयौवनसंभृतश्रीः ।
चैलोक्यलब्धविजयस्य मनोभवस्य
सौवर्णपट्टलिखितेव जयप्रशस्तिः ॥

१५३ ¹ Sml. P. सत्यु.

² MS. च.

³ Sml. P. र्थ.

⁴ Sml. P. पुरः पत्युः.

१५४ ¹ MS. ते (ti).

१५५ ¹ MS. डा.

² Sāhityād. त; Śp. and S.-Hārāv

have तस्यास्त्रिं.

³ MS. स्त्रि.

१५६ ¹ Skm. also (B.) •बद्ध.

² MS. द्वा (tta).

१५७

दृशा दग्धं मनसिजं जीवयन्ति दृशैव याः ।
विहृपाक्षस्य जयिनीस्ताः स्तुवे^१ वामलोचनाः ॥

For ref. see
below.

१५८

सो ऽयमभ्युदितः पश्य प्रियाया मुखचन्द्रमाः ।
यस्य पार्वणचन्द्रेण तुल्यतैव हि लाञ्छनम् ॥

१५९

विधायापूर्वपूर्णेन्दुमस्या मुखमभूद्भुवम् ।
धाता निजासनाम्भोजविनिमीलनदुःस्थितः ॥

Ratnāv. II. 35.
Sbhr. 1513.
*Smt. B. 93b.

श्रीहर्षदेवस्य ॥

१६०

मैकं तमःस्तवकमूर्ध्वमपाकृथास्त
मे[णं] त्यजास्य विमले नयने^१ गृहाण ।
लोलालकं तरलवीक्षितमायतास्याः
साक्षान्मुखं यदि भवाननुर्कतुकामः ॥

*S.-Hārār. C.
85 bis
(anon.).

१५७ *Viddhaś.* 1. 2. **Skn.* II. 107 (राजशेखरस्य). **Smt. B.*
61a (राजशेखरस्य). **Samt.* I (anon.). *Sbhr.* 1309 (कस्यापि).
Śp. 3078 (बेमिन्द्रस्य). **Sabhyāl.* 1. 17 (राजशेखरस्य). **S.-*
Ratnak. v. 40 (anon.). *Hemac.* pp. 139, 172 (anon.).
Kuralay. ad. v. 101 (anon.). *Sāhityad.* p. 259 (anon.).
Kāvyapr. ad. x. 53 (anon.). *At.* p. 44 (anon.). *As.* p. 138
(anon.). *Ak.* p. 408 (anon.). *Rasagaṅg.* p. 729 (anon.).
^१ MS. या. * ^२ *Kāvyapr.*, *Sāhityad.* सुमो. ^३ *As.* चार.
• १६० ^४ MS. म. * ^५ MS. र्ज. ^६ MS. या. ^७ *S.-Hārār.*
नयने विपुले. . ^८ *S.-Hārār.* ह. ^९ MS. र्ज.

१६१

एतस्मिन्नवदातकान्तिनि कुचद्वन्द्वे कुरङ्गीदृशः
 संक्रान्तप्रतिबिम्बमैन्दवंमिदं द्वेधा विभक्तं वपुः ।
 आनन्दात्तरलस्य पुष्पधनुषस्तत्कालनृत्योत्सव
 प्राप्तिप्रोद्यतकांस्यतालयुगलप्रायं समालोक्यते ॥

वसुकल्पस्य ॥

१६२

घनावूरू तस्या यदि यदि विदग्धो ऽयमधरः
 स्तनद्वन्द्वं सान्द्रं यदि यदि मुखान्जं विजयते ।
 हतौ रम्भास्तम्भौ हतमहह बन्धूककुसुमं
 हतौ हेम्नः कुम्भावंहह विहतः पार्वणशशी ॥

१६३

**Skm.* II. 361. यदपि (fol. 37a) विबुधैः सिन्धोरन्तः कथंचिदुपार्जितं
 **Sml.* P. 77b (भासस्य). तदपि सकलं चारु स्त्रीणां मुखेषु विभाष्यते ।
 **Sml.* B. 91a (भोजदेवस्य). सुरसुमनसः श्वासामोदे शशी च कपोलयो
 रमृतमधरे तिर्यग्भूते विषं [च विलोच]ने ॥

लक्ष्मीधरस्य ॥

१६४

तरलनयना तन्वङ्गीयं पयोधरहारिणी
 रचनपटुना मन्ये धात्रा शशिद्रवनिर्मिता ।

१६१ ¹ MS. न. ² MS. यु.१६२ ¹ MS. व. ² MS. ग्द. ³ MS. द्वे (di).१६३ ¹ *Sml.* P. ० लोका.

भवतु महिमा लावण्यानामयं कथमन्यथा
विगलित[तनु]र्लेखाशेषः कथं च निशाकरः ॥

सुवर्णरेखस्य ॥

१६५

सो ऽनङ्गः कुसुमानि पञ्च विशिखाः पुष्पाणि बाणानसं *Skm. II. 108.
स्वच्छन्दच्छिदुरा मधुव्रतमयी पङ्क्तिर्गुणः का[र्मुके] ।
एवंसाधन उत्तमेत स जगज्जेतुं कथं मन्मथ
स्तस्यामोघममूर्भवन्ति न हि चेदस्त्वं कुरङ्गीदृशः ॥

अमरसिंहस्य ॥

१६६

गुरुतां जघनस्तनयोः स्रष्टुमु लितवतः ।
मुग्धाङ्गुलिसंधिच[य]निर्गैतलावण्यपङ्क्तिरा चिबली ॥

१६७

असारं संसारं परिमुषितरत्नं चिभुवनं
निरालोकं लोकं मरणशरणं बान्धवजनम् ।
अदर्पे [कन्दर्पे जननयन]निर्माणमफलं
जगज्जीर्णारण्यं कथमसि विधातुं व्यवसितः ॥

Mālatī, v. 29.
Sarasvatī ad.
I. 138 (anon.).
Padya
XIII. 9.

भवभूतेः ॥

१६८

त्वन्नरादस्थलपाण्डु देहि लवलं देहि त्वदोष्ठारुणं
विश्वं देहि निति[स्त्रनि त्वदलकश्या]मं च मे जास्रवम् ।

*Skm. II. 703
(पाण्डुस्य).

१६४ ¹ Or °रचि? ² MS. का.

१६५ ¹ Skm. also बाणीसमं. ² Skm. एतत्सा. ³ MS. स्त्रं.

१६६ ¹ Sic MS. (for मया?). ² MS. ति.

इत्यक्षुस्मनोज्ञचाटुजनितवीडः पुरन्धीजनी
धन्यानां भवनेषु पञ्जरशुकैराहारमभ्यर्थ्यते ॥

वाक्कूटस्य ॥

१६९

दूर्वाथ्यामो जयति (fol. 37b) कपोलः
कस्तूरीभिः किमिह लिखितो द्राविडः पञ्चभङ्गः ।
प्रत्ययाणि प्रियकररुहक्रीडितान्येव मुग्धे
शोभाभाञ्जि स्तनकल[श]योस्तन्वि हारो ऽपि भारः ॥
वीर्यमिचैस्य ॥

१७०

Sarasvatik. ad.
i. 73, v. 170
(anon.).

[जनः पुण्यैर्याया] जलधिलजलभावं जलमुच
स्तथावस्थं चैनं विदधति शुभैः शुक्तिवदने ।
ततस्तां श्रेयोभिः परिणतिमसौ विन्दति यया
रुचिं तन्वन् पीनस्तनिं ह[दि तवायं विलुठति ॥]

अचलसिंहस्य ॥

१७१

**Skm.* II. 480
(राजशेखरस्य)

न नीलाञ्जं चक्षुः सरसिरुहमेतन्न वदनं
न बन्धूकस्येदं कुसुममधरस्तद्व्युतिधरः ।
ममाप्यत्र भ्रान्तिः प्रथममभवद्भृ[ङ्ग] किमु ते
कृतं यन्नैरेभ्यो विरम विरम आम्बसि मुधा ॥

१६८ ¹ MS. सु.

१६९ ¹ MS. न्न. ² MS. न्न.

१७० ¹ Six akṣaras lost in MS.

² *Sarasvatik.* तु.

⁴ MS. क्ते (*kti*).

⁴ *Sarasvatik.* तु.

⁵ MS. न.

⁶ Akṣaras lost in MS.

१७१ ¹ *Skm.* मुकुञ्ज.

² *Skm.* विरमेखज्जलिरियं ॥

१७२

मनसिजविजयास्त्रं नेत्रविश्रामपात्रं
तव मुखमनुकर्तुं तन्वि वाञ्छा द्वयोश्च ।
इति जनितविरोधे . . . ^२ दिवायं
हरति तुहिनरश्मिः पङ्कजानां विकाशम् ॥
धर्मकरस्य ॥

१७३

चेतोभुवो रचितविभ्रमसंविधानं
नूनं न गोचरमभूह्यिताननं वः ।
तत्कान्तिसंपद [म]वाप्स्यत चेच्चकोराः
पानोत्सवं किमकरिष्यत चन्द्रिकासु ॥

१७४

यज्ञोयते जगति शस्त्रहता व्रजन्ति
नूनं सुरालयमिति स्फुटमेतदद्य ।
सूच्यमात्रपरिखण्डित [वयहे]ण
प्राप्तं यतः स्तनतटं तव कञ्चुकेन ॥

Sbhv. 1544
(कस्यापि).

१७५

अनेन कुम्भद्वयसंनिवेश
संलक्ष्यमाणेन कुचद्वयेन ।
उन्मज्जता यौवनवारणेन
वापीव तन्वद्भि तरङ्गितासि ॥

भागुरस्य ॥

^१ १७२ ^१ MS. स्त.

^२ Read वैरिभावा° ?

१७४ ^१ MS. स्तो.

^२ MS. त.

^३ Sbhv. खलु.

१७६

(fol. 39a) नित[स्त्र]श्रीः कं न स्वगतमितयानं जनयति
स्तनाभोगो मुग्धे हृदयमपरस्यापि हरति ।
तवाप्तो ऽपभ्रष्टं स्मरकरशरेन्दीवरदलं
मुखं तद्वस्येन्दुः प्रथमलिखनप्रोज्झनपदम् ॥

चक्षणस्य ॥

१७७

*Skm. II. 379 सजन्मानौ तुल्यावभिजनभुवाजन्म^१ च सह
(राजशेखरस्य) प्रवृद्धौ नास्मा च स्तन इति समाना^२वुदयिनौ ।
मिथः सीमामात्रे यदिदमनयोर्मण्डलवर्तो^३
रपि स्पर्धायुद्धं^४ तदिह हि नमस्यः कठिनिमा^५ ॥

भावाकदेव्याः ॥

१७८

शृङ्गारदुममञ्जरी सुखसुधासर्वस्वनिक्षेपभूः
सर्गाभ्यासफलं विधेर्मधुमयी वर्तिर्जगच्चक्षुषाम् ।
लीलानिर्भरिणी^१ मनोजनूपतेर्लावण्यसिन्धोरियं
वेला कस्य मृगेक्षणा सुकृतिनः सौन्दर्यसीमास्थली ॥

हिमाङ्गस्य ॥

१७६ ^१ MS. ०भष (sta).१७७ ^१ Skm. ०वपि जगितुराजन्म (A.) and ०जनिभृता जन्म (B. sic).^२ MS. सं (?) सानानि with नि deleted. ^३ MS. ०दुपि. ^४ MS.here inserts ॐ five times. ^५ Skm. भू. ^६ MS. here insertsॐ four times. ^७ Skm. स्वर्वास्तुतं. ^८ Skm. नमसा कठिनताः१७८ ^१ MS. ०निन्दरे (ri) स्य. ^२ MS. क्षी.

१७९

किमियममृतवृत्तिः किं नु लावण्यसिन्धुः
किमथ नलिनलक्ष्मीः किं नु शृङ्गारवल्ली ।
इति नवहरिणाख्याः कान्तिमालोचयन्तो
जगदखिलमसारं भा . . लोचयामः ॥

१८०

स्मितज्योत्स्नाधौतस्फुरदधरपद्मं मृगदृशं
मुखान्जं चेत्पीतं तदलमिह पीयूषकथया ।
अहो मोहः को ऽयं शतमुखमुखानां सुमनसां
यदस्यार्थे ऽत्यर्थं जलधिमथनायासमविशन् ॥

१८१

एतल्लोचनमुत्पलभ्रमवशात्पद्मभ्रमादाननं
भ्रान्त्या विष्वफलस्य चाजनि दधद्वामाधरो [वे]धसा ।
तस्याः सत्यमनङ्गविभ्रमभुवः प्रत्यङ्गमासङ्गि^(f. 396)नी
भ्रान्तिर्विश्वसृजो ऽपि यत्र कियती तत्रास्मदादेर्मतिः ॥
वीर्यमित्रं ॥

१८२

आनीलचू [चु] कशिलीमुखमुद्रतैक
रोमावलीविपुलनालमिदं प्रियायाः ।

Sbhr. 1545

(कस्यापि).

१७९ ¹ MS. म. ² MS. ते (ti). ³ Read भारमालोचयामः ?
But the repetition of the verb आलोच is suspicious.

१८० ¹ MS. ०द्यन्तं and ०दृशा (read ०दृशो ?).

१८१ ¹ Sic MS. (for लि ?). ² MS. ना. ³ MS. न्.

१८२ ¹ Sbhr. न्न.

उत्तुङ्गसंगतपयोधरपद्मयुग्मं
नाभैरधः कथयतीव महानिधानम् ॥

१८३

*Skm. II. 109
(कस्यापि).

यन्नामापि सुखाकरोति^१ कलयत्युर्वीमपि ह्यामिव
प्राप्तिर्यस्य यदङ्गसङ्गविधिना किं यन्न निहूयते ।
अन्तः किं च मुधासपत्नमनिशं जागर्ति यद्वागिणां
विश्रम्भास्पदमद्भुतं^२ किमपि तत्कान्तेति तत्त्वान्तरम् ॥

१८४

Śp. 3340

(कस्यापि).

Sāhityad. p.
290 (anon.).
Sāhityak. ad.
x. 6 (anon.).
*Sml. P. 79b

तन्वङ्ग्याः^१ स्तनयुग्मेन मुखं न प्रकटीकृतम् ।
हाराय गुणिने स्थानं न दत्तमिति लज्जया ॥

भोजदेवस्य ॥

१८५

(कस्यापि).

हन्तु नाम जगत्सर्वमविवेकि कुचद्वयम् ।
प्राप्नश्चरणयोरक्षणोर्न मुक्तं जनमारणम् ॥

धर्मकीर्त्तिः ॥

१८६

Daśar. ad. IV.
50 (anon.).
At. p. 14
(anon.).

तन्वङ्गीनां स्तनौ दृष्ट्वा शिरः कम्प[य]ते युवा ।
तयोरन्तरसंलग्नां^२ दृष्टिमुत्पाटयन्निव ॥

पाणिनेः ॥

१८२ ^१ MS. तु. ^२ Sbhr. प्रोक्तुङ्गपीवर. ^३ MS. भो with
the ā erased.

१८३ ^१ MS. ते (ti). ^२ MS. मुधासयत्न. ^३ Skm. *आत्मा.
^४ Skm. *स्तुतं.

१८४ ^१ MS. ह्या.१८६ ^१ MS. ह्यौ. Daśar. and At. read ललावालोक्ष तन्वङ्ग्याः.

^२ Daśar., At. *निर्मणो. According to At. the verse is a समष्टा,^३
the second line being added.

१८७

शिखरिणि क्व नु नाम कियच्चिरं

किमभिधानमसावकरोत्तपः ।

तरुणि^१ येन तवाधरपाटलं

दशति^२ विस्व[फ]लं^३ शुकशावकः ॥

For ref. see
below.

१८८

याता लोचनगोचरं यदि^१ विधेरेणेष्वणा सुन्दरी

नेयं कुङ्कुमपङ्कपिञ्जरमुखी तेनोञ्जिता स्यात्क्षणम् ।

नायामौलितलोचनस्य रचनाद्रूपं भवेदीदृशं

तस्मात्सर्वमकर्तृकं जगदिदं श्रेयो मतं^२ सौगतम् ॥

धर्मकोर्त्तेः ॥

१८९

व्यर्थं (fol. 40a) विलोक्य कुसुमेषुमसुव्यये ऽपि

गौरीपतीक्षणशिखिज्वलितो मनोभूः ।

रोषाद्वशीकरणमस्त्रमुपाददे यत्

सा सुभ्रुवां विजयते जगति प्रतिष्ठा ॥

मनोविनोदकतः ॥

१९०

आरब्धे दयितामुखप्रतिसमे निर्मातुमस्मिन्नपि

व्यक्तं जन्मस[मा]नकालमिलितामंशुच्छटां वर्षति ।

Anarghar. VII.
80.

Śp. 3325.

*S.-Hārār. C.
84.

१८७ *Skm. II. 476 (धर्मकोर्त्तेः). Shhr. 2030 (कल्यापि).

Kuralay. ad. v. 70 (anon.). Dhraṅgāl. ad. I. 16 (anon.).

Sāhityad. p. 105 (anon.). Hemac. p. 46 (anon.). ¹ MS. भे

(bhi). ² Sāhityad. सुमुखि. ³ MS. ते (ti). ⁴ MS. ल.

१८८ ¹ MS. दि (di). ² MS. शे. ³ Corrected from तः.

१८९ ¹ MS. छे (khi). ² MS. ले (li). ³ MS. ल. ⁴ MS. घा.

१९० ¹ MS. ते (ti). ² Śp. समानमेव; so S.-Hārār.,

which also reads व्यक्ता.

आत्मद्रोहिणि रौहिणीपरिवृढे पर्यङ्कपङ्केरुहः
संकोचादतिदुःस्थितस्य न विधेस्तच्छिल्पमुन्मीलितम् ॥

१९१

Anarghar. VII.
81.

Śp. 3321

(कस्यापि).

**Sml.* P. 114b.

**Sml.* B. 143b.

अनेन रम्भोरु भवन्मुखेन
तुषारभानोस्तुलया धृतस्य ।
ऊनस्य नूनं प्रतिपूरणाय
तारा स्फुटन्ति [प्रति]मानखण्डाः ॥

१९२

Anarghar. VII.
82.

**Sml.* B. 143b.

Ak. pp. 392-3

(anon.).

गोत्रे साक्षादजनि भगवानेष यत्पद्मयोनिः
शय्योत्थायं यदखिलमहः प्रीणयन्ति द्विरेफान् ।
एकायां यदधति भगवत्युष्णभानौ च भक्तिं
तत्रापुस्ते सुतन् वदनौपम्यमम्भोरुहाणि ॥

मुरारेरमी ॥

१९३

**Sk.* II. 365

(कस्यचित्)

Sbhr. 1523

(विज्ञाका-

यः)

Śp. 3322 (.,).

**S.-Hārār.* C.

74

(विज्ञायाः).

कोषः स्फीततरुः स्थितानि परितः पञ्चाणि दुर्गे जलं
मैत्रं मण्डलमुज्ज्वलं चिरमधोनीतास्तथा कण्टकाः ।
इत्याकृष्टशिलीमुखेन रचनां कृत्वा तदत्यद्भुतं
यत्पद्मेन जिगीषुणापि न जितं मुग्धे त्वदीयं मुखम् ॥

१९० ¹ MS. हे (hi). ² *Śp.* च; MS. ते (ti). ³ MS. here
inserts ल (anticipating ल्य). *S.-Hārār.* reads •दुपरि स्थित
विधेर्य (sic).

१९१ ¹ *Śp.*, *Anarghar.* (Calcutta) तषाननेन; *Anarghar.*
(*Kāryamālā*) as MS. ² *Śp.* पीयूष. ³ MS. वो.

⁴ *Anarghar.* (*Kāryamālā*), *Śp.*, *Sml.* परि. ⁵ *Anarghar.*,
Śp., *Sml.* र.

१९२ ¹ MS. खे (khi). ² MS., *Ak.* यं. ³ MS. •युक्ते.

१९३ ¹ MS. र. ² *Śp.* मिषैर्म; *S.-Hārār.* मंमैर्म. ³ *Sk.* च.
⁴ *Sbhr.* च. ⁵ MS. चे. ⁶ *Sk.* तवेद्.

१९४

सा राम (fol. 40b) णीयकनिधेरधिदेवता वा
सौन्दर्यसारसमुदार्यनिकेतनं^३ वा ।
तस्याः सखे नियतमिन्दुमुधामृणाल
ज्योत्स्नादि कारणमभून्मदनश्च वेधाः ॥
भवभूतेः ॥

*Mālatīm. i. 20.
Ak. p. 281.*

१९५

उपप्राकारायं प्रहिणु नयने तर्कय मना
गनाकाशे को ऽयं गलितह्रिणः शीतकिरणः ।
मुधाबद्धयांसैरुपवनचकारैरनुसृतां
किरज्योत्स्नामच्छां नवलवलपा[क]प्रणयिनीम् ॥
राजशेखरश्च ॥

*For ref. see
below.*

१९६

चन्द्रो जडः कदलकारडमकारडशीत
मिन्दीवराणि च विसूचितविभ्रमाणि ।

Viddhaś. II. 4.

१९४ ^१ MS. here repeats निधेर. ^२ MS. प. ^३ MS. here inserts and erases व.

१९५ *Viddhaś. i. 31. Śp. 3516 (कस्त्रापि). *Sml. B. 84b. *Saml. 124 (anon.). Sarasvatik. ad. iv. 49 (anon.). Citram. p. 45 (anon.). Kuralay. ad. 35 (anon.). Hemac. p. 264 (anon.). Daśar. ad. iv. 50 (anon.).* ^१ *Sarasvatik., Citram., Hemac., Daśar., Kuralay.* place pādas c-d before a-b. ^२ MS. तः. ^३ MS. मु. ^४ *Saml. प्रा.* ^५ *Viddhaś. तः; Daśar. reads •रः कवलिता.* ^६ *Viddhaś., Citram., Śp., Saml., Daśar., Kuralay. लवलफलपाव; Hemac. लवल०; Sarasvatik. नवलवल; *MS. नवलवलाप्र०.* ^७ *Saml. नी.*

१९६ ^१ *Viddhaś. लि.*

येनाक्रियन्त सुतनोः स कथं विधाता
किं चन्द्रिकां क्वचिदशीतरुचिः प्रसूते ॥

अयमपि तस्मिन् ॥

१९७

अलीकव्यामुक्तप्रचुरकवरोबन्धनमिषा
दुदञ्चदोर्वेलीद्वयधृतपरीवेशनिहितः ।
अयं जृम्भारम्भस्फटिकशुचिदन्तांशुनिचयो
मुखेन्दुगौराङ्ग्या गलितमृगलक्ष्मा विजयते ॥

१९८

रम्भोरु क्षिप लोचनार्धमभितो बाणान्वृथा मन्मथः
संधत्तां धनुरुक्तु क्षणमितो भूवस्त्रिमुत्सांसय ।
किं चान्तर्निहितानुरागमधुरामव्यक्तवर्णक्रमां
मुग्धे वाचमुदीरयास्तु जगतो वीणासु भेरीभ्रमः ॥

१९९

*Skm. II. 606

(पाणिनेः).

Śp. 3803

(अचलस्य).

Padyarac. ix

32 (anon.).

At. ad. II. 3

(anon.).

पाणौ पद्मधिया मधूकमुकुलभ्रा (fol. 41a) न्या तथा गराडयो
नीलेन्द्रीवरशङ्कया नयनयोर्बन्धूकबुद्धाधरे ।
लीयन्ते कवरीषु बान्धवजनं व्यामोहजातस्पृहा
दुर्वारा मधुपाः कियन्ति सुतनुं स्थानानि रक्षिष्यसि ॥

१९७ ¹ MS. तां.

² MS. ह्या.

³ MS. here repeats जित.

⁴ MS. क्षी.

१९८ ¹ MS. ती.

² MS. प.

³ MS. क्ष.

१९९ ¹ Skm., Śp., Ak., Padyarac. *कुसुम. ² MS. पा. ³ Śp.

कवरीभरे निजकुल ; Padyarac. *कुजे. ⁴ Skm. also (B.) *मुरधाशयाः.

⁵ Skm., Śp., Ak., Padyarac. तस्मिन्.

२००

दृष्टाः शैवलमञ्जरीपरिचिताः सिन्धोश्चिरं वीचयो
रत्नान्यप्यवलोकितानि बहुशो युक्तानि मुक्ताफलैः ।
यत्तु प्रोज्झितलाञ्छने हिमरुचावुन्निद्रमिन्दीवरं
संसक्तं च मिथो रथाङ्गयुगलं तत्केन दृष्टं पुनः ॥

*Skm. II. 18
(रथाङ्गस्य).

विक्रमादित्यस्य ॥

२०१

अन्योन्योपमितं युगं निरुपमं ते ऽयुग्ममङ्गेषु यत्
सो ऽयं सिक्थकमास्यकान्तिमधुनस्तन्वङ्गि चन्द्रस्तव ।
तद्वाचां स्वरमाचिकां मदकलः पुंस्कोकिलो ऽप्येषय
त्यभ्यासस्य किमस्त्यगोचरमिति प्रत्याशया मोहितः ॥

२०२

लावण्यद्रविणय्ययो न गणितः क्लेशो महान् स्वीकृतः
स्वच्छन्दं वसतो जनस्य हृदये चिन्ताज्वरो निर्मितः ।

For ref. see
below.

२०० ¹ MS. लु.

² MS. ज्वा.

³ Skm. °सिद्युनं.

⁴ Skm. तत्कुच.

२०१ ¹ MS. repeats the क.

² Corrected (?) from षो.

२०२ *Skm. II. 339. Sbhr. 1472. *Sml. P. 73a. *Sml. B. 87a. Aucityar. ad. v. 11. Dhranyāl. ad. III. 41. As. p. 67 (anon.). Hemac. p. 261 (anon.). Kuralay. ad. v. 71 (anon.). *Sabhyāl. I. 25 (anon.). *S.-Ratnak. v. 337 (anon.). *S.-Mukt. III. 87 (anon.). *S.-Hārā. C. 88. ¹ Dhranyāl., S.-Ratnak., Kuralay. °निर्जितः. ² Dhranyāl., S.-Ratnak., Kuralay. चरतो°; Aucityar., Sbhr., Hemac., As., Sml. P., S.-Hārā. °दृष्टं सुखं जनस्य वसतश्चि°. ³ S.-Mukt. शङ्काज्वरो; As., Hemac. चिन्ताज्वरो दोषितः.

एषापि स्वगुणानुरूपरमणाभावाद्वराकी हता
को ऽर्थश्चेतसि वेधसा विनिहितस्तन्यास्तनुं तन्वता ॥
धर्मकीर्त्तैः ॥

२०३

Sbhv. 1463.
Sp. 3269
(कस्यापि).
*Padyāmṛtat.
III. 10 (anon.).

किं कौमुदीः शशिकलाः सकला विचूर्य
संयोज्य चामृतरसेन पुनः प्रयत्नात् ।
कामस्य घोरहरहूंकृतिदग्धमूर्तेः
संजीवनौषधिरियं विहिता विधात्रा ॥

भट्टोज्झटख ॥

२०४

For ref. see
below.

अस्याः सर्गविधौ प्रजापतिरभूच्चन्द्रो नु कान्तिप्रदः
शृङ्गारैकरसः^१ स्वयं नु मदनो मासः सं पुष्पाकरः ।
वेदाभ्यासजडः कथं नु विषयव्यावृत्तकौतूहलो
निर्मातुं प्र[भ] (fol. 41b) वेन्मनोहरमिदं रूपं पुराणो मुनिः ॥
कान्तिदासख ॥

२०२ ^१ Dhcaṅgāl., Aucityar., Sbhv., As., Hemac., Smt. P.,
S.-Hārāv. °पि स्वयमेव तुल्यरमणा°. ^२ MS. न्य; Subhyāl. reads
this line नो जाने सखि किं कृतं नु विधिना°. ^३ MS. ने (ni).

^४ MS. न्या; S.-Ratnak. तन्वीनिमा°.

२०३ ^१ Corrected from शि. ^२ MS. हे (hi). ^३ MS. वे (vi).

२०४ Vikramorvaśi 1. 9. Sbhv. 1467. Sp. 3268. Sāhityad.
p. 297 (anon.). Daśar. ad. iv. 2 (anon.). Sarasvatik. ad.
III. 40 (anon.). Kāyaprad. ad. x. 6 (anon.). As. p. 68 (anon.).
Citrām. pp. 66, 102 (anon.). Citrakh. pp. 29-30 (anon.).
Rasagūṇ. p. 410 (anon.). Ak. pp. 199, 282 (anon.).
*S.-Hārāv. C. 198. ^१ Daśar., Sarasvatik., and one MS. of
the Vikramorvaśi (see Bombay Sanskrit Series edition) °विधिः.
S.-Hārāv. ends (a) with कान्ताद्युतिः; Vikram. also कान्ताप्रभः.

^२ All other texts (exc. Vikram. MS. B. स) मासो नु. ^३ MS. वे.
^४ Sbhv. °नोतिम; Sarasvatik. °नोरम. ^५ As. also विधिः. ^६ MS. श.

२०५

तच्चक्रं यदि मुद्रिता शशिकला हा हेम सा चेद्युति
स्तच्चक्षुर्यदि हारितं कुवलयैस्तच्चेत्स्मितं का मुंथा ।
धिक्रन्दर्पधनुर्धुवौ य[दि] च ते किं वा बहु ब्रूमहे
यत्सत्यं पुनरुक्तवस्तुविमुखः सर्गक्रमो वेधसः ॥

For ref. see
below.

राजशेखरस्य ॥

२०६

तस्या मुखस्यायतलोचनायाः
कर्तुं न शक्तः सदृशं प्रियायाः ।
इतीव शीतद्युतिरात्मबिम्बं
निर्माय निर्माय पुनर्भिन्नति ॥

For ref. see
below.

२०५ *Bālar.* II. 17. *Viddhaś.* I. 14. **Sk.* II. 491. *Śp.* 3373 (कस्यापि). **Smt.* B. 100a. **Sabhyāl.* I. 35. *Sarasvatik.* ad. IV. 40 (anon.). *At.* pp. 38 and 59. *Sāhityad.* p. 336 (anon.). *Hemac.* p. 153. **S.-Hārār.* C. 180. ¹ *Bālar.*, *Viddhaś.*, *Sk.*, *Śp.*, *Sabhyāl.*, *Sarasvatik.*, *Sāhityad.*, *Hemac.*, *S.-Hārār.* या; *At.* p. 38 ला, p. 59 या. *At.*, *S.-Hārār.* end with तच्चेत्स्मितं . . . from (b). ² MS. मु. In this line *Bālar.*, *At.*, *S.-Hārār.* read सा दृष्टि . . . °स्त्राक्षेन्द्रिरो धिक्पु; so *Śp.*, *Sarasvatik.*, *Hemac.* from °स्त्राक्षे onwards. ³ MS. वो.

⁴ *Viddhaś.*, *Sk.*, *Sabhyāl.*, *Sarasvatik.*, च यदि; *Bālar.* and *At.* read in (c) सा चेत्कान्तिरतन्ममेवकनकं; so *Hemac.*, but interchanging these words with the beginning of (b). ⁵ MS. क.

⁶ MS. स्त्र; *Bālar.*, *Śp.*, *Sarasvatik.*, *Hemac.* read °विरसः; *At.* p. 38 °विरसः, p. 59 °विमुखः, and in p. 38 continues सृष्टिक्रमो.

२०६ *Sbhr.* 1517 (श्रीहर्षस्त्र). *Śp.* 3320 (कस्यापि). **Ś.-Ratnak.* I. 154 (anon.). **S.-Mukt.* II. 37 (anon.). **S.-Hārār.* C. 88 (कस्यापि). ° ¹ *S.-Mukt.* has (c)-(d) preceding (a)-(b). ² *Sbhr.*, **Śp.*, **Ś.-Ratnak.*, *Ś.-Hārār.* °स्त्राक्षेन्द्रिरो धिक्पु. ³ *Sbhr.*, *Śp.*, *Ś.-Ratnak.*, *Ś.-Mukt.*, *S.-Hārār.* चस्यापि. ⁴ *S.-Hārār.* °भिन्नति.

२०७

तुलितस्त्वन्मुखेनायं यदुन्नमति चन्द्रमाः ।
अवनम्रमुखे व्यक्तमेतेनैवास्य लाघवम् ॥

२०८

* Skm. II. 363
(कस्यचित्).

तपस्यतीव चन्द्रो ऽयं त्वन्मुखेन्दुजयाशया^१ ।
कृशः शम्भुजटाजूटतटिनीतटमाश्रितः ॥

२०९

तव तन्विं स्तनावेतौ कुर्वते वियहं गुरुम् ।
अन्योन्यमण्डलाक्रान्तौ नष्टसंधी नृपाविव ॥

२१०

प्रायः स्तनतटीभूमिः प्रकामफलदायिनी ।
यस्यामये करं दत्त्वा योज्यते नखलाङ्गलम् ॥

२११

अमीषां मण्डलाभोगः स्तनानामेव शोभते ।
येषामुपेत्य सोत्कम्पा राजानो ऽपि करप्रदाः ॥

२१२

Bālar. x. 12.

लक्ष्मीं वक्षसि कौस्तुभस्तवकिनि प्रेम्णां करोत्यच्युतो
देहाधे वहति त्रिपिष्टपगुरुर्गौरो स्वयं शंकरः ।
शङ्के पङ्कजसंभवस्तु भगवानद्यापि बाल्यावधेः
सर्वाङ्गप्रणयां प्रियां कलयितुं दीर्घं तपस्तप्यते ॥

२०८ ^१ Skm. शोताशुस्व. ^२ Skm. °विगीर्षया.

२०९ ^१ MS. °नक्षे.

२१२ ^१ MS. आ. ^२ MS. sic.

॥ अनुरागव्रज्या ॥

२९३

दत्त्वा वामकारं नितम्बफलके लीलावलन्मध्यया
 व्यावृत्तंस्तनमङ्गचुम्बिचिबुकं स्थित्वा तया मां प्रति ।
 अन्तर्विस्फुर[दि] (fol. 42a) न्दनीलमणिमन्मुक्तावली-
 मांसलाः
 सप्रेम प्रहिताः स्पर्ज्वरमुचो द्वित्राः कटाक्षच्छटाः ॥

२९४

आकणोन्नतविसर्पिणः कुवलयच्छायामुषश्चक्षुषः
 क्षेपा एव तवाहरन्ति हृदयं किं संभ्रमेणांमुना ।
 मुग्धे केवलमेतदाहितनखोन्खाताङ्गमुत्पांशुलं^१
 बाह्योर्मूलमलीकमुक्तकवरीबन्धच्छलाहर्षितम् ॥

२९५

तरत्तारं तावत्प्रथममथ चित्रार्पितमिव^१
 क्रमादेवापाङ्गे सहजमिव लीलामुकुलितम् ।
 ततः किञ्चित्कुल्लं^२ तदनु घनबाष्पासुलहरी
 परिक्षामं चक्षुः पततु मयि तस्यां मृगदृशः ॥

वीर्यमिचंख ॥

* Skm. II. 464.

* Sml. P. 65b.

* Sml. B. 72b.

२९३ ^१ MS. लो. ^२ MS. लु. ^३ MS. टी.२९४ ^१ MS. ना. ^२ MS. ना. ^३ Sic MS. (for 'मत्स्यसर्प'?).२९५ ^१ MS. च. ^२ Akṣara partly lost. ^३ Skm. 'मृगदृशः'.Sml. B. तन्वा. ^३ MS. क.

२१६

*S.-Hārāv.
C. 216

(वीर्यमिश्रस्य) [ली]लाताण्डवितभ्रुविभ्रमवलङ्कं कुरङ्गीदृशा
साकूतं च सकौतुकं च सुचिरं न्यस्ताः किलासान् प्रति ।
नी[ला]ञ्जयतिमिश्रंकेतकदलद्राघीयसीनां स्रजां
सोद[र्या]ः सुहृदः स्मरस्य सुधया दिग्धाः कटाक्षच्छटाः ॥
राजशेखरश्च ॥

२१७

For reff. see
below.

दृष्टा दृष्टिमधो दधाति कुरुते नालापमाभाषिता
शय्यायां परिवृत्य तिष्ठति बलादालिङ्गिता वे[प]ते ।
निर्यान्तीषु सखीषु वासभवनाच्चिर्गन्तुमेवेहते
जाता वामतयैव मे ऽद्य सुतरां प्रीत्यै नवोढा प्रिया ॥

२१८

*Sk. II. 465.

तङ्गीडाभरभुपमास्यकमलं विन्यस्य जानूपरि
प्रोद्यत्यक्षमनिरी' (fol. 42b) क्षितं विजयते सप्रेम वामभुवः ।
हास्यश्रीलवलाञ्छिता च यदसावस्याः कपोलस्थली
लोलल्लोचनगोचरं व्रजति स स्वर्गादपूर्वो विधिः ॥

प्रयुज्यते ॥

२१६ ¹ S.-Hārāv. च. ² MS. स. ³ MS. दा.

२१७ Nāgānanda III. 4 (35). *Sk. II. 41 (श्रीहर्षदेवस्य).
Sbhv. 2072 (श्रीहर्षदेवस्य). Sp. 3672 (श्रीहर्षस्य). Sāhityad.
p. 40 (anon.). Sarasvatik. ad v. 169 (anon.). *Sabhyāl. IV.
127 (श्रीहर्षस्य). ¹ MS. च. ² MS. या. ³ Sp. has
वासा वामतया प्रियस्य नितरां प्रीत्यै नवोढाभवत्; Sarasvatik. °यैव
संप्रति मम; Sabhyāl. °या प्रियस्य नितरां . . . प्रिया; the MS.
याचा मारामतयैव, the मा being deleted.

२१८ ¹ Sk. च. ² In the MS. the vowel of री is ~~loah~~.
³ Sk. या.

२१९

बिसकवलनलीलाममपूर्वार्धकायं
कमलमिति गृहीतं हंसमाशु त्यजन्त्याः ।
विरतचलिततारस्फारनेचं यदस्या
श्रुतिमिह न दृष्टं मूढ तद्वञ्चितो ऽसि ॥

२२०

अयं लोलन्मुक्तावलिकिरणमालापरिकरः
[स्फु]टस्येन्दोर्लक्ष्मी क्षपयितुमलं मन्मथमुहत् ।
विशालः श्यामायाः स्खलितधननीलांशुकवृत्तिः
स्तनाभोगः स्निह्यन्ममृणघुसृणालेपमुभगः ॥

*Skm. II. 378.

२२१

मन्ये हीनं स्तनजघन[यो]रेकमाशङ्क्य धाचा
प्रारब्धो ऽस्याः परिकलयितुं पाणिनांदाय मध्यः ।
लावण्यार्द्रं कथमितरथा तत्र तस्याङ्गुलीना
मामसानां चिवलिवलयच्छन्नना भान्ति मुद्रा[ः] ॥

२२२

यचैतन्मृगनाभिपन्नतिलकं पुष्पाति लक्ष्मश्चियं
यस्मिन् हासमयो विलिम्पति दिशो लावण्यबालांतपः ।

२१९ ¹ MS. ते (ti).

२२० ¹ This aksara is partially visible in the MS. ² MS.

ये (yi). ³ Skm. जी. ⁴ MS. •लाङ्गु. ⁵ Skm. ति.

२२१ ¹ This aksara is partially visible. ² MS. नाऽ.

२२२ ¹ MS. ना.

तन्मिचं कुसुमायुधस्य दधती बालान्धकाराञ्चिता
तारैका[व]लिमण्डनेयमनघा श्यामा वधूर्हश्यताम् ॥
मनोविनोदस्वामी ॥

२२३

वक्त्राक्षुजं भुजमृणाललतं प्रियाया
लावण्यवारि बलिबीचि वपुस्तडागम् ।
तन्नेमपङ्कपतितो न समुज्जिहीते
मच्चित्तकुञ्ज(fol. 43a)रपतिः परिगाहमानः ॥

२२४

or ref. see
eloc.

कृच्छ्रेणोरुयुगं व्यतीत्यं मुचिरं भान्त्वा नितस्यस्थले
मध्ये ऽस्यास्त्रिवलीतरङ्गविषमे नि[ष्पन्दतामागता ।
महृष्टिस्तृषि]तेव संप्रति शनैराख्य तुङ्गौ स्तनौ
साकाङ्क्षं मुहुरीक्षते जललवंप्रस्यन्दिनी लोचने ॥
श्रीहर्षदेवस्य ॥

२२५

अलमन्तिचपलत्वात्स्वप्नमायोपमत्वा
त्परिणतिविरसत्वात्संगमेन प्रियायाः ।

. 566 (Bil-
ana and his
uru).
regdpr., ad
II. 4 (anon.).
utikataka
. 23
non.).
Ratnak.
I. 3 (anon.).

२२२ ¹ MS. न्न.२२३ ¹ MS. त्ता.

२२४ Ratnāvalī II. 36. *Sml. P. 72b (anon.). *Sml. B. 85b.

Dhanyāl. ad II. 4, Comm. Sarasvatik. ad v. 185. As. (Jaya-
ratha's Comm.), pp. 6-7. Hemac. p. 104 Comm. ¹ Ratnāv.,
Sarasvatik., Dhanyāl. (some MSS.) छच्छादू°. ² Sml. P.
विजज्ञा. ³ Sml. P. त्ता; Hemac. *रथाना. ⁴ MS. क्षि.

⁵ Sarasvatik. *भर.

२२५ ¹ MS. here repeats न्न. ² MS. न्न. ³ Śp., Kāvyapr.
S.-Ratnak., Śāntiś. *नाङ्गना.

इति यदि श[तकृत्वस्तत्त्वमालोचयाम
स्त]दपि न हरिणाक्षी' विस्मरत्यन्तरात्मा ॥

२२६

नपुंसकमिति ज्ञात्वा प्रियायां' प्रहितं मनः ।
रमते तच्च तच्चैव' हताः पाणि[नि]ना वयम् ॥

For ref. see
below.

२२७

हारो ऽयं हरिणा[क्षीणां लुठति स्तनमं]गडले ।
मुक्तानामप्यवस्थेयं के वयं स्मरकिंकराः ॥

Amaru 138.
Sāhityad. p.
333 (anon.).
Sāhityak. ad
xi. 8 (anon.).

धर्मकीर्त्तैरमी ॥

२२८

सा सुन्दरीति तरुणीति तनूदरीति
मुग्धेति मुग्धवदनेति मुहुर्मुहुर्मै ।
कान्तामयं' विरहिणामनुरन्तुकामः
कामानुरो जपति मन्त्रमिवान्तरात्मा ॥

वीर्यमिच्छ ॥

२२५ ¹ MS. ची. ² S.-Ratnak. स्व.

२२६ Sbhr. 1232 (कस्त्वचित्). Śp. 3451. Aś. ad xx. 17
(pn.). Kuvalay. ad 89. *S.-Ratnak. vi. 462 (anon.).

S. °पु(यु?)न्त. ² MS. here inserts ८. ³ Sbhr. त्वां प्रति

तं मया; Kuralay., S.-Ratnak., Aś. प्रियायै प्रेषितं. ⁴ Sbhr.

तच्चैव रमते; Śp., Kuvalay., S.-Ratnak. तच्च तच्चैव रमते; Aś.

तच्चैव; S.-Ratnak. also हता (?) for हता.

¹ Eight akṣaras damaged or lost in MS.

² MS. ह.

³ MS. च ?; the anusvāra is lost.

akṣaras partly lost.

⁴ MS. च.

२२९

iff. see
7.

सा बाला वयमप्रगल्भमनसः सा स्त्री वयं का'तराः
 'साक्रान्ता जघनस्थलेन गुरुणा गन्तुं न शक्ता' वयम् ।
 सा पीनोन्नतिमत्ययोधरयुगंधत्ते सखेदा वयं
 दोषैरन्यजनांश्चितैरपटवो जाताः स्म इत्यद्भुतम् ॥
 धर्मकीर्तः ॥

२३०

im. i. 27.
1297
भूतेः).
ratik. ad
35.
. 41
a.).
l. 131
n.).

अलसवलितमुग्धस्निग्धनिष्पन्दमन्दै
 रधिकं विकसदन्तर्विस्मयस्मेरतारैः ।
 हृदयमशरणं मे पक्ष्मलाक्ष्याः कटाक्षै'
 रपहतमपविडं पीतमुन्मूलितं च' ॥

२३१

eff. see
v.

यान्या मुहुर्वलितकन्धरमाननं त
 दावृत्तवृत्तशतपन्ननिभं वहन्या ।

२२९ *Skm. II. 397 (अमरोः). Sbhr. 1346 (anon.). Amaru 34.
 Vāmana ad iv. 3, 12 (anon.). Sarasvatik. ad III. 17 (anon.),
 As. p. 130 (anon.). As. ad XIII. 1 (anon.). Hemac. p. 271
 (anon.). Sāhityad. p. 324 (anon.). *S.-Mukt. I. 45 (anon.).

¹ Sbhr., Sarasvatik., Alamkāraś. °वच. ² All other texts
 transpose this and the next line. ³ MS. शूर. ⁴ Sbhr. °भरं;
 Hemac. पीनं परिणाहिनं सखभरं. ⁵ As. °समा.

२३० ¹ At. लु. ² Saml. गद्या. ³ Sbhr. °भस. ⁴ MS. ली.
⁵ Mālatim. also पि. ⁶ MS. ली. ⁷ Sbhr. °तं वा; Mālatim.
 also °तं लु.

२३१ Mālatim. I. 28. Daśar. ad I. 26, IV. 45 (Mālatim).
 Sarasvatik. ad v. 138. As. p. 27 (anon.). Ak. pp. 30 and 46
 (anon.). Citram. p. 18 (anon.). *Saml. 132 (anon.).
 *Sabhyāl. VIII. (29a). *Rasavilāsa. § 14 (anon.). Hemac.
 p. 180 Comm. (anon.). ¹ Daśar. त.

दिग्धो ऽ (fol. 43b) मृतेन च विषेण च पक्ष्मलास्या
गाढं निखात इव मे हृदये कटाक्षः ॥

२३२

परिच्छेदव्यक्तिर्भवति न पुरःस्थे ऽपि विषये
भवत्यभ्यस्ते ऽपि स्मरणमतथाभावविरसम् ।
न सैतापच्छेदो हिमसरसि वा चन्द्रमसि वा
मनो निष्ठाशून्यं भ्रमति च किमप्यालिखति च ॥

Mālatīm. i. 30.

२३३

परिच्छेदातीतः सकलवचनानामविषयः
पुनर्जन्मन्यस्मिन्ननुभवपथं यो न गतवान् ।
विवेकप्रध्वंसादुपचितमहामोहगहनो
विकारः को ऽप्यन्तर्जडयति च तापं च कुरुते^१ ॥
भवभूतेरमी ॥

Mālatīm. i. 29.

Kāvyapr. ad

iv. 42, x. 25

(anon.).

**Smt. B. 76a.*

Is. p. 122

(anon.).

Kāvyapr. ad

ad iv. 20, x.

25 (anon.).

२३४

गच्छन्त्या मुहुरर्पितं मृगदृशा तारस्फुरद्दीक्षणं
प्रान्तभ्राम्यदसंज्ञितभ्रु यदिदं किं तन्न जानीमहे ।
क्वापि स्वेदसमुच्चयः स्रपयति क्वापि प्रकम्पोद्गमः^१
क्वाप्यङ्गेषु तुषानलप्रतिसमः कन्दर्पदर्पक्रमः ॥

२३५

अमृतसिक्तमिवाङ्गमिदं यदि
भवति तन्वि तवा[ङ्ग]तवीक्षितैः ।

२३१ ^१ *Rasavilāsa* गरल्लेन.

२३२ ^१ MS. °व्या.

२३३ ^१ MS. °ध्वन्ता. ^२ *Daśar. ad iv. 24 and 63* gives this

ine, as *d* of the verse विनिश्चेतुं शक्यो *Uttar. i. 36.*

२३४ ^१ MS. न्न. ^२ MS. म. ^३ MS. गः.

२३५ ^१ MS. मे (*mi*). ^२ Four doubtful akṣaras.

अधरमिन्दुकरादपि . . .

. ¹ शुभयन्य रुणादपि किं दृशम् ॥

२३६

सा नेचाञ्जनतां पुनर्व्रजति मे वाचामयं विभ्रमः
प्रत्यासन्नकरयहेति च करी ।

एतावद्बहु यद्बभूव कथमप्येकच मन्वंन्तरे
निर्माणं वपुषो ममोरुतपसस्तस्याश्च वामभुवः ॥

वक्ष्ये ॥

२३७

[नून]भाज्ञाकरस्तस्याः सुभुवो¹ [मकरध्वजः ।
यतस्तन्नेचसं]चारसूचितेषु प्रवर्तते ॥

For ref. see
below.

२३८

आदौ¹ विस्मयनिस्तरङ्गमनु च प्रेक्षोलितं साध्वसै
व्रीडानमम[तः] क्षणं प्रविकसत्ता
. दजाभिजात्यकलना

. . . (fol. 44a) रि कथंकथंचिदगमत्प्रेयांसमेणीदृशः ॥

चित्तूकस्य ॥

२३५ ¹ Four syllables omitted.

२३६ ¹ MS. ल.

² This name is doubtful, the akṣaras
being almost entirely lost.

२३७ Bhartṛhari i. 11. *Sbhr.* 1227 (कक्षचित्). *Śp.* 3298
(कक्षापि). **Sml. B.* 92a (बाणस्य). **S.-Ratnak.* v. 133
(anon.). **S.-Mukt.* v. 7 (anon.). ¹ Doubtful, the two akṣaras
being partially lost. ² *Sbhr.* भगो. ³ ? मू in MS. ⁴ MS. तै;
S.-Mukt. reads यद्बुध०तो ऽपि प्र०.

२३८ ¹ MS. दे.

२३९

गच्छति पुरः शरीरं धावति पश्चादसंस्थितं चेतः ।
चीनांशुकमिव केतोः प्रतिवातं नीयमानस्य ॥

Śakuntalā.
33 (1. fin.).
**Sabhyāl.* VIII.
(29 a-b).

कालिदासस्य ॥

२४०

अयं ते विद्रुमच्छायो मरुमार्ग इवाधरः ।
करोति कस्य नो बाले पिपासाकुलितं मनः ॥

*For ref. see
below.*

दण्डिनः ॥

२४१

अस्यास्तुङ्गमिव स्तनद्वयमिदं निम्बेव नाभी स्थिता
दृश्यन्ते विषमोन्नताश्च बलयो भित्तौ समायामपि ।
अङ्गे च प्रतिभा[ति] मार्दवमिदं स्निग्धः स्वभावश्चिरं
प्रेम्णा मन्मुखचन्द्रमीक्षत इव स्मेरेव [व]क्तीव च ॥

Śakuntalā.
(Bengal re-
cension) 140.

२४२

स्वच्छन्दं स्वगृहाङ्गणं भ्रमति सा महर्शेनास्त्रीयते
धन्यान् पश्यति लोचनेन सकलेनार्धेन मां वीक्षते ।
अन्यान्मन्त्रयते पुनर्मयि गते मौनं समालम्बते
नीतो दूरमहं तथा दयितया सामान्यलोकादपि ॥

२३९ ¹ *Śak.* also स्तु; so *Sabhyāl.* ² *Sabhyāl.* *तोरभि.

२४० **Sk.* II. 358 (कस्यचित्). *Kuralay.* ad 166 (anon.).

Sarasvatik. ad v. 165 (anon.). **Padyareṇī* III. 44 (कस्यापि).

¹ *Kuralay.* एष; *Padyareṇī* तवैष. *Sarasvatik.* transposes the two lines. ² *Sk.* *देश. ³ *Sk.* मुग्धे; *Sarasvatik.*

कस्य नो कुर्वते तन्वि; *Kuralay.* कस्य नो तनुते तन्वि. ⁴ MS. शा (perhaps corrected to सा); *Padyareṇī* तृष्ण्या.

२४१ ¹ MS. आ; *Śak.* also तस्या. ² *Śak.* *गधप्रभावाच्च.

**Śak.* *खमीषदी* and *रा च वक्तीव माम्.

२४२ ¹ MS. रं.

२४३

स खलु सुकृतभाजामयणीः सो ऽतिधन्यो
विनिहितकुचकुम्भा पृष्ठतो यन्मृगाक्षी ।
बहलतरनखायक्षोदविन्यस्तमार्गे
शिरसि ढमिति लिक्षां हन्ति हूँकारगर्भम् ॥

२४४

For ref. see
below.

अलसयति गात्रमधिकं भ्रमयति चेतस्तनोति संतापम् ।
मोहं च मुहुः कुरुते विषविषमं वीक्षितं तस्याः ॥

२४५

For ref. see
below.Po
in

मत्तेभकुम्भपरिणाहिनि कुङ्कुमाद्रं
कान्तापयोधरयुगे रतिखेदखिन्नः ।
व[क्षो] निधाय भुजपञ्जरमध्यवर्ती
धन्यः क्षपाः क्षपयति क्षणलब्धनिद्रः ॥

२४६

For ref. see
below.

धिक्तस्य मूढमनसः कुकवेः कवित्वं
यः स्त्रीमुखं च शशिनं च समीकरोति ।

२४३ ¹ MS. छा.२४४ *Sbhr.* 1262 (भट्टकर्णाटकस्थ). *Śp.* 3302 (anon.).**Sabhyāl.* 29b (anon.). Cf. Govardhana's *Āryāsaptasūtī* 54.¹ *Śp.*, *Sabhyāl.* अमयति शरीरं. ² *Śp.*, *Sabhyāl.* मोहं मुञ्च्य
कुरुते विषमिष विषमं तु वी(*Sabhyāl.* विषमे)चणं. ³ *Sbhr.* ग्वाः.२४५ *Shhr.* 1292 (कस्यापि). *Śp.* 3693 (भर्तृहरेः) 3951 (कस्यापि).
Pañcat. (Kosegarten) I. 224. **Sabhyāl.* IV. (21a) (भर्तृहरेः).
Padyaracāṇā VIII. 39 (भर्तृहरेः). ¹ *Pañcat.* तस्याः. ² In this
line *Pañcat.* reads स्वप्ने कदा चणमवाप्य तदीयसङ्गं.२४६ *Śp.* 3323 (श्रीधनददेवानी). **S.-Rātnak.* v. 155 (anon.).
**S.-Mukt.* IV. 14 (anon.). **S.-Ślokāḥ* 3b (anon.). **S.-*
Hārāv. C. 85 (धनदस्थ). ¹ *Śp.*, *S.-Rātnak.*, *S.-Mukt.*,
S.-Ślokāḥ, *S.-Hārāv.* मन्द. ² *Śp.*, *S.-Rātnak.* ०खं तुहिनविम्वसमं क.

भूभङ्गविभ्रमविलासनि[रीप्सि](f. 44b)तानि
कोपप्रसादहसितानि कुतः शशाङ्के^१ ॥

२४७

तावज्जरामरणबन्धुवियोगशोक
संवेगभिन्नमनसामपवर्गवाञ्छा ।
यावन्न वक्रगतिरञ्जननीलोचि
रेणीदृशां दशति लोचनदन्दशूकः ॥

२४८

[सा यै]दृष्टा न^१ वा दृष्टा मुषिताः सममेव ते ।
हतं हृदयमेकेषामन्येषां चक्षुषः^२ फलम् ॥

For ref. see
below.

२४९

सा बालेति मृगेक्षणेति विकसत्यज्ञाननेति क्रम
प्रोन्मीलक्तुचकुम्भलेति हृदयं^१ त्वां [धिग्] वृथा आम्यसि ।
मायेयं मृ[ग]तृणिकास्वपि पयः पातुं समीहा तव
त्यक्तये पथि मा कृथाः पुनरपि प्रेमप्रमादास्पदम् ॥
धर्मकीर्त्तः ॥

२४६ ^१ *Śp.*, *S.-Ślokāh*, *S.-Hārāv.* °कटाक्ष; *S.-Mukt.* भूक्षेपवि-
क्षितकटाक्ष. ^२ *S.-Ratnak.* °क्षणा. ^३ *S.-Mukt.* कुतस्तु चन्द्रे.

२४७ ^१ MS. झ.

२४८ **Sk.* II. 494 (कस्यचित्). *Sbhv.* 1254 (शक्रदेवस्य).
Śp. 3368 (प्रभाकरदेवस्य). **Sml. P.* 65b (प्रभाकरदेवस्य). *Hemac.*
p. 256 Comin. (anon.). ^१ *Sbhv.*, *Śp.* सा दृष्टा धीर्न; *Sml. P.*

^१ continues दृष्टा वा; *Hemac.* has धीर्दृष्टा सा न वा. ^२ *Hemac.* जगन्

२४९ ^१ MS. धा. ^२ MS. य. ^३ MS. °दृ.

२५०

*Skm. II. 39
(कालिदास-
स्य).
Sbhv. 2052
(वामनस्वा-
मिनः).
Sp. 3957 (, ,).

अवचनं वचनं प्रियसंनिधा
वनवलोक[नमवे विलोक]नम् ।
अवयवावरणं च यदञ्चलं
व्यतिकरेण तदङ्गसमर्पणम् ॥

२५१

रोमाञ्चैरिव कीलिता चलति नो दृष्टिः कपोलस्थले
स्वान्तं प्रेमपयोधिपङ्कपतनान्निश्चेष्टमास्ते गतम् ।
उङ्गाराय तयोर्गता इव पुनस्त्रांसान्निवृत्ता इव
श्वासा दीर्घमहो गतागतममी कुर्वन्त एवासते ॥

२५२

यदि सरोजमिदं क्व निशि प्रभा
यदि निशा[प]तिरहि कुतो न सः ।
रचयतोभयधर्मि तवाननं
प्रकटितं विधिना बहु नैपुणम् ॥

२५३

Sakuntalā.
(II.) 44.
*Skt. B. 72a
(कालिदास-
स्य).

अभिमुखे मयि संदृतमीक्षितं
हसितमन्यनिमित्तकथोदयम् ।
विनयवारितवृत्तिरतस्तया
न विवृतो मदनो न च संवृतः ॥

२५० ¹ Sbhv., Sp. गुह. ² Sbhv., Sp. °णं हि यदंशुक.

२५१ ¹ MS. मो. ² MS. वृ (sta). ³ MS. स्ता. ⁴ MS. नु or न.

२५२ ¹ MS. तु.

२५३ ¹ MS. सन्तु (cf. d). ² MS. नी. ³ MS. °से (si) च. °

⁴ Sak. °छतो.

२५४

को ऽसौ कृती कथय को मदनैकबन्धु
रुद्रीवमर्चयसि कस्य मृगाक्षि मार्गम् ।
नीलाञ्जकवृरितमध्यविनिद्रकुन्द
दामाभिरामरुचिभिस्तरलैः कटाक्षैः ॥

२५५

गुरुणा स्त[नभारेण]

Bhartṛhari i.
16 ?
Sbhv. 1233 ?
1234 ?
*Sml. P. 82b.
*S.-Hārāv. C.
207 (anon.) ?

२५६

[प्रणालीदीर्घस्य प्रतिपदमपाङ्ग] (fol. 46a)स्य सुहृदः
कटाक्षव्याक्षेपाः शिशुशफरफालप्रतिभुवः ।
सुवानाः सर्वस्वं कुसुमधनुषो ऽस्मान् प्रति सखे
नवं नेत्राद्वैतं कुवलयदृशः संनिदधति ॥

Viddhaś. iv.
14.
*Skm. II. 601
(राजशेख-
रस्य).

२५७

भवनभुवि सृजन्तस्तारहारावतारा
न्दिशि दिशि विकिरन्तः केतकानां कुटुम्बम् ।
वियति विरचयन्तश्चन्द्रिकां दुग्धमुग्धां
प्रतिनयननिपाताः सुभ्रुवो विभ्रमन्ति ॥

Viddhaś. iv.
13.
*Skm. II. 462
(राजशेखरस्य)

२५६ ¹ MS. सु; Viddhaś. सु; Skm. सुधायाः.

२५७ ¹ Skm. °दिश. ² Skm. सु.

२५८

यत्पश्यन्ति भृगित्यपाङ्गसरणिद्रोणीजुषा चक्षुषा
रिङ्गन्ति क्रमदोलितोभयभुजं यन्नाम वामभुवः ।
भाषन्ते च यदुक्तिभिः^१ स्तवकितं वैदग्ध्यमुद्रात्मभि
स्तद्देवस्य रसायनं रसनिधेर्मन्ये मनोजन्मनः ॥

२५९

Viddhaś. III. 3.
**Sk.* II. 461
(कालिदास-
स्य).

क्रमसरलितकर्णप्रक्रमोल्लासितोर
स्तरलितबलिलेखामूत्रसर्वस्वमस्याः ।
स्थितमतिचिरमुच्चैर्यपादाङ्गुलीभिः
करकलितसखीकं मां दिदृक्षोः स्मरामि ॥

२६०

Viddhaś. II.
10.
**Sk.* II. 354
(कस्याचित्).

स्मरशरधिसंकाशं कर्णपाशं कृशाङ्गी
रयविगलितताडीपत्नताटङ्कमेकम् ।
वहति हृदयचौरं कुङ्कुमन्यासगौरं
वलयितमिव नालं लोचनेन्दीवरस्य ॥

२६१

For ref. see
below.

चोलाञ्चलेन चलहारलताप्रकारेणै
र्वेणीगणेन च बलाद्वलयीकृतेन ।

२५८ ^१ MS. वि ? ^२ MS. भि.

२५९ ^१ MS. श. ^२ *Sk.* षडं. ^३ *Sk.* ०तार त. ^४ *Sk.* रे.

२६० ^१ *Sk.*, *Viddhaś.* नि. ^२ MS. या. ^३ MS. ०यन्त्र.

^४ MS. उ ? ^५ *Sk.* घो.

२६१ *Viddhaś.* II. 9. **Sk.* II. 393. **Sml.* P. 105b.

**Sml.* B. 131b. **Saml.* 273 (anon.). *Śp.* 3912 (कस्यापि).

**Sūktiratn.* 421 (anon.). *Padyarac.* ix. 36 (anon.). ^१ *Viddhaś.*, *Sk.*, *Sml.* B., *Saml.*, *Śp.*, *Padyarac.* चै; *Sūktiratn.* चै. ^२ MS. ल०

^३ MS. लः. . . ^४ *Padyarac.* ललल.

हेलाहितभ्रमरकभ्रममण्डलीभि
च्छत्तचयं रचयतीव चिरं नतभ्रुः ॥

२६२

अमन्दमणिनूपुरक्षणनचारुचारीक्रमं
भ्रणञ्जितमेखलाखलिततारहारच्छटम् ।
इदं तरलकङ्कणावलिविशेषवाचालितं
मनो हरति सुभ्रुवः किमपि कन्दुकक्रीडितम् ॥

For reff. see
below.

२६३

सा दुग्धमुग्धमधुरच्छविरङ्गयष्टि
स्ते लोचने तरुणकेतक(fol. 46b)पक्षदीर्घे ।
कञ्चोर्विडम्बनकरश्च स एव कण्ठः
सैवेयमिन्दुवर्दना मदनायुधायं ॥

Viddhaś. i. 38.

२६४

क्व पातव्यां ज्योत्स्नामृतभवनगर्भापि तृषितै
मृणालीतन्तुभ्यः सिचयंरचना कुच घटते ।

Viddhaś. i. 20.
*Skm. II. 474.
Sarasvatik. ad
II. 52 (anon.).

२६१ ¹ Skm. स्वेच्छा.

² Skm. also मि.

³ MS. न्न;

Sūktiratn. °सृक्क (°).

२६२ Viddhaś. II. 6. *Skm. II. 391. Śp. 3929 (कस्यापि).

*Sml. P. 105b (anon.). *Saml. 281 (anon.). *S.-Mukt. IV.

19 (anon.). *Sūktiratn. 420 (anon.). ¹ Skm. °प्रचुर; S.-Mukt.

°कणित. ² Viddhaś. also रि and र; S.-Mukt. °चामीकरं.

³ Sml. P. °माञ्ज; S.-Mukt. reads रणध्वनितमेखलोच्छलितचार°;

Sūktiratn. समस्रणितमेखलास्फुरिततार°. ⁴ MS. ता. ⁵ Viddhaś.

°द्वनं; MS. °दितं (sic).

२६३ ¹ MS. °यन्त्र. ² MS. च. ³ Viddhaś. °धं या and °धं वा.

२६४ ¹ MS. का. ² Skm. क्व पेयं ज्योत्स्नाभो वदत विस

वक्षीसरणिभिः; so Sarasvatik. with variants वदत and °न.

³ MS. प. ⁴ Viddhaś., Skm. भवतु; Sarasvatik. भवति.

ऋ वा पारीमेयो वत वकुलदाज्ञां परिमलः
कथं स्वप्नः साक्षात्कुवलयदृशं कल्पयतु ताम् ॥

राजशेखरस्वामी ॥

२६५

For ref. see
below.

रसवदमृतं कः संदेहो मधून्यपि नान्यथा
मधुरमपि किं चूतस्यापि प्रसन्नरसं फलम् ।
सकृदपि पुनर्मध्यस्थः सन्न रसान्तरविज्जनो
वदतु यदि हान्यत्स्वादु स्यात्प्रियादशनच्छदात् ॥

२६६

Vāmana iv. 3,
22 (anon.).

कुवलयवनं प्रत्याख्यातं नवं मधु निन्दितं
हसितममृतं हन्त स्वादोः परं रससंपदः ।
विषमुपहितं चिन्ताभ्याजान्मनस्यपि कामिना
मलसंमधुरैर्लीलातन्त्रैस्तयार्धविलोकितैः ॥

२६७

*Sml. P. 105a
(राजशेखरस्य)

*Sml. B. 130b.
१, १२

*Saml. 280
(anon.).

चञ्चलोलाञ्चलानि प्रतिसरणरयव्यस्तवेणीनि बाहो
र्विक्षेपाद्वक्षिणस्य प्रचलितवलयस्फालकोलाहलानि ॥

२६४ ¹ MS. म्.

२६५ *Sk. II. 626 (कक्षाचित्). Sbhv. 1511 (कक्षापि).
Vāmana III. *2, 10 (anon.). Sarasvatik. ad I. 83 (anon.).
Hemac. p. 148 (anon.). *S.-Hārāv. C. 60 (anon.). Kāryapr.
ad VII. 7 (anon.). Kāvyaprad. ad VII. 7 (anon.). ¹ Hemac.,
Kāvyapr., Kāvyaprad. चमृतम्. ² S.-Hārāv. मधुनि (sic) मधून्यथो.
³ Sbhv., Hemac. °य किं; Skm., Vāmana, Sarasvatik., S.-Hārāv.,
Kāryapr., Kāvyaprad. °धिकं. ⁴ MS. स; S.-Hārāv. द्राक्षायाश्च
प्रसन्नतरं. ⁵ Skm. स एषा. ⁶ Sbhv. °स्वयन्त्स्वादु.

२६६ ¹ Vāmana रसेषु निराकृतः. ² Vāmana °ना चतुर.
³ MS. त्वि.

२६७ ¹ Sml. कोकशे. ² Sml. क.

श्वासचुट्याद्वचांसि द्रुतमितरकरोत्क्षिप्तलोलालकानि
स्रस्तस्रञ्जि प्रमोदं दधति मृगदृशां कन्दुकक्रीडितानि ॥

२६८

प्रहरविरतौ मध्ये बाहूस्ततो ऽपि परेण वा
किमुत सकले याते ऽप्यंहि त्वमद्य समेष्यसि ।
इति दिनशतप्राप्यं देशं प्रियस्य यियासतो
हरति गमनं बालालापैः सबाष्पफलज्जलैः ॥

For ref. see
below.

२६९

मृगज्जलस्य ॥

कल्याणं परिकल्पतां पिककुले रोहन्तु वाञ्छाप्रयो
हंसानामुदयो ऽस्तु पूर्णशशिनः स्ताद्भद्रमिन्दीवरे ।
इत्युद्बाष्पवधूगिरः प्रति (fol. 47a) पदं संपूरयन्त्यान्तिके
कान्तः प्रस्थितिकल्पितोपकरणः सख्या भृशं वारितः ॥

२७०

शृङ्गारस्य ॥

सामान्यवाचि पदमप्यभिधीयमानं
मां प्राप्य जातमभिधेयविशेषनिष्ठम् ।
स्त्री काचिदित्यभिहिते हि मनो मदीयं
तामेव वामनयनां विषयीकरोति ॥

२६७ ¹ Sml. ०त्तेप.

२६८ *Skm. II. 446 (अमरोः). Sblw. 1048 (मृगज्जलस्य वासुदेवयोः). Śp. 3389 (मृगज्जलस्य वासुदेवस्य). *Sml. B. 61b (मृगज्जलस्य वासुदेवस्य). Amaru, 12. Daśar. ad iv. 59 (अमरव्रज्ये). Citram. p. 4 (anon.). Citrakh. p. 5 (anon.). *Sabhyāl. B. 11a (अमरव्रज्य). ¹ Śp., Sabhyāl. य. ² Daśar. इय. ³ Skm., Sblw., Amaru वा; Sabhyāl. चा; Daśar. has दिनकृति गते वासं नाथ त्वमद्य समेष्यसि; Citram., Citrakh., Sabhyāl. प्रिय त्वमिहैष्यसि. ⁴ MS. पि. ⁵ Amaru, Śp., Daśar., Sabhyāl. ०मृगज्ज.

२६९ ¹ MS. ते (ti).

॥ दूतीवचनव्रज्या ॥

२७१

*Skm. II. 142. लावण्येन पिधीयते ऽङ्गतनिमा संधार्यते जीवितं
त्वद्यानैः सततं कुरङ्गकदम्बः किञ्चित्दास्ते नवम ।
निःश्वासैः कुचकुम्भपीठलुठनप्रत्युन्नमान्मांसलैः
श्यामीभूतकपोलमिन्दुरधुना यत्तन्मुखं स्पर्धते ॥

२७२

*Skm. II. 172. *Sp.* 3488 (कस्यापि). सोद्वेगा^१ मृगलाञ्छने मुखमपि स्वं नेक्षते दर्पणे
चस्ता कोकिलकूटितादपि गिरं नोन्मुद्रयत्यात्मनः ।
चिचं^२ दुःसहदाहदायिनि धृतवेषापि पुष्पायुधे
बाला^३ सा मुभग त्वयि^४ प्रतिपदं^५ प्रेमाधिकं पुष्यति ॥
शृङ्गारसिती ॥

२७३

For ref. see
below.

विलिम्पत्येतस्मिन्मलयजरसार्देण महसा
दिशां चक्रं चन्द्रे मुकृतमयं तस्या मृगदृशः ।
दृशोर्बाष्पः पाणौ वदनमसवः कण्ठकुहरे
हृदि त्वं ह्रीः पृष्ठे वचसि च गुणा एव भवतः ॥

२७१ ^१ MS. इ. ^२ MS. °सान्त्. ^३ MS. ते.

२७२ ^१ *Sp.* नीरागा. ^२ MS. नृ. ^३ *Skm.*, *Sp.* जि. ^४ MS. °तस्य. ^५ *Skm.* इत्वं. ^६ MS. हा with the vowel erased.

^७ MS. here inserts ॐ four times. ^८ *Skm.* मुग्धा. ^९ *Sp.* °गुप्रति.

^{१०} *Skm.* मुद्रः.

२७३ **Skm.* II. 146 (च(प्र)चलसिंहस्य). *Sarasvatik.* ad v. 167 (133) (anon.). **Sml.* B. 77b (राजशेखरस्य). ^१ *Sarasvatik.* य०.

^२ MS. वा.

२७४

अम्भोरुहं वदनमम्बकमिन्दुकान्तः
पाथोनिधिः कुसुमचापभृतो विकारः ।
प्रादुर्बभूव सुभग त्वयि दूरसंस्थे
चण्डालचन्द्रधवलासु निशासु तस्याः ॥

*Skm. II. 177
(चण्डालच-
न्द्रस्य).

२७५

वक्त्रेन्दोर्न हरन्ति बाष्पपयसां धारा मनोज्ञां श्रियं
)निश्वासा न कदर्थयन्ति मधुरां विच्चाध[र]स्य द्युतिम् ।
तस्यास्त्वद्विरहे वि^(fol. 47b)पञ्चलवलीलावण्यसांवदिनी
छाया कापि कपोलयोरनुदिनं तन्व्याः परं शुष्यति ॥
धर्मकीर्तः ॥

*Skm. II. 141.

२७६

तापो ऽम्भःप्रसृतं पचः प्रचयवान् बाष्पः^१ प्रणालोचितः
श्वासा नर्तितदीपवर्तिलतिकाः पाण्डिन्नि मयं^२ वपुः ।
किं चान्यत्कथयामि रात्रिमखिलां त्वद्वर्त्मवातायने
हस्तच्छचनिरुद्धचन्द्रमहसस्तस्याः स्थितिर्वर्तते ॥

Viddhaś. II. 21.
Sbhv. 1411.
As. p. 68
(anon.).
Citram. p. 103
(anon.).

२७७

चन्द्रं चन्दनकर्दमेन लिखितं सा^१ मार्ष्टि दष्टाधरा
बन्धं^२ निन्दति यच्च मन्मथमसौ भङ्गायहस्ताङ्गुरीः ।

Viddhaś. II. 20.
*Skm. II. 148.
*Sml. B. 77b
(नन्दनस्य).

२७४ ^१ MS. स्व (?).

२७५ ^१ MS. त्रौ.

२७६ ^१ The other texts have दाहो० ०ति. ^२ MS. प.

^३ Viddhaś. कम्पि; the other texts have प्रेङ्खितदीप(Citram. प्र)दीप.

^४ Viddhaś. Also ०कलि; so Alaṃkāras. and Citram. ^५ MS. त्वं.

^६ Viddhaś. त्वन्मार्ग or तन्मार्ग; the other texts त्वन्मार्ग.

२७७ ^१ Viddhaś. सं. ^२ Skm. त्वं; Viddhaś. त्वं and त्वं.

कामः पुष्पशरः किलेति सुमनोवर्गं लुनीते च य
तत्काम्या' सुभग त्वया वरतनुर्वीतूलतां लम्बिता ॥

राजशेखरः ॥

२९८

वपुः शारङ्गाक्ष्यास्तदविरलरोमाञ्चनिचयं
त्वयि स्वप्नावाम्ने क्षपयति परः' स्वेदविसरः ।
बलाकर्षचुट्यङ्गलयजकटुत्कारनिनदै
र्विनिद्रायाः पश्चादनवरतबाष्पासुनिवहाः ॥

वसुकल्पस्य ॥

२९९

नो शक्या गदितुं स्मरानलदशा यास्यास्त्वयि प्रस्थिते
पत्नैः साश्रुसखीजनोपरचिते तल्पे लुठन्या मुहुः ।
यत्किमं कुचचन्दनेन सुतनोरद्यापि चन्द्रस्थला
च्छासोद्गीनविशुष्कपाण्डुबिसिनीपक्षं दिवि भ्राम्यति ॥

चन्द्रस्य ॥

३००

प्रकटयति क्षणभङ्गं पश्यति सर्वं जगद्गतं शून्यम् ।
आचरति स्मृतिबाह्यं जाता सा बौद्धबुद्धिरिव ॥

Sbhv. 1382

(कस्यापि).

*Sk. II. 143

(कस्यापि).

Sbhv. 1393

(कस्यापि).

३०१

त्वदर्धिनी चन्दनभस्मदिग्ध'
ललाटलेखाश्रुजलाभिषिक्ता ।

२७७ ¹ Viddhaś. transposes lines 2 and 3 of this verse.

² Viddhaś. °त्कामं and °त्कालं.

२७८ ¹ MS. here inserts a ।.

² MS. च्चु.

२७९ ¹ MS. सु. ² MS. य.

२८० ¹ MS. °तम for °त

२८१ ¹ Sbhv. गधा

मृणालचीरं दधती स्तनाभ्यां
स्मरोपदिष्टं चरति व्रतं सा ॥

२८२

ये निर्देहन्ति दशनश्चसितावलोकैः
कूरद्विजिह्वकुटिलाः क विलासिनस्ते ।
(fol. 48a) भीष्मोष्मभिः स्मरणमात्रविषैस्तवेय
मथ्याल मारयति कापि भुजङ्गभङ्गिः ॥

Shhv. 1400
(भट्टवासुदे-
वस्य).

२८३

स्वेदापूरविलुप्तकुङ्कुमरसाश्लेषाविलप्रच्छदा
तत्पाद्यक्तमनोभवानलशिखालीढादिवाशङ्किता ।
सा बाला बलवन्मृगाङ्ककिरणैरुत्पादितान्तर्ज्वरा
वत्संकल्पजडे त्वदङ्कशयने निद्रासुखं वाञ्छति ॥

२८४

धूमेनेव हते दृशौ विमृजतो बाष्पं प्रवाहक्षमं
क्वाथोत्फेनमिवाक्तचन्दनरसं स्वेदं वपुर्मुञ्चति ।
अन्तःप्रज्वलितस्य कामशिखिनो दाहार्जितैर्भस्मभिः
श्वासावेगविनिर्गतैरिव तनोः पाराङ्गुत्वमुन्मीलति ॥
मनोविद्वेक्षती ॥

२८१ ^१ MS. य.

२८२ ^१ MS. स्.

२८३ ^१ MS. दे (di), followed by य deleted. ^२ MS. ने (ni).

२८४ ^१ MS. वे. ^२ MS. स्ने.

८६

॥ कवीन्द्रवचनसमुच्चये ॥

२८५

अत्रैष स्वयमेव चित्रफलके कम्पस्खलल्लेखया
संतापार्त्तिविनोदनाय कथमप्यालिख्य सख्या भवान् ।
बाष्पव्याकुलमीक्षितः सरभसं चूताङ्कुरैरर्चितो
मूर्ध्ना च प्रणतः सखीषु मदनव्याजेन चापङ्कतः ॥

विम्बोक्तस्य ॥

२८६

सा सुन्दरी तव वियोगहुताशने ऽस्मि
क्षभ्युक्ष्य बाष्पसलिलैर्निजदेहहव्यम् ।
जन्मान्तरे विरहदुःखविनाशकामा
पुंस्कोकिलाभिहितमन्त्रपदैर्जुहोति ॥

प्रभाकरस्य ॥

२८७

सुभग सुकृतप्रायो यद्यप्यसि त्वमसावपि
प्रियसहचरी नाधन्यानामुपैति विधेयताम् ।
तदलमधुना निर्वन्धेन प्रसीद परस्परं
प्रणयमधुरः सङ्गावो वां चिराय विवर्धताम् ॥

वाङ्मूढस्य ॥

२८८

*Skm. II. 166

(राजशेख-

स्य).

दोलालोलाः श्वसनमरुतश्चक्षुषी निर्भराभे
तस्याः शुच्यत्तंगरसुमनःपाण्डरा (fol. 48b) गरडभित्तिः ।

२८५ ¹ MS. सु.

२८६ ¹ MS. ना. ² MS. here inserts ॐ three times.

२८८ ¹ Skm. also (A.) दो. ² Skm. A. here inserts "भो";

? a correction (for भे) of the preceding दो. ³ MS. सु.

तद्गाचाणां किमिव हि वयं ब्रूमहे दुर्बलत्वं
येषामये प्रतिपदुदिता चन्द्रलेखाप्यतन्वी' ॥

२८९

तस्यास्तापभुवं' नृशंस कथयाम्येणीदृशस्ते कथं
पद्मिन्याः सरसं दलं विनिहितं यस्याः शमायोरसि ।
आदौ शुष्यति संकुचत्यनु ततश्चूर्णत्वमापद्यते
पञ्चान्मुमुर्षतां दधद्दहति च श्वासावधूतं सखीम् ॥

*Sml. P. 686

(कस्यापि).

*S.-Hārāv. C.
408 (anon.).

उत्पलराजस्य ॥

२९०

विषं चान्द्रालोकः कुमुदवनवातो हुतवहः
क्षतक्षारो हारः' [स खलु पुटपाको मलयजः ।
अये किञ्चिद्वक्रे त्वयि सुभग सर्वे कथममी
समं जातास्तस्यामहह विपरीतप्रकृतयः ॥

*Sk. II. 173

(उत्पलसि-
हस्य).

२९१

त्वां चिन्तापरिकल्पितं सुभग सा संभाव्य रोमाञ्चिता
शून्यालिङ्ग]नसंवलङ्गजयुगेनात्मानमालिङ्गति ।
किं चान्यद्विरहव्यथाप्रणयिनीं संप्राप्य मूर्च्छां चिरा
प्रत्युज्जीवति कर्णमूलपठितैस्त्वन्नाममन्त्राक्षरैः ॥

*Sk. II. 156

(कस्यापि).

Sp. 3487

(कस्यापि).

२८८ ¹ Skm. बङ्ग. ² MS. ली.

२८९ ¹ Sml. P., S.-Hārāv. °महं; see exegetical note. ² Sml. P.
°महं. ³ Sml. P. सतापो. ⁴ Sml. P. खी; S.-Hārāv. खीः.

२९० ¹ Skm. छ. ² Here parts of two verses are omitted;

• I give the text of Skm.

२९१ ¹ Sp. च. ² Sp. °शम.

२९२

गाढावधःकृतबलिचितयौ सुसंज्ञौ
 तुङ्गौ स्तनाविति तयोस्तलमागात् ।
 तस्याः स्फुटं हृदयमित्यपि न स्मरेषू
 नौ रक्षतः प्रविशन्तो विमुखो ऽथ वा त्वम् ॥

वक्ष्ये ॥

२९३

*Skm. II. 162 (वाचस्पतेः).
 Dāsar. ad II. 27 (anon.).
 *Saml. 103 (anon.).

मृगशिशुदृशस्तस्या[स्ता]पं कथं कथयामि ते
 दहनपतिता दृष्टा मूर्त्तिर्मया न हि वैधवी ।
 इति तु नियतं नारीरूपः स लोकदृशं प्रियं
 स्तव शठतया शिल्पोत्कर्षो विधेर्विघटिष्यते ॥

२९४

*Skm. II. 158. पुनरुक्तावधि वासरमेतस्याः कितव पश्य गणयन्त्याः ।
 इयमिव करजः^१ क्षीणस्त्वमिव कठोराणि पर्वोणि ॥

धरणीधरस्त्वम् ॥

२९२ ^१ MS. स. ^२ MS. च.२९३ ^१ Dāsar., Saml. विद्दि. ^२ MS. शा. ^३ Dāsar., Saml. सुधा. ^४ MS. स (?). ^५ Skm. चा.२९४ ^१ Skm. A. ज.

॥ संभोगव्रज्या ॥

२९५

प्रौढप्रेमरसान्नितम्बफलकाद्विसंसिते ऽप्यंशुके
काञ्चीद्राममणिप्रभाभिर्गु चारब्धे दुकूलान्तरे ।
कान्तेनाशु सुधाविलोकितमथो तन्व्या मुधा लज्जि

२९६

[कान्ते तल्पमुपागते विगलिता नीवी स्वयं बन्धना
द्वासश्च^१ क्षयमेखलागुणधृतं किञ्चिन्नितम्बे स्थितम् ।
एतावत्सखि वेद्यि केवलमहो^२ तस्याङ्गसङ्गे पुनः
को ऽसौ कांसि रतं च किं सखि शपे^३ स्व]^(fol. 50a)
ल्यापि मे न स्मृतिः ॥

For ref. see
below.

विकटनितम्बायाः ॥

२९५ ^१ MS. अं. ^२ MS. ति. ^३ Sic MS. (for शुचा ? cf. 326, c).^४ MS. धी.

२९६ *Skm. II. 696. Sbhv. 2147 (अमरकस्य). *Sml. P. 125a
(अमरकस्य). Amaru, 101. Sarusvatik. ad v. 150 (anon.).
Daśar. ad II. 17 (anon.). Rasamañjarī 15. Vetālap. p. 49.
Hemac. p. 94 (anon.). *S.-Mukt. I. 92 (anon.). *S.-Ślokāḥ
8a (anon.). ^१ Rasam., S.-Ślokāḥ तटस्थता. ^२ Sbhv., Hemac.,
Rasam., S.-Ślokāḥ तद्वासः; Daśar. वासः प्र; Amaru, S.-Mukt.,
Vetālap. वासो वि. ^३ Sbhv. ० लं कर. ^४ Sml. P. स्मि (!).
^५ Sbhv., Daśar., Rasam., Sml. P., S.-Mukt. हं; Amaru, Hemac.
सांप्रतमहं; Vetālap. वेद्यहं रसवसात्. ^६ S.-Mukt. ज्ञा. ^७ Sbhv.,
Amaru तु वा कथमिति; Daśar. तु किं कथमिति; Rasam., Hemac.

• तु किं कथमिति; Vetālap. तु वा कथमिति; S.-Mukt. तु किं कथमपि;
S.-Ślokāḥ तुः.

२९९

अतिप्रौढी राचिर्वहलशिखदीपः प्रभवति
 प्रियः प्रेमार्ब्धस्मरविधिरसज्ञः परमसौ ।
 सखि स्वैरं स्वैरं मुरतमकरोद्भीडितवपु
 र्यतः पर्यङ्कोऽयं रिपुरिव कटुत्कारमुखरः ॥

२९८

For ref. see
 below.

धन्यासि यत्कथयसि प्रियसंगमेन'
 नर्मस्मितं च वचनं च रसं च तस्य' ।
 नीवी प्रति प्रणिहिते तु करे' प्रियेण
 सख्यः' शर्षामि यदि किञ्चिद[पि] स्मरामि ॥

विद्यायाः ॥

२९९

जयति समरतान्तान्दोलनापाण्डुगण्ड
 स्थलकृतनिजवासस्वेदपूरानुजन्मा ।
 स्थायतनुभुजबन्धप्राप्तदीर्घप्रसारो
 मुखपरिमलमुग्धः कान्तयोः श्वासवातः ॥

२९७ ^१ MS. प्रो. ^२ MS. व. ^३ Read व्यः ? ^४ MS. झी.
^५ MS. °वह(or झ?)त्का.

२९८ *Sk. II. 697. Shhv. 2142 (कस्यापि). Śp. 3746
 (विष्णुकायाः). Kāryapr. ad iv. 40 (anon.). Sāhityad. pp. 41-2
 (anon.): Ak. p. 166 (anon.). Kāryaprad. ad iv. 18 (anon.).
 Arjunavarman ad Amaru 101 (anon.). *S.-Ratnak. v. 188
 (anon.). *S.-Prabandha. 55 (anon.). ^१ The other texts
 have या कथ° (except S.-Prabandha. मा°) and °मेऽपि. ^२ Śp.
 गमोक्तिचाटुकशतानि रतान्तरेषु; Shhv., Kāryapr., Sāhityad., Ak.,
 S.-Ratnak., Kāryaprad., S.-Prabandha. विष्णुकायाः. ^३ Shhv.
 °हितव करः. ^४ Shhv. खी. ^५ MS. या.

२९९ ^१ MS. ग्ध.

३००

मनोजन्मप्रौढव्यतिकरशतायासविधिषु
प्रियः प्रायो मुग्धो भृगिति^१ कृतचेतोभवविधिः ।
सहंकारोज्जृम्भा स्मरपरवशा कान्तविमुखं
मुखं^२ मुग्धापाङ्गा^३ क्षिपति विरसप्रौढयुवती ॥

३०१

नवनवरहोलीलाभ्यासप्रपञ्चितमन्मथ
व्यतिकरकलाकल्लोलान्तर्निमग्नमनस्कयोः ।
अपि तरुणयोः किं स्यात्तस्यां दिवि स्पृहयालुता
मुकुलितदृशोरुद्भिद्यन्ते न चेद्विरहत्विषः ॥

३०२

तस्यापाङ्गविलोकितस्य मधुरप्रोल्लासितार्धभ्रुव
स्तस्य स्मरशुचेः क्रमस्य च गिरां मुग्धाक्षराणां ह्रिया ।
भावानामपि तादृशं मृगदृशो हावानुगानामहो
नाधन्यः कुरुते प्ररूढपुलकैरातिथ्यमङ्गैर्जनः ॥

मनोविनोदस्त्री(fol. 50b)ती ॥

३०३

समाकृष्टं वासः कथमपि हठात्पश्यति मयि^१
क्रमादूरुद्धं जरठशर्णीरं मृगदृशः ।
तया दृष्टिं दत्त्वा^२ महति मणिदीपे निपुणया
निरुद्धं हस्ताभ्यां भृगिति मम^३ नेत्रोत्पलयुगम् ॥

Śp. 3677

(कस्यापि).

*Sabhyāl. iv.

124

(कस्यापि).

३०० ^१ MS. ते (ti). ^२ MS. खा. ^३ MS. क.

३०१ ^१ MS. ल.

३०३ ^१ MS. पि; Śp. reads तदा; so also Sabhyāl. ^२ MS.

लौ (corrected ?); Sabhyāl. क(?)खा. ^३ Śp. निज; so Sabhyāl.

^४ MS. जी (corrected ?).

३०४

अनल्पं संतापं शमयति मनोजन्मजनितं
तथा शीतं स्फीतं हिमवति निशीथे ग्लपयति ।
तदेवको ऽपूष्पा रमणपरिम्भोत्सवमिल
त्पुरन्धीनीरन्ध्रस्तनकलशजन्मा विजयते ॥

३०५

*Skm. II. 667
(सोनोकस्य).

नाधन्यान्विपरीतमोहनर[स]प्रेङ्खन्नितम्बस्थली
लालङ्घूषणकिङ्किणीकलरवप्यामिश्रकण्ठस्वनम् ।
संरम्भश्चयकेशबन्धविगलन्मुक्ताकलापदुतं
श्वासच्छेदतरङ्गितस्तनयुगं प्रीणाति शृङ्गारिणी ॥
सोनोकस्य ॥

३०६

*Skm. II. 694
(कस्यचित्).

शीत्कारवन्ति दरमीलितलोचनानि
रोमाञ्चमुञ्चि तनुधर्मकणावलीनि ।
एणीदृशां मकरकेतुनिकेतनानि
वन्दामहे सुरतविभ्रमचेष्टितानि ॥

३०७

मुहुर्ग्रीडावत्याः प्रतिहसितवत्याः प्रतिमुहु
र्मुहुर्विश्रान्ताया मुहुरभिनिविष्टव्यवसितेः ।
अमाम्भोभिस्तिम्यत्तिलकमलिकाघूर्णदलकं
मुखं लीलावत्या हरति विपरीतव्यतिकरे ॥

सुरभेः ॥

३०४ ¹ Or सप्त ? ² MS. म् ?

३०५ ¹ MS. मा. ² Skm. also (A.) परिबी. ³ Skm. also (A.) ० र्ज भू.

⁴ MS. स. ⁵ Skm. also (A.) भा. ⁶ Skm. पुट. ⁷ Skm. च्छा.

३०६ ¹ Corrected from ति.

३०७ ¹ MS. से (li).

३०८

आस्तां दूरेण विद्येषः प्रियामालिङ्गतो मम ।
स्वेदः किं न सरिर्चायो रोमाञ्चः किं न पर्वतः ॥

Sbhv. 2087
(कस्यापि).
Sp. 3679 (11).

३०९

चिरारूढप्रेमप्रणयपरिहासेन हतया
तंदारब्धं तन्ध्या न तु यदबलायाः समुचितम् ।
अनिर्व्यूढे तस्मिन् प्रकृतिसुकुमाराङ्गलतया
पुनर्लज्जालोलं मयि विनिहितं लोचनयुगम् ॥

**Skm.* II. 675
(कीकस्य).
Sbhv. 2129
(कस्यापि).

३१०

नखदशननिपातजर्जराङ्गा
रतिक (fol. 51a) लहे परिपीडिता प्रहारैः ।
सपदि मरणमेव सा तु याया
द्यदि न पिबेदधरामृतं प्रियस्य ॥

Sbhv. 2126
(खमेन्द्रस्य).

३११

मुग्धे तवास्मि दयिता दयितो^१ भव त्व
मित्युक्तया न हि न हीति शिरोऽवधूय ।

For ref. see
below.

३०८ ^१ MS. क्ति. ^२ MS. ०रिना.

३०९ ^१ *Skm.* reads a-b

पुरारूढप्रेमप्रवणरसरागेण हतया

समारूढं कर्तुं न हि यदबलाभावसदृशम् ।

^२ MS. ०दयात्त. ^३ MS. व्यु.

३१० ^१ *Sbhv.* यदिह मरणमेव किं न; MS. तत for तु?

३११ *Sbhv.* 2128 (प्रशिवर्धनस्य). *Sp.* 3699 (कस्यापि). **Sml. P.*

* 119a (कस्यापि). **Saml.* 187 (anon.). **Sabhyāl.* iv. 162 (anon.).

^१ *Sp.*, *Sml. P.*, *Saml.*, *Sabhyāl.* पुरुषो.

स्वस्मात्करान्मम' करे वलयं क्षिपन्त्या
वाचं विनाभ्युपगमः कथितो मृगाक्ष्या ॥

३१२

Sbhv. 2120.

Śp. 3695.

*Sml. B. 147b.

पततु तवोरसि सततं दयिताधम्मिल्लमल्लिकाप्रकरः ।
रतिरसंभसकचयहलुलितालकवत्सरीगलितः ॥ *

बाणस्य ॥

३१३

*Sk. II. 676

(राजशेख-
रस्य).

आवृण्वाना भृगिति जघनं महुकूलाञ्चलं
प्रेह्वनक्रीडाकुलितकवरीबन्धनव्ययपाणिः ।
अर्धोच्चासस्फुटनखपदालंकृताभ्यां स्तनाभ्यां
दृष्टा धार्ष्ट्यस्मृतिनतमुखी मोहनान्ते मया सा ॥

अभिनन्दस्य ॥

३१४

हरति रतिविमर्दे लुप्तपत्ताङ्कुरत्वा
त्प्रकटनखपदाङ्कः किं च रोमाञ्चमुद्रः ।
हरिणशिशुदृशो ऽस्या [मुग्ध]मुग्धं हसन्याः
परिणतशरकारदन्निग्धपारादुः कपोलः ॥

वीर्यमिश्रस्य ॥

३११ ¹ Sbhv. खं खा. ² Śp., Sml. P., Saml. °मित्रय; Sabhyāl. °मित्रयतने. ³ MS. क्य corrected (?). ⁴ Sabhyāl प्यु.

३१२ ¹ Śp. नि. ² Śp. त. ³ Sbhv. य. ⁴ Inserted by revisor of MS. ⁵ Sbhv. °पति.

३१३ ¹ Skm. टि. ² MS. ने. ³ Skm. प्रेह्वनीकालुलि.
⁴ Skm. धार्ष्ट्यादिवनत°; MS. दा for धा. ⁵ Skm. सा मया मोहनान्ते.

३१५

करकिशलयं धूत्वा धूत्वा विमार्गति वाससी
क्षिपति मुमनोमालाशेषं प्रदीपशिखां प्रति ।
स्थगयति कैरः^१ पत्युर्नेचं^२ विहस्य समाकुला
सुरतविरतौ रम्या तन्वी मुहुर्मुहुरीक्षितुम्^३ ॥

For ref. see
below.

३१६

विश्रान्तिं नृपुरे याते^१ श्रूयते रसनाध्वनिः ।
प्रायः कान्ते^२ रतिश्रान्ते कामिनी पुरुषायते ॥

Śp. 3696
(कस्यापि).
*Sabhyaḥ. IV.
161 (,).

३१७

भावोन्नादमुपोढकम्पपुलकैरङ्गैः समालिङ्गितं
रागाञ्छितमभ्युपेत्य वदनं पीतं च वक्त्रामृतम् ।
जल्पन्त्येव मुहुर्न नेति निभृतं प्रध्वस्तचारिचया
निःशेषेण समापितो रतविधिर्वाचा तु नाङ्गीकृतः ॥

*Sk. II. 662
(कस्यापि).

३१५ *Sk. II. 677 (कस्यापि). Sbhr. 2105 (कस्यापि). Śp.
3706 (अमरकव्य). Vāmana ad v. 2, 8 (anon. first pāda only).
*S.-Muktār. XVIII. 3 (anon.). *S.-Mukt. I. 95 (anon.). *Sml. B.
1486 (अमरकव्य). Hemac. p. 314 (anon.). ^१ Sk. कर; Sbhr.,
Śp., S.-Muktār., S.-Mukt., Hemac. मुहुः. ^२ Sk., Sbhr., Śp.,
S.-Muktār., S.-Mukt., Hemac. चे. ^३ Sbhr. नारी पुनः पतिमा-
श्रिता; Śp. तन्वी पुनः; MS. मुहुंमु; S.-Muktār. °चते; S.-Mukt.
°चिता.

३१६ ^१ Śp. प्रशान्ते नृपुरारावे; Sabhyaḥ. °नृपुराभावे. ^२ Śp.,
Sabhyaḥ. मेखला. ^३ Apparently corrected from नि. ^४ Śp.
कान्ते नूनं रति°; Sabhyaḥ. omits नूनं.

३१७. ^१ MS. ल्यु. ^२ Sk. ल्यु; MS. ल्यु. ^३ MS. °ल्यान्ते.
^४ Sk. प्रसन्न. ^५ MS. लि. ^६ MS. भ.

३१८

यत्पीनस्तनभारलालसलसद्वासःस्फुरज्जगदया
तन्व^(fol. 51b)ङ्ग्या रभसार्पितं सरभसं वक्त्रं मुहुः पीयते^१।
तच्छ्लाघ्यं सुरतं च तत्तदमृतं तद्वस्तु तद्वत् त
चैतोहारि तदेव तत्किमपि तत्तत्त्वान्तरं सर्वथा ॥

३१९

न वत विधृतः काञ्चीस्थाने करः क्षयवाससि^२
प्रहितमसकृद्दीपे चक्षुर्धनस्थिरतेजसि ।
कुचकलशयोरूढः कम्पस्तया मम संनिधौ
मनसिंजरुजो भावैरुक्ता वचोभिरपहुताः ॥
अभिनन्दस्य ॥

३२०

^१Skm. II. 699
(अ. B.) च
लदासस्य).

हर्षाश्रुदूषितविलोचनया मयाद्य
किं तस्य तत्सुखि निरूपितमङ्गमङ्गम् ।
रोमाञ्चकञ्चुकतिरस्कृतदेहया वा
ज्ञातानि तानि परिरम्भमुखानि किं वा ॥

अचक्षस्य ॥

३२१

स कस्मान्ने प्रेयान् सखि कथमहं तस्य दयिता
यतो मां स्पृष्टैव क्षपयति करं स्वेदपयसा ।

३१८ ^१ MS. अ or च? ^२ MS. ह.

३१९ ^१ MS. से (si). ^२ MS. inserts त (after छ). ^३ MS. से (si).

३२० ^१ Skm. °पुरि. ^२ Skm. त्त. ^३ MS. चे (pi). ^४ MS. ते (ti).

३२१ ^१ MS. पू.

विलोक्याश्चेष्टादप्यवहित इवामील्य नयने
व्युदञ्चद्रोमाञ्चस्थगितवपुरालिङ्गति स माम् ॥

३२२

किमपि किमपि मन्दं मन्दमासत्त्रियोगा
दविचलितकपोलं^३ जल्पतोश्च^४ क्रमेण ।
अशिथिलं परिरम्भव्यापृतैकैकदोषो
रविदितगतयामा रात्रिरेवं^५ व्यंसीत् ॥

Uttarar. i. 27.
Daśar. ad iv.
63.
**Sml. B.* 147a.
**Sabhyāl.* (fol.
xa).
**S.-Prab.* 81
(anon.).

भवभूतः ॥

३२३

दाक्षिण्यादभिमानतो रसवशाद्विश्रामहेतोर्मम
प्रागल्भ्याद्यदनुष्ठितं मृगदृशा शक्यं न तंद्योषिताम् ।
निर्व्यूढं न यदा तथा तदखिलं^६ खिन्नैस्तरुत्तारकैः
सर्वीडैश्च विलोकितामैयि पुनर्यस्तः समस्तो भरः ॥

**Skm.* ii, 674
(महाकवेः).

३२१ ^१ MS. मा.

३२२ ^१ Aiyar's edition of *Uttarar.* reads क्ति; other editions agree with MS.; *S.-Prab.* क्ति. ^२ *Uttarar.*, *Daśar.*, *S.-Prab.* र.
^३ MS. ल. ^४ *Uttarar.*, *Daśar.*, *Sabhyāl.*, *S.-Prab.* जल्पतोश्च.
^५ *Uttarar.* also सपुलक°; so *Daśar.*, *Sabhyāl.* ^६ MS. ति.
^७ *Uttarar.*, *Daśar.*, *Sabhyāl.*, *S.-Prab.* व, concerning which reading, fabled to have been suggested by Kālidāsa, see Bhandarkar's *Mālatīmādhava*, pp. vi, vii.

३२३. ^१ *Skm.* तु. ^२ *Skm.* त्त. ^३ MS. क्क. ^४ *Skm.* य.
^५ MS. ख. ^६ *Skm.* वता°. ^७ MS. न्य.

३२४

वलितमनसोरथन्योन्यं समावृतभावयोः
 पुनरुपचितप्रायःप्रेम्णोः पुनस्त्रपमाणयोः ।
 इह हि निविडव्रीडानङ्गज्वरातुरचेतसो
 नैवतरुणयोः को जानीते किमद्य फलिष्यति ॥

लक्ष्मी (fol. 52 missing) [धरस्य]^२ ॥

३२४ ^१ Sic MS. (for य ?). ^२ Fol. 53a begins with चीथित-
 (for दीयते, end of the verse *Sbhr.* 2099) ॥ भट्टश्रीशिवस्वामिनः ॥

॥ समाप्नन्निधुवनचिह्नव्रज्या ॥

३२५

राजन्ति कान्तानखरक्षतयो मृगाक्ष्या
लाक्षारसद्रवमुचः कुचयोरुपान्ते ।
अन्तःप्रवृद्धमकरध्वजपावकस्य
शङ्के विभिद्य हृदयं निरगुः स्फुलिङ्गाः ॥

*Skm. II. 636
(कस्यापि).

राजशेखरस्य ॥

३२६

जयन्ति कान्तास्तनमण्डलेषु
विटार्पितान्यार्द्रनखक्षतानि ।
लावण्यसंभारनिधानकुम्भे
मुद्राक्षराणीव मनोभवस्य ॥

*Skm. II. 637
(कस्यापि).

३२७

क्वचित्तामूलोद्भूतः क्वचिदगुरुपङ्काङ्कमलिनः
क्वचिच्चूर्णोत्तारैः क्वचिदपि च सालक्तकपदः ।

For ref. see
below.

३२५ ¹ MS. न्ति.

² Skm. °व्रज्या (sic).

³ MS. क्ष्या.

¹ MS. भे (bhi).

⁵ Skm. नि (for वि) विष्णुः (A.) and निरगुः (B.);

MS. °अगुः.

३२७ Shhr. 2131 (कस्यापि). Śp. 3700 (कस्यापि). Sāhityad.

p. 42 (anon.). Daśar. ad II. 17 (anon.). Amaru, 107.

¹ Shhr., Śp., Sāhityad., Daśar., Amaru त्तः. ² MS. च.

³ Shhr., Śp., Sāhityad., Daśar., Amaru री.

बलीभङ्गाभोगेष्वलकपतिताकीर्णकुसुमः
स्त्रियाः सर्वावस्थं कथयति रतं प्रच्छदपटः ॥

३२८

*Skm. II. 638
(कस्यचित्).

*Sabhyāl. I.
106 (anon.).

पीनतुङ्गकठिनस्तनान्तरे
कान्तदत्तमबला नखक्षतम् ।
आवृणोति विवृणोति चेक्षते
लब्धरत्नमिव दुःखितो जनः ॥

३२९

*Skm. II. 704
(भवभूतेः).

उषसि गुरुसमक्षं लज्जमाना मृगाक्षी
रतिरुतमनुकर्तुं राजकीरे प्रवृत्ते ।
तिरयति शिशुलीलानर्तनच्छद्यताल
प्रचलवल[य]मालास्फालकोलाहलेन ॥

३३०

प्रदोषे दम्पत्योर्निजरुजि विभिन्ने प्रणयिनो
विभिन्ने संपन्ने घनतिमिरसंकेतगहने ।
रतौत्सुक्यात्ताम्यत्तरलमनसोः पर्यवसिते
कृतार्थत्वेऽन्योन्यं तदनु विदितौ किं नु कुरुताम् ॥

३२७ ¹ Śp., Sāhityad., Daśar., Amaru ०शर. ² MS. य
³ Śp. ०तैः की ; Sāhityad., Daśar., Amaru ०तैः शी. ⁴ Amaru
नाना. ⁵ MS. भे.

३२८ ¹ Skm. also (B.) ०गुणा. ² MS. तः. ³ MS. ०वृशो.
⁴ Skm., Sabhyāl. वीचते. ⁵ Sic MS. (for दुःखितो 'poor' ?) :
Skm., Sabhyāl. निर्धनो. ⁶ In Sabhyāl. c-d precede a-b.

३२९ ¹ MS. द्रव, द्र and उ being easily confused. ² MS. ०वृशो.
³ Skm. also (A.) प्र. ⁴ MS. य, a mistaken correction (of ल ?)
due to the following omitted य. ⁵ MS. वा ; read कङ्क्री ० ?

३३० ¹ MS. भे (bhi). ² MS. स. ³ MS. ०ले च. ⁴ MS. र.

३३१

पश्यसि न^(fol. 53b) खसंभूतां रेखां वरतनु पयोधरोपान्ते ।
किं वाससा स्तनानां रुणत्ति हिमरुचिकृतेवाहिं ॥

३३२

यद्राचौ रहसि व्यपेतविनयं दृष्टं रसात्कामिनो
रन्योन्यं शयनीयमीहितरसव्याप्तिप्रवृत्तस्पृहम् ।
तत्सानन्दमिलदृशोः कथमपि स्मृत्वा गुरूणां पुरो
हासोद्भेदनिरोधमन्यरमिलत्तारं कथंचित्स्थितम् ॥

Sbhr. 2212

(चमरुचस्य).

Śp. 3741 (, ,).

३३३

किं भूषणेन रचितेन हिरण्मयेन
किं रोचनादिरचितेन विशेषकेण ।
आर्द्राणि कुङ्कुमरुचीनि विलासिनीना
मङ्गेषु किं नखपदानि न मण्डनानि ॥

Sbhr. 2165

(भट्टकुमारस्य).

३३४

दंपत्योर्निशि जल्पितं गृहशुके[ना]कर्णितं यद्वचः
प्रातस्तद्गुरुसंनिधौ निगदतस्तस्यैव तारं^३ वधूः ।

For ref. see below.

३३१ ^१ MS. के (*kin*). ^२ MS. °वसि.

३३२ ^१ MS. ये. ^२ *Sbhr.*, *Śp.* वृत्त. ^३ *Sbhr.*, *Śp.* °सावा.

^१ MS. तस्थे (*tsthi*).

३३३ ^१ MS. कि.

३३४ **Sk.* II. 705 (चमरोः). *Sbhr.* 2214 (कस्यापि). *Śp.* 3743 (कस्यापि). *Amaru*, 16. *Kuvalay.* ad 155 (anon.).

Ak. p. 358 (anon.). **Sabhyāl.* IV. ad fin. (22a) (चमरुचस्य).

**S.-Mukt.* I. 28 (anon.). **S.-Prab.* 60 (anon.). ^१ All the

other texts °व्यतोर्गु. ^२ *S.-Mukt.* प्रायसः; *Sk.* also (A.)

तत्प्रातर्गु, which the other texts all read. ^३ *Sk.* °स्योपहारं;

Sbhr., *Śp.*, *Kuvalay.*, *Sṛṅgārāḍipikā* ad *Amaru*, 16 °स्नातिमाषं;

Amaru, *S.-Prab.* अस्त्वैव तारं.

हाराकर्षितं पद्मरागशकलं विन्यस्य चञ्चोः पुरो*
व्रीडात्ता प्रकरोति* दाडिमफलव्याजेन वाग्बन्धनम् ॥

३३५

*Skm. II. 701
(द्विम्बोकस्य).
Amaru, 117.

प्रयच्छाहारं मे यदि तव रहोवृत्तमखिलं
मया वाच्यं नोच्चैरिति गृहशुके जल्पति शनैः ।
वधूवक्त्रं व्रीडाभरनमितमन्तर्विहसितं
हरत्यधोन्मीलन्नलिनमनिलावर्जितमिव ॥

३३६

*Skm. II. 639
(कस्यचित्).

नखक्षतं यन्मवचन्द्रसंनिभं
स्थितं कृशाङ्गि स्तनमण्डले तव ।
इदं तरीतुं चिबलीतरङ्गिणी*
विराजते पञ्चशरस्य नौरिव ॥

३३७

*Skm. II. 116
(कस्यचित्).

हंहो कान्त रहोगतेन भवता यत्पूर्वमावेदितं
निर्भिन्ना तनुरावयोरिति मया तज्ज्ञातमद्य स्फुटम् ।
कामिन्या स्मरवेदनाकु^(f. 54a) [ल] दृशा यः केलिकाले कृतः
सो ऽत्यर्थं कथमन्यथा दर्हति मामेष त्वदोष्ठव्रणः ॥

३३४ ¹ Skm. कर्णालङ्कृत; Shbr., Śp., Amaru, Kuralay., Ak.,
S.-Mukt., Sabhyāl., S.-Prab. कर्णालम्बित. ² Skm., Kuralay.,
Śrīngārādīpikā ad Amaru, S.-Mukt. चञ्चुपुटे; Shbr., Śp., Amaru
चञ्चाः पुटे; S.-Prab., Sabhyāl. चंचोः पुटे (sic). ³ Kuralay.,
Ak., Śrīngārādīpikā विदधाति.

३३५ ¹ Amaru वो. ² MS. म. ³ Skm. *लिना.

३३६ ¹ MS. रा. ² MS. गी. ³ MS. द्वि (for ग्वि?).

३३७ ¹ Skm. चञ्चा. ² Skm. तु(शु?)द.

३३८

अभिमुखपतंयालुभिर्लेलाट
श्रमसलिलैरविधौतपत्तलेखः ।
कथयति पुरुषायितं वधूनां
मृदितहिमद्युतिदुर्मनाः कपोलः ॥

Anarghar. VII.
107.

मुरारेः ॥

३३९

नखपदबलिनाभीसंधिभागेषु लक्ष्यः
क्षतिषु च दशनानामङ्गनायाः सशेषः ।
अपि रहसि कृतानां वाग्विहीनो ऽपि जातः
सुरतविलसितानां^१ वर्णको वर्णको ऽसौ ॥

Śiśupālavadha
XI. 29.

३४०

द्रवनखपदभङ्गं गोपयस्यंशुकेन
स्थगयसि पुनरोष्ठं पाणिना दन्तदष्टम् ।
प्रतिदिशमपरस्त्रीसङ्गशंसी विसर्पे
नवपरिमलगन्धः केन शक्यो वरीतुम् ॥
माघक्षिती ॥

Śiśupālavadha
XI. 34.
Sbhv. 2171.
Daśar. ad II.
23; IV. 55
(anon.).
Sāhityad. p. 82
(anon.).
At. p. 64
(anon.).

३३८ ^१ MS. ति. ^२ MS. °युच. ^३ *Anargh.* °वधू. ^४ *Anargh.*
also °निर्मलः.

३३९ ^१ MS. मा. ^२ MS. मु; read गुहसि, though the
word is not known elsewhere? ^३ MS. जी.

३४० ^१ All other texts न and म respectively: see Exegetical
Notes at end. ^२ *Sbhv., At.* मुङ्ग. ^३ MS. श. ^४ *Sbhv.* न्वद.
^५ MS. खे.

३४१

*Skm. II. 640.

काश्मीरपङ्कखचितस्तनपृष्ठताम्र
पट्टावकीर्णदयितार्द्रनखाक्षराली^१ ।
एणीदृशः कुसुमचापपरेन्द्रदत्त
तारुण्यशासनमिव प्रकटीकरोति ॥

दक्षस्य ॥

३४२

अधरपद्मरागो ऽयमनर्घः सव्रणो ऽपि^२ ते ।
मुग्धे हस्तः किमर्थो ऽयमपार्थ^३ इह दीयते ॥

३४३

दरक्षावं^४ वासो लुलितकुसुमालंकृति^५ शिरः
स्थालोकं चक्षुः सरसनखलेखाङ्कितमुरः ।
लसत्काञ्चीयन्त्रिस्फुरदरुणरत्नांशु जघनं
प्रियाङ्गोन्मृष्टाङ्ग्या विषा^६मिदषियङ्गा^७ वकनृणाम् ॥

वर्द्धणस्य ॥

३४४

*Skm. II. 702
(माङ्गारस्य).

प्रत्यूषे गुरुसंनिधौ गृहशुके तत्तद्रहोजल्पितं
प्रस्तोतुं^१ परिहासकारिणि पदैरर्धोदितैरुद्यते ।
क्रीडाशारिकया निलीय निभृतं चातुं चपा^२र्त्ता^३ वधूं
प्रारब्धः सहसैव संभ्रमकुरो^४ मारजारगर्जारवः ॥

३४१ ^१ Skm. also °र्णा (B.). ^२ Skm. °खचितानां and °नी (sic).
Skm. °नवेन्द्र (for नरेन्द्र ?).

३४२ ^१ MS. रः. ^२ MS. चि. ^३ MS. र्यः.

३४३ ^१ Sic MS. ^२ MS. ते (ti). ^३ For suggestions as
the reading here see Exegetical Notes. ^४ MS. व.

३४४ ^१ MS. वु. ^२ MS. °चा°; Skm. भया and (B.) चपा.

३४५

तल्पे चम्पककल्पिते सखि गृहोद्याने ऽद्य (fol. 54b) सुप्ता-
सि किं

तत्किञ्जल्कचयं न पश्यसि कुचोपान्ते विमर्दारुणम् ।
आः किं छद्मविदग्धमानिनि मयि ब्रूषे पुरोभागिनि
क्रूरुल्लिखितास्मि तच्च कुसुमान्युच्चिन्वती कण्टकैः ॥

सोन्नोकस्य ॥

३४६

इतः पौरस्त्यायां ककुभि विवृणोति क्रमदल
तमिस्रामर्माणं किरणकणिकामम्बरमणिः ।
इतो निष्क्रामन्ती नवरतिगुरोः प्रोज्झति वधूः
स्वकस्तूरीपन्नाङ्कुरमकरिकामुद्रितमुरः ॥

Anarghar. iv.
3.

३४७

प्रभाते पृच्छन्तीरनुरहसंवृत्तं सहचरी
नैवोढा न व्रीडामुकुलितमुखीयं मुखयति ।
लिखन्तीनां पन्नाङ्कुरमनिशमस्यास्तु कुचयो
श्रमत्कारो गूढं करजपदमासां कथयति ॥

Anarghar. iv.
6.
Jayaratha ad
As. p. 76
(anon.).
**Sāmī. 68*
(anon.).

मुरारेरेती ॥

३४५ ¹ MS. तुच्छे.

३४६ ¹ MS. आ. ² MS. पु.

३४७ ¹ MS. सि ; cf. Pāṇini, v. 4, 81.
MS. के (॥).

² Jayar. कथ०.

॥ मानिनीव्रज्या ॥

३४८

Sp. 3547
(anon.).Sarasvatik. ad
v. 176 (anon.).*Sabhyaḷ. B.
4b (anon.).

मानोन्नतेत्य[सहनेत्य]तिपशिङ्गतेति
मध्येव धिक्कृतिरनेकमुखी सखीनाम् ।
आकारमात्रमसृणेन विचेष्टितेन
धूर्तस्य तस्य हि गुणानुपवर्णयन्ति ॥

लक्ष्मीधरस्य ॥

३४९

*Skh. II. 226
(चमरो:).

Sbhr. 1575.

*Smṛ. B. 102b.

वल्लु तरला धृष्टा दृष्टिः खला सखि मेखला
खल्लु कुचयोस्तुक्कम्पान्मे विदीर्यतु कञ्चुकम् ।
तदपि न मया संभाष्योऽसौ पुनर्देयितः शठः
स्फुटति हृदयं मौनेनान्तर्न मे यदि तत्क्षणात् ॥

चमरकस्य ॥

३५०

Sbhr. 1577

(कस्यापि).

Sp. 3538

(संक्षुब्धस्य).

*Sabhyaḷ. 30a
(,,).

तदेवाजित्वाक्षं मुखमविषदास्ता गिर इमाः
स एवाङ्गाक्षेपो मयि सरसमालिङ्गति तनुम् ।

1 MS. न.

३४८ 1 MS. क्व ?

2 Sp., Sabhyaḷ., Sarasvatik. दाक्षिण्य.

Sarasvatik. तु.

4 Sarasvatik. ०रज्ज.

३४९ 1 Sbhr., Smṛ. B. च.

2 Skm., Sbhr. ०व्यो.

3 MS.

ere inserts शतः (dittography).

4 Sbhr. मा.

३५० 1 Sbhr., Sp., Sabhyaḷ. श.

2 Sp., Sabhyaḷ. ०श्वो.

MS. त; Sbhr., Sp., Sabhyaḷ. ०स्निग्धति.

यदुक्तं [प्रत्युक्तं] तदपटु शिरःकम्पनपरं
प्रिया मानेनाहो पुनरपि कृता मे नववधूः ॥

शम्भुकस्य ॥

३५१

यदि विनिहिता शून्या दृष्टिः किमु स्थिरकौतुका
यदि क्वचित्तो मौने यत्नः किमु (fol. 55a) स्फुरितो ऽधरः ।
यदि नियमितं ध्याने चक्षुः^१ कथं पुलकोद्गमः
कृतमभिनयैर्दृष्टो मानः प्रसीद विमुच्यताम् ॥

*Skm. II, 244

(अमरोः).

Sbhr. 1625.

अमरकस्य ॥

३५२

एकचासनसंस्थितिः^१ परिहृता प्रत्युद्गमादूरत
स्ताम्बूलारचनच्छलेन रभसाश्लेषक्रमो^२ विघ्नितः ।
संलापो^३ ऽपि न मिश्रितः परिजनं व्यापारयन्त्यान्तिके^४
भर्तुः^५ प्रत्युपचारतश्चतुरया कोपः कृतार्थीकृतः ॥

For ref. see
below.

श्रीहर्षस्य ॥

३५० ^१ *Sabhyāl.* य.

३५१ ^१ *Sbhr.*, Amaru चेतः. ^२ *Skm.* also (A.) दुः.

३५२ **Skm.* II, 217 (अमरोः). *Sbhr.* 1583 (पुलिनस्य). *Śp.* 3534 (कस्यापि). Amaru, 18. *Sāhityad.* p. 44 (anon.). *Daśar.* ad II, 18 (अमरशतके). *Sarasvatik.* ad v. 170 (anon.) *Rasataraṅgiṇī* v. ad fin. (anon.). **Sml. P.* 84b (पुलिनस्य). **Sml. B.* 102b (Amaru). Hemac. p. 304 (anon.). ^१ *Sarasvatik.*, Hemac. ग. ^२ MS. ते: (tiḥ). ^३ MS. दू (inserted by revisor). ^४ *Skm.*, *Sbhr.*, *Sarasvatik.*, Hemac., *Sāhityad.*

नयन; *Śp.*, *Sml. P.*, Amaru, *Daśar.* ०हरण. ^५ All other texts सेषो ऽपि सं. ^६ All other texts आ. ^७ MS. यो. ^८ *Indische Sprüche*^२, No. 1363 reads विश्रु, with some MSS. of Amaru. ^९ *Skm.*, *Rasata.* ०न्वा तथा. ^{१०} All other texts कान्तं. ^{११} MS. here inserts ॐ twice.

३५३

For ref. see
below.

तद्वक्त्राभिमुखं मुखं विनिहितं दृष्टिर्धृता चान्यतः
स्तस्यालापकुतूहलाकुलतरे श्रोत्रे निरुद्धे मया ।
हस्ताभ्यां च तिरस्कृतः सपुलकः स्वेदोन्नमो गण्डयोः
सख्यः किं करवाणि यान्ति शतधा यन्कञ्चुके संधयः ॥

३५४

For ref. see
below.

दूरादुत्सुकमागते विचलितं संभाषिणि स्फारितं
संश्लिष्यत्यरुणं गृहीतवंसने कोपाञ्चितंभूलतम् ।
मानिन्याश्चरणानतिव्यतिकरे बाष्पाश्रुपूर्णं क्षणां
चक्षुर्जातमहो प्रपञ्चचतुरं जातागसि प्रेयसि ॥

रतिपालस्य ॥

३५३ *Sk. II. 229 (अमरोः). Shbr. 1581 (कस्यापि). Śp. 3535 (अमरकस्य). Amaru, 11. *Sml. B. 102b (Amaru). *S.-Ratnak. v. 319 (anon.). Hemac. p. 101, Comm. (anon.).
¹ Corrected from य. ² All other texts विनिमित्तं. ³ All other texts °ष्टिः कृता. ⁴ Skm., S.-Ratnak., Hemac., Amaru पादयोस्. ⁵ Śp., Hemac., Amaru पाणिभ्यां. ⁶ Skm. अपि वारितः; Shbr. विनिवारितः; S.-Ratnak. has °कृतश्च पु.
⁷ MS. मी. ⁸ Skm. सहसा. ⁹ MS. त corrected to य.

३५४ *Sk. II. 249 (अमरोः). Śp. 3539 (कस्यापि). Amaru, 49. *Sml. P. 84a (अमरकस्य). *Sml. B. 102b (Amaru). *Saml. 137 (anon.). Sarasvatik. ad v. (anon.) Kāryapr. ad iv. 24 (anon.). Kāryaprad. ad iv. 5; vii. 15 (anon.). *Rasavilāsa, § 22 (anon.). Hemac. p. 67 (anon.). *S.-Prab. 47 (anon.). *Kāryadarpana 34a (a only). ¹ Śp. वेगाद्; Sarasvatik. एषत्तु. ² All other texts व, excepting Hemac., Śp., Sml. P. (which reads तरलितं), and S.-Prab. (विचलितं). ³ S.-Prab. च. ⁴ Skm. °पातः; Saml., Rasavilāsa, Hemac., and Kāryaprad. in rv. 5 किं चाञ्चित. ⁵ Śp., Amaru, Sml. P., Skm. (B.), Kāryapr., Sarasvatik., Kāryaprad., Rasavilāsa, Hemac., S.-Prab. °पूर्वेष्वङ्गं; Saml. °पूरेष्वङ्गं.

३५५

वंचोवृत्तिर्मा भूवल्लु च न वा वक्तूमभि[तो]
न नाम स्याद्वाष्पापगमविषदं लोचनयुगम् ।
समाश्र्वासस्तेन प्रणतशिरसः पत्युरभव
प्रिया प्रौढक्रोधाप्यपहतवती यन्न चरणौ ॥

वोपालितस्य ॥

३५६

किं पादान्ते पतसि विरमं स्वामिनो हि स्वतन्त्राः
कंचित्कालं क्वचिदपि रतिस्तेन कस्ते ऽपराधः ।
आगस्कारिण्यहमिह यया जीवितं त्वद्वियोगे
भर्तृप्राणाः स्त्रिय इति ननु त्वं मयैवानुनेयः ॥

*Skm. II. 231
(भावदेव्याः).
*Padyāv. 377
(कस्यचित्).

वाक्कुटस्य ॥

३५७

यद्गम्यं गुरुगौरवस्य सुहृदो यस्मिँल्लभन्ते ऽन्तरं
यद्वाक्षिण्यरसाद्भिया च स (fol. 55b) हसा नर्मोपचारा-
ण्यपि ।

Sbhr. 1626
(कस्यापि).
Śp. 3561 (,,).
*Sml. B. 1086
(Anaru).

यल्लज्जा निरुणद्धि यच्च शपथैरुत्पाद्यते प्रत्यय
स्तत्किं प्रेम स उच्यते परिचयस्तत्रापि कोपेन किम् ॥

३५५ ¹ Corrected from न ? ² MS. त्ति. ³ MS. स्वा.

⁴ MS. प.

३५६ ¹ MS. च. ² Padyāv. लुठसि विमनाः. ³ Skm.

and Padyāv. तः the latter proceeds ०स्तच. ⁴ MS. री.

⁵ MS. ते (ti).

३५७ ¹ MS. ह. ² Sbhr. ०ज्ञयाच्च. ³ Śp. सहते. ⁴ Sbhr.

०रायदि; Śp. ०रागपि. ⁵ Sbhr. कोपो ऽस्ति; MS. ०वेन.

३५८

For ref. see
below.

भूभङ्गो गुणितश्चिरं नयनयोरभ्यस्तमामीलनं
रोङ्गुं शिषितमादरेण हसितं मौने ऽभियोगः कृतः ।
धैर्यं कर्तुमपि स्थिरीकृतमिदं चेतः कथंचिन्मया
बद्धो मानपरियहः परिकरे सिद्धिस्तु दैवे स्थिता ॥
धर्मकीर्तिः ॥

३५९

For ref. see
below.

तथाभूदस्माकं प्रथममविभिन्ना तनुरियं
ततो ऽनु त्वं प्रेयानहमपि हताशा प्रियतमा ।
इदानीं नाथस्त्वं वयमपि कलत्रं किमपरं
मयाप्रं प्राणानां कुलिशकठिनानां फलमिदम् ॥
भावकदेव्याः ॥

३५८ *Sk. II. 228 (धर्मकीर्तिः and also (A.) अमरोः). Shhr. 1578 (अमरकस्य). *Padyār. 230 (अमरोः). *Sml. P. 84b (अमरकस्य). *Sml. B. 102b (अमरकस्य). Nami ad Rudrātā VI. 46 (anon.). *S.-Mukt. I. 93 (anon.). Amaru, 97. ¹ Skm., Shhr., Sml. P., Sml. B., Amaru, Nami, S.-Mukt. ०भेदो.
² Skm. रचितः. ³ MS. वै. ⁴ MS. त. ⁵ All other texts ०हे परिकरः.

३५९ *Sk. II. 232 (अमरोः). Shhr. 1622 (कल्याणि). Śp. 3558 (अमरकस्य). *Sml. B. 105b (Amaru). *Saml. 145 (anon.). Amaru, 69. Kūvalay. ad 110 (anon.). *S.-Mukt. I. 81 (anon.). Hemac. p. 305 (anon.). Padyaracānā, VIII. 14 (अमरकस्य). ¹ Padyarac. and Amaru (some versions) यदा. Śp., Kūvalay., Saml., S.-Mukt. पुरा. ² Amaru, Saml., Padyarac. ०भक्ता. ³ Kūvalay., S.-Mukt. ०नव्य. ⁴ Hemac. लं नाथो. ⁵ Kūvalay. इतानी.

३६०

यदा त्वं चन्द्रो ऽभूरविकलकलापेशलवपुः
स्तदाहं जाताद्रां शशधरमणीनां प्रतिकृतिः^१।
इदानीमर्कस्त्वं खररुचिसमुत्सारितरसः
किरन्ती कोपापीनहमपि रवियावघटिता ॥

For ref. see
below.

अचलसिंहस्य ॥

३६१

कोपो^१ यच्च भुक्कुटिरचना नियहो यच्च मौनं
यच्चान्योन्यस्मितमनुनयो दृष्टिपातः^२ प्रसादः ।
तस्य प्रेम्णस्तदिदमधुना वैशसं पश्य जातं
त्वं पादान्ते लुठसि^३ न हि मे मन्युमोक्षः खलायाः ॥

For ref. see
below.

प्रबुद्धस्य ॥

३६२

शठान्यस्याः काञ्चीमणिरणितमाकर्ण्य सह[सा]
समांश्चिथन्नेव प्रशिथिलभु[ज]यन्थिरभवः ।

For ref. see
below.

३६० *Sk. II. 235 (अचलस्य). Śp. 3564 (अचलस्य). *Sml. P. 88b (अचलस्य). *Sml. B. 107a (अचलस्य). *Sabhyāl. II. 38 (भावमिश्रस्य). ^१ Śp. ०भूः शिशिरकरसंपर्कचरि; Sabhyāl. ०भूः ०००कर्मधुर; Sml. P. ०भूर्हिमकरकलाप(sic)सलवपु. ^२ Skm. तदाद्रां जाताहं. ^३ MS. ग; Śp. क्छ; so also Sabhyāl. (क्श).

^४ Skm. प्रकृतिभिः.

३६१ *Sk. II. 234 (अमरोः). Shhr. 1630 (कस्यापि). Śp. 3562 (वामनस्य). *Sml. B. 106a (वामनस्य). Amaru, 38. Daśar. ad II. 18 (अमरुशतके). Sarasvatik. ad v. 138 (anon.).

^१ MS. correction (from सौ ?).

^२ MS. त; Skm. यच्च दृष्टिः.

^३ Shhr. पतसि.

^४ All other texts च.

३६२ *Padyār. 261 (समाहर्तुः). Daśar. ad II. 6 (anon.). Sāhityad. p. 34 (anon.). Amaru, 109. *Sabhyāl. IV. 8 (अमरस्य).

^१ All other texts यदाः MS. सहसमा with १ deleted before म.

^२ MS. सै.

तदेतत्काचक्षे' घृतमधुमय तन्मृदु' वचो
विषेणाघूर्णन्ती किमपि न सखीयं' गणयति ॥

हिङ्गोक्त्वा ॥

३६३

मुग्धासि नायमपराध्यति सैवमालि
केयं रुषा पंरुषिता लिखिताप्यनेन ।
केलिस्खलद्वसनमु^(fol. 56a)त्पुलकाङ्गभङ्ग
मुत्तुङ्गपीनकुचमालिखिता तमेव ॥

वीर्यमित्रं ॥

३६४

*Skm. II. 420
(पाणिनेः).

पाणौ शोणतले' तनूदरि दरक्षारं' कपोलस्थलं'
विन्यस्याञ्जनदिग्धलो[च]नजलैः किं स्नानिमानीयते ।
मुग्धे चुम्बतु नाम चञ्चलतया भृङ्गः क्वचित्कन्दली
मुन्मीलन्नवमालतीपरिमलः किं तेन विस्मर्यते ॥

३६५

कोपः सखि प्रियतमे ननु वञ्चनैव
तन्मुञ्च मानिनि रुषं क्रियतां प्रसादः ।
प्राणेश्वरश्चरणयोः पतितस्तवायं
संभार्यतां विकसता नयनोत्पलेन ॥

३६२ ¹ *Padyār.* *तद्याचक्षे or क्षे; *Daśar.*, *Amaru*, *Sabhyāl.* (?)
काचक्षे; MS. *तद्वा (?) for *तक्वा. ² All other texts *त्वद्वा.
³ All other texts मे.

३६३ ¹ MS. थं. ² *Sic* MS. (for मं?). ³ MS. य. ⁴ MS. तु.

३६४ ¹ *Skm.* also (A.) मे. ² *Skm.* also (B.) च. ³ MS. र.
Skm. मा. ⁴ *Skm.* ली. ⁵ MS. न्वा, with mark of error
against the vowel. ⁶ *Skm.* सा.

३६५ ¹ MS. *sic* (see Exegetical Notes).

३६६

बाले नाथ विमुञ्च मानिनि रुषं रोषान्मया किं कृतं
खेदो ऽस्मासु न मे ऽपराध्यति भवान् सर्वे ऽपराधा मयि।
तत्किं रोदिषि गद्गदेन वचसा कस्यायतो रुद्यते
नन्वेतन्मम का तवास्मि दयिता नास्मीत्यतो रुद्यते ॥

For ref. see
below.

कुमारभट्टस्य ॥

३६७

गतप्राया रात्रिः कृशतनुं शशी शीर्यत इव
प्रदीपो ऽयं निद्रावशमुपगतो घूर्णत इव।
प्रणामान्तो मानस्त्यजसि न तथापि क्रुधमहो
कुचप्रत्यासत्त्या हृदयमपि ते चशिडं कठिनम् ॥

For ref. see
below.

महोदधेः ॥

३६६ **Skm.* II. 216 (अमरोः). *Sbhr.* 1614 (भट्टकुमारस्य).
Śp. 3554 (कुमारदासस्य). **Sml. P.* 86b (कुमारदासस्य). **Sml. B.*
105a (कुमारदासस्य). *Amaru*, 57. *Sāhityad.* p. 43 (anon.).
Daśar. ad II. 16 (Amaru). *Sarasvatik.* ad I. 117; II. 144
(anon.). **S.-Ślokāh.* 13b (anon.). **Sabhyāl.* 30a (कुमार-
दासस्य). **S.-Mukt.* I. 53 (anon.). *Ananta ad Rasam.* p. 42
(anon.). *Hemac.* p. 149 (anon.). ¹ *S.-Mukt.* दो.
² *Sarasvatik.* I. 117 सि. ³ *Sabhyāl.* मम. ⁴ *Hemac.* त्वे.
⁵ *S.-Ślokāh.* भवानि.

३६७ *Sbhr.* 1612 (बाणभट्टस्य). *Śp.* 3713 (कस्यापि). *Bühler*,
Ind. Antiquary, I. p. 114 (Bāṇa). *At.* p. 54 (anon.). **Sml. P.*
120a (anon.). **Sabhyāl.* IV. (21a कस्यापि). *Padyaracānā.* IX.
1 (कस्यापि). **Padyareṇī.* v. 34 (anon.). ¹ *Śp.*, *Sabhyāl.*,
Padyarac., *Padyareṇī.* शशिमुखि. ² *Sbhr.* सीदत; *Bühler*
शशोधत (sic). ³ MS. यो. ⁴ *At.*, *Sabhyāl.* जि. ⁵ *Bühler*
ले; *At.* न्तः कोपः. ⁶ *Bühler* नं त्व. ⁷ *Bühler* यथा त्वं;
Śp., **Sabhyāl.* नसादपि न जहासि; *Padyareṇī* नदपि बहसि त्वं.
⁸ MS. शत्वा. ⁹ *Bühler* सुधु.

३६८

गतो दूरं चन्द्रो जठरलवलीपाण्डरवपु
दिशः किंचित्किंचित्तरणिकिरणैर्लोहितरुचः ।
इदं निद्राच्छेदे रसति सरसं सारसकुलं
चकोराक्षि क्षिप्रं जहिहि जहिहि प्रेमलडितम् ॥

३६९

^{Skm. II. 197} मया तावद्भोचस्खलितहतकोपान्तरितया
(हिम्बोक्तस्य).
^{Sml. P. 123a} न रुद्धो निर्गच्छन्नयमतिविलक्षः प्रियतमः ।
(कस्यापि). अयं त्वाकृतज्ञः परिणतिपरामर्शकुशलः
सखीलोको ऽप्यासील्लिखित इव चित्रेण किमिदम् ॥
हिम्बोक्तस्य ।

३७०

^{Amaru 30.} भवतु विदितं कृत्यालापैरलं प्रिय गम्यतां
^{Sml. B. 105b.} तनु (fol. 56b) रपि न ते दोषो ऽस्माकं विधिस्तु पराङ्मुखः ।
^{Padyāv. 222} (अमरोः).
^{Jayaratha ad} तव यदि तथारूढं प्रेम प्रपन्नमिमां दशं
^{As. p. 5} प्रकृतिचपले का नः पीडा गते हतजीविते ॥
(anon.).

धर्मकीर्तः ॥

३७१

For ref. see below.

असङ्गतो नायं न च सखि गुणैरेष रहितः
प्रियो मुक्ताहारस्तव चरणमूले निपतितः ।

३६९ ¹ MS. वं.३७० ¹ Padyāv. भव्या ; Jayar. वर्धा.² Padyāv. भूतं.³ Jayar. *तरले.

३७१ *Skm. II. 237 (कस्यचित्). Sbhr. 1607 (अमरवर्धे).
Śp. 3552 (कस्यापि). *Sml. P. 86a (anon.). *Saml. 143
(anon.). ¹ Sbhr., Śp., Sml. खड्ग ; Saml. भवति न गुणैर्वा
विरहितः.

गृहाणैनं मुग्धे व्रजतु तव कण्ठप्रणयिता
मुपायो नास्त्यन्यो हृदयपरितापोपश[म]ने ॥

३७२

अनालोच्य^१ प्रेम्णः परिणतिमनादृत्य सुहृद
स्त्वयाकारुण्ये^२ मानः किमिति शरले प्रेयसि^३ कृतः ।
समाकुष्टा ह्येते विरहदहनोज्झामुरंशिखाः
स्वहंस्तेनाङ्गारास्तदलमधुनारण्यरुदितैः ॥

For ref. see
below.

विकटनितम्बायाः ॥

३७३

मा रोदीः सखि नश्यदन्धतमसं पश्याम्वरं ज्योत्स्नया
शीतांशुः मुधया विलिम्पति सखाराज्ञो मनोजन्मनः ।
कः कोपावसरः प्रसीद रहसि स्वेदाम्भसां बिन्दवो
लुम्पन्तु स्तनपञ्चभङ्गमकरीः सौधागुरुंश्यामलाः ॥

३७४

मा रोदीः करपल्लवप्रणयिनीं कृत्वा कपोलस्थलीं
मा भाङ्गीः परिखेदसाक्षिभिरिव आसैर्मुखेन्दोः श्रियम् ।

३७१ ^१ *Sbhr.* निज. ^२ *Sml.* तव हृदय°; *Saml.* तव हृदयदाहो°.
३७२ **Skm.* II. 206 (राजशेखरख). *Sbhr.* 1170 (कक्षापि).
**Sml. B.* 104b (वाग्भटख). *Amaru*, 80. **Padyār.* 228
(अमरोः). **Saml.* 141 (anon.). **S.-Mukt.* I. 99 (anon.).
^१ *Saml.* क्व. ^२ *MS.* याः (for या इ°). ^३ *Amaru* also मुग्धे;
so *S.-Mukt.* ^४ *Sbhr.*, *Saml.*, *Amaru* संप्रति. ^५ *Sbhr.* धृ;
S.-Mukt. सरलले/विडि (sic). ^६ *Sbhr.*, *Saml.*, *Amaru* प्रलय.
^१ *S.-Mukt.* °सित. ^२ *Sbhr.* °ना तस्य इ°; the *MS.* has या for ख.
३७३ ^१ *MS.* प्र. ^२ *MS.* तु or त्त. ^३ *MS.* र.

मुग्धे दग्धगिरः खलन्ति शतशः किं कुप्यसि प्रेयसि
प्राणास्तन्वि ममासि नोचितमिदं तद्वर्धमुत्ताम्यसि ॥

३१५

Śp. 1171

(कस्यापि).

यदेतन्नेचाम्भः पतदपि समासाद्य तरुणी
कपोलव्यासङ्गं कुचकलशमस्याः कलयति ।
ततः श्रोणीबिम्बं व्यवसितविलासं तदुचितं
स्वभावस्वच्छानां विपदपि सुखं नान्तरयति ॥

३१६

*Sk. II. 139.

पद्मान्तखलिताः कपोलफलके लोलं लुठन्तः क्षणं
धारालास्तरलोत्सलं तनुकणाः पीनस्तनास्फालनात् ।
कस्माद्ब्रूहि तवाद्य कण्ठ (fol. 57a) विगलन्मुक्तावलीविभ्रमं
बिभ्राणा निपतन्ति बाष्पपयसां प्रस्यन्दिनो बिन्दवः ॥

राजशेखरस्य ॥

३१७

कपोले मन्त्राली करतलनिरोधेन मृदिता
निपीतो निःश्वासैरयममृतहृद्यो ऽधरसः ।

३१५ ¹ MS. ये (yi). ² Śp. ले. ³ MS. corrected from खा.३१६ ¹ Skm. च्छ. ² MS. भ.

३१७ *Sk. II. 245 (कस्यचित्). Sbhv. 1627 (कस्यापि).

Amaru, 81. Dhvanyāl. ad II. 17 (anon.). Ak. p. 261 (anon.).

Sarasvatik. ad v. 185 (anon.). *S.-Mukt. I. 90 (anon.).

¹ S.-Mukt. वि(चि)हिता. ² MS. and Skm. नि (for नि:): seethe lexica. ³ MS. corrected from, सौ.

मुहुः^१ कण्ठे लयस्तरलयति बाष्पः स्तनतटं^२
प्रियो मन्युर्जातस्तव निरनुरोधे न तु वयम् ॥

३७८

धिग्धिक्लामयि केन दुर्मुखि कृतं किं किं न कायव्रतं
द्विचारेण्यत्र दिनानि को न कुपितः को नाभवन्मा . . . ।
स्मः केचिन्न^३ वयं यदेकमपरस्याप्युक्तमाकर्ण्यता
मन्युन्माथिनि चन्दने ऽपि नियतं नामाग्निरुत्तिष्ठति ॥
वैजणस्य ॥

३७९

स्फुटतु हृदयं कामः कामं^१ करोतु तनुं तनुं
न खलु^२ चटुल[प्रे]म्णा कार्यं पुनर्दयितेन मे ।
इति सरभसं मानाटोपांदुरीर्यं वचस्तंया
रमणपदवी शारङ्गाख्या संशङ्कितंमीक्षिता ॥

For ref. see
below.

३७७ ^१ MS. त्र. ^२ *Sarasvatik.* लयः कण्ठे त^०; *Skm.* °य
स्ति(or स्थि)रयति. MS. writes लय twice, the य being in the
former case lost. ^३ *Sarasvatik.* टी; *S.-Mukt.* °भरं.

३७८ ^१ MS. ग्धे (*gdhi*). ^२ Two syllables (नवान् ?) lost.
^३ MS. च. ^४ MS. क.

३७९ **Skm.* II. 230 (अमरोः and (B.) कखचित्). *Sbhr.* 1574
(अभ्रकख). *Amaru*, 73. **Sml.* P. 84a (अमरकख). **Sml.* B.
102a (अमरकख). **S.-Mukt.* I. 84 (anon.). ^१ *Sbhr.* कामं
कामः. ^२ *Skm.*, *S.-Mukt.*, *Amaru* सखि. ^३ *Sbhr.*, *Amaru* प.
^४ *Amaru*, *Sml.* P. °वेशा; *Amaru* also °कोपाटोपा (*Śṛṅgāra-*
dīpikā) and °मातोद्गका (*Śatakāvali*). ^५ MS. स्त्र. ^६ MS. प.
^७ *Amaru* also निरनुर (so *Sml.* P.) and ससंधम; the *Śṛṅgāra-*
dīpikā agrees with our MS.

३८०

For ref. see
below.

एकस्मिञ्छयने पराङ्मुखतया वीतोत्तरं ताम्यतो
र[न्योन्यं] हृदये स्थिते ऽप्यनुनये संरक्षतो गौरवम् ।
पश्चादाकुलयोरप्राङ्गवलनान्मिथ्रीभवच्चक्षुषो
भयो मानकलिः सहासरभसं व्यावृत्तकण्ठग्रहः ॥

३८१

कन्दर्पकन्दलि सली . . . शा लुनीहि
कोपाङ्कुरं चरण . . . तिथिः स्याम् ।
पश्य प्रसीद चरमाचलचूलचुम्बि
बिम्बं विधोर्लवलपाण्डुरमस्तमेति ॥

३८२

अहो दिव्यं चक्षुर्वहसि तव सापि . . .
. . . (fol. 57b) मयाङ्कं युवतिषु वपुः संक्रं . . . ।

३८० *Sk. II. 248 (अमरोः). Sbhv. 2112 (anon.). Śp. 3715 (अमरकख). *Sml. B. 150a (Amaru). Sāhityad. p. 81, (anon.). Jayaratha ad As. p. 14 (anon.). *S.-Mukt. I. 39 (anon.). Hemac. p. 70 (anon.). *S.-Prab. 61 (anon.).
1 MS. °तस्मिन् श°. 2 Sbhv., Śp., Amaru, Hemac., Jayar., S.-Prab. य; Skm., Sāhityad. °रन्योन्यस्य हृदि.

3 The other texts have दम्पत्योः शनकैर°, S.-Mukt. continuing पांगवजितानि°.

4 MS. हिः see Introduction.

5 Amaru, Śp., S.-Prab. सं.

6 Skm., Sāhityad. °सक्त. 7 Skm. also (B.), Hemac. हं; Sbhv

कीतूहलः; Śp. कण्ठग्रहो ऽनुष्ठितः.

३८१ 1 Akṣaras lost (खट् and योर्न सदा? °वृथा?). 2 MS. सं

3 MS. here inserts ८ twice (near the hole for the string).

३८२ 1 Two doubtful akṣaras; the next seven are lost see Exegetical Notes. 2 The next five akṣaras are lost see Notes.

.. नाभिज्ञानं कथमितरथा पश्यति पुरो
भवानेकस्तस्याः प्रतिकृतिमयीव रमणीः॥
मनोविनोदकस्य ॥

३८३

प्रिये मौनं [मुञ्च श्रुतिरमृतधारां पि] वतु मे
दृष्टावुन्मील्येतां भवतु जगदि[न्दीव]रमयम् ।
प्रसीद प्रेमापि प्रशमयतु निःशेषमधृती
भूमिः कोपानां ननु निरपराधः परिजनः ॥

*Skm. II. 243
(हिम्बोकस्य).

हिम्बोकस्य ॥

३८४

कोपस्त्व[या यं]दि कृतो मयि पङ्कजास्त्रि
सो ऽस्तु प्रियस्तव किमस्ति विधेयमन्यत् ।
आश्लेषमर्पय मदर्पितपूर्व[मुच्चैः]
रुच्चैः समर्पय मदर्पितचुम्बनं च ॥

Amaru, 133.
Śṛṅgāratilaka,
23.

*S.-Ratnak.
v. 324 (adhon.).

शतानन्दस्य ॥

३८५

सखि कलितः स्वलितो .. सौ नैव प्रणाममाचरेण ।
चिरमनुभवतु भवत्या बाहुलताबन्धनं धूर्तः ॥
गोमन्दस्य ॥

३८२ ¹ MS. here inserts एड एडु (?) (near the hole for the string).

३८३ ¹ These four akṣaras are partly legible in the MS.

² These two akṣaras are partly legible in the MS. ³ MS.

ने: (nih). ⁴ MS. नेः.

३८४ ¹ Amaru, Śṛṅgārat. इ. ² Amaru, Śṛṅgārat. यदि ; S.-Ratnak. यदि कृतो हृदि. ³ Amaru, Śṛṅgārat. च. ⁴ Two akṣaras lost in MS. owing to homœoteleuton. ⁵ MS. र्च.

३८५ ¹ Sic MS., with two akṣaras lost or, if the space is insufficient, omitted. Should we read °तो ऽसौ शास्त्रो ? Cf. 394b.

३८६

जाते केलिकलौ कृते कमितरि व्यर्थानुनीतौ चिरा
न्माने स्थायति मन्मथे विकसति क्षीणे . धोः ऽनेहसि ।
मायास्वापमुपेत्य तन्निपुणया निद्रान्ध्यमाचेष्टितं
मानहानिरभूच्च येन च न चाप्यासीद्रहःखण्डनम् ॥

३८७

कथंचिन्नैदाघे दिवस इव कोपे विगलिते
प्रसक्तौ . . यां तदनु च निशायामिव शनैः ।
स्मितज्योत्स्नारम्भक्षपितविरहध्वान्तनिवहो
मुखेन्दुर्मानिन्याः स्फुरति कृतपुण्यस्य सुरते* ॥

३८८

Sbhv. 1160

(अमरक-
स्य ?).

Sp. 3542

(कस्यापि).

मानव्याधिनिपीडिताहमधुना शक्नोमि तस्यान्तिकं
[नो ग] (fol. 58a) ननु न सखीजनो ऽस्ति चतुरो यो मां
बलान्नेष्यति ।

मानी सो ऽपि जनो न लाघवभयादभ्येति मातः* स्वयं
कालो याति चलं च जीवितमिति क्षुण्णं मनश्चिन्तया ॥

३८९

Sbhv. 1163

(बुद्धकस्य).

*Sml. B. 1036

(बुद्धकस्य).

यावन्नो सखि गोचरं नयनयोरायाति ता[व]द्भूतं
गत्वा ब्रुहि यथाद्य* ते दयितया मानः समालक्षितः ।

३८६ ¹ MS. ते (ti). ² वो ? बुद्धो to be read ? ³ MS. त्व.

३८७ ¹ Sic ? or तो ? The next two akṣaras are lost: read

जाताया or प्राप्ताया ? ² MS. भे.

३८८ ¹ Akṣara partly lost. ² MS. °टार . ³ MS. चः.

⁴ MS. °तपा.

३८९ ¹ MS. बु.

दृष्टे धूर्तविचेष्टिते तु दयिते तस्मिन्नवश्यं मम
स्वेदाम्भःप्रतिरोधिनिर्भरतरस्मेरं मुखं जायते ॥

३९०

दुष्टा मुष्टिभिराहता हृदि नखैराचोटिता पार्श्वयो
राक्वृष्टा, कवरीषु गाढमधरे सीकुर्वती खण्डिता ।
त्वक्तृत्यं त्वदगोचरे ऽपि हि कृतं सर्वं मयैवाधुना
मामाज्ञापय किं करोमि शरले भूयः सपत्न्यास्तव ॥

३९१

सुतनु जहिहि मौनं^१ पश्य पादानतं मां
न खलु तव^२ कदाचित्कोप एवंविधो ऽभूत् ।
इति^३ निगदति^४ नाथे तिर्यगामीलिताक्षी
नयनजलमनल्पं मुक्तमुक्तं न किञ्चित् ॥

For ref. see
below.

३९२

चेतस्यङ्कुरितं विकारिणि दृशोर्द्वन्द्वे द्विपञ्चायितं
प्रायः पल्लवितं वचःस्वपरताप्रत्यायमानादिष^१ ।

३८९ ^१ MS. श्र. ^२ Shlv. °नोः.

३९० ^१ Sic MS. (for च्छो ?). ^२ MS. स.

३९१ *Sk. II. 250 (अमरोः). Shlv. 1600 (कस्यापि). Śp. 3577 (कस्यापि). *Sml. P. 89a (अमरकस्य). *Sml. B. 1084 (Amaru). *Saml. 151 (anon.). Amaru, 39. Sāhityad. p. 98 (anon.). *S.-Ratnak. (only a) v. 12 (anon.). With b cf. Bharata's Nāṭyaśāstra xv. 67a. ^१ Sk., Sāhityad., Sml. B.

कोपं; S.-Ratnak. जहिहि तदणि कोपं; Shlv., Śp., Sml. P. मानं.

^२ Śp. तव न खलु. ^३ MS. ते (ti). ^४ Sml. P. °दित.

३९२ ^१ MS. द्व. ^२ Sk. वचस्पचितं प्रौढं कपोलखले.

तत्तत्कोपविचेष्टिते कुसुमितं पादानते तु प्रिये
मानिन्याः [फलितं] न मानतरुणा पर्यन्तबन्धायितम् ॥
राजशेखरस्य ॥

३९३

*Skm. II. 236
(मनोकस्य).

कियन्माचं गोत्रस्खलितमपराधश्चरणयो
श्चिरं लोठत्येष महवतिं न मानाद्विरमसि ।
रुषं [मुञ्चामुञ्च प्रियमनुगृहाणा] यतिहितं
शृणु त्वं यद्भूमः प्रियसखि नखं मा कुरु नदीं^१ ॥

३९४

दैवादयं यदि जनो विदितो ऽपराधी
दासोचितैः परिभवैरयमेव शास्यः ।
एषा^१ कपोलफलके ऽ
. (fol. 58b) बाष्पजलप्रणालैः^२ ॥

३९५

कृत्वागः स च नागतो ऽपि किमपि व्यक्तं मनो मन्यते
तत्क्वासे कमुपैमि जङ्गमवने को मामिहाश्वासयेत् ।
इत्युक्ताश्रुगलन्मुखी विटसखी ध्वस्ता विस . . .
.^३ रसि कृतात्यन्तं प्रिया रोदिता^४ ॥

वक्ष्यस्य ॥

३९२^१ Skm. नु. ^२ MS. पि.

३९३^१ Skm. °ङ् च. ^२ Skm. लोचये (A.) and लोठये (B.).
^३ Skm. प्रहरति. ^४ The MS. retains traces of these four akṣaras.

^५ Skm. न माने कुर्व मतिं; correct MS. to मुखं मा . . . ? Cf. 394 c-d.

३९४^१ This akṣara is partly defaced in the MS. ^२ MS. पु.

^३ Regarding the sense of the lost akṣaras see Exegetical Notes.

३९५^१ MS. सु. ^२ The missing syllables may have been something like विसंवादिता । शोकोन्मत्तसखीगणे[रसि].

^३ Sic MS. (for °ति or even ऽरादत (see Lexx.) ?).

३९६

कपोलं पक्ष्मभ्यः कलयति कपोलात्कुचंतटं
कुचान्मध्यं मध्यान्वमुदितनाभीसरसिजम्^१।
न जानीमः [किं नु क्व^२ सुकृतमनेन व्यवसि]तं
यदस्याः प्रत्यङ्गं नयनजलबिन्दुविंहरति ॥

*Skm. II. 140
(नरसिंहस्य).

३९७

विकिर नयने मन्दच्छायं भवत्वसितोत्पलं
वितर दयिते हासज्योत्स्नां निमीलतु पङ्कजम् ।
वद सुवदने लज्जामूका भवन्तु शिख[शिङ्ग]^३।
परपरिभवो मानस्थानिर्न मानिनि सद्यते ॥

३९८

अयं धूर्तो मायाविनयमधुरांदस्य चरिता'^४
त्सखि^५ प्रत्येषि त्वं प्रकृतिसरले पश्यसि न किम् ।
कपोले यल्लाक्षांसबहलभागप्रणयिणी
मिमां धत्ते मुद्रामनतिचिरवृत्तान्तपिशुनाम् ॥

*Skm. II. 117
(सोहोकास्य).

३९९

अप्राप्तकेलिसुखयोरतिमानरुद्ध
संधानयो रहसि^६ जातरुषोरकस्मात् ।

३९६ ^१ Skm. करप्राणात्क्षण (A.) and कपोलात्क्षण (B.). ^२ Skm.
सनाह्नाभिं नाभेर्धनजघनमेव प्रतिमुञ्चः. ^३ The MS. retains traces
of these three akṣaras; Skm. क्व सुकृतमनेन (A.) and क्व मुदनेन (B.).

^४ MS. विं.

३९७ ^१ So to be read ? or शिखाबलाः ?

३९८ ^१ Skm. क्षा (P).

^२ Skm. वचसः.

^३ MS. खे (khi).

^४ MS. क्षि.

^५ MS. क्षा.

^६ Skm. रा.

^७ MS. त.

३९९ ^१ MS. 'से (si).

यूनोर्मिथो ऽभिलषन्तोः प्रथमानुनीतिं
भावाः प्रसादपिशुनाः क्षपयन्ति निद्राम् ॥
सोन्नोक्सीतोः ॥

४००

*Skm. II. 208
(कस्यचित्).

अवसि न कृतास्ते तावन्तः सखीवचनक्रमा
श्चरणपतितो ऽङ्गुष्ठायेणाप्ययं न हतो जनः ।
कठिनहृदये मिथ्यामौनव्रतव्यसनादयं
परिजनपरित्यागोपायो न मानपरिग्रहः ॥

४०१

*Skm. II. 221.

न मन्दो वक्त्रेन्दुः श्रयति न ललाटं कुटिलता^१
न नेत्राञ्चं रज्यत्यनुषंजति न भूरपि भिद्राम् ।
इदं तु प्रेयस्या (fol. 59a): प्रथयति रूषो ऽन्तर्विकसिताः^२
शते ऽपि प्रश्नानां यदभिदुरमुद्रो ऽधरपटुः ॥
वैवधन्यस्य ॥

४०२

Sp. 3536

(कस्यचित्).

तत्तद्वदत्यपि यथावसरं^१ हसत्य
प्यालिङ्गने ऽपि न निषेधति चुम्बने ऽपि ।
किन्तु प्रसादनभयादतिनिहुतेन
कोपेन को ऽपि निहितो ऽद्य रसावतारः ॥

महाव्रतस्य ॥

३९९ ^१ MS. पूरो.

^२ MS. पि.

४०० ^१ MS. न्नः. ^२ MS. भोः read निहतो ? ^३ MS. repeats
the न. ^४ Skm. सौ. ^५ MS. वा. ^६ Skm. व.

४०१ ^१ Skm. equally well तां.

^२ Skm. also (A.) च.

^३ Skm. also (B.) त.

^४ Skm. also (A.) स.

^५ MS. ०मित.

^६ Skm. ०लसितं.

^७ MS. भे (bhi).

४०२ ^१ MS. र.

^२ Sp. पि.

^३ Corrected from को.

^४ Sp. वि.

४०३

आश्लेषेण पयोधरप्रणयिनी प्रत्यादिशन्त्या दृशं
दृष्ट्वाचाधरवद्धतृष्णमधरं निर्भर्त्सयन्त्या मुखम् ।
ऊर्वागार्ढनिपीडनेन जघने पाणिं च रुन्धानया
पत्युः प्रेमं न खण्डितं निपुण्या मानो ऽपि नैवोञ्जितः॥

४०४

दीर्घोच्छ्वासविकम्पिताकुलशिखा यत्र प्रदीपाः कुले
{ दृष्टिर्यत्र च दीर्घजागरगुरुः कोपे मदीये तव ।
विस्रम्भैकारसप्रसादमधुरा यत्र प्रवृत्ताः कथा
स्तान्यन्यानि दिनानि मुञ्च चरणौ सैवाहमन्यो भवान् ॥

४०५

परीरम्भारम्भः स्पृशति परमिच्छां न तु भुजौ
भजन्ते विज्ञानं न तु गिरमनूरोधविधयः ।
मनस्विन्याः स्वैरं प्रसरति निशासीमसमये
मनः प्रत्यावृत्तं कमितरि कथंचिन्न तु वपुः ॥
चक्रपाणेः ॥

४०६

अद्योद्यानगृहाङ्गणे सखि मया स्वप्नेन लाक्षारुणः
प्रोत्क्षिप्तो ऽयमशोकदोहदविधौ पादः क्कणनूपुरः ।
तावत्किं कथयामि केलिपटुना निर्गत्य कुञ्जोदरा
दज्ञातोपनतेन तेन सहसा मूर्ध्नि संभावितः ॥
मधुकूटस्थः ॥

४०३ ¹ MS. णु. ² MS. ना. ³ MS. न.

४०४ ¹ MS. च्छा.

४०५ ¹ MS. मे (mi). ² MS. मः.

४०६ ¹ Cf. the verse अद्योद्याने in the *Karṇasundarī* i. 36,
plainly based upon this.

४०७

*Skm. II. 201
(अमरोः).
Sbhv. 1118
(अस्यापि).

सखि स सुभगो मन्दस्नेहो मयीति न मे व्यथा
विधिपरिणतं यस्मात्सर्वो जनः सुखमश्नुते ।
मम तु हृदये संतापोऽयं प्रिये विमुखेऽपि यत्
कथंमपि हतव्रीडं चेतो न याति विरागिताम् ॥

४०८

For ref. see
below.

भूमे (fol. 59b) दे^१ रचितेऽपि दृष्टिरधिकं सोत्कण्ठमुद्दीक्षते
रुद्धायामपि वाचि सस्मितमिदं दग्धाननं जायते ।
कार्कश्यं गमितेऽपि चेतसि तनू रोमाञ्चमालम्बते
दृष्टे निर्वहणं भविष्यति कथं मानस्यं तस्मिञ्जने ॥

४०९

Vāmana ad III.
2, 14 (anon.).
Kāvyaṣr. ad
IV. 42 (anon.).
Kāvyaṣr. ad
IV. 20 (anon.).

प्रेयो न सोऽयमपाकृतः सशपथं पादानतः कान्तया
द्विचारेणैव पदानि वासभवनाद्यावन्न यात्यात्मना ।
तावत्प्रत्यु[त] पाणि संपुटलसन्नी[वी] निबन्धं धृतो
धावित्वेव कृतप्रणामकमहो प्रेम्णो विचित्रा गतिः ॥

४०७ ^१ Sbhv. मे. ^२ Skm., Sbhv. विरचि. ^३ Skm. मनसः;
Sbhv. सततं. ^४ MS. यो. ^५ Skm., Sbhv. जने. ^६ Skm. चण.
^७ MS. ड. ^८ MS. तौ. ^९ Sbhv. ग.

४०८ *Skm. II. 227 (अमरोः). Sbhv. 1580 (भदन्तारोग्यस्य).
*Sml. P. 85a (भदन्तारोग्यस्य). *Sml. B. 103a (भदन्तारोग्यस्य).
Śp. 3540 (भदन्तारोग्यस्य). Amaru, 28. *S.-Mukt. I. 44 (anon.).
*S.-Ratnak. v. 318 (anon.). Sāhityad. p. 81 (anon.). ^१ Śp.,
Amaru, Sml., S.-Ratnak., S.-Mukt. भङ्गे. ^२ Skm. also (A.) च्य.
^३ S.-Ratnak. सहाय्या. ^४ MS. स्वि. ^५ S.-Mukt., S.-Ratnak. सु.
^६ MS. स्वि. ^७ MS. न. ^८ Amaru also नामास्व. ^९ S.-Ratnak. चणै;
MS. ० न् ज०.

४०९ ^१ MS. प्रिषा. ^२ MS. षा. ^३ Kāvyaṣr., Kāvyaṣr. ad.,
Vāmana ० लुब्धना. ^४ MS. ० त्या. ^५ MS. न्य.

४१०

गते प्रेमाबन्धे हृदयबहुमाने विंगलिते
निवृत्ते सद्भावे जन इव जने गच्छति पुरः ।
तदुत्प्रे[क्ष्योत्प्रे]क्ष्यं प्रियसखि गतांस्तांश्च दिवसा
न जाने को हेतुः स्फुटति शतधा यच्च हृदयम् ॥

For ref. see
below.

४११

सुतनु नितम्बस्तव पृथुरक्षणोरपि नियतमर्जुनो महिमा ।
) मध्येः सबलिरिदानीं मान्याता कुचतटः क्रियताम् ॥

४१२

दामोदरस्य ॥

दृष्टे लोचनवन्मनाङ्गकुलितं चाये गते वक्त्रव
न्यग्भूतं बहिरास्थितं पुलकवत्संस्पर्शमातन्वति ।
नीवीबन्धवदागतं शिथिलतामाभाष[मा]णे ततो
मानेनार्पसृतं ह्रियेव सुदृशः पादंस्पृश प्रेयसि ॥

For ref. see
below.

४१० *Sk. II. 893 (अमरोः). Shhv. 1141 (विज्जकायाः).
Śp. 3545 (अमरकस्य). Amaru, 43. S.-Muktāv. xiv. 7 (anon.).
S.-Mukt. x. 14 (anon.). ¹ Skm., Śp., Amaru, Subhās.,
S.-Mukt. प्रणय. ² Shhv. पि. ³ Subhās., S.-Mukt. धवे.
⁴ Shhv. तथा चैवोत्प्रेक्ष्य. ⁵ MS °तास्ते च दिवसा. ⁶ Skm.,
Shhv., Śp., Amaru, Subhās., S.-Mukt. दत्त. ⁷ MS. यं न.

४१२ *Sk. II. 246 (कस्यचित्). Śp. 3581 (कस्यापि). Saras-
vatik. ad v. 138 and 185 (anon.). *Sml. P. 89a (कस्यापि).
*Sml. B. 109a (अमरकस्य). *Sabhyāl. 30a (Samasyā by
Bhīmasena). Hemac. p. 86 (anon.). ¹ Sarasvatik. also
(185) °वर्त्मनाम्. ² All other texts पार्श्वस्थिते, Hemac. with
चक्रवत्. ³ Skm., Śp., Sarasvatik., Sml. P., Sabhyāl., Hemac.
सि. ° ⁴ Sarasvatik. also (185) °तत्स्पर्श; elsewhere स्पर्श समा°. ⁵ Skm., Śp. °तां स; Sml. P. reads संवीक्ष्यमाणे. ⁶ MS. here
inserts .त्त; Śp. reads क्षणं; Sml. P. क्षणात्. ⁷ MS. य.
⁸ Sarasvatik. ग. ⁹ Sarasvatik. also (185) °तनोरङ्गि.

॥ विरहिणीव्रज्या ॥

४१३

तापस्तक्ष्णमाहितासु विसिनीध्वङ्गारकारायते
 बाष्पः पाण्डुकपोलयोरुपरि वैपुल्याक्तपूरायते ।
 किं चास्या मलयदुमद्रवभरैर्लिम्पामि यावत्करं
 तावच्छ्वाससमीरणव्यतिकरैरुडूलिरासीत्करः ॥

अच्युतस्य ॥

४१४

*Skm. II. 512
 (विद्यायाः).

देवेन प्रथमं जितो ऽसि^१ शशभृल्लेखाभृतानन्तरं
 बुद्धेनोद्धतबुद्धिना स्मर ततः कान्तेन पान्थेन मे ।
 त्यक्त्वा तान्वत हंसि मामतिकृशां बा^(fol. 60a)लामनाथां
 स्त्रियं
 धिक्कां धिक्त्वं पौरुषं^३ धिगुदयं धिक्कार्मुकं धिक्छरान् ॥

श्रीराज्यपालस्य ॥

४१५

*Skm. II. 196
 (अमरोः).

कर्णे यन्न कृतं सखीजनवचो यन्नादृता बन्धुवा
 क्यत्पादे निपतन्नपि प्रियतमः कर्णोत्पलेना^१हतः ।
 ते]नेन्दुर्देहनायते मलयजालेपः स्फुलिङ्गायते
 रात्रिः कल्पशतायते बिसलताहारो ऽपि भारायते ॥

^१ MS. हे (hi).

४१३ ^१ MS. चु.

४१४ ^१ Skm. also (A.) पि.

^२ MS. कु. १ . ^३ MS. ष.

^४ These three akṣaras partly lost in MS.

४१५ ^१ MS. पयो.

^२ MS. लो.

^३ Skm. also (A.) हा.

४१६

आहारे विरतिः समस्तविषययामे निवृत्तिः परा
नासाये नयनं यदेतदपरं यच्चैकतानं^१ मनः ।
मौनं चेदमिदं च शून्यमखिलं यद्विश्वमाभाति ते^२
तद्भूयाः सखि योगिनी किमसि भो किं वा वियोगिन्यसि ॥

For ref. see
below.

४१७

वत्से नैते पयो[दां]: सुरपतिकरिणो नो वकाः कर्णशङ्काः^१ At. pp. 39-40
सौदामिन्यो ऽपि नैताः कनकमयमिदं भूषणं कुम्भपीठे^२ (anon.).
नैतत्त्रोयं नभस्तः^३ पतति मदजलं श्वासवातावधूतं *S.-Hārāv. C. 348 (anon.).
तत्किं मुग्धे वृथा^४ त्वं मलिनयसि मुखं प्रावृडित्यश्रुपातैः ॥

४१८

नाकानोकहसंभवैः सखि सुधाच्योतल्लवैः पल्लवैः
पत्यङ्गं क्षणमात्रमास्तृणु [. . .] पधानीकुरु ।

४१६ *Skm. II. 122 (राजशेखरस्य). Sbhr. 3485 (anon.). Śp. 3423 (राजशेखरस्य). *Sml. P. 60b (राजशेखरस्य). *Sml. B. 66a (राजशेखरस्य). *Saml. 89 (anon.). *Padyāv. 237 (कस्यचित्). Sāhityad. p. 112 (anon.). Sāhityak. ad iv. 19 (anon.). Sarasvatik. ad iv. 42 (anon.). *S.-Hārāv. C. 347 (राजशेखरस्य).
^१ Sbhr., Śp., S.-Hārāv. य. ^२ Sāhityad., Sāhityak., S.-Hārāv. त; Sml. P. यदेयद°. ^३ Śp., S.-Hārāv. °निष्ठ; Sml. P. °वैकिनंश्च (?).
^४ Sāhityad. °धुना. ^५ Sml. P. °भाषसे. ^६ Skm. य; Sml. P. ब्रूयास्त्व. ^७ MS. ग.

४१७ ^१ At., S.-Hārāv. बाले. ^२ MS. जे. ^३ Akṣara nearly lost. ^४ MS. °स(श?)खाः; At. °पूराः. ^५ At. वारणानां; S.-Hārāv. मण्डनं, कु°. ^६ S.-Hārāv. विकीर्ण. ^७ At. वारिधारा.
^८ S.-Hārāv. सुधा.

४१८ ^१ MS. गीच(ध?) सा(शा?). ^२ Four akṣaras omitted.

नो चेत्तेहरसावसेकविकसज्ज्वालावलीदारुणो
दाहणीव न मे विरंस्यति दहन्नङ्गान्यनङ्गानलः ॥

.चक्रस्य ॥

४१९

असौ गतः सौगत एव यस्मा
कुर्यान्निरालम्बनतां ममैव ।
सखि प्रियस्ते क्षणिकः किमन्य
न्निरात्मकः शून्यतमः स वन्द्यः ॥

श्रीभोज्यदेवस्य ॥

४२०

पूर्णं कपोलतलमश्रुजलैर्यदस्या
यद्भूसरं वदनपङ्कजमायताक्ष्याः ।
अर्धावदग्धगलदङ्गरसावसिक्त
मां (fol. 60b) द्रैन्धनं तदिव भस्मकणानुयातम ॥

४२१

अयं धारावाहस्तडिदियमियं दग्धकरका
स चायं निर्घोषः स च रववशो भेकनिचयः ।
इतीव प्रत्यङ्गप्रथितमदनायिं कृशतनु
र्धनश्चासोत्क्षेपैर्ज्वलयति मु[हु]र्मृत्युवशिनीं ॥

४१८ ¹ MS. चे. ² MS. ह. ³ MS. व.४१९ ¹ Sic MS., as in 462.४२० ¹ MS. छा. ² MS. छि. ³ In the MS. this akṣara
has lost its vowel. ⁴ MS. द्वे.४२१ ¹ MS. खा. ² This akṣara is partly lost. ³ MS.

•सि(शि?)नी.

४२२

प्ररिख्यानं पीनस्तनजघनसङ्गादुभयत
स्तनोर्मध्यस्थान्तः परिमलनमप्राप्य हरितम् ।
इदं व्यस्तन्यासं श्वथभुजलतांक्षेपवलनैः
कृशाङ्ग्याः संतापं वदति विसिंनीपञ्चशयनम् ॥

For ref. see
below.

४२३

मनो रागस्त्रीवं व्यथयति विसर्पेन्नविरतं
प्रमाथी निर्धूमं^१ ज्वलति विधुतः पावक इव ।
हिनस्ति प्रत्यङ्गं^२ ज्वर इव गरीयानितं^३ इतो
न मां चातुं तातः^४ प्रभवति न चास्त्रा न भवती ॥

Mālatīm. II. 1.
Kāvyapr. ad
VIII. 2 (anon.).
Kāvyaprad. ad
VIII. 2 (anon.).
Hemac. p. 89
(anon.).

४२४

एतस्या विरहज्वरः करतलस्पर्शैः परीक्ष्यो न यः^१
स्निग्धेनापि जनेन दाहभयतः प्रस्थं पचं पायसाम् ।

For ref. see
below.

४२२ Ratnāvalī, II. 38. Śp. 3401 (श्रीहर्षस्य). *Sml. B.
64b (श्रीहर्षस्य). Kāvyapr. ad VIII. 11 (anon.). Dhvanyāl. ad
I. 17 (anon.). Kuralay. ad 66 (anon.). Kāvyaprad. ad VIII.
11 (anon.). Aucityav. ad 11 (श्रीहर्षस्य). *S.-Hārār. C. 369
(रत्नावलीतः). *S.-Mukt. III. 88 (anon.). Padyarac. v. 8
(कालिदासस्य). ^१ Ratn., Kāvyapr., Kuralay., Padyarac. नि.
^२ S.-Mukt., Padyarac. °न्यस्तं. ^३ Dhvanyāl., Kuralay. प्रशिथिल-
भुजा. ^४ Ratn., Kuralay. नस्ति. ^५ MS. य.

४२३ ^१ Other texts विषमिव विसर्पेत् °. ^२ Mālatīm. also मो ;
so Kāvyaprad. ^३ MS. तः. ^४ Hemac. तातस्त्रातुं.

४२४ Bālarām. v. 11. *Sk. II. 163 (योगेश्वरस्य). *Sml. P.
59b. *Sml. B. 65a. Aucityav. ad 14. *S.-Hārār. C. 359.
^१ Sk. एतस्य (B. °स्त्राः) स्वरसं ; so Bālar. and Aucityav. (with
°स्त्राः ; as in Sk. B.). ^२ Sk. ऽद्य नः. ^३ Sml. P., S.-Hārār.
स्निग्धेनापि सखीजनेन. ^४ Bālar. स्त्रीषप्रदः.

निःशक्तीकृतचन्दनौषधिविधावसिंश्चमंत्कारिणो
लाजस्फोटममी स्फुटन्ति मणयो विश्वे ऽपि हारस्रजाम् ॥

४२५

Viddhaś. II. 14.
**Skm.* II. 123.
**Sabhyāl.* III.
24.

यत्ताडीदलपाकपाण्डु वदनं यन्नेत्रयोर्दुर्दिनं^१
गरुडः पाणिनिषेवणाच्च यदयं संक्रान्तपञ्चाङ्गुलिः^२ ।
गौरी क्रुध्यतु वर्तते यदि न ते तत्कोऽपि चित्ते युवा
धिग्धिक्त्वां सहपांशुखेलनसखील्लोके ऽपि यन्निहवः ॥
राजशेखरस्तेती ॥

४२६

**Skm.* II. 297
(राजशेखरस्य)
**Sml. B.* 102a
(, ,)

केयूरीकृतकङ्कणावलिरसौ कर्णान्तिकोत्तंसित
व्यालोलालकपक्ष्मतिः पथि पुरो बद्धाञ्जलिः पृच्छति ।
यावत्किंचिदुदन्तमात्मकमितुस्तावत्स एवेत्यथ
व्रीडावक्रितकण्ठनालमबला कैः कैर्न भिन्ना रसैः ॥

४२७

**Viddhaś.* III.
23.
**Skm.* II. 507
(राजशेखरस्य)

प्रियवि (fol. 61a) रहमहोष्मामर्मरांमङ्गलेखा
मपि हतकहिमांशो मा स्पृश क्रीडयापि ।

४२४ ^१ *Skm.* निर्बीजी; *Bālar.*, *Aucityar.* निर्बीर्जी; *S.-Hārār.*
निःशेषी. ^२ MS. नो. ^३ *Skm.* ०धौ तस्मिंश्च च (B. ट); *Bālar.*,
Sml. P., *Aucityar.*, *S.-Hārār.* तस्मिंश्च। ^४ *Sml. P.*, *S.-Hārār.* जः

४२५ ^१ *Viddhaś.*, *Sabhyāl.* यद्दुर्दिनं नेत्रयोः. ^२ *Viddhaś.*,
Sabhyāl. ०यत्प्रेङ्खोलितकेलिपङ्कजदलश्चासाः प्रसर्पन्ति च. ^३ MS. प.
^४ *Viddhaś.* also खलु. ^५ *Skm.* ०वर्गे.

४२६ ^१ *Skm.* कर्णावतंसीक. ^२ MS. इ; so also *Skm.* (A).
^३ MS. इ. ^४ MS. तुः ता. ^५ MS. च. ^६ MS. ई.

४२७ ^१ *Skm.* ०च्छाशुर्मुंरा and ०ष्णाशुर्मुंरा; *Viddhaś.* ०ष्माशुर्मुंरा
(and ०मंरा).

इह हि तव लुठन्तः श्लोषपीडां भजन्ते
दरजठरं मृणालीकाण्डमुग्धा मयूखाः ॥

४२८

यद्दौर्बल्यं वपुषि महती स[र्वतश्चास्पृ]हा य
न्नासालस्यं यदपि नयनं मौन[मे] कान्ततो यत् ।
एकाधीनं कथयति मनस्तावदेषा दशा ते
को ऽसावेकः कथ[य] सुमुखि ब्रह्म वा वल्लभो वा ॥
लक्ष्मीधरस्य ॥

*Skm. II. 125.

४२९

निकामं क्षाम[ाङ्गी सर]सकदलीगर्भसुभगा
कलाशेषा मूर्तिः शशिन इव नेत्रोत्सवकरी ।
अवस्थामापन्ना मदनदहनोद्वाहविधुरा
मियं नः कल्याणी रमयति मतिं क[म्पयति च] ॥
भवभूतेः ॥

Mālatīm. II. 3.
Sarasvatik. ad
iv. 62 (anon.).
Ak. p. 324
(anon.).

४३०

निद्रे भद्रमवस्थितासि कुशलं संवेदने किं तव
क्षेमं ते सखि निर्वृते ननु समं कान्तेन यूयं गताः ।
किं चान्यत्रियसंगमे ऽद्य चलितो गच्छन्विपद्वत्सलो
मूर्छाविस्मृतवेदनापरिजनो दृष्टो ऽस्मदीयो न वा ॥
चैरविन्दस्य ॥

*Skm. II. 298.

४२७ ¹ Skm. प्रोषभारं. ² Viddhaś. also ०जरठ; see 66d and note 8 to 500. ³ Skm., corrected from मुग्धकाण्डा.

४२८ ¹ Four akṣaras lost. ² Skm. च. ³ Akṣara omitted.
⁴ Skm. (A.) स.

४२९ ¹ Akṣaras wholly or partly lost. ² Mālatīm. also म.
³ Mālatīm., Ak., Sarasvatik. ०नः.

४३० ¹ MS. तव कि. ² MS. ते. ³ Skm. न. ⁴ Akṣara वि
partly lost in MS. ⁵ Skm. ति. ⁶ MS. आ.

४३१

मध्येसन्न समुद्रता तदनु च द्वारान्तरालं गता
 निर्योताथ कथंचिदङ्गणमपि [प्रे]यांस्तु नालोकिताः ।
 हंहो वायस राजहंस शुक हे हे शारिके कथ्यतां
 का वार्त्तेति मृगीदृशो विजयते बाष्पान्तरायं वचः ॥

चिन्ताङ्कस्य ॥

४३२

Viddhaś. III.
 17.
Hemác. comm.
 p. 7 (anon.).
Kkbh. ad v. 1.

दरदलितहरिद्रायन्धिगौ[रे शरीरं]
 स्फुरति विरहजन्मा को ऽप्ययं पाराडुभावः ।
 बलवति सति यस्मिन् सार्धमावर्य हेम्ना
 रजतमिव मृगाक्ष्याः कल्पितान्यङ्गकानि ॥

राजशेखरस्य ॥

४३३

प्रिये प्रयाते हृदयं प्रयातं
 निं (fol. 61b) . . . चेतनया सहैव ।
 निर्लज्ज हे जीवित न श्रुतं किं
 महाजनो येन गतः स पन्था ॥

धर्मकीर्त्तेः ॥

४३१ ¹ MS. या; the akṣara प्रे is lost.

४३२ ¹ *Viddhaś.* also नख; so Hemac., *Kkbh.*
 akṣaras lost in MS.

² Four

४३३ ¹ MS. ने (ni).

² In the MS. three akṣaras and the
 vowel of ने are lost.

४३४

बाष्पश्चक्षुषि नाञ्जनं करतले वक्त्रं न लीलाञ्जं
गण्डे पाण्डुरिमा न पञ्चमकरी श्वा[सा^१] मुखे न स्मितम् ।
इत्थं यस्य वियोगयोगविधुरं मुग्धे तवेदं वपु
नो जाने कतमः स पुष्पधनुषा नीतः प्रसादश्चियम् ॥
भ्रमरदेवस्य ॥

४३५

कस्मादिदं नयनमस्तमिताञ्जनश्चि
विश्रान्तपञ्चरचनौ च कुतः कपोलौ ।
शृङ्गारवारिरूहकाननराजहंसि
कस्मात्कृशासिं विरसासि मलीमसासि ॥
विष्णुहरेः ॥

४३६

अरतिरियमुपैति मां न निद्रा
गण[यति त]स्य गुणान्मनो न^३ दोषान् ।
विगलति रजनी न संगमाशा^४
व्रजति तनुस्तनुतां न चानुरागः ॥
प्रवरसेनस्य ॥

For ref. see
below.

४३४ ^१ MS. चन्द्र. ^२ Akṣara lost in MS. ^३ MS. ज्ञा.

४३५ ^१ Two akṣaras partly lost (वि doubtful). ^२ MS. ०चन्द्र.
^३ MS. नि.

४३६ *Sk. II. 185. Shhr. 1113 (कस्यापि). Śp. 3427
(विष्णुहरेः). *Padyār. 213 (कङ्कस्य). *S.-Ratnak. v. 216
(anon.). ^१ MS. नि. ^२ Sk. also गमयति (A.); Shhv.
प्रययति; MS. has lost three akṣaras. ^३ Shhv. मनो गुणात्.
^४ Sk., Shhv., Padyār., S.-Ratnak. विरमति. ^५ MS. सा.

४३७

असावहं लोहमयी स यस्याः
 क्रूरः सखि प्रस्तर . . 'कान्तः ।
 आकर्षकद्रावकचुम्बकेषु
 नैको ऽप्यसौ भ्रामक इत्यवेहि ॥

शब्दार्णवस्य ॥

४३८

*Skm. II. 277. नावस्था वपुषो' ममेयमवधेरुक्तस्य नातिक्रमो
 नोपालम्भपदानि वा[प्यकरुणे तच्चा]भिधेयानि ते ।
 प्रष्टव्यः शिवमालि केवलमसौ कच्चिद्भवद्गोचरे
 नायातं मलयानिलैर्मुकुलितं कच्चिन्न चूतैरिति ॥

वाक्कुटस्थं ॥

४३९

स्वप्ने ऽपि प्रियसंगमव्य . . . 'ते न निद्रागम
 श्वित्रेणालिखितुं तमिच्छति यदि' स्वेदः सपत्नीजनः ।
 मुग्धेयं कुरुते ऽथ तद्गुणकथां मन्युर्गिरामर्गलः
 प्रायः पुण्यदिनानुभाववलनादाशंसितं सि . . ' ॥

(fol. 62a) . . . ॥

४४०

व्योमश्रीहृदयैकमौक्तिकलते मातर्वलाकावलि
 ब्रूयास्तं जनमादरः खलु महान् प्राणेषु कार्यस्त्वया ।

४३७ ¹ Two akṣaras lost (एव ?).

४३८ ¹ MS. चो. ² Skm. also (B.) र; six akṣaras*are here lost.

४३९ ¹ Four lost akṣaras (सजिनी शे ?). ² MS. दे^(di).

नि ? The next two akṣaras are lost. Read सिध्यति ?

एतां^१ ह्यानिमुपागतां सजमिव त्यक्त्वा तनुं दुर्वहा
मेषाहं स^२ तीव्रां वियोगव्यथाम् ॥

४४१

आदृष्टिप्रसरात्रियस्य पदवीमुद्धीक्ष्य निर्विस्मया
विश्रान्तेषु पथिध्वंःपरिणतौ ध्वान्ते समुत्सर्पति^१ ।
दंस्त्रैकं सशुचा^२ गृहं प्रति पदं^३ पा[न्यस्त्रिय]ास्मिन् क्षणे
मा^४ भूदागत इत्यमन्दवलितोद्गीवं पुनर्वीक्षितम् ॥

For ref. see
below.

सिद्धोक्तम् ॥

४४२

श्वासास्ताण्डवितालकाः करतले मुग्धा कपोलस्थली
नेत्रे बाष्पतरङ्गिणी परि[ण]^१तः कण्ठे कलः पञ्चमः ।
अङ्गेषु प्रथमप्रवृद्धफलं^२ लावण्यसंवादिनी
पाण्डिन्ना विरहोचितेन गमिता कान्तिः^३ कथागोचरम्^४ ॥
राजशेखरस्य ॥

*Skm. II. 126

(शचो(धो)

कस्य).

४४० ^१ MS. ता. ^२ MS. षां. ^३ Eight akṣaras lost in MS.
The sense might be given by स भवान् सहिष्यति कथं. The
remains of the first akṣara do not, however, suggest भ.

४४१ *Skm. II. 290. *Sbhr.* 1056 (अमदकस्य). *Amaru*, 76.
Daśar. ad II. 25 (अमदशतके). **S.-Mukt.* x. 4 (anon.). **S.-*
Hārāv. C. 356. ^१ *Amaru* also ०रं प्रि. ^२ *Sbhr.*, *S.-Mukt.*
०च्छिन्ने; *Amaru* has both readings. ^३ MS. स्व. ^४ *Amaru*
also ०कीलति. ^५ *S.-Hārāv.* क. ^६ MS. ०मुधा; *Skm.*
यात्रेव स्वनिवेशनं प्रतिपद्यं. The bracketed syllables have been
lost. ^७ MS., *S.-Mukt.* ना. ^८ *Sbhr.*, *Amaru*, *Daśar.*,
S.-Mukt., *S.-Hārāv.* ०तयी.

४४२ ^१ Akṣara lost. ^२ MS. ले (li). ^३ *Skm.* also ०फणिमी.
^४ MS. सम्पा. ^५ MS. नि. ^६ *Skm.* कथाशेषता; MS. ०गौरवं.

४४३

स्मितज्यो[त्ता^१] दानादुपकुरु चकोरप्रणयिनी^२
 विंधेहि भूलीलां स्मरतु धनुषः पञ्चविंशतिः ।
 अयि स्तोकोन्निद्रैर्नयनकुमुदैर्मोदय दिशो
 विशेषास्ति मुग्धे दधतु कृतिनां चेतसि पदम् ॥

अपराजितरश्मितस्य ॥

४४४

*Skm. II. 242
 (अभिनन्द-
 स्य).

Sarasvatik. ad
 IV. 75 (anon.).

किमिति^१ कवरी यादृ[क्तादृ]गृहशौ किमकज्जले^२
 मृगमदमसीपक्षन्यासः^३ स किं न कपोलयोः^४ ।
 अयमयम (fol. 62b) यं किं च क्लाम्यत्यसंस्मरणेन ते
 शशिमुखि^५ सखीहस्तन्यस्तो विलासपरिच्छदः ॥

४४५

*Skm. II. 293
 (कस्यचित्).

वारं वारमलीक एव हि भवान् किं व्याहृतैर्गम्यता
 मित्युद्यम्य सुमन्दबाहुलतिकामुत्थापयन्त्या रुषा ।
 संक्रान्तैर्व[ल^१] यैरलंकृतगलो युष्मद्वियोगोचितं
 तन्वङ्ग्याः^२ प्रकटीकरोति तनुतां द्रङ्गे भ्रमन्वायसः ॥

४४३ ^१ Akṣara lost.^२ Here something has been erased.

^३ MS. ली. ^४ Here something has been erased. ^५ MS. here inserts य.

४४४ ^१ MS. here inserts ॐ five times.
 bracketed akṣaras are omitted in MS.

^२ Skm. गृह. The

^३ Skm. किमकज्जले;
 MS. ली corrected to ले. ^४ MS. य (१) च. ^५ MS. *स्यासः.

^६ Sarasvatik. न खलु लिखिताः पञ्चावच्छः किमयं. ^७ MS. शे (६).

^८ Sarasvatik. प्रियसखि.

४४५ ^१ Skm. न्न; MS. ह. Concerning confusion between उद्यम
 and उद्यम see Böhtlingk & Roth s.v. यम् + उद्. 10. ^२ The
 damaged akṣara looks more like ले than ल. Perhaps some
 accidental stroke was added. ^३ MS. ज्ञः. ^४ Skm. *ताम.

४४६

पक्ष्माययथिताश्रुबिन्दुविशैर्मुक्ताफलस्यर्धभिः
कुर्वन्त्या हरहासहारि हृदये हारावलीभूषणम् ।
बाले बालमृणाल[नाल^१] वलयालंकारकान्ते करे
विन्यस्याननमायताक्षि मुकृती^२ को ऽयं त्वया स्मर्यते^३ ॥

Śp. 3414

(कस्यापि).

Daśar. ad iv.

15 (anon.).

**Saml.* 86

(anon.).

**S.-Ratnak.* v.
285 (anon.).

४४७

दहति विरहेष्वङ्गानी[र्था करोति^१] समागमे
हरति हृदयं दृष्टः [स्पृष्टः^२] करोत्यवशां तनुम् ।
क्षणमपि सुखं यस्मिन् प्राप्ते गते च न लभ्यते
किमपरमतश्चित्रं यन्मे तथापि स वल्लभः ॥

**Sk.* ii. 200

(अमरकस्य).

४४८

को^१ ऽसौ धन्यः [कथय सुभगे] कस्य गङ्गासरय्यो^२
स्तोयास्फालव्यतिकरखलंकारि कङ्कालमांस्ते ।
यं ध्यायन्त्याः सुमुखि लिखितं कज्जलक्लेदभाञ्जि
ब्यालुम्पन्ति स्तनकलशयोः पत्र[म^३]श्रू[ण्यजस्रम्] ॥

**Sk.* ii. 137

(कस्यापि).

४४९

.^१ शेषेण च्छुरितंकरया कुङ्कुमेनादधत्या
शोणच्छायां भवनविसिनीहंसके कौतुकिन्या ।

४४६ ^१ *Śp.*, *Daśar.*, *Saml.*, *S.-Ratnak.* °निक. ^२ *Akṣaras*
omitted. ^३ *MS.* ति. ^४ *S.-Ratnak.* चिन्वते.

४४७ ^१ *Sk.* also unmetrically (B.) °हे ऽगा. ^२ *Akṣaras*
lost. ^३ *Akṣaras* omitted.

४४८ ^१ *MS.* कौ ? ^२ *Sk.* °सरस्वत्तो°; *MS.* °श्वो. ^३ *Sk.*
also घन (A.). ^४ *MS.* रे (ri) and म. ^५ *Sk.* also स. ^६ *Sk.* निघ.

^७ *Akṣara* omitted; the other bracketed *akṣaras* lost.

४४९ ^१ One syllable (किं ? प्राक् ?) lost. ^२ *MS.* च्छरति.

कोकभ्रान्तिक्षणविरहिणी यन्मयाकारि हंसी
तस्यैतन्मे . . ¹ (fol. 63a) मुपनतं नाथ यत्ते वियोगः ॥

४५०

श्वासोत्कम्पतरङ्गिणि स्तनतटे धौताञ्जनश्यामलाः
कीर्यन्ते कणशः कृशाङ्गि किममी बाष्पाभसां बिन्दवः ।
किं चाकुञ्चितकण्ठरोधकुटिलाः श्रोत्रामृतस्यन्दिनो
हूङ्काराः कल्पञ्चमप्रणयिनस्त्रुट्यन्ति निर्यन्ति च ॥

४५१

Sp. 3436

(पुष्टिकस्य).

Subhāṣita-
saṃcayaxxviii. 6
(anon.).S.-Ratnak. v.
217 and 289(anon.).
S.-Hārāv.
C. 353

(पुष्टिकस्य).

इदानीं तीव्राभिर्देहन इव भाभिः परिगंतो
ममांश्चर्य सूर्यः किमु सखि रजन्यामुदयते ।
अयं मुग्धे चन्द्रः किमिति मयि तापं प्रकटय
त्यनाथानां बाले किमिह विंपरीतं न भवति ॥

४५२

मा मुञ्चायिमुचः करान् हिमकरं प्राणाः क्षणं स्थीयतां ()
निद्रे मुद्रय लोचने रजनि हे दीर्घातिदीर्घा भव ।
स्वप्रासादितसंगमे प्रियतमे सानन्दमालिङ्गिते
स्वच्छन्दो भवतां भविष्यति पुनः कष्टो विचेष्टारसः ॥

४४९ ¹ Two akṣaras, no doubt कल, are here lost. Regarding the sense see Exegetical Notes.

४५० ¹ MS. ता. ² MS. य.

४५१ ¹ Subhāṣ. ति. ² Śp., S.-Ratnak., S.-Hārāv. च.

³ S.-Hārāv. हा. ⁴ Śp., S.-Saṃcaya, S.-Hārāv. ति. ⁵ Subhāṣ.

सोमः. ⁶ MS. य. ⁷ Subhāṣ. वितगुते. ⁸ MS. here inserts ॐ.

४५२ ¹ MS. ब. ² MS. हि.

४५३

दिशतु सखि सुखं ते पञ्चबाणः स साक्षा
दनयनपथवर्ती यस्त्वयालेखि नाथः ।
तरलितकरंशाखामञ्जरीकः शरीरे
धनुषि च मकरे च स्वस्थरेखानिवेशः ॥

४५४

कस्मान्सायसि मालतीव मृदितेत्यालीजने पृच्छति
व्यक्तं नोदितमार्त्तयापि विरहे शालीनया बालया ।
अक्षणोर्बाष्पचयं निगृह्य कथमप्यालोकितः के[वलं
किं] चित्कुम्भलकोटिभिन्नशिखरश्चूतदुमः प्राङ्गणे ॥

*Skm. II. 127
(बाङ्गटस्य or
बाङ्गटस्य).

वाङ्गटस्य ॥

४५५

उच्छूनारुणमश्रुनिर्गमवशाच्चक्षुर्गतं मन्थरं
सोष्मश्वासकदर्शिताधररुचिर्यस्तालका भू (fol. 63b) . . ।
आपाण्डुः करपल्लवे च निभृतं शेते कपोलस्थली
मुग्धे कस्य तपःफलं परिणतं यस्मै तवेयं दशा ॥

यशोवर्मेणः ॥

४५३ ¹ Corrected from ह. ² MS. ह. ³ The akṣaras
रे, खा, and वे are partly lost.

४५४ ¹ MS. °रुच्छा. ² Skm. बाष्पभरं. ³ Three akṣaras lost.
⁴ Corrected from खि.

४५५ ¹ MS. °शुर्मन्था. ² Two akṣaras lost ; neither °कुटी
nor °कता seems appropriate, and °स्थली recurs in c. ³ MS. डु.

⁴ Corrected from तां..

४५६

केन प्राप्नो भुवनविजयः कः कृती कः कलावान्
 केनाभ्याजं स्मरचरणयोर्भक्तिरापादिता च ।
 यं ध्यायन्ती सुतनु बहलज्वालकन्दर्पवह्नि
 प्रोद्यद्गमप्रचयरचितं पाण्डिमानं दधासि ॥

४५७

दग्धयेयं नवकमलिनीपल्लवोत्सङ्गशय्या
 तन्नाङ्गारप्रकरविकिरैः किं धुतैस्तालवृत्तैः ।
 तच्चैवास्तां दहति नयने चन्द्रवच्चन्दनाम्भः
 सख्यास्ते ऽयं वनं इव शिखी विप्रतीयोग आंधिः ॥
 अभिनन्दस्य ॥

४५८

For ref. see
 below.

सौधादुद्विजते त्य[ज^१]त्युपवनं द्वेष्टि प्रभामैन्दवी^२
 द्वारात्तस्यति चिचकेलिसदसो वेशं^३ विषं मन्यते ।
 आस्ते केवलमञ्जिनीकिसलयप्रस्तारिंशय्यातले
 संकल्पोपनृतत्वंदाकृतिरसायत्तेन चित्तेन सा ॥

४५६ ^१ MS. स्त्री. ^२ MS. ०परि. ^३ MS. ता.

४५७ ^१ MS. स्त्री (li). ^२ MS. क. ^३ MS. तै. ^४ MS.

०ख्यतोख्यम.

^५ Four akṣaras partly lost; the last by no means clearly आ.

४५८ *Viddhaś.* III. 2. *Bālar.* v. 8. **Sk.* II. 171. *Saras-*
ratik. ad v. 169 (anon.). **Sabhyāl.* B. 4a (anon.). *Hemac.*
 p. 182, Comm. (anon.). ^१ MS. omits ज and reads, वी at end.
^२ MS. द्; *Hemac.* ०नञ्जति. ^३ *Viddhaś., Bālar.* ष. ^४ *Viddhaś.,*
Bālar., Sarasvatik., Hemac., Sabhyāl. र. ^५ *Sāhyāl.* ०मत्त.

४५९

अन्तस्तारं तरलिततलाः स्तोकमुत्पीडभाजः
पक्ष्मायेषु यथितपृषतः कीर्णधाराः क्रमेण ।
चित्तातङ्कं निजगरिमतः सम्यगामूचयन्तो
निर्यान्यस्याः कुवलयदृशो बाष्पवारां प्रवाहाः ॥

Viddhaś. III.
24.

४६०

मुक्कानङ्गः कुसुमविशिखान् पञ्च कुण्डीकृताया
न्मन्ये मुग्धां प्रहरति हठात्यचिह्ना वारुणेन ।
वारां पूरः कथमपरथा स्फारनेचप्रणाली
वक्तोद्धान्तस्त्रिबलिविपिने शारिणीसाम्यमेति ॥

Viddhaś. III.
25.
**Skm. II. 138.*

राजशेखरस्वामी ॥

४६१

उन्मील्याक्षि स (fol. 64a) खीर्नं पश्यसि न चाप्युक्ता ददा
स्युत्तरं
नो वेत्सीदृशमत्र नेदृशमिमां शून्यामवस्थां गता ।
तल्पादृश्यकरङ्कपञ्जरमिदं जीवेन लिप्तं मना
भुञ्चन्ती किमु कर्तुमिच्छसि कुरु प्रेमान्यदिशागते^१ ॥

वज्रणस्य ॥

४५९ ^१ *Viddhaś.* ०स्तर. ^२ *Viddhaś.* also कर्ण. ^३ MS. डः.
४६० ^१ MS. शा. ^२ *Skm.* चूर्णी. ^३ MS. ना. ^४ MS. यू.
^५ *Skm.* ०मित. ^६ MS. नै (corrected ?). ^७ *Skm.* also क्रो.
^८ *Skm.* ह. ^९ *Viddhaś., Skm.* सार.
४६१ ^१ MS. here erases ते. ^२ *Sic* or ०ने? Read ०देषा गतिः?

४६२

* Skm. III. 29. किं वातेन विलङ्घिता न न महाभूतार्दिता किं न न
भ्रान्ता किं न न संनिपातलहरीप्रच्छादिता किं न न ।
तत्किं रोदिति मुह्यति श्वसिति किं स्मेरं च धत्ते मुखं
दृष्टः किं कथयाम्यकारणरिपुः श्रीभोज्यदेवो ऽनया ॥
हितपर्यस्य ॥

४६३

* Skm. II. 121
(अमरसिंहस्य) कुचौ धत्तः कम्पं निपतति कपोलः करतले
निकामं निश्वासः सरलमलकं ताराडवयति ।
दृशः सामर्थ्यानि स्थगयति मुहुर्बाष्पसलिलं
प्रपञ्चो ऽयं किञ्चित्तव सखि हृदिस्थं कथयति ॥
नरसिंहस्य ॥

४६४

त्यजसि न शयनीयं नेक्षसे स्वामवस्यां
विषदयसि न केशानाकुलयन्थिवन्धान ।
किमपि सखि कुरु त्वं देहयाचानुरूपं
शतमिह विरहिण्यो नेदृशं क्वापि दृष्टम् ॥

४६२ ¹ MS. न altered from च ? ² Skm. आ. ³ Skm. नु.
⁴ MS. दि. ⁵ Skm. मुह्यति रोदिति श्वसिति च. ⁶ Skm. also
(A.) मय. ⁷ Sic MS.; cf. 419. ⁸ MS. य.
४६३ ¹ MS. चौ. ² MS. त्त. ³ Sic MS. (त्रि) and Skm.;
see critical note 2 to 377. ⁴ Skm. also क. ⁵ Sic MS. (for कं?).
४६४ ¹ MS. °हरि.

॥ विरहिघ्न्या ॥

४६५

गमनमलसं शून्या दृष्टिः श[रीर^१]मसौष्टवं
 श्रसितमधिकं [किं^२]त्वेतत्स्यात्किमन्यदतो ऽथ वा^३ ।
 भ्रमंति भुवने कन्दर्पाज्ञा विकारि च यौवनं
 ललितमधुरास्ते ते भावाः क्षिपन्ति च धीरताम् ॥

For ref. see
below.

४६६

वारं वारं तिरयति^१ दृशोरुद्रमं^२ बाष्पपूर
 स्तत्संकल्पोपहितजडिम स्त[म्भ^३]मभ्येति गात्रम् ।
 सद्यः स्विद्यन्नयमविरतोत्कम्पलोलाङ्गुलीकः
 पाणिर्लेखाविधिषु नितरां वर्तते किं करोमि ॥

Mālatīm. i. 34.
Sarasvatik. ad
 ii. 157 (anon.).
At. p. 58
 (anon.).
 **Rasavilāsa*
 § 16 (anon.).

४६७

उन्मी (fol. 64b) लन्मुकुलकरालकुन्दकोष^१
 प्रश्नोतङ्घनमकरन्दगन्धगर्भः^२ ।
 तामीषत्प्रचलंविलोचनां नताङ्गी
 मालिङ्गन् पवन मम स्पृशाङ्गमङ्गम् ॥

Mālatīm. i. 37. .

४६५ *Mālatīm.* i. 16. *Daśar. ad* ii. 47 (*Mālatīm.*). *Sāhityad.*
 p. 167 (*Mālatīm.*). **Sml. P.* 64b (भवभूतेः). **Sml. B.* 70b
 (भवभूतेः). ^१ Two akṣaras lost. ^२ Akṣara omitted.
^३ *Sāhityad.* द्वि; *Mālatīm.* also त्वे; *Sml. P.* द्वे. ^४ *Sml. P.*
 न्यथा. ^५ *Sml. P.* भव.

४६६ ^१ These eight akṣaras are partly lost in the MS.
^२ *At.* सुधावुद्रतो; so *Rasavilāsa*. ^३ Akṣara omitted. ^४ MS. या.

४६७. ^१ *Mālatīm.* श. ^२ *Mālatīm.* न्यन्धः. ^३ MS. गोषप्रे.
^४ *Mālatīm.* also न्यन्धः.

४६८

For ref. see
below.

दलति हृदयं गाढोद्वेगं द्विधा न तु भिद्यते
वहति विकलः कायो मोहं न मुञ्चति चेतनाम् ।
ज्वलयति तनून्मन्तदाहः करोति न भस्मसा
प्रहरति विधिर्मर्मच्छेदी न कृन्तति जीवितम् ॥

४६९

*Skm. iv. 217
(केशदस्य)

नादत्से हरिताङ्कुरान् क्वचिदपि स्थैर्यं न यद्नाहसे
यत्पर्याकुललोचनो ऽसि करुणं कूजन्दिशः पश्यसि ।
दैवेनान्तरितप्रियो ऽसि हरिण त्वं चापि किं यच्चिरं
प्रत्यद्रि प्रतिकन्दरं प्रतिनदि प्रत्यूषरं भ्राम्य[सि] ॥

४७०

Bālar. v. 51.

कक्षाघातैः सुरभिरभितः सत्वरं ताडनीयो
गाढाग्निर्दमलयमरुतः शृङ्खलादाम दत्त ।
कारागारे क्षिपत तरसा पञ्चमं रागराजं
चन्द्रं चूर्णीकुरुतं च शिलापट्टके पिष्टपेषम् ॥

४६८ *Mālatīm.* ix. 11. *Uttararāmac.* iii. 31. **Sml.* P. 67b.
**Sml.* B. 75b. *Sāhityad.* p. 159 (*Mālatīm.*). *Sarasvatik.* ad
v. 169 (anon.). **Padyāv.* 321 (भूपतेः, margin भवभूतेः).
**S.-Hārāv.* C. 458. ¹ MS. य. ² *Uttarar.* गो; *S.-Hārāv.* गं;
Sml. P. ०त्काण्ड. ³ *Uttarar.* (one ed.) शोकाद्वेगाद्विधा तु न;
Padyāv. कामः कामं द्विधा न तु; *S.-Hārāv.* also has तु न.
⁴ *Mālatīm.* also भज्य. ⁵ *Padyāv.* मूर्च्छा. ⁶ MS. here inserts
च; *Sarasvatik.* has ज्वलति च. ⁷ *Sml.* P. स.

४६९ ¹ MS. यं. ² MS. कूजन्नटि. ³ *Skm.* चामो ऽसि यत्प्रत्यहं.
⁴ *Skm.* ०काननं. ⁵ MS. भा. ⁶ *Skm.* धाव. ⁷ *Akṣara* lost.

४७० ¹ For ०ज्ञा in sense of ०शा? MS. का? . *Bālar.* म्मा.
² MS. डा. ³ *Bālar.* ०कान्तं. ⁴ MS. द्द. ⁵ MS. न.
⁶ MS. सं; *Bālar.* ०विम्बं.

४७१

ह्रिया संसक्ताङ्गं तदनु मदनाज्ञाप्रशिथिलं
सनाथं माञ्जिष्ठप्रसरकृशरेखैर्नेखपदैः ।
घनोरुप्राग्भारं निधिमुखमिवामुद्रितमहो
कदा नु द्रक्ष्यामो विगलितदुकूलं मृगदृशः ॥

चिंतीशस्य ॥

४७२

एते चूतमहीरुहो ऽप्यविरलैर्धूमायिताः षट्पदै
रेते ऽपि ज्वलिताः स्फुटक्सिसलयोज्जैरशोकदुमाः ।
एते किंशुकशाखिनो ऽपि मलिनैरङ्गारिताः कुञ्जलैः
कष्टं विश्रमयामि कुच नयने सर्वत्र वामो विधिः ॥

*Skm. II. 498.

वाक्कुटस्य ॥

४७३

सव्याधेः^१ कुशता क्षतस्य रुधिरं दष्टस्य लालास्रवः^२
सर्वं नैतदि^३[हास्ति तत्कथमयं पान्थस्तपस्वी मृतः ।
आ ज्ञातं मधुलम्पटैर्मधुकैरारब्धकोलाहले
नूनं साहसिकेन चूतमुकुले दृष्टिः समारोपिता ॥

For ref. see
below.

४७१ ^१ MS. ची.

४७२ ^१ Skm. प्र.

४७३ *Skm. II. 430 (राजशेखरस्य). Śp. 3822 (रामिलसोमि-
ल्योः). *Sml. B. 113b (रामिलसोमिल्योः). *Sabhyāl. 27b
(रामिलसोमिल्योः). *S.-Saṃcāya, xx. 4 (anon.). ^१ MS. छैः.
^२ Skm. also °अवः; Śp. °स्रुतिः; Subhās. °स्रुतिः. ^३ These five
akṣaras partly obliterated in MS.; the rest lost with fols. 65-6.
I give as far as 475a the readings of Skm. Śp. and Sabhyāl.
read °किंचिन्नैः; S.-Saṃcāya नैतत्किंचि°, continuing unmetrically
°दिहास्ति कोऽध्ययं पान्था वराको. ^४ Śp., Sabhyāl. सी.

४७४

*Skm. II. 460
(कस्यचित्).

सखलल्लीलालापं विनिपतितकर्णोत्प] (fol. 67a) लदलं
 अमस्वेदक्लिन्नं सुरतविरतिक्षामनयनम् ।
 कचाकर्षक्रीडासरलकुरलश्रेणिसुभगं
 कदा तद्दृष्ट्यं वदनमवदातं मृगदृशः ॥

४७५

Sbhr. 1701
(कस्यापि).

अहमिव शून्यमरणं वयमिव तनुतां गतांनि तोयानि ।
 अस्माकमिवोच्छ्वासा दिवसा दीर्घाश्च तन्नाश्च ॥

४७६

For ref. see
below.

लीनेव प्रतिबिम्बितेव लिखितेवोक्तीर्णरूपेव च
 प्रत्युप्तेव च वज्रलेपघटितेवान्तर्निखातेव च ।
 सा नश्चेतसि कीलितेव [वि] शिखैश्चेतोभुवः पञ्चभि
 श्चिन्तासंततितन्तुजालनिविडस्यूतेव लम्बा प्रिया ॥

४७७

नेचेन्दीवरिणी मुखाम्बुरुहिणी भूवल्लिकल्लोलिनी
 बाहुबन्धमृणालिनी यदि वधूर्वापी पुनः सा भवेत् ।
 तल्लावण्यजलावगाहनजडैरङ्गैरनङ्गानल
 ज्वालाजालमुचस्यजेयमसमाः प्राणच्छिदो वेदनाः ॥

४७४ ¹ MS. स्ना. ² MS. ०यन. ³ MS. ता or डा ? ⁴ MS. हु.४७५ ¹ MS. मे (mi). ² Four akṣaras partly lost. ³ Sbhr.

सल्लिखानि.

४७६ *Mālatīm.* v. 10. *Daśar. ad* iv. 19 (*Mālatīm.*). *Saras-*
ratik. *ad* II. 104 (anon.), *ad* iv. 51 (anon.). *At.* p. 58 (anon.).
 **S.-Hārār.* C. 324 (anon.). ¹ *S.-Hārār.* वा. ² *Daśar.*,
S.-Hārār. ०सार. ³ Akṣara omitted. ⁴ MS. सना (corrected
 from सिते (ti)).

४७७ ¹ MS. खी. ² MS. क्क. ³ MS. प्रसः. ⁴ MS. वे (?).

४७८

प्रहर्ता क्लानङ्गः स च कुसुमधन्वाल्पविशिख
श्चलं सूक्ष्मं लक्ष्यं व्यवहितममूर्तं क्वच मनः ।
इतीमामुद्भूतां स्फुटमनुपपत्तिं मनसि मे
रुजामाविर्भावादनुभवविरोधः शमयति ॥

*Skm. II. 451
(मृगराजस्य).

वन्द्यतथागतस्य ॥

४७९

अन्तर्निबद्धगुरुमन्युपरंपराभि
रिच्छोचितं किमपि वक्तुमशक्नुवत्याः ।
अव्यक्तहूंकृतिचलत्कुचमण्डलाया
स्तस्याः स्मरामि मुहुः . . विलोकितानि ॥

४८०

भ्रस्यद्विवक्षितमसंफलदक्षरार्थ
मुत्कम्पमानदशनच्छदमुच्छ्वसत्या^१ ।
अद्य स्मरामि परिमृज्य पटाञ्चलेन
नेत्रे तया किमपि यत्पुनरुक्तमुक्तम् ॥

*Skm. II. 459
(सौप्तोक्तस्य).

(fol. 67b) सौप्तोक्तस्य ॥

४७८ ^१ These four akṣaras partly lost.

^२ Skm. °चापो ;

MS. °वन्वाऽ.

^३ MS. क्ष.

^४ Skm. also (A.) क.

^५ MS. सु.

^६ Skm. also (B.) बो.

४७९ ^१ MS. न्य.

^२ MS. व्र.

^३ MS. कि ; the two

lost akṣaras may have been रधे.

४८० ^१ Skm. क्ष. ^२ Skm. °पखलद and (A. var. lect.) °संबद्ध ;

read °°संबलद ?

^३ Skm. °क्या and (margin, first hand) यो.

^४ Skm. क्ष.

^५ One akṣara partly lost in MS.

४८१

दग्धप्रहृतमदनदुममञ्जरीति
लावण्यपङ्कपटलोन्नतपद्मिनीति^१।
शीतांशुबिम्बगलिंतामृतनिर्मितेति
बालाक्षं बालहरिणाङ्गमुखी स्मरामि ॥

४८२

मधून्नारस्मेरश्मरभरहूँकारमुखरं
शरं साक्षान्मीनध्वजविजयचापच्युतमिव ।
निलीयान्योन्यस्मिन्नुपरि सहकाराङ्कुरममी
समीक्षन्ते पक्ष्मान्तरतरलतारा विरहिणः ॥

४८३

सा न चेन्मृगशावाक्षी किमन्यासां कथाव्ययः ।
कला न यदि शीतांशोरश्चरे कति तारकाः ॥

४८४

उपरि घनं घनपटलं दूरे कान्ता तदेतदापतितम् ।
हिमवति दिव्यौषधयः क्रोधाविष्टः फणी शिरसि^२ ॥

For ref. see
below.

४८१ ^१ MS. ते (ti). ^२ MS. ले (li). ^३ Sic MS. (for अ? see Exegetical Notes).

४८३ ^१ MS. यः.

४८४ Bhartṛhari, i. 43. *Sbhr.* 1744 (भट्टहरेः). **Sml. B.* 121a (भट्टहरेः). *Śp.* 3886 (कक्षापि). *Sarasvatik.* ad III. 31 (anon.). Hemac. p. 252 (anon.). **S.-Ratnak.* III. 322-3 (anon.). **S.-Mukt.* vi. 67 (anon.). ^१ Hemac. दयिता°; *Sarasvatik.* दयिता किमे; the other texts have तिर्यग्गिरयो ऽपि नर्तितमयूराः and दूरे कान्ता (*Śp.* बाणा, *S.-Ratnak.* वज्रिता), etc., as the second pāda of a verse beginning उपरि पयोधरमाणा.
^२ MS. ब्यो. ^३ *Śp.*, *Sarasvatik.*, *S.-Ratnak.*, Hemac. क्रीपा.
^४ *Sbhr.*, *Śp.*, *S.-Ratnak.*, *S.-Mukt.*, Bhartṛhari read this line चित्तिरपि (or वसुधा) कन्दकधवला दृ(or तु)ष्टिं पथिकः कृ पातयतु.

४८५

स्थगितं नवाशुवाहैरुत्तानास्यो विलोकयन् व्योम ।
संक्रमयतीव पथिकस्तज्जलनिवहं स्वलोचनयोः ॥

जयीकस्य^१ ॥

४८६

ते जङ्घे जघनं च तत्तदुदरं तौ च स्तनौ तस्मितं
सूक्तिः सा च तदीक्षणोत्पलयुगं धम्मिल्लभारः स च ।
लावण्यामृतबिन्दुवर्षि वदनं तच्चैवमेणीदृश
स्तस्यास्तद्वयमेकमेवमसकृद्वायन्त एवास्महे ॥

नरसिंहस्य ॥

४८७

यदि शशधरस्त्वद्वक्त्रेण प्रसह्य तिरस्कृत
स्तदयमदयो मह्यं मुग्धे किमेवमसूयति ।
यदमृतरसासारसुद्भिर्धिनोत्यखिलं जग
ज्ज्वलयति तु मामेभिर्वह्निच्छटाकटुभिः करैः ॥

परमेश्वरस्य ॥

४८८

लीलाताण्डवितभ्रुवः स्मितसुधाप्रस्यन्दभाजो दल
[नीलाञ्जद्युति] (fol. 68a) निर्भरा दरवलपक्ष्मावलीचारवः ।
प्राप्तास्तस्य वियोगिनः स्मृतिपथं खेदं समातन्वते
प्रेमाद्राः सुदृशो विकुञ्चनततिप्रेहृत्कटाक्षा दृशः ॥

४८५ ^१ Two akṣaras partly lost and uncertain.

४८७ ^१ MS. ह्रे (hri).

४८८ ^१ So begins *Damayāntīkathā*, vii. 41. ^२ Five akṣaras partly or wholly lost. ^३ MS. •रादरवलपक्ष्मा. ^४ MS. य.

४८९

विस्फारायास्तरलतं विस्फुरन्त
स्तासां तासां नयनमसकृन्नेपुणाद्वच्चयित्वा ।
मुक्तास्तन्व्या मसृणपरुषा[स्ते] कटाक्षक्षुरप्रा
च्छिन्नं छिन्नं हृदयमदयैच्छिद्यते ऽद्यापि . . . ॥

[पर]मेश्वरस्य ॥

४९०

For ref. see
below.

श्यामां^१ श्यामलिमानमानयत भोः सान्देर्मसीकूर्चकै
स्तन्वं मन्त्रमथ प्रयुज्य हरत श्वेतोत्पलानां स्मितम् ।
चन्द्रं चूर्णयत क्षणाच्च कणशः [कृत्वा शिलां] पट्टके
येन द्रष्टुमहं क्षमे^२ दश दिशस्तद्वत्तुमुद्राङ्किताः ॥

४९१

Viddhaś. II. 1.

तस्मिन् पञ्चशरे स्मरे भगवता भर्गेण भस्मीकृते
जानाम्यक्षय[साय]^३कं कमलभूः कामान्तरं नि[र्ममे]^४।
यस्यामीभिरितस्ततश्च विशिखैरापुङ्गवमात्मभि
र्जातं मे विदलत्कदम्बमुकुलस्पष्टोर्षमानं मनः ॥

४८९^१ त uncertain; the following five akṣaras (रक्षैरंशुभि ?
•रश्मिभि ?) are lost. ^२ Doubtful restoration of one akṣara
omitted in MS. ^३ Two akṣaras lost (यिने or यिनः ?). ^४ Two
akṣaras lost.

४९० Viddhaś. III. 1. *Sml. P. 67b (राजशेखरस्य). *S.-
Hārār. C. 452 (कृत्वापि). Hemac. p. 193 (anon.). Kāryaprad.
ad VII. 9 (anon.). ^१ Viddhaś. (some MSS.), Sml. P., S.-
Hārār. ज्योत्स्ना (•रक्षी). ^२ MS. वं. ^३ Viddhaś. (some
MSS.), Sml. P., S.-Hārār. Hemac. मन्त्रं तन्त्र. ^४ S.-Hārār.,
Kāryaprad. त्रियं. ^५ Sml. P. •शेन. ^६ Four akṣaras lost in
MS., the first having probably been क. ^७ Hemac. मो.

४९१^१ MS. स्मे (smi). ^२ MS. स्मे. ^३ Two akṣaras omitted.
^४ Two akṣaras lost. ^५ MS. य.

४९२

सूतिर्दुग्धसमुद्रतो भगवतः श्रीकौस्तुभे सो[दगौ]^१
सौहार्दं कुमुदाकरे च किरणाः पीयूषधाराकिरः ।
स्पर्धा ते वदनाम्बजैर्मृगदृशां तत्स्थानुचूडामणे
हंहो चन्द्र कथं निषिञ्चसि मयि ज्वालामुचो [वेदना]ः॥ (राजशेखरस्य)

Viddhaś. III.
13.

**Skm.* II. 508

(कस्यचित्).

**Sabhyāl.* B. 2a

४९३

अपि पिबत चकोराः कृत्स्नमुन्नामिकण्ड^१
क्रमसरलितचञ्चञ्चवञ्चन्द्रिकाम्भः^२ ।
विरहविधुरितानां जीवितचाणहेतो^३
र्भवति हरिणलक्ष्मा येन तेजोद[रिद्रः]^४ ॥

Viddhaś. III.

15.

Bālar. v. 73.

४९४

(f. 68b) [शी]तांशुर्विषसोदरः फणभृतां लीलास्पदं चन्दनं^१ *Viddhaś.* III.
19.
हाराः क्षारपयोभुवः प्रियसुहृत्पङ्केरुहं भास्वतः ।
इत्येषां किमिवास्तु हन्तं मदनज्योतिर्विघाताय य^२
द्वाद्याकारपरिभ्रमेण तु वयं तत्त्वत्य[जो व]^३ञ्चिताः ॥

४९२ ^१ Two akṣaras lost. ^२ *Viddhaś.*, *Skm.*, *Sabhyāl.* पु.

^३ *Viddhaś.*, *Sabhyāl.* नु सि; *Skm.* नु सु. ^४ So *Skm.*; *Viddhaś.*, *Sabhyāl.* रोचिषः; in the MS. a part of वे seems to be traceable.

४९३ ^१ *Viddhaś.* कृत्स्नमुन्नाम्य कण्डं or नित्यमुन्नाम. ^२ *Viddhaś.*, *Bālar.* कवचन. ^३ *Bālar.* चन्द्रकान्तीरमित्राः. ^४ MS. वे (vi).

^५ These two akṣaras, as well as the following भ, are partly lost in the MS. ^६ Two akṣaras lost.

४९४ ^१ One akṣara wholly, and one partly lost. ^२ MS.

वर्षत्ता. ^३ *Viddhaś.* also सु. ^४ *Viddhaś.* वस्तु; MS. हस्त.

^५ Five akṣaras partly lost. ^६ Two akṣaras lost.

४९५

Viddhaś. III.
20

व्यजनमरुतः श्वासश्रेणीमिमामुपचिन्वते
मलयजरसो धाराबाष्पं प्रपञ्चयितुं प्रभुः ।
कुसुमशयनं कामास्त्राणां करोति सहायतां
द्विगुणगरिमा . . न्माथः कथं नु विरंस्यति ॥
राजशेखरस्तीते ॥

४९६

Sbhv. 1087

(बाणकवेः).

Amaru, 134.

Aucityav. ad
14

(भट्टबाणस्य).

हारो जलाद्रशयनं नलिनीदलानि
प्रालेयशीकरमुचस्तुहिनाद्रिवाताः ।
यस्येन्धनानि सरसान्यपि चन्दनानि
[निर्वा]णमेष्यति कथं स मनोभवाग्निः ॥

४९७

Viddhaś. II. 3.

मन्दादरः कुसुमपत्रिषु पेलवेषु
नूनं विभर्ति मदनः पवनास्त्रमद्य ।
हारप्रकाण्डशरलाः कथमन्यथामी
श्वासाः[प्रनर्तित]दुकूलदशाः सरन्ति ॥

४९५ ¹ Viddhaś. कामोन्मा; MS. मा . . मा (for मागङ्गोन्मा?).४९६ ¹ Sbhv., Amaru, Aucityav. वस. ² MS. या. ³ Sbhv.°य हिमांशुभासः; Amaru, Aucityav. °स्तुहिंशुभासः. ⁴ Sbhv.,Amaru, Aucityav. °साजि च. ⁵ This akṣara is partly lost inMS. ⁶ These two akṣaras are lost in MS.४९७ ¹ MS. °यन्नि. ² MS. मा. ³ Four akṣaras lost.

४९६

अकृतप्रेमैव वरं न पुनः संजातविघटितप्रेमा ।
उद्धृतनयनस्ताम्यति यथा हि न तथेह^१ जाताम्यः^२ ॥

For reff. see
below.

४९९

स्वप्न प्रसीदे भगवन् पुन[रेकवारं
सं]दर्शय प्रियतमां क्षणमात्रमेव ।
दृष्टा^३ सती निविडबाहुनिबन्धलमं
तत्रैव मां नयति सा यदि वा न याति ॥

*Skm. II. 473
(कालिदास-
स्य).

४९८ *Sbhr.* 1389 (रविगुप्तस्य). *Bhojapr.* 136 (Pavie, p. 38,
anon.). ¹ MS. here inserts च. ² *Sbhr.* विघ्नित. ³ *Sbhr.* ओजो
हि यथा ताम्यत्येवं न. ⁴ For this verse *Bhojapr.* has (1) (Pavie):

अकृतस्नेहो हि वरं न वरं स जात(*sic*)विघटितस्नेहः ।

उद्धृतनयनस्ताम्यति यथा न तथा(*sic*) जाताम्यः ॥

(2) (Bomb. 1886, Calc. 1883):

स्नेहो हि वरमघटितो न वरं संजातविघटितः स्नेहः ।

हृतनयनो हि विषादी न विषादी भवति आत्मन्यः ॥

४९९ ¹ MS. षी ७ the five akṣaras रे . . . स[न्दर्श] are lost.

² *Skm.* also (B.) द्वा.

³ *Skm.* omits निबन्ध.

⁴ *Skm.* A.

omits सा.

॥ असतीव्रज्या ॥

५००

For ref. see
below.

दृष्टिं हे प्रतिवे[शिनि क्षण'] मिहायस्मद्गृहे दास्यसि
 प्रायो नैव शिशोः पिताह्य विरसांः कौपीरपः पांस्यति ।
 एकांकित्यपि यामि तद्वरमितः श्रोतस्समालाकुलं
 नीरन्धाः स्तनंमा[लिखन्तु जठ] (fol. 69a) रञ्छेदा नल-
 यन्थयः ॥

विद्यायाः¹⁰ ॥

५०१

Dhvanyāl. ad
II. 6 (anon.).

तेषां गोपवधूविलासमुहदां राधारहःसाक्षिणां
 क्षेमं भद्र कलिन्दराजं तनयातीरे लतावेश्मनाम् ।
 विच्छिन्ने स्मरतल्पकल्पनविधिञ्छेदोप[योगे ऽधुना]
 ते जाने जरठीभवन्ति विगलं नीलत्विषः पल्लवाः ॥

५०० *Sk. II. 66. Śp. 3769 (विज्जकायाः). Sāhityad. p. 103
 (anon.). Daśar. ad II. 19 (anon.). Sarasvatik. ad I. 86
 (anon.). Aś. ad VIII. 1 (anon.). At. p. 62 (anon.). *Sabhyaāl.
 III. 9 (anon.). Hemac. p. 35 (anon.). ¹ Four akṣaras lost.
² Hemac. नाख् all other texts have प्रायेणाख्. ³ MS. माः (?).
⁴ MS. ०यः या. ⁵ MS. here inserts ८ twice. ⁶ Skm.,
 Sāhityad., Śp. सख्. ⁷ MS. खु. ⁸ All other texts have
 ०ध्रास्तनु, except At. and Hemac., which have ०ध्राः पुनरा.
⁹ Five akṣaras lost; all other texts have जरठ; but जर is an
 alternative, and in the required sense more correct, form of the
 word; cf. 66d and 427d above. ¹⁰ The MS. joins this to the
 following verse तेषां . . .

५०१ ¹ Corrected from गी. ² Dhvanyāl. ०शील. ³ MS.
 वे (vi). ⁴ MS. here erases क. ⁵ Dhvanyāl. ०मृदु. ⁶ Four
 akṣaras here lost. ⁷ Corrected from लि.

५०२

सिकतिलतलाः सान्द्रच्छायास्तटान्तविलम्बिनः
शिशिरमरुतां लीलावासाः कृणज्जलरङ्गवः ।
अवि[नयव]तीनिर्विच्छेदस्सरथ्ययदायिनः
कथय मुरले केनामी ते कृता निचुलंद्रुमाः ॥

*Skm. II. 56
(विद्यायाः).

५०३

पान्थ स्वैरगतिं विहाय ऋटिति प्रस्थानमारभ्यता
मत्यन्तं करिसूकराहिगवयैर्भीमं^१ पुरः काननम् ।
चण्डांशोरपि रश्मयः प्रतिदिशं^२ स्नानास्त्वमेको युवा
स्थानं नास्ति गृहे ममापि भवतो बालाहमेकाकिनी ॥

*Skm. II. 75
(कस्यचित्).
*S.-Mukt. III.
61 (anon.).

५०४

विटपिनि शिशिरच्छाये क्षणमिह विश्रम्य गम्यतां
पथिकाः ।
अतरुवारिरतःपरमसमशिलादुर्गमो मार्गः ॥

५०५

अम्बा शेते ऽत्र वृद्धा परिणतवयसामयणीरत्र तातो
निःशेषागारकर्मश्रमशिथिलतनुः कुम्भदासी तथेह^३ ।

For ref. see
below.

५०२ ^१ Three akṣaras lost. ^२ MS. लं.

५०३ ^१ These three akṣaras are partly lost. ^२ MS. कानन.

^३ S.-Mukt. जं.

५०४ ^१ MS. ने (ni).

५०५ *Skm. II. 73 (भट्टस्य). Sbhc. 2247 (बट्टस्य). *Sml. P. 120b (बट्टस्य). Dhanyāl. ad II. 26 (anon.). Rasagaṅg. p. 415 (anon.). Cītrakh. p. 32 (anon.). ^१ Sml. P. ०रेष. ^२ Akṣara partly lost. ^३ Skm. गर्भ. ^४ Skm., Dhanyāl., Rasag., Cītrakh., Sml. P. ०चाच; Sbhc. ०चाहं.

अस्मिन् पापाहमेका^१ कतिपयदिवसप्रोषितप्राणनाथा
पान्थायेत्थं युवत्या^२ कथितमभिमतं^३ व्याहृतिव्याजपूर्वम् ॥

५०६

स्मरविवशया किञ्चिन्मिथ्यानिषेधमनोज्ञया
दिशि दिशि तया भूयो भूयः प्रवर्तितनेत्रया^४ ।
कुवलयदृशा शून्ये दैवादतर्कितलब्धया
निभृतपरि^५ . . . (fol. 69b). . . ॥

५०७

व्यपेतव्यापारं गतविविधशिल्पव्यतिकरं
करस्पर्शारम्भप्रगलितदुकूलान्तशयनम् ।
मुहुर्बद्धोक्तम् दिशि दिशि मुहुः प्रेषितदृशो
रहस्यां^६ सुचाम्णोः क्षणिकमिह तत्संगतमभूत् ॥

.]श्चरस्य ॥

Sarasvatik. ad
v. 169 (anon.).

५०५ ^१ *Skh.* also (A.) य. ^२ MS. कां; *Sbhr.* reads पापा निक्ते.
^३ These four akṣaras are partly lost. ^४ *Sbhr.*, *Dhvanyāl.*,
Citrakh., *Rasag.* तदृशा. ^५ *Sbhr.* ०मवसय; *Dhvanyāl.*, *Citrakh.*,
Rasag., *Sml. P.* ०मवसर.

५०६ ^१ Akṣara lost. ^२ Two akṣaras imperfect and reading
not certain. ^३ Imperfect akṣaras (या . . .); reading doubtful;
MS. निभृतयेर.

५०७ ^१ *Sarasvatik.* च. ^२ *Sarasvatik.* हा. ^३ *Sarasvatik.* ०चु.
^४ *Sarasvatik.* के. ^५ MS. के (ह). ^६ Two akṣaras partly lost.
^७ *Sarasvatik.* रि. ^८ MS. हा. ^९ Akṣaras almost entirely lost;
the MS. reads सू चाम्णोः for सु०. Author योगेश्वर or परमेश्वर ?

५०८

यः कीमारहरः स एव हि वरस्ताश्चन्द्रगर्भा^१ निशाः
प्रोन्मीलन्नवमाधवी^२सुरभयस्ते^३ ते च^४ विन्ध्यानिलाः ।
सा चैवास्मि^५ तथापि चौर्य^६सुरतव्यापारलीलाभृतां^७
किं मे^८ रोधसि वेतसीवनभुवां^९ चेतः समुत्कण्ठते ॥

For ref. see
below.

५०९

क्व प्रस्थितासि करभोरु घने निशीथे
प्राणाधिको^१ वसति यच्च जनः प्रियो मे ।

For ref. see
below.

५०८ *Skm. II. 58 (कस्यचित्). Śp. 3768 (शीलाभट्टारिकायाः).
*Sml. P. 126a (शीलाभट्टारिकायाः). *Padyār. 378 (कस्यचित्).
Kāvyapr. ad I. 4 (anon.). Kāvyaprad. ad I. 4 (anon.).
Sāhityad. p. 70 (anon.). As. pp. 127 and 200 (anon.). Ak.
p. 336 (anon.). *Sabhyāl. III. 5 (anon.). *S.-Hārār. C. 278
(शीलायाः). *S.-Prab. 82 (anon.). ¹ MS. च; Sml. P. रह.
² MS. च. ³ MS. here inserts निर्भा; the other texts (except
Sml. P.) have ता एव चै (Sabhyāl. चा) चक्षपाः. ⁴ MS. ने (ni).
⁵ Skm. ०लती. ⁶ Three akṣaras partly lost. ⁷ MS. र;
? read ते चैव. The other texts have ते चोन्मीलितमालतीसुरभयः
प्रौढाः कदम्बानिलाः (Sabhyāl. ०वाताः सचन्द्राः क्षपाः, S.-Hārār.
परिमला मंदाः); but Sml. P. प्रोन्मीलन्नव०. ⁸ MS. ०स्मि (smi).
⁹ So Skm., Sml. P., S.-Hārār.; MS. वैर्य; the other texts have
तच्च. ¹⁰ So Skm.; the other texts read ०विधी. ¹¹ The
other texts have रेवा; MS. किम्मे or ०स्मे? ¹² Sbhv., Padyār.,
Kāvyapr., Kāvyaprad., As., Sml. P., Sabhyāl., Sāhityad., S.-
Hārār., S.-Prab. ०तद्वत्ते.

५०९ Sbhv. 1946 (अमरकस्य). Śp. 3610 (गोविन्दस्वामिनो
विकटजितम्बायाश्च). Amaru, 71. Vetālap. (ed. Uhle), p. 27.
Sarasvatik. ad II. 144 (anon.). *Sabhyāl. III. 63. *S.-Prab.
73^१ (anon.). ¹ Sarasvatik., S.-Prab. ०शेस्वरो; so Vetālap.,
some MSS., others ०णाधिको (Sabhyāl. ०पो); S.-Ratnak. has
भवति for वसति. ² Sbhv. निजः; Śp., Vetālap., Sarasvatik.,
S.-Prab. मनः; one MS. of Vetālap. has जनप्रिया.

एकाकिनी वद' कथं न विभेषि बाले
नन्वस्ति पुङ्खितशरी मदनः सहायः ॥

५१०

उदेति यस्यां न निशाकरो रिपु
स्तिथिर्नु का पुण्यवतीभिराप्यते ।
इतीव दुष्टापरिदेविते मुहुः
कुहू' कुहूरित्यलमाह कोकिलः ॥

५११

मातर्गेहिनि यद्ययं हतशुकः संवर्धनीयो मया
लोहं पञ्जरमस्य दुर्नयवतो गाढं तदा कारय ।
अद्यैनं बदरीनिकुञ्जकुहरे लीनं प्रचण्डे .गे
कर्षण्या मम तावदङ्गलिखनैरेवापदेष्टा गता ॥

५१२

ध्वस्तं केन विलेपनं कुचयुगे केनाञ्जनं नेत्रयो
रागः केन तवाधरे प्रमथितः केशेषु केन स्रजः ।
तेना . . . नौघकल्मषमुषा नीलाञ्जभासा सखि
किं कृष्णेन न यामुनेन पयसा कृष्णानुरागस्तव ॥

५०९ ¹ Amaru also त; *Sabhyāl.* has कथय किं; *S.-Ratnak.* reads विभेषि कथं न. ² MS. व. ³ *Sbh.* शूरोऽ. ⁴ MS. स.

५१० ¹ MS. has भि twice. ² MS. घ्या. ³ *Sic* MS. (for हः)?

५११ ¹ MS. वि. ² One akṣara lost; vowel of एङ्गे doubtful; एङ्गे seems hardly likely. ³ MS. वो. "

५१२ ¹ Corrected from नः. ² Two broken akṣaras; the next three (सिखि ? शेष ?) are lost.

५१३

आकृषादावमन्दयहमलकचयं वक्तृमासज्य वक्तृ
कण्ठे लग्नः सुकण्ठः पुनरपि^१ [कुच] (fol. 70a) योर्दत्तगा-
ढाङ्गसङ्गः ।

Sbhv. 1164

(कस्यापि).

As. p. 103

(anon.).

Citram. p. 72

(anon.).

बङ्गासक्तिर्नितम्बे पतति चरणयोर्यः स तादृक्प्रियो मे
बाले लज्जा प्रणष्टा न हि [न हि] कुटिले चोलकः किं
चपाकृतं ॥

५१४

आमोदिना [स]^१ मधुना परिधूसरेण
सव्याकु . . . वता पतता पुरस्तात् ।
आयासितास्मि सखि तेन दिवावसाने
मत्तेन किं प्रणयिना न हि केशरेण ॥

५१५

पान्थे सद्यसरोऽन्तशाङ्गुलभुवि^१ न्यस्याञ्चलं शायिनि^२
† . . . स्यचहञ्च चर्म^३ वसति यामो न वेलाप्यगात् ।

५१३ ^१ MS. व. ^२ *Sbhv.* °ग्रस्व. ^३ *Sbhv.*, *As.* प्रभवति ;
Citram. प्रसरति. In MS. the next two akṣaras are lost.

^१ MS. has न हि once only ; *Sbhv.*, *As.*, *Citram.* निरस्ता न हि न
हि सरले. ^२ MS. लोचकः किं तुयाद्यत्.

५१४ ^१ MS. त्वा. ^२ Omitted akṣara conjecturally supplied.

^३ Three akṣaras lost (खालक^२).

५१५ ^१ MS. वे (vi). ^२ Four damaged akṣaras. ^३ Three akṣaras
nearly lost; the consonant part resembles खग(श?)न्त(नृ?).

उत्तानद्विगुणासमञ्जसमिलज्जानूदरास्तांशुक
स्तोकोन्मीलदसञ्जितोरु वयमप्येकाकिनः किं न्विदम् ॥

वक्ष्ये ॥

५१६

Sbhv. 2398
(anon.).

Sp. 3782
(anon.).

Sarasvatik. ad
v. 169 (anon.).

**Sabhyāl.* iv.
148

(कस्यापि).

**S.-Ratnak.*
v. 298 (anon.).

इन्दुर्यत्र न विद्यते न मधुरं दूतीवचः श्रूयते
नालापा निपतन्ति बाष्पकलुषा नोपैति काश्यं तनुः^१
स्वाधीनामनुकूलिनी स्वगृहिणीमालिङ्ग्य^२ यत्सुप्यते
तत्किं प्रेम गृहाश्रमव्रतमिदं कष्टं समाचर्यते ॥

लक्ष्मीधरस्य ॥

५१७

Ratnāvalī, III.
55.

Sbhv. 2058.

Daśar. ad i. 36.

**Sml. B.* 1376

(समरुक्तस्य).

प्रणयविषदां वक्त्रे दृष्टिं दंदाति विंशङ्किता
घटयति घनं कण्ठाश्लेषं सकम्पपयोधरा^१
वदति बहुशो गच्छामीति प्रयत्नधृताप्यहो
रमयतितरां संकेतस्था तथापि हि कामिनी ॥

श्रीहर्षस्य ॥

५१५ ^१ MS म. ^२ MS. कि.

५१६ ^१ MS. न्ते; the three akṣaras चनवि are partly lost.
The other texts have निगद्यते. ^२ MS. या. ^३ *Sbhr.*, *Sp.*,
Sabhyāl., *S.-Ratnak.* नोच्छ्वासा हृदयं दहन्ति शिशिरा. ^४ *Sbhr.*,
S.-Ratnak. या. ^५ *Sarasvatik.*, *Sabhyāl.* वपुः. ^६ *Sbhr.*

०चत्ता. ^७ *Sbhr.*, *Sp.*, *Sabhyāl.*, *S.-Ratnak.* का. ^८ MS. सु.
^९ *Sarasvatik.* निजवधू. ^{१०} MS. ०लङ्क. ^{११} *Sbhr.* हि तदा.

५१७ ^१ The other texts have दृष्टिं वक्त्रे दं. ^२ *Sml. B.* च
^३ MS. घ. ^४ *Sbhr.* कण्ठाश्लेषं न सान्द्रपयोधरा; *Ratn.*, ०D.

०वे रसान्न पयोधरी.

५१८

दुर्दिननिशीथपवने^१ निःसंचारासु नंगरवीथीषु ।
पन्थौ विदेशयाते परं सुखं जघनचपलायाः ॥

For ref. see
below.

५१९

मार्गे पङ्क्तिनि तोयदान्धतमसे निःशब्दसंचारकं^२
गन्तव्या^३ दयितस्य मे ऽद्य^४ वसतिर्मुग्धेति कृत्वा मतिम् ।
आज्ञानूद्धृतनूपुरा करत^(fol. 70b)ले^५ नाच्छाद्य नेचे भृशं^६
कृच्छ्राल्लब्धपदस्थितिः स्वभवने पन्थानमभ्यस्यति ॥

Sbhr. 1948

(कस्यापि).

Śp. 3614 (..).

*Sabhyaḥ. III.

73 (anon.).

*S.-Ratnak. v.

170 (anon.).

५२०

बिभ्राणार्द्रनखक्षतानि जघने नान्यत्र गात्रे^१ भया
नेत्रे^२ चुम्बनपांठले च दधती निद्रालसे निव्रणे^३ ।
स्वं संकेतमदूरमेव कमितुर्भूसंज्ञया शंसती
सिद्धिं याति विटैककल्पलतिका राडा न पुण्यैर्विना ॥

Sbhr. 2373

(भट्टवृद्धेः?).

५१८ Sbhr. 1937 (anon.). *Saml. 206 (anon.). *S.-Hārār.
C. 265 (anon.). *Padjareṇī, IV. 48 (309) (जघनचपलायाः).
Padjarecānā, VII. 36 (जघनचपलायाः). ^१ MS. वि. ^२ Sbhr.
०तिमिरे; Saml., S.-Hārār., Padjarac., Padjareṇī read दुदिवसे
घनतिमिरे^०, and Padjareṇī ends with रजनीषु. ^३ MS. here
inserts भ. ^४ The akṣaras धी . . . दे are partly or wholly
lost; Padjareṇī and Padjarac. read पत्तुर्विदेश, the former con-
tinuing ०समये, the latter ०गमने; S.-Hārār. has भर्तुर्विदेश
न(sic)मने^० ०चपलजघनायाः.

५१९ ^१ Śp., Sabhyaḥ., S.-Ratnak. पङ्क्तिते घना. ^२ Śp., Sabhyaḥ.,
S.-Ratnak. ०या. ^३ Śp., Sabhyaḥ., S.-Ratnak. ०द्य मया प्रियस्य.

^४ Three akṣaras partly lost. ^५ Two akṣaras partly lost.

^६ MS. दृ. . ^७ MS. ०र्क्षय; Śp., Sabhyaḥ. have कच्छेणात्.

५२० ^१ MS. च. ^२ These akṣaras partly lost. ^३ Sbhr. ०स्यले.

^४ Sbhr. बिध. ^५ MS. ते (ti).

५२१

अद्य स्वां जननीमकारणरूपा प्रातः सुंदरं गतां
 प्रत्यानेतुमितो गतो गृहपतिः श्रुत्वैव मध्यंदिने ।
 पङ्क्त्येन शरीरजर्जरतया प्रायः सुलस्याकृति
 दृष्टौ ऽसौ भवता न किं पथिक हे स्थित्वा क्षणं कथ्यताम् ॥

५२२

*Skm. II. 310
 (कस्यचित्).

वस्त्रप्रोतदुरन्तनूपुरमुखाः^१ संयम्य नीवीमणी
 नुन्नाढांशुकपल्लवेन निभृतं दत्ताभिसारक्रमाः ।
 एताः कुन्तलमल्लिकापरिमलव्यालोलभृङ्गावली
 भ्रंकारैर्विकलीकृताः पथि वंत व्यक्तं कुरङ्गीदृशः ॥

५२३

*Skm. II. 301
 (कस्यचित्).

पतिर्दुर्वञ्चो ऽयं विधुरमलिनो^१ वर्त्म विषमं
 जनश्छिद्रान्वेषी प्रणयिवचनं दुःपरिहरम् ।
 अतः काचित्त्वन्वी^२ रतिविहितसंकेतगतये
 गृहाद्वारं वारं निरसरदथ प्राविशदथ ॥

५२४

Anarghar. VII.
 90.

उदेष्यत्पीयूषद्युतिरुचिकणाद्राः शशिमणि
 स्थलीनां पन्थानो घनचरणलाक्षालिपिभृतः ।

५२१ ^१ MS. ०ननी. ^२ MS. सू. ^३ MS. ता. ^४ Five
 ksaras partly lost. ^५ MS. स.

५२२ ^१ Skm. also (B.) ख. ^२ Here in the MS. a म is
 marked as to be deleted. ^३ MS. सङ्के or सङ्को. ^४ MS. च;
 km. र or व.

५२३ ^१ Skm. also (A.) ०निलो. ^२ MS. ०म्बी.

५२४ ^१ Anarghar. ०कर.

चकोरैरुड्डीर्निर्हटिति कृतशङ्काः प्रतिपदं
पराचः 'संचारानविनयवतीनां' विवृणते ॥

५२५

मलयजपङ्कलिप्रतनवो नवहारलताविभूषिताः^१

सिततरदन्तपच्चकृतवक्त्ररुचो रुचिरामलांशुकाः ।

शशभृति विततधाम्नि धवलयति धरामविभाष्य[तां गताः

प्रियंवसतिं प्रयान्ति सुखमेव निरस्तभियोऽभिसारिकाः॥]

Ak. p. 396

(anon.).

As. p. 169

(anon.).

Kāvyaṣṭak. ad
x. 48 (anon.)

५२४ ^१ MS. चः. ^२ Eight akṣaras partly lost. ^३ MS. ना .

^४ MS. गु .

५२५ ^१ *Ak.*, *Kāvyaṣṭak.* ०रसवि ; *As.* ०रजसावि . ^२ *Kāvyaṣṭak.*

०षणाः. ^३ Two, or three, akṣaras lost at end of last (originally not last) leaf of MS.

EXEGETICAL NOTES

१. (b) **संख्यावताः** : 'discerning,' cf. *Mahāvīracarita*, VII. 41 *ad fin.*

" (c) **आकम्पकानि शिरसश्च** : The great poets shake their heads approvingly. The word **कवि** is awkwardly repeated from (a). Shaking the head seems to express at different times different emotions; cf. 186 (agitation), 350c (confusion), *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 10, l. 8 (anger), *Saundarananda Kāya*, VIII. 14 (sternness?).

२. A punning comparison between Māra's army and the breasts of Buddha's wives.

(a) **मण्डलाग्रद्वयः** : (1) 'sheen of scimitars', (2) 'round and very bright' (or 'bright at the tip'). In connexion with the breasts **आबाह्वत** refers to their prominence, as often exhibited in Indian sculptures. **सनद्धवचःखलाः** : (1) 'cuirassed', (2) 'girt up'.

(b) **व्रश्चिनोः** : (1) 'scarred', (2) 'scarred with **नखचतानि**'. **विपक्षः** : (1) 'enemy', (2) 'rival'. **कर्कशाः** : As applied to the **सनाः**, is equivalent to **खलाः**; cf. *Jānakīharaṇa*, I. 18, x. 8.

(c) **उत्सृष्टः** : (1) 'outspread' ('seen in the sky deployed'), (2) 'laid aside'. **अम्बरः** : (1) 'sky', (2) 'garment'. **विग्रहः** : (1) 'battle', 'war', (2) 'form'. **सरायैसराः** : (1) 'led by Kāma = Māra', or 'Māra's vanguard', (2) 'distinguished by love'.

(d) **माराः** : For the plural cf. Koeppen, *Religion des Buddha*, i. 253 sq., B. & R. s.r. **मार**.

३. The three gods, by reflection in Buddha's nails, as they bow at his feet, become really **त्रिदश** 'thirty', i.e. in this way, at least, are plainly (**प्रव्यक्तं**) 'the thrice-ten' (thirty-three gods).

(c) **भवाकूपारः** : 'ocean of existence.'

४. What did Śiva gain by slaying Kāma, if in doing so he was overcome by *krodha*, since both are enemies (**प्रत्यनीक**) to self-command (**वशित्व**)?

(d) **ग्रामणीरः** : 'general.' **अर्कबन्धुः** : Buddha is commonly named **आदित्यबन्धु**, cf. *Mahāvastu* (Senart), index, Kern, *Manual of Indian Buddhism*, p. 63.

५. (d) कल्याणः The bridge, or causeway, is not to be carried away by the rain at the end of a *kalpa*, which rain consists of the अवलेप 'pride'. Buddha's power continues from *kalpa* to *kalpa*.

६. (d) भवकन्दकन्दः apparently = 'bulb of the bulb' = 'root of the root'. *Kandarpa*, 'desire,' is the germ of the germ of, transitory existence. There is an allusion to the *nidānacakra* (on which see Waddell, *Lamaism*, p. 108; de la Vallée Poussin, *Deux Notes sur le Pratītyasamutpāda* (Algiers Congress), i. 193 sqq.; Oltramare, *La Formule bouddhique des douze causes*, (Geneva, 1909)).

७. In this verse the acceptance of Buddhism is compared to a royal consecration, concerning the details of which see Goldstücker's *Sanskrit Dictionary*, s.v. अभिषेक and अभिषेचनीय; Hastings, *Encyclopædia of Religion and Ethics*, s.v. *Abhiṣeka*. The Buddhist virtues correspond to the various appurtenances of the ceremony: कारुण्य = the imperishable *Kandali* flowers, प्रज्ञा = the queen's necklace, शम्भ = the coronation water, Buddha's नखायाश्रवः = the garland. Compare St. Paul's words in Ephesians vi. 13-20.

(d) अभयप्रदानः For the custom of free pardons at the time of a consecration see Goldstücker, loc. cit., p. 282a, and *Kaṭṭhīya Arthasāstra*, p. 147.

अपूर्वदेशाधिगमे युवराजाभिषेचने ।

पुत्रजन्मनि वा मोक्षो बन्धनस्य विधीयते ॥

नखायाश्रवः: These would naturally adorn the heads of the prostrate adorers.

८. The verse speaks of a Tree of Paradise composed of the six *Abhijñās* with the six *Pāramitās*, शीतल being the cool (शीतल) water, firm (दृढ) ध्यान the water-pool round the tree (आलवाल), दान the tall (महीव्रति) trunk, stubborn (i.e. 'stiff', 'unbending', अवार्य), वीर्य the boughs, प्रज्ञा the twigs, चान्ति the flowers (the reading प्रसून in c is obviously preferable, *सप्त read for *सून). The seed contained in the fruit is संबोधि. Concerning the six अभिज्ञा's ('special insights') see Kern, *Buddhismus*, i. pp. 379-80 (German ed.).

(c-d) The sense would be improved by reading *दयसु, since चान्ति accounts for the सुच्छाय.

९. We manage, indeed (कामं), to conceal all forms of expression (व्यक्तिप्रकार) of surprise at Kāma, who singly, by the mere side-glances of his wife, conquers the world. What of Buddha, who, without moving even his brows, conquered both Kāma and his army? There seems to be a pun in अवला and सबल.

(c) अभितः = अभिसुखे.

१०. The sense is that some persons absurdly praise Buddha, whose aim was to escape from the world of countless rebirths, for a mere victory over Kāma, who was promptly (द्राग) turned to ashes by the glance of Śiva, though a lover.

(b) निलयः the पौष 'contained', 'had for its scope', the फल; in the same sense we might have had फलगर्भ 'having for its embryo the fruit'. As regards फल, see Kern, *Manual of Buddhism*, p. 51, n. 6. उज्जिहीर्षा represents the aspiration which leads to the future Buddhahood; cf. Kern, op. cit., p. 65, de la Vallée Poussin, *Bouddhisme*, pp. 297 sqq. महापौषस्यः Buddha is महापुष.

११. The warrior of Māra, मारसुभट, about to devour Buddha's head, is frightened by his own reflection, seen bowing in Buddha's crest-jewel.

(a) समयः = 'doctrine' (the common Buddhist word).

(b) मनोविक्रमः 'conceit of prowess.' He is विक्रान्तमन्य.

(c) व्यात्ताननः 'open-mouthed,' a common feature of demons; see, for example, the illustration No. 40 in Grünwedel's *Buddhistische Kunst in Indien* ². अङ्गुतमौलिरत्न refers probably to the *uṣṇisa*.

१२. Perhaps the verse contains a punning allusion to some book entitled कुसुमाञ्जलि. अ(आ)लिनिवह might mean 'a number of lovers' (आलि) as well as of bees (अलि). In that case पदमेङ्गोल will refer to the swing of verse, and राग = (1) 'glow', (2) 'passion'.

(a-b) 'Having an unprecedented splendour of flowers produced by the suddenly thickening glow of pollen gathered through the sportive swinging of their feet as they moved about in their play.'

१३. In this verse Buddha is compared to an elephant; hence the ref. to his दशन 'tusk'. The bright tusk, shining

amid the redness of the partly opened mouth, then suggests the dawn. As regards the redness of the elephant's palate see *Harṣacarita*, trans. Cowell & Thomas, p. 53.

(a-b) 'The tusk, whose brightness emerges in the midst of rays which he emits while making his paces, with his rather red lips slightly open.'

(a) वीथीक्रमः = वीथीमार्ग 'one of an elephant's paces' ?

(b) उद्देशवशिनः: (1) 'of him who has self-mastery (needed) for teaching'; (2) 'of the tame elephant of the highest region' (?).

(c) सुखं . . . शिवं: For the combination see B. & R. s.v. सुख.

(d) महिम = महस् 'splendour'. घनः 'intense.'

१४. (b) वृद्धत्वं वरयोषितो ऽनयद्: The reference is to Buddha's abandonment of his home. स्वान्तः = 'heart'.

(d) बाष्पकम्पपुलकः: This triad corresponds inversely (?) *seriatim* (यथासंख्य) to the राग, चास, and अज्ञा in a-c.

१५. (b) परिस्पष्टः 'manifest'. नीलाब्जः: There are the eyes of the स्वर्गाय 'gods'. पूजा, of course, takes constantly the form of a flower offering. स्तोमतया: 'through the multitude.'

(c) प्रभापल्लवः: 'the rays forming the hem (पल्लव) of the unprecedented ('imaginary') चीवरपट.' So splendid a चीवर is indeed अपूर्व.

१६. (b) सर्वे . . .: even if all the gods were कुसुमशस्त्रा: (i.e. had flower-bows, like Kāma), what then ?

(c) इतीव: This is why he has not shrunk from making all the Devas Buddhists, by reducing them to सुमनोस्त्रत्वं, 'the state of having good intentions' (सुमनः = (1) 'good intentions', (2) 'flowers') for weapons.

(d) दशदिग्भारः: 'who had accomplished a *digvijaya* over Māra.' लोकेश्वरः = Avalokiteśvara.

१७. (a) ज्योत्स्ना: Not a कमल, because of the ज्योत्स्ना 'moon-light', since the कमल is red in colour and closes during the night. For the idea in पटवृष्टि cf. *Jānakikarṇa*, i. 1.

(b) सान्द्रश्रीपरिमलः: *Srī* is the goddess of day-lotuses (Padmā); hence not the moon (or simply because the moon-light has no scent). In the case of Avalokiteśvara श्री perhaps refers to his wife Tārā (or to the lotus which he carries); but cf. आननश्री 18c: has परिमल also here a punning sense,

‘meeting of savants’ ? **अमलम्** : The moon, on the contrary, has a blot (**मल**).

(c) **मधुद्राणां** : No doubt = **मधुद्रा°** = (1) ‘bees’, (2) ‘lovers’, whose sleep would, of course, be dispelled by Avalokiteśvara, being a Bodhisattva, as the day-lotus by opening wakes the bee. **अपमुद्रः** = **उमुद्र** ‘unsealed’, ‘unrestrained’.

(d) **चकोरान्** : The cakora subsists on moonbeams, cf. 173c, 195c, 443a, 493a ; there is, no doubt, a reference to the secondary meaning of **चकोर** ‘an eye drinking the nectar of a moonlight face’ (Monier-Williams s.r.). **सरसिब्रह्मपाणिः** = **पद्मपाणिः**.

१८. (a) **वरदकरः** : Concerning this *mudrā* of Avalokiteśvara and concerning the **प्रेत** see Foucher, *Iconographie Bouddhique de l’Inde*, pp. 98 sqq. **तर्षः** = **तृष्णा**. The moon’s ambrosia also quenches the thirst of the dead who pass into it (according to the theory described by Rhys Davids, ‘*Theory of Soul in the Upanishads*,’ J.R.A.S. 1899, pp. 81–2, and taught at Somanath in the time of Mahmud of Ghazni ; see Ferishta, trans. Briggs, i. p. 68). The form **तर्ष** is favoured by Buddhist writers, occurring e.g. in the *Saundarananda Kārya*, xiv. 18, xvi. 19, xviii. 30, etc.

(c) **सितगभस्ति** : a comparison with the moon.

(d) **दयार्द्रालोकनो** : Concerning Avalokiteśvara as the god of compassion and the look (**आलोकन**), see Waddell, J.R.A.S. 1894, pp. 54 sqq., *Lamaism*, pp. 356–8 ; Grünwedel, *Mythologie des Buddhismus*, pp. 127–8, 133–4, 137 ; Foucher, op. cit., pp. 97 sqq. The present ref. is to a white one ; see Waddell, op. cit., pp. 59, 357 ; Grünwedel, op. cit., p. 109 ; Foucher, op. cit., p. 109.

१९. (a) **रयस्त्रिराकृतिः** : For the idea of steadiness due to speed, cf. *Śakuntalā*, i. 8, *Vikramorwaśī*, i. 4.

(b) **प्राणैयपादः** : ‘the moon.’

२०. A punning dialogue between Viṣṇu and Lakṣmī.

V. My Queen, you are angry (**कुपिता**).

L. ‘Tis you who are father of earth (**कुपिता**) : who else is guru of the world ?

V. You are mother of worlds (**माता जगतां**).

L. ‘Tis you who are measurer of worlds (**माता जगतां**, cf. *R.V.* viii. 41. 4 and contrast iii. 32. 7) ; no other comprehends them. •

V. My Queen, in a playful quarrel you are endless (अनन्ता, will always have the last word).

L. 'Tis you who will not bow (अनन्ता). May Śauri, who, hearing the word अनन्त, does bow to Lakṣmī, protect you!

२९. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi. p. 546. The point of the verse is that हरि may mean either 'Viṣṇu' or 'monkey'. It is quoted in *As.* and *At.* as an example of *rakrokti* or *rākorākya*.

(a) हरिः Viṣṇu's answer to को ऽयं द्वारि.

(b) कृष्णो . . . वानरः: 'How can an ape be 'black?''. Aufrecht read वा नरः. In favour of the reading कृष्णाद° (see critical note) should be mentioned the fact that black apes are said to be specially fierce.

(c) मधुसूदनोः (1) 'Viṣṇu', (2) 'juice-pressing'. पुष्पासवामः Here a *Bahurīhi*.

(d) निर्वचनीकृतोः 'rebuffed.'

२२. The verse occurs also **Skm.* i. 284 (कस्यचिद्), **Padyār.* 254 (कस्यचिद्), with various readings (a) मन्द्र and व्यावर्तयन्, both to be preferred: add margin and critical notes accordingly. The verse perhaps refers to a picture.

(a) अहि शिथिले: 'sunset.'

(b) बर्हीपीडकः Kṛṣṇa's crest of peacock's tail feathers. गोधूलिः 'evening,' see the lexica.

२३. (c) निर्यातोः gen. sing., agreeing with विष्णोः. कुचिवसतेः: In apposition to पत्युस्तलादर्णसां or vice versa. The अर्णसां पति is, of course, the ocean.

(d) अपत्यपरंपरावृतः 'an heirloom from his father, the ocean.'

२४. (a) कशेरुः 'the backbone' of the hills.

(b) साङ्कुरः The elephant's trunk corresponds to the sprouts.

२५. A parallel to this verse is to be seen in *Śp.* 123, दिश्याद्ः. शकुलाकृतिः (हनुमतः) = **S.-Hārār.* i. 35 (15b) (anon., reads शफरा°) = *Khaṇḍap.* 4.

(a) शकुलाः Viṣṇu's fish (शफर, मत्स्य) incarnation. अ(आ)च्छो-टनः apparently = 'striking'; cf. lexx. (अच्छो°, आ°, आलो°) and *Kuṭṭanīmata*, 813. For the sense cf. 32c, पुच्छोदस्तविसारिणः.

(b) शतचन्द्रितः The drops of white foam make moons in the sky.

(c) व्यावृत्त पतन्निः: 'falling back.' और्वशिखिनः: 'the submarine fire.'

(d) **पानाध्मानः** : The fire suffers from indigestion through drinking too much water. **चक्रे** : 'was made.' **चिरस्य** : The *Aurra* fire, inextinguishable by the ocean, is at last quelled.

२६. **Viṣṇu and Bali**. A similar verse (**कस्त्वं ब्रह्मन्पूर्वं**) relating to **Viṣṇu and Bali** occurs *Khaṇḍap.* 55, **Sml. P.* 8a (24) (**हनुमतः**).

(a) **B**. Whence are you there? (or 'whence are you, whoever you are?') **अमुकः**. **अणुकः** of *Skn.*, or **०क**, would mean 'little fellow'. **V**. From my own. **B**. 'Your own,' what is that? **V**. What belongs to no one.

(b) **B**. What do you want? **V**. Three paces. **B**. What use of so small a piece of land?

(c) **V**. To me, a contented twice-born, that is as much as the three worlds.

(b) **किमिच्छसि** : Bali has gifts for all comers.

(c) **आशयो** : 'meaning.'

२७. (a) **इयं** = **श्री**.

(b) **मावष्टम्भि** : 'may she not be crushed.'

(d) **वाचो** : **Viṣṇu** did not really utter the words, which died within his lips; but his changes of expression (**विकृति**) conveyed them.

२८. (b) **धगद्धग** : Cf. **धगद्धगिति विच्छिन्ने कण्डोत्थप्राणलोहितः** *Yogarāsistha*, III. 33. 15.

(c) **अमरवैरिनाथ** : *Hiranyakaśipu*, slain by **Viṣṇu-Narasimha**.

(d) **काष** : 'grating,' a form from **कष**. Cf. 43d.

२९. **Viṣṇu** supports Mt. Meru on his breast at the ocean-churning.

(b) **दुग्धार्थि** (MS.) is an error for **दुग्धाब्धि**; cf. 38d. **दुग्धकण** corresponds to the **नक्षत्र** of (c).

(c) **प्रतिरोधिनिन्दुः** : **Viṣṇu's** breast rivals and mocks the starry heavens. **प्रतिरोधि** recurs 389d.

(d) **तडाग** : Cf. 223b. Note that the verse contains the author's name; cf. 104, 268, 274, 344, 518.

३०. Add to margin a ref. to **S.-Hārār.* 17a (anon.), text as printed except **०जालै** [*sic*] **ज०**.

* (a) **उपश्रुति** : 'near his ear.'

(b) **विषानलः** : A ref. to the **कालकूट** poison.

(c) **कटाहः** : the tortoise's shell; see Böhtlingk & Roth s.r. and reff.

३१. Translated by Jacobi, *Alaṃkārasarvasva*, p. 599 : see his notes. Add to margin **S.-Hārāv.* 1. 54 (8b) (शारङ्गस्य), readings as in *Sāhityak*.

(a) भक्ति° : = (a) 'fond of regarding with compassion those bending in devotion to him', (b) 'dear to the eyes of those . . . ' नीलः Kṛṣṇa's body is, of course, dark, like his eyes.

(b) नीतेहित° : = (a) नीते हित°, (b) नीता ईहित (Jacobi).

(c) °निधी र° : = (a) sic, (b) °निधिर् र°. रसिकताः Kṛṣṇa is रसिकेश्वरः रसिका = 'an emotional wife' (*Meghadūta*, B. 24d).
नेत्रे तनुर्वाः These words are kept to the end for surprise (παρὰ προσδοκίαν).

३२. (a) श्रुतीः : the scriptures.

(b) वियन्मयो : = आकाशमयो, ākāśa being the vehicle of sound.

(c) पुच्छोदस्त° : cf. 25a.

(c-d) जलनिधेः : The column of water in (b), together with the sound, suggests to the sages the belief (अज्ञा) that the sky-Ganges has plunged into the ocean. Perhaps they come to worship the संगम, as a sacred spot; cf. *Uttarar.* 11. 30, पुण्याः सरित्संगमाः.

(d) खलत् : 'assemble' (?), cf. B. & R. s.r. ; but in 448b we have a different sense.

३३. (c) खर्वित : 'pressed low.'

(d) अव्याहृतः 'unviolated.' कृतकः 'pretended.' Viṣṇu pretends to sleep, in order that Lakṣmī may continue her caresses.

३४. Rādhā is seeking Kṛṣṇa, who all the while is holding up Mt. Govardhana on his little finger.

(c) भाण्डीरे : the *Nyagrodha* tree in Vṛndāvana.

३५. The verse is in the form of a dialogue between Yaśodā and the child Kṛṣṇa. The same idea is similarly worked out in the verse रामो नाम बभूव, *Śp.* 120 (वसुंधरस्य), **Sml. P.* 9a (27) (वसुंधरस्य), *Kṛṣṇakarmāmṛta*, 11. 72, **Padyāv.* 151 (कस्यचित्), **S.-Mukt.* xxv. 18 (anon.).

(a) श्यामोच्चन्द्राः 'the night is moonless,' i.e. 'nearly over'.

(b) कामपूर्वा कुदृष्टः Kṛṣṇa's reply, 'What story? Let it be a new one.' कामपूर्वा might mean 'relating to love'.

(d) Kṛṣṇa smiles to hear his mother telling him Rāma's, i.e. his own, story; cf. also 46c-d.

३६. Viṣṇu as Vāmana. Add to margin **S.-Hārāv.* i. 49 (7a) (इनुमतः), readings (a) °विलस°, (b) °पुटी°.

(a) खर्वयन्त्रि° : 'as the dwarf's garment-knots parted (through his growth), showing the Kaustubha shining on his breast.'

(b) निर्यन्त्राभि° : 'the resonance of the *sāman* coming deep from the hut (as it were a Brahman's hut) of the lotus-bud of his navel (upon which Brahmā, the ideal Brahman, sits), as it issued forth.'

(c) पात्रः : 'a match,' or, with reference to Bali's liberality, 'a fit vessel.'

(d) वर्धमानः : Note that this is a name of Viṣṇu as Vāmana ; cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 44, l. 1.

३७. (b) अंशः : The accusative seems to give the better sense, with the idiomatic use of वह् = 'have', 'hold'.

३८. The वदन, स्तनद्वय, and रोमावली of Lakṣmī, as she rises from the ocean, are mistaken by the gods for a repetition (पुनर) of the moon, the humps of the sky elephant, and the Tree of Paradise, which have already been procured by the ocean-churning.

(c) स्तनद्वयः : For the comparison with an elephant's frontal lobes (कुम्भ) cf. 175, 245. वलद् : 'coming in sight' or 'accompanying'.

३९. The drunken Haladhara (= Balarāma) stutters his words. A similar verse is to be found in the *Pracandapāṇḍara* 52 किं किं किं चुचुचुम्बनैर, the speaker being the same : cf. also the verse पि पि प्रिय ससख्यं **Sml. P.* 113b (कस्यापि), *Sarasvatik.* ad v. 142 (anon.), *Śp.* 3651 (कस्यापि).

४०. Viṣṇu as Narasiṃha : a dialogue between Hiraṇyakaśipu and his attendants.

'What? What?' 'A lion.' 'What then (ततः किं)?' 'With a form like a man's, my lord.' 'Strange! Have you seized him?' 'Nay.' 'Then, who is here?' (a form of urgent summons, often in the phrase को ऽत्र भोः, see B. and R. s.v. भोः). 'Long live the king!' (spoken by the guard, who presents 'himself'). 'Quick, bring him here.' 'Nay, he is come himself.' 'My bow, my bow : no, my sword, in haste. Ah! the sharpness of his claws .

४१. Kṛṣṇa, in order to be alone with Rādhā, tells the shepherdesses to go home with their pails. She will follow.

(b) वष्कयिणीकुलः : distinguished from the घेनु's, which have been milked already.

(d) कारणसूनुः : Cf. कारणसूकर B. & R.s.v. कारण, *Bhāgarata Purāṇa*, III. 13, 33.

४२. Kṛṣṇa holds up Mt. Govardhana.

(b) लक्ष्मिः : 'clinging' (to the mountain). संभावितात्मः : 'proud of the honour done to them,' or 'filled with conceit' (*आत्मसंभावना Harsacarita*, Bombay, 1892, p. 40, l. 9).

(c) विषमं : 'perplexedly.'

(d) करमूर्धः = कराग्र 'finger', clearly the better reading.

४३. Viṣṇu as Narasiṃha.

(a) तरत् : 'moving across.'

(c) व्यावलाद् : 'writhing.'

(d) रवः : The claws clash against Hiraṇyakaśipu's ribs; cf. 28b.

४४. (a) प्रसवः : 'flowers.' Cf. *Meghadūta*, B. 2b (०रजसा) and 52d.

(b) °क्लान्तिनिद्रान्तरेषु : 'intervals of sleep due to fatigue.'

(d) पत्तः : 'ornamentation'; cf. 70d and reff.

४५. (a) दैत्यः : Hiraṇyakaśipu.

(b) प्रतिविभावितः : 'seen by reflection.' The compound does not seem to occur elsewhere.

(c) अपरकेशरिः : The reflection is taken to be a second lion (हरि also = 'lion'); compare the story in the *Hitopadeśa* (ed. Peterson, p. 78).

४६. Insert in margin reff. to **Skm.* I. 256 (अभिनन्दस्य; readings as in text, except स्थावर for स्नाधर), **Padyāv.* (अभिनन्दस्य; readings as *Skm.*, except दूरे for चार), **S.-Hārāv.* 9a, 67 (अभिनन्दस्य; readings as *Padyāv.*).

(a-b) Yaśodā warns the young Kṛṣṇa against the wild animals in the hills, and tells him, when he sees such, to meditate upon Nārāyaṇa.

(a) चारप्रचारे : 'movement hither and thither in pasturing.'

(c-d) Kṛṣṇa has to restrain a smile, he himself, being Nārāyaṇa; cf. 35d. स्फुरद् : 'quivering.'

४७. (b) कारणमेकमेव : There is no need of Brahmā or Śiva.

(c) उदरस्थित : Regarding the world's issuing, at the commencement of a *yuga*, from Viṣṇu's belly, cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 235, ll. 4-5.

४८. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 530.

(a) बीजः : Brahmā lies in the flower. स्वर्णशूलः : Mt. Meru.

(b) नागाधिराजः : Śeṣa, upon whom Viṣṇu reclines, and who therefore corresponds to the bulbous swelling whence the stalk (कर्णिका) springs.

(c) मेघाः : = मधुपकुलम् by reason of their blackness.

४९. (a) कनकनिकषः : Cf. *Vikramorcaśi*, iv. 1. For gold as colour of a Hindu cf. 149, 150, 156, 205, 432. A similar verse, relating to Sītā and beginning कनकनिकषभासा, is to be found in the *Dūtāṅgada* (India Office MS.), i. 9.

(b) नवजलधरः : The new clouds, being full of rain, are dark like Kṛṣṇa.

५०. (b) आवृत्तालातः : The revolving sun seems to make a fire-circle in the sky.

(c-d) The rays are compared to golden wands, ushering the crowded darkness westwards.

५१. (b) आखण्डलाशः : 'Indra's quarter = the east.'

५२. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 44.

(a) फणोपलः = फणमणि 'the jewel in the head of that snake, which (snake) is the eastern hill'.

(b) वोमः : 'the golden leaf of that *Indranīla* tree, which is the sky.'

(d) प्रस्थानपूर्णकलशः : There is a reference to the common belief that *yogis* pass at death through the sun; see *Chāndogya Upaniṣad*, iv. 15, 5. For a पूर्णकलश as an auspicious object to behold at departure, see *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 63, l. 14, trans. p. 45, l. 11.

५४. (c) The सहकार (mango = चूत, 61b, 438d, 454d, 472a, 473d, 482c) and the कोकिल are both associated with (spring and) love; cf. *Rtusamhāra*, vi. 15, *Pārvatīp.* iii. 3, *Śakunt.* vi. 3.

५५. (a) पञ्चमः : a certain note (or interval, one-fifth?) in music; cf. vv. 68b, 70c, 142d, 442b, 450d, 470c.

(b) स्थानः : 'key', 'pitch'; cf. 70c. पञ्चमार्गणः : 'the twang of Kāma's bowstring' (which consists of bees).

(d) कुण्डलः : The buds correspond to the रोमाञ्च of ḥ.

५६. (a) कलकण्डः 'cuckoo.'

(b) उत्पलिकाः = (1) 'wave', (2) 'agitation': for the pun cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 42, l. 9, trans. p. 29, l. 4. The पवन naturally causes waves.

५७. (a) वल्लस्यूहः 'regarded with excitement (or 'envy').'

(b) उपहृतः 'dedicated.' गतः = शक्यः Cf. 118d and *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 60, l. 4, न चाति वक्तुं, 'cannot be called.'

(c) चामृष्टोः 'touched.'

(d) चूताङ्कुरः sent as a love token; cf. 54c and reff.

५८. (a) कोकिल . . . चूतः Cf. 54c and reff.

(b) किंशुकः Cf. 59c, 69b, 78a.

(c-d) महाकुलः 'starting to break its strings at the suspicion of an infidelity on the part of the lover, they being sensitive through high birth.'

५९. (a-b) The bees are mistaken by the parrots for (black) *jambū* fruit. अतिरसाद् 'very eagerly.'

(c-d) एतेषामपिः The bees, mistaking the parrots' beaks for (red) *kinṣuka* flowers, fly into them; cf. 58b, 67c.

६०. (a) कोकिल . . . चूतः Cf. 54c and reff. निर्धूतः 'shaken.'

(b) प्रागभारः 'tilting.'

(c) तैरेव . . . धारावाहिभिर्ः The same pollen-dust, forming in showers, conceals the antelopes, who have scarcely leapt over the heaps of it.

६१. (a) तथैवः The bees, though constantly throbbing, remain, as before, in the jasmine.

(b) नयनसुहृदोः 'though pleasant (सुहृद्, cf. 92b) to the eye.'

(c) चौतीः Cf. आशौकी, 62c, and 54c and reff. अस्मिन् = अत्र; cf. 72d, 505c. तथाः 'as later'?

(d) अथ चः 'and yet.' स्वयंः 'of itself.'

६२. (a) विधुरारम्भः 'anxious starts.'

(b) मासुक्कः 'in defiance of me.'

(c) चीरिकाः 'public notice.'

६३. The subject of all the finite verbs is वासराः. The verse seems to contain a hidden reference. (by ध्वनि) to a hospitable invitation: आहूत is the invitation; संस्तुर्वनि the setting the house in order; किंसुक्योत्तरेः 'festoons of shoots'; च (आ)दि = (1) 'bee', (2) 'friend'; प्रावार = (1) 'veil (of mist)', (2) 'case covering the ornaments'; and so on.

६४. (a) स्निग्धः 'soft.' मुक्तदीर्घप्रवासः 'recalled from long absence by the cuckoo's invitation.'

(c) भ्रिज्जं वलयः There is a reference to tinkling bracelets.

(d) ब्रुहतिकाः 'shawls,' 'consisting of the (white) smile of (white) jasmine flowers,' or, punningly, 'smiling (i.e. decorated white) with jasmine flowers.' It need hardly be mentioned that to the Hindus a smile is white (as showing the white teeth): cf. 446b, *Harṣacarita*, trans., p. 5, n. 5; p. 213, l. 13.

पूर्वयाचीकरोति: The south wind, which has brought the good tidings of the return of the spring (मधु), carries off, as the messenger's meed of clothes, etc. (पूर्वपात्र, cf. *Harṣacarita*, trans., p. 109, n. 2), the early-falling (cf. 66a) jasmine flowers which are the shawls of the tree-wives of the spring.

६५. Spring as a monarch riding forth in a lantern procession (दीपावली *Diwālī*) in the evening. The instrumentals मण्डली, गयीः, किंशुकीः are those of circumstance or accompaniment (इत्यभूते तृतीया).

(a) Note theśleṣa in मण्डल and गण. चंचुर्यः 'roaming.'

(b) गृहवाटिकाः 'house garden.' चङ्गारितः refers to the red colour of the *kinṣuka* blossoms; cf. 59c-d, 69b, 74, 78a, 472c, and *Rtusamhāra*, vi. 20.

(d) प्रसिग्धाः as applied to the दीपावलि = 'very oily'; cf. 97d. कलिकादीपावलिः 'row of lamps consisting of buds.' The *campaka* has a fragrant yellow flower.

६६. (b) यद्गन्तिः The *kokilas* are composing in their minds, but not yet uttering their song; cf. 82b.

(c-d) The sun's rays curtail the briskness of the cold, but are not yet fierce (अट्टर or अरठ; cf. critical note 2 to 427 and 8 to 500).

६७. Add to the margin a citation of *Bālar*. v. 38, where the first line appears in the form

सूते संप्रति दुग्धमुग्धसुभगं पुष्पोन्नमं मलिका

and •दली is read in b, which ends as our MS. In *Hemac.* only a of our verse is given. In d *Bālar.* has मुकुलेश, as MS.

(a) वायमासिकैः According to Nārāyaṇa Dīkṣita in this passage the वायमासिक pearl is specially large.

(b) अर्चितः 'honoured by a flower offering,' or merely 'brightened', an intentional variation of reading introduced by Jāyasekhara in *Bālar*.

(c) मालिङ्गः 'red as madder'; cf. 471b. चन्द्रा लिपिः 'chandra colouring.'

६८. (b) पद्ममः : Cf. 55a and reff. वाञ्छामात्रः : Cf. 66b.

(c) जगन्ति : Governed by जिष्णु [स्यात्].

६९. (a) भागैर् : The day grows (स्यायते) at the expense of the broken-off parts of night.

(b) गर्भैः : The *kimśuka* buds are seeds of fire ; cf. 65b.

(c) स्वाश्रयः : 'their objects,' the spaces of light and shade being only as broad as their vehicles, since the sun is vertical.

(d) लोकरसो : 'having only a little रस.'

७०. The garlands (अवतंसाः), powder-throwing* (परांग), face-decorations (पत्र), and songs (गीतयः) are all signs of the feast (उत्सव).

(b) पत्र : (1) 'leaf', (2) 'face-ornamentation', which latter should here (with लसत्) and in *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 146, l. 3 (with प्रचलत्), denote some hanging ornament, and not merely paint-marks (विशेषक). The latter sense recurs 151a, 222a, 314a, 338b, 347c, 377a, 435b, while in 44d the word denotes figures on metal. प्रकाण्ड : (1) 'stem', (2) 'fine'.

(c) पद्ममः : Cf. 55a and reff. स्थानः : 'key,' 'pitch' ; cf. 55a-b. गभीरक्रम will also have some musical connotation ; cf. अव्यक्तवर्णक्रम 198c.

७१. (a) जैत्रः : 'victorious.' सहकारः : Cf. 54c and reff.

(b) मधुकरविषकल्हेपिनः : The beeswax is compared to poison applied to arrows.

७२. The royal proclamation of the Spring Breeze (with his ally Kāma, cf. 80c) from his palace Malaya.

(b) कुशलयति : 'greet' the कामिनः. इतरत् : 'further,' beginning the substance of the letter 'after compliments'.

(c) अ(आ)लिकोकिः : (1) 'bees and cuckoos', (2) 'cuckoos, i.e. friends'. प्राप्तवान् : 'arrived at.'

(d) अस्माद् : 'in this quarter' = अतः ; cf. 61c and ref.

७३. (a) अतिरेकीभवत् : 'increased,' 'raised to the highest pitch' by their abundant feeding on cūta (cf. 54c and reff.) buds.

(c-d) The red eyes of the *kokilas* are compared to the live ashes of Kāma (असमश्र = पद्मश्र) burned by Śiva's (भूतेश) fiery glance. करालितः : Cf. *Śāntiś.* iv. 12, ज्वालाकराले गृहे.

७४. The filaments (केशर), white and crescent as the moon (चन्द्रकलासूत्रि), in the red *kimśuka* flowers are likened to Kāma's (चिंतु) bow, marked with white wax and in a red cover.

७५. Add to margin a ref. to **Skm.* II. 760 (वीर्यमित्रस्य), where *a* reads वापी० ०द्रा, and *c-d* as follows—

किं चान्यत्कुसुमायुधो ऽपि भगवान्धत्ते सगर्वं धनु

ज्यामुन्नाष्टिं च पञ्चभिश्च विशिखैर्जेतुं जगद्वाञ्छति ॥

(a) यन्त्रिः The leaves and shoots are knotted together.

(b) कापि स्थितिः: 'an indescribable condition.'

(c) A short walk is enough to cause a thirst.

(d) The wind teaches the dust to dance in the road.

७६. In उत्सव, आमोह, उन्माद (and also in the sequence, eye, touch, mind) we have a climax. The southern wind comes like a madman, with leafy branches shaking in his hand, and his mere embrace infects the people with insanity.

(d) क्रीडाकूतकषायितेन: 'infected with the spirit of play.'

७७. The play 'Love's Victory' is about to be acted by the Spring.

(a) सुकुलाधिकारः The word अधिकार seems to imply a metaphor ('official duty' or 'superintendence'), which accordingly may be traced also in the word लक्ष्मी 'splendour' and विधिना 'prescribed manner'.

(b) अभिजातं वपुः The myrobalan also dresses for the occasion (समय also = 'festival').

(c) पाटगिरेः Read आप्रान्तगिरेः? or cf. B. & R. आघाट = 'boundary'? Concerning गिरि cf. 105c. प्रस्तावना: 'prelude,' in both literal and metaphorical senses.

७८. (a) हिमजलमिषात्: 'in the guise of the cold rain,' or 'emulating the cold rain'. But no doubt the भयात् of *Skm.* (or भिया) is the correct reading. किंशुकैषु: Cf. 65b and reff.

(b) व्यामः 'having a cloud of smoke,' a sense not hitherto illustrated in the lexica.

(c) पान्यसीमन्तिनीनाः 'wives of (absent) travellers.'

(d) शिखा: 'points' of the flames. शोणीम्: i.e. 'flame-coloured'. The subject of विसृजति is काननं.

७९. (b) प्रणयि: 'courting,' sc. 'near'; cf. 291c, 371c, 374a, 398c, 403a, 450d.

(d) वेश: = वेष, 'dress.' सर्वाभिसार: 'general attack' (see the lexica), with a possible ref. to अभिसारिका.

८०. (a) उदारशोभः The idea is that of 'fine clothes'.

(b) भ्रमरसरणीः The lines of bees are compared to a young man's moustache.

(c) मासः = मधुमासख, which is an ally of Kāma (कुसुमधनुषा बद्धसखख; cf. 72a).

८१. (a) शिलीमुखः (1) 'bee', (2) 'arrow'. पक्षः (1) 'wing', (2) 'feather' of arrow.

(b) कज्जलामः 'black.'

(d) तूणाः 'quivers' holding the arrows. Elsewhere Kāma's bowstring is of bees.

८२. (a) Note the *śleṣa* in खेह etc. (rain, lightning, full rivers).

(b) परिमुक्तकण्ठरोधः cf. 450c and 66b, मनसि च गिरं ययन्ति...

८३. (a) The days are compared to warriors who lose their fire and sink in their forts when the Tukhāras (the cold) prevail.

(b) प्रसारजुषः (1) 'extending', (2) 'going about freely'.

८४. The various colours in the कुशेशय's are compared to those of a young शुक्र (आपाटला = the red beaks, etc.); cf. 100a.

(a) दुःस्रिष्टः 'very tight'?, 'the joining of their petals tight and (therefore) hard to distinguish.'

८५. (a) कर्णप्रवालः 'flower-stalk round the ear.'

(b) 'engaged in shaking (the प्रवाल's), as they for a moment insert flower-buds into them.'

(c) परिमलितः The *haridrā*, 'turmeric,' on their cheeks catches a fragrance from the sweat. द्राविडीनाः 'Dravidian women.'

(d) नवनखपट्टितान् 'causing a smart at the places of recent nail-marks.'

८६. (a) तप्तो . . . खण्डयित्वा: After deserting the night, the sun wanders abroad in remorse (तप्तो = (1) 'heated', (2) 'pained'.

(b) क्षीण . . . प्रसादः The night also, the deceived one, खण्डिता (see Rudra's *Śṛṅgāratilaka*, 1. 143), grows thin and gradually recovers her serenity (in two senses).

८७. (b) परीतान्तिकाः 'their vicinity occupied.'

(c-d) घर्मासुः 'just strong enough to dispel the sweat.'

८८. The birds spend the day distressed by the heat.

(a-b) शिथिलितः The birds droop their shoulders and raise their feathers in order to get air.

(c-d) They bend their legs and so get a good hold of their nests and avoid accidents from the fierce blasts which toss them up and down. As regards these summer winds, cf. 94a and *Rtusamhāra*, 1. 22, 24.

८९. (a-b) The *rājahansī* will hold her wings like a white parasol over her young, although protected by the water-lilies among which they live.

(c-d) The parrot will mistake for drops of water the pearl necklace upon the lady's breast, now his home (वसति, cf. 138).

९०. (a-b) The dust raised by the wind acts as an awning or parasol (पटच्छत्र) to keep off the heat from the earth.

(c) दवदहनः : The hue of the *mandāra* flowers suggests to the bees a forest fire.

९१. For a time coolness abode by the river bank, in sandal-wood, wreaths of lotus fibres, the moonlight, etc. But all these have now failed, and it is now only to be found in प्रियाकण्डा-श्लेषः cf. 101c, 283d, 304, 466b, 477c, and *Rtusamhāra*, 1. 4.

(d) परं : 'only'; cf. *Pārvatī*. iv. 5d.

९२. (a) निलोचनाञ्चलदरी : 'interstices of his eyelashes.'
अल्पमयी : 'small flies.'

(b) भ्रूवालवल्लीसखिः : The drops fall from his horns and down his forehead tuft into his eyes. *सखिः Cf. सुहृद् in 61b and reff.

(d) दूरनिःसहतया : 'as far as he possibly can'; cf. 96d.

९३. A verse exhibiting some grammatical irregularities (*तालवय = *तालंश्च, *तन्द्नी = *न्द्नी, रात्रयो = रात्रीर्), which must be intentional if Bāṇa is the author.

(b) पङ्काङ्कः : The banks show the marks where the buffaloes have lain.

(c) तरणान् = तथान्.

९४. In this verse the author exhibits some lexical virtuositities.

(a) वाताः (so to be read?): For the summer winds cf. 88c-d and reff. This line bears a general resemblance to 276a.

(c) वृष्टिः : For the proposed reading see the critical note. वृष्टि . . . तारक्षणी = 'the whole creation of hyenas'. असूक्तर्वेषः 'with all their might'; cf. निष्कृष्टायुर्, *Tantrā-khyāyika* (Hertel), p. 116, l. 9. धातकीवनम् : The *dhātakī* flowers at the beginning of the hot season; the flowers are used in Bengal 'in the preparation of a cooling drink'.

(d) शरशमीनीडेषु : The fowls have now no better nests than in the reed-grass and the tough *śamī* tree.

९६. (a) अये . . . मूले : 'on the top' . . . 'at the bottom'.

(b) उपरतप्रियेषु : 'which they like when over.'

(c) आधाराः : 'ponds.' झुतः 'floating.' ममः Cf. 92d.

९७. The forest fire.

(a) 'Avoids the गोमय's, as being chiefly earth.'

(b) 'Just lightly (प्रशिथिलं) embraces the ant-hills covered with grass (and therefore not combustible).'

(c) लीढः Cf. *Pārvatīp.* III. B, दावापिलीढशेषस्तद्वरिवः. किलिञ्जः 'boards,' 'wood.' समुत्क्षिप्तः 'swollen,' 'haughty.'

(d) Devours the oily substance of the fowls' eggs, as if it were butter. प्रस्निग्धान् : cf. 63d.

९८. (a) शरारिः 'geese.'

(b) प्रपातझवं : 'dive.'

(c) अधार्तराष्ट्रं : 'without geese.'

(d) सीदत् : 'desponding.'

९९. The effect of the heat is visible in various ways upon the women's bodies.

(d) विभजति : 'distributes.'

१००. (a) शुक्लपत्रं : 'green and soft as a parrot's feathers'; cf. 84. शिरीषः Cf. 99c, 102b. *यष्टीनाः 'stems.'

१०१. (b) अर्धतिः Cf. नार्धन्ति रत्नानि समुद्रजानि, *Pañcat.* I. 88 (ap. B. & R.). करम्बिताः 'mixed.'

(c) For the idea cf. 91c and reff.

(d) शुचेर् : 'the hot season'; cf. 102c and *Rtusamhāra*, I. 2, 3.

१०२. Add to the critical note a ref. to **Skm.* II. 786 (कस्यचित्), the text of which agrees with our MS. The words संव्यान (= उत्तरीय), वलय, उत्तंस, and हार have, no doubt, some special appropriateness in connexion with the costume required for the rite in question, मूयुंजयविधि.

(a) जलाद्राः : This reading is probably to be preferred, the word being a noun. विसं : Cf. 446c, 496a.

(c) शुक्लवः 'summer,' as in 101d.

(d) तन्त्रं मन्त्रं : Cf. 490b. रतिरमणः 'Kāma.'

• १०३. (a) रजनिविरमः Cf. the reading प्रशमदिवसे in *Megha-*
dūta, 2.

(d) राजरम्भा : The *rambhā* is the plantain; but the *rāja-*
rambhā does not seem to be given by the dictionaries.

१०४. (a) जलयन्त्र . . . निद्राययोः No doubt a reference to the creaking of the Persian wheel, by no means favourable to sleep.

(b) श्रीनारायणयोर्: A reference, also, to the author's name; cf. 29d and reff. As regards the awakening of Viṣṇu in the rains, see *Harsacarita*, trans., p. 70 and n. 4.

(c) कङ्कालशेषश्रियः 'having only a skeleton of her beauty left.' कपालफलके: 'on the potsherd,' viz. the sky.

(d) चन्द्रं . . : 'bake the moon like a cake.' पर्पटमिति: We should have expected either ०ट इति or ०टमिव. The verb मर्मरय् recurs *Subhāṣitāraḥ*, 1844b: for the meaning cf. मुर्मुर, 289d, 427a.

१०५. The carpet (वास), lattice-walls (जालक), and awning (वितान) are the scene of the dancing of the peacocks, which is a feature of the rainy season (cf. 112 and *Rtusamhāra*, II. 6, 14, 16).

(b) युधिका: For the jasmine and the rainy season see *Rtusamhāra*, II. 24.

(c) कुटजप्रहासिषु: The white *kuṭajas* are the laughing spectators. गिरैर्: Has this word also a theatrical signification (*auditorium*)? Cf. 77c.

१०७. (d) आवर्गन्ध: This reading, given also by one MS. of the play, seems preferable.

१०८. (a) बालशूलभान्: The deer mistake the young grasshoppers, or locusts, for green herb.

(b) चक्ष्त्री: = ०क्षा (so read ?), 'mushroom.'

(c) कीटपटल: The peacock mistakes the lines of black flies for cobras, which it is wont to devour (भुजङ्गाग्नि 131).

(d) वनान्तरे: The peacocks would usually remain on the outskirts of the wood.

११०. (a) आसारान्त: 'after the heavy showers.'

(b) सुप्त: 'asleep,' i.e. hidden = गुप्त; cf. 442a.

(d) निःसंपात: 'dead of night.' दर्दुररव: For this feature of the rainy season cf. 113d.

१११. Add to critical note a reference to **Skm.* II. 816 (योगेश्वरख); readings as our MS. except in (b) कुरङ्ग.

(a) वेतसं ०प्तीरगाणि: cf. 125a.

(b) कुरङ्गयूथ: The word कुरङ्ग appears to be unknown: read कुरङ्ग with *Skm.* कलितस्तूपानि: 'the sloping banks occupied' (= कूलानि). उदध्वासि: 'brimming.'

(c) पिपीलिकाः 'the thickets bristling and bent down by a general assembly of ants.'

११२. (b) रङ्गवसुधाः = रङ्गभूमि. For the peacock's dancing cf. 105 and reff.

(c) अशोमुचामारवैः It is the thunder that makes the peacock dance; cf. 114a-b.

(d) बर्हः The peacock converts his tail into an umbrella; cf. 121d.

११३. (a) क्षमिताः 'motionless.' आबद्धधारः 'in a heavy shower'; cf. 119b.

(d) निर्वन्धः 'without competition.' दर्दुररवः Cf. 110d.

११४. (b) करम्बितः 'mingled.' कण्डकूजः the lovers' 'murmurs'.

(c) अट्टेषुः 'upper chambers.'

११५. (a) Probably the line ended with वनं.

(c) किं चान्यत् 'furthermore.' कलिकोमिः 'waves.'

(d) कियता क्षणेन 'after a little time.'

११६. (a) केदारैः The dry field is converted by the rains into a lake with fishes, etc.; the same thing occurs in Indo-China. दर्दुरैः Cf. 110d and reff.

(c) डिम्भाः 'louts.'

(d) 'With the *Virāṇa* grass on the bordering dry land covered white with clusters of young snails.' चुभूरः The 'shoo-shoo' of the louts.

११७. (c) विडोजसोः 'Indra.' The cloud is, as it were, Indra's black silk umbrella, the patches of blue sky being the sapphires adorning the same. Indra descends as rain-god.

११८. (a) खद्योतः For this feature of the season cf. 130c and *Rtusamhāra*, II. 5 (रन्द्गोपक).

(b) स्निग्धध्वानः 'dull sound.' विभावितः The clouds are not seen; cf. 130c. उन्नाहः 'array,' 'abundance.' रटत्कम्बवः The elephants' trumpet; cf. 119a, 132a, and *Rtusamhāra*, II. 15.

(c) पुरोवाताः 'east winds'; cf. 108a.

(d) यास्यन्ति सोढुं 'will be supportable'; cf. 57b and ref.

११९. (a) कम्बूरवः Cf. 118b and reff.

(c) उत्सङ्गेः The sky bends its head (ककुभो, 'quarters') into its lap and sleeps, the thunder being its snoring.

१२०. (a) अविरणः The word might be defended as 'without recovery from defeat', a poetic variant for अतः. But no doubt अविरल should be read.

(b) दृढः: The strongly grown gourd creepers add to the privacy of the apartment on the roof.

(d) The missing akṣaras might be something like ०सः कामिनीनाम्.

१२१. (c) बालोलः: 'dishvelled.'

(d) कृत्तः Cf. 112d, क्रीडालसाः Cf. 101, 112 and reff.

१२२. (a) नीलकण्ठोः (1) 'peacock', (2) 'Śiva'. गौरीः (1) 'female buffalo', (2) 'Durgā'. तडित्तरलताराः (1) 'eyes quivering at the lightning', (2) 'having eyes glancing like lightning'.

(b) घनो महाकालः: (1) 'very black cloud', (2) 'great Mahākāla', or 'cloud as Mahākāla'.

१२३. (a) चूर्णभासः: 'like powder.'

(b) कौतुकिनीनां: 'the women excited by the new clouds' (and going out into the rain) are wetted on hair and cheeks by the drops. कृतार्थः: 'the fortunate man'; slightly different from कृती (123b, 254a, 443d, 456a), उरुतपस् (236d, 455d), and सुकृती (178d and reff.), which are similarly applied. So घन्य 448a.

१२४. (a) अपतितया: 'without falling' (1) in the physical, (2) in the moral, sense.

(b) पिच्छलः: The line contains the reply to the previous (intentional) misunderstanding of the word अपतितया. 'You are in love, anxious one.' 'No! no! friend, it is only that the path is slippery.' असितभुजगः = कालसर्पः.

१२५. (a) केतकीकुसुमं: The *ketakī* flower is white, and, being encircled by the black snake, resembles the iron-bound ivory tusk.

१२६. (a) यथोत्तरं: 'in order.'

(b) For the white spines (सूच्यः) of the *ketakī* cf. *R̥tusamhāra*, II. 23.

१२७. The rainy season is compared to a skull-bearing *kāpālīka* ascetic.

(a) केतकीनां: The white pollen is compared to ashes. परिमलनः: 'toying with.'

(b) The black clouds, edged with cranes, correspond to the ascetic's hair with dangling skulls.

(c) धनुःखण्डः: 'the fragment of the rainbow,' from which dart, lightning flashes, is compared to the ascetic's metal-bound (?) खट्वाङ्ग club with streamers (पताका).

(d) प्रोषितस्त्रीः: 'wives of absent travellers.'

१२८. (a) धनुषि: 'rainbow.'

(b) प्रमनसि: 'agreeable,' with the trumpeting of elephants.
प्रस्नानलीलाकपि: adv., 'the monkeys having their play damped.'

(c) व्यासुग्ध: 'sweet and fresh.'

१२९. Translated *Indische Spruche*², No. 2009.

(b) उच्छाद्य: = the उत्साद्य of *Skm.*; उच्छोष्य (*Shhr.* and *Śp.*)
is no doubt a mistaken correction, not suiting the *śleṣa*.

(c-d) The clouds, with lightning flashes for lamps, go (like emissaries, चर) in pursuit of the dacoit, the sun.

१३०. (b) विप्रोषित: 'banished.' ज्योतिष: 'constellations.'
रोधसंकट: 'narrowed by the barrier'; cf. *Harsacarita* (Bombay, 1892), p. 150, l. 13.

(c) खद्योत: cf. 118a and reff. अनुमित: 'inferred,' i.e. 'not seen' = विभावित in 118b. The trees, though near (उपकण्ठ), are invisible in the dark.

(d) क्वाणोत्तरा: 'distinguished by the buzzing'; cf. गन्धोत्तर, *Pārvatīp.* II. 5.

१३१. (a) चन्द्रक: the 'eyes' in the peacocks' tails.

(b) आभोगा: 'expanses'; cf. 107b. बालशाखिन: 'small trees in flower.' भुजङ्गाशभि: 'peacocks.'

(c) पातुं पयोदानिल: snakes being पवनाशिन.

१३२. (a) कम्बव: Cf. 118b and reff.

(b) चक्रवाल: 'throng.' जम्बाल: 'mud.'

(c) गण्डुपद: a kind of worm.

(d) खपुटित: 'made uneven.'

१३३. In this verse the clear ponds are said to show their wealth (प्रकटविभवा:), buy the mind, and count the coin (the walking crabs on the bottom being compared to hands).

(a) प्रमदचटुलाया: (1) 'having wild lightning' (?), (2) (of the street) 'moving with excited people'. खलजुषो: (1) 'having a bottom', (2) 'having shops or stands' (?).

(b) वराटी: (1) 'shell', (2) 'cowrie'. शफरसरखे: The water is the 'street of the Sapharas'.

(c) कुलीरे: The wandering crabs making them seem to have hands engaged in counting.

१३४. (a) पर्जन्यधार्मिक: 'the devotee Parjanya' bathes the linga.

(b) जलदेहनील: 'spurted out by the sapphire (dark) gaṇḍūṣas ('waterbags'?), which are the clouds'. The ordinary.

senses of गण्डूष, 'mouthful,' 'tip of elephant's trunk,' seems insufficient here.

१३६. (a) अमराणाः An inferior reading; cf. the verse quoted p. 43, n. a-b. केलिदीक्षा: Cf. क्रीडाव्रते दीक्षितः 137d.

१३७. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 542.

(b) आचतिशालिनाः The long eyes are compared to Siva's noose.

(d) नगात्मजाः 'Pārvatī.' व्रते दीक्षितः 'initiated into the rite'; cf. 136a.

१३८. (b) वसतिः 'permanent home'; cf. 89c-d, 140d.

१४०. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 553; cf. the verse धनुः पौष्पं मीर्वी *Paḍyāmṛtat.* III. 3.

(b) मनो भेवं: Cf. 139b.

(c) अदेहस्य: Cf. the verse सो ऽनङ्गः 165.

(d) वसतिः: Cf. 138b and reff.

१४१. (a) प्रतिमाः 'idol.'

(b) विगूहनः apparently an error of the poet for अवगूहन or उपगूहन.

(c) निवेद्यः 'the offering.'

१४२. (a) परिणतिरः 'development.'

(b) स्तनाभोगोः 'bosom's swell'; cf. 107b, 176b, 220d, 327c.

(d) पञ्चमः the name of a note, cf. 55a and reff.

१४४. (d) Apparently the sense is 'expands the thought of (= encourages) the spectators, person by person, as she beholds them'; as regards the rest of the verse see the editions of the play.

१४५. (b) कश्मीरजः 'saffron.' तालवः 'cymbals,' held by the dancer, Youth; cf. 161c-d.

(c) वृत्तिः Perhaps here with musical connotation ('rhythm,' 'repetition'). मनागुपान्ते लब्धात्मसीमः 'scarcely separated'; cf. 177c-d, 184, 185a, 209, 292a, 304d.

१४६. (a) नगरारम्भे: Apparently the king's standard was set up at the commencement of the building of a city.

१४८. (b) तिर्यग्भिः = कटाक्षाः, cf. 143c, 163d.

(d) निर्मायः 'non-magical.'

१४९. This verse is, like the similar verses 150, 152, 200, an instance of *adbhūtopamā*.

(a) आङ्गनयष्टिः i.e. a woman whose colour was like gold, which the Hindus regard as their real colour; cf. 49a and reff.

(b) पद्मः sc. the woman's face. अनिशं प्रोत्फुल्लं: i.e. 'never closed'. The पद्म closes at night.

(c) मधुपौ: sc. her eyes. अष्टमीचन्द्रमाः: sc. her brow, being a half-moon in shape.

(d) तमसाः sc. her hair; see 160, 197a-b, 222c, 481d, नक्तदिवः: That the darkness should remain permanent in the presence of the moon is a marvel.

१५०. The general idea is the same as in the preceding verse, the several comparisons referring to the woman's breasts.

(a) मथ्येहेमलतः: adverb. कपित्थयुगलं: The *kapittha* (wood-apple) fruit is smaller than that of the *tāla* (fan-palm). क्रमप्राप्ताः: 'as she gradually drew near.'

(b) तदनु तन्निः: 'afterwards the same (तालफलद्वय) separated.'

(c) व्यतिकारः: 'competition.' सौवर्णः: Cf. 49a and reff. कुम्भः: Cf. 162d, हेम्नः कुं, also 271c, 326c, *Śṛṅgārat.* I. 49.

(d) परिणतः: 'fully revealed.' क्वेदं . . .: 'how can we account for such a marvel?'

१५१. (a) पद्महरिणः: 'with face ornamentation (विशेषक) of musk for its deer' (corresponding to the deer in the moon). मृगमदमसीपत्रः: Cf. 222a and reff., and for पत्र 70b and reff.

(b) हरिणाङ्कः: 'the moon.' लडितं = ललितं 'play', implying conceit; cf. 368d and *Saundarananda Kārya*, iv. 22, 27, 40; VI. 43.

(c) क्व चन्द्रे . . .: For the form of the expression cf. 246c-d. सा (= सा अ० ?) तिशयिनी: 'surpassing.'

(d) नयमुषः: 'stealing away worldly prudence' (नीति); cf. नयकुह in *Kirātārjunīya*, XI. 43.

१५२. (a) ऊर्ध्वितः: 'mighty.'

(b) अनन्तरे: 'where there is no sky'; cf. अनाकाशे, 195b and reff.

(c) चित्रपरंपरा: 'wonder upon wonder.'

१५३. Translated *Indische Sprüche*², No. 3702.

(b) विमृषति: 'hesitates.' कुसुमलावी: 'flower-plucker.'

*१५४. (a) तनुवेशमः: 'the abode of her body'; cf. 146.

(b) पद्मवः: A bowl of water is an auspicious object; this one contains also पद्मवः; cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 172, l. 20.

१५५. (a) बलिः the demon Bali (with pun in चिबलि b).

(b) सैवः 'the same as before.' नम्रताः = (1) 'flexibility', (2) 'courteous deference', is punningly regarded as the opposite of उन्नति; cf. 207.

१५६. (a) कनकः Cf. 49a and reff.

(d) सौवर्णपट्ट . . . °प्रशस्तिः : 'An ode of Victory inscribed on a gold plate.'

१५७. Translated *Indische Sprüche*², 2926; Jacobi, *Alaṃkāra-sarvasva*, p. 448. The *Alaṃkāra* books dispute whether the verse exemplifies *vyāghāta* or *vyatireka*.

(b) विरूपाक्षस्यः antithetical to वामलोचनाः.

१५८. (b) पार्वणचन्द्रः Cf. 162d. तुल्यतेव हि लाङ्घनम् : The face's equality with the moon is its only blot.

१५९. (b) निजासनाश्रोजः : Her face's full moon inconvenienced (दुःस्थित) the creator by causing the day-lotus, which is his seat, to close; cf. 190c-d.

१६०. (a) तमः : Compared to the woman's hair, as in 149d and reff. एकैः 'only.'

(b) एणः : The moon's deer. अस्यः sc. मुखस्य.

(d) भवान् : sc. the moon.

१६१. (a) अचदातकान्तिनिः Being bright, the कुच reflects the moon.

(b) संक्रान्त . . . देधा विभक्तः : The half image appearing in each कुच is compared to the half-moon ornaments on the clappers (ताल).

(d) प्रोद्यतः 'lifted.' कांक्ष्यतालः 'brazen clappers,' cf. 145b. प्रायः 'like.'

१६२. In this verse the several comparisons are :—

ऊरू = रश्मास्तम्भौ : Cf. the verse beginning उभौ रश्मास्तम्भा-
वुपरि, *Sarasvatik. ad* III. 38 (anon.), **Sml. P.* 72a (4) (कस्यापि),
**S.-Hārāv.* C. 183 (15b) (कस्यापि), and the verse *Karṇasundarī*,
IV. 9, रश्मास्तम्भमनोभिः. अधरः = बन्धूककुसुमं : cf. 171b, 199b.
स्तनद्वन्द्वं = द्वेभ्यः कुम्भौ : cf. 150c and reff. मुखान्नं = पार्वणशशी :
cf. 158b.

(a) यदि . . . : 'if these things are really what they seem.'

(c) हतोः 'defeated,' 'good for nothing.'

१६३. (a) सिन्धोरन्तः : 'from under the ocean,' a reference to the churning. कथंचिद् : 'with difficulty.'

(b) सकलः 'all,' namely the सुरसुमनसः, etc., the *Parijata* tree flowers in her breath, the *kālakūṭa* poison in her glance, the moon in her cheeks, ambrosia in her mouth, etc.

(d) तिर्यग्भूते विलोचने : = कटाक्षे, cf. 143c, 148b.

१६४. (a) तरलनयना : (1) 'having sparkling eyes', (2) 'having stars for eyes' (?). पयोधरहारिणी : (1) 'attractive with breasts', (2) 'dispelling clouds'.

(c) भवतु . . . कथमन्यथा : 'how else should be?'

(d) लेखाशेषः : 'having only the crescent left.'

१६५. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 363. . .

(a) अनङ्गः : There is a play upon the literal sense ('bodiless'); cf. 140c, 478a.

(b) मधुव्रतः : 'bees.'

(c) एवंसाधनः : A Bahuvrīhi.

(d) अस्त्रं : Cf. 172a, 189c.

१६६. The *tribali* is the clay of beauty squeezed out between the creator's fingers; cf. 221c-d.

(a) The missing aksaras must have been something like

[सङ्घर्मे] ध्वं निपीड्य क[लितवतः]

(b) सुग्धाः : Probably for मग्धाः; see the critical note and 221d.

१६७. (c) जननयननिर्माणमफलं : Cf. 248b.

१६८. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 523. The parrot, in clamouring for his food, makes use of lovers' expressions, and so puts the matron to shame.

(b) बिम्बं . . . जाम्बवं : *Bimba* and *Jambū* fruit; as regards the former cf. 181b, 187d.

(c) अचुलमनोज्ञः : 'charming through not being trite,' 'charmingly novel.'

१६९. (b) कस्तूरी : Cf. 222a and reff. किमिह : The पद्मभङ्ग ornamentation is superfluous.

(c-d) The क्रीडितानि are the only proper ornaments of the सनकलशौ; the necklace is a mere burden. For the phrase हारो भारः cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 109, l. 12, also the whole passage, ll. 1-12, and 425d below.

१७०. The verse describes the course whereby the happy man becomes a pearl upon a woman's bosom; cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 281, ll. 13 sqq., translation p. 251, ll. 21 sqq. .

(a) He becomes a drop in the ocean, then part of a cloud.

(b) The drop falls into the mouth of a pearl-oyster. शुभे : 'by good fortune' ('merit').

(c) श्रेयोभिः : 'by the highest felicity.'

(d) हृचिं तन्वन् : 'heightening its (or 'your') beauty.'

१७१. वन्युकः Cf. 162c and reff.

(d) हतं : not with किमु ('much more'), but = अलं.

१७२. (a) अस्त्रः Cf. 165d and reff.

(b) द्वयोश्च : 'of both,' sc. the day-lotus and the moon, which both seek to copy her face, the day-lotus as मनसि० ०स्त्रं, the moon as नेच० ०चं. चः = एव.

(c-d) The moon, through rivalry with the day-lotus, prevents its unclosing.

१७३. Add to the margin and critical notes a citation of *Bālār.* v. 76, whence the verse is taken. Readings: (a) ०भुवश्चरित, (c) ०प्यथ.

(a) चेतोभुवो . . विभ्रमः Cf. अनङ्गविभ्रम 181c 'Kāma's fascinations.' संविधानः 'arrangement.'

(b) नूनः : 'it now appears,' 'surely'; cf. 174b, 191c, 473d, 497b. वः = चकोराः.

(c) चकोराः : vocative. The reading अवाप्यत (conditional) is obviously right.

(d) चन्द्रिकासु : as regards the cakora drinking the moonlight see 17c-d and reff.

१७४. (a) शस्त्रहताः : For the belief that warriors slain in battle go straight to paradise cf. *Kautiliya Arthasāstra*, x. ii. 150 (p. 365 ad fin.)—यान्यज्ञसंघैस्तपसा च विप्राः

स्वर्गैषिणः पात्रचयश्च यान्ति ।

अणेन तानप्यतियान्ति शूराः

प्राणान् सुयुद्धेषु परित्यजन्तः ॥

(b) नूनः : Cf. 173b and reff.

(c) सूच्ययः : 'a needle's point,' and not a sword.

१७५. (b) संलक्ष्यमाणेन : 'resembling.'

For the comparison of कुच with कुम्भ ('the elephant's frontal humps') cf. 38a-b, 245a, 417b, and reff.

(d) वापी : Cf. 223b and reff.

१७६. (a) स्वगतमितयानः : 'having a movement measured by the standard of its (the नितम्ब's) gait'; the gait is defined in Manu, III. 10 (हंसवारणगामिनी).

(b) स्नाभोगो : 'bosom's swell'; cf. 142b. अपरस्यापि : Sc. as well as your own; cf. 229.

(d) प्रथमः : 'the mark of the first writing and erasing.' The moon was a mere first attempt at making her face ; its erasing is, no doubt, shown by the mark in it. Cf. 197d, 200e.

१७७. (a) अभिजनभुवा : to be taken with तुल्यी. भुवा : = भूम्या ; cf. 181c. आजन्म : 'from birth onwards.'

(b) समानावः : The word perhaps contains a pun (स + मानं, 'pride'). उदयिनी : 'rising.'

(c) मण्डलवतोः : (1) 'round', (2) 'rulers of provinces' ; cf. 193b, 209b, 211a. अपि : Although having their separate mandalas, they yet rival concerning boundaries. सीमावत् . . . स्वर्धायुद्धः 'emulous conflict over boundaries merely' ; cf. 145d.

(d) नमस्यः कठिनिमा : euphemistic (cf. Harṣacarita, Bombay, 1892, p. 251, l. 13, नमः सुखेभ्यः) for 'accursed hardness' (i.e. stiffness, stubbornness) in the case of the मण्डलवतोः ; as referring to the सती, the कठिनिमा is a good quality, cf. 2b and पीनतुङ्गकठिनस्तनः, 338a, also 367d.

१७८. (a) शृङ्गारद्रुममञ्जी : Cf. शृङ्गारवल्ली, 179b. निक्षेपभूः : 'place of deposit.'

(b) मधुमयी वर्ति : 'collyrium, making the eye see only sweet things.'

(c) लीलानिर्झरिणी : 'play-river' for king Kāma's जलक्रीडा. मनोजः : 'Kāma.' लावण्यसिन्धोर् . . . वेलाः 'high tide of the ocean of beauty' ; cf. 179b and Harṣacarita (Bombay, 1892), p. 37, l. 10, विलेव रागसागरस्य.

(d) सुहृत्तिनः : = पुण्यभागिनः ; cf. 236d, 243a, 273b, 287a, 387d, 396c, 446d, Rudra's Śṛṅgāratilaka, i. 35, 127, and compare note to 123b. सीमास्थली : 'acme.'

१७९. (a) अमृतवृत्तिः : 'manifestation of ambrosia' ; but ? read अवर्तिः, as in 178b. (b) शृङ्गारवल्ली : Cf. 178a.

१८०. (a) पत्रं : The leaf of the सुखान्ज.

(c) मुखानां : = प्रमुखाणां. सुमनसां : = सुराणां.

(d) अस्त्रः sc. पीयूषस्य.

१८१. The verse is, like 199, an example of मोहोपमा or धान्युपमा.

(b) बिम्बः Cf. 168a-b, 187d. दधद् : The construction is not clear ; should the line begin with भ्रान्तिः ?

(c) विभ्रमः 'fascination,' 'witchery' ; cf. 173a. भुवः : = भूम्या ; cf. 177a.

(d) विश्वसृजो : 'of Brahmā.' कियती : 'how slight.'

१८२. (a) चूचुकः The dark चूचुक are compared to the bee in the lotus.

(b) रोमावलीः Compared to the stalk (नाल) of the lotus.

(c) उचुङ्गः Cf. 2a, 224c, 241a, 292b, 328a. संगतः cf. 145c and 'reff.

(d) महानिधानं: For the superstition concerning trees, etc., growing over a treasure cf. *Harṣacarita*, trans., p. 220, ll. 7-8.

१८३. In this verse the कान्ता is described as a distinct substance, तत्त्वान्तर, having special properties; cf. 318d.

(a) उर्वमिपि द्यामिव: 'even earth, like heaven.'

(b) अङ्गसङ्गविधिना: 'if applied limb to limb.' किं यन्न निह्नयते: 'everything else set at nought.'

(c) अन्तः: 'in its internal effect.' सुधासपतं: 'rivals ambrosia.'

१८४. (a) मुखं: = (1) 'tip of the स्तन', (2) 'face'. प्रकटीकृतं: 'displayed.' The face is hidden through shame.

(b) गुणिने: = (1) 'meritorious', (2) 'having a string'. The line means 'for shame at not having left room for the necklace with its string'; cf. 145c and reff.

१८५. It is not surprising that the 'unparted', 'unenlightened' (अविवेकि) कुचद्वय should slay the whole world, when the eyes, which have received instruction (or 'extend to the ear', प्राप्तश्रवण), cease not to do murder. The idea in अविवेकि is the same as in 184b.

१८६. (a) शिरः कम्पयते: Shaking the head appears to be a sign of emotion, cf. 350c; elsewhere of anger (*Harṣacarita*, Bombay, 1892, p. 10, l. 8) or interest, 1c and reff.

(b) उत्पाटयन्: 'plucking out,' the दृष्टि being fixed in a tight place.

१८७. Translated by Jacobi, *Dharmyaloka*, pp. 34-5.

(a) शिखरिणि: (to be taken with क्ल) = 'mountain'?

(d) बिम्बः Cf. 168a-b, 181b.

१८८. (a-b) If the creator had seen her, he would never have let her go.

(c) But with closed eyes he could not have framed such beauty (cf. *Jānakīharana*, I. 29).

(d) Therefore, as the Buddhists hold, the world had no creator.

१८९. (a) अर्थ . . . : 'having looked at his unavailing flower-arrow.' असुवये ऽपि : 'even when dying.'

(c) अस्त्रं : Cf. 165*d* and reff.

(d) प्रतिष्ठा : 'foundation,' 'origination.'

१९०. (a) अस्त्रिपि : the moon also, as being like Sitā's face.

(b) व्यक्त : 'evidently.'

(d) दुःस्थितस्य : Cf. 159*b*. तच्छिष्यमुन्नीलितम् : hence the inferior beauty of the moon.

१९१. (c) नूनं : Cf. 173*b* and reff.

(d) प्रतिमानखण्डाः : 'makeweights.'

१९२. (a) गोत्रे : 'their family.'

(b) द्विरेफान् : (1) 'bees', (2) 'lovers'.

(c-d) उष्णभानौ च भक्ति . . . अभ्योदहाणि : Cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 194, ll. 9-10, दिवसकरप्रोत्था दिवसमुखविकसितं मुखमहाकमलं.

१९३. (a) कोषः = (1) 'bud', (2) 'treasure'. पत्राणि : = (1) 'leaves', (2) 'chariots'. दुर्गः = (1) 'inaccessible', (2) 'fort'.

(b) मैत्रं मण्डलं : = (1) 'the sun's circle', (2) 'circle of friends', cf. 177*c*, 209*b*, 211*c*. कण्टकाः = (1) 'thorns', (2) 'troublesome persons', 'rebels'.

(c) आकृष्टशिलीमुखिनः = (1) 'attracting bees', (2) 'drawing arrows to the bow'. रचनाः refers to the कोषः, etc., 'apparatus.'

१९४. (d) कारणं : 'material cause.'

१९५. (b) अनाकाशे : 'where there is no sky'; cf. 152*b*, अनम्बरे, and the verse Sp. 3324, अनाकाशे चन्द्रः (कस्यापि) = **S.-Hārāv. C. 7b*, 76 anon.

(c) As regards the *cakora* living on moonlight cf. 17*d* and reff. The reading ०सूतां is plainly right, since it is not the moon itself, but its light, that the *cakora* feeds upon.

(d) लवलः = लवलीफल, 275*c* and reff.; cf. बद्दर = वदरीफल, and बिम्ब = बिम्बफल, and. 168*b*. प्रणयिनीमः 'resembling'; cf. 79*b* and reff.

१९६. (b) विसञ्चितविधमाणि : (1) 'capriciously lacking fibres', (2) 'having inappropriate movements'.

• (c) कथं : The creator's other works display faults; how, then, could he have made the सुतनु ?

(d) Or is it possible that moonlight is sometimes produced by the sun (which is more like her face), and not by the moon ?

१९७. (a-b) The dark hair is the black darkness near the moon (cf. 149d and reff.), and the arms the halo. *मिषाद्: 'on pretence'; cf. 214c-d.

(d) गलितमृगलक्ष्मा: 'with the deer-mark [which is a blot upon the moon] vanished'; cf. 176d, 200c.

१९८. (a) लोचनार्धः = कटाक्षः. (b) धनुस्सुतः Cf. 205c.

(c) राग, वर्ण, and क्रम have musical connotations; cf. 70c, 262a, 302b.

(d) वीणासु . . . : 'the illusion of a drum's sound mingled with that of the lute,' the latter being मधुर, the former अव्यक्त.

१९९. A verse quoted in *As.* as an example of the *Māgadhi* style. Translated by Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxvii, p. 5. Like verse 181, it exemplifies मोह (or भ्रान्ति)-उपमा. Add to margin *Sarasvatīk. ad* III. 38; readings as *Skm.*, except that a and b are inverted.

(b) बन्धूकः Cf. 162c and reff.

(c) बान्धवजनः 'emulously eager in the mistaken idea of it (the black hair) being their kindred (sc. other bees).'

(d) कियन्ति स्थानानि: 'How many of these positions will you defend?', all being attacked by the bees.

२००. Like 149 and 152, a verse exemplifying अद्भुत.

(c) प्रोञ्चितलाञ्छने: 'with its mark obliterated'; cf. 176d, 197d. हिमरश्मौ: 'the moon,' sc. her face. इन्दोवरः sc. her eyes. The *Indirara* should not be open in the moonlight.

(d) रथाङ्गयुगलं: 'pair of *cakravākas*,' sc. her breasts. The *cakravākas* are usually separated (not संसक्त) at night.

२०१. (a) What in your body is in pairs, is open only to mutual comparison: what is single, is beyond compare.

(b) सिकथकः mere 'wax' of the honey.

(c) स्वरमातृका: 'a mere *mātrā* of the tone.'

(d) अभ्यासस्य: The cuckoo goes on practising two notes only.

२०२. Translated *Indische Sprüche*², 5850, and by Jacobi, *Dhvanyāloka*, p. 134, *Alaṃkārasarvasva*, p. 323.

(a) व्ययो: 'expenditure of the substance of beauty' in making her. क्लेशो: the great effort which was required.

(c) स्वगुणानुरूपः 'from lack of a lover of equivalent merits.'

२०३. (a-b) Note the emphasis on सकला and प्रयत्नात्.

(b) अमृतसेन: Naturally an ingredient in a संजीवनीषधि (d); cf. 310d. पुनः प्रयत्नात्: After pounding (विचूर्ण्य), to restore the *amṛta* would be difficult.

२०४. Translated by Cowell (*Vikramorasi*) and other translators of the play; also by Jacobi, *Alaṃkārasarvasva*, p. 323.

(b) The month मदन (not Kāma) is शुक्लारि० and सपुष्पा०.

२०५. With the turn of the verse cf. 162. We may note that Rājasekhara has intentionally varied the verse in the two plays. Cf. note to 67.

(a) 'If that is a face, the moon is sealed up (i.e. set aside for ever: not "an impression of it"): poor gold, if that is a complexion.' हेमः For the comparison cf. 49, 149, 150, 156, 442, and reff.

(b) 'If that is an eye, then the blue lotuses are robbers: if that is a smile, what of ambrosia?'

(c) अतन्त्रं (*Bālar. At.*): 'not to the point' or 'unauthoritative'. धिक्कन्दपेधनुर्: Cf. 198b.

(d) अविरुद्धः: 'averse.' The अविरसः of *Bālar.* is an intentional modification of the sense.

२०७. When the moon is compared to your face he holds up his head (mounts the sky), but you bow your face (modestly): this proves his conceit and levity. Cf. 155.

२०८. Translated by Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi, p. 552.

(b) दृशः . . . : The Yogin also would be thin and would dwell by a river's side; cf. *Harsacarita* (Bombay, 1892), p. 201, ll. 4-6. तटिनी: sc. the Ganges, which falls upon Śiva's head.

२०९. (a) विग्रहः: (1) 'war', (2) 'form'.

(b) अन्योन्यमण्डलः: 'encroaching upon each other's province'; cf. 177c, 193b, 211a. संधिः: (1) 'peace', (2) 'place of junction', 'partition'; cf. 145c and reff.

२१०. (a) तटीभूमिः प्रकामः: The land by the river's side would naturally be specially fertile.

(b) अग्रे करं दत्त्वा: (1) 'having placed the hand in front', (2) 'having paid rent in advance'; cf. 211b.

२११. (a) मण्डलाभोगः: (1) 'curvature of spheres', (2) 'enjoyment of provinces': pun as in 209b and reff.

(b) करप्रदाः: Pun as in 210b.

२९२. Viṣṇu bears Lakṣmī on his breast, Śiva bears Gaurī in half his body (अर्धनारी): it is in order to hold my dear one in his whole body (while creating her) that Brahmā has been practising *tapas* from boyhood (बाल्यावधे:).

२९३. (c) The rubies and pearls correspond to the pupils and whites of the eyes; cf. 216c, 254c.

(d) कटाक्षच्छटा: The expression recurs in 216d, also in the verses उज्जुष्मान्न (Śp. 3417 धनिकस्य, Daśar. ad iv. 3 anon., *Ś.-prab. 44 anon., *S.-Ratnak. v. 286 anon.), तिष्ठत्या जनसंकुले (*Sk. II. 602 कस्यचित्), and वैदग्ध्यधमबद्ध (*Sk. II. 604 भगीरथस्य).

२९४. (a) कुबलयच्छायामुष्: 'stealing the hue of the blue lotus.'

(b) किं संभ्रमेणामुना: 'Why this alarm (making your eyes glance hither and thither and increasing your beauty)?'

(c) For the sense cf. v. 197 a-b.

२९५. (a) चित्रार्पित: i.e. 'stationary'.

(b) सहजमिव: 'as though belonging there.'

२९६. This verse coincides in its commencement with 489 and *Damayantikathā*, vii. 41. Two at least of the three are, therefore, [*ardha*]pādapajirīn.

(a) भू: We should have expected भू in the interior of a compound (as here). वलद्: 'turning round'; cf. 230a, 231a, 349a, 354a, 355a, 380c, 441d, Śṛṅgārat. II. 20d.

(c) केतक: The white *ketaka* flower is compared with the whites of the eyes: so the jasmine, 254c, and pearls, 213c.

(d) सोदर्या: 'own sisters.' सुहृद: Cf. 256a, 61b and reff.

२९७. Translated *Indische Sprüche*², No. 2932.

२९८. (b) प्रोद्यत्पक्ष: 'with lashes standing straight out.'

(d) गोचरं व्रजति: 'goes near.' स स्वर्गादूर्वो विधि: 'a creation not inferior to heaven' (cf. *Rāmāyaṇa*, i. iv. 12, रामदेहात्तथापरो 'similar repetitions of Rāma's body', 'chips of the old block'), 'a second heaven'; cf. the verse स स्वर्गादपरो विधि: *Sk. II. 692 (कस्यापि).

२९९. (b) कमल: Not कुमुद; the *haṃsa* not being white. The resemblance of the hinder part of the haṃsa's body (the front part being plunged in the water) to a lotus-bud is not to be denied.

(c) विरतचलितः 'motionless.' स्फारः 'wide-open'; cf. 460c *Śṛṅgārat.* II. 20d, स्फारित in 354a, and *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 41, l. 6, प्रीतिविस्फारितेन चक्षुषा. Here the eye is wide open with surprise; in 354a and in the *Harṣac.* it is with pleasure. In 489a we have विस्फार in an imperfect context, and in विस्फाराः प्रथमं **Skm.* II. 598 the emotion in question is curiosity.

२२०. (a) परिकरः (1) 'surround', (2) 'halo', परिवेश.

(b) मन्मथसुहृत्: sc. like the moon, cf. 222c, also 61b, and reff.

(c) घनः (1) 'thick', (2) 'cloud'. श्यामायाः (1) 'brunette'. (2) (with स्वलितः) 'night'; cf. 222d. वृत्तिः 'covering.' The comparison of the bosom with its shawl fallen away to the moon with the clouds removed recurs in part in 331.

(d) क्षनाभोगः Cf. 142b and reff. घुमृणः The use of saffron recurs in 283a, 341a (काश्मीरपङ्क), and 449a.

२२१. (a) एकम् = एकतरम् 'one or the other'.

(c-d) The *tribali* is the mark of the creator's fingers left in the moist substance of beauty; cf. 166. तत्रः to be taken with लावण्यार्द्रं [मथि].

२२२. (a) मृगनाभिपद्मः 'ornamental markings with musk'; cf. 151a, 169b, 346d, 444b. लक्ष्मः compared to the mark in the moon.

(b) बालातपः 'morning sunlight.'

(c) बालः (1) 'young', (2) 'hair'. As regards the comparison cf. 149d and reff. मित्रः 'friendship'; for the idea cf. 220b मन्मथसुहृत्, also 61b and reff.

(d) ताराः (1) 'eyes', (2) 'stars'. श्यामाः (1) 'brunette'. (2) 'night'; cf. 220c.

२२३. (b) वपुस्तडागमः Cf. तडागमुरो in 29d and वापी 477b.

(c) प्रेमपङ्कः Cf. 251b, also 477c, 481b.

२२४. The comparison is between a traveller and the eyes travelling over the lady's form.

(c) तुषितेवः As though thirsty with its exertions. तुङ्गीः Cf. 241a, 292b, 328a, 363d. The comparison is here to mountain peaks.

२२५. Translated *Indische Sprüche*², No. 637.

२२६. Translated *Indische Sprüche*², No. 3339, and by Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxv, p. 461.

(a) नपुंसकः : There is a play on grammatical and natural gender.

(b) रमते : She is मनोरमा. हताः : 'ruined.'

२२७. (b) मुक्तानामः (1) 'pearls', (2) 'liberated' (by मोक्ष).

(c) स्वरक्तिकराः : 'slaves of Love.'

२२८. (c) कान्तामयः : 'full of the beloved one.' अनुरक्तः cf. अनुरक्त.

२२९. Translated *Indische Sprüche*², No. 7002, and by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p. 443.

(a) She is young, but it is we who are shy; she a woman, but we timid; and so on.

२३०. For similar beginning cf. the verses cited Hemac. pp. 93 and 136.

(a) वलितः : 'turned round'; cf. 216a and reff.

२३१. Translated by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p. 305.

(a) वलितः Cf. 216a and reff.

२३३. Translated by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p. 438.

(d) For the combination of heat and cold, cf. 304.

२३४. (b) प्रान्तभ्राम्यद् . . . : असञ्जितम् (cf. असञ्जितोद्, 515d) = भ्रूमङ्ग, 246c, while प्रान्तभ्राम्यद् is equivalent to the विभ्रम of that verse. किं तन्न . . . : 'what this means, I know not.' The notion is that of symptoms of a disease.

(c) स्वेदसमुच्चयः क्षपयति : Cf. 278b, 321b, 389d, 439b, 466c.

२३५. (a) अमृतसिक्तः : 'If your glances shower ambrosia like the moon, how can your lip be red like the sun's attendant Aruṇa?' The missing akṣaras can hardly be restored. Possibly the sense would be represented by *करादपि निर्मलाम-शुभयत्नं, 'Why does your lip, even more than Aruṇa, deprive of radiance your face more bright than the moon?'

२३६. (a) नेचाञ्जनती : 'she appears before my eyes, even as a vision'; cf. 178b. वाचामः : 'this is her voice that I seem to hear.'

(b) A possible ending might be *करोत्याशां मनो नेदुशीम्. 'my mind conceives no such (high) aspiration.'

(c) एकच मन्वन्तरे : 'in the same æon.'

(d) उरुतपसः : 'of great austerities' (in a past birth), i.e. 'highly fortunate'; cf. 123b and reff.

२३७. The action of Kāma follows the direction of her glance, affecting all whom her eye beholds. It is probably only a coincidence that सूचितेषु[:] might be resolved into सूचिता इषु[:].

२३८. The verse describes the expressions which pass over the woman's face, until she finally looks at her lover directly.

(b) Read *तारस्फुरद्वीक्षणम् (?).

२४०. Translated *Indische Sprüche*², No. 1470, and by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 550. Add to margin *Sāras. 62 anon.: readings (a) तवैष, (b) मुग्धे.

(a) विद्रुमच्छायः (1) 'of the tint of coral', (2) 'having no shade of trees'. The pun recurs *Naiṣadhiya*, vii. 38.

२४१. Description of a portrait.

(a) तुङ्गः Cf. 224c and reff. समायामपि: Although the surface is really level, the artist's skill produces the appearance of तुङ्ग, etc., etc.

(d) मुखचन्द्रः This reading seems inappropriate to the speaker's own face.

२४२. Signs of love, misinterpreted as the reverse.

२४३. (d) लिङ्गाः If the reading is correct, it would be hard to find a parallel to this in Indian literature! हंकारगर्भः Accompany the action with an 'Ugh!'; cf. 300c, 450d, 479c, and Rudra, *Śrīgārātilaka*, ii. 26c.

२४४. Translated *Indische Sprüche*², No. 4663.

(a) For the comparison of कुच and इभकुम्भ cf. 175a and reff.

(d) चणलब्धनिद्रः: 'sleeping only in moments.'

२४६. Translated *Indische Sprüche*², No. 3149, and by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 40. Both, however, seem to go astray in treating the compound in c as a dvandva; the rendering should be 'playful glances with pretty frowns'; cf. 234b.

२४७. वक्रगति . . . अञ्जननीलरोचिर्: The lady's eye, black with collyrium, is compared to a cobra ('black serpent').

२४८. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 49.

२४९. Cf. Horace's 'Intermissa, Venus . . .', iv. 1.

(b) हृदयं: vocative.

(d) प्रेमप्रमादाख्यदं: No doubt an error for *दांत्यदं.

२५०. (a) अवचनं: 'abstention from speech.'

(b-c) अद्यय . . . अङ्गः Note the antithesis.

२५१. (b) प्रेमपयोधिपङ्कः Cf. 223c, 477c.

(c) उद्धाराय तयोः 'for the rescue of the two' (sc. दृष्टि and खान्त); cf. 186b.

(d) कुर्वन्त . . . आसते = कुर्वन्ति.

२५२. (a) सरोजः She is पद्मानना.

(c) उभयधर्मिः 'having the properties of both' (sc. day-lotus and moon).

२५३. (b) अन्यनिमित्तः 'arising in the course of quite other talk' = 'irrelevant'.

(c) वृत्तिः 'manifestation.'

२५४. (a) हृतीः Cf. 123b and reff.

(b) उद्धीवमः 'with head thrown back'; cf. 441d. अर्चयसि : 'make a flower-offering to': for the expression cf. *Harsacarita* (Bombay, 1892), p. 38, l. 9, अभ्यर्चितेव वदनपुण्डरीकेण.

(c-d) कुन्ददामः The white jasmine flowers correspond to the whites of the lady's eyes: so the *Ketaka*, etc., in 216c and ref.

२५६. (a) प्रणालीदीर्घस्यः Cf. *Harsacarita* (Bombay, 1892), p. 24, l. 15, आयतनयननदी°, and अपाङ्गसरणि in 258a. मुहदः : 'in consort with'; cf. 216d, also 61b and reff.

(b) शफरफालप्रतिभुवः 'rivalling the leaping of the (bright) *śaphara* fishes'; cf. *Pāratip.* v. 30.

(d) नेत्राद्वैतः 'non-duality of eyes' (or 'a world all eyes' ?); cf. वदनाद्वैत in the verse ललितललितस्निग्ध, **Skm.* II. 456, अभिमन्योः. Ârte and Gray adopt the sense of *unique* eyes.

२५७. A verse imitated *Kāmasaradha*, v. 23.

(b) केतकः Cf. 216c and reff.

(d) प्रतिनयननिपाताः 'with every glance.'

२५८. This verse occurs in some MSS. of the *Viddhaś.* IV (in a passage following v. 6), where note the reading गच्छन्ति (b) for रिहन्ति.

(a) द्रोणीजुषाः 'playing the part of a pail.' सरणिः Cf. 256a.

२५९. (a) प्रक्रमः 'in correspondence with' (referring to क्रम).

(b) सूचसर्वस्वमः In conjunction with लेखा the word सूच here refers to the string of a *pothi*; a comparison also occurring in the *Vāsavadattā*, v. 3.

(c) स्थितमः a noun, object of स्मरामि.

२६०. (c) न्यासः 'ornamentation.'

२६१. (a) चल्हारः 'excellent (प्रकाण्ड) creepers consisting of her swaying necklaces.' The instrumentals are descriptive (इत्थंभूतलषणे तृतीया).

(d) छत्रचयं. The three parasols are (1) the shawl, (2) the hair, (3) the cloud of bees. नतभुः ०भूः would be more usual for the feminine in such a compound.

२६२. A verse referring to ball-playing; cf. 267. Do the words क्रम (cf. 198c and ref.), छटा, and विशेष contain musical allusions?

२६३. (c) कम्बोर्वि०: She is कम्बुयीवा.

(d) मदनयुधाय: 'Kāma's bow,' the points of comparison being the यष्टि 'shaft', पत्र 'feather', and कण्ठ 'neck', 'haft'.

२६४. (a) अमृतभवनगर्भाद्: 'from the source of ambrosia' (sc. the moon).

(b) सिचय: 'dress.' How can a dress be made of lotus fibres?

(c) पारीमेयो: 'to be measured in a pail.'

(d) कल्पयतु: 'how can a dream create visibly that lotus-eyed one?'

२६५. A verse imitated *Śp.* 3519, *Sarasvatik.* ad II. 99.

(c) सकृदपि: 'even for one moment.' पुनर्: i.e. if the one experience left him impartial. रसान्तरविद्: 'acquainted with the various savours.'

२६६. (b) 'ambrosia, the acme of sweet perfection, is mocked' (sc. defeated).

(d) लीलातन्त्रैस्: 'governed by playfulness' or 'the authoritative model of playfulness'.

२६७. Ball-playing; cf. 262.

२६८. Translated *Indische Sprüche*², No. 4291. The verse contains the author's name; cf. 29d and reff.

२६९. The wife says good-bye to all things connected with love-making, the cuckoo, *hamsa*, moon, lotus, etc. She must die!

(c) वधूगिर: प्रतिपदं संपूरयन्त्या: The *sakhī* repeats at each step the despairing cries, which had been uttered by the *vadhū*.

२७०. (a) सामान्यवाचि पदम्: 'a word denoting a class.'

(b) मां प्राप्य: 'when it reaches my ear.' अभिधेयविशेषः 'confines itself to an individual object.'

२७१. Her thinness is hidden by her beauty, her life is preserved by thoughts of you : but there is one new feature, namely, that owing to the lack of lustre in her cheek, the moon, in spite of its mark, can rival her face ; cf. 338*d*.

(*c*) निश्चासिः : Cf. 275*b* and ref. कुम्भः : Cf. 150*c* and reff. 'प्रसुन्नमादः' : 'coming up with a struggle from the bottom of her breast.'

(*d*) मुखं : acc. after स्वर्धते.

२७२. (*a*) मुखमपि स्वं : because of its likeness to the moon, and so *mutatis mutandis* in *b*.

(*d*) त्वयि : Yet she is most fond of you, though handsome like her enemy Kāma.

२७३. (*b*) सुकृतमयः : Cf. 123*b* and reff.

(*c*) पाणौ वदनम् : Her face buried in her hands ; cf. 364*a-b*, 374*a*, 377*a*, 425*b*, 434*a*, 442*a*, 446*c-d*, 455*c*, 463*a*.

२७४. (*a*) अम्बकम् : 'eye.'

(*b*) पाथोनिधिः . . . : 'the ocean was a metamorphosis of her love' ; cf. *Harṣacarita*, p. 42, l. 9, उत्कलिक्वावहलेन रतिरसेन.

(*d*) चण्डालचन्द्रः : 'that outcast of a moon' ; cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 276, ll. 16-17, चारिचचण्डाल. Acc. to *Skn.* the word seems to be also the author's name ; cf. 29*d* and reff.

२७५. The idea is similar to that of 271.

(*b*) निश्चासाः = निःश्चासा ; see the lexica.

(*c*) विपक्वलवली : For the comparison cf. 195*d*, 368*a*, 381*d*, 425*a*. संवादिनी : 'agreeing with,' 'harmonizing with' ; cf. 442*c*.

(*d*) परं : 'only' ; cf. 91*d*.

२७६. (*a*) The line recalls 94*a*. बाष्पः प्रणालोचितः : Cf. 394*d*, 460*c*, and *Harṣacarita* (Bombay, 1892), pp. 196-7 (trans. p. 166, ll. 8-10). अनन्तसंतताशुप्रवाहनिपतननिस्तीकृताविव कपोलाव.

(*d*) महसस् : 'brightness' ; cf. 273*a*.

२७७. (*d*) बानुलताः : 'madness,' as evinced by the conduct described in the previous lines (wiping out the moon, snapping her fingers at Kāma, tearing up flowers as being the material of Kāma's bow).

२७८. (*b*) स्वप्नावप्ते : 'obtained in a dream' ; cf. 439*a*, 452*c*, 499*a*. खेदः Cf. 234*c* and reff. •

(c) बलाकर्षः 'awoke by the jingling sounds of breaking caused by her bracelets bursting as you lay violent hands upon her'; for आकर्ष cf. आकृष्टा कवरीषु 390b, 513a, कचाकर्ष 474c, 312b, and *Vepīsumhāra*, 29d (यत्सत्यव्रत . . . केशाम्बराकर्षणीः . . .), and the verse मया प्रागेवोक्तं, **Skm.* 11. 207d कराकर्षविधिना, *Śṛṅgāvat.* 1. 35a आकृष्य केशेषु, 11. 67b, Schmidt, *Indische Erotik*², pp. 379-81. कटुत्कारः The sound is compared to the thunder-crash accompanying the rain of tears (d). According to Vāgbhaṭa's *Alaṃkāratilaka* कटुत्कार (sic, the sound कटुत्), like English 'crash', implies breaking; the word recurs 297d.

२७९. (c) कुचचन्दनेन: Even the sandal upon her breast is hot enough to dry the lotus-leaves (विसिनीपत्र): cf. 289. चन्द्रशलाः = चन्द्रशाला.

२८०. (a) प्रकटयति: (1) 'manifests', (2) 'proclaims'. चणभङ्गः (1) 'fainting every moment', (2) 'transitoriness'.

(b) स्मृतिबाह्यः (1) 'without memory', (2) 'contrary to the *Dharma-smṛtis*'. The references to the Buddhist doctrines of चणभङ्गिता and शून्यता are obvious.

२८१. Translated by Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi. 553. The ललाटलेखा, अभिषेक, and चीर betoken a vow (व्रत).

२८२. (b) क्रूरः a *Drandra* of adjectives. क्वा: 'why mention?' विलासिनस्: The word contains the usual punning (विल and आसिन्) allusion to snakes.

(c) क्षरणमात्रविषैः 'with the poisons of mere recollections.'

(d) अव्यालः vocative, 'though you are no snake.' मुञ्जः (1) 'snake', (2) 'lover'. भङ्गिः 'crookedness', in both senses.

२८३. (a) खेदः Cf. 234c and reff. कुङ्कुमः The colour of the saffron (cf. 220d and reff.) from the lady's breast makes the coverlet (प्रच्छद) seem like fire.

(c) मृगाङ्गकिरणैस्त्यादितान्ज्वराः Note the oxymoron, the moon's rays being, of course, cool.

(d) त्वत्संकल्पमतेः 'cool through her love for you'; cf. 91d and reff., esp. 466b.

२८४. (a) प्रवाहचमः 'reaching the measure of a torrent.'

(b) झाथोत्फेनः 'afoam with boiling.'

(c-d) The paleness of her body is ascribed to ashes ejected by sighs from the fire within.

२८५. Add to margin **Skn.* II. 159 (वाक्कूटस्थ).

(b) कथमयः 'with difficulty,' because her hand shakes (कम्पस्वलक्षे) and she makes irregular lines; cf. 466c.

(d) मदनव्याजेन: 'on the pretence of its being Madana (Kāma)'; cf. 439b and reff.

• २८६. (b) अभ्युक्ष्य: 'sprinkling' the oblation (हव्य).

(d) अभिहित: 'uttered.'

२८७. (a) सुकृतप्रायो: Cf. 123b and reff.

• (b) उपैति विधेयताम्: 'places herself at the disposal of.'

• (c) निर्वन्धेन: 'obstinacy' (on your part) or 'importunity' (on my part).

• २८८. This verse occurs in some MSS. of the *Viddhaś.* IV. (in a passage following verse 6), where note the following readings: (a) श्वसित, (b) पाण्डुरा, and (c) तन्नाचाणां पुनरिह कियद्वृमहे.

(d) प्रतिपदुदिता: The new moon.

• २८९. (a) ०भुवं: apparently = ०भावं.

(b) पल्लिया: . . . दलं . . . : For the idea cf. 279.

(d) मुर्मुरता: 'becomes red-hot'; cf. मर्मरयन्ति in 104d and note. श्वासावधूत: 'tossed by her sighs.'

२९०. (b) क्षतचारो: 'salt in a wound.' पुटपाको: 'baking in a coating (oven) of clay.'

(d) प्रकृतय: 'physical constituents.'

२९१. (b) संवलद्: 'clasped together.'

(c) प्रणयिनो: 'friendly in her distress?' or 'akin to, etc.'; cf. 79b and reff. चिरात्: 'at last.'

२९२. (a) गाढाव: 'deep' in (1) the physical, (2) the moral, sense. बलि: (1) 'wrinkle' (चिबलि), (2) 'potentate'. सुसङ्गी: (1) 'close together' (cf. 145c and reff.), (2) 'good as allies'.

(b) तुङ्गी: (1) 'prominent' (cf. 224c and reff.), (2) 'eminent'. तलमागात: Her routed ('pierced') heart took refuge under the protection of the क्षणी.

(c) इत्यपि: 'though hearing this.'

• २९३. (b) मूर्तिवैधवी: 'a widow's form.'

(c) इति: 'but thus much is certain.'

(d) शठतया: The *śaṭha* is the false, hypocritical lover, defined by Rudra, *Śrīngārātilaka*, I. 33; cf. Schmidt, *Indische*

*Erotik*², pp. 115–16. शिल्पोत्कर्षो विधेरः ‘a chef-d’œuvre of the creator.’

२९४. Cf. *Pārvatīp.* iv. 10. (a) पुनरुक्तावधिः ‘repeatedly.’

(b) करजः ‘finger,’ used in counting. कठोराणिः (1) ‘hard’, (2) ‘obdurate’. पर्वाणिः (1) ‘joints’, (2) ‘periods of time’. The second sense may, however, not be intended.

२९५. (a) प्रौढः ‘vehement’; cf. 300a and d.

(b) आरब्धेः ‘constituted.’

(c) सुधा° (if correct) = ‘looked ambrosia,’ i.e. ‘sweetness’.

२९६. Add to margin *S. *Muktār.* xviii. 5 (text corrupt).

(d) क्लृतिः Cf. 298d, *Śṛṅgārat.* i. 75d.

२९७. (a) अतिप्रौढीः ‘far advanced.’ बहलशिखः ‘having a large flame’; cf. घनस्त्रिरतेजसि, 319b and 303c.

(d) कटुत्कारः (1) ‘cracked’, (2) ‘broken in defeat’; cf. 278c.

२९८. Translated *Indische Sprüche*², No. 3080.

(a) प्रियसंगमेनः The reading ०मे ऽपि is probably an improvement.

(d) क्षरामिः Cf. 296d.

२९९. (b) निजवासः The sweat has established itself permanently (वास, cf. वसति, 89d and reff.) on the pale cheek : its junior (अनुजन्मा), the sigh, being released, goes abroad.

३००. (a) प्रौढः Cf. 295a. The word is awkwardly repeated in d.

(b) चेतोभवः = मनोभव ‘Kāma’.

(c) सहकारः Cf. 243d and reff.

३०१. (a) प्रपञ्चितः ‘fully carried out.’

(b) कक्षोलः Metaphor as in उत्कलिका, 56b.

(c-d) What would they have to desire, if they did not, through their eyes being closed (cf. दरमीलितलोचनानि 306a and आश्लेषाद् 321c), experience the fires of separation.

३०२. (a) विलोकितस्वः a noun. प्रोक्षासितः Cf. 234b.

(b) क्षीरगुचेः ‘brightened by smiles’ (‘having smiling brightness’). क्रमः A musical term; cf. 198c.

(c) हावः Concerning this word see B. & R.

३०३. (b) जठरशरः ‘full-grown reed-grass’; cf. 314d.

(c) निपुणयाः ‘versed in love’s ways,’ cf. 386c and reff.

(d) ममः This reading is supported by 315c; but निज is more appropriate with the expression नेचोत्पल.

३०४. (a-b) It cools the fire of love and likewise (तथा) relaxes the extreme cold of the Himālaya at night. As regards this union of opposite qualities, cf. 233d and *Harsacarita* (Bombay, 1892), p. 30, l. 19, and as regards the coolness, 91d and reff.

(c) एवको ऽपि . . . : 'such a strange heat.'

(d) नीरन्ध्रः Cf. 145c and reff.

३०५. (c-d) द्रुतश्वासच्छेदः 'quick, short sighs.'

(d) शृङ्गारिणीः 'amorous woman.'

३०६. (a) दरमोलितलोचनानिः Cf. 301d and reff.

३०७. (b) अभिनिविष्टव्यवसितैः 'determined to persist.'

(c) तिलकमलिकाः 'black *tilaka* mark.' आघूर्णदः 'tossing against.'

३०८. (b) The very खेद and रोमाञ्च are like dividing sea and mountain; cf. 320.

३०९. (c) अनिर्व्यूढैः 'not carried through'; cf. 323c.

३१०. (d) अमृतं: This would naturally prevent मरणं; cf. 203b.

३१२. An *āsīrāda*.

(a) धम्मिल्लमल्लिकाः 'jasmine in the tresses.'

(b) कचयहः Cf. 278c and reff.

३१३. (b) व्यग्रः 'busied.'

(c) अधोऽक्ष्वासस्फुटनखपदः 'wounds bursting with her sighs.'

(d) धार्ढ्यः 'boldness,' 'unabashedness.'

३१४. (a) लुप्तपत्र . . . : The erasure of the paint markings (पत्र cf. 70b and reff.) exposes the नखपद's.

(c) हरिणशिशुदृशः = एणीदृशः. पाण्डुः कपोलः Cf. 299a, 338d, 413b, 425a, 432b, 434b, 455c, *Śṛṅgārat*. I. 148a, II. 24b.

(d) परिणतशरः 'full-grown reed-grass' = जठरशर, 303b.

३१५. (d) रम्या . . . ईक्षितुमः 'charming to behold.'

३१६. Add to margin *Padyarac*. VIII. 32 (readings as *Śp.*); also **Sāras*, 80 (readings (a) as *Śp.*, (b) मूढकान्ते रतिः).

(a) प्रशान्तिः This implies the extreme lateness of the hour. The ingenious reading नूपुर is due to the antithesis of रसना.

३१७. (a) भावोन्नादमः 'with intense passion'; cf. प्रेमोन्नतः Bhartṛhari, I. 30, मीढप्रेम 295a.

३१८. (c) वस्तुः 'reality.' ब्रह्म = *ōvras ōv*.

(d) तत्त्वान्तरः 'a special essence'; cf. 183d.

३१९. (a) विधृतः : 'kept still.'

(b) घनस्थिरतेजसि : 'having a large, steady flame'; cf. 297a.

(d) भावैर् : 'exhibitions of emotion.'

३२०. With the sense of this verse cf. 308 and 321.

(b) 'Was that pleasantly discerned body his body?' सुखिः
This reading seems preferable (to सखि); note सुखानि in d.

(c) रोमाञ्चकञ्चुकः Cf. 321c.

(d) ज्ञातानि : 'conceived,' 'imagined.'

३२१. (b) स्युद्धिव स्तपयति . . . : As regards this symptom.
cf. 234c and reff.

(c) आश्लेषादवहित इव : 'as though separated from contact,
if he looked'; cf. 308 and 320.

(d) रोमाञ्चस्थगितः cf. 308 and 320c.

३२२. (a) आसन्नियोगाद् : 'by reason of closeness.'

३२३. (a) अभिमानतो : = प्रणयात् ? cf. B. & R. s.v. 4.

(b) शक्यं : Cf. 309b.

(c) निर्व्यूढं न यदा : Cf. अनिर्व्यूढं, 309c. तरत् = तरल; cf. 43a.

३२४. (d) को जानीते . . . : 'Who knows what they will
do?' or (?) 'Who knows what past good deed will bear (is
bearing) its fruit (in happiness) ?'

३२५. (b) कुचयोरुपान्तिः For the phrase cf. 145c, 331a, 345b.
लाभाः From the lover's nails (?). द्रवः Cf. 326b and reff.

३२६. (b) आर्द्रः Cf. 325b (द्रवमुचः), 333c, 340a, 343b, 520a.

(c) कुम्भः Cf. 150c and reff.

३२७. With the general sense of this verse cf. 339 and 422.
The ताम्बूल is from the lips, the अगुरु (cf. 373d) and चूर्ण from
the breast, the आलक्तक from the feet.

(b) चूर्णोद्गारैः : Instrumental of circumstance (इत्यंभूतलक्षणे).

(c) आभोगः 'curvature'; cf. स्तनाभोग, 142b and reff.

३२८. (d) लब्धरत्नं : Cf. Saundarananda Kārya, xvii. 43.

३२९. Cf. 334, 335, 348.

.(c-d) The bride drowns the parrot's voice by slapping*her
arms with their jingling bracelets on pretence of timing (ताल)
the children's play-dance.

(d) बाङ्गास्पास (so read ?) i. 'slapping the (crossed) fore-arms.'

३३०. For the general sense cf. the verse *Śp.* 2066. The rendezvous is renounced and then, however, kept. When too late, the quarrel is remembered. As regards **विदितौ** active see the lexx.

३३१. (a) **रेखाः** = (1) **नखचत**, (2) 'the crescent moon'.
पयोधरः = (1) 'breast', (2) 'cloud'. **उपान्ते** : Cf. 325b and reff.

(b) **हिमरुचिः** : 'as though you paled like the moon in the daytime.' For the comparison with the moon cf. 220.

३३२. (a) **दृष्टं** : This reading is preferable because of (1) **मिलदृशो** : in c, and (2) the recurrence of **वृत्त** in b.

(d) **निरोधः** : 'restraining.'

३३३. (b) **रोचनाः** = **गोरोचना**.

(c) **आद्राणि** : Cf. 326b and reff.

३३४. Translated *Indische Spruche*², No. 2710.

(a) **गृहशुकः** : Cf. 329, 335, 348.

३३५. (b) **गृहशुके** : Cf. 334a and reff.

(d) **हरति** : 'fascinates.' **आवर्जितः** : 'bowed.'

३३६. (d) **नौरिव** : being crescent- (and therefore boat-) shaped.

३३७. (b) **निर्भिन्ना तनुरावयोर्** : 'our bodies are two halves of one whole'; cf. 359a. **जातं** : **ज्ञातं** seems preferable.

(c-d) The wound on your lip burns me (through jealousy); cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 179, l. 5; trans., p. 145, ll. 30-1. As regards **ओष्ठव्रण**, cf. 340b and Schmidt, *Indische Erotik*², pp. 369 sqq.

३३८. (b) **अविधीतः** : With this reading we must adopt an explanation contrary to that of Rucipati, ad loc. **पत्रलेखाः** : 'marks on her cheeks'; cf. 70b and reff.

(c) **पुरुषायितं** : Cf. 316b.

(d) **मृदितः** : acc. to Rucipati = **शुद्धः** : but probably the word has the same sense ('crushed' and so 'wan') as in *Mālatīm.* i. 21, which verse is here partly imitated. **दुर्मनाः** : 'melancholy.' **हिमयुतिः** : The likeness of the cheek to the moon is due to its paleness (cf. 314d) and the **पत्र** marks (70b and reff.); for the comparison cf. 271d and *Mālatīm.* loc. cit.

३३९. For a similar idea cf. 327 and 422. **वर्णकोः** : 'depictor.'

३४०. Translated *Indische Sprüche*², No. 3413.

(a) द्रव . . . भङ्गः 'running (द्रव = सरस in 343b and आर्द्र in 326b and reff.) wound'; for भङ्ग in this sense see the passage cited by Böhlingk & Roth from the *Kathāsaritsāgara*, xxvii. 186. The superiority of the reading द्रव over the traditional नव is enhanced by the fact that the latter word recurs in d. •

३४१. (a) काश्मीरपङ्कः 'saffron'; as regards the use cf. 220d and reff.

(a-b) ताम्रपट्टः 'copper-plate (for an inscription)'; cf. सौवर्ण्यपट्ट, 156d. आर्द्रः Cf. 326b and reff.

(c) परेन्द्रः = परमेश्वर; or read नरेन्द्र?

(d) प्रकटीकरोति: 'publishes'; cf. 445d. एणीदृशः: genitive dependent upon अचरासी or शासनं?

३४२. (a) अनर्घ . . . : 'priceless, though cracked.'

(b) अपार्थः because there is no advantage in concealing the व्रण. किमर्थोः an adjectival form of किमर्थम्.

३४३. The implied comparison in दरस्त्रावं . . . , यथासौक. etc., is to a person who has been bitten by a snake, which itself appears in the लसत्काशी with its रत्नांशु.

(a) दरस्त्रावं: sic (for नं?).

(b) सरसः Cf. 326b and reff.

(d) Should we read विषमिदमियन्ना° 'so great is this poison of passionate men'?

३४४. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 541. Aufrecht remarks that the last line contains the author's name, a practice also exemplified in 29d and reff.

(a) गृहशुके: Cf. 329 and reff.

३४५. A dialogue, lines a and b belonging to one speaker, c and d to the other. किञ्जल्कः Compared to नखचतानि. कुचोपान्ते: Cf. 325b and reff.

(b) विमर्दादृशः 'red through being crushed.'

(c) °मानिनि: voc. 'you who think yourself clever at hinting (नखचतानि)'. पुरोभानिनि: 'officious.'

(d) उल्लिखिता: For similar excuses cf. 500d, 511d.

३४६. (b) तमिस्रामर्माणः 'a scar in the darkness.'

(d) कसूरो: Cf. 222a and reff. पत्रः cf. 70b and reff. मकरिका: cf. 373d and reff.

३४७. (b) सुखयति: She does not gratify their curiosity.

(c) पन्न: Cf. 70b and reff.

(d) चमत्कारो: 'her start.'

३४८. (a) असहन: 'intolerant' of any slight. They mean 'impatient', 'hasty'. मय्येव: 'me instead of him.'

(c) आकारमात्र: 'with merely outwardly bland (polite) demeanour'; instr. of quality (Speijer, § 67) with धूर्तस्व.

३४९. (a) वलतु: The best reading; cf. 217a and reff. धृष्टा: 'stern,' or, more probably (with self-reproach), 'unabashed'; cf. the खला following.

(b) विदीर्यतु: Cf. 353d.

(c) संभाष्यो: This reading (cf. 354a, 365d) agrees best with मौनेन in d; cf. also 365d. शट: 'false'; cf. 293d and ref.

३५०. (a) तदेव: 'as of old,' when the मानिनी was नववधू.

(c) शिरःकम्पन: Cf. 1 and reff.

३५१. (a) कौतुक: 'attention.'

(c) पुलकोद्गम: Cf. 353c, 412b.

(d) कृतमभिनयै: 'enough of acting.' The lady's dumbness must really be due, the lover concludes, to displeasure and not to a व्रत.

३५२. Translated *Indische Sprüche*², No. 1363.

(a) प्रत्युन्नमाद्: She rises to meet him.

(c) अन्तिके: 'in his presence.'

३५३. Translated *Indische Sprüche*², No. 2484.

(c) सपुलक: Cf. 351c and ref. खिद: Cf. 234c and reff.

(d) यान्ति शतधा: owing to the excited heaving of her breast; cf. 348b.

३५४. Translated *Indische Sprüche*², No. 2915.

(a) विचलितं: This and the other neuters go with चक्षुः: with the reading विवलितं cf. 349a and reff. स्फारितं: Cf. 218c and reff.

(b) गृहीतवसने: Cf. the verse पटालपे पत्नी, *Shhr.* 2056.

(c) चरणानति: Cf. 367c and reff.

(d) प्रपञ्चचतुरं: 'deft in assuming various aspects.' जातागसि: For आगस् used of a lover's fault cf. 356c, 395a, Rudra. *Śṛṅgārat.* I. 34b, II. 50c.

३५५. (a) वचोवृत्तिः 'functioning of speech.' She is resolutely silent, as in 383a, 391a, 400c, 401d, 416c, 428b, 461a. वल्लुः Cf. 349a and reff.

(c) तेनः i.e. the fact यद् . . .

३५६. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 520. *

(b) किञ्चित्कालं क्वचिदपिः 'for some length of time you have been finding your pleasure in some quarter or other,' the indefiniteness being scornful.

(c) आगस्कारिणोः Cf. 354d and reff.

३५७. How can that be called प्रेम which includes so many heterogeneous elements, such as गौरव, सौहार्द, etc. and even कोप?

(a) यन्नम्यः 'which can be equalled by (or associated with) the respect felt for a गुरु or parent.' मुहदो . . . : 'that wherein friends find room.'

(b) यद्वाचिष्यः 'that from courteous feeling towards, and fear of, which come playful and ceremonious behaviour.'

(c) यल्लज्जाः 'that which is repressed by shyness, that in which oaths give rise to trust.'

(d) स परिचयः 'that form of intercourse.' तथापि कोपेन किंः 'and in it (प्रेम) what room is there for anger?'

३५८. Translated *Indische Sprüche*², No. 4649.

(a) गुणितः 'repeated,' 'practised.' आमीलनंः She closes her eyes and will not look; cf. 383b.

(b) आदरेणः 'a dignified courtesy'; cf. गौरव 380b.

(d) वद्यो . . . : 'assumption of appearance of resentment is enjoined upon my attendants.' With the reading परिग्रहे परिकरः the rendering will be 'arrangements are made for assuming an appearance of resentment'. For the phrase मानपरिग्रह cf. 400d and *Śp.* 3574a.

३५९. (a) तथाः 'indescribably' (so Arjunavarman *ad* Amaru). अविभिन्ना तनुरः Cf. 337b.

(d) कुलिशकठिनानांः 'hard as adamant,' because she still lives after securing all that is worth attaining; cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 179, ll. 7-9; p. 186, l. 12.

३६०. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 5.

(a) अदिवलः 'the full moon.'

(b) **शशधरमणिः** : 'the moonstone,' which is moist and supposed to melt in the moonlight.

(c) **रसः** : The word has the usual double sense (1) 'moisture', (2) 'feeling'.

(d) **रवियावः** : 'the sunstone,' emitting fire-like rays.

३६१. Translated *Indische Sprüche*², No. 1939.

(d) **पादान्ते** : Cf. 367^c and reff. **खलायाः** : She upbraids herself for having become 'hard'.

३६२. Translated *Indische Sprüche*², No. 6357.

(a) **शठः** : For the definition of this word see *ad* 293^d.

(c) **क्वाचचे** : 'How can I describe the case?'

(d) **आघूर्णन्ती** : 'writling,' 'shuddering'; cf. 367^b.

३६३. The words **सैव . . . °कुचम्** belong to the second speaker, the angry lady.

(a) **आलि** : voc. of **आली**.

(b) **लिखितापि** : 'actually drawn.'

(c) **अङ्गभङ्गः** : 'yawning.'

(d) **उत्तुङ्गपीनः** : Cf. 224^c and reff. **आः** : An exclamation.

३६४. Translated by Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi, pp. 367-8.

(a) **शोणतले** : sc. coloured by the cheek. **तनूदरि** : voc.

(b) **विन्यस्य** governs **पाणी**, 'having placed your hands against' (your cheeks); cf. 273^c and reff. **अञ्जनदिग्धः** : The tears are blackened by the collyrium in the eyes; cf. 448^c, 450^a.

(c) **भृङ्गः** : For the trite comparison of the lover to a bee cf. *Sakuntalā*, III *ad fin.* (ed. Calcutta, 1864), the verse **इदमप्युपवर्त्तति . . .** The idea is that the lover, though he may have been attracted temporarily by another, is not forgetful of the **नायिका**.

(c-d) The *Kandālī* is probably here distinguished as more coarse and common than the *Mālatī*.

(d) **तेन** : 'because of that,' 'thereby.'

३६५. (a) **प्रियतमे** : Dependent upon **कोपः**.

•(d) **संभाष्यतां** : This reading is supported (against **°भाष्य°**) by 349^c, 354^a; cf. also 355^a and reff. But **संभाष्** goes better with **उत्पलेन** (an offering of flowers).

३६६. Translated *Indische Sprüche*², No. 4443.

३६७. (b) घृणते: 'shudders'; cf. 362d.

(c) प्रणामान्ता मानसः: Throwing himself at the lady's feet is the lover's last resource; cf. 354c, 361d, 371b, 392c, 393a-b, 400b, 404d, 412d, 415b.

(d) प्रत्यासत्त्या: through 'nearness'. कठिनम्: cf. 328a.

३६८. (a) जठरः: 'old.' For this form, perhaps a corruption* originally of जरठ, see 66d and reff. लवलीपाण्डरः: Cf. 275c and reff.

(d) लडितः = ललित; cf. 151b and reff., Lacôte *ad Bṛhatkathāśloka-saṃgraha*, i. 56. The ड for ल is characteristic of Nepalese and old Bengali MSS.; it occurs, for instance, in the *Saundara-nanda Kāvya* recently published by Mahāmahopādhyāya Haṇa-prasād Śāstri.

३६९. (a) गोत्रस्वलितः: 'mistake in a name.' The lover addresses the lady by another name; cf. 393a. हतकोपः: 'accursed anger.'

(b) विलसः: 'abashed.'

(c) आकृतज्ञः: 'acquainted with my real wish.' परिणतिप-
रामर्षः: 'understanding developments,' i.e. foreseeing my change
of mind; cf. 372a.

(d) किमिदम्: 'What can this mean (e.g. treachery)?';
cf. 515d.

३७०. Translated *Indische Sprüche*², No. 4554.

(a) कृत्यालापैरलं: 'Enough of false speeches.'

(c-d) Note the antithesis तथाहं . . . प्रकृतिचपले.

(d) हतजीविते: 'my accursed life.' She hints at her death.

३७१. (b) चरणमूले: Cf. 367c and reff.

(c) कण्ठप्रणयिताः: 'close acquaintance with your neck';
cf. 79b and reff.

३७२. Translated *Indische Sprüche*², No. 283.

(a) परिणतिः: Cf. 369c.

(b) शरले: 'simpleton'; cf. 390d, 398b.

(d) अरक्ष्यदितैः: 'vain lamentations'; cf. Colonel Jacob's
Second Handful of Popular Maxims, p. 3, and *Śakuntalā*, Act II,
sub init.

३७३. (a) ज्योत्स्नया: dependent upon नक्षत्रं.

(d) पक्ष्मङ्गमकरीः: 'Crocodile-marking in paint.' Cf. 346d,
434b, *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 10, l. 4; trans., p. 6, l. 11,
and note, p. 266. सौभाग्यः: 'black as *agallochum* on stucco.'

३७४. (a) प्रणयिनी: 'intimate with,' sc. 'near'; cf. 79b and reff. As regards the attitude cf. 273c and reff.

(d) नोचितमिदं: 'this is not right (fair, worthy of you).' तद्: error for यद्?

३७५. A verse similar to 376 and 396, and *Kumāra Sambhava*, v. 24 (discussed *Citrām.*, p. 1).

(b) कलयति: 'reaches'; cf. 396a.

(c) व्यवसितविलासः: 'which no longer moves gaily' (viz. the श्रोणिबिम्बं). तद्: refers to यद् in (a).

(d) स्वच्छानां: in the physical, and also the moral (or ceremonial), sense; so also विपद्. To the naturally pure (upright) even a fall (misfortune) does not involve complete unhappiness.

३७६. (cf. 375 and 396.

(a) लोलं: adverb.

(b) धारालासः: 'in showers.'

(c-d) विभ्रमं विभ्राणा: 'conveying the illusion,' a phrase occurring in the *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 9, l. 7.

३७७. Translated *Indische Sprüche*², No. 1533; Jacobi, *Dhvan-yāloka* (trans.), p. 47 = p. 609.

(a) पत्नः Cf. 70b and reff. करतलनिरोधेन: Cf. 273c and reff.

(d) प्रियो मन्धुर: 'Anger, which in these various ways (a-c) embraces you, is your real lover now'; cf. 384a-b. निरनुरोधे: vocative.

३७८. (a) केन . . . कायव्रतं: i.e. 'who has not been made by you, sulky lady, to undergo all sorts of things?'

(b) मानवान्: 'offended.'

(c) अहः केचित् वयं यदे०: 'if I am nothing.'

(d) चन्दने ऽपि: 'even if sandal rubs too hard, flame is called forth,' i.e. 'if even you treat me too badly, I shall lose my temper'. अपरस्य: 'another's,' sc. a proverbial saying.

३७९. Translated *Indische Sprüche*², No. 7252.

(b) न कार्यः: 'I will have nothing to do with.'

३८०. Translated *Indische Sprüche*², No. 1378.

(b) गौरवं: 'sullenness, dignity' (= मीन): cf. आदर in 358b.

(c) आकुलः: 'ill at ease.' वल्लुः Cf. 216a and reff.

३८१. (b) चरण . . . : 'that I may not lie for ever, a lingering guest (or in vain), at your feet,' cf. 367c and reff. (as concerns न in such a clause see Speijer, *Sanskrit Syntax*, § 405, n. 1).

(d) विधोर् : 'the moon.' लवणपाण्डुर : Cf. 275c and reff.

३८२. (a) The 'friends' of the lady credit the lover with the yogin's eye (दिव्यचक्षुस्), which sees the type (सामान्य; cf. *Nyāyakośa*, s.v. योगज्ञ), viz. his loved one, and beholds only her in all women. Read सापि प्रणयिणी?

(b) Read स्वयं सामग्र्यङ्क or स्वमन्यास्वयाङ्क? The last word was no doubt संक्रमयति.

(c) Read विलीनाभिज्ञानं, 'without recognition.' The ī is visible in the MS. पुरो : 'present before you.'

(d) भवानेकस् : 'you only.' Others can distinguish us!

३८३. (a) अमृतधाराः : i.e. 'your speech'.

(b) दृशानुन्मील्येताः : Cf. 358a. इन्दीवरमयः : se. 'with your glances'. For the sense cf. 397a.

(c) अधृतीर् : 'indignant feelings.'

३८४. Translated *Indische Spruche*, No. 1937.

(b) Cf. 377d. किमस्ति . . . : 'what else does fate allow?' or 'what else is to be arranged?' (the purport of c-d).

३८५. (a) कलितः = विदितः or गृहीतः.

३८६. (a) व्यर्थानुनीती : 'vain appeasement.'

(c) अनेहसि : = काले. निपुणया : 'practised'; cf. 303c, 403d, and निपुणाद् 489, Rudra, II. 12b, 110d.

(d) रहःखण्डनः : Here and in 390b खण्ड has the simple sense of 'violent handling', not the technical sense of the *Alaṃkāra* books, for which see B. & R. and Rudra's *Śṛṅgāratilaka*, I. 143, Vagbhata, *Kāryānuśāsana*, p. 64, Schmidt, *Indische Erotik*², pp. 219-21.

३८७. (a) दिवस इव कोपे : Cf. *Harsacarita* (Bombay, 1892), p. 217, l. 23, अगलच्च दर्पप्रसर इव . . . दिवसस्त्रिभुवनस्य.

(b) प्रसत्ती : = प्रसादे?

(d) कृतपुण्यस्य : Cf. 123b and reff.

३८९. (d) प्रतिरोधि : 'conflicting with'; cf. 29c, 'All the more smiling through struggling with the sweat' (234c and reff.).

३९०. The lover explains that he has done to the rival all that the angry lady desires. The words have, however, a double implication.

(a) दुष्टाः : 'ill-used.' आक्षोभिता : Cf. *Kuttanīm*, 813.

(b) आंकुष्टा कवरीषु : Cf. 278c and reff. खण्डिता : Cf. 386d and reff.

(c) तत्कृत्य : 'what you would like to do.' लदगोचरे : 'upon an object (a person) beyond your reach.'

(d) शरत्ते : voc. 'you innocent' ; cf. 372b, 398b.

• ३९९. Translated *Indische Sprüche*², No. 7102; imitated *Karnasundarī*, III. 29, सुतनु विमृज जज्जां.

(a) मौनः : Cf. 355a and reff.

• ३९२. (b) अपरताप्रत्यायमानादिषु : 'not understood in their real import,' sc. purposely misunderstood.

(c) पादानते : This is the lover's last resource ; cf. 367c and reff.

३९३. (a) गोचस्वलितः 'mistake in a name,' sc. in addressing the नायिका by some other woman's name ; cf. v. 369 (a).

(b) ग्रहवति : voc. 'O mad one'.

(c) आयतिष्ठितः 'who will be friends in the future.'

(d) मुखं मा कुरु नदीम् : Cf. 394c-d and reff.

३९४. (b) शास्यः : 'to be instructed,' i.e. 'punished'.

(c-d) The meaning is no doubt 'what has your face done that it should be channelled with tears'. For the expression cf. 276a and ref., also 393d.

३९५. (a) किमपि : 'My mind apprehends something certain.' आगः : Cf. 354d and reff.

(b) तत्कासे : 'what is my position?' जङ्गमवने इह : 'in this forest called the world.'

३९६. A verse similar to 375-6 : see notes.

(a) कलयति : 'reaches' ; cf. 375b.

(b) नवम् : adverb.

(c) सुकृतः : Cf. 123b and reff.

(d) अस्याः : The genitive depends on प्रत्यङ्गं.

३९७. (a) विकिरः 'scatter abroad' (sc. your glances) or 'open' (?). मन्दक्कायः 'having its splendour dulled' ; cf. 383b.

(c) शिखण्डिनः : As regards the sweet voice of a peacock cf. *Indische Sprüche*², Nos. 629, 975, 4349, etc.

(d) मानस्थानिरुः 'by self-respecting (or respected) persons (like you, if you are to be really मानिनी).' Therefore you must display your superiorities.

३९८. (a) मायाविनयः 'pretended modesty.'

(b) प्रत्येयिः 'you confide.' The offended नायिका addresses her friend. प्रहृतिसरलेः 'simpleton'; cf. 372b, 390d.

(c) लासाः 'greatly suggestive of lac.' The lover has been throwing himself at another lady's feet. As regards प्रणयिणी cf. 79b and reff.

(d) अनतिचिर . . . : 'indicating (पिशुन cf. 399d) an occurrence (i.e. meeting with another mistress) not long past.'

३९९. (a) अतिमानरुद्धः 'excess of pride preventing their making peace.'

(c) प्रथमानुनीतिः 'the first sign of appeasing.'

(d) भावाः 'feelings.' पिशुनाः 'indicating,' cf. 398 (d).

४००. (b) चरणपतितोः Cf. 367c and reff. अयं जनः = the नायक. The speaker is probably not he, but the सखी. निहतोः With this reading cf. 415b.

(c) °व्यसनाद् 'foolish persistence in a pretended vow of silence'; cf. 355a and reff.

(d) 'This is getting rid of your servants, not assumption of offended self-respect'; i.e. you are really breaking with your lover and us as well. मानपरिग्रहः Cf. 358d and reff.

४०१. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 525.

(a) कुटिलताः There is no भृकुटी.

४०२. (c) प्रसादनभयाद् She denies being angry, in order to preclude a dreaded effort to appease her.

(d) रसावतारः 'a new charm.'

४०३. (a) प्रणयिणीः 'courting,' i.e. 'near to', 'towards' cf. 79b and reff.

(b) अधरवदतृष्णः 'thirsting for her lip.'

(c) अघनेः 'at (i.e. from) her अघन.'

(d) निपुण्याः 'clever,' 'versed' in lovers' ways; cf. 386c and reff.

४०४. (b) कोपे मदीयेः 'when I was angry.' तव goes, of course, with वृष्टिर्.

(c) विश्रम्भः 'confidential.'

(d) सेवाहः 'I am still the same'; cf. Horace's *Donec gratus eram*, etc., etc. (Odes, iii. 9).

४०५. A verse imitated *Padyavēṇī*, vii. (69b भागुकरस्य); a-b contain a reference to the Vaiśeṣika philosophy; cf. the memorial verse:

ज्ञानजन्या भवेदिच्छा इच्छाजन्या भवेत्क्रतिः ।

कृतिजन्या भवेच्छेष्टा चेष्टाजन्या भवेत्क्रिया ॥

(a) परीरम्भः : 'the (attempted) embrace.' परं : 'at the most.'

(b) भजन्ते विज्ञानं : 'attain to consciousness, but not to utterance.' अनूरोधविधयः : 'processes of appeasement.' As regards the form अनूरोध cf. B. & R.

(c) निशासीमः : 'midnight.'

(d) प्रत्यावृत्तः : 'turned back,' or (in regard to the वपुः) 'turned round to'.

४०६. (b) अशोकदोहदः : Concerning the *Asoka* tree's longing to be kicked by a woman's foot, cf. *Harṣacarita*, trans., p. 149, n. 3.

(c) केलिपटुना : 'clever in play.'

(d) अज्ञोपनतेन : 'arrived (granted to me) unperceived,' se. in her dream. मूर्ध्ना : Cf. 367c and reff.

४०७. (a) मयि : 'towards me.'

(d) हतव्रीडः : 'shameless.'

४०८. (a) पादानतः : Cf. 367c and reff.

(b) आत्मना : 'alone.'

(c) प्रत्युतः : 'actually.' धृतो : 'stopped,' 'arrested.'

४१०. Translated *Indische Sprüche*², No. 2071.

(c) गतास्ते च दिवसाः : Probably a misreading (instead of accusative) found in the archetype.

४११. A punning verse, to be compared with पृथुरसि गुणैः, **Skm.* III. 66 (वीर्यमित्रस्य), *Sbhr.* 2502 (कस्यापि).

(a) पृथुः = (1) 'broad', (2) '(the primeval king) Prthu'; cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 110, l. 2. अर्जुनः = (1) 'white', (2) 'Arjuna'.

(b) सर्बलिः = (1) 'having wrinkles', (2) 'that Bali'. मान्धातुः = (1) 'me-supporting', (2) 'Māndhātṛ'.

४१२. (a) इष्टैः : This and the following locatives go with प्रेयसि, while the participles मुकुलितं, etc., have for their

subjects मानेन and द्विधा. अये गते : 'come into her presence.'
वक्त्रवत् goes with न्यग्भूतं.

(b) पुलकवत् : Cf. 351c and ref.

(d) पादस्युग्निः The climax ; cf. 367c and reff.

४९३. (a) विसिनी० : Even the cool lotus fibres take fire. ,

(b) कुपूरायते : apparently = नदीपूरायते.

(d) उज्जुलिः 'grey with ashes.' For the idea cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 173, ll. 9-10 : अलुष्णावयवस्य श्मश्रुभूतोदरैरिव धवलैः करैः स्युश्चमानं. Here the *wet* sandal paste is burned to ashes ! Cf. 420b-d, 457c, 496c.

४९४. (a) देवेन . . . शशभृङ्गखाभृताः = 'Siva'.

(c) त्यक्त्वा : 'giving up (turning away from).' हंसि : apparently = 'coward', the sense being enforced by the feminine gender ; cf. हंस = 'unenterprising king' (Lexx. ap. B. & R.).

४९५. (b) पादे निपतन्नपि : Cf. 367c and reff. आहतः : (cf. 400b.

(d) For the assonance हार भार see *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 109, ll. 11-12, and 169d *supra*.

४९६. Translated *Indische Sprüche*², No. 1079.

(b) नासायै नयनं : Cf. 428b. एतदपरं : 'this, further,' 419c and reff.

(c) इदं : 'this world.' शून्यं : 'vacant.' In 461b, 465a, 475a, we have the subjective 'vacancy'.

(d) वियोगिनीः = विरहिणी ; cf. 434c. The same idea recurs in 428d, ब्रह्म वा वल्लभो वा.

४९७. A desperate attempt to convince the *virahinī* that the rainy season, when her husband ought to have arrived home, is not come ; cf. 421.

(a) नो वकाः : 'not cranes,' whose flight heralds the rains.

(b) कुशः the elephants' frontal bones. For the comparison cf. 175a and reff.

(c) आसवातः What appear to be winds are only the elephant's breathing.

(d) मलिनयसि : Similarly मुखमपविचयन्त्यशुबिन्दवः *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 19, l. 2.

४९८. (a) नाकानोकहः 'tree of paradise.'

(b) . . . पद्धानीकुशः 'make (the moon ?) my pillow.'

(e) **लेहः** = (1) 'oil', (2) 'affection', the usual double sense. **अवसेकः** 'dripping' (on the fire and making it burn up, **विलसत्**); cf. 420c-d.

. ४१९. In this verse several terms of Buddhist philosophy are played upon (cf. 280):—**सीगतः** = (1) 'Buddhist', (2) 'happy'. **आलम्बनः** = (1) 'object of sense perception', (2) 'support'. **क्षणिकः** = (1) 'transitory', 'momentary', **क्षणभङ्गि**, (2) 'fickle'. **निरात्मकः** = (1) 'without an ego', (2) 'soulless'. **शून्यतमः** = (1) 'very void', (2) 'very unreliable'. **वन्द्यः** = (1) 'to be saluted', (2) 'to be dismissed from the mind'. The speakers are the **नायिका** (a-b) and the **सखी** (c-d).

(c) **किमन्यत्** = **किमपरं** 'what more?', a phrase introducing a climax; cf. 416b, 430c, 465b.

४२०. (b) **धूसरं**: suggesting the ashes of d; cf. 413d, 456d.

(c) **अवसिक्तः**: Cf. 418c.

(d) **अनुयातः**: 'accompanied by.'

४२१. (b) **निर्घोषः**: the roar of storms; cf. *Māṇṣaśarita* (Bombay, 1892), p. 180, l. 19. **रववशी**: 'given up to croaking.' **भेकनिचयः**: Cf. 110d and reff.

(d) **मुङ्गर्**: 'further.' With this verse cf. 417.

४२२. Translated by Jacobi, *Dharmyāloka*, pp. 35-6; cf. 327 and 339.

(b) 'In the middle of her body green, not having been pressed.' Owing to the **पीनस्तनजघन** the waist does not touch the couch.

(c) **व्यस्तन्यासः**: 'disordered.' **आक्षेपवलनैः**: 'tossing and rolling.'

४२४. (a-b) **स्निग्धेन**: The instrumental goes with **परीक्ष्यो**: **दाहभयतः** gives the reason why the friends cannot touch her; what is **स्निग्ध** would easily burn; cf. 97d and 413d.

(b) **प्रस्थंपवः पाथसाम्**: Cf. **अम्भःप्रसृतंपवः**, 276a.

(d) **लाजस्फोटं स्फुटन्ति**: 'burst, like grains in boiling.' **सर्वे**: 'All' indicates the extreme heat—usually only some of the grains would jump. Kṣemendra, in the *Ancityaricārārcā* (14), expresses the opinion that the comparison mars the tone of the verse.

४२५. (a) ताडीफलपाकपाण्डुः Cf. 275c and reff., 314d and reff.

(b) पाणिनिषेवणात्ः Cf. 273c and reff. पञ्चाङ्गुलिः 'mark of five fingers'; cf. *Harṣacarita*, trans., p. 45 n., p. 123, n. 1, p. 268.

(c) गौरी कुध्यतुः A form of objurgation, appropriate here since Gaurī is the goddess of marriage, etc.

४२६. (a) केयूरीकृतकङ्कणः sc. her bracelets having slipped up her thin arms, which she is holding up, वद्धाञ्जलि.

(b) ब्यालोलालकः 'dishevelled hair,' as in 455b, 464b.

(c) स एवेतिः 'recognizing that it is himself.'

(d) वक्रितः Cf. Rudra, *Śṛṅgārat*. I. 26a. भिन्नाः 'divided' or 'penetrated', 'pierced', or 'confused'.

४२७. (a) आमर्मर (मुर्मुरा)ः Cf. मर्मरयन्ति 104d and reff., 289d मुर्मुरतां.

(c) ज्ञोषपीडाः 'pain of burning.' The heat of her body burns the rays.

(d) मृग्धा मयूखाः 'rays soft (tender) as developing lotus stalks.'

४२८. (b) नासालक्ष्यंः 'having the nose for object' = 'fixed up on the nose'; cf. 416b.

(d) ब्रह्म वाः The idea is the same as in 416d.

४३०. (a) संवेदनेः 'consciousness,' vocative from संवेदना.

(b) निर्वृतिः vocative from निवृति. यूयं sc. निद्रा, etc., etc. It is well with these, which have gone away with the lover.

(c) किं चान्यत्ः Cf. 419c and reff. विपद्दत्सलोः 'dear in trouble.' The sentence is interrogative. प्रियसंः 'departed (i.e. neglected, turned away), when my love was with me.'

(d) मूर्छाः 'my servant, Fainting, who makes me forget my pain'; cf. विरहव्यथाप्रणयिनी . . . मूर्छा in 291c.

४३२. (b) पाण्डुभावः = पाण्डुता.

(c-d) Her limbs, naturally of a golden hue (cf. 49a and reff.), are silvered with pallor (314d and reff.). आवर्त्यः 'having fused together'; see B. & R.'s lexicon s.v. आवर्तन, and *Saundarananda Kāvya*, xv. 68.

४३३. (c) जीवितः The word is made masculine for the sake of personification.

(d) महाजनोः The line is quoted (by way of parody) from the celebrated verse वेदा विभिन्ना (तर्कोऽप्रतिष्ठः), etc., *Mbh.* I, *Vanaparvan*, p. 829 = *Sbhv.* 3437 दिपागच्छ.

४३४. (a) नाञ्जनः Cf. 435a, 444a, 448c, 450a. करतले वक्त्रं : Cf. 273c and reff.

(b) गण्डे पाण्डरिमाः Cf. 314d and reff. पञ्चमकरी : Cf. 346d and reff.

(c) वियोगयोगः 'the योग (= तपस्) of separation'; cf. 416d and ref.

(d) कतमः 'which person?' नीतः प्रसादश्रियः 'honoured by the favour of Kāma.'

• ४३५. (a-b) Cf. 434a, 444a-b.

(b) पञ्चरचनी : For पञ्च cf. 70b and reff.

४३६. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 55.

४३७. (b) प्रस्तरः 'stone.' Perhaps the missing akṣaras were एव. कूरः 'hard' in both senses.

(c-d) The words आकर्षक 'attractor', द्रावक 'captivator', चुम्बक 'kisser', भ्रामक 'mover', are all names of the loadstone or magnet. Note the appropriateness of the word लोहमयी in this connexion. Concerning आकर्ष cf. 278c and reff.; द्रावक also contains, no doubt, the idea of 'melting'; cf. 234c and reff. 'None can make me false to him.'

४३८. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 524.

(a) नावस्था : sc. अभिधेया. अवधेरुक्तस्य : 'the promised time.'

(b) उपासकपदानि : 'words of reproach.' अकरुणे तत्र : 'in the presence of that unfeeling one'; or अकरुणे vocative?

(d) चूतैर् : Cf. 54c and reff.

४३९. (a) She tries to sleep in order to see the lover in a dream (cf. 278b and reff.); but sleep will not come.

(b) खेदः सपत्नीजनः 'perspiration (cf. 234c and reff.) plays the part of a rival wife,' i.e. prevents her. विचित्राः The practice of portraying the absent one often recurs, e.g. 285, 448c, 453b, 466d.

(c) अथ : 'or if.' मन्युः 'grief.' गिरामर्गलः 'bars her utterance.'

४४०. (a) व्योमश्रीः 'line of clouds, unique pearl necklace upon the bosom of the beauty of the sky.'

(b) आदरः खंखु . . . : 'you must be very careful of your life.'

(c-d) Even I have died from the pangs of severance : how will you, a mere man, support them?

४४१. Translated *Indische Sprüche*², No. 937.

(b) विश्रानेषु पथिषु : 'the travellers having ceased to appear.'

(c) अस्मिन् चणे : 'To be taken with मा भूदा°.

(d) अमन्द्वलितोद्धीवं : 'frequently turning round with up-lifted neck'; cf. 254b. The other reading, °तथीवं, is perhaps a simplification; as regards वलित cf. 216a and reff.

४४२. (a) करतले : Cf. 273c and reff. सुप्ता : Cf. 110b.

(b) पद्ममः : Cf. 55a and reff.

(c) प्रथमः : 'previously greatly fruitful.' लावण्यसंवादिनी : 'co-operating with, heightening, her beauty'; cf. 275c.

(d) पाण्डिता : Cf. 314d and reff. कथागोचरम् : 'a mere story,' not a reality. कान्तिः : 'brilliancy.'

४४३. Cf. 383 and 397.

(a) चकोरप्रणयिनी : 'the wives of the cakoras' or 'your friends the cakoras'. The cakora feeds on moonbeams (ज्योत्स्ना); cf. 17d and reff.

(b) पद्मविशिखः : The भूलीला reminds Kāma of his bow.

(d) विशेषास्ते : 'your superiorities.' कृतिनाः cf. 123b and reff.

४४४. (a) यादृक्तादृक् : 'anyhow,' i.e. not put in order; dishevelled hair, as in 426b and reff. अकञ्जले : Cf. 434a, 435a-b.

(b) मुग्धमदः cf. 222a and reff. पत्र : cf. 70b and reff. सः : 'the wonted.'

(c) अयम् : 'this and that.' असंस्मरणेन ते : 'in your forgetfulness of them.'

(d) विलासः : 'appurtenances of coquetry.'

४४५. The crows carry off round their necks the bracelets dropped from her thin arms.

(a) किं व्याहर्तुम् : 'What is the use of speeches? Begone!' For व्याहति cf. 505d and Jānakīh. ix. 8a.

(b) उद्यम्यः : 'having with an effort (or 'outburst', cf. B. & R. s.v. यम् + उद्) lifted up her enfeebled arms.'

(c) युष्मद् : the lover.

(d) प्रकटीकरोति : 'publishes'; cf. 341d.

४४६. (b) हरहासहारिः : 'surpassing the (white) smile of Śiva,' who is अट्टहासिन्. For the simile cf. *Harṣacarita*. (Bombay, 1892), p. 241, ll. 15-16; trans., p. 212, ll. 20-2; as regards the whiteness of smiles, trans., p. 5, n. 5, and 64d. हृदये : 'bosom.'

(c) **मृणालवलयः** : 'bracelets of lotus fibres' to cool the feverish heat; cf. 102a, 496a.

(c-d) **करे विन्यस्याः** : Cf. 273c and reff.

(d) **मुह्यती** : Cf. 123b and reff.

४४७. (a) **रिषां समागमे** : Cf. 362, 369, 393b.

(b) **स्युष्टः** : Cf. 296 and 298.

४४८. Cf. 456. (a) **गङ्गासरय्वोः** : With the reading **सरस्वत्** we must understand the River Sarasvatī; cf. B. & R. But it may be a correction due to the fact that the Ganges and the Sarayu do not join, which, however, is not excluded by the text as printed.

(b) **खलतः** : Cf. 32d (here 'tossing'). **कङ्कालः** : the skeleton of his previous body, consigned by good fortune to one of the sacred streams. **तीर्थे प्राणास्थक्वा भद्रो देवालयं याति**, *Br. Sam.* lxix. 19.

(c) **लिखितं** : Cf. 439b and reff. **कञ्जलक्लेदभाञ्जि** : Cf. **धीताञ्जनश्यामलाः**, 450a, also 434a and reff.

(d) **पन्नः** : Cf. 70b and reff.

४४९. (a-c) By painting the *hamsa* with the saffron (on which cf. 220d and reff.), she makes him resemble a ruddy-goose, so that his wife the *hamsī* misses him. For this sin she is suffering herself the pangs of separation. **कौतुकिन्या** : 'amusing myself.'

४५०. (a) **धीताञ्जनश्यामलाः** : 'black with the collyrium which they wash away'; cf. 448c.

(c) **आकुक्षितकण्ठरोधकुटिलाः** : 'broken (opposite to **सरल**, 'straight,' 'unimpeded,' 497c) owing to the choking of your bowed neck'; **कण्ठरोध** recurs 82b.

(d) **ह्रकाराः** : Cf. 243d and reff. (here 'sighs'). **पञ्चमः** : Cf. 55a and reff. **प्रणयिनः** : inclined to 'keeping to'; cf. 79b and reff.

४५१. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 47.

(a) **इदानी** : To be taken with **रजन्याम्** in b.

(b) **ममाश्चर्यं** : Parenthetical 'strange!'

(c) **अयं . . . चन्द्रः** : These words are spoken by the **सखी**.
किमिति : 'with what purpose?'

(d) **अनाद्यानां . . . भवति** : This line also is spoken by the **सखी**. **विपरीतः** = (1) 'inverted', (2) 'contrary', 'unfavourable'. **इह** : = **इह लोके** : 'in this world.'

४५२. (a) अग्निमुचः : i.e. 'hot'. प्राणाः : vocative..

(c) स्वप्नासादितः : Cf. 278b and reff.

(d) स्वच्छन्दोः 'as you please.' कष्टोः 'your hateful choice of conduct.'

४५३. (a) पद्मबाणः : Cf. 285d. साक्षाद् : 'Kāma in person'; but really it is, as the speaker is aware, not Kāma, but the lover.

(b) अलेखिः : Cf. 439b and reff.

(c) करशाखामञ्जरीः 'fingers.'

(d) धनुषि . . . मकरे : the usual symbols in a picture of काम, such as the सखी has made. स्वस्थः 'natural,' 'correct': but ? read सुष्ठु or स्वस्व.

४५४. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 538. *

(b) शालीनया : As a lady she does not betray her emotion.

(d) चूतः : For the चूतः and its appropriateness in such a case cf. 54c and reff., esp. 473d.

४५५. (a) ग[तं] : 'gait.'

(b) व्यस्तालकाः : Cf. 426b and reff. भूतटी at end ?

(c) आपाण्डुः : Cf. 314d and reff. करपङ्कजे : Cf. 273c and reff.

(d) तपःफलः : Cf. 123b and reff. यस्मै : 'for whose benefit'; cf. our 'die for'.

४५६. Cf. 448. (a) कृती : Cf. 123b and reff. कलावान् : 'accomplished.'

(d) भग्न . . . पाण्डुमानं : Cf. 420b-d, also 314c and reff.

४५७. (a) उत्सङ्गः : the 'bosom' or 'lap' of the couch. नवकमलिनीश्रया : The couch of twigs as स्मरतल्प often recurs, e.g. 458c, 495c, 501c, *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 32, l. 13.

(b) The cool air is like a rain of hot cinders.

(c) तत्रैवास्तां ! 'let things remain as they are.' दहति . . . चन्दनाम्नाः : Cf. 413c-d, 496c.

४५८. (b) चित्रकेलिसदसोः 'the painted play-room.' वेषं विषं : For the expression cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 193, ll. 5-10.

(c) अम्बिनी० : Cf. 457a and reff.

(d) संकल्पोपगतः 'brought to her in thought'; cf. 466b.

४५९. (a) 'तलाः' : 'rippled on the surface.' उन्पीडः 'foam'.

(b) पुषतः : 'drops.'

(c) निजगरिमतः : The size of the tears betoken the extremity of the चिन्तातङ्क. आसूचयन्तोः 'drawing out the story of.'

४६०. With *d* of this verse compare *Kumāras*. v. 24.

(b) वासणेनः } Apparently the अस्त्रं वासणं (Varuṇa being
(c) वारां पुरः:) god of the waters) produces water in the
object struck; for instance, it is the cause of dropsy, as in the
case of Hariścandra (*Āitareya Brāhmaṇa*, vii. 15. 1, and Jolly,
Medicin (in Bühler's *Grundriss*), p. 81).

(c) स्फारणेनः Cf. 219c and reff. प्रणालीः Cf. 276a and reff.

(d) शरिणी or सारणी (सारिणी) : = 'brook', 'channel'.

४६१. (b) नो वेत्सीदृशमः : 'You don't know thus and thus.'
शून्याम् : Cf. 416c and reff.

(c) तत्प्रादृश्यः : 'invisible (or 'hardly visible', आदृश्य) on the
couch.'

(d) If we read . . प्रेमान्वदेष्टा गतिः the sense will be 'find
another lover, that is the only way'.

४६२. (a-b) contain a series of questions with negative
answers.

(a) वातेन वि० : = 'mad'. न नः A decided negative
('No! No! '). महाभतार्दिताः : 'hurt in the elements (*dhātus*)
of her body'; cf. Jolly, *Medicin* (in Bühler's *Grundriss*), p. 46.

(b) भ्रान्ताः : 'suffering from delusion.' संनिपातः : 'a com-
plication'; cf. Jolly, loc. cit. प्रच्छादिताः : = अन्तरिता, see
B. & R.

(d) She has seen King Bhoja and is fallen in love. किं
कथयामि : 'How can I tell it?' cf. 362c.

४६३. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 362.

(a) कर्तले : Cf. 273c and reff.

(b) सरलं : 'straight,' opposite of वृजिन; cf. 474c. The
straight, neglected hair is here a sign of grief.

(c) सामर्थ्यानि : 'powers.'

(d) The reading कंचित् is suggested by 425, 434, 448, 455,
456, 462, etc.

४६४. (b) विषदयसि : = विश् 'disentangle.' आकुलः Cf.
426b and reff.

(c) देहयाचाः : 'consonant with the satisfaction of bodily
needs.'

(d) ज्ञापिः : 'in (the case of) any of them.'

४६५. (a) शून्याः Cf. 416c and reff.

(b) एतत्स्यात्: 'let that be the case, what more?' Concerning किमन्यत् cf. 419c and reff.

(c) विकारि: 'susceptible.'

(d) चिपन्ति: 'overthrow.'

४६६. (b) तत्संकल्प: 'thoughts of him'; cf. 458d. अहिमः Cf. 283d (त्वत्संकल्पजडे), 477c, also 91.

(c) उत्कम्पलोः Cf. कम्पस्वल्लोख, 285a.

(d) पाणिर्लैखाविधिषु: Cf. 439b and reff.

४६७. (c) प्रचलः = the more usual तरल.

(d) अङ्गमङ्गलः: 'limb by limb.'

४६८. (a) दलति: intrans., cf. 61c.

(b) विकलः: = विड्वलः, 'distressed'; cf. 522d.

४६९. (a) क्वचिदपि स्थिर्यं न . . .: 'You are restless.'

(b) दिशः पश्यसि: 'you look around'; cf. 506b, 507c.

(c) त्वं चापि: 'you also' (as well as I).

४७०. (a) सुरभिः: 'spring.'

(b) गाढाखेडः: 'with tight double coils.' मरुतः: genitive.

(c) पञ्चमः: cf. 55(a) and reff. राग has here its musical sense.

(d) चन्द्रं चूर्णीकृत . . . शिलापट्टके: Cf. चन्द्रं चूर्णयत . . . शि०, 490c. पिष्टपेषमः: Emphatic = कणशः in 490c.

४७१. (b) सनाथं . . . पदैः: 'possessed of marks.' माञ्जिष्ठः Cf. 67d, Bālar. iii. 10a, etc., etc. प्रसरः: Read ०व?

(d) कदा नु द्रक्ष्यामि: Cf. 474d.

४७२. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 523. The नायक complains that he sees on all sides the signs of spring, inspiring passion. Note that धूमायिता: (a), ज्वलिता: (b), and अङ्गारिता: (c) are all suggestive of fire.

(a) घृत: Cf. 54c and reff. किंशुक: Cf. 65b and reff.

४७३. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 79. With the substance of the verse cf. 482.

(b) इह: 'in this man.'

(d) नूनः: 'surely'; cf. 173b and reff. साहसिकेन: rash. घृत: Cf. 54c and reff., esp. 454d.

४७४.. (b) विरति: 'cessation.'

(c) कचाकर्षः Cf. कचग्रह and 513a. The reading कराकर्ष is equally good; cf. 278c and reff. सरलः 'straight'; cf. 463b; here the hair has lost its curl from rough handling.

(d) कदा तद्दृष्टव्यः Cf. 471d.

४७५. (a) शून्यः Cf. 416c and reff.

४७७. (b) वापीः Cf. वपुस्तडागं, 29d, 223b.

(c) लावण्यजलः Cf. प्रेमपङ्क, 223c and 251b. जडिर्: Cf. जडिम in 466b and reff.

४७८. (a) अन्नङ्गः The literal sense 'bodiless' is here played upon; cf. 140c, 165a. अल्पः sc. 'five'.

(b) चलः 'The mark moving and small.' व्यवहितः 'screened,' sc. by the body.

(c) उद्भूताः 'manifest,' a logical term denoting 'sufficiently great to be observed'. अनुपपत्तिः in the logical sense of 'unaccountability' (on such and such a supposition).

(d) अनुभवविरोधः also a logical expression, 'repugnance to (or of) experience' (= बाध). Experience here contradicts the negative inference. आविर्भावः = प्रत्यक्ष.

४७९. (c) ह्रंसति: 'murmur.' Cf. ह्रकारगर्भ in 243d and reff.

४८०. (a) भ्रष्टदः Perhaps not to be corrected to भ्रष्टद, as the form is found elsewhere. संफलदः As the phrase फलितो ऽयं occurs, this reading is very possibly correct. A plausible emendation would be संवलदः.

(c) परिमुञ्च्यः To be construed with तया.

(d) पुनरुक्तः 'superfluous,' words being unnecessary.

४८१. (b) लावण्यपङ्कः Cf. लावण्यजल in 477c, also 223c and reff.

(c) अमृत naturally flows from the moon, which is अमृतभवन.

(d) बालाभबाल (so read?): For the idea cf. 149d and reff.

४८२. Cf. 473.

(a) खेरः 'glistening.' भ्रमरः Kāma's bowstring being made of bees. ह्रकारः 'murmur'; cf. 479c.

(b) मीनध्वजः Kāma.

(c) मिलीयान्योन्यस्निग्धः 'reposing against one another.' We might, however, read विलीय 'shrinking together in their emotion (or fear)'. सहकारः = चूत, 54c and reff., also 473d.

(d) पद्मान्तरतरलः The eyes are half closed and the pupils restless.

४८३. (a) सा नः 'if she is not mine.' कथाव्ययः 'waste of words.'

४८४. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxvii, p. 67, but with a mistaken reference, in *b*, to the serpent Śeṣa.

(a) तदेतद् : 'this is the old story' (Gk. τοῦτ' ἐκεῖνο).

(b) हिमवति : 'An antidote in the Himālaya, an angry serpent on one's head,' a variant of the Nyāya शीर्षे सर्पो देशान्तरे वैद्यः, on which see Colonel Jacob's [*First*] *Handful of Popular Maxims*, 2nd ed., p. 49. Concerning the Himālaya as the home of healing herbs cf. *Saundarananda Kārya*, xv. 28.

४८५. (b) संक्रमयति : 'transfers,' 'catches' (in the form of tears).

४८६. (c) एवम् : 'so.'

(d) वयम् : A reading वपुर् might fit better here.

४८७. (a) तिरस्कृतः 'set at nought,' 'scorned,' 'insulted.'

(b) मयाः me, not you.

(c) यद् : 'so that.' हिनोति : 'gladdens,' 'refreshes.'

४८८. Concerning this verse see note to 216.

(b) द्रवत्वक्षः 'the lashes slightly moving.'

(d) विकृञ्चनतति : 'successive closure of the eyes.'

४८९. (b) तासां तासां : 'after I had by *savoir faire* evaded the eye of these and those.' नेपुणाद् : = नेपुणाद् ; cf. 386c and reff.

(c) चुरग्रः a special kind of arrow to which the तन्वी at last has recourse. मसृणपक्षः 'smooth and sharp.'

४९०. (a) श्रामाः 'night.' The night is too bright and requires darkening.

(b) तन्ने मन्ने प्रयुज्यः 'by any possible means'; cf. 102d.

(c) चन्द्रं चूर्णयत . . . शिलापटुके : Cf. 470d.

(d) येन : sc. by the removal of the objects (श्रामाः, श्वेतोत्पल, चन्द्र) that remind the विरहिण् of his mistress. तदङ्गः At present all the world bears the impress of her face.

४९१. (a) भर्गेणः = शिवेन.

(b) जानामि : 'I see.' अक्षयः 'inexhaustible,' opp. to पक्ष, *a*; cf. 478a. कमलभूः Brahmā.

(d) विदलत्वद्भ्रमुकुलः She is, as it were, a pincushion of arrows.

४९२. (c) **स्यागुचूडामणे** : 'crest-jewel of Śiva' (who wears the moon so).

(d) **कथं** : sc. although related to refreshing objects, such as the milk-ocean, *Srī*, the *Kaustabha* gem, the *Kumuda*, ambrosia, etc.

४९३. (a) **चकोरः** : 'Drink all the moonlight, *Cakoras*'; cf. 17d and reff.

(c-d) **जीवितचाणहेतोः . . . तेजोदरिद्रः** : The diminution of the moon's light would be the salvation of the lovesick.

४९४. (a) **विषसोदरः** : The moon and the *kālakūṭa* poison being both produced at the churning of the ocean. **फणभृताः** : The sandal-tree is frequented by snakes.

(b) **चारपयो** : the salt water of the ocean.

(c) **किमिव** : 'which possibly?' **अस्तु** : Construe with **यद्**.

(d) **बाह्याकारः** : i.e. all the things which we take for aids to coolness have the contrary effect (the moon, sandal-wood, pearl necklaces, lotuses). **परिभ्रमणः** : 'through the delusion.' **तत्त्वत्यजी** : 'missing the real nature' (of these objects).

४९५. The general idea is the same as in v. 495.

(a) **उपचिन्वते** : 'increase.'

(b) **प्रपञ्चयितुं** : 'amplify.' **प्रभुः** : = **प्रभवति, शक्नोति**.

(c) **कुसुमशयनः** : Cf. 457a and reff.

(d) **द्विगुणगरिमा** : 'doubled in intensity' (sc. by the attempted aids).

४९६. Translated *Indische Sprüche*², 7385.

(a) **जलाद्र्दशयनः** : 'a couch of wet cloths.' **नलिनी** : Cf. 102a, 457a and reff.

(b) **तुहिनाद्रिः** : Himālaya.

(c) **इन्धनानि सरसान्वपि** : Cf. 413c-d, 457c.

४९७. (a) **पेलवेषु** : 'too soft.'

(b) **नूनः** : 'surely,' as in 173d and reff.

(c) **हारमकाण्डः** : 'pearl-strings.' **शरलः** : see note, 450c.

४९८. (a) **प्रेमा** : A *Bahuvrīhi*.

४९९. A verse cited by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxix, p. ३10.

(a) **स्वप्नः** : Cf. 278b and reff.

(a-b) Note the emphasis in **एकवारं** and **अणमात्रमेव**.

(c) **निविडबाहुः** : Their separation would be impossible.

४००. (a) **रहापि**: i.e. 'as well as to your own house'.

(b) **प्राथी**: 'any more.' **कूपीरपः**: 'water from the well.' This time her husband shall have water from the river, where she is really going to meet her lover.

(c) **एकाकिन्यपि**: She means to imply that she will face the danger. **तद्वरं**: 'I prefer so.' **तमालाकुलं**: The *Tamāla* is a dark tree, and the spot would therefore be a gloomy one, trying her nerves (also offering concealment and therefore suitable for a rendezvous).

(d) **नीरन्ध्राः**: 'thickly growing.' **सनमालिखन्तु**: This is to account beforehand for expected **नखचतानि**; cf. 345d, 511d. **अठरच्छेदाः**: 'leaving great gashes.'

४०१. Translated by Jacobi, *Dhvanyāloka*, p. 42.

(a) **सुहृदाः**: 'allies.' Cf. 61b and reff.

(b) **वेमं**: 'Is all well with?' **कलिन्दराजतनयाः** = **कालिन्दी** 'the Yamunā.'

(c) **विच्छिन्ने . . .** **च्छेदोपयोगे**: 'the use of cutting them being interrupted'; cf. 502c. As regards **क्षरतल्प** cf. 457a and reff.

(d) **अरठीभवन्ति . . .**: 'they grow old, their dark hue fading.'

४०२. (c) **निर्विच्छेदः**: 'continuous'; cf. 501c.

(d) **मुरले**: The river. **निचुलद्गुमः**: The *nicula* frequents the banks of streams.

४०३. The verse is an instance of **आक्षेप**, everything said being really an invitation to the traveller *not* to hasten his departure.

(a) **स्विरगतिः**: 'leisurely, careless movements.'

४०४. (a) **चणं विश्रम्य**: 'after resting a while'; cf. 521d. **इह**: to be taken with **विटपिनि**. The verse is similar in import to the preceding and following.

४०५. Translated by Aufrecht, *Z.D.M.G.* xxxvi, p. 539, and by Jacobi, *Dhvanyāloka*, p. 61. The verse is similar to 503 and 504.

(a) **परिणतवयसामग्र्योर्**: 'oldest of the old.'

(b) **निःशेषामारः**: The maid has to do all the work and is fully occupied.

(c) **पत्न्याहम्**: 'unfortunate I.' **अस्मिन्**: sc. गृहे; cf. 61c and reff.

(d) **कथितमभिमतः**: 'conveyed her proposal.' **व्याहृतिव्याजपूर्वः**: 'under pretence of verbosity'; cf. **व्याहृतिर्** in 445a. Aufrecht reads **व्याहृति**, which would more naturally denote explanation.

५०६. (b) **दिशि दिशि** . . . : Cf. 469b, 507c.

(c) **गूढे**: 'in a lonely place.' **अतर्कितलब्धया**: 'caught unobserved.'

५०७. (a) **व्यापारः**: 'occupation.'

(c) **दिशि दिशि** . . . : Cf. 469b, 506b.

(d) **अहव्यासुचाम्णोः**: The poem from which the verse is taken related apparently the story of Indra and Ahalyā.

५०८. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 527, and by Jacobi, *Alamkārasarvasva*, p. 441. Add to margin **Sāras*. i. 143 anon. (lectt. as *Śp.*, but **हन्त** for **चौर्यं** in c).

(d) **वनभुवाः**: The genitive depends upon **समुत्कण्ठते**; cf. *Mālati-mādhava*, v, p. 72 (ap. Speijer, *Sanskrit Syntax*, p. 89), **भवानुत्कण्ठते मद्यन्तिकायाः**. As regards the river banks in such a case, cf. 500, 502.

५०९. Add to margin **S.-Mukt.* iii. 58 anon. (**प्राणाधिपो**, b).

(d) **पुङ्खितः**: 'drawn to the haft.'

५१०. (b) **पुण्यवतीभिः**: Cf. 178d and reff.

(c) **दुष्टा**: If this reading were correct, the form would come from **दुष्टि** and mean 'through being दुष्टा'.

(d) **कुह** denotes not only the cuckoo's cry, but also the new moon **तिथि**, when the moon is not seen.

५११. (d) **अङ्गलिखनैर्**: She means to account for the scratches upon her body (**आपदेष्टा**), which she sets down to the thorny creepers, among which she had had to follow the parrot; cf. 345d, 500d.

५१२. The verse is an example of unexpected conclusion (*παρὰ προσδοκίαν*), as in 514-5. Read **प्रचण्डोद्युपे** in c ?

(c) The lost syllables no doubt contained a synonym of **पाप**.

(d) **किं हर्षणः**: The **सखी** interrupts 'By Kṛṣṇa ?' 'No! By the Yamunā's waters. It is you who are fond of Kṛṣṇa (as your suggestion shows).'

५१३. Translated by Jacobi, *Alaṃkārasarvasva*, pp. 424-5. *Παρά προσδοκίαν*, as in 512, 514. With *a-b* cf. *Sbhv.* 1423.

(a) आकृष्य . . . कचयहः Cf. 278c and reff. वज्र appears also to denote a part of the dress, as does कण्ठ in *b*. See the lexx.

(d) बाले खज्जा प्रणष्टाः An interruption. कुटिले: 'cunning,' opposite of सरले, 'simpleton' (cf. 372b and reff.), which the other texts read.

The rhetoricians dispute whether this verse is an example of *ryājokti* or of *apahnuti*.

५१४. *Παρά προσδοκίαν*, as in 512-3.

(a) आमोदिना . . . : 'perfumed, with wine, dusty (or palé), having tangled locks.'

(b) पतताः Cf. 367c and reff.

(d) मत्तेन . . . : The सखी interrupts—'Mad lover?' 'No! my hair.'

५१५. (*a-b*) The original reading in *b* is not easy to conjecture: for वह possibly दह and for वसति यामो perhaps वसतिग्रामो may be suggested.

(d) किं न्विदम्: 'What can it mean?'; किमिदम्, 369d.

५१६. Domestic love is here decried as too tame; cf. 509f.

(d) गृहाश्रमव्रतः: 'a domestic course of asceticism.'

५१८. (a) संचारः: 'movement of people'; cf. 519a, 524d.

(b) विदेशयति: यात is here compounded on the analogy of गत = स्थित.

(d) अघनचपला: the authoress's name; cf. 29d and reff.

५१९. Add to margin **Sāras.* i. 91 anon. (lectt. as *Śp.*).

(a) संचारः Cf. 518a, 524d.

(d) कृच्छालः: She can scarcely stand, so encumbered, in her house, much less walk मार्गे पङ्क्तिनि.

५२०. (a) आर्द्रः Cf. 326b and reff.

(b) निव्रणे: Read निखले.

(d) न पुष्पिर्विना: Cf. 123b and reff.

५२१. As regards the *ākṣepa* in this verse cf. 503-5.

(a) स्त्री जननी: His mother is not beloved by the wife.

(b) मुलैव मध्यदिने: Since the जननी left at dawn and went मुहूर्त, the husband is not to be expected back till late.

(c) पङ्गुत्वेन . . . : Being lame, he would be both slow and easily observed.

(d) स्थित्वा चणः Cf. 504a.

. ५२२. (a) The anklets catch in their dresses. संयम्यः To prevent jingling.

(c) कुन्तलमल्लिकाः The bees are excited by the scent of the jasmine in their hair.

(d) विकलीकृताः 'distracted'; cf. 468b. व्यक्तः 'unmistakably.'

५२३. Translated by Aufrecht, Z.D.M.G. xxxvi, p. 553.

(a) विधुरमलिनोः 'the moon is clear.'

(b) People are on the watch for faults, and the reproaches of friends are hard to bear.

५२४. (b) चरणलाचालिपिः 'marks of the lac on their feet'; cf. *Harṣacarita* (Bombay, 1892), p. 15, ll. 14-16, where the red sky of sunset is explained as due to this cause.

(d) पराश्वः : So also some MSS. of the *Anargharāghara* : others पराचः. संचारान् : Cf. 518a, 519a.

५२५. Add to margin a ref. to Vāmana, iv. 3, 10, where the verse is cited.

(b) दन्तपत्रः 'earrings.'

(c) अविभाव्यतां गताः : Being all in white, they are invisible in the moonlight. सुखमेवः 'easily.'

PRATIKA INDEX

(Verse numbers of the text precede ; page numbers of the
Preface and Introduction follow)

अंहः संहरदखिलं, 97
अकालजलदस्रोक्तैश्चि०, 86
अकालजलदेन्दोः सा, 86
498 अकृतप्रेमेव वरं न पुनः
,, अकृतस्नेहो हि०
अकृतं नितम्बभागे, ix, 33
अकौसुमी मन्मथचाप, 83
अये गीतं सरसकवयः, 30
96 अये तप्तजला नितान्तशिशिरा०
अये वितत्य चरणी, 37
अङ्गणवेदिर्धसुधा, 57
अङ्गारैः खचितेव भू, 63
अच्छिन्नं नयनाम्बु, 94
अच्छिन्नमेखलमलम्ब, 38
अज्ञानाद्यदि बाधिपत्य, x, 62
अतसीपुष्पसंकाशं, 106
297 अतिप्रीडी राचिर्ब
अत्यच्छं सितमंशुकं, 65
अत्युष्माः परितः स्फुरन्ति, ix, 38
अचार्द्रचन्दनकुचा, 83
285 अचैष स्वयमेव चित्रफलके
अथायतनसंनिधौ, 101
अथाससादास्तमनिन्यतेजा, 52
अथो गणपतिं वन्दे, 86
अथोहामिरिन्दोः, 77
अथोद्वबन्धुख भयंकरे करे, 36
521 अथ स्वां जननीमकारण
अथापि सानुशूल, 101

406 अथोद्यानगृहाङ्गणैः
342 अधरपद्मरागो ऽयम
अधरे विनिहितवंशं, 53
अध्यायोधनवेदि मार्गण, 47
अध्वश्रमाय चरणी, 83
अनध्यवसितावगाहन, x, 50
304 अनखं संतापं शमयति
372 अनालोच्य प्रेम्णः परिणतिं
अनुकृतगण्डशैलमद, 41
अनुदिनमभ्यास, 68
अनुप्रासिनि संदर्भे, 86
175 अनेन कुम्भद्वय
191 अनेन रक्षोर्भ भवन्मुखेन, xiv
अन्तरं कियदाख्यान्ति, 86
479 अन्तर्निबद्धगुरुमन्यु
अन्तर्मेन्युविभिन्न, 20
459 अन्तस्तारं तरलिततलाः
अन्यः कः चारुवार्धे, 40
अन्यस्य संप्रतीमं, 67
अन्या साधिगता स्वया, 38
अन्यासु तावदुपमर्दसहासु, 104
अन्योन्याहतदन्तनाद, 56
201 अन्योन्योपमितं युगं
अन्विष्यन्निरयं चिरात्, 38
अपनय महामोहं, 42
अपरो ऽन्तगतो लिङ्गः, 100
91 अपां कूले लीनं
अपाससाराभिर्, 110

- 493 अपि पिबत चकोराः
 अपेक्षते न च खेहं, 89
 अपेतव्यापारं, see व्यपेत
 399 अप्राप्तकेलिमुखयोर्
 अव्यर्थव्यवधीरितो, 19
 अव्यर्थलङ्घित एव, 74
 अभिनवं गलितांशुक, 36
 अभिपतति घनं शृणोति, 19
 338 अभिमुखपतयालुभिर्
 253 अभिमुखे मयि संहत, xiv
 अभिहिताप्यभियोग, 104
 अभूत्वाची पिङ्गा, 65
 अभ्यस्य स्मरदंशकौशल, 77
 अभ्युद्युता वसुमती दलितं, 40
 262 अभ्यन्तमणिनूपुर
 अभी तिलाक्षैलिक, 63
 अभीषां प्राणानां, 49
 211 अभीषां मण्डलाभोगः
 अभं कालचेपं त्यज जलद, 18
 अभुषी चौराय, 23, 118
 235 अभृतसिक्तमिवाङ्ग
 अभ्यरान्तमवलम्बितुकामं, 43
 505 अभ्या शेते ऽत्र वृद्धा
 अभ्यः कर्दमतामुपैति, 68
 104 अभ्योर्ध्वजल्यन्तमन्दर
 अभ्योधी विहरन्तमं, 86
 274 अभ्योर्द्वहं वदनमम्बक
 220 अयं लोलं मुक्तावली
 अयं जनः परो वेति, 43
 240 अयं ते विद्रुमच्छाद्यो, xiv
 अयं दूरभ्रान्तः पटुतर, 115
 421 अयं धारावाहसिद्धिदि
 398 अयं धूर्तो मायावि०
 अयमुदयति मुद्राभञ्जनः, 77
 अयं बन्धुः परो वेति, 30
 अयि चकितमुग्धचातक, 41
 अयि चातक चक्षुषुः, 110
 अयि विजहीहि दुढोपगूहनं, 36
 अये पञ्चावस्थामकक्षण, 19
 अये मुक्तारत्नप्रसर, 71
 अव्ययि साहसकारिणि, 104
 436 अरतिरियमुपैति
 अर्या न सन्ति न च मुञ्चन्ति, xi, 69
 अर्धोक्ते भयमागतो, 20
 अर्वाचीनवचःप्रपञ्च, 100
 123 अलकेषु चूर्णभासः
 अलङ्घ्यं सर्वेषामिह, 47
 225 अलमतिचपलत्वात्, x, xiv
 अलमलमघृण्यस्य, 41
 अलमलमनुगम्य, 70
 अलं बलिभिदङ्गना, 95
 244 अलसयति गात्रमधिकं
 230 अलसवलितमुग्ध
 अलिपटलैरनुयाता, 62
 197 अलीकव्यामुक्तप्रचुर
 अलीनां मालाभिर्, 109
 250 अवचनं वचनं गुह्यसंनिधाव्
 अविवेकि कुच, see हनु नाम
 अश्वथमलोलजिह्वं, 118
 61 अशिथिलपरिसन्दः कुन्दे
 अष्टौ हाटककोटयस्त्रिं, xi, 106
 असंज्ञाः खल्लेते, 22
 371 असद्वृत्तो नायं न च
 असन्तो नाभ्यर्थाः, 49
 167 असारं संसारं
 437 असावहं लोहमयी
 असावेकद्विचिप्रभृति, 83
 125 असितभुजगशिषु
 419 असौ गतः सीगत एव
 असौ गिरेः शीतलकन्दरसः, 52

असौ सुरतरङ्गिणी, 54
 असंगतभारविरवि, 63
 अस्थिरमनेकरागं, 107
 अस्युष्म संगतिमिह प्रविहाय, 63
 अस्मिञ्जडे जगति, 41
 अस्मिन्नीषदलितविततः, 55
 204 अस्याः सर्गविधौ
 241 अस्यास्तुङ्गमिवस्तन
 अन्नस्रोतस्तरङ्ग, 67
 475 अहमिव शून्यमरणं
 अहमिह कृतवियो, 46
 अहो अहं नमो मह्यं, xi, 86
 382 अहो दिव्यं चतुर्वहसि
 139 अहो धनुषि नैपुण्यं
 अहो प्रभावो वाग्देव्या, 86
 अहो मे सौभाग्यं, 33
 अहौ वा हारे वा, 30
 आकण्ठदृष्टशिरसा, 97
 214 आकर्णान्तविसर्पिणः
 आकर्षन्निव गां, 38
 आकुण्ठीकृतपृष्ठं, 77
 आकृष्टिः कृतचेतसां, 97
 513 आकृष्टादावमन्दयह
 आक्रन्दाः स्तनितैः, 75
 आक्रान्तं वलिभिः प्रसह्य, 42
 आघ्रातचोणिपीठः, 105
 आघ्रायाघ्राय गन्धं, xi, 68
 आजन्मो विहितभक्ति, 41
 आजन्मस्मितयो महीरुह, 22
 आतन्वन् सरसां स्वरूपरचनां, 113
 आसौ वाससि रोडुं, 100
 आदाय चापमकलं कृत्वा, 63
 आदाय कृतमाकृतेश्चपशमाद्, 63
 आदाय मांसमखिलं, ix, 38

441 आदृष्टिप्रसरात्रियस्य
 आदौ मानपरिग्रहेण, 86
 238 आदौ विस्मयनिसारङ्ग
 आद्यत्वावधि शिष्टि शिष्टि, 113
 182 आनीलचूचकशिली
 आपुङ्गायममी शरा, 83
 आपुष्पप्रसरात्मनोहरतया, 63
 आपूर्वस्मादिडोजः, 101
 2 आवाह्यव्रतमण्डलाय
 आभोगिनः किमपि कां, 20
 आमूलतो वलितकुन्तल, 83
 514 आमोदिना समधुना
 आमोदैस्ते दिशि दिशि, 19
 54 आरक्ताङ्कुरदन्तुरा
 76 आरक्तैर्नवपल्लवैर्वि
 190 आरब्धे दयितामुख
 आरूढान्तरथीवनस्य, 37
 आरोग्यं विदत्ता, 46
 आरोपयसि मुधा किं, 68
 आरोह्यवनीरुहः, 77
 आर्त्तस्थ यानमशनं च, 98
 आर्द्रां कण्ठे मुखान्ज, 110
 आर्यान्कमहाव्रतं, 77
 आलिङ्गितो वसधां निज, ix, 32
 आलिङ्गन् भृशमङ्गकानि, 44
 आवक्रन्दु तदाङ्गमेव, 117
 313 आवृण्वाना सगिति जघनं
 आशाः प्रसादयन्तु पुण्यतु, 77
 आशीमिव कलामिन्दोः, 92
 152 आश्चर्यमूर्जितमिदं
 आसिष्टवाक्यतरुपल्लव, 32
 आक्षेपः प्रथमं क्रमेण, 77
 403 आक्षेपेण पयोधर
 110 आसारान्मृदुप्रवृत्तमस्मृतौ
 आसीद्यस्तव पुचक, 115

आस्ता गाढतरा°, 94
 आस्ता तावदसीमपौद्व, 100
 308 आस्तां दूरेण विक्षेपः, xiv
 आहत्याहत्य मूर्धा, 68
 416 आहारे विरतिः समस्त
 आहारो गरलं तृतीयं, 79

इतः काकानीकं प्रतिभयमितः, 50
 346 इतः पौरस्त्यायं
 इतस्ततो भवन् भूरि, 91
 इतस्तावन्नेत्रे, 101
 इति कृतपशुपतिपेलव, 68
 इत्थं पशुपतिपेशल, 68
 451 इदानी तीव्राभिर्दहन
 इदानीमर्घन्ति प्रथम, 77
 516 इन्दुर्यव न निम्यते
 इन्दोर्लेख चिपुरजयिनः, 90
 इमास्ता विम्याद्रेः, 77
 इयं गौरहामा तव, 110
 इयं गौरेका नः, 116
 इयं पक्षी भिक्षिर्, 41
 इह निवसति मेरुः, 34
 इह निशि निविडनिरन्तर, 23
 इह रूपमात्रसारे, 94

ईषक्षीमशभावभाजि, 102

उच्चैःस्थानकृतोदयः, 42
 उच्चैरुत्थितस्य तेन, 96
 उच्छन्नच्छदिदृक्कसवृत्ति, 116
 455 उच्छूनाद्यमशुनिर्गम
 उच्छुशुर्वीतवन्तः, 77
 उज्ज्वलः स्वर्णकाक्षीर्, 83
 उत्कायडाकुलचक्रवाक, 114
 उत्तिष्ठं सखि वेतिपूरित, 77

उत्तिष्ठन्निष्पन्नपाशु, 100
 उत्खातप्रखरा सुखा, 113
 उत्तालः किङ्किणीनां, 62
 143 उत्तालासकभञ्जनानि
 37 उत्तिष्ठन्त्या रतान्ते, xiii
 उत्थायोत्थाय पापेष्वा°, 53
 उत्पत्तिर्भण्डकुले यद्व°, 76
 उत्पाद्य यत्स्वयमपि प्रबला°, 63
 उत्पुच्छप्रमदोक्षसद्, 116
 108 उत्पुष्कार्जुनसर्पे
 उत्सन्नमापणमनुं, 41
 उदयगिरिमूर्धंगो ऽयं, 118
 उदारचरितस्थायी, xi
 510 उदेति यस्यां न निशाकरो
 524 उदेष्ट्योयूषशुतिरुचि
 उहण्डकोकनद, 107
 उहुजेभ्यो सुदूरं घन, 52
 70 उल्लिप्तसवकावतंस
 उद्यद्गर्हिषि, see गृह्यद्
 उद्देगं जनयन्ति संचित, 77
 उल्लमय्य सकचग्रहम°, 108
 उन्नीतो भवभूतिना, 20
 उन्नीलन्ति नखिर्जुनीहि, 23
 उन्नीलन्त्यगिररिमजाल, 73
 467 उन्नीलन्त्यकुलकराल
 461 उन्नील्याषि सखीर्न पञ्चसि
 उन्मुक्तक्रमहारि, 100
 85 उपनयति कपोले
 195 उपप्राकारायं प्रहिशु
 उपयुक्तखदिरवीटक, 47
 उपरि कवरीबन्धान्, 51
 उपरि गूढहिमांशु, 31
 484 उपरि घनं घनपटलं
 उपरि पयोधरमाता, 65
 उपार्जितानां विज्ञानां, 33

उपैति चाराब्धिं, 100
 उपोढरागेण विलोलतारकं, 52
 उरःकृत्वा वेधां मणिं, 98
 उल्लापयन्त्या दधितस्य, 112
 329 उषसि गुह्यसमं
 ऊषध्वन्मणिन्दितं प्रथयता, 93
 ऊर्ध्वैर्वृत्ते हरिपदे, 115
 एकं योगनियोजनाय, 117
 एकः स एव परिपालयिता, 101
 एकैव निजवृन्दमध्यगा, 21
 एकतश्च सुरमुन्दरीजनः, 98
 352 एकचासनसंस्थितिः
 155 एकमेव बलिं बद्धा
 380 एकस्मिञ्छयने पराङ्मुख
 एकस्मिन्नवपातिते ऽपि, 86
 9 एकस्यापि मनोभुवस्तदवला
 एकस्यायमुदेति मूर्धनि, 63
 एकैनेव पयोधिना, 110
 एकैकातिशयालवः, 57
 एको ऽपि जीयते, ix, 86
 एको ऽपि त्रय इव भाति, 32
 109 एणी याति विलोक्य
 एतत्कवीन्द्रमुखचन्द्र, 115
 एतत्तर्कय कौरवक्लम, 101
 145 एतद्भाति नवयौवन
 एतन्मन्दविपन्न, 100
 181 एतल्लोचनमुत्पलभ्रम
 161 एतस्मिन्नवदातकान्ति
 119 एतस्मिन्मन्दार्जरेव
 424 एतस्या विरहज्वरः
 „• एतस्याः स्मरसंज्वरः
 132 एताः पङ्क्तिस्तुल्यकूटनलद

एतानि निःसहतनोर्, 33
 एते केतकसूचिसीरभजुषः, 79
 472 एते चूतमहीरहो
 एते ते पुरतो मरुस्थलभुवः, 77
 73 एते नूतनचूतकोरक
 एते लक्षण जानकी, 113
 एते वामविलोचनकुच, 54
 एते संप्रति वैमनस्य, 78
 एतैर्जह्नुसुताजलैर्, 115
 एवं स्थापय सुभु, 78
 एष ते विदुम, see अयं ते
 एष्यत्युत्सुकमागते, see दूरादु
 एहि तच्च चिनुवः सुकौसुमं, 44
 ऐन्द्रं धनुः पाण्डुपयोधरेण, 52
 ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म, 91
 16 क एकस्त्वं पुष्पायुध
 ककुभि ककुभि ध्वान्, 19
 कण्डच्छायामिषेण, 38
 147 कण्डे मौक्तिकमालिकाः
 कतिपयदिवसस्थायी, 63
 387 कथंचिन्मैदाघे दिवस
 कदर्थितस्यापि हि धैर्यवृत्तेर्, 29
 कनककुण्डलमण्डित, 23
 49 कनकनिकषस्वच्छे
 कनकभूषणसंग्रहणीचितो, 18
 381 कन्दर्पकन्दलि सली
 14 कन्दर्पादपि सुन्दराकृति
 396 कपोलं पद्मभ्यः कलयति, 50
 कपाले गभीरः कुहरिणि, 78
 कपाले मार्जारः, xi, 83
 कपोलादुडुनीर्, 101
 377 कपोले पद्माली करतल

कम्यन्ते कपयो भृशं, 97, 110
 315 करकिशलय धूला, xiv
 करिकलभ विमुञ्च लोलतां, 57
 415 कर्णे यन्न हतं, 23
 कर्तव्या चार्थसारे ऽपि, 86
 कर्ता चिलोचनादभ्यो, 86
 कर्पासौषधकृष्ण, 98
 कर्पूरद्रवशीकर, 51
 कलाधारो वक्रः, 114
 कल्यान्ते शमितचिविक्रम, 38
 269 कल्याणं परिकल्पतां
 कवीनामगलहर्षो, 56, 89
 कवीनां मानसं नीमि, 87
 कवेरभिप्रायमशब्दगोचरं, 108
 कश्चिद्वाचो रचयितुं, 31
 470 कश्चाद्यातैः सुरभिरभितः
 कस्त्वं तासु यदृच्छ्या, 53
 कस्त्वं भो निशि केशवः, 37
 कक्षात्पार्वति निष्ठुरासि, 63
 435 कक्षादिदं नयनमस्त
 454 कक्षान्नायसि मालतीव
 कल्लारस्पर्शर्गभेः, 52
 का त्वं कुन्तलमल, 38
 कां तपस्वी गतो दशां, 60
 62 कान्तां हित्वा विरहविधुरा
 112 कान्तां क्वापि विलम्बिनी
 कान्तानां वदनेन्दुकान्तिं, 96
 296 कान्ते तल्पमुपागते
 57 [कान्ते]न प्रहितो नवः
 77 काप्यान्वा मुकुलाधिकार
 काप्यागतं वीक्ष्य मनो, 84
 4 कामक्रीधो द्वयमपि यदि
 कामं कृत्ते नदीनाम्, 78
 कामं भवन्तु मधुसम्पद, 41
 कामस्यापि शूराहतिर्न गणिता, 76

कामायुःष्टोमयज्वा, 72
 कारङ्गीः कूजयन्तो, 56
 7 कारुण्यामृतकन्दली
 कार्णाटीदशनाङ्कितः, 91
 कार्पासास्त्रिप्रचय, 114
 कालक्षरपतिसक्ते, 87
 कालप्राप्तं महारत्नं, 24
 कालिन्दि ब्रूहि कुम्भोज्ज्व, 38
 कालिन्दीजलकुञ्जवञ्जल, 30
 कालिन्दीजलकेलि, 53
 124 काले वारिधराणां, xiii
 काशारशोषिणि नवोदय, 78
 341 काश्मीरपङ्कखचित
 462 किं वातेन विलङ्घिता
 किं वीणाकृषितेन, 40
 74 किंशुककलिकान्तर्गत, 107
 किं कवेस्तस्य काव्येन, 89
 40 किं किं सिंहसतः
 203 किं कौमुदीः शशिकलाः, xiv
 किंचित्कोपकलाकलाप, 75
 किं चित्रं यदि तन्वङ्ग्याः, 54
 किं तथा क्रियते लक्ष्या, 105
 किं ते नम्रतया किमुन्नततया, x, 63
 किं ते निर्जिताः, 40
 किं द्वारि देवहूतके सहकारकेन, 104
 किं न्वावृणोषि कवरी, 79
 322 किमपि किमपि मन्द्
 किमसि विमनाः किं चोन्मादी, 50
 किमस्यान्विद्देशि, 38
 444 किमितिकवरी यादृक्
 179 किमियमृतवृत्तिः
 किमिह वज्रभिरक्षीर्, 30
 ad 324 किमु परिगता भर्षा
 356 किं पादान्ते पतसि
 किं ब्रूमो जलधेः अग्रं, 110

किं ब्रूमो जलधेरनन्तमहिम, 63
 333 किं भूषणेन रचितेन, 36
 किं मे दुरोदरेण, 68
 कियन्तं चित्कालं दशन 20
 393 कियन्माचं गोचस्त्वलित
 कियन्माचं जलं, 65
 किरति मुखगृहीतं, 41
 कीर्त्तिः प्रवरसेनस्य, 56
 कुचकलत्रमहिम्ना, 84
 463 कुचौ धत्तः कम्पं, x
 26 कुतस्त्वममुकः
 कुम्भीसंचिततण्डुलाः, 51
 कुरङ्गाः कञ्चाणं प्रति विटपं, 96
 कुर्वन्नाभुमपृष्ठो, 105
 136 कुलगुणरमराणां
 कुलोत्कर्षात्स्नेहात्, 120
 266 कुवलयवनं प्रत्याख्यातं
 कूर्मः पादाङ्घ्रियष्टिर्भुजग, 40
 224 कृच्छ्रेणोद्युगं व्यतीत्य
 कृतककुपितैर्वाप्याश्वोभिः, 76
 कृतकमधुराचारे, 24
 कृतपादनगूहनो, 110
 कृतोपकारं प्रियवन्धुं, ix, 65
 395 कृत्वागः स च नागतो ऽपि
 कृत्स्नप्रबोधकृदाणी, 89
 कृथा मैवं चेतः, 50
 कृष्णः पातु स यस्य संसदि, 97
 कृष्यन्ति चारुचरितैः सुजनस्य, 42
 116 केदारे नववारिपूर्णं
 456 केन प्राप्तो भुवनविजयः
 केनात्र चम्पकतरो वत, 107
 केन्दुयं श्रीर्वसन, 110
 426 केयूरीकृतकङ्कणावलि
 के वैज्रतनितम्बेन, 87, 104
 कैलासं दे पशुपति, 43

कोदण्डस्तव हस्तगो, 47
 को धन्यः सखि सुखितेन, 95
 365 कोपः सखि प्रियतमे
 384 कोपस्त्वया यदि कृतो मयि, xiv
 361 कोपो यत्र भृकुटिरचना, xiv
 21 को ऽयं द्वारि हरिः
 193 कोशः स्फीततरः स्थितानि
 254 को ऽसौ कृती कथय
 448 को ऽसौ धन्यः कथय
 259 क्रमशरलितकण्ठ
 क्रीडत्किन्नरकामिनी, 101
 कूराः शैलभुवो, 79
 कृ गृहाणि कुच गुरवो, 44
 327 कृचिन्ताम्बुलाङ्गः कृचिद
 कृचिदमरसरिक्कचित्, 42
 कृचिद्वस्तुस्फार, 89
 264 कृ पातव्या ज्योत्स्ना
 „ कृ पेयं ज्योत्स्नाश्वो
 509 कृ प्रस्थितासि, 105
 कृ भ्रातृश्रितो ऽसि, 70
 कृाकृत्यं(कृाकार्यं) शशलक्षणः, 31
 129 चपाः(पां) चामीकृत्य, 52
 चमी दाता गुणयाही, 118
 चीणसङ्को विशति, 99
 चीणान्येव तमांसि, 102
 चीरोदन्वानलीकः, 102
 चीरोदाश्वसि मञ्जरीव, 105
 चुत्चामेण कथं कथंचिद, 20
 खड्गहस्तो ऽरिमालोक्च, 97
 118 खद्योतच्छुरितान्धकार
 36 खर्वयन्निविमुक्तसंधि
 खेदं ये जनयन्ति ये, 63
 12 खेलाचक्षलसंचर, x

- गगनतलतडाग, 51
 239 गच्छति पुरः शरीरं
 234 गच्छन्त्या मुञ्जरर्पितं
 गतः कालो यच्च प्रणयिनि, 100
 गतं तद्वाभीर्थं, 120
 367 गतप्राया रात्रिः
 गतमतिजवाङ्मानं, 50
 410 गते प्रेमाबन्धे, 108
 गते बाधे चेतः, 110
 गते ऽर्धरात्रे परिमन्दमन्दं, 53
 368 गतो दूरं चन्द्रो
 गतो ऽसं घर्माशुर्ब्रज, 111
 गन्तव्यं यदि नाम, 24
 465 गमनमलसं शून्या
 गम्भीरनाभिद्गदसंनिवेशः, 97
 गम्भीरस्य महाशयस्य, x, 64
 गम्भीरस्यापि सतः, 57
 120 गम्भीराब्धोधराणां
 गम्भीरोन्नर्जितेन 56
 गर्भक्लान्तिभरालसा, 115
 68 गर्भयन्त्रिषु वीरधां
 गर्वायने पलाशं, 78
 गर्वायसे विकचकोरक, 94
 गाङ्गमग्नौ शुभ(सित)म०, 115
 गाढयन्त्रि प्रफुल्ल, 60
 292 गाढावधःकृतद्वलि
 122 गायति हि नीलकण्ठी
 गीतोवैष्णवमन्दनादमधुराः, 66
 गुञ्जे महीमच विधाय, 100
 • गुणमयो ऽपि सद्दोष, 112
 255 गुह्या सनभारेण, xiv
 166 गुह्यतां जघनसनयोः
 192 गोचे साक्षादजनि
 गोपीजनालिङ्गितमध्यभागं, 53
 गीरोविभज्यमानार्धे, 40
 ग्रीष्मोष्मसौष्ठुयं, 56
 162 घनावूरु तस्या यदि
 घनोद्यानच्छायांमिव, 103
 घातयति महापुरुषान्, 55
 घोणाघोराभिघातो, 50
 घ्रात्वा श्रीणीमजाया, 57
 चक्रिता च भूताचार्य, 47
 चक्षुः कदर्थयितुं, 19
 88 चक्षुश्चक्षुगणोदरैः
 267 चक्षुषोलाक्षलानि
 चक्षुष्याभिघातं, 52
 चक्षुष्यादनखाय, 105
 28 चटश्चटिति चर्मणि
 चण्डीकान्तो भगाली च, 91
 चन्दनं चन्द्रिकाचक्रं, 89
 277 चन्द्रं चन्दनकर्दमेन
 चन्द्रग्रहेण विना, 68
 चन्द्रालोक्य पद्म, 78
 196 चन्द्री जडः कदलकाण्ड
 चर्चाभिव्यारणानां, 74
 चलतु तरला धृष्टा, see व०
 चिताचक्रं चन्द्रः, 84
 चित्राय लघि चिन्तिते, x, 57
 चित्रैर्यस्य पतचिभिर्, 112
 309 चिराच्छ्रेमप्रणय
 चुम्बन्नागनमाशुट्ठ, 108
 चूडापीड निबद्धवासुकि, 60
 392 चेतस्यङ्कुरितं विकारिणि
 173 चेतोभुवो रचितविभ्रम
 चेतोहराः युवतयः, 106
 261 चो(चै)लाक्षणेन चल
 66 च्युतसुमनसः कुन्दाः
 छत्रोपात्ता निजुज्ञैः, 78
 छायाशीतलताः, 100
 क्षिप्रार्धैरकमेखलं, 79

- अगत्वा यथिता गाथा, 87
 170 अनः पुण्यीयाञ्
 अनयति अननाथ, 107
 अनस्थाने भान्तं, 111
 अगानन्दचन्द्र, 72
 59 अम्बूनां कुमुमोदरेषु
 अयति तव कूणितेषु, 110
 अयति स मदलेखोच्छृङ्खला, 30
 299 अयति समरतान्त्र
 326 अयन्ति कान्तास्तन
 अयन्ति जितमत्सराः, 29
 अये धरित्र्याः, 99
 अलार्द्रां चर्वा वा, 50
 102 अलार्द्राः संव्यानं
 अवनिकावलि कान्तिक्रदातता, 113
 आतस्थ नाम न विनङ्गयति, 29
 आतिं यथानुसरसि त्वमिह, 64
 386 आते केलिकलौ हते
 आते अगति वास्मीकौ, 32, 33
 जानकीहरणं कर्तुं, 87
 जानुदघ्नकमुपेक्ष्य वारि तद्, 44
 जाने विक्रमवर्धन, 121
 जायन्ते बहवो ऽत्र, 110
 25 जीयासुः शकुलाकृतेर्
 जीवतो ऽपि निहतस्य, 98
 107 जृम्भाजर्जरद्विम्ब
 33 जृम्भाविजिह्वितदृशः
 ज्योतिस्त्रकाचदण्डः, 42
 ज्योत्स्ना श्यामलिमान, see श्यामां

 तं वन्दे पद्मसत्तानं, 87
 तदुपगतं पद्मे, 38
 तटी विन्ध्यस्यान्नेरभजत, 21
 तच्छित्तजःपुङ्गीर्, 20
 402 तत्तद्वदपि यथावसरं
 तत्तद्विक्रमदोहदेन, 102
 तत्तावदेव शशिनः, 66
 359 तथाभूदस्माकं
 350 तदेवाजिह्वाचं
 तद्वर्भभूणतस्मिन्, 20
 205 तद्वक्त्रं यदि मुद्रिता
 353 तद्वक्त्राभिमुखं मुखं
 218 तद्वीडाभरभुममास्य
 186 तन्वङ्गीनां स्तनौ दृष्ट्वा, xiv
 184 तन्वङ्ग्याः स्तनयुग्मेन
 तन्व्याः समुत्तुङ्गकुचाय, 54
 तन्व्या मनोच्चस्वर, 35
 208 तपस्यतीव चद्रो ऽयं
 तमोभिर्दिङ्कोणीर्, 20
 215 तरत्तारं तावत्प्रथम
 तरन्तीवाङ्गानि, xi, 84
 164 तरलनयना तन्वङ्गी
 तरलयसि दृशं किमुत्सुकां, 57
 345 तल्पे चम्पककल्पिते
 तव कितव किमाभिर, 79
 209 तव तन्वि स्तनावेती
 तवैतद्वाचि माधुर्यं, 64
 491 तस्मिन् पद्मशरे स्मरे
 तस्या नाम मया कथं, 37
 तस्यां निजभुजोद्योग, 21
 302 तस्यापाङ्गविलोकितस्य
 206 तस्या मुखस्यायत
 289 तस्यास्तापभुवं नृशंस
 567 तस्यास्तुङ्गमिव, see अस्वस्तु°
 ताजक्सप्तसमुद्र, 100
 93 तापं स्मरिर्मस्य
 413 तापस्तत्त्वमाहितासु
 तापात्पिण्डतवियहे, 30
 276 तापो ऽश्वाः प्रसूतम्यचः
 तारतारतरैतैर्, 33

तारताम्रसुवर्णानां, 99
 247 तावज्जराभरणवन्धु
 तावत्कविबिहंगानां, 42
 तावद्वाचः प्रमुक्ता, 78
 तिर्यक्तीक्ष्णविषाण, 78
 तोत्रार्कचुतिदह्यमान, 36
 52 तुङ्गोदयाद्रिभुजगेन्द्र
 207 तुलितस्त्वमुखेनायं
 तुल्यैवेष्टरसेवा, 103
 ते गोवर्धनकन्दराः, 51
 486 ते जह्ने जघनं च तत्, x
 तेजो दर्शयसि त्वमीदृशमपि, 64
 तेजोराशी भुवनजलधेः, 111
 501 तेषां गोपवधूविलास
 तेषां त्व निधिरागसां, 38
 ते सन्ति हन्त बहवो भुवि, 64
 तैत्तरीयपद्याचितिर्, 30
 तैत्तरीयैः किल कलास्वपि, 41
 तोयं निर्मयितं घृताय, 22
 99 तोयोत्तीर्णाः अयति कवरीः
 ती गूढककचाकारी, 87
 464 त्वजसि न शयनीयं
 चयो ऽप्रयस्त्रयो वेदास, 89
 त्रैलोक्यमुदारविष्णोस, xi, 102
 त्वं शीतलो नव्यज्जगदुरागी, 110
 त्वङ्गनङ्गमुदघदि°, 109
 त्वङ्गदैरिक्करोद्, 115
 त्वत्सीन्यग्लपितस्य, 102
 281 त्वदर्चिनी चन्दनभक्ता
 168 त्वङ्गनङ्गसपाङ्गु°
 291 त्वां चिन्तापरिकल्पितं, xiv
 चूषुङ्गत्व वमन्निर्, 107
 दंष्ट्रापिष्टेषु सखाः, 98
 43 दंष्ट्रासंकटवन्त्रकन्दर्

481 दग्धप्रह्ममदनद्रुम
 457 दग्धवेद्यं नवकमलिनी
 213 दत्त्वा वामकरं नितम्ब
 दन्ताग्रग्रहणं करोति, 66
 334 दंपत्योर्निशि जल्पितं
 दयालुर्नो बाले, 78
 432 दरदलितहरिद्रा
 343 दरक्लावं वासो
 13 दरोन्मुक्तारक्तस्फुरद् •
 दर्पे कविभुजंगानां, 87
 468 दलति हृदयं गाढोद्वेगं
 दशकारमकभूपाली, 113
 दशाननचिन्नखुरप्रखण्डितः, 91
 447 दहति विरहे ऽङ्गानि
 323 दाक्षिण्यादभिमानतो
 दातुर्वारिधरस्य, 90
 11 दातृहृद्भनिभाजि, xi
 दामोदरकराघात, 58
 दारिद्र्यानलसंतापः, 54
 दाहच्छेदननिकषेर्, 55
 दाहो ऽस्यः प्रसृतपचः, see तापो°
 दिक्कालात्मसमेव, 38
 दिषु भूमी तथा व्योम्नि, 108
 दिक् सरागमुख, 20
 दिग्भागेषु हिमावृति, 97
 दिम्बधूवदनचुम्बि, 104
 दिव्यासा यदि तत्किमस्य, 78
 दिग्घातङ्गघटाविभक्त, 54
 दिङ्मुखोत्पन्नरपाङ्गुर, 44
 दिवापि जलदोदयाद्, 31
 453 दिशतु सखि मुखं ते
 दिशां हाराकाशः शमित, 24
 404 दीर्घोच्छ्वासविकल्पित
 दुःखदशां प्रविशन्त्यास, 57
 दुःखानि संदिशन्त्या, 56

84 दुःसिद्धदुर्लभपलाश
 दुर्धैर्यत्नाच्च, 101
 दुर्गारण्यदरीषु भूबह, 79
 दुर्जनज्ञताशतप्तं, 99
 518 दुर्दिननिशीथपवने
 दुर्वारकेलिकैलडिम्भ, 114
 390 दुष्टा मुष्टिभिराहता
 दूरं दृष्टिपथान्तिरोभव, 114
 दूराज्जलविकल्पयोरभिमुखं, 111
 दूरादपि सतां चित्ते, 87
 354 दूरादुत्सकमागते
 दूरादेव कृताञ्जलिर्न, 57
 98 दूरीभूतशरारि
 दूरीत्युक्तः सलय, 67
 169 दूर्वाभ्रामो जयति
 157 दृशा दग्धं मनसिजं
 दृशा सपदि मीलितं, xi, 111
 दृशोः सीमावादः, 87
 60 दृशन्ते मधुमत्तकोकिल
 दृष्टं दुर्जनचेष्टितं, 106
 200 दृष्टाः शैवलमञ्जरीपरिचिताः
 149 दृष्टा काश्चनयष्टिरथ
 217 दृष्टा दृष्टिमधो दधाति
 500 दृष्टिं हे प्रतिवेशिनि
 412 दृष्टे लोचनवन्धनाग्
 दृष्टौ संगरसाक्षिभिर्, 84
 देवः सर्वविवेचनैक, 102
 देव त्वम्भुजयोर्बलं, 38
 देव त्वं मलयचलो, 38
 देवस्त्वामेकजह्वा, 78
 20 देवि त्वं कृपिता त्वमेव, 103
 देवी वाचमुपासते, 72
 देवी सूनुमसूत, 78
 414 देवेन प्रथमं जितो ऽसि, 107
 देवे निर्भरसाहसैक, 102

देवो जानाति सर्वं, 37
 47 देवो हरिर्जयति यक्षवराङ्गरूपः
 देशैरन्तरिता सवैद्य, 50
 394 दैवादयं यदि ज्ञो
 दैवाद्यद्यपि तुल्यो, 62
 दोर्दण्डाक्षितचन्द्रशेखर, 60
 288 दोलालोलाः श्वसन
 दौर्भाग्यं वचसां तनोर्, 41
 17 द्युतिस्त्वच्छज्योत्स्नापटल
 340 द्रवनखपदभङ्गं
 द्वारं खड्गिभिरावृतं, 78
 द्वारं गृहस्य पिहितं, x, 55
 द्वारागतं काप्यवगम्य, 84
 द्वित्रमुचुकुन्दमुकुल, 32
 द्विसंधाने निपुणता, 87
 58 द्विस्त्रिः कोकिलया वृतं
 द्वीन्दं भाति जगत्, 38
 धत्ते पङ्कजिनीदले, 87
 140 धनुर्माला मीर्वी
 298 धन्यासि यत्काथयसि
 धर्मस्थोत्सववैजयन्ति, 97
 धात्री धातुं वहति, 59
 114 धारानिपातरवबोधित
 धारोत्सिक्तस्मित, 104
 धावति चेतो न तनुर, 23
 धावति तदमारोहति, 78
 धावन्तः प्रतिवासरं, 46
 89 धास्यत्यद्य सिततापत्र
 246 धित्तस्य मूढमनसः, xiv
 धिग्धिक्तान् क्लमिनिर्विशेष, 101
 धिग्धिक्तान् समयान्, 101
 378 धिग्धिक्तामयि केन
 धीरा धरिचि भव, 20
 धुनानः कावेरीपरिसर, 18

- 284 धूमेनेव हते दृशी
 धूर्तकाममभिषिञ्च नीरतो, 44
 धूलिधूसरतनुयुतिक्रमा, 45
 127 धूलीभिः केतकीनां
 धृतधनुषि बाहुशालिनि, 58
 ध्रुवमुदधितटीषु, 84
 ध्वनिनातिगभीरेण, 87
 512 ध्वस्तं केन विलेपनं ✓

 45 नखककचदारणस्फुटित
 336 नखचतं यज्ञवचन्द्र
 नखदलितहरिद्रा, see दर°
 310 नखदशननिपात
 339 नखपदबलिनाभी
 न तावद्विम्बोष्ठः स्फुरति, 73
 नदीनां मेकलमुता, 87
 171 न नीलाब्जं चक्षुः
 नन्दिन् खञ्जनमञ्जनाद्, 78
 न पाणिप्रच्छाद्यं, 35
 226 नपुंसकमिति ज्ञात्वा
 न पुष्कली ते स्वर्लोके, 40
 नभसि निरवलम्बे चातक, ix, 19
 401 न मन्दो वक्त्रेन्दुः
 भमस्तुङ्गशिरश्चुम्बि, 55
 3 नम्राः पादनखेषु यस्य
 न लोपो वर्णानां, 110
 न वक्ति प्रेमाङ्ग्रे, 31
 319 न वत विधृतः काक्षी
 नवनखपद, see द्रव°
 301 नवनवरहोलीला
 133 नवे धारासारे
 नवोक्तिर्जातिरयाम्या, 57
 418 नाकानोकहसंभवेः
 नागवहिरधिरोहण, 84
 469 नादत्से दुरिताङ्कुराण
- नाधन्यानां निवासं, 56
 305 नाधन्यान्विपरीत
 नाधन्यैः षण्दाविराम, 78
 1 नानाकवीन्द्रवचनानि
 नानाश्लेषरसाद्या, 45
 नायातो यदि तादृशः, 121
 नारोनितम्बफलके, 70
 नार्याः सारतिशून्यता, 108
 438 नावस्था वपुषो ममेक्षम
 नाश्वयमेतदधुना, 41
 निःशङ्कुशंकरकर, 55
 निःससार करघात, 60
 निःमृत्याहवसागराद्, 103
 निःक्षोहो याति निर्वाणं, 46
 429 निकामं चामाङ्गी
 निखिलैर्निस्तमङ्गैर्, 61
 153 निजनयनप्रतिबिम्बैर्
 नितम्बगुर्वी बङ्गशः, 84
 176 नितम्बश्री कं न स्वगत
 नित्यं निस्तृणप्रसवे, 79
 निदाघे संसारे, 54
 निद्रानन्दकरीर्गितात्, 115
 430 निद्रे भद्रमवस्थितासि
 निरजस्थालीकं चुदुप°, 106
 निरवयवानि पद्यानि, 62
 निरवधिरकूपारः, 79
 निरानन्दः कीन्दे मधुनि, 38
 निरीक्ष्य विमुञ्चयनेः पथोदो, 52
 निर्भीतभ्रान्तभोगिन्य, 78
 निविशन् बुध्रे चरणौ स्थितानना, 92
 निसेतुं मकरन्दविन्दु, 101
 निष्कान्दामरविन्दिनी, 20
 नीताः पुष्पापिनेहे, 78
 नीलोत्पलदलश्यामा, xi, 107°
 नीलोत्पलवने रेवतः, 58

237 नूनमाज्ञाकरस्तस्याः, xiv, 56
 नूनं बादलं छाद खेह, 114
 नूनं दुग्धाब्धिमन्थो, 87
 नृत्यद्वर्हिणि दर्दुरारवपुषि, 56
 नेतुं वाञ्छति नीड, 21
 नेतुं नीभिरिमा न यान्ति, 37
 477 नेत्रेन्द्रीवरिणी मुखाशु
 नैवाकतिः फलति नैव, 29
 35 नैवेके वयमेव
 नैषा वेगं मृदुतरतनुः, 112
 279 नो शक्वा गदितुं स्मरानल
 नौकानिर्गमकेनिपात, 50

पचाभ्यां सहितौ प्रसार्य, 114
 पचावुत्पिष्य चितौ, 105
 446 पक्षाययथिताशु
 376 पक्षान्तस्त्रलिताः कपोल
 पक्षालीपिङ्गुलिङ्गः, 60
 पङ्कज कलेषु वासः, 97
 पङ्कानुषङ्गं पथि विस्मरन्तः, 21
 312 पततु तवोरसि सततं, xiv
 523 पतिर्दुर्वचो ऽयं विधु
 पत्नी पात्रे कलानां, 78
 पञ्चामूर्त्युगं विभज्य, 39
 पद्मिनीसरसिजाननादगा, 45
 पयसि सरसः स्वच्छे, 78
 पयोधराकारधरो, 32
 परभूतशिरो मीनं तावद्, 18, 19
 परार्थे यः पीडा, 103
 परावृत्ता हंसाः, 78
 परिचुम्बनाय घटते, 114
 232 परिच्छेदव्यक्तिर्भवति
 233 पनिच्छेदातीतः सकल
 422 प्ररिक्तानं पीनस्तन
 405 पुरीरश्मारम्भः सृष्टि

पर्यङ्काङ्गतलं गते, 84
 पर्यङ्को राजलक्ष्म्या, 39
 पर्यस्तो दिवसस्तटी, 79
 पर्याप्तस्तनभारपीडित, 87
 पश्चादङ्घ्रिं प्रसार्य, 56, 105
 331 पश्चसि नखसंभूतां
 पाकचामतिलाः समुत्सुक, 78
 199 पाणौ पद्मधिया, 52
 पाणौ ब्रह्मकपालं, 79
 364 पाणौ शीघ्रतले, 52
 पातयति महापुरुषान्, see घात°
 पात्रं न तापयति नैव, 54
 पाथोनाथ जगत्पहंछतिभूतो, 64
 15 पादाभ्योजसमीपसंनिपतित
 पादावष्टम्भनम्, 55
 503 पान्य स्त्रिरगतिं विहाय
 515 पान्ये सप्तसरोऽन्तशाङ्कुल°
 11 पायाद्वः समयः स मारजयिनो
 पार्थस्य मनसि स्थानं, 87
 पित्रापि चायते या न, 113
 पीडितैककुचमेकिकाश्रुतं, 45
 113 पीताम्भःस्तिमिता
 328 पीनतुङ्गकठिनस्तन, xiv
 पुंसः स्त्रियां स्त्रियाः पुंसि, 116
 पुष्पायौ पूर्णवाञ्छः, 55
 294 पुनरुक्तावधि वासर
 पुरस्तम्भा गोचस्त्वलनं, 121
 पुरा प्रालेयशीलो ऽयं, 74
 पुराभूदस्माकं, see तथा°
 पुष्पधामपरिधापनामिषान्, 45
 पुष्पो ऽथ हस्तः श्रवणः, 100
 पूरापायप्रकट, 121
 420 पूर्णं कपोलतलमशु
 पूर्णो यः कलशो, 51
 पूर्वः कृतात्मनामसि, 78

- पुषुरसि गुणैः कीर्त्तया, 109
 पृथ्व्यां स्मृततरा दंष्ट्रा, 98
 पौरस्वैर्दक्षिणास्त्रिः, 19
 280 प्रकटयति चणभङ्गं
 प्रकाशं लोकां भगवान्, 52
 प्रचण्डवातोपरमेण निखलं, 35
 प्रणयकुपितां दृष्ट्वा, 104
 517 प्रणयविषदां वक्त्रे, 23
 256 प्रणालीदीर्घस्य
 प्रतिजागृहि दुस्वयं, 19
 प्रत्ययगोमयीर्लिप्त, 50
 प्रत्ययभास्करकराक्ष, 35
 प्रत्यङ्गं प्रतिकर्म, 84
 प्रत्यासन्नविदूरवर्ति, 110
 19 प्रत्युन्नाढरयस्त्रिराकृति
 344 प्रत्यूषे गुरुसंनिधौ
 10 प्रत्येकानेकजातिप्रतिवपुरमिता
 प्रथममनुतरन्तो, ix, 35
 प्रथममरणच्छायस, 84
 330 प्रदोषे दम्पत्योर्निज
 प्रसुन्नाम्नापरस्येह, 87
 347 प्रभाते पृच्छन्तीर्
 प्रभाते संनद्धसंनित, 18
 835 प्रयच्छाहारं मे यदि, 121
 प्रलयसहायकणवती, 75
 प्रवीरहठभोग्यापि, 84
 प्रशान्ते नृपुरारावे, see विश्रान्तिं
 प्रसभमिवाङ्गदविह्वला, 113
 प्रसरति तिमिरः सवितुर्, 116
 268 प्रहरविरती मध्ये वाङ्मः, xiv
 478 प्रहर्ता ज्ञानङ्गः स च
 449 [प्राक्] शेषेण चकुरित
 71 प्रमेवैवैचमस्य
 प्रायेणमभिसरन्ती, 47
 प्रातर्वारविसांस्त्रिणी, 105
 92 प्रान्तरक्तनिषोचन
 प्रान्ते पङ्क्तिनि पल्लवस्य, 78
 प्राप्यते गुणवतापि, 70
 210 प्रायः सानतटीभूमिः
 प्रायो नववधूः कान्, 93
 प्रालेयाभःशिशिर, 115
 प्रियकुञ्जामाङ्गो य इह, 73
 427 प्रियविरहमहोष्म
 प्रियसखि न जगाम, 35
 प्रियसखि विपद्दृष्टप्रान्त, 108
 प्रियस्य हृदप्रणयस्य, 55
 प्रियायां स्वेरायामति, 31
 433 प्रिये प्रयाते हृदयं प्रयातं
 383 प्रिये मीनं मुञ्च
 प्रीतिं न प्रकटीकरोति, 57
 प्रेङ्गलुक्तसभारं, 87
 प्रेङ्गलासुरकेशरीच, 103
 409 प्रेयान् सोऽयमपाकृतः
 प्रेर्यन्तेऽमी परमररयो, 113
 प्रौढच्छेदानुरूपो, 76
 295 प्रौढप्रेमरसान्नितम्ब
 106 फलभरपरिणाम
 फलमलघु किं, 111
 फेनः क्षीरासुराशेः, 84
 वणिगधिपते किञ्चिद्, 51
 बभूव गाढसंतापा, 58
 बाणः प्राणिति केशटः, 102
 बाणेश हृदि लपेन, 87
 बाला तस्मी कृतनुरिति, 104
 366 बाले नाथ विमुञ्च
 बाले गते पथोदाः, see वत्से
 434 बाण्यसुषुप्ति नाञ्जनं
 विन्दुवन्दुतरङ्गिता, 101

520 विभाषार्द्रनखक्षतानि
विम्बोष्ठाय नमस्करोति, 53
विलेभ्यो निष्क्रान्तं प्रति, 114
219 विसकवलनलीला
48 बीजं ब्रह्मिव देवो
बीजरङ्गरितं लताभिरू, 102
बुभुक्षितैर्व्याकरणं न भुज्यते, 70
ब्रूमः किं नभसो निसर्गमहत्, 64

31 भक्तिप्रह्विलोकन
भजेम भवदन्तिकं, x, 61
भद्रं ते सदृशं, 78
39 भभभमिति किं मही
भवजलधिजलावलम्ब, 60
370 भवतु विदितं कृत्यालापैर्
257 भवनभुवि सृजन्त
भागीरथीहारलता, 87
317 भावोद्गाढमुपोढकम्प
भासनाटकचक्रे ऽपि, 87
भासो रामिलसोमिलौ, 91
भीमश्चाम प्रतनुवदन, 64
90 भुवां घर्मारम्भे, 60
भूगोलप्रतिविम्बस्य, 87
भूपासाः शशिभास्करा, 68, 107
भूरिभारभराक्रान्तौ, 65
भूर्भूपालचमूपदेषु, 114
भृङ्गी कक्षव चर्चिके, 110
भृङ्गीर्नाविकसंनिभिः, 102
भेकेः कोटरशायिभिर्, x, 89
भोजं भङ्गा न भुङ्के, 112
भो भो दिक्पतयः प्रयात, 78
30 भ्रमति गिरिराट् पृष्ठे
480 भ्रमेद्विवक्षितमसंफलद
आभुञ्जन् किं ब्रवीमि, 64
आम्यस्त्रीत्कारचक्र, 56

आम्यङ्गासुरमन्दराद्रि, 79
आम्यद्विचभराणि, 84
142 भुवोः काचिस्त्रीला
358 भूभङ्गो गुणितस्त्रिरं
408 भूभेदे रचिते ऽपि
भूभेदैः कतिचिन्निरा, 21

मञ्जन्मातङ्गकुम्भ, 39
मञ्जन्मापि हि निष्फलं, 68
मञ्चे रोमाञ्चिताङ्गी, 107
मण्डितं कतिपयैश्च भानवैर्, 45
मत्तानां कुसुमरसेन षट्पदानां, 34
मत्तेभकुम्भदलनाकुल, 41
245 मत्तेभकुम्भपरिणाहिनि
मदनविजयपाचा मङ्गलं, 32
मदोष्मप्रागल्भ्याद्, 66
मधुरशिशिरामोदं, 95
482 मधुनारक्षेरभ्रमर
मध्येविन्ध्यवनं सलील, 50
मध्येवेरम समुन्नता, 68
431 मध्येसप्त समुन्नता, xiv
150 मध्येहेमयुगं कपित्थयुगलं
172 मनसिजविजयास्त्रं
मनोगतां मन्मथबाणबाधाम्, 53 °
300 मनोजन्मप्रौढ
423 मनो रागस्त्रीत्रं
मन्वानोद्धोललीला, 63
63 मन्दं दक्षिणमाङ्गयन्ति
497 मन्दादरः कुसुमपत्तिषु
22 मन्त्रज्ञाणितवेषुरङ्गि
मन्वे हिमांशुः प्रान्ते ऽपि, 87
221 मन्वे हीनं सतनजघनयोर्
369 मया तावन्नोचस्त्वलितः, 59
34 मयान्विष्टो धूर्तः
मयि जीवति बीजाद्ये, 65

- मर्मणि स्युशति भाषते, 41
 मर्यादाभङ्गभीतेर्, 116
 525 मलयवरसविलिप्त, 55
 56 मलयमहीधरपवनः
 मसृणमसृणं प्रेयः, 110
 महानीलश्यामं, 115
 महिषधूसरितः सरितस्तटः, 36
 माकन्देषु न यद्यपि प्रतिदिनं, 64
 मा गमकाद्विमूढ, 70
 मा गर्वमुद्गह कपोलतले, 43
 511 मातर्गैहिति यद्ययं
 मातर्धर्मपरे, xi, 110
 मातर्गो सन्ति तस्मिन्, 106
 मातर्गृहि किमेतद्, 79
 मातर्लेखि भजस्व, 97
 मातुः खेदमयं ततान, x, 39
 मात्सर्यतीव्रतिमिरा, 30
 मायद्दिग्गजदानदिग्ध, 107
 388 मानव्याधिनिपीडित
 348 मानोन्नतेत्यसहनेति
 मान्धाता स महीपति, 65
 मा मुख पञ्चशर पञ्चशरं, 53
 452 मा मुञ्चाप्तिमुचः कारण
 भायुराजसमो जज्ञे, 87
 374 मा रोदीः करपञ्चव
 373 मा रोदीः सखि नञ्जदन्ध
 519 मार्गे पङ्क्तिनि तोयदान्ध
 माखं मृणालवलयानि, 53
 माषीणां मुषि, 114
 मा क सन्तु हि चत्वारः, 88
 मा क सन्धिं विज्ञानम्, 97
 मित्रां अन्नय मनु, 32
 मिथ्याकण्डूतिसाचीकृत, 84
 मिथ्या देव भुजेन ते, 39
 मिथीभूतां त्वं तशुक्तां, 59
 मुक्ताभाणि पयांसि, 112
 460 मुक्तानङ्कः कुसुमविशिखान्
 मुखं विकसितवित्तं, 88
 मुखमात्रेण काव्यस्व, 58
 मुखांशवन्तमाख्याय, 36
 मुखानि चारुणि, 52
 मुखेन्दुः प्रथमज्ञ, 19
 80 मुग्धाताम्रैर्नवकिसलयैः
 363 मुग्धासि नायमपराध्यति
 मुग्धे किं शुकपञ्जरेण, 84
 311 मुग्धे तवांसि दयिता
 मुञ्चत गुणाभिमानं, 96
 307 मुञ्जव्रीडावत्याः
 मूर्धा काम्यवतो ऽभिवाद्य, 21
 मृग विसृज्य विषादं, 79
 293 मृगशिशुर्दृशस्तस्मात्
 मृगेन्द्रस्त्रेव चन्द्रस्व, 21
 मृत्पिण्डेन भुवि किं, 101
 मृत्युः शरीरगोप्तारं, x, 59
 97 मृदुचिह्नतया गुरुस्व
 128 मेघश्यामदिशि प्रवृत्त
 मेघर्दण्डो यदि च पटलं, 55
 160 मेघं तमःस्तवकमूर्धं
 मोक्षं ज्ञानांशुकाणि, 84
 मौली धारय पुण्डरीकं, 39
 मौली वेगादुदञ्चत्यपि, 55
 यः कुपं कुपते मुख, 64
 508 यः कौमारहरः स एव
 यः पीयूषसहोदरैः, 64
 यः संतापमपाकरोति, 64
 यन्काण्डं गगनद्रुमस्व, 37
 425 यन्ताडीदलपाकपाण्डु
 यक्षीकोकमनोरथस्व, 31
 यत्त्वमेवसमानकान्ति, 75.

५८ यत्पञ्चानि द्युगित्पाङ्क
त्पाङ्कसंज्ञासंज्ञा, 47
५८ यत्पीनसंज्ञाभारसंज्ञासं
ज्ञासंज्ञासं, 102
यत्पीनसंज्ञाभारसंज्ञासं
ज्ञासंज्ञासं, 33
यत्पीनसंज्ञाभारसंज्ञासं
ज्ञासंज्ञासं, 64
यत्पीनसंज्ञाभारसंज्ञासं
ज्ञासंज्ञासं, xi, 88
यथा ताराचक्रं चरति, xi, 74
यथा यथास्थाः कुचयोः, 56
यथार्थता कथं नास्ति, 88
यदन्योन्यप्रेमप्रवण, 50
163 यदपि विबुधेः सिन्धोरत्नः, 64
यदप्यहं शशिमुखी, 67
यदमरशतैः, see यदपि विबुधेः
यदस्त्रव्यापाराद्, 72
360 यदा त्वं चक्रोऽभूत्, 18
यदाभूदस्त्राकं, see तथा
यदास्त्राकं कुर्वन्, ix
यदि नाम देवयोगात्, 41
यदि भवति वचस्पृशतं, 66
351 यदि विनिहिता शून्या
487 यदि शशिधरस्त्वद्वेष्टेण
252 यदि सरोजमिदं ज्ञा
यदेतच्चन्द्रान्तर्गत, x, 65, 119
375 यदेतत्तेवास्तः
357 यद्वन्मयं गुणगौरवस्य
174 यद्वीर्यते जगति शस्त्रहता
428 यद्वीर्यं वपुषि
यद्वीर्यतातिवेगेन, 46
यद्वीर्यार्धजट, 84
यद्यपि वज्रगुणगम्यं, 66
यद्यप्यहं शशिमुखी, 67
332 यद्राक्षो रहसि व्यपेत
यद्राक्षीयोगफलं तदेव, 100

यद्वीर्यसंभितो वृषा, 64
यद्वीर्यभिः स्युश्चि, 21, 114
यन्नादृतस्त्वमस्तिना, 94
183 यन्नामापि सुखाकरोति
यन्निस्त्रिंशहतोन्नतिर्, 72
यशःपुत्रं देव, 107
यस्त्रीलोक्यजितः स्वरस्य, 84
32 यस्मिन्नुत्तरति श्रुतीः
यस्य जना न वदन्ति, 99
यस्याः प्रसादपरमाज्ञ, 53
यस्याधो गगनं रसातल, 40
50 यस्याधोधस्तथोपर्युपरि
यस्यानुद्गुरगन्धवाह, 101
यस्याहवे हयचमू, 84
यस्योद्योगे बलागां, 55
याः पञ्चानि प्रियं स्वप्ने, 47
141 याच्यो न कश्चन गुहः
यातस्यास्तमनन्तरं, 102
188 यातो लोचनगोचरं यदि
231 यावदा मुञ्जर्वलित, xiv
या विस्वीष्टरचिर्न, 112
यायावरकुलश्रेणैः, 88
यावद्दुःखक्रुदुम्बिनी, 79
389 यावन्तो सखि गोचरं
यास्यामीति समुद्यतस्य, 94
युक्तेन चूर्णेन करोति रागं, 98
ये कक्षोलिखिरमनुगता, 22
ये कारुण्यपरिग्रहाद्, 117
ये गोवर्धनमूल, 113
ये दीनषु दयालवः, 111
282 ये निर्देहनि दशन, 41
ये पूर्वं परिपाजिताः, 106
येषां वल्लभया समं, 65
ये संतोषमुखप्रमुक्त, x, 64
येर्दृष्टा सा न वा, see सा दृष्टा

यो धरिषीभरश्चान्तः, 88
 154 यौवनशिल्पिमुकलित
 146 यौवननगरारम्भे
 रक्तस्वं नवपद्मवै, ix, 34, 76
 रक्तस्रोतोवहायास, 51
 103 रजनिविरमयामेघ
 रत्नानां न किमालयो, 64
 रथान्तश्चरतस्तथा, 101
 रन्ध्रे संन्यस्तदृष्टिः, 79
 198 रन्ध्रोऽपि चिप लोचनार्धं
 रविर्मनागदर्शितवासरः सरः, 36
 265 रसवदमृतं कः संदेहो
 325 राजन्ति कान्तनखर
 राजा त्वं वयमप्युपासित, 101
 राजानः शशिभास्कर, see भूपालाः
 राजेति चण्डाकरं, 47
 राधायामनुबद्ध, 21
 रामः सैन्यसमन्वितः, 39
 रामैश्चन्द्रशरासनं, 84
 राहो यथा कितवस्तमस्या, 100
 राजासु नाथः परमं हि, 106
 रूपं वपुर्न च विलोचनहारि, 64
 रूपं विरोति परिकुप्यति, 112
 रे लाङ्गलिक निषथाः क्राडे, 19
 251 रोमाक्षैरिव कीकृता
 156 रोमावली कनकचम्पक
 लक्ष्मीकृतस्य हरिणस्य, 32
 212 लक्ष्मी वचसि कौस्तुभ
 लक्ष्मीकौस्तुभचन्द्रमःप्रभृतिभिः, 97
 लक्ष्मीक्रीडातडागे, 33
 लक्ष्मीश्रीकरणचूर्णं, 21
 लक्ष्मीसंयसरोज, 101
 44 लक्ष्म्याः केशप्रसवरजसां
 लघुनि तृणकुटीरे, x, 60

लभ्यते यदि वञ्चितानि, 39
 लवणामुधेरम्भः, 58
 लाषालक्ष्मललाट, ix, 23
 202 लावण्यद्रविणव्ययो
 लावण्यसिन्धुरपरैव, 105
 271 लावण्येन पिधीयते
 लिप्ता ललाटनेत्र, 50
 लिम्पतीव तमोऽङ्गानि, 105
 476 लीनेव प्रतिबिम्बितेद
 लीने श्रोत्रैकदेशे, 98
 216 लीलाताण्डवितभ्रु, 109
 488 लीलाताण्डवितभ्रुवः
 लीलालोलकराङ्गुली, 115
 148 लीलास्त्रलस्रणचार
 लूने पञ्च ततस्तनुष्टयं, 39
 लेखामनङ्गपुरतोरण, 102
 लोकः शुभस्तिष्ठति तावद्, 99
 लोचनेन कुमुदं स्य पीयते, 21
 65 लोक्षः कीकिलमण्डलः
 223 वक्त्राभुजं भुजमृणाल
 वक्त्राभुजं सरस्वत्य, 58
 275 वक्त्रेन्दोर्न हरन्ति बाष्प
 वक्त्रे या भुगनाभिपङ्क, 74
 वक्त्रोत्थां मेण्डराजस्य, 57
 355 वचोवृत्तिर्मा भूद्
 46 वत्स स्थावरकन्दरेषु, 21
 417 वत्से नैति पयोदाः
 वत्से माधवि तात, 113
 वदत विदितजम्बुद्वीप, 97
 वदननिहिते ताम्रनाशे, 112
 वहनशशिनः स्वर्णे, 112
 विनिताकरतामरस, 34, 43
 137 वन्दे देवमनङ्गमेव
 29 वन्दे भुजधमितमन्दर

278 वपुः शारङ्गाख्यासद्
 वयं बाह्वे बाह्वांस, 107
 18 वरदकरसरोज
 वरमियमकुशचतिर, 58
 वरं मृतो ननु बुद्धस, 111
 वराहानाशेषं, 110 °
 324 वलितमनसोरप्यन्यान्यं
 वर्षासंभूतपीतिमानं, 39
 349 वलतु तरला धृष्टा
 वसुरेव मलयमहतो, 31
 वसुरहितेन क्रीडा, 68
 522 वस्त्रप्रोतदुरन्तनूपुर
 वह्निं विशाश्वसि निमज्ज, 64
 378 वह्निर्मन्ये हिमजल
 वाक्चं च द्विपदी, 112
 वाचा . . . सरमण, 39
 94 वाताः पान्थनखंपचाः
 वाताकीर्णविशीर्ण, 59, 75
 वातोद्धतरजीनिल, 25
 105 वागीरप्रसवैर्निकुञ्ज
 वापी दन्तुरितोदरा, 109
 75 वाप्यो दन्तुरितोदराः
 466 वारं वारं तिरयति
 वारं वारमनेकधा, 63
 445 वारं वारमलीक एव
 वासणी दिशमपेतविहंगां, 45
 वाक्कीर्णः कतलो ऽसि, 39
 वासः स्वर्णगृहेषु, 79
 वाह्यव्यवहाराय, 68
 त्रिकचकचकलाप, 57
 397 विकिर नयने मन्द
 विमर्जामुमुक्षु, 110
 विगलन्ती दधे यावत्, 93
 विजये कुशलस्त्रयो, 68
 विजृम्भितेषाम जीवबुद्धो, 107.

504 विटपिणि शिशिरव्याये
 विदलितकुचपाणि, 77
 विदितधवलमासि, 51
 विदितं ननु कन्दुक, 82
 विषयैव मदो घेषां, 106
 130 विषुद्दीधितिभेद
 विद्राणे बद्रवन्दे, 56
 विद्वानचरनष्ट, 116
 144 विधत्ते सोऽस्ते कतरदिह
 159 विधायपूर्वपूर्णेन्दु
 विध्वस्ता मृगपक्षिणो, 79
 134 विन्ध्याद्रिमहालिङ्गं
 वियोगिनी चन्दनपङ्क, 58
 विरम विफलायासाद्, 108
 विरलविरलीभूतासाराः, 65
 विलासमसृणोक्तसन्, 79, 107
 विलासिनां भाग्यविश्रुम्भितेन, 53
 273 विलिम्बितस्निग्धलय, 19, 88
 विलोक्य संगमे रागं, 52
 316 विश्रान्तिं नृपुरे याते
 विश्रामं भज तालवृन्त, 114
 290 विधं चन्द्रालोकः, 19
 विषयपतिरलुब्धो, 114
 विष्णुवचोगृहे, 85
 23 विष्णोर्दानववाहिनी
 विष्वक्सारिततिमिरावच्छ, 114
 विस्काराः प्रथमं, 109
 489 विस्कारायास्तरल
 विहाय कमलालयाविल, 33
 वीणया च निनदेन च, 85
 वृषधन धनदप्रिय, 63
 वेगज्वलद्विटपिपुञ्ज, 97
 वेगादुत्सुकमागते, see दूरादु°
 वेणी विह्वल्यति, 34
 ज्ञेयने कपयो भृशं, 97

वैकुण्ठस्य करङ्कः, 60
 वैदग्ध्यधमबद्ध, 60
 495 व्यजनमन्त्रतः आसत्रेणी
 व्यतीताः प्रारम्भाः, 53
 507 व्यपेतव्यापारं
 189 व्यर्थं विलोक्य कुमुनेषु
 व्यसनमचलं यत्राचार्यो, 112
 व्याप्याशः श्रयितस्य, 21
 व्यायस्त्रपि कश्चिद्, 29
 व्यावृत्त्या शिथिलीकरोति, 23
 व्युत्सुमनसः, see व्युत्
 व्योमन्युत्कीर्णरणे, 114
 440 व्योमश्रीहृदयैकमोक्तिक
 ब्रजेम भवदन्तिकं, see भजेम
 ग्रीहिः सम्बन्धितः प्रभूत, 79

शक्यार्चनः सुचिरं, 108
 362 शठान्यस्याः काञ्चीमणि
 शची मे सुहृदीव, 97
 शफरं संहारं चंचलतां, 21
 शब्दार्थयोः समो गुम्फः, 88
 शब्दो सत्यमिदं पयोधि, 117
 शब्दो स्वागतमास्यतां, 67
 शब्दागारं ब्रजन्त्या, 105
 शशिनमसुत प्राची, 49
 शशन्निसर्गमलिना, 95
 शस्त्रीः शत्रुशिरोऽधि, 79
 शाखानामुपरि स्थितैः, 21
 शान्ते मन्त्रसंगरे, 24
 6 शास्ता समस्तभुवनं
 187 शिखरिणि क्व तु नाम, 49
 शिलाग्रद्वेदघृष्टा, 85
 81 शिलोमुखिरथ मनो
 शिल्पं भीषि जगन्नि, 102
 494 शीताशुर्विवसीद्धः

शीतार्तिप्रसरसूचकः, 64
 69 शीताशैरिव भङ्गीर
 306 शीत्कारवन्ति हरिणीकृत
 शीर्णे पुष्पफले दले, 54
 शीलं श्रातयति श्रुतं, 43
 शीलं शैलतटात्, 70
 8 शीलाशःपरिवेशशीतल
 51 शुकतुण्डच्छवि, xiii, 107
 100 शुकपद्महरितकोमल
 शुद्धस्वभावान्यपि संहतानि, 52
 शुभे को ऽयं वृद्धो, 64
 शुभत्वं यदिदं य एष, 64
 शुक्लं भृङ्गिन्विमुक्त, 21
 178 शुक्लारद्रुममञ्जरी
 शुक्लारसूचधारः, 102
 शेषं क्लेशयितुं, 102
 शेषस्याहर्ब्रजति, 85
 115 शैलश्रेणिरपेतदाव
 शैलैर्बन्धयति का, 49
 शीर्षं शत्रुकुलचयावधि, 60
 शीर्षं शत्रुचयावधि, 60
 शीर्षोत्कर्षतृणीकृत, 115
 490 श्रामां श्रामजिमान
 श्रामाकतण्डुलविलेप, 75
 35 श्रामोच्चन्द्रा स्तपिषि, 110
 श्रमच्छिन्ने छायां, 19
 श्रमयति शरीरं, see श्रमसंयति
 400 श्रवसि न कृतफले
 श्रीकण्ठः सशूरः स एष, 88
 श्रीकान्तं कृष्ण कषणामय, 97
 श्रीमद्भिर्द्रविणव्यय, 101
 श्रीमान् पातालकूचिभरि, 114
 श्रीरामेति जगद्भनेति, 97
 श्रीसंनिधानविलसद्, 46
 5 श्रेयानि यः स सुगतः

27 त्रयो ऽस्याधिरमसु
 79 ओष्ठां चित्रः कुरवकगुणः
 श्रीचेतराणि करणानि, 89
 साध्यं महत्त्वमेकस्य, 64
 झोको ऽयं इतिहाः, 23
 442 आसाः शोष्णवितालकाः
 450 आसीत्कम्पतरङ्गिणि
 आसीत्कृतमेव, 111
 १
 संविष्टो ग्रामदेव्याः, 56, 68
 संव्यानांशुकपक्षिषु, 67
 53 संसर्तं सित्तमज्ञाद्
 स कथं न स्यादणीयो, 46
 321 स कस्यान्ते प्रेयान् सखि
 243 स खलु बुद्धतभाजा
 385 सखि कलितः स्वखितो
 सखि स विजितो बीजा, 93
 407 सखि स सुभगो मन्द, 23
 सुखीभिर्वा याचे, 21
 सखे खेदं मा गाः, 41
 सद्यैवेयकस्त्वमसि फणिना, 92
 संकल्पे ऽङ्कुरितं, 39
 83 संकुचिता इव पूर्वं
 संकेतदास्त्रि प्रथमं प्रियेण, 55
 संगमविरहकाले, 49
 संयामाङ्गणमागते दशमुखे, 74
 177 सज्जमानो तुल्याव०
 स जयति गिरिकन्या, 69
 ad 140 स जयति मदलेखो०
 138 स जयति संकल्पभवो
 24 स वयस्यादिवराहो
 सत्पथा ऋजवः, 41
 सत्यं पातालकुर्विभरि, 37
 42 सचासार्ति यज्ञोदया, 116
 सद्यः पाटितकेतकोदर, 85

86 सद्यस्तप्तो भ्रमति रजनी
 सद्यश्चः साधुगुणः सुवृत्तः, 54
 सद्यश्च प्रविततगुण, 64
 सद्यश्च च वंशजस्य च, 65
 स धूर्जटिजटाजूटो, 112
 संतापो न खलु नरेण, 41
 सन्ति खान इवासंख्या, x, 57
 संधानानि विसंधयः, 118
 संध्याताण्डवितस्य खण्ड, 79
 संध्यावधूं गृह्य करेण, 53
 सन्मार्गे तावदासे, 49, 56
 सपदि पङ्क्तिविहंगमनामभूत्, 36
 स पार्श्वदैरम्बरमापुपूरे, 53
 सप्तद्वीपकुटुम्ब, 72
 सप्ताभ्योधीन् पिबन्निर, 39
 समजनि न तन्निम, 112
 117 समन्ततोविस्फुरदिन्द्रनील
 समये पयोधराणां, see काले
 वारिधराणां
 समाः षष्टिर्दिष्टा मनुज, 99
 303 समाकृष्टं वासः कथमपि
 समाजे सम्राजां, 39
 समादधे काञ्चिमकुञ्जयं(यत्?)
 कचान्, 21
 समालम्ब्यान्वोन्व, 39
 38 संपूर्णः पुनरभ्युदेति
 संभोगक्षयताटङ्क, 105
 समूर्च्छितं संप्रति संप्रहारैः, 99
 स यस्य दशकन्धरं, 76
 सरस्वामेतस्यामुदर, 37, 118
 सरस्वतीपवित्राणां, 88
 सरस्वतीव कार्पाटी, xi, 88
 सरोरहाशीणि निमीलयन्त्या, 52
 सर्वाशाब्धि दग्ध, 56
 स वः पायादिन्दुर, 85

473 सव्याधेः कृशता चतस्रः
 स सुकृष्णीप्राणा, 53
 सहर्षचरिता शश्वत्, 88
 साक्षात्कृते ऽथ कवणंक्रति, 40
 सा चन्द्रादपि चन्द्रनाद्, 85
 263 सा दुग्धमुग्धमधुर
 248 सा दृष्टा धैर्न वा दृष्टा, xiv
 483 सा न चैक्यगशावाची
 236 सा नेवाञ्जनतां
 सान्द्रज्योतिःपटलदलित, 65
 229 सा बाला वयमप्रगल्भ
 249 सा बालेति मृगेच्छेति
 साभिप्रायं प्रणयसरसं, 67
 270 सामान्यवाचि पदमध्य
 67 साम्यं संप्रति सेवते
 सा धैर्दृष्टा न वा, see सा दृष्टा धैर्न
 194 सा राम णीयकनिधे
 286 सा सुन्दरी तव वियोग
 228 सा सुन्दरीति तरणीति
 502 सिकतिलतलाः सान्द्र, 107
 सिद्धार्थयष्टिषु यथोदय, 97
 सिन्धोरेव कियञ्जलं, 97
 सुच्छायं फलभारनस, 107
 391 सुतनु वहिहि मीनं, xiv
 411 सुतनु नितम्बसवृ पृथु
 सुधावद्वसासिर्, see उपप्राकारायं
 सुधामूर्तेर्वधुर, 85
 सुप्तकुहियगोविन्द, 88
 95 सुभगसज्जिवावगाहाः
 287 सुभग सुकृतप्रायो
 सुरापतीतो गोचस्त्वजन, 97
 सुक्तीनां स्वरकेलीनां, 88
 492 सूतिर्दुग्धसमुद्रतो
 सूचधारकृतारक्षिर्, 57
 सूयो धामवतां न किं, 39

सेयं बीसादिदं, 103
 सोढप्रकृडहिमकलमं, 19
 सोत्कः परिधमसि किं, 49
 सोत्साहा नववारिभारगुरवो, 107
 272 सोद्देगा मृगलञ्छने, 114
 165 सो ऽनङ्गः कुसुमं
 सोमार्धायितनिष्पिधानं, 72
 158 सो ऽयमभुदितः पञ्च
 सौजन्याङ्कुरकन्द, 21
 सौजन्याम्बुनिधे, 63
 458 सोधाद्रुक्षिते त्यज
 474 स्खलङ्गीलालापं
 स्तनयुगमश्रुत्वातं, 58
 स्तनावालीक्य, see तन्वङ्गीनां स्तनी
 सन्धस्तिष्ठसि पञ्चद्, 101
 126 सन्धेषु केतकीनां
 सन्धवाधे हि निमिषं, 101
 स्त्रीणां मध्ये सलीलं, 91
 485 स्थगितं नवाम्बुवाहैर्, x
 स्थलीभूमिर्निर्यन्, 50
 स्थितमिति यथा शब्दां, 76
 स्थिता माधीकपाकसात्, 88
 स्नाता तिष्ठति कुन्तसेचर, ix
 स्नाता निष्पतयातु, 79
 स्निग्धापाङ्गुलदृशः, 46
 स्नेहं यत्त्वमिहावसन्ध, 65
 82 स्नेहं स्रवन्ति तरवः
 स्नेहादंसतटे ऽवलम्ब्य, 110
 स्नेहो हि वरमघटितो, see अकृतप्रमेय
 स्फटिकमरकतश्री, 79
 स्फटिकालवालसल्ली, 85
 स्फुटकोकनदारण, 60
 379 स्फुटतु हृदयं कामः
 स्फुरङ्गीमाभोगः, 65
 स्फुररसनदीपूर, 50, 76

506 स्मरविषयशया किंचि
 260 स्मरशरभिसकाशं
 स्मर्तव्या वयमिन्दुसुन्दर, 24
 443 स्मितश्रोत्रादाणाद्
 180 स्मितश्रोत्राधीत
 151 स्मितश्रोत्रालिप्तं
 स्वं विकीर्णमुदये सक्तितारं, 46
 242 स्वच्छन्दं स्वगृहाङ्गणं
 स्वच्छन्दं हरिणेन या, 49
 499 स्वप्न प्रसीद भगवन्, 31
 439 स्वप्ने ऽपि प्रियसंगम
 स्वर्गस्य मार्गा बहवः, 99
 स्वप्ति पाणिनिने तस्मै, 51, 88
 स्वस्तिमानस्ति कैलासः, 88
 72 स्वस्ति श्रीमन्नयाचल
 स्वस्ति सुखेभ्यः संप्रति, 110
 स्वस्थानादवनीभुजे, 97
 स्वादयन् चिरं नाम, 102
 स्वामिन्नखुजनाथ, 39
 स्वामिन् प्रभो प्रिय गृहाण, 36
 स्वामी सन् भुवनत्रयस्य, 99
 स्वीकृत्य भूमिमभुषेत्, 65
 स्वच्छारणं कुठिला, 56
 स्वदर्शं कथमीदृशः, 97
 283 स्वदापूरविभुप्तकुङ्कुम
 स्वदात्मः कणिकाचितेन, 58
 स्वीरं स्वीरिभ यूथपैरिह, 95
 स्वीरं कीकटदारकः, 79

हंस श्रोत्राकुमुद, 39
 337 हंहो कान्त रहोगतेन
 हंहो बकोट यदि, 65
 हंहो विधे विविधपण्डित, 41
 हंहो सिंहकिशोरक, 109
 185 हनु नाम जगत्सर्वं
 हरकण्ठग्रहानन्द, 57
 314 हरति रतिविमर्दे
 101 हरन्ति हृदयानि
 हरिणा सह सख्य, x
 हरिपादः स वः पायात्, 88
 320 हर्षाश्रुदूषितविलोचनया
 131 हर्षोक्तासितचाक्षुश्च
 हसति हसति स्वामिन्, 49
 हा तात तातेति स वेदना, 99
 हारश्रीसुहृदो, 21
 हा राहौ निकटस्थे, 68
 496 हारो जलार्द्रशयनं
 227 हारो ऽयं हरिणाचीणां
 हित्वा तन्मधुसप्त, 50
 ऊता शिखिनि गौणाढ्या, 88
 हुताञ्जनश्चामरचितवेते, 30
 हृदि क्षमेन वागेन, 42
 64 हृद्यस्त्रिगैः परभृतस्तेर्
 हेमाश्वीरहृपत्तने, 34
 हेनानिर्जितकामरूप, 111
 हे हेमन्त स्मरिष्यामि, 58
 471 ह्रिया संसत्ताङ्गं तदनु

UJ. ABU SALAM LAMADEN

11/02/2020